

2013 INFORME

sobre a situación sociolaboral de Galicia

XUNTA DE GALICIA

2013 INFORME

sobre a situación sociolaboral de Galicia

CONSELLO GALEGO
DE RELACIÓNS LABORAIS

Edita

CONSELLO GALEGO DE RELACIÓNS LABORAIS

Algalia de Abaixo, 24

Tel.: 981 541 601 • Fax: 981 541 610

15704 Santiago de Compostela

Realiza: Rella SL

Depósito Legal: C 2141-2011

ISSN: 2386-267X

Este informe pode consultarse tamén no sitio web do Consello.
<http://cgrl.xunta.es>

CERTIFICACIÓN

María Luisa Peña Cebreiro,

secretaria do Consello Galego de
Relacións Laborais

CERTIFICA

Que no pleno ordinario celebrado polo Consello Galego de Relacións Laborais o 29/09/2014 se acordou tomar en consideración e publicar o Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia en 2013, elaborado por encargo do Consello Galego de Relacións Laborais.

2013 INFORME

sobre a situación sociolaboral de Galicia

COORDINACIÓN TÉCNICA E INFORMÁTICA

María José Pérez Señarís

Funcionaria do
Consello Galego de Relacións Laborais

Autores

Carlos Domenech de Aspe

Inspector de Traballo e Seguridade Laboral

Francisco Veloso Cermeño

Interventor da Seguridade Social

Francisco Carballal Lugrís

Letrado da Xunta de Galicia

Manuel Roca Cendán

Catedrático de Tecnoloxía Administrativa

Marta Puebla Vilariño

Servicio Público de Empleo Estatal - SEPE

O capítulo 9, sobre a Negociación Colectiva, foi elaborado por

Carmen Cabanas Carlin,

Funcionaria do Consello Galego de Relacións Laborais

Capítulo 1

A economía galega no ano 2013	17
1.1 Contornos internacional e estatal	17
1.1.1 Contorno internacional	17
1.1.2 Contorno estatal	19
1.2 Crecemento económico galego	25
1.2.1 A perspectiva da demanda	25
1.2.2 A perspectiva da oferta	26
1.3 Variacións do PIB e do emprego: a produtividade.	
O benestar económico-social	27
1.3.1 Balance do mercado de traballo: a perda de emprego en Galicia	27
1.3.2 Produtividade do traballo e competitividade	29
1.3.3 Benestar económico-social. As taxas de pobreza	31
1.4 Comercio exterior	32
1.4.1 Comercio exterior (co estranxeiro e intraestatal)	32
1.4.2 Comercio galego co estranxeiro	34
1.4.2.1 Exportacións, importacións e saldo comercial.	
Taxa de cobertura	34
1.4.2.2 Exportacións por provincias e por destino	37
1.4.2.3 Importacións por provincias e por procedencia	38
1.4.3 Comercio galego coas outras comunidades autónomas	39
1.5 A variación do IPC	41

1.6	Os custos laborais	42
1.6.1	Custos laborais e salariais. Xornada laboral	42
1.6.2	Custo salarial anual (Bruto e Neto).....	45
1.6.3	O salario mínimo interprofesional.....	46

Capítulo 2

	Estrutura empresarial e política industrial	49
2.1	Introdución.....	49
2.2	Estrutura e dinámica empresarial galega.....	50
2.3	Análise de enquisas industriais.....	61
2.3.1	Enquisa industrial de empresas.....	61
2.3.2	Enquisa industrial de produtos.....	64
2.3.3	Enquisas de produción industrial e de prezos industriais	68
2.4	Enquisas do Sector Servizos	69
2.5	Investigación científica, desenvolvemento tecnolóxico e innovación (I+D+I)	73
2.5.1	Introdución.....	73
2.5.2	Investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico (I+D).....	74
2.5.3	Innovación tecnolóxica nas empresas.....	78
2.6	A empresa industrial pública: a Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI)	80
2.7	Política industrial. A achega das administracións públicas.....	82
2.7.1	As actuacións da UE.....	83
2.7.2	A achega da Administración Xeral do Estado	90
2.7.3	A achega da Administración Autonómica	94

Capítulo 3

	Economía social.....	105
--	-----------------------------	------------

Capítulo 4

	Poboación e mercado de traballo	111
4.1	A poboación galega.....	111
4.1.1	Evolución da poboación	111
4.1.2	A poboación estranxeira	114
4.1.3	O Censo de residentes no estranxeiro.....	116
4.1.3	Movementos naturais de poboación	117
4.1.5	Movementos migratorios.....	120
4.2	Resumo das principais variables laborais.....	126
4.3	Poboación activa e taxa de actividade.....	128
4.3.1	Poboación activa.....	128
4.3.2	Taxa de actividade.....	129
4.3.3	Distribución por sexos e provincias	130
4.4	Poboación ocupada. Taxa de ocupación	132
4.4.1	Poboación ocupada.....	133
4.4.2	Taxa de ocupación.....	134
4.4.3	Distribución por sexos, provincias, sectores económicos, situacións profesionais e tipo de contrato	136
4.5	Poboación desempregada e taxa de paro.....	142
4.5.1	Poboación desempregada	142

4.5.2	Taxa de desemprego.....	143
4.5.3	Distribución por sexos, grupos de idade e tempo na procura de emprego	144
4.6	O paro rexistrado 2013.....	146
4.7	A poboación inactiva	151

Capítulo 5

	A muller no mundo laboral.....	155
	Introdución	155
5.1	A muller na poboación galega.....	156
5.2	Muller e actividade económica de mercado.....	161
5.2.1	Introdución.....	161
5.2.2	Actividade e inactividade.....	163
5.2.3	Emprego e desemprego.....	165
5.3	Demandas de emprego e paro rexistrado	168
5.4	Contratos de traballo	174
5.5	Formación	179
5.6	Poder e toma de decisións.....	181
5.7	Conciliación entre a vida laboral e familiar	187
5.8	Salarios	191
5.9	Prestacións por desemprego.....	195
5.10	Pensións.....	198

Capítulo 6

	Inicio da relación laboral.....	203
6.1	Inscrición de empresas e apertura de centros de traballo	203
6.1.1	Inscripcións de empresas.....	203
6.1.2	Apertura de centros de traballo	205
6.2	Afiliacións e altas na Seguridade Social.....	208
6.2.1	Introdución.....	208
6.2.2	A evolución a medio prazo	208
6.2.3	Análise dos dez últimos anos	210
6.2.4	Traballadores/as afiliados/as por sexo e réxime	212
6.2.5	Traballadores/as afiliados/as por sector de actividade.....	213
6.2.6	Altas iniciais.....	214
6.2.7	Afiliacións e altas por comunidades autónomas.....	216
6.3	Estranxeiros e movementos migratorios	220
6.4	Movementos migratorios.....	223

Capítulo 7

	Contratación.....	227
7.1	Introdución	227
7.2	Modalidades contractuais.....	233
7.2.1	Contrato eventual por circunstancias da produción.....	233
7.2.2	Contrato de Obra ou servizo	235
7.2.3	Contrato de Interinidade.....	237
7.2.4	Contrato para a Formación e a Aprendizaxe	239
7.2.5	Contrato en Prácticas	241

7.2.6	Contratación en substitución por anticipación da idade de xubilación.....	244
7.2.7	Contrato de Relevo e Xubilación Parcial.....	245
7.2.8	Contratos non contemplados anteriormente.....	247
7.2.9	Contratos Indefinidos Ordinarios (Bonificados e non bonificados).....	249
7.2.10	Contratos Indefinidos Bonificados.....	250
7.2.11	Contratos convertidos en indefinidos. (Lei 43/2006 e Lei 35/10).....	252
7.2.12	Contratos indefinidos para persoas con discapacidade (Lei 27/2009 e R.D. Lei 20/2012).....	254
7.2.13	Contratacións a colectivos especiais.....	255
7.2.14	Adscricións en colaboración social.....	258
7.2.15	Prórrogas.....	259
7.3	Contratación a persoas traballadoras estranxeiras.....	260
7.4	Empresas de Traballo Temporal.....	265

Capítulo 8

O subsistema de formación profesional

	para o emprego.....	269
8.1	Obxectivos do subsistema de formación profesional para o emprego.....	269
8.2	Regras xerais aplicables ás diversas iniciativas de formación.....	272
8.2.1	Traballadores/as e colectivos destinatarios da formación.....	273
8.2.2	Centros e entidades de formación.....	274
8.3	Formación de demanda: accións formativas das empresas e permisos individuais de formación.....	274
8.3.1	Financiamento da formación de demanda.....	276
8.3.2	Participación dos/as representantes dos/as traballadores/as no deseño das accións formativas e respecto aos permisos individuais.....	278
8.3.3	Execución das accións formativas.....	278
8.4	Formación profesional ocupacional.....	282
8.4.1	Formación profesional dirixida prioritariamente ás persoas traballadoras desempregadas.....	283
8.4.1.1	Accións formativas dirixidas prioritariamente a persoas traballadoras desempregadas (AFD).....	283
8.4.2	Cursos con compromiso de contratación.....	287
8.4.3	Programación en centros propios.....	288
8.4.4	O Plan de perfeccionamento técnico.....	289
8.4.5	Plan de calidade en centros de formación profesional para o emprego.....	290
8.5	Formación profesional dirixida prioritariamente a persoas traballadoras ocupadas.....	291
8.5.1	Plans de formación.....	291

Capítulo 9

A negociación colectiva.....	293
Parte I A negociación colectiva en Galicia	293
9.1 Introducción e metodoloxía.....	293
9.2 Estrutura da negociación colectiva	294
9.3 Ámbitos de aplicación.....	300
9.3.1 Funcional.....	300
9.3.2 Territorial.....	302
9.3.3 Persoal	302
9.3.4 Temporal	306
9.3.5 Ultraactividade	308
9.4 Desenvolvemento da negociación	309
9.5 Réxime económico.....	313
9.5.1 Incremento salarial medio ponderado.....	313
9.5.2 Cláusulas de revisión salarial	320
9.6 Xornada pactada.....	333
Parte II Convenios colectivos estatais con aplicación en Galicia	337
Anexo I Análise das inaplicacións de convenios rexistradas en 2013 en Galicia.....	345
Anexo II Estado da ultraactividade da negociación colectiva sectorial en Galicia.....	351

Capítulo 10

A sinistralidade laboral.....	361
10.1 Introducción	361
10.2 Distribución por gravidade e provincias	362
10.3 Distribución dos accidentes de traballo, en xornada de traballo, con baixa por sectores económicos.....	363
10.4 Distribución por actividades.....	365
10.5 Distribución por distintas variables.....	371
10.6 Exame específico dos accidentes mortais	381
10.7 Evolución da sinistralidade laboral.....	391
10.8 Accidentes de traballo con baixa, segundo a gravidade, por comunidades autónomas.....	393
10.9 Índices de incidencia.....	395
10.10 Enfermidades profesionais	399

Capítulo 11

Conflitividade e medios de solución dos conflitos de traballo.....	405
11.1 Folgas	405
11.2 Conciliacións colectivas e individuais.....	410
11.3 Xulgados do Social.....	413
11.4 Sala do Social do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia	415
11.5 Xestión do Acordo Interprofesional Galego sobre Procedementos Extraxudiciais de Solución de Conflitos de Traballo (AGA).....	418

Capítulo 12

A regulación de emprego e o

Fondo de Garantía Salarial423

- 12.1 Introducción423
- 12.2 Regulación de emprego424
- 12.3 Evolución experimentada.....430
- 12.4 Fondo de garantía salarial.....433
 - 12.4.1 O fondo de garantía salarial. Contía das prestacións.....434
 - 12.4.2 Estatísticas435

Capítulo 13

Protección social437

- 13.1 Introducción437
- 13.2 A Protección Social na Unión Europea. Datos globais.....442
- 13.3 Pensións contributivas da Seguridade Social: aspectos xerais.....444
- 13.4 Análise dos datos sobre as pensións do sistema.....456
 - 13.4.1 Pensións de xubilación456
 - 13.4.2 Pensións de invalidez permanente.....461
 - 13.4.3 Pensións de viuvez.....463
 - 13.4.4 Pensións de orfandade.....465
 - 13.4.5 Pensións en favor de familiares.....467
- 13.5 Outras prestacións.....468
 - 13.5.1 Prestacións de incapacidade temporal.....468
 - 13.5.2 Prestacións de maternidade.....469
 - 13.5.3 Prestacións de paternidade470
 - 13.5.4 Prestacións familiares por fillo a cargo470
 - 13.5.5 Prestacións por desemprego472
- 13.6 Pensións de carácter non contributivo e asistencial.....474
- 13.7 Dependencia481
- 13.8 Conxunto de prestacións e gastos de protección social483

Capítulo 14

Eleccións sindicais.....485

Apéndice

-501
- Cadros de persoal ó servizo da Comunidade Autónoma.....501
- Cadros de persoal do Parlamento de Galicia e os seus
organismos dependentes(1).....504
- Cadros de persoal dos organismos autónomos, entidades públicas
e sociedades mercantís.....505
 - Cadros de persoal dos organismos autónomos.....505
 - Cadro de persoal das sociedades mercantís.....507
- Cadros de persoal ao servizo da Administración da Comunidade
Autónoma de Galicia.....508
- Resumo dos cadros de persoal ao servizo da Administración
da CA de Galicia.....509

A ECONOMÍA GALEGA NO ANO 2013

1

1.1 Contornos internacional e estatal

1.1.1 Contorno internacional

No primeiro capítulo analizaremos a andaina económica galega no ano 2013 e situáremolo dentro dun período de tempo máis longo nos contornos estatal e da UE. Neste epígrafe concreto, achegarémonos ao crecemento económico nos ámbitos estatal e internacional, para coñecer o marco xeral no que situar o decorrer económico de Galicia.

No cuatrienio 2004-2007 a economía mundial rexistrou, no seu conxunto, un elevado crecemento económico (superior ao 4%) pero en 2008 a cousa mudou notablemente, a partir dos problemas no mercado hipotecario de alto risco, que deron lugar a un período de gran volatilidade financeira, problemas de liquidez, perda de fiúza nos consumidores, de actividade nas empresas e unha forte destrución de emprego.

No ano 2009 a economía mundial sufriu a perturbación máis fonda desde o fin da Segunda Guerra Mundial, coa maior contracción do PIB desde entón, cunha clara diferenciación: diminución do PIB dun -3,1% nos Estados máis desenvolvidos e suba do 2,3% nas economías emerxentes.

A posta en práctica de medidas keynesianas de estímulo da demanda agregada e a inxección de fondos públicos para estabilizar o sistema financeiro foron “medidas de choque” que permitiron unha mellora en xeral no bienio 2010-2011, pero interrompida en varias ocasións por episodios de inestabilidade, nalgúns casos vencellados coa percepción do “risco soberano”.

A *sacralización* da loita contra o déficit público no seo da UE atrancou neste ámbito territorial un posible proceso de política fiscal expansiva (perceptible nos Estados Unidos) e as medidas restritivas aplicadas desde entón (suba de impostos e diminución do gasto público) non axudaron á recuperación da actividade económica.

As políticas monetarias dos Bancos Centrais das economías máis desenvolvidas seguen a ser en 2013 moi expansivas, cunhas taxas de interese oficiais que se manteñen en niveis historicamente mínimos.

No ano 2013 a economía mundial no seu conxunto rexistrou un crecemento do PIB dun 3%, co que por terceiro ano consecutivo desacelérase (do 5,2% en 2010 baixou ao 4% en 2011 e ao 3,2% en 2012).

De novo en 2013 o grupo de economías emerxentes encabezarón o crecemento mundial, cunha suba do PIB dun 4,8% (7,8% en China). Os Estados máis desenvolvidos economicamente medraron en 2013 un 1,2%, destacando entre os de maior crecemento un 1,9% de Estados Unidos, 1,7% de Gran Bretaña e un 1,4% de Xapón.

No cadro 1.1 presentamos os índices de variación do PIB, os prezos e as taxas de desemprego dos EE.UU e a UEM para o período 2007-2013.

Despois dun bienio de lixeiro crecemento económico (2010-2011), a UEM tivo no seguinte de novo un período de recesión, anque moi lonxe da intensidade da “gran recesión” de 2009. Estados Unidos, pola contra, acadou por cuarto ano consecutivo unha suba do PIB ao redor do 2%.

■ **Cadro 1.1** **Economía internacional: % de variación do PIB, IPC e taxa de desemprego. EE.UU. e UEM. 2007 - 2013**

Período	PIB ⁽¹⁾		Pezos de consumo		Taxa de desemprego ⁽²⁾	
	EE.UU.	UEM	EE.UU.	UEM	EE.UU.	UEM
2007	1,9	3,0	2,9	2,1	4,6	7,6
2008	-0,3	0,3	3,8	3,3	5,8	7,7
2009	-2,9	-4,4	-0,4	0,3	9,3	9,6
2010	2,4	1,9	1,6	1,6	9,6	10,1
2011	1,8	1,5	2,7	2,7	9,0	10,2
2012	2,8	-0,6	2,5	2,5	8,1	11,4
2013	1,9	-0,4	1,5	1,3	7,4	12,0

(1) PIB constante e corrixido de estacionalidade e calendario

(2) Corrixida de estacionalidade

Fonte: Xunta de Galicia, Consellería de Facenda, Observatorio da economía galega

No tocante á variación porcentual do índice de prezos de consumo, baixou en 2013 un punto porcentual respecto de 2011 nos Estados Unidos e practicamente se reduciu á metade na UEM; a inflación pasou a ser, así, menor na UEM que en EE.UU.

A taxa de desemprego, pola súa banda, baixou por terceiro ano consecutivo en E.UU., mentres que subiu seis décimas na UEM. No último sexenio subiu todos os anos a taxa de paro da UEM; en EEUU houbo no trienio 2008-2010 unha suba continua e máis intensa que na UEM pero diminuíu 2,2 puntos no último trienio. Como resultado, se en 2007 había un diferencial positivo de tres puntos a prol da UEM, en 2013 é de 4,6 puntos porcentuais a prol de EE.UU.

1.1.2 Contorno estatal

Referirémonos neste epígrafe ao marco estatal e da UE nos que se desenvolve a nosa actividade socioeconómica, así como á evolución do PIB e do PIB por habitante nas distintas comunidades autónomas.

España estivo no período 2001-2008 á cabeza do crecemento económico da OCDE, cunha suba acumulada do PIB do 27,9%, moi por riba das medias da OCDE (18,6%) e da Unión Europea (17%). Cambiou radicalmente a variación do PIB a partir da forte caída de 2009 (-3,8%), pois no cuadrienio 2010-2013 tanto o galego coma o español estiveron sempre por baixo que o da UE, como vemos no cadro 1.2.

A taxa de inflación española, pola súa banda, quedou en 2013 nun 0,3%, moi por baixo das da UEM e Estados Unidos. O risco de deflación é na actualidade unha posibilidade en España, cunha demanda interna que non dá arrancado, lastrada entre outros factores pola gran suba do desemprego e a diminución salarial de boa parte dos que conservan a ocupación.

No tocante á taxa de desemprego, a española pechou o ano 2013 cun 25,8%, máis do dobre que no promedio da UE-28 (10,7%) ou na UEM (12%) e máis do triplo que en EE.UU (7,4%). España é, despois de Grecia (27,8%), o Estado da UE-28 cunha maior taxa de paro.

A visión comparativa do crecemento económico na última década en Galicia, España e a Unión Europea presentámola no cadro 1.2:

- A suba do PIB de Galicia superou á da UE todos os anos analizados ata 2009 (e foi practicamente o dobre dous anos: 2005 e 2008). No último cuadrienio, en cambio, as variacións do PIB en Galicia ou España quedaron moi por baixo do crecemento económico da UE.
- A evolución do PIB de Galicia foi mellor ca do español en oito dos dez anos estudados: 2004, o quinquenio 2006-2010 e o último bienio.

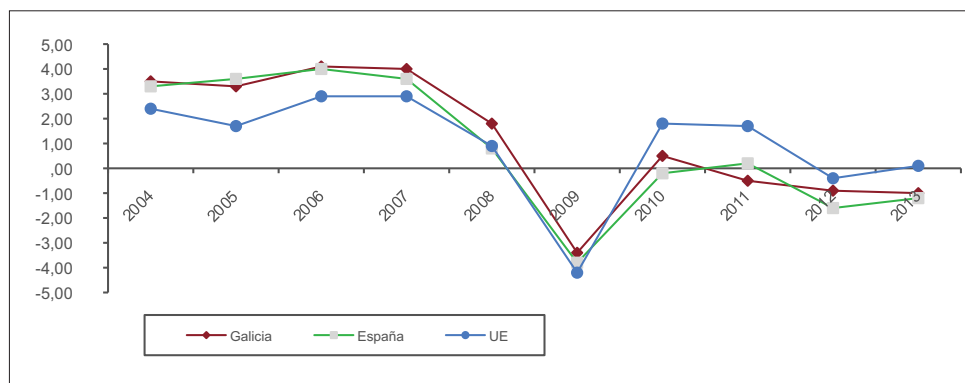
■ Cadro 1.2

Crecemento do PIB⁽¹⁾. Galicia, España e UE. 2004-2013

	Galicia	España	UE
2004	3,5	3,3	2,4
2005	3,3	3,6	1,7
2006	4,1	4,0	2,9
2007	4,0	3,6	2,9
2008	1,8	0,8	0,9
2009	-3,4	-3,8	-4,2
2010	0,5	-0,2	1,8
2011	-0,5	0,2	1,7
2012	-0,9	-1,6	-0,4
2013	-1,0	-1,2	0,1

(1) En porcentaxe en termos reais.
Fonte: IGE, INE e Eurostat.

Evolución do PIB 2004-2013

Ademais da evolución do PIB en Galicia, España ou a UE, é importante estudar a evolución deste indicador macroeconómico nas diversas nacionalidades e rexións do noso Estado, para situar a Galicia na posición que lle corresponda no decorrer económico autonómico.

Farémolo cos datos do INE, que fai a súa estimación anual do crecemento económico das comunidades autónomas na *Contabilidad Regional*. O cadro 1.3 presenta os datos do último trienio; sobrancearemos o seguinte:

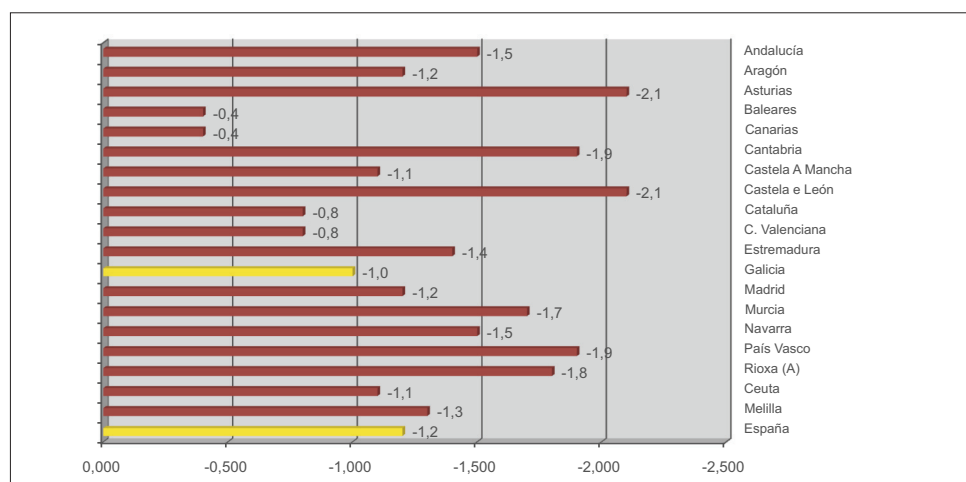
■ **Cadro 1.3** Porcentaxe de crecemento⁽¹⁾ do PIB. Por CC.AA 2011-2013

	2011	2012	2013
Andalucía	0,2	-1,7	-1,5
Aragón	0,3	-1,5	-1,2
Asturias	0,3	-2,5	-2,1
Baleares	1,8	-0,3	-0,4
Canarias	2,1	-1,0	-0,4
Cantabria	0,7	-1,3	-1,9
Castela - A Mancha	0,0	-3,0	-1,1
Castela - León	1,3	-1,8	-2,1
Cataluña	0,8	-1,0	-0,8
C. Valenciana	0,4	-1,5	-0,8
Extremadura	0,3	-2,2	-1,4
Galicia	-0,5	-0,9	-1,0
Madrid	0,9	-1,3	-1,2
Murcia	0,0	-1,7	-1,7
Navarra	1,5	-1,8	-1,5
País Vasco	1,3	-1,4	-1,9
Rioxa (A)	0,8	-2,1	-1,8
Ceuta	0,4	-1,1	-1,1
Melilla	0,2	-1,5	-1,3
España	0,1	-1,6	-1,2

(1) En termos reais

Fonte: INE. Contabilidad Regional de España.

Variación do PIB por CC.AA. 213

■ O PIB galego baixou un 1% en 2013, dúas décimas menos que a media española; foi a quinta comunidade de menor baixada do PIB.

■ Ampliouse en 2013 a diverxencia coa UE, non tanto pola súa suba do PIB (lixerísima: 0,1%) como porque diminuíu o PIB en todas as comunidades (e cidades) autónomas.

■ Canarias e Baleares (un -0,4 %) tiveron a menor baixada do PIB en 2013, mentres que os peores rexistros foron os de Castela - León e Asturias (as dúas con -2,1%).

Sen dúbidas, o crecemento económico dun ano concreto non é o fundamental para conseguir o achegamento ás sociedades cun nivel de desenvolvemento maior; o importante é o esforzo continuado nun prazo longo para ir acurtando ese diferenza.

A visión dinámica que nos presenta o cadro 1.3 constata que o valor da actividade produtiva galega tivo un comportamento mellor que o promedio estatal no bienio 2012-2013 e peor en 2011. Complementarémola coa variación porcentual media do PIB acumulada no último quinquenio en cada comunidade autónoma. O cadro 1.4 reflicte que:

Galicia presenta, mesmo sendo negativo, o terceiro mellor dato nese período (por detrás só de Navarra e Madrid) e queda tres décimas por baixo da diminución media do PIB en España.

Valencia, Murcia, Castela - A Mancha e Andalucía foron, por esta orde, as comunidades cunha maior diminución anual media de 2008 a 2013.

■ Cadro 1.4

Porcentaxe de variación media do PIB. Por CC.AA. 2008-2013

	%
Andalucía	-1,80
Aragón	-1,35
Asturias	-1,79
Baleares	-1,17
Canarias	-1,12
Cantabria	-1,61
Castela - A Mancha	-1,81
Castela - León	-1,11
Cataluña	-1,22
C. Valenciana	-2,08
Extremadura	-1,70
Galicia	-1,08
Madrid	-1,00
Murcia	-1,95
Navarra	-0,84
País Vasco	-1,14
Ríoxa (A)	-1,44
España	-1,38

(1) En termos reais

Fonte: INE. Contabilidad Regional de España.

Achegarémonos agora a outro indicador macroeconómico moi usado na medición do crecemento económico dunha sociedade: o PIB por habitante. Non debe esquecerse ao analizar os datos que o menor dinamismo demográfico da sociedade galega respecto do promedio español está influír a prol da suba relativa do noso PIB *per capita*; é a chamada *converxencia pasiva*, unha das vías de aproximación de Galicia co PIB por habitante medio do Estado.

Como vimos de ver no cadro 1.4, na máis intensa e longa recesión das seis últimas décadas, no quinquenio 2008-2013 o PIB galego baixou menos en Galicia que no promedio estatal; é a *converxencia activa*.

No cadro 1.5 recolleemos a evolución do PIB por habitante en Galicia e en España no último sexenio, así como o valor cada ano da porcentaxe de Galicia sobre a media estatal.

■ **Cadro 1.5** **PIB por habitante (en euros). Galicia e España. 2008-2013**

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Galicia	21.140	20.491	20.343	20.806	20.723	20.399
España	23.857	22.814	23.063	23.054	22.772	22.279
% Galicia/España	88,6	89,8	88,2	90,2	91	91,6

Taxas de variacións interanuais en %
Fonte: INE, IPC.

Compróbase que:

- O PIB por habitante de Galicia en 2013 foi de 20.399 euros, por baixo do promedio de España (22.279).
- No último quinquenio, no seu conxunto, Galicia recortou en tres puntos porcentuais a diferenza coa media estatal.
- Desde o inicio da crise Galicia foi converxendo co promedio español de PIB por habitante agás no ano 2010; o achegamento foi especialmente importante no último trienio, no que pasou dun 88,2% a un 91,6%.

A avaliación da dinámica do PIB por habitante en Galicia e en España en comparanza coa media da UE, ou dito doutro xeito, o estudo do proceso de converxencia (ou de diverxencia) entre os ámbitos territoriais sinalados, podemos facela ao fío do cadro 1.6.

■ **Cadro 1.6** **Converxencia en PIB por habitante. Galicia e España fronte á UE. 2002-2011**

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Galicia	80	81	83	85	89	91	92	92	91	87
España	101	101	101	102	105	105	104	103	99	96

Base PIB por habitante de cada ano da UE-27 = 100. Datos en PPA
Fonte: INE, Eurostat

Comprobamos que:

- Na última década para a que dispoñemos de datos, Galicia chegou ao máximo de converxencia en PIB por habitante coa media da UE-27 no bienio 2008-2009 (cun 92%). De 2002 a 2011 Galicia achegouse en sete puntos ao promedio da UE-27, cunha suba acumulada do 8,75% nese período.

■ España acadou o valor máximo de converxencia en PIB por habitante coa media da UE-27 no bienio 2006-2007 (cun 105%), xusto antes do comezo da forte crise económica do último quinquenio. De 2002 a 2011 España pasou de estar por riba (aunque lixeiramente) do promedio da UE-27 (101%) a estar catro puntos por baixo (96%), cunha diminución acumulada do 5% nese decenio.

■ A comparanza Galicia - España reflicte un importante proceso de recorte do diferencial nesa década (a vantaxe estatal baixou de 21 puntos porcentuais en 2002 a 9 en 2013).

Para poder comparar coas outras comunidades autónomas o PIB por habitante de Galicia en 2013 presentamos no cadro 1.7 o *ranking*, no que sobrancearemos:

■ Cadro 1.7

PIB por habitante en euros. Por CC.AA. 2013

	2013
Andalucía	16.666
Aragón	24.732
Asturias	20.591
Baleares	23.446
Canarias	18.873
Cantabria	21.550
Castela - A Mancha	17.780
Castela - León	21.879
Cataluña	26.666
C. Valenciana	19.502
Extremadura	15.026
Galicia	20.399
Madrid	28.915
Murcia	17.901
Navarra	28.358
País Vasco	29.959
Rioxa (A)	25.277
Ceuta	18.771
Melilla	16.426
España	22.279

Fonte: INE. Contabilidad Regional de España.

■ Sete comunidades superan o PIB por habitante medio estatal. Galicia quedou no posto número 11, con seis comunidades (e dúas cidades autónomas) por baixo.

■ No grupo de cabeza están País Vasco, Madrid, Navarra e Cataluña, mentres que pechan a clasificación Extremadura, Andalucía e Castela - A Mancha (ademais da cidade autónoma de Melilla).

Se comparamos o PIB por habitante de Galicia de 2013 co da primeira e máis a última comunidade, temos que este indicador económico supera no País Vasco nun 34,5% ao de Galicia, que á súa vez queda un 35,8% por riba do índice de Extremadura.

1.2 Crecemento económico galego

Neste epígrafe afondaremos no estudo do PIB de Galicia no último quinquenio mediante a análise desde as perspectivas da demanda e máis da oferta, con desagregación das súas compoñentes.

1.2.1 A perspectiva da demanda

A análise desde a *perspectiva de demanda* da variación dos compoñentes do PIB de Galicia no último quinquenio facémola cos datos proporcionados polo IGE nas “Contas Económicas Trimestrais” (que recolleemos no cadro 1.8). A desagregación do PIB desde o punto de vista do gasto constata:

Cadro 1.8 PIB de Galicia. Compoñentes da demanda. 2009-2013

Período	PIB	Gasto en consumo final			Formación bruta de capital	Demanda Interna	Exportación de bens e servizos	Importación de bens e servizos
		Total	Fogares e ISFLSF	AA. PP.				
2009	-3,4	-0,4	-1,7	3,4	-22,2	-6,2	-8,3	-12,1
2010	0,5	-1,1	-1,5	0,2	-7,2	-2,4	5,2	-1,1
2011	-0,5	-1,6	-1,7	-1,1	-18,2	-5,1	2,7	-6,4
2012	-0,9	-2,8	-2,6	-3,2	-5,0	-3,2	-4,8	-8,8
2013	-1,1	-2,0	-2,3	-1,1	-2,7	-2,1	11,4	9,4

Datos en porcentaxe de variación interanual

Fonte: Xunta de Galicia, Consellería de Facenda, Observatorio da economía galega (cos datos do IGE: Contabilidade trimestral)

A achega negativa en 2013, como nos outros catro anos que figuran no cadro, da *demanda interna* ao comportamento do PIB galego, desta volta cunha diminución do 2,1% (1,1 puntos porcentuais menos que no ano anterior).

Se afondamos nos compoñentes desta demanda interna galega, o máis importante cuantitativamente (o dos fogares) acadou en 2013 o segundo valor máis negativo do último quinquenio (aunque tres décimas menos que en 2012).

Esta diminución da *demanda dos fogares* é debida a que están a ser moi castigados pola redución da renda que perciben debido á varios factores, como a destrución do emprego e as baixadas salariais tanto a moitas persoas que traballan en empresas privadas como ao persoal do sector público, que tivo que soportar –como está ocorrendo tamén en 2014– unha diminución dun 40% das pagas extraordinarias, un “axuste” que non se deu na maioría das comunidades autónomas.

Diminuíu en 2013 nun 1,1% en Galicia o gasto en *consumo final das Administracións públicas*, 2,1 puntos porcentuais menos que na caída do ano anterior.

■ A *formación bruta de capital*, aunque tamén negativa (desta volta nun -2,7%) rexistrou en 2013 o mellor dato do último quinquenio.

■ A *demanda exterior neta*, pola súa banda, tivo en 2013 un comportamento positivo, que conseguiu transformar en diminución do PIB do 1,1% unha evolución económica que, de acordo co comportamento da demanda interna, experimentaría nese ano unha caída de case o dobre (-2,1%). As exportacións de bens e servizos subiron un 11,4% (o mellor dato do último quinquenio) e as importacións subiron dous puntos porcentuais menos.

Para as persoas que desexen unha análise temporal máis polo miúdo dos compoñentes da demanda do PIB en Galicia en 2013, presentamos a desagregación trimestral no cadro 1.9.

■ Cadro 1.9 PIB de Galicia. Compoñentes da demanda. Por trimestres. 2013

Período	PIB	Gasto en consumo final			Formación bruta de capital	Demanda Interna	Exportación de bens e servizos	Importación de bens e servizos
		Total	Fogares e ISFLSF	AA. PP.				
1T	-1,6	-3,0	-3,1	-2,7	-3,0	-3,0	9,7	6,9
2T	-1,4	-2,2	-2,4	-1,5	-1,5	-2,1	14,0	12,8
3T	-0,9	1,7	-2,1	-0,5	-3,3	-2,0	12,1	10,1
4T	-0,3	-0,9	-1,4	0,4	-3,1	-1,3	9,6	-7,7

Datos en porcentaxe de variación interanual

Fonte: Xunta de Galicia, Consellería de Facenda, Observatorio da economía galega (cos datos do IGE: Contabilidade trimestral)

1.2.2 A perspectiva da oferta

No tocante á evolución desde a *perspectiva da oferta* do PIB de Galicia no último quinquenio, ao fío do cadro 1.10 sobrancearemos que a actividade produtiva galega en 2013 reflicte que a diminución da xeración de valor engadido deuse en todos os sectores agás no industrial (1,9%) e tivo a caída máis fonda na construción (-4,1%), como ocorreu todos os anos desde 2010.

■ Cadro 1.10 PIB de Galicia. Compoñentes da oferta. 2009-2013

Período	PIB	Sector primario	Sectores non primarios	Prod. Industriais	Construción	Servizos
2009	-3,4	-4,4	-3,3	-10,6	-4,9	-0,9
2010	0,5	3,2	0,3	0,6	-8,5	2,2
2011	-0,5	4,0	-1,1	-2,8	-6,7	0,4
2012	-0,9	0,0	1,2	-1,3	-4,6	-0,5
2013	-1,1	-0,6	-1,1	1,9	-4,1	-1,4

Taxa de variación interanual en % do valor engadido bruto, por ramas de actividade

Fonte: Xunta de Galicia, Consellería de Facenda, Observatorio da economía galega

Para as persoas que desexen unha análise temporal máis polo miúdo dos compoñentes da oferta do PIB en Galicia en 2013, ofrecemos a desagregación trimestral do cadro 1.11.

■ Cadro 1.11 PIB de Galicia. Compoñentes da oferta. 2013

Período	PIB	Sector primario	Sectores non primarios	Prod. Industriais	Construción	Servizos
1T	-1,6	-3,5	-1,5	-3,5	-3,9	-2,6
2T	-1,4	-0,1	-1,4	2,0	-4,3	-1,8
3T	-0,9	0,4	-1,0	0,8	-3,9	-0,8
4T	-0,3	1,3	-0,3	1,1	-4,5	-0,3

Taxa de variación interanual en % do valor engadido bruto, por ramas de actividade
 Fonte: Xunta de Galicia, Consellería de Facenda, Observatorio da economía galega

1.3 Variacións do PIB e do emprego: a produtividade. O benestar económico-social

O crecemento económico non é un fin en si mesmo; a súa finalidade é darlle pulo a unha sociedade de maior benestar; e nesa andaina a creación de máis e mellor emprego para a súa poboación é un paso irrenunciable.

Achegarémonos primeiro á evolución nos últimos anos do emprego en Galicia de forma xeral, porque no capítulo 4 deste Informe afondaremos no seu estudo (a tempo parcial/completo, indefinido/temporal, privado/público etc.); remitimos alí ás persoas interesadas en afondar na análise da poboación ocupada na nosa comunidade.

Faremos unha referencia á produtividade do traballo e a súa importancia para mellorar a competitividade dunha economía, e remataremos este epígrafe cun achegamento ao nivel de benestar socioeconómico da poboación galega na actualidade.

1.3.1 Balance do mercado de traballo: a perda de emprego en Galicia

Os datos dun Informe da Consellería de Facenda da Xunta de Galicia (*Observatorio da economía galega*) permítennos o estudo da evolución de varios indicadores do mercado de traballo en Galicia desde o comezo da crise.

Os datos do cadro 1.12 permítenos avaliar a xeración de emprego en Galicia, nos últimos sete anos, así como outras seis variables recollidas neste balance do mercado de traballo galego: poboación activa, asalariada e desempregada; taxas de actividade, emprego e paro.

Salientaremos que:

■ **Cadro 1.12 Balance do mercado de traballo. Galicia. 2009-2013**

Período	Poboación activa	Poboación ocupada	Pob. asalariada	Pob. desempregada	Taxa de actividade	Taxa de ocupación	Taxa de paro
	Miles de persoas				Porcentaxe		
2009	1.317,4	1.151,5	898,8	165,9	55,2	48,3	12,6
2010	1.300,9	1.100,7	863,2	200,3	54,6	46,2	15,4
2011	1.311,2	1.083,0	847,9	228,3	55,2	45,6	17,4
2012	1.310,2	1.039,5	803,4	270,7	55,4	43,9	20,7
2013	1.290,9	1.006,4	775,3	284,6	54,2	42,2	22,0

Fonte: Xunta de Galicia, Consellería de Facenda, Observatorio da economía galega (con datos do INE: EPA)

- A poboación activa, tras dúas baixadas e dúas subas anuais, é algo máis baixa en 2013 (1.290.900 persoas) que en 2009 (1.292.000).
- No tocante á ocupación, obsérvase con claridade no quinquenio 2009-2013 o interrompido proceso de destrución de postos de traballo na economía galega: 88.549 empregos. Esta eliminación neta acumulada no último cuadrienio das persoas que traballan en Galicia (un 12,6%) é unha das peores pegadas que está a deixar a xa prolongada crise económica na nosa comunidade.
- No período analizado, a poboación asalariada acadou o valor máis alto en 2009 (ao igual que a poboación ocupada). Desde entón perdéronse 123.500 empregos por conta allea; porcentualmente a diminución (13,7%) foi moi semellante á do total de poboación ocupada en Galicia.
- A poboación desempregada galega, que en 2007 bordeaba por abaixo o limiar das 100.000 persoas (98.700) pasou a ser de 284.600 en 2013, tralo continuo incremento no último sexenio (con especial intensidade nos anos 2009 e 2012). A suba acumulada nese período do número de persoas desempregadas de Galicia (185.900) supón un crecemento porcentual do 188,3%, valor elocuente de abondo sobre os numerosos dramas humanos agochados tras desta cifra.
- A taxa de actividade da poboación de 16 ou máis anos está practicamente estancada no conxunto do período 2009-2013 (baixou só unha décima) en Galicia; a maior caída foi a do ano 2013.
- A taxa de ocupación sufriu unha diminución importante e continuada en Galicia no último cuadrienio; baixou 6,1 puntos, ou o que é o mesmo, diminuíu nun 12,6% nese período.
- A taxa de desemprego galega case se triplicou no último sexenio. Era en 2007 un 7,6% e pasou a ser en 2013 un 22%, tralo continuo e intenso incremento que en porcentaxe acumulada ascendeu ao 189,5%.

I.3.2 Produtividade do traballo e competitividade

A *produtividade* é o cociente entre o valor da produción e o dos recursos (humanos e materiais) utilizados para obtela; xa que logo, mide o valor da produción xerada por cada unidade monetaria de custo dos factores produtivo utilizados. É un factor determinante do desenvolvemento económico dun país; en palabras do premio Nobel Paul Krugman: “A produtividade non o é todo, pero, a longo prazo, é case todo”.

A mellora da produtividade do traballo é unha esixencia para conseguir unha maior competitividade empresarial, necesidade cada vez máis evidente nun mercado globalizado; a maior formación dos traballadores, o investimento en capital humano, en I+D+i, a boa organización empresarial, a redución do absentismo laboral ou a obtención de recursos financeiros con baixo custo son, entre outros factores, sólidos piares nos que asentar unhas empresas con maior produtividade.

Centrémonos, por exemplo, no último dos factores. A fragmentación do mercado financeiro da Unión Europea está a abrir un enorme diferencial entre os custos financeiros das empresas (especialmente das de menor tamaño) nos Estados máis afectados pola crise, como o español. Como media, as pequenas españolas están a pagar os cretos (cando os conseguen, que esa é outra falla importante no último sexenio, coa *seca financeira*) de menos dun millón de euros un 31% máis caros que a media da Eurozona (e un 73% por riba das pymes de Alemaña).

A fragmentación do mercado financeiro da UE supón romper coa cadea de transmisión da política monetaria, de xeito que o progresivo abaratamento dos tipos de xuro dos préstamos do BCE á Banca non tiveron o efecto desexado nos Estados máis “tocados” pola crise económica, porque que as entidades financeiras destinaron gran parte dese diñeiro que obtiveron a moi baixo custo a outros fins (como a compra de débeda ou reforzamento dos seus recursos propios). Quedou así estrangulado o mecanismo de concesión de cretos ás empresas e o pouco que circula faino a uns custos financeiros altísimos.

Sabedores de que a análise desde unha perspectiva integral dos factores condicionantes da produtividade do traballo reborda en moito o obxectivo deste epígrafe, sobracearemos que noutros apartados deste *Informe Sociolaboral* analizamos o investimento na formación bruta de capital (capítulo 1), en I+D+i (capítulo 2), en formación (capítulo 10); tamén outros condicionantes da produtividade do traballo, como a alta porcentaxe da contratación temporal, que vai en contra da ganancia de produtividade que se pode acadar cando alguén se especializa nun traballo e ademais non motiva na consecución dos obxectivos empresariais ás persoas que traballan sometidas a unha enorme rotación laboral.

O forte impacto da crise económica no quinquenio 2009-2013 ocasionou que a intensa destrución de emprego fixera unha achega indirecta á suba da produtividade (en termos estatísticos), pero esa vía non é a que necesita un país que queira avanzar no seu desenvolvemento económico-social, senón a de subir a produtividade por persoa que traballe e máis a taxa de ocupación (porcentaxe das persoas en idade de traballar que teñen emprego).

A *produtividade aparente do traballo*, medida como o cociente entre o PIB e o emprego equivalente a tempo completo que o xerou, medrou en Galicia en 2013 un 3,9% segundo o INE, tres décimas por baixo do promedio estatal; a súa explicación está, des-

afortunadamente, en que foi maior a caída do denominador (ocupación) ca do numerador (PIB).

A suba do emprego cun crecemento do PIB por riba del é o camiño a recorrer para que o incremento da produtividade sexa o socialmente necesario, o que xerando emprego cree riqueza, por exemplo co maior investimento en capital humano, en I+D+i ou coa redución dos custos financeiros.

Esta suba da produtividade aparente do traballo ao abeiro da destrución de postos de traballo e de abaratamento dos salarios dos que conservan o emprego é unha vía morta, que leva ao estancamento económico porque non potencia a suba dos ingresos das persoas, o consumo dos fogares non se reanima e a demanda interna segue a afondar a recesión.

O cadro 1.13 reflicte a *produtividade aparente do traballo* no último sexenio en Galicia e España.

- A de Galicia foi en 2013 de 60.580 euros por persoa con emprego e da do conxunto de España estivo un 7,2% por riba.
- Subiu en Galicia en 2.250 euros respecto ao ano anterior (un 3,9%) mentres que no promedio estatal creceu un 4,2%.
- A porcentaxe que representa a *produtividade aparente do traballo* en Galicia en 2013 tomando como base o valor de 2008 subiu un 9,7% en Galicia e un 4,9% na media estatal.

■ Cadro 1.13 **Produtividade. Galicia/España. 2008-2013**

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Galicia	100	103,8	105,9	105,8	107,1	109,7
España	100	102,9	103,0	102,5	103,4	104,9

Elaborado a partir de datos do INE

A distribución por sectores produtivos da *produtividade aparente do factor traballo* en Galicia e España no ano 2013 explicita que:

- As *produtividades aparentes do factor traballo* de Galicia en 2013 están por baixo do estatal na industria, a construción e os servizos, mentres que está por riba no sector primario.
- A produtividade sectorial máis alta é a da construción, seguida da industria; a máis baixa é a do sector primario, que cos 34.580 euros por persoa queda no 57,1% da produtividade media de Galicia en 2013. Os servizos quedan nun posto intermedio.

Os datos do INE cuantifican que a intensa destrución de emprego en Galicia (e España) do período 2008-2013, moito maior en porcentaxe que a diminución do PIB, foi a causa básica da continua suba da produtividade neste período. Un xeito socialmente ben cativo de conseguir ganancias de produtividade.

Os informes que ven elaborando desde hai anos o *Foro Económico Mundial* puxeron de manifesto o mal posto que ocupa a economía española na clasificación mundial por *competitividade*: sitúanos no posto 36 (de 144 Estados). Na elaboración destes estudos avalíanse múltiples factores, como o déficit público, a dificultade no acceso ao creto, o nivel educativo da poboación, a regulación dos mercados interiores, o nivel das infraestruturas, a capacidade de innovación empresarial, a eficiencia no funcionamento da burocracia ou as prácticas de corrupción.

Un dos puntos fortes da economía española que sobrancea este informe é o nivel das infraestruturas, que sitúa ao noso Estado na décima posición, ben lonxe do posto 36 antes sinalado na globalidade das variables analizadas.

Outra fortaleza é a alta taxa de persoas matriculadas en estudos universitarios, que potencialmente é unha panca fundamental na que apoiar un novo modelo produtivo, máis eficiente que o baseado na construción e o turismo como piares básico do tecido produtivo. As persoas con bo nivel de cualificación permiten darlle pulo a actividades empresariais que xeren un maior valor engadido, pero a realidade actual ven reflectindo que pola falla de saídas laborais, boa parte teñen que emigrar a outros Estados e xerar alí a riqueza que non crearon no seu territorio de saída.

1.3.3 Benestar económico-social. As taxas de pobreza

O PIB ou a súa variante por persoa, obviamente, non é unha variable axeitada para a medición do grao de desenvolvemento económico-social dunha sociedade. Un só exemplo: se soben os accidentes de tráfico nun país, subirá o PIB polo crecemento do valor da produción en diversas ramas produtivas, posto que da pé a un incremento da facturación de actividades económicas vencelladas ao uso de grúas, talleres de reparación de coches, hospitais... e mesmo funerarias. Ocorrése a alguén darlle pulo á siniestralidade nas estradas para que suba o PIB?

Cómpre, pois, desacralizar o PIB, e non atribuírlle un significado que non ten; podemos elaborar outros indicadores algo máis complexos que se acheguen á medición do benestar económico-social dun país, poñamos por caso o IDH (Índice de desenvolvemento humano) que a ONU elabora cada ano. Nel, aparte do PIB por habitante, computan aspectos vencellados cos niveis que a educación e a sanidade teñen no Estado estudado.

Un Informe da Consellería de Benestar da Xunta de Galicia estima que hai actualmente en Galicia máis de 63.000 fogares con poboación infantil en risco de pobreza; unha da cada catro familias nas que hai menores, xa que logo, non dan cuberto as súas necesidades básicas pola falla dos recursos.

Aínda que o empeoramento no último quinquenio foi moi claro, a taxa media de UE-27 é aínda maior e tan só catro comunidades autónomas teñen unha menor *taxa de risco da pobreza*: Navarra, País Vasco, Cantabria e Madrid. Das doce comunidades nas que é maior esa taxa que a galega, os maiores valores téñenos Extremadura, Castela - A Mancha e Andalucía.

■ Cadro 1.14

Pobreza infantil. Carencia material. Por provincias. 2013

	% ⁽¹⁾
A Coruña	18,34
Lugo	13,18
Ourense	19,05
Pontevedra	21,12

(1) Porcentaxe dos hogares galegos con poboación infantil
Fonte: Xunta de Galicia, Consellería de Benestar

Se nos centramos no grao máis avanzado de medición do nivel de pobreza infantil (o de *carencia material grave*) o citado Informe oficial computa alomenos 18.000 fogares dos que contan con poboación infantil (un 7,4% do total). Ourense (8,2%) e Pontevedra (8%) teñen as maiores taxas, mentres que as menores son as de A Coruña (6,7%) e Lugo (7,4%).

■ Cadro 1.15

Pobreza infantil. Carencia material grave. Por Provincias. 2013

	% ⁽¹⁾
A Coruña	6,69
Lugo	7,40
Ourense	8,16
Pontevedra	8,02

(1) Porcentaxe dos hogares galegos con poboación infantil
Fonte: Xunta de Galicia, Consellería de Benestar

1.4 Comercio exterior

1.4.1 Comercio exterior (co estranxeiro e intraestatal)

Ao estudar o *comercio exterior español* é evidente que nos estamos a referir ás transaccións con orixe ou destino alén do territorio do noso Estado.

Menos claro resulta o concepto de *comercio exterior galego*, xa que podemos referirnos a tres realidades económicas diferentes:

Primeira: ao importe global das transaccións con orixe ou destino en Galicia (*total do comercio exterior galego*).

Segunda: tan só a unha parte dese total do comercio exterior galego: ás compravendas de Galicia co estranxeiro (ou o que é o mesmo, a parte correspondente a Galicia do comercio internacional español); adoita ser a máis usada na literatura económica tradicional pero cremos que a súa denominación pode resultar confusa; chamáremoslle *comercio exterior galego extraestatal*.

Terceira: á outra parte do total do comercio exterior galego: as transacción de Galicia coas outras comunidades (e cidades) autónomas do Estado español; chamáremoslle *comercio exterior galego intraestatal*.

O seu cálculo pódese facerse a partir das táboas input - output ou, indirectamente, pola diferenza entre a produción e a demanda interna dunha comunidade.

Estudar todas as transaccións de Galicia fóra do noso territorio ou só as realizadas co estranxeiro implica unha importante modificación no valor dos indicadores cos que se avalían estas relacións comerciais (saldo comercial, taxa de cobertura etc.); concretamente, no saldo do comercio exterior galego, o superávit de Galicia nas súas relacións co estranxeiro contrasta co déficit nas compravendas con outras comunidades autónomas.

Comezaremos polo importe do total de compras fóra de Galicia; inclúe, xa que logo, ademais das adquisicións realizadas ao estranxeiro, as efectuadas ás outras comunidades (e cidades) autónomas; o importe destas importacións totais de Galicia ascendeu en 2013 a 30.746 millóns de euros, tralo crecemento de 1.788 millóns en 2012 (un 6,2%).

No cadro 1.16 podemos comprobar que, segundo os datos do Instituto Galego de Estatística (IGE), na composición interna do total das importacións de Galicia no ano 2013 sobrancea que o principal orixe non foron, como no caso das exportacións, outros Estados (46,8%: 14.385 millóns de euros) senón o resto do Estado español (vendeunos por un importe de 16.361 millóns de euros, un 53,2% do importe total das nosas adquisición fóra de Galicia).

O valor monetario das exportacións totais de Galicia ascendeu en 2013 a 31.590 millóns de euros, cantidade que superou á do ano anterior en 3.256,2 millóns de euros (un 8,8% de suba).

■ Cadro 1.16

Comercio exterior de Galicia. Total, extraestatal e intraestatal. 2012-2013

	2012	2013
Total exportacións	29.028	31.590
Total importacións	28.958	30.746
Exportacións intraestatais	12.528	13.166
Exportacións extraestatais	16.500	18.424
Importacións intraestatais	14.109	16.361
Importacións extraestatais	14.849	14.385

En millóns de euros. Datos de 2013 provisionais
Fonte: IGE, Contas Económicas Trimestrais

Un 41,7% das vendas de Galicia fóra dela fixéronse a nivel intraestatal (13.166 millóns de euros) mentres que o montante de vendas extraestatais foi maior: 18.424 millóns de euros (58,3% do importe total das exportacións).

O valor en 2013 das importacións totais galegas (30.746 millóns de euros), sobrepasou en 1.788 millóns de euros ao de 2012 (un 6,2% de crecemento, 2,6 puntos porcentuais por baixo da taxa de variación das exportacións galegas).

O comercio exterior total de Galicia (importacións máis exportacións fóra da nosa comunidade) ascendeu en 2013 a 62.336 millóns de euros, cantidade que superou á do ano anterior (57.986 millóns de euros) en 4.350 millóns de euros (un 7,5% de suba).

A *taxa de apertura* da economía galega, é dicir, o cociente entre a suma do importe das súas importación e exportacións totais e o PIB de Galicia, foi en 2013 dun 58,7%, 1,9 puntos porcentuais por riba que no ano anterior.

Velaí un bo resumo cun só dato da gran importancia que ten na actualidade o comercio de Galicia fóra dela: no ano 2013, de cada 100 euros de PIB de Galicia o seu comercio exterior supón bastante máis da metade: 58,7 €.

Esta gran interrelación indica, xa que logo, que a nosa economía está moi “aberta” ao resto dos territorios, e, cada vez máis, esta crecente interdependencia condiciona moito o comportamento da nosa actividade produtiva.

1.4.2 Comercio galego co estranxeiro

A compravenda de bens co estranxeiro tivo en 2013 unha achega moi positiva á xeración do PIB, como consecuencia da intensa suba do importe das exportacións (10,5%) e da diminución do valor das importacións (-4,4%).

O valor das exportacións bateu o récord na historia da economía galega, e ascendeu a 18.416,6 millóns de euros.

1.4.2.1 Exportacións, importacións e saldo comercial. Taxa de cobertura

A análise dos datos correspondentes á balanza comercial co estranxeiro no último sexenio podemos facela ao fío do cadro 1.17; nel podemos apreciar a evolución das exportacións, das importacións e do saldo comercial de Galicia nese período. Sobrancearemos:

■ Cadro 1.17 Evolución do comercio estranxeiro en Galicia. 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Exportacións	15.739,7	13.957,3	14.911,9	17.146,3	16.662,8	18.419,6
Importacións	15.496,2	13.164,2	13.699,7	14.332,3	15.008,9	14.353,1
Saldo comercial	247,5	793,1	1.212,2	2.814,0	1.674,2	4.039,1

En millóns de euros correntes. Datos de 2013 provisionais
 Fonte: Ministerio de Economía y Competitividad, DataComex.

■ A suba do valor das exportacións galegas en 2013 en 17.568 millóns de euros (un 10,5%) contrasta coa diminución de 2012 e recobra o comportamento do bienio 2010-2011. Queda co posto de cabeza no *podium* histórico de Galicia.

■ A análise dinámica reflicte que a principal caída no último quinquenio do valor das exportacións de Galicia foi a de 2009 (ano da *gran recesión*) e as maiores subas, a de 2011 e 2013.

■ A caída do valor das importacións galegas en 2013 (-4,4%) superou nun punto porcentual á do ano anterior e foi a outra achega para a consecución dun gran dato no saldo comercial de Galicia co estranxeiro.

■ A ollada diacrónica certifica que o importe das importacións de Galicia en 2013 rachou coa suba do trienio anterior; quedou cun valor semellante ao de 2011.

■ O saldo na compravenda co estranxeiro en 2013 foi positivo en 4.039 millóns de euros, importe maior que a suma dos superávits dos anos 2009, 2010 e 2012. Fortálécese, pois, a tendencia do trienio 2009-2011; no sexenio analizado, o saldo da balanza comercial galega co estranxeiro (diferenza entre o valor das exportacións e o das importacións) foi sempre positivo, cun mínimo en 2008 e un máximo que o multiplicou por 16 en 2013.

A participación relativa de Galicia no importe total estatal das exportacións e de das importacións co estranxeiro no último sexenio pode verse no cadro 1.18, no que so-
brancearemos que:

■ **Cadro 1.18** Porcentaxe do comercio co estranxeiro. Galicia/España. 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Exportacións	8,3	8,7	8,0	8,0	7,4	7,9
Importacións	5,5	6,4	5,7	5,4	5,8	5,7

Datos de 2013 provisionais

Fonte: Ministerio de Economía y Competitividad, DataComex.

No valor das exportacións, trala diminución de 2012 e a suba en 2013, Galicia recuperou a porcentaxe do bienio 2010-2011, por riba do noso peso demográfico ou en PIB no Estado español.

No tocante ao importe das importacións, baixou unha décima en 2013 a porcentaxe de Galicia en España, e queda na mesma taxa que en 2010, dúas décimas por baixo do peso relativo demográfico de Galicia.

Consecuentemente co superávit nas compravendas de Galicia co estranxeiro, a taxa de cobertura (porcentaxe do valor das exportacións sobre o das importacións) quedou por riba do valor 100 todos os anos no último sexenio. En 2013 a taxa de cobertura ascendeu ao 128,3%, ou o que é o mesmo, o valor das exportacións galegas ao estranxeiro “cubriu” o importe das importacións e acadou ademais ingresos un 28,3% superior a ese limiar do equilibrio comercial.

Unha das características do comercio exterior galego que xa subliñamos outros anos neste *Informe Sociolaboral* é o seu carácter intraindustrial: importamos moitas materias primas (e bens de equipamento) para producir e exportar produtos elaborados. A notable importancia do *comercio intraindustrial* reflíctese cun dato: os seis primeiros capítulos arancelarios das exportacións galegas (dos 22 que hai) son tamén os seis primeiros das nosas importacións e conxuntamente acadan máis dun 75% das compravendas de Galicia co estranxeiro.

No cadro 1.19 figuran os seis grupos arancelarios con maior importancia cuantitativa nas nosas vendas ao estranxeiro, coas porcentaxes de cada un sobre o total galego.

As nosas vendas ao estranxeiro en 2013 concentráronse especialmente en tres grupos arancelarios, os mesmos e pola mesma orde que no ano anterior: *Material de transporte* (29,1%), *Materias téxtiles e confección* (20,5%) e *Animais, peixes e moluscos, leite*

e ovos (7,8%); entre os tres sumaron en 2013 máis da metade (un 57,4%, 2,2 puntos máis que en 2012) do valor das exportacións de Galicia ao estranxeiro; esta especialización das nosas vendas internacionais, concentrando máis da metade en tres grupos arancelarios, conleva un risco: unha maior vulnerabilidade.

■ **Cadro 1.19 Ventas ó estranxeiro de Galicia. 2013**

	Exportacións		
	Millóns de euros	% sobre total exp.	% variación anual
Material de transporte	5.365,8	29,1	29,5
Materias téxtiles e confección	3.784,8	20,5	9,3
Animais, peixes e moluscos, leite e ovos	1.429,0	7,8	-5,0
Metais e as súas manufacturas, ferramentas	1.350,0	7,3	6,1
Caldeiras, maquinaria e material eléctrico	1.102,5	6,1	-7,2
Minerais e combustibles minerais	1.102,6	6,0	-2,6

Fonte: Ministerio de Industria y Competitividad, DataComex.

Os postos números 4, 5 e 6 desa clasificación foron en 2013 respectivamente para *Metais e as súas manufacturas*, *Caldeiras, maquinaria-material eléctrico* e *Minerais e combustibles minerais*. Os seis primeiros epígrafes concentran un 76,7% do importe das vendas de Galicia ao estranxeiro; son os mesmos e pola mesma orde que en 2012.

No tocante ás importacións, o grupos arancelario máis importante cuantitativamente en 2013 segue a ser o de *Minerais e combustibles minerais* (27,7%, tres puntos menos que en 2012), cunha importante diminución en 2013 (-13%). Aínda así, a porcentaxe do último ano foi case o dobre do segundo grupo arancelario e máis do dobre do terceiro, como reflicte o cadro 1.20.

■ **Cadro 1.20 Compras de Galicia ó estranxeiro. 2013**

	Importacións		
	Millóns de euros	% sobre total exp.	% variación anual
Minerais e combustibles minerais	3.975,4	27,7	-13,0
Material de transporte	2.209,5	15,4	13,1
Materias téxtiles e confección	1.894,8	13,2	4,1
Animais, peixes e moluscos, leite e ovos	1.503,8	10,5	-1,7
Metais e as súas manufacturas, ferramentas	1.166,6	8,1	-12,8
Caldeiras, maquinaria e material eléctrico	893,2	6,2	-16,8

Fonte: Ministerio de Industria y Competitividad, DataComex.

Séguelle o grupo arancelario: *Material de transporte* (15,4%), que subiu un 13,1% en 2013. Estas importacións galegas deixaron de encabezar esta clasificación en 2010; en 2013 seguen na segunda posición: a maior parte delas corresponden a compoñentes

para automóviles (necesarios para o funcionamento da factoría viguesa de PSA Peugeot Citroën, nun bo exemplo de *comercio intrafirma*) e para a construción naval.

O terceiro posto é para *Materias téxtiles e confección* (13,1% do total galego); entre os tres concentran en 2013 algo máis da metade (un 56,3%, un punto máis que en 2012) do valor das importacións galegas do estranxeiro.

A análise das principais mercancías importadas por Galicia en 2013 reflicte unha clara estabilidade: os seis primeiros grupos do arancel con maior valor das importacións son os mesmos que no ano anterior (e ademais pola mesma orde). Xuntos concentran un 81,1% do importe en 2013 das compras de Galicia no estranxeiro.

1.4.2.2 Exportacións por provincias e por destino

A desagregación provincial das exportacións de Galicia ao estranxeiro en 2013 quedan recollidas no cadro 1.21; subliñaremos que:

■ A provincia de A Coruña, anque por unha pequena diferenza, non consolidou en 2013 o primeiro posto que acadou en 2012 (ano no que desbancara á de Pontevedra, auténtico motor de explosión das exportacións galegas ao estranxeiro durante moitos anos); o valor das vendas a outros Estados destas dúas provincias supón en 2013 máis dun 90% (un 91,4%, porcentaxe superior en 1,1 puntos ao do ano anterior).

■ Cadro 1.21

Vendas galegas ó estranxeiro. Por provincias. 2013

	Millóns de euros	% ⁽¹⁾
A Coruña	8.403,0	45,6
Lugo	822,6	4,5
Ourense	756,9	4,1
Pontevedra	8.437,2	45,8

(1) Porcentaxe sobre o total de exportacións
Fonte: IGE

■ As porcentaxes do valor das exportacións de Lugo e Ourense baixaron en 2013 nas dúas provincias, e agudizouse así a diferenza entre a Galicia occidental, cun grao elevado de apertura comercial co estranxeiro, e a Galicia oriental, na que estas operacións mercantís son moi pouco relevantes cuantitativamente.

No tocante ao destino das nosas vendas ao estranxeiro, en 2013 os outros Estados da Unión Europea supuxeron 12.370 millóns de euros (un 67,1 % do importe total). No ano anterior fora de 11.349 millóns de euros (68,1% do total) polo que subiu en 1.021 millóns de euros no último ano, un 9%, por baixo do crecemento medio das exportacións galegas a outros Estados.

Dos oito primeiros Estados que figuran no cadro 1.22, seis están integrados na UE (cinco deles nos primeiros postos); os tres primeiros son os mesmos en 2013 que no ano anterior, e pola mesma orde, mentres que Gran Bretaña e Alemaña intercambian cuarta e quinta posición.

■ Cadro 1.22

Principais destinos das vendas galegas ó estranxeiro. 2013

		Millóns de euros	% ⁽¹⁾
1	Francia	4.531,4	24,6
2	Portugal	2.394,5	13,0
3	Italia	1.247,4	6,8
4	Gran Bretaña	904,7	4,9
5	Alemaña	797,8	4,3
6	Australia	622,4	3,4
7	Alxeria	616,1	3,3
8	Países Baixos	533,6	2,9

(1) Porcentaxe sobre o total de exportacións
Fonte: IGE

Francia e Portugal seguen a formar o “núcleo duro” das exportacións galegas ao estranxeiro, cun 37,6%; en 2013 o valor das vendas a Francia medrou porcentualmente máis do dobre (un 15,3%) que o das destinadas a Portugal (7,3%).

I.4.2.3 Importacións por provincias e por procedencia

A desagregación provincial das importacións de Galicia desde o estranxeiro en 2013 queda recollida no cadro I.23.

■ Cadro 1.23

Compras galegas no estranxeiro. Por provincias. 2013

	Millóns de euros	% ⁽¹⁾
A Coruña	7.638,4	53,2
Lugo	915	6,4
Ourense	378,5	2,6
Pontevedra	5.421,2	37,8

(1) Porcentaxe sobre o total de exportacións.
Fonte: IGE

A provincia de A Coruña volveu a concentrar máis da metade do importe das compras de Galicia ao estranxeiro (53,2%); séguelle, de lonxe, a provincia de Pontevedra (37,8%). O valor das compras ao estranxeiro destas dúas provincias acadou un 91% do valor total galego en 2013.

No tocante á procedencia das nosas compras ao estranxeiro, a Unión Europa e varios Estados dos que importamos cru petrolífero ou gas natural encabezan a clasificación. Lóxico, se lembramos que o principal grupo arancelario foi en 2013 o de *Minerais e combustibles minerais* cun 27,7% do total.

■ Cadro 1.24

Principais Estados provedores de Galicia. 2013

		Millóns de euros	% ⁽¹⁾
1	Francia	2.362,5	15,9
2	Portugal	1.758,6	11,9
3	México	1.000,3	6,7
4	Alxeria	692,9	4,7
5	Gran Bretaña	634	4,3
6	Alemaña	569,8	3,8
7	China	555,5	3,7
8	Italia	539,3	3,6

(1) Porcentaxe sobre o total de exportacións

Fonte: IGE

Os tres primeiros Estados que figuran no cadro 1.24 (Francia, Portugal e México) foron os mesmos en 2013 que no bienio anterior; pola mesma orde e cun peso relativo moi semellante; concentran máis dun terzo (un 34,5%) do valor das importacións galegas do estranxeiro.

Dos oito Estados que recolleemos na clasificación, cinco pertencen á UE-28; de fóra da Unión Europea salientan as importacións galegas procedentes de México, Alxeria e China.

1.4.3 Comercio galego coas outras comunidades autónomas

As comunidades autónomas cun saldo positivo no comercio intraestatal son: Navarra, Baleares, Madrid, País Vasco, Cataluña e A Rioxa. Hai unha correlación directa positiva entre o saldo do comercio intraestatal dunha comunidade autónoma e a súa riqueza relativa (medida co PIB per capita).

En 2013, un 43,6% do importe das exportacións galegas foron cara outras comunidades autónomas e un 52,7% dos compras fóra de Galicia proceden tamén do resto do Estado español.

A análise do cadro 1.25 reflicte que neste comercio intraestatal a nosa comunidade tivo en 2013 un déficit de 3.195 millóns de euros, inferior en valor absoluto ao superávit de Galicia no comercio co estranxeiro (4.039 millóns de euros). O *comercio exterior total de Galicia*, xa que logo, pechou 2013 cun superávit de 845 millóns de euros.

As compras de Galicia a outras comunidades autónomas en 2013 foron de 16.361 millóns de euros (2.252 máis que en 2012, cun 16% de suba) e as importacións galegas extraestatais de 14.385 euros (464 menos que no ano anterior, cunha diminución dun 3,1%). O crecemento en 2013 das adquisicións intraestatais e o descenso das mercadas no estranxeiro afortalaron, pois, a participación relativa das primeiras no conxunto das compras galegas fóra da nosa comunidade.

■ Cadro 1.25

Comercio intraestatal(*). Galicia. 2012-2013

	2012	2013
Exportacións	12528	13166
Importacións	14109	16361

En millóns de euros. Datos de 2013 provisionais

(*) Diferenza entre o comercio exterior total e o comercio co estranxeiro

Fonte: IGE, Contas Económicas Trimestrais

Pola súa banda, as vendas de Galicia a outras comunidades autónomas en 2013 foron de 13.166 millóns de euros (638 máis que en 2012, cun 5,1% de suba) mentres que as vendas galegas extraestatais medraron un 11,7%. O crecemento porcentual en 2013 das exportacións intraestatais non chegaron, pois, á metade da porcentaxe de crecemento das vendas ao estranxeiro, polo que se afortalaou a participación relativa das segundas no total das vendas galegas fóra da nosa comunidade.

O déficit do comercio intraestatal de Galicia en 2013 (de 3.194 millóns de euros) practicamente dobrou ao do ano anterior (1.581 millóns de euros, un 102% de suba) e o superávit das transaccións extraestatais da nosa comunidade creceu un 145%.

O empeoramento da posición de Galicia en 2013 respecto do comercio coas outras comunidades autónomas e a mellora (máis intensa) nas transacción co estranxeiro reflíctese na diminución da taxa de cobertura da primeira (en 7,17 puntos porcentuais, un 8,1%) e o crecemento da segunda.

O efecto combinado destas dúas variacións nas taxas de cobertura fixo que o *comercio exterior galego total* acadase en 2013 unha taxa de cobertura 2,5 puntos porcentuais por riba da de 2012.

Nas transaccións co estranxeiro, pois, Galicia “cubriu” en 2013 co valor das exportacións o que gastou nas importacións (e aínda “sobrou” un 28,1%) mentres que nas compravendas co resto do Estado español quedou “sen cubrir” co importe das vendas un 19,5% do gastado nas adquisicións.

O notable superávit na balanza exterior galega co estranxeiro compensou o déficit (máis lixeiro) da nosa balanza comercial co resto do Estado e, como consecuencia, a balanza do comercio exterior total de Galicia en 2013 presentou un lixeiro superávit (dun 2,7%).

Esta estatística das transaccións comerciais intraestatais reflicte, pois, a actual falla de competitividade da economía galega dentro do tecido produtivo do Estado. Para acurtar en anos vindeiros o longo camiño que nos queda para chegar cando menos ao equilibrio comercial coas outras comunidades autónomas, cómpre un grande esforzo para a mellora da produtividade da economía galega, que é tanto como dicir darlle pulo a factores dos que esta depende, como o investimento en educación, en investigación- desenvolvemento -innovación e máis en modernización da estrutura organizativa empresarial.

Cómpre non esquecer estas *balanzas comerciais* das distintas comunidades autónomas á hora de avaliar axeitadamente os mecanismos de financiamento autonómicos, pois as *balanzas fiscais* deficitarias das comunidades máis enriquecidas están a ser unha contrapartida solidaria que adoita existir nos *Estados do benestar* (e en áreas supraestatais

coma a UE) para compensar, cando menos parcialmente, ás comunidades menos desenvolvidas, que axudan a financiar (pola vía do comercio entre elas) o seu crecemento económico.

1.5 A variación do IPC

No cadro 1.26 recolleemos a evolución na última década das taxas de inflación de Galicia e España. A suba do IPC en Galicia en 2013 (0,5%) e no total do Estado (0,3%) reflicten a debilidade na demanda nos dous ámbitos territoriais, e foron as máis baixas do período analizado; a posibilidade dunha futura *deflación* figura xa na axenda do Banco Central Europeo e de outros organismos vencellados coa economía da UE (Comisión Europea etc.). As subas dos prezos en Galicia e España no último ano estiveron moi por baixo da variación media dos prezos de consumo na UEM (1,3%) e en EE.UU (1,5%).

■ Cadro 1.26 Porcentaxe de variación do IPC⁽¹⁾. Galicia/España. 2004-2013

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Galicia	3,3	3,7	2,6	4,1	1,2	0,9	3,1	2,5	2,6	0,5
España	3,2	3,7	2,7	4,2	1,4	0,8	3,0	2,4	2,9	0,3

(1) De decembro a decembro
Fonte: INE, IPC

A análise desagregada territorialmente da variación en 2013 do IPC reflicte que as comunidades autónomas con maiores subas foron Cantabria e País Vasco (ambos cun 2%) mentres que as menores taxas de inflación tiverón a cidade autónoma de Melilla (-0,6%) e Canarias (-0,3%).

A inflación subxacente (a que non ten en conta a variación dos prezos dos produtos enerxéticos nin dos alimentos non elaborados) quedou en 2013 en Galicia nun 0,2%, unha décima por baixo da media estatal, e as dúas cun nivel que lembra a dun ano de intensa recesión (2009) como se ve no cadro 1.27.

■ Cadro 1.27 Inflación subxacente. Galicia e España. 2007-2013

IPC xeral sen alimentos non elaborados nin produtos enerxéticos	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Galicia	3,3	2,4	0,2	1,4	1,8	1,6	0,5
España	3,3	2,4	0,3	1,5	1,5	2,1	0,2

Taxas de variacións interanuais en %
Fonte: INE, IPC.

A información do cadro 1.28 ofrece a desagregación nos doce grupos de gasto do IPC e a súa taxa de variación no último sexenio en Galicia. Obsérvase nel que:

En 2013 houbo diminución dos prezos en tres grupos de gasto: comunicacións (-6,6%), ocio-cultura (-0,7%) e “outros” (-0,1%), incremento nos outros nove grupos de gasto.

Cadro 1.28 IPC por grupos de gasto. Galicia. 2008-2013

		2008	2009	2010	2011	2012	2013
1.	Alimentos e bebidas non alcohólicas	2,4	-2,0	0,5	2,5	2,5	1,5
2.	Bebidas alcohólicas e tabaco	3,8	11,3	13,9	2,7	5,8	5,0
3.	Vestido e calzado	0,6	-0,9	0,5	3,7	0,3	0,1
4.	Vivenda	4,9	0,8	7,3	0,3	6,4	0,4
5.	Enxoval	3,1	1,0	0,7	7,0	1,2	0,5
6.	Medicina	0,1	-0,7	-0,1	1,6	11,1	1,6
7.	Transporte	-5,6	4,1	9,1	-2,3	2,1	1,1
8.	Comunicacións	-0,3	-0,3	-0,7	4,6	-2,8	-6,6
9.	Ocio e cultura	-0,4	-0,6	-0,9	-1,6	0,7	-0,7
10.	Ensino	4,5	2,6	2,1	0,6	4,0	1,6
11.	Hoteis, cafés e restaurantes	4,7	1,8	2,1	3,2	1,4	0,5
12.	Outros	3,4	1,9	2,5	1,6	3,6	-0,1
	VARIACIÓN XERAL DO IPC	1,2	0,9	3,1	2,0	2,6	0,5

Taxas de variación interanuais en %
Fonte: INE.

Os tres grupos de gasto máis inflacionistas en 2013 (dos nove grupos nos que se produciu suba de prezos) foron os de bebidas alcohólicas e tabaco (5%), ensino e medicina (1,6% os dous).

1.6 Os custos laborais

1.6.1 Custos laborais e salariais. Xornada laboral

A *Enquisa Trimestral de Custo Laboral* é unha estatística elaborada polo INE, que forma parte dos euroindicadores que EUROSTAT solicitou aos Estados da área euro co obxectivo de medir a potencial converxencia dos custos laborais entre eles; unha das súas aplicacións é permitir actualizar anualmente a *Enquisa de Custo Laboral* que se realiza cuadrienalmente nos Estados da UE.

Enténdese por *custo laboral* o custo total que ten o empregador/a pola utilización do factor traballo (inclúe o salarial e outros custos).

O *custo salarial* defínese como o conxunto de remuneracións brutas (en efectivo ou en especie) realizadas ás persoas traballadoras por conta allea.

O cadro 1.29 recolle os custos laborais desde unha dobre perspectiva: por traballador/a e mes e máis por hora efectiva de traballo en Galicia no último sexenio. Destacaremos que:

Cadro 1.29 Custos laborais. Galicia. 2008-2013

Período	Coste laboral por traballador e mes		Coste laboral por hora efectiva	
	Euros	% var. (*)	Euros	% var. (*)
2008	2.124,3	3,6	15,6	4,1
2009	2.199,7	3,5	16,4	4,9
2010	2.251,3	2,3	16,8	2,4
2011	2.265,3	0,6	17,1	1,6
2012	2.206,3	-2,6	16,8	-1,9
2013	2.363,5	4,8	18,3	4,1

(*) Sobre cuarto trimestre do ano anterior

Fonte: Xunta de Galicia. Consellería de Facenda. Observatorio de economía galega

En Galicia subiron en 2013 os dous custos laborais analizados: *por traballador/a e mes* (4,8%) e *por hora efectiva de traballo* (4,1%).

En 2013 o *custo laboral por traballador e mes* quedou en Galicia, no cuarto trimestre, en 2.363,5 euros; o promedio estatal foi de 2.652,4 euros (un 13,2% máis que o galego) e o máis alto foi o de País Vasco (un 34,6% por riba do galego).

As comunidades autónomas de maior suba porcentual no último ano foron Galicia (4,8%), Aragón (4,7%) e Andalucía (4,3%); pecharon a clasificación Cataluña (diminución dun 0,4%), C. Valenciana (0,3%) e Cantabria (0,7%).

No tocante ao *custo laboral por hora efectiva traballada* en Galicia, no cuarto trimestre de 2013 quedou en 18,3 euros, despois de subir o último ano un 4,1%.

No cadro 1.30 presentamos os custos salariais no último sexenio en Galicia desde unha dobre vertente: *por traballador/a e mes* e *máis por hora efectiva traballada*. Destacaremos que:

Cadro 1.30 Custos salariais. Galicia. 2008-2013

Período	Coste salarial por traballador e mes		Coste salarial por hora efectiva	
	Euros	% var. (*)	Euros	% var. (*)
2008	1.561,0	3,8	11,5	4,2
2009	1.615,0	3,5	12,1	4,8
2010	1.663,2	3,0	12,4	3,0
2011	1.669,7	0,4	12,6	1,4
2012	1.618,1	-3,1	12,3	-2,3
2013	1.778,2	6,3	13,8	5,6

(*) Sobre o cuarto trimestre do ano anterior

Fonte: Xunta de Galicia. Consellería de Facenda. Observatorio de economía galega

En Galicia, segundo os datos do INE, subiron en 2013 os dous custos salariais analizados: *por traballador/a e mes* (6,3%) e *por hora efectiva de traballo* (5,6%).

■ No cuarto trimestre de 2013 o *custo laboral por traballador e mes* quedou en Galicia en 1.778,2 euros; o promedio estatal foi de 1.995.7 euros (un 12,2% máis que o galego) e o máis alto foi o de País Vasco (un 35,4% por riba do galego).

■ As comunidades autónomas de maior suba porcentual no último ano foron Galicia (6,3%) e Andalucía (5,8%); pecharon a clasificación Cataluña (diminución dun 0,4%) e a C.Valenciana (baixa dun 0,9%).

No tocante ao *custo salarial por hora efectiva traballada*, no cuarto trimestre de 2013 quedou en Galicia en 13,8 euros, despois de subir o último ano un 5,6%.

No cadro 1.31 presentamos a xornada laboral por traballador e mes de Galicia e España no cuarto trimestre de 2013 do último sexenio, desde unha tripla vertente: total dos traballadores, os que traballan a tempo completo (cada vez menos) e os que o fan a tempo parcial (que son cada vez máis).

Respecto do total de persoas que traballan, destacaremos que Galicia está no cuarto trimestre de 2013 por riba do promedio español nos tres aspectos analizados: horas pactadas (a segunda comunidade autónoma, só por detrás de Madrid), horas efectivas de traballo (terceira comunidade, tras Madrid e Castela - A Mancha) e horas non traballadas (cuarta comunidade).

■ Cadro 1.31

Xornada laboral. Galicia. 2008-2013

Período	Xornada laboral (horas mensuais pactadas)		
	Total traballadores	Tempo completo	Tempo parcial
2008	156,4	169,5	83,4
2009	156,0	169,4	83,4
2010	155,7	169,5	84,7
2011	154,5	169,8	84,7
2012	153,3	169,6	85,3
2013	152,1	169,1	87,0

Fonte: Xunta de Galicia. Consellería de Facenda. Observatorio de economía galega

■ No cuarto trimestre de 2013 a poboación asalariada a tempo completo quedou en Galicia tamén por riba do promedio estatal en horas pactadas (só Canarias a superou). Nas horas efectivas quedou por baixo da media española e en horas non traballadas, por riba do dato de España pero por baixo que sete comunidades autónomas.

■ No cuarto trimestre de 2013 a poboación asalariada a tempo parcial quedou en Galicia tamén por riba do promedio estatal en horas pactadas (e por baixo de cinco comunidades). Nas horas efectivas quedou por riba da media española (e por baixo de cinco comunidades) e en horas non traballadas, por riba do dato de España, anque por baixo de tres comunidades autónomas.

I.6.2 Custo salarial anual (Bruto e Neto)

A partir dun cuestionario anexo ao da *Enquisa Laboral de Custo Laboral* que se inclúe no segundo trimestre do ano seguinte ao de referencia dos datos, o INE recolle os datos que lle permiten integrar nas estatísticas de custos laborais uns compoñentes do custo con vencemento superior ao mes, como os de formación ou das prestacións sociais directas que fan as empresas. Non inclúe esta estatística ás persoas asalariadas da agricultura, gandería ou pesca nin ás persoas empregadas nun fogar.

Presentamos no cadro I.32 os datos do custo laboral neto en Galicia e en España no ano 2013, así como a súa desagregación entre: custo salarial e non salariais.

O *custo laboral neto* resulta de deducirle ao *custo laboral bruto* as deducións fiscais e as subvención de organismos laborais (como ás cotizacións á Seguridade Social, á contratación ou á formación profesional). Recolle, polo tanto, o custo laboral real para un empregador da utilización do factor traballo, e inclúe os salarios, ás cotizacións obrigatorias á Seguridade Social por parte do empregador; as achegas pagadas polas empresas para mellorar as prestacións da S.S. ou para cubrir as non contempladas nel (moitas veces acordadas nun convenio colectivo) e outros custos (como indemnizacións por despedimento, gastos en formación profesional, indemnizacións por fin de contrato, gastos de viaxe e dietas etc.).

■ Cadro 1.32 **Custo laboral neto. Galicia/España. 2013**

	Custo neto	% variación	Salarios	% variación	Custos non salariais	% variación
Galicia	27.099,36	2,2	19.883,74	2,3	7.215,62	2,0
España	30.686,71	0,1	22.653,55	0,1	8.033,16	0,0

Custos e salarios en euros

Fonte: INE. Encuesta Anual de Coste Laboral 2013

No ano 2013 Galicia ocupou, con 27.099,36 euros anuais de custo laboral neto por traballador; a antepenúltima posición (só por diante de Canarias e Extremadura), moi lonxe da media española (30.687 euros).

No tocante á variación en 2013 deste custo laboral neto por persoa asalariada, Galicia foi a comunidade autónoma na que máis subiu (un 2,2%), seguida de País Vasco (1,7%) e Aragón (1,5%) mentres que as maiores diminucións tiveron Extremadura e Castela - León (ambas cun 2,2%), nun ano no que o promedio estatal subiu un 0,1%.

A desagregación do custo laboral neto entre dous compoñentes (salarios e custos non salariais) reflicte que:

Nos salarios Galicia ocupa, con 19.883,7 euros anuais, a antepenúltima posición en 2013 (só por diante de Canarias e Extremadura) e moi lonxe da media española (22.653,60 euros).

Galicia foi en 2013 a comunidade autónoma na que máis subiu o custo salarial (2,3%), seguida de A Ríoxa (1,9%) e País Vasco (1,5%) mentres que as maiores diminucións tiveron Extremadura (-3,5%) e Castela - León (-1,9%), nun ano no que o promedio estatal subiu un 0,1%.

Se focalizamos os custos non salariais, Galicia ocupa en 2013 (con 7.215,6 euros anuais) a cuarta posición en menor importe (só en Estremadura, Canarias e Murcia están por baixo). A media estatal é de 8.033,2 euros e as comunidades non que é maior son País Vasco, Madrid e Cataluña.

A variación en 2013 dos custos non salariais por traballador reflicte que Galicia foi a terceira comunidade autónoma na que máis subiu (un 2%), só por baixo de Aragón e País Vasco mentres que as diminucións máis intensas tiveron Castela - A Mancha e Cantabria), nun ano no que o promedio estatal mantívose estable.

No cadro 1.33 poñemos ao dispor das persoas interesadas en afondar no custo laboral, tanto en Galicia como en España, no ano 2013 os datos de custo desagregados dos seus compoñentes.

■ **Cadro 1.33** **Custo laboral bruto. Galicia/España. 2013**

	Custo bruto	Soldo	Cotizacións obrigatorias	Cotizacións voluntarias	Prestacións sociais directas	Outros(*)	Subvencións e deducións
Galicia	27.257,35	19.883,74	6.338,73	121,20	187,95	725,73	157,99
España	30.844,49	22.653,55	6.897,15	188,47	228,22	877,10	157,78

Custos e salarios en euros

(*) Inclúe gastos de carácter social, indemnizacións por despido e por fin de contrato, roupa de traballo e outros gastos

Fonte: INE. Encuesta Anual de Coste Laboral 2013

1.6.3 O salario mínimo interprofesional

O salario mínimo interprofesional en 2013 segue no mesmo nivel do ano anterior. Despois do importante crecemento medio do SMI no cuatrienio 2006-2009, a súa suba no último trienio foi mínima e a súa contía actual en España é ao redor da metade do establecido en Estados socios da Eurozona como Francia, Gran Bretaña, Bélxica, Irlanda ou Holanda (e un 40% do de Luxemburgo).

O ínfimo incremento do SMI no trienio 2010-2013 (moito menor que o da inflación) explicita que os custos da crise están a ser pagados, en parte, polas persoas que perciben uns ingresos salariais menores, que ademais deberon apeitar tamén coa suba do IVE e outros impostos indirectos (como os impostos *especiais*), que encareceron notablemente a súa compra de bens e servizos. Chove sobre mollado.

En Galicia (e en España, en xeral) o SMI é tan só un 45% en relación co “salario máis frecuente”, mentres que esta porcentaxe sube a un 62% en Francia ou a un 68% en Portugal, os Estados socios da UE que limitan xeográfica con España. O número de persoas que non superan o SMI dobrouse en España na última década: pasou dun 6% a un 12%; a maioría son mulleres.

■ Cadro 1.34

Salario mínimo interprofesional. España e outros Estados da UE. 2013

	Euros/mes
Luxemburgo	1921
Bélxica	1502
Países Baixos	1486
Irlanda	1462
Francia	1445
Gran Bretaña	1217
Eslovenia	789
España	753 (*)
Grecia	684
Portugal	566
Polonia	387
Letonia	320

(*) Inclúe o prorrateo das pagas extraordinarias
 Fonte: INE, EUROSTAT

A suba do SMI é un dos factores que podería incidir na recuperación do consumo dos fogares (e, xa que logo, da demanda interna galega e máis española), dada a maior propensión marxinal ao consumo dos fogares de menor renda; podería ser unha achega para a saída da economía de ambos territorios da UVI da recesión e, ademais, facer que fose menos desigual o reparto da riqueza xerada.

2.1 Introducción

No capítulo anterior estudamos a realidade macroeconómica galega; neste ímonos centrar primeiro na estrutura e na dinámica do tecido produtivo galego, para abordar despois a política industrial das diferentes administracións públicas.

Comezaremos co estudo das empresas galegas (en aspectos como a forma xurídica que adoptan, o tamaño da empresa segundo número de persoas empregadas, a distribución por provincias e por tipo de actividade) baseándonos fundamentalmente en datos obtidos do INE (DIRCE). Complementaremos este epígrafe cos datos que proporciona o INE sobre a creación e a disolución de sociedades mercantís, o procedemento concursal e os efectos de comercio impagados.

Centrarémonos nos epígrafes seguintes en catro enquisas industriais do INE (de empresas, de produtos, de produción industrial e de produtos industriais) e outras tres enquisas do sector servizos: as de análise polo INE deste sector produtivo (a “Encuesta

Nacional de Servicios), así como de dúas das actividades económicas que forman parte deste sector (o comercio polo miúdo e a ocupación hoteleira).

Faremos logo a análise dos resultados estatísticos que reflicten as enquisa de investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico (I+D), de innovación tecnolóxica e máis de indicadores de alta tecnoloxía.

Por último, abordaremos o estudo do sector público empresarial en Galicia (analizando a súa relevancia en emprego e en investimento) e da política industrial en Galicia, contemplada desde unha tripla perspectiva: da Unión Europea, da Administración Central e da Administración Autonómica.

2.2 Estrutura e dinámica empresarial galega

Neste apartado achegarémonos á estrutura e á evolución do tecido produtivo galego co estudo das empresas galegas segundo o número de traballadores/as, os sectores de actividade ou a condición xurídica, de acordo coa información subministrada polo *Directorio central de empresas* (DIRCE) do INE. Esta información combina, na elaboración das estatísticas de empresas, os datos da Seguridade Social cos procedentes das retencións do IRPF, o imposto de actividades económicas e os de Rexistro Mercantil, someténdoo a un itinerario de tratamentos de depuración, harmonización e integración co obxecto de obter maior fiabilidade. Os datos refírense á situación a día 1 de xaneiro de cada ano e non inclúen as empresas dos sectores agrario e pesqueiro nin os servizos administrativos das administracións públicas (aínda que si as empresas públicas).

■ **Cadro 2.1** Empresas activas, por sector económico e comunidade autónoma. 2013

	Sector económico				
	Total	Industria	Construción	Comercio	Resto de servizos
Cataluña	580.804	38.133	77.161	130.221	335.289
Madrid	496.003	23.902	61.119	98.032	312.950
Andalucía	471.521	27.935	54.917	133.803	254.866
C. Valenciana	337.161	24.922	43.872	87.309	181.058
Galicia	192.998	13.039	30.090	50.105	99.764
Cast. e León	162.153	12.240	25.616	40.789	83.508
Pais Vasco	153.709	13.003	23.962	35.048	81.696
Canarias	129.566	5.234	14.629	32.965	76.738
Cast. A Mancha	124.405	12.625	20.508	33.663	57.609
Aragón	88.067	6.895	13.182	20.088	47.902
Murcia	87.146	6.843	12.612	24.238	43.553
Baleares	85.044	4.551	14.526	17.075	48.892
Asturias	66.869	3.705	8.928	15.540	38.696
Extremadura	63.353	4.964	8.712	19.537	30.140
Navarra	40.860	3.901	6.249	9.603	21.107
Cantabria	37.190	2.150	5.694	8.601	20.745
A Rioxa	22.316	2.497	3.194	5.556	11.069
Ceuta e Melilla	7.405	146	622	3.206	3.431
España	3.146.570	206.685	425.593	765.379	1.749.013

Fonte: INE, DIRCE

O cadro 2.1 recolle a distribución por sectores económicos e comunidades autónomas das empresas que figuran no DIRCE ao comezo do ano 2013. Destacaremos os seguintes aspectos:

■ En contraste coa evolución ata ó 2008, diminúen o número de empresas no último ano. No caso galego en 1.513,0,77% e 53.047 no total español o 1,66%. Cataluña é a que maior número de empresas acolle, atendendo ao emprazamento da súa sede central, cun 18,46% do total español; o segundo lugar ocúpao Madrid (15,76%) e o terceiro Andalucía (14,98%). Entre estas tres comunidades concentran case a metade (un 49,20%) do total de empresas de España, 2 décimas máis que no ano anterior.

■ Cadro 2.2 Distribución das empresas. Por sectores económicos⁽¹⁾. Galicia/ España. 2006-2013

Sector	2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España
Industria	7,8	7,6	7,6	7,3	7,5	7,2	7,5	7,3	7,2	7,0	7,0	6,8	6,9	6,7	6,8	6,6
Construcción	14,5	14,1	14,9	14,6	15,0	14,6	14,3	13,2	17,1	15,5	16,6	15,0	16,3	14,5	15,6	13,5
Comercio	29,0	28,1	29,0	25,3	27,3	24,6	27,2	24,8	26,4	24,2	26,0	24,1	25,9	24,2	26,0	24,3
Resto de servizos	48,7	51,9	49,5	52,7	50,2	53,5	51,0	54,8	49,3	53,3	50,4	54,2	50,9	54,6	51,7	55,6

Elaboración propia

(1) En porcentaxe de cada sector sobre o total de empresas

Fonte: INE, DIRCE

■ Galicia segue a ser a quinta comunidade por número de empresas, cun peso relativo no total español do 6,13% (porcentaxe lixeiramente superior en seis centésimas á do ano anterior e tamén un pouco superior á proporción da poboación galega con respecto á do Estado en 2013: 5,87%).

■ Ao redor da metade das empresas (51,69% en Galicia e 55,58% no total estatal) pertencen ao sector “resto de servizos”, no que figuran as empresas do sector de servizos diferentes das comerciais. En torno a cuarta parte do total das empresas son comerciais (25,96% en Galicia e 24,32% no total estatal). Conxuntamente, as empresas do sector servizos supoñen máis de tres de cada catro empresas que figuran no DIRCE, tanto en Galicia (76,77%) como en España (79,91%).

A análise comparativa da distribución sectorial de empresas en Galicia e España do cadro 2.2 e a evolución dos últimos trece anos no cadro 2.3, permite ás persoas interesadas o estudo máis polo miúdo.

■ Cadro 2.3 Evolución do número total de empresas. Galicia e España. 2001-2013

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Galicia	167.732	165.726	174.077	180.977	185.722	191.642	200.020	203.374	201.263	198.874	196.535	194.511	192.998
España	2.645.317	2.710.400	2.813.159	2.942.583	3.064.129	3.174.393	3.336.657	3.422.239	3.355.830	3.291.263	3.250.576	3.199.617	3.146.570

Elaboración propia

Fonte: INE, DIRCE

No cadro 2.4, presentamos a evolución das empresas en Galicia -con desagregación provincial- e máis no Estado dende 1995. Galicia ten a primeiros do ano 2013 un 6,1% do total estatal de empresas que figuran no DIRCE, porcentaxe igual ó do ano anterior. A provincia da Coruña concentra agora un 41,56% das empresas galegas e a de Pontevedra o 34,23% polo que tres de cada catro empresas galegas pertencen a unha desas provincias.

■ **Cadro 2.4** **Distribución das empresas. Por provincias. Galicia/España. 1995-2013**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	% G/E
1995	61.647	19.678	19.085	46.980	147.390	2.301.559	6,4
1996	63.865	20.254	19.779	48.597	152.495	2.384.711	6,4
1997	64.946	20.545	20.076	49.494	155.061	2.438.830	6,4
1998	66.313	20.945	20.370	50.955	158.583	2.474.690	6,4
1999	63.167	21.267	20.598	52.013	157.045	2.518.801	6,2
2000	69.381	21.825	20.959	53.907	166.072	2.595.392	6,4
2001	70.021	21.865	21.136	54.710	167.732	2.645.317	6,3
2002	66.276	21.942	21.215	56.293	165.726	2.710.400	6,1
2003	71.748	22.396	21.560	58.373	174.077	2.813.159	6,2
2004	74.809	22.479	22.118	61.571	180.977	2.942.583	6,2
2005	77.023	23.122	22.452	63.125	185.722	3.064.129	6,1
2006	79.170	23.780	22.843	65.849	191.642	3.174.393	6,0
2007	82.873	24.609	23.520	69.018	200.020	3.336.657	6,0
2008	84.220	25.035	23.711	70.408	203.374	3.422.239	5,9
2009	83.748	24.861	23.304	69.350	201.263	3.355.830	6,0
2010	82.729	24.714	23.100	68.331	198.874	3.291.263	6,0
2011	81.321	24.499	22.987	67.728	196.535	3.250.576	6,0
2012	80.408	24.288	22.845	66.970	194.511	3.199.617	6,1
2013	80.215	24.022	22.694	66.067	192.998	3.146.570	6,1

Elaboración propia
Fonte: INE, DIRCE

No último ano decreceu o número de empresas nas catro provincias de Galicia, e fíxoo en maior medida na de Pontevedra, (en un 1,34%), seguida da de Lugo (1,09%) e, en menor medida en Ourense (0,66%) e A Coruña (0,24%).

A distribución nas provincias galegas -e nos totais galego e español- do número de empresas segundo a condición xurídica no último cuatrienio pódese ver no cadro 2.5, que reflicte que:

- En Galicia as empresas propiedade de persoas físicas diminúen en 1.158, tamén diminúen as sociedades anónimas (162), as comunidades de bens (163) e as asociacións (154), mentres medran as de responsabilidade limitada (138), e as cooperativas⁽²⁾.
- Se da evolución pasamos á “foto fixa”, no último ano a empresa propiedade dunha persoa física segue a ser a fórmula maioritaria de máis da metade das empresas de Galicia (55,06%), aínda que segue a perder forza porcentual (17 centésimas, este ano). A segunda é a sociedade de responsabilidade limitada (33,48%), que un ano máis sube a súa porcentaxe (neste caso en 33 centésimas).

■ Cadro 2.5 Empresas segundo condición xurídica, por provincias. Galicia/España 2008-2013

		Total empresas	Persoas físicas	Sociedades anónimas	Sociedades de respons. limitada	Sociedades colectivas	Sociedades comanditarias	Comunidades de bens	Sociedades cooperativas	Asociacións e outros tipos	Organismos autónomos
A Coruña	2008	84.220	49.080	1.682	25.461	8	0	965	382	6.484	158
	2009	83.748	48.259	1.644	25.694	8	0	989	380	6.505	169
	2010	82.729	47.251	1.572	25.692	7	0	1.030	381	6.636	160
	2011	81.321	46.042	1.576	25.294	7	0	1.060	366	6.799	177
	2012	80.408	44.779	1.547	25.509	7	0	1.136	374	6.874	182
	2013	80.215	44.410	1.460	25.875	7	0	1.172	370	6.739	182
Lugo	2008	25.035	15.668	310	6.756	0	0	1.637	160	445	59
	2009	24.861	15.355	292	6.818	0	0	1.650	160	530	56
	2010	24.714	15.127	280	6.848	0	0	1.620	151	624	60
	2011	24.499	14.821	268	6.908	0	0	1.644	152	644	62
	2012	24.288	14.481	269	6.982	0	0	1.652	148	694	62
	2013	24.022	14.265	283	6.975	0	0	1.613	143	697	66
Ourense	2008	23.711	14.557	459	5.823	1	0	312	108	1.391	60
	2009	23.304	14.145	452	6.776	2	0	333	105	1.429	62
	2010	23.100	13.877	440	6.811	2	4	347	105	1.450	64
	2011	22.987	13.648	437	6.864	2	3	354	112	1.505	62
	2012	22.845	13.404	436	6.906	1	3	378	111	1.546	60
	2013	22.694	13.258	416	6.925	0	3	374	115	1.542	61
Pontevedra	2008	70.408	37.486	1.548	25.878	3	0	3.030	290	2.060	113
	2009	69.350	36.637	1.517	25.668	2	0	2.983	278	2.153	112
	2010	68.331	35.978	1.438	25.321	2	0	2.924	267	2.291	110
	2011	67.728	35.531	1.419	25.124	2	0	2.929	263	2.346	114
	2012	66.970	34.768	1.395	25.078	2	0	2.903	265	2.445	114
	2013	66.067	34.341	1.326	24.838	2	0	2.747	272	2.427	114
Galicia	2008	203.374	116.791	3.999	63.918	12	0	5.944	940	10.380	390
	2009	201.263	114.396	3.905	64.956	12	0	5.955	923	10.617	399
	2010	198.874	112.233	3.730	64.672	11	4	5.921	904	11.001	394
	2011	196.535	110.042	3.700	64.190	11	3	5.987	893	11.294	415
	2012	194.511	107.432	3.647	64.475	10	3	6.069	898	11.559	418
	2013	192.998	106.274	3.485	64.613	9	3	5.906	900	11.405	423
España	2008	3.422.239	1.857.931	113.130	1.145.398	333	93	113.378	24.516	158.730	8.730
	2009	3.355.830	1.793.897	109.330	1.140.820	306	85	114.831	23.483	164.284	8.794
	2010	3.291.263	1.745.912	105.203	1.125.990	269	91	114.186	22.702	168.364	8.546
	2011	3.250.576	1.706.565	104.636	1.122.786	256	98	114.064	22.273	171.268	8.630
	2012	3.199.617	1.656.467	102.532	1.123.574	231	100	113.823	21.764	172.495	8.631
	2013	3.146.570	1.619.614	96.600	1.125.041	228	89	109.117	20.990	166.174	8.717

Elaboración propia
Fonte: INE, DIRCE

No cadro 2.6 ofrecemos a distribución das empresas por estrato de asalariados/as nas provincias galegas -e nos totais galego e máis estatal- no último sexenio. O predominio no tecido produtivo das pequenas empresas e das microempresas queda ben claro á vista de que:

- Ao redor da metade das empresas galegas (51,17%) non teñen asalariados/as (53,44% en España) e un 65% das que teñen algún non pasan de dous empregados/as (62,98% en España, dous puntos menos que en Galicia).
- As empresas que empregan a 20 ou máis traballadores/as en Galicia (3.282) supoñen un 1,70% do total de empresas galegas e as de España (62.460) son un 1,99%.

■ Cadro 2.6 Empresas, por estrato de asalariados/as e provincias. Galicia/España. 2008-2013

		Sen asalariados/as	de 1 a 2 asalariados/as	de 3 a 5 asalariados/as	de 6 a 9 asalariados/as	de 10 a 19 asalariados/as	de 20 a 49 asalariados/as	de 50 a 99 asalariados/as	de 100 a 199 asalariados/as	de 200 a 499 asalariados/as	de 500 a 999 asalariados/as	de 1.000 a 4.999 asalariados/as	de 5.000 ou máis
A Coruña	2008	43.314	24.630	8.273	3.666	2.341	1.346	358	162	92	16	19	3
	2009	44.007	23.866	8.182	3.525	2.257	1.278	355	158	85	16	16	3
	2010	44.228	23.296	8.052	3.377	2.022	1.160	334	148	83	11	15	3
	2011	44.841	21.517	7.993	3.346	1.960	1.091	321	146	77	10	16	3
	2012	44.154	22.359	7.332	3.224	1.813	981	290	134	80	17	20	4
	2013	42.514	24.527	7.016	3.034	1.673	939	257	138	77	16	21	3
Lugo	2008	12.166	7.828	2.841	1.100	667	325	67	30	5	5	1	0
	2009	12.315	7.595	2.805	1.096	622	322	70	24	6	4	2	0
	2010	12.389	7.600	2.721	1.062	548	296	63	21	8	4	2	0
	2011	12.466	7.405	2.689	1.054	532	261	64	15	9	2	2	0
	2012	12.517	7.442	2.501	1.013	480	242	63	20	5	3	2	0
	2013	11.969	7.813	2.512	947	479	223	48	19	7	4	1	0
Ourense	2008	12.103	7.284	2.418	916	576	290	77	23	16	3	5	0
	2009	12.098	6.995	2.386	894	543	282	59	27	14	2	4	0
	2010	12.140	6.925	2.299	896	477	259	63	21	13	3	4	0
	2011	12.146	6.922	2.251	827	482	261	59	24	9	2	4	0
	2012	12.153	6.995	2.062	842	462	232	62	21	11	1	4	0
	2013	11.786	7.372	2.017	779	430	211	51	22	10	1	5	0
Pontevedra	2008	32.543	22.162	7.980	3.531	2.302	1.356	319	125	70	10	8	2
	2009	32.654	21.436	7.930	3.467	2.116	1.263	306	122	65	9	7	2
	2010	33.231	20.958	7.420	3.287	1.890	1.073	281	110	64	7	8	2
	2011	33.690	20.186	7.439	3.116	1.840	1.007	275	97	62	6	8	2
	2012	33.602	20.635	6.814	2.872	1.703	910	264	97	57	7	7	2
	2013	32.493	21.589	6.535	2.671	1.550	824	236	99	54	7	7	2
Galicia	2008	100.126	61.904	21.512	9.213	5.886	3.317	821	340	183	34	33	5
	2009	101.074	59.892	21.303	8.982	5.538	3.118	790	331	170	31	29	5
	2010	101.988	58.779	20.492	8.622	4.937	2.788	741	300	168	25	29	5
	2011	103.143	56.030	20.372	8.343	4.814	2.620	719	282	157	20	30	5
	2012	102.426	57.431	18.709	7.951	4.458	2.365	679	272	153	28	33	6
	2013	98.762	61.301	18.080	7.431	4.132	2.197	592	278	148	28	34	5
España	2008	1.754.374	958.711	345.848	160.460	110.369	61.709	16.242	8.061	4.511	1.117	725	112
	2009	1.767.470	919.092	332.671	151.233	101.601	55.641	15.075	7.672	3.578	1.008	678	111
	2010	1.774.005	893.005	318.155	143.016	88.396	48.765	13.745	7.098	3.374	952	651	101
	2011	1.795.321	847.952	313.408	138.040	84.834	46.160	13.279	6.585	3.288	923	679	107
	2012	1.764.987	867.550	288.896	131.944	79.113	43.070	12.700	6.434	3.214	935	669	105
	2013	1.681.588	922.646	280.643	125.029	74.204	39.506	11.745	6.130	3.450	885	643	101

Elaboración propia
Fonte: INE, DIRCE

O cadro 2.7 explícita a porcentaxe de empresas que teñen asalariados/as en Galicia e no Estado dende 1995. Subliñaremos que:

■ A porcentaxe de Galicia en 2013 incrementábase nun punto e 5 décimas con respecto ó ano anterior e sitúase en 48,8.

■ A porcentaxe de Galicia estivo sempre por riba da estatal dende 1998; no último ano, a porcentaxe diminúe lixeiramente, xa que o estatal medra 1,8 puntos con respecto o ano anterior, situándose no 46,6.

■ **Cadro 2.7** Porcentaxe de empresas que teñen asalariados/as.

	Galicia	España
1995	41,0	42,4
1996	41,6	42,5
1997	43,3	43,3
1998	44,4	43,8
1999	46,0	44,9
2000	46,1	45,4
2001	47,7	46,7
2002	49,3	47,4
2003	49,6	48,1
2004	50,6	49,0
2005	50,6	48,6
2006	50,9	49,1
2007	50,6	48,9
2008	50,8	48,7
2009	49,8	47,3
2010	48,7	46,1
2011	47,5	44,8
2012	47,3	44,8
2013	48,8	46,6

Elaboración propia
Fonte: DIRCE

O número de empresas de cada un dos estratos de asalariados/as en Galicia e España figura no cadro 2.8. Na comparanza das porcentaxes Galicia-España apréciase que a participación relativa de Galicia no total español só é maior que a correspondente á nosa poboación (5,87%) nos tramos de menos asalariados/as (1-2 e 3-5 e 6-9) mentres que son especialmente pequenas no estrato de máis asalariados/as e nos situados entre 100 e 5.000 persoas empregadas.

■ **Cadro 2.8** Número de empresas, por estrato de asalariados/as. Galicia/España. 2013

	Total empresas	Sen asalariados/as	de 1 a 2 asalariados/as	de 3 a 5 asalariados/as	de 6 a 9 asalariados/as	de 10 a 19 asalariados/as	de 20 a 49 asalariados/as	de 50 a 99 asalariados/as	de 100 a 199 asalariados/as	de 200 a 499 asalariados/as	de 500 a 999 asalariados/as	de 1.000 a 4.999 asalariados/as	de 5.000 ou máis
Galicia	192.998	98.762	61.301	18.080	7.431	4.132	2.197	602	278	148	28	34	5
España	3.146.570	1.681.588	922.646	280.643	125.029	74.204	39.506	11.745	6.130	3.450	880	643	101
% Galicia/España	6,1	5,9	6,6	6,4	5,9	5,6	5,6	5,1	4,5	4,3	3,2	5,3	5,0

Fonte: INE, DIRCE

Unha información máis polo miúdo das empresas con asalariados/as é a que figura no cadro 2.9, que recolle a porcentaxe de empresas por estrato de asalariados/as en Galicia e no Estado nos últimos catorce anos. Compróbase que en 2013 só no primeiro -de un a dous asalariados- as empresas galegas superan en porcentaxe ás do total do estado, no segundo estrato e a mesma porcentaxe, e vaise abrindo a diferenza (en termos relativos) a prol de España nos catro estratos seguintes a medida que vai subindo o tamaño do cadro de persoal.

■ **Cadro 2.9** Porcentaxe de empresas. Por estrato de asalariados/as⁽¹⁾. Galicia/España. 2000-2013

	Galicia						España					
	1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50 ou máis	1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50 ou máis
2000	59,5	21,1	8,7	6,1	3,4	1,2	56,6	20,9	9,2	7,2	4,2	1,9
2001	59,3	20,9	9,3	6,0	3,2	1,3	56,0	21,0	10,2	7,0	3,9	1,9
2002	59,0	21,1	9,3	6,0	3,3	1,3	55,8	21,1	10,2	7,0	3,9	1,7
2003	59,8	20,8	9,0	5,9	3,2	1,3	56,2	21,1	10,1	6,9	3,8	1,9
2004	59,9	21,1	8,9	5,8	3,1	1,2	56,7	21,1	9,9	6,8	3,7	1,8
2005	60,1	20,8	8,9	5,7	3,2	1,3	57,1	20,9	9,8	6,7	3,8	1,8
2006	60,0	20,9	8,9	5,7	3,2	1,3	56,6	21,1	9,9	6,8	3,8	1,8
2007	60,1	20,9	8,9	5,7	3,1	1,4	57,2	20,9	9,7	6,7	3,7	1,8
2008	60,0	20,8	8,9	5,7	3,2	1,4	57,5	20,7	9,6	6,6	3,7	1,8
2009	59,8	21,3	9,0	5,5	3,1	1,4	57,9	20,9	9,5	6,4	3,5	1,8
2010	60,6	21,1	8,9	5,1	2,9	1,3	58,9	21,0	9,4	5,8	3,2	1,7
2011	60,0	21,8	8,9	5,2	2,8	1,3	58,3	21,5	9,5	5,8	3,2	1,7
2012	62,4	20,3	8,6	4,8	2,6	1,3	60,5	20,1	9,2	5,5	3,0	1,7
2013	65,1	19,2	7,9	4,4	2,3	1,2	63,0	19,2	8,5	5,1	2,7	1,6

Elaboración propia, a partir dos datos do DIRCE

(1) Calculado sobre o total de empresas que teñen algún asalariado/a

A *Estadística de sociedades mercantiles* do INE reflicte, no cadro 2.10 que no ano 2013:

- Créanse en Galicia 4.276 sociedades mercantís (134 máis que en 2012) do total que se constituíron en España, o que supón unha porcentaxe do 4,6%, unha décima menos que no ano anterior. A de responsabilidade limitada foi a forma xurídica predominante na constitución de sociedades mercantís (4.259 empresas en Galicia, o que supón un 99,6% do total).
- O forte impacto da crise económica é evidente simplemente lembrando que as sociedades mercantís constituídas en Galicia no ano 2007, en plena expansión económica, foron 6.633, 2.491 máis que en 2012 e 2.357 máis que en 2013.

■ **Cadro 2.10** Sociedades mercantís creadas e disoltas. Galicia/España. 2013

	Creadas	% variación anual	Disoltas	% variación anual
Galicia	4.276	3,2	1.936	12,9
España	93.363	7,1	24.735	9,1

Datos provisionais

Fonte: INE, Estadística de sociedades mercantiles

■ A suba porcentual da creación de sociedades mercantís en Galicia en 2013 foi dun 3,2% (fronte ao 1,4% do ano anterior); non chegou á metade do promedio estatal de 2013 (un 7,1%).

■ No tocante ás sociedades mercantís disoltas en 2013, foron 1.936 en Galicia, un 7,8% do total de España (dúas décimas máis que en 2012).

■ A disolución de sociedades mercantís en Galicia en 2013 subiu un 12,9% (16,9% en 2012), por riba da media estatal (9,1%).

O cadro 2.11 reflicte o capital medio suscrito polas sociedades mercantís de Galicia e o total estatal.

■ Cadro 2.11

Capital medio suscrito(*) das sociedades mercantís creadas. Galicia / España. 2012-2013

	2012	2013
Galicia	55.300	57.500
España	87.200	71.900

(*) en euros. Datos provisionais
Fonte: INE. Estadística de Sociedades Mercantiles

■ O capital medio suscrito polas sociedades mercantís constituídas en Galicia no ano 2013 foi de 57.500 euros (2.200 máis que en 2012) e de 71.900 no promedio español. A cifra galega supón un 80% respecto da media estatal (fora un 63,4% no ano anterior).

O estudo das sociedades mercantís que en 2013 ampliaron o seu capital social ou se disolveron en Galicia e no total español pode facerse a partir dos datos do cadro 2.12, no que sobrancearemos:

■ A participación relativa de Galicia no total de sociedades mercantís que ampliaron o seu capital social en 2013 en España foi do 5,1%, tres décimas máis que no ano anterior; por baixo do peso relativo que a nivel demográfico, de PIB ou de número de empresas ten a nosa comunidade no conxunto do Estado.

■ Cadro 2.12

Sociedades mercantís que amplían capital e sociedades disoltas. Galicia /España. 2013

	Amplian capital		Sociedades disoltas			
	Número	Capital (*)	Total	Voluntaria	Por fusión	Otras
Galicia	1.750	3.474	1.936	1.505	106	325
España	34.630	75.057	24.735	17.198	2.004	5.533

(*) Capital en millóns de euros. Datos provisionais
Fonte: INE. Estadística de Sociedades Mercantiles

■ A porcentaxe de Galicia no total de sociedades mercantís que se disolveron en 2013 en España foi do 7,8%, dúas décimas máis que no ano anterior e por riba do peso relativo que a nivel demográfico, de PIB ou de número de empresas ten Galicia en España.

■ Un 77,6% das sociedades mercantís que se disolveron en Galicia en 2013 fixérono voluntariamente (2,5 puntos porcentuais máis que en 2012), un 5,3% por fusión e o 17,7% restante por outras causas.

No tocante ás sociedades mercantís que diminuíron o seu capital en 2013, foron 351 en Galicia, das 6.606 do total español (un 5,3%).

A *Estadística del Procedimiento Concursal* do INE permítenos o estudo dos debedores concursados en Galicia e en España: o cadro 2.13 reflicte que en 2013 en Galicia houbo 539 (igual que no ano anterior) mentres que no total estatal tivo unha suba do 11,1%.

O número de debedores concursados en Galicia en 2013 representa un 5,6% (seis décimas menos que en 2012) do total estatal, porcentaxe que está algo por baixo do peso relativo de Galicia en poboación (5,9%).

■ **Cadro 2.13** **Debedores concursados. Galicia / España. 2008-2013**

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Galicia	185	345	336	412	539	539
España	2.902	5.922	5.750	6.755	8.726	9.660

Fonte: INE, Estadística del procedimiento concursal

O importante empeoramento económico do último quinquenio (o período da crise económica) é ben perceptible tan só lembrando que os debedores concursados en Galicia en 2007 foran só 64, no ano 2008 case se triplicaron (185) e no último bienio multiplicaron por 8 o dato do ano 2007.

No cadro 2.14 ofrecemos a desagregación dos concursos de acredores por natureza xurídica do debedor, por tipo de concurso e por clase de procedemento, para Galicia no último bienio.

■ Cadro 2.14

Debedores concursados. Desagregación en distintas variables. Galicia. 2012-2013

	2012	2013
Total empresas	539	539
Por natureza xurídica		
- Personas físicas sen actividade empresarial	58	18
- Empresas	481	521
· Personas físicas	15	9
· Soc. anónimas	65	65
· Soc. limitadas	396	435
· Outras	7	12
Por tipo de concurso		
Por vontade	509	502
Necesario	30	37
Por clase de procedemento		
· Ordinario	65	89
· Abreviado	474	450

Elaboración propia

Fonte: INE, Estadística del procedimiento concursal

- Das 521 empresas sometidas a concurso de acredores en Galicia en 2013, foron sociedades de responsabilidade limitada 435 (un 83,4% do total); seguíronlle as sociedades anónimas (12,5%) e, moi de lonxe, as empresas que son propiedade dunha persoa física (1,7%).
- Segundo o tipo de concurso, un 93% dos debedores sometidos a concurso de acredores en Galicia en 2013 (dous puntos máis que no ano anterior) foron *voluntarios* e só un 7% foron *necesarios*.
- Segundo a clase de procedemento, os *abreviados* (83,5%) quintuplicaron aos *ordinarios* (16,5%).

Unha análise máis polo miúdo das empresas sometidas a concurso de acredores en Galicia en 2012 e 2013 reflicte que:

- Por tramo de asalariados, a maioría dos procedementos concursais concentráronse nas empresas de menos traballadores, xa que 296 foron en “micro-empresas” (as empresas de menos de 10 empregados), o que representa un 56,8% do total, 2,4 puntos porcentuais máis que en 2012. Só 52 concursos de acredores foron en medianas ou grandes empresas (un 6,7% do total).
- Por chanzos de volume de negocio, as empresas de menos facturación (as que non chegaron en 2013 ao limiar de dous millóns de euros en vendas) supuxeron dúas de cada tres (un 66,2% do total das concursadas, 2,2 puntos porcentuais máis que no ano anterior).
- Por sectores produtivos, ao igual que no ano anterior, o que tivo máis concursos de acredores en Galicia en 2013 foi o de servizos (44,3%, 5 puntos máis que no ano anterior), seguido da construción (23%).

■ **Cadro 2.15** **Empresas concursadas por tramos de asalariados, volume de negocio e actividade económica principal. Galicia. 2012-2013**

	2012	2013
Total empresas	481	521
Por tramos de asalariados		
· 0	44	56
· 1-9	218	240
· 10-49	152	173
· 50-99	27	17
· Máis de 100	8	18
· Sen clasificar	32	17
Por volume de negocio (*)		
· Menos de 2	326	345
· 2-5	65	73
· 5-10	29	42
· Máis de 10	29	25
· Sen clasificar	32	36
Por actividade económica principal		
· Agricultura e pesca	2	4
· Industria	113	108
· Enerxía	2	4
· Construción	148	120
· Servizos	185	231
· Sen clasificar	31	54

Elaboración propia

(*) En millóns de euros

Fonte: INE, Estadística del procedimiento concursal

A *Estadística de Efectos de Comercio Impagados*, que elabora o INE, reflicte que o número total de efectos impagados en Galicia en 2013 foi de 105.864, o que supón unha diminución de 30.754 respecto do ano anterior:

O cadro 2.16 explícita que a porcentaxe de efectos impagados sobre os vencidos foi en 2013 especialmente alta en Galicia (5%), dous puntos porcentuais por riba do promedio español; os catro anos anteriores estivera por baixo da media estatal.

■ **Cadro 2.16** Porcentaxe de efectos comerciais impagados sobre vencidos. Por CC.AA. 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013
Andalucía	6,2	4,4	4,4	4,9	3,3
Aragón	4,6	3,7	3,5	3,5	3,2
Asturias	4,3	3,7	3,6	4,0	3,1
Baleares	6,1	4,8	4,2	5,4	3,4
Canarias	7,4	5,0	4,8	4,7	3,5
Cantabria	4,7	3,6	3,6	4,4	3,7
Castela - León	4,2	3,2	3,2	3,6	2,8
Castela - A Mancha	5,0	3,7	3,9	4,4	3,4
Cataluña	5,0	4,4	4,1	3,5	2,8
C. Valenciana	5,7	4,0	4,4	4,8	3,5
Estremadura	5,7	4,2	4,3	5,3	4,0
Galicia	4,0	3,1	3,3	3,2	5,0
Madrid	5,6	4,6	4,3	3,0	2,6
Murcia	5,5	3,8	4,4	4,4	3,1
Navarra	3,4	2,7	2,7	2,9	2,4
País Vasco	3,9	3,3	3,3	3,3	2,7
A Rioxa	4,1	3,4	3,6	3,3	2,6
España	5,1	4,1	4,0	3,7	3,0

Fonte: INE, Estadística de efectos de comercio impagados

A desagregación por comunidades autónomas reflicte que Galicia tivo o primeiro e seguirona en 2013 Estremadura (4%) e Cantabria (3,7%) na clasificación pola porcentaxe de efectos impagados sobre os vencidos. A porcentaxe máis baixa de impago dos efectos foi, como todos os anos analizados no cadro, Navarra (2,4%). A nosa comunidade fora a segunda de menos impagos en 2010 e a terceira en 2009 e no bienio 2011-2012.

2.3 Análise de enquisas industriais

A información do tecido produtivo galego que vimos no anterior epígrafe complementarémola neste cos datos que sobre o noso sector industrial figuran en catro enquisas industriais elaboradas polo INE (*de empresas, de produto, de produción industrial e de prezos industriais*).

2.3.1 Enquisa industrial de empresas

A *Enquisa Industrial de Empresas* proporciona unha información interesante para o estudo das características dos distintos sectores da actividade industrial -nos niveis estatal e autonómico- e intégrase no proxecto europeo de estatísticas estruturais das empresas; os últimos datos proporcionados (o día 13 de decembro de 2013) corresponden ao ano 2012.

■ Cadro 2.17

Distribución porcentual da cifra de negocios. Por CC.AA. 2009-2012

	2009	2010	2011	2012
Andalucía	10,6	11,2	11,8	12,7
Aragón	4,4	4,7	4,6	4,2
Asturias	2,5	2,5	2,3	2,4
Baleares	0,8	0,8	0,4	0,7
Canarias	1,5	1,4	1,1	1,6
Cantabria	1,4	1,4	1,5	1,4
Castela - León	6,5	6,3	6,7	6,4
Castela - A Mancha	4,7	4,4	4,7	5,0
Cataluña	23,5	24,0	23,6	22,2
C. Valenciana	9,6	9,8	10,3	9,4
Extremadura	1,1	1,1	0,9	1,2
Galicia	6,7	6,3	6,5	6,0
Madrid	10,9	9,3	7,6	10,5
Murcia	2,7	2,9	3	3,5
Navarra	3,0	3,2	3,6	2,8
País Vasco	9,0	9,6	10,3	9,1
A Ríoxa	1,0	1,1	1,1	1,0
España	100,0	100,0	100,0	100,0

Fonte: INE, Encuesta industrial de empresas

Comprobamos no cadro 2.17 que a maior participación na cifra de negocios total estatal en 2012 tivérona Cataluña (22,2%), Andalucía (12,7%), Madrid (10,5%), C.Valenciana (9,4%) e País Vasco (9,1%); conxuntamente estas cinco comunidades concentraron case dous de cada tres euros (un 63,9%) da cifra de negocios do sector industrial en España.

A porcentaxe de Galicia no agregado estatal de 2012 (6%) asígnalle á nosa comunidade a sétima posición, tras as cinco antes citadas e Castela - León. A porcentaxe de Galicia en España é a menor do cuadrienio que figura no cadro 2.17, despois do baixón de medio punto porcentual en 2012.

A ollada diacrónica explícita que a crise económica deixouse sentir con forza na cifra de negocios das empresas industriais. En Galicia baixou dos 41.903 millóns de euros do ano 2008 aos 33.978 de 2012 (unha diminución acumulada do 18,9%) e no total español pasou dos 628.903 millóns de euros de 2008 aos 570.984 de 2011.

No cadro 2.18 podemos ver que:

- As tres variables quedaron en 2012 nun nivel superior ao peso relativo de Galicia na poboación ou o PIB do total do Estado.
- Nos tres aspectos analizados, o peso relativo de Galicia no total estatal no ano 2012 baixou respecto do ano anterior; fíxoo con especial intensidade nas horas traballadas e na cifra de negocios.

■ **Cadro 2.18** Evolución do peso de Galicia no total estatal nas principais variables da industria⁽¹⁾. 2001-2012

	Persoas ocupadas	Horas traballadas	Cifra de negocios
2001	6,0	6,1	5,8
2002	6,2	6,3	6,2
2003	6,2	6,2	6,1
2004	6,1	6,2	6,0
2005	6,3	6,3	6,0
2006	6,5	6,5	6,2
2007	6,7	6,8	6,6
2008	6,9	6,9	6,7
2009	6,9	7,0	6,7
2010	6,8	6,9	6,3
2011	6,9	7,5	6,5
2012	6,7	6,7	6,0

Elaboración propia

(1) Datos en porcentaxe de Galicia sobre o total de España

Fonte: INE, Encuesta industrial de empresas

■ Quedaron en 2012 as tres variables analizadas nun abano do 6% ao 6,7%; a menor (coma todos os anos do período 2001-2012) foi a da cifra de negocios.

■ Este cadro permite unha visión dinámica a longo prazo da participación industrial de Galicia no total estatal nesas tres variables; de 2001 a 2012 aumentou en todas a participación galega no conxunto español.

No cadro 2.19 presentamos a desagregación por *agrupacións de actividade* dos datos da *cifra de negocios* en Galicia, coa finalidade de facilitar a análise das persoas que desexen afondar no estudo da nosa estrutura industrial. En 2012 as tres agrupacións de actividade cunha maior achega á cifra de negocio do sector industrial de Galicia foron, por esta orde *Industrias extractivas, enerxía, auga e residuos*, *Alimentación, bebidas e tabaco* e *Material de transporte*.

■ **Cadro 2.19** Importe neto da cifra de negocios⁽¹⁾. Por agrupacións de actividade. Galicia 2008 - 2012

	2008	2009	2010	2011	2012
Industrias extractivas, enerxía, auga e residuos(*)	8.273	5.934	5.608	7.096	9.156
Alimentación, bebidas e tabaco	7.497	6.717	6.840	7.580	7.722
Industria téxtil, confección, coiro e calzado	2.176	1.745	1.627	1.573	1.577
Madeira, cortiza, papel e artes gráficas	2.512	1.830	1.912	1.907	1.612
Industria química e farmacéutica	1.394	1.369	919	878	790
Caucho e materias plásticas	895	739	722	771	650
Produtos minerais non metálicos diversos	1.683	1.286	1.102	1.050	845
Metalurxia e fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipo	5.588	3.375	3.882	4.085	3.790
Material e equipo eléctrico, electrónico e óptico	989	885	751	692	551
Maquinaria e equipo mecánico	850	660	508	578	629
Material de transporte	8.991	7.916	8.054	7.108	5.854
Industrias manufactureiras diversas, reparación e instalacións de maquinaria e equipo	1.055	910	854	929	805

(1) En miles de euros

(*) Desde 2012 incorpora máis empregos de enerxía á enquisa que nos anos anteriores, ó que influíu na suba da facturación desta agrupación de actividade

Fonte: INE, Encuesta industrial de empresas

2.3.2 Enquisa industrial de produtos

Esta enquisa proporciona datos desde 1993, ano no que comezou España o seu proceso de adaptación ao Regulamento PRODCOM (PRODucción COMunitaria) relativo á harmonización das estatísticas sobre a produción industrial nos países da UE; inclúe unha lista de produtos industriais (uns 4.000) de xeito harmonizado coa clasificación que se fai a efectos de comercio exterior na UE.

O valor das vendas de produtos industriais de Galicia foi en 2013 de 24.733 millóns de euros e rexistrou unha suba dun 3,6% mentres que baixou a nivel estatal un 1,7%.

As comunidades autónomas con maiores incrementos porcentuais en 2013 foron a C.Valenciana (6,1%) e Galicia (3,6%) mentres que as de maior diminución foron Canarias (-11,9%) e Andalucía (-7,6%).

O cadro 2.20 recolle o valor da produción comercializada polas distintas comunidades autónomas no último bienio. Sobrancearemos que:

■ Cadro 2.20 Porcentaxe de vendas por CCAA. 2012-2013

	2012	2013
Andalucía	12,7	11,9
Aragón	4,5	4,4
Asturias	2,2	2,2
Baleares	0,3	0,3
Canarias	1,4	1,3
Cantabria	1,4	1,4
Castela - León	6,7	6,9
Castela - A Mancha	4,8	5,0
Cataluña	23,6	23,3
C.Valenciana	9,1	9,9
Extremadura	0,9	0,8
Galicia	6,7	7,1
Madrid	7,2	7,1
Murcia	3,5	3,6
Navarra	3,6	3,6
País Vasco	10,4	10,2
Rioxa (A)	1,1	1,1
España	100,0	100,0

Fonte: INE, Encuesta industrial de productos

A visión estática da participación de cada comunidade autónoma no total estatal en 2013, sobrancea a elevada concentración xeográfica en seis comunidades, que de maior a menor participación no total estatal son: Cataluña, Andalucía, País Vasco, C. Valenciana, Galicia e Madrid; conxuntamente axuntan un 69,5% do importe das vendas estatais da industria manufacturera.

Galicia, cun 7,1% do total español en 2013 (catro décimas máis que no ano anterior) eliminou en 2013 a fenda de medio punto porcentual que a separaba da comunidade de Madrid; tivo por riba catro comunidades (Cataluña, Andalucía, País Vasco e C. Valenciana) e quedou á par de Madrid.

O peso relativo de Galicia no Estado en 2013 está máis dun punto porcentual por riba do noso peso poboacional, en número de empresas ou en PIB.

A visión dinámica na última década da participación relativa de Galicia no importe estatal da produción comercializada figura no cadro 2.21. Tivo unha suba continuada no cuadrenio 2006-2009, até chegar ao 7,6%, o mellor dato desde que se elabora este indicador. No seguinte trienio diminuíu nove décimas e volveu á porcentaxe do ano 2006 (6,7%); a notable alza de 2013 fixo que Galicia recuperase a taxa de 2007.

■ Cadro 2.21

Evolución do peso de Galicia no total estatal da produción comercializada⁽¹⁾. 2004-2013

	% Galicia / España
2004	6,5
2005	6,4
2006	6,7
2007	7,1
2008	7,4
2009	7,6
2010	7,3
2011	6,9
2012	6,7
2013	7,1

Elaboración propia

(1) Lista de produtos PRODCOM

Fonte: INE, Encuesta industrial de productos

No cadro 2.22 presentamos a desagregación por *grandes agrupacións* do valor da produción comercializada galega.

Constátase que *Alimentación - bebidas - tabaco* encabeza a clasificación en 2013, cun 25,5% (un 22,1% no total estatal) por segundo ano consecutivo, tras tomar o relevo do apartado produtivo que ocupou o primeiro posto na estrutura produtiva galega ata 2011: *Material de transporte*, que agora está no segundo posto, cun 22,2% (mentres que no promedio estatal ocupa a terceira posición, cun 13,5%).

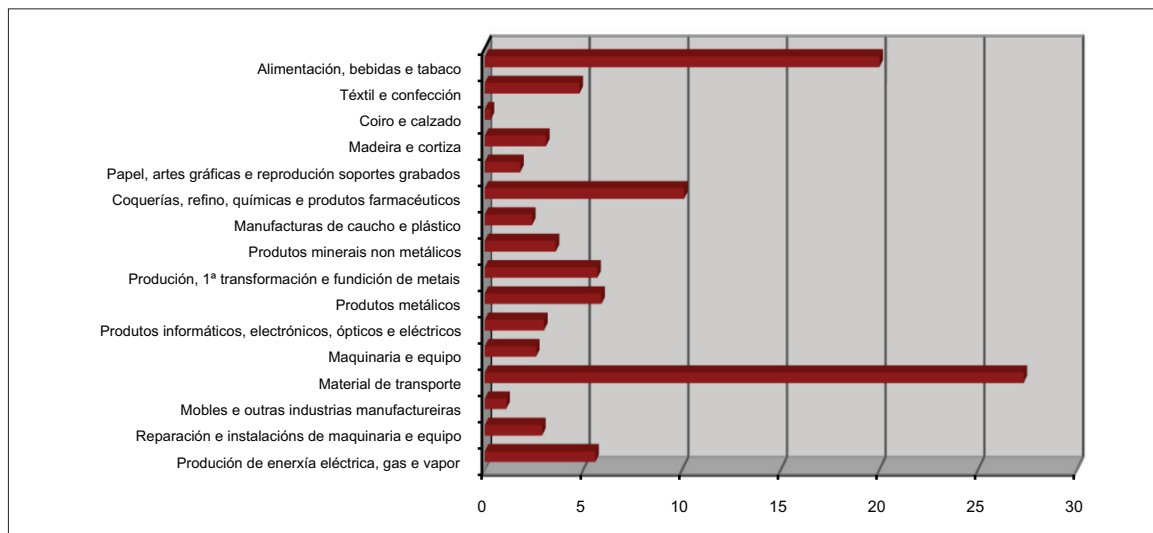
Estas dúas *grandes agrupacións* concentraron en 2013 case a metade (47,7%) do valor da produción comercializada de Galicia da lista PRODCOM, cunha suba de 4,5 puntos porcentuais respecto do ano 2012.

■ **Cadro 2.22** Porcentaxe do valor da produción comercializada, por grandes agrupacións. Galicia. 2008-2013

CNAE-2009		2008	2009	2010	2011	2012	2013
Galicia		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
10-11-12	Alimentación, bebidas e tabaco	17,5	20,0	19,7	22,2	23,8	25,5
13-14	Téxtil e confección	4,5	4,8	4,3	4,1	4,6	4,4
15	Coiro e calzado	0,2	0,3	0,3	0,5	0,5	0,5
16	Madeira e cortiza	3,5	3,1	2,8	2,7	2,6	2,3
17-18	Papel, artes gráficas e reprodución soportes grabados	1,8	1,8	2,3	2,1	1,7	1,9
19-20-21	Coquerías, refino, químicas e produtos farmacéuticos	10,9	10,1	11,7	11,6	14,9	12,3
22	Manufacturas de caucho e plástico	2,2	2,4	2,3	2,2	2,0	2,1
23	Produtos minerais non metálicos	3,8	3,6	3,1	2,7	2,3	2,1
24	Produción, 1ª transformación e fundición de metais	7,8	5,7	7,5	8,7	8,1	7,2
25	Produtos metálicos	6,6	5,9	4,7	4,6	4,2	3,9
26-27	Produtos informáticos, electrónicos, ópticos e eléctricos	2,6	3,0	2,2	2,0	2,0	1,6
28	Maquinaria e equipo	2,6	2,6	2,1	2,3	2,3	2,2
29-30	Material de transporte	26,2	27,3	27,2	23,6	19,4	22,2
31-32	Mobles e outras industrias manufactureiras	1,1	1,1	1,1	1,1	1,2	1,2
33	Reparación e instalacións de maquinaria e equipo	2,8	2,9	2,8	2,8	2,3	2,6
35	Produción de enerxía eléctrica, gas e vapor	5,9	5,6	6,0	6,8	8,0	8,0

Elaboración propia

Fonte: INE, Enquisa industrial de produtos

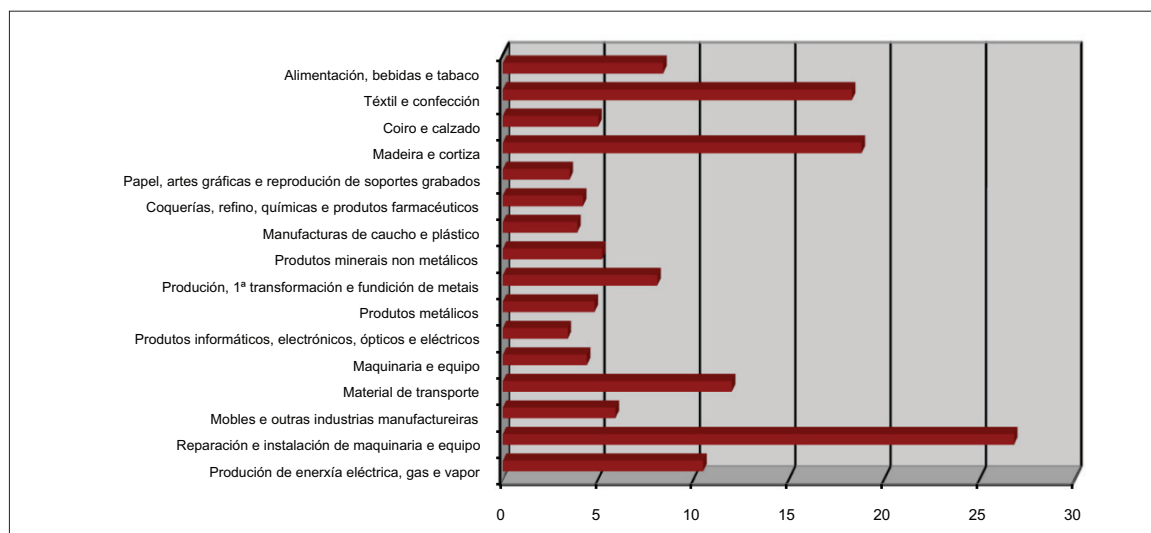
O cadro 2.23 permítelle ás persoas que desexen facer unha análise máis polo miúdo afondar na especialización da produción comercializada en Galicia con respecto a España. Reflicte a comparanza da estrutura produtiva do tecido industrial galego coa estatal mediante a desagregación da porcentaxe que Galicia representa no total español en cada *gran ocupación*.

■ Cadro 2.23

Porcentaxe sobre o total estatal do valor da produción comercializada en Galicia por grandes agrupacións. 2013

CNAE-2009		
10-11-12	Alimentación, bebidas e tabaco	8,4
13-14	Téxtil e confección	18,3
15	Coiro e calzado	5,0
16	Madeira e cortiza	18,8
17-18	Papel, artes gráficas e reprodución de soportes grabados	3,5
19-20-21	Coquerías, refino, químicas e produtos farmacéuticos	4,2
22	Manufacturas de caucho e plástico	3,9
23	Produtos minerais non metálicos	5,2
24	Produción, 1ª transformación e fundición de metais	8,1
25	Produtos metálicos	4,8
26-27	Produtos informáticos, electrónicos, ópticos e eléctricos	3,4
28	Maquinaria e equipo	4,4
29-30	Material de transporte	12,0
31-32	Mobles e outras industrias manufactureiras	5,9
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipo	26,8
35	Produción de enerxía eléctrica, gas e vapor	10,5

Fonte: INE, Enquisa industrial de produtos

Salientaremos que a maior especialización produtiva de Galicia en 2013 deuse nas seguintes *grandes agrupacións*: “Reparación e instalación de maquinaria” (26,8% do valor da comercialización en toda España), “Madeira e cortiza” (18,8%), (Téxtil-confección” (18,3%) e “Material de transporte” (12%).

As *agrupacións* de menor peso relativo de Galicia no valor da produción comercializada no conxunto do Estado foron, en 2013, “Produtos informáticos, electrónicos, ópticos e eléctricos” e “Papel, artes gráficas e reprodución de soportes grabados”.

2.3.3 Enquisas de produción industrial e de prezos industriais

O crecemento do índice de produción industrial en Galicia no ano 2013 (4,4%) rebordou o promedio estatal (medrou un 3,5%).

O cadro 2.24 explícita que das doce comunidades autónomas que tiveron taxas de variación positivas en 2013, as maiores subas foron as de Asturias, Baleares e Andalucía mentres que as menores foron as de Cantabria, Castela - A Mancha e A Rioxa; Galicia subíu case un punto porcentual máis que o promedio estatal.

■ Cadro 2.24

Variación do Índice xeral de produción industrial(*). Por CC.AA. 2012-2013

	2012	2013
Andalucía	-19,4	8,0
Aragón	-3,8	0,2
Asturias	-3,6	12,3
Baleares	-9,6	11,3
Canarias	-9,2	0,9
Cantabria	-4,8	-4,8
Castela - León	-11,8	0,3
Castela - A Mancha	-11,4	-2,3
Cataluña	-4,9	4,4
C. Valenciana	-4,3	7,5
Extremadura	-34,8	-0,7
Galicia	1,3	4,4
Madrid	-15,8	-0,5
Murcia	-11,2	2,9
Navarra	-2,2	6,9
País Vasco	-13,1	0,8
A Rioxa	-6,6	-1,5
España	-8,5	3,5

(*) En porcentaxe anual (decembro sobre decembro)
 Fonte: INE, Índice de produción industrial (IPI)

O Índice xeral de prezos industriais de 2013 baixou en Galicia un 0,4% mentres que subiu un 0,6% no promedio español, como reflicte o cadro 2.25. Medrou este índice de prezos en trece comunidades autónomas, con especial intensidade en Baleares e Canarias mentres que diminuíu en catro (entre elas, Galicia).

■ Cadro 2.25

Variación do Índice xeral de prezos industriais(*). Por CC.AA. 2012-2013

	2012	2013
Andalucía	5,5	-1,1
Aragón	3,2	0,5
Asturias	1,6	3,8
Baleares	2,8	15,8
Canarias	2,2	9,5
Cantabria	0,4	2,1
Castela - León	3,3	0,2
Castela - A Mancha	3,5	0,5
Cataluña	3,1	0,3
C. Valenciana	0,7	-0,5
Estremadura	4,1	0,1
Galicia	1,4	-0,4
Madrid	4,4	1,7
Murcia	5,1	1,5
Navarra	1,9	0,6
País Vasco	3,8	-0,2
A Ríoxa	1,6	1,8
España	3,3	0,6

(*)En porcentaxe decembro sobre decembro
 Fonte: INE. Índice de precios industriales (IPRI)

2.4 Enquisas do Sector Servizos

A *terciarización* das economías máis desenvolvidas é un trazo fundamental nas últimas décadas; achegarémonos a un indicador global de actividade dos servizos de mercado no seu conxunto e máis aos de dúas das ramas de máis importancia: a de comercio polo miúdo e a turística.

O INE elabora a *Encuesta Nacional de Servicios*, estudo estrutural que inclúe actividades moi variadas como as seguintes: transporte, almacenamento, hostalería, información e comunicacións, actividades científico-técnicas, administrativas, de entretemento, reparacións e moitos outras actividades englobadas no sector terciario ou de servizos. Nesta operación estatística queda incluída a *Estadística de productos en el sector servicios*; os últimos datos (proporcionados polo INE o día 12 de xuño de 2014) corresponden ao ano 2012.

A cifra de negocios dos servizos de mercado, de acordo cos datos que proporciona o INE na *Encuesta Nacional de Servicios*, descansa territorialmente sobre todo en dous piares: Madrid (33,2%) e Cataluña (19,5%); entre ambas comunidades concentran máis da metade do total estatal (un 52,7%) e se lle sumamos Andalucía, o *podium* nas vendas dos servizos de mercado acada un 62,2% do total español.

Galicia ten unha participación no total das vendas dos servizos de mercado estatais dun 3,8%, moi por debaixo do peso relativo da nosa comunidade demograficamente ou por PIB.

Cómpre subliñar que, como reflicte o cadro 2.26, a facturación polo sector servizos en 2013 baixou un 2,9% a nivel estatal e subiu só en tres comunidades. Galicia estivo á cabeza (3,1%), seguida de Baleares (2,4%) e País Vasco (1%) mentres que as maiores diminucións porcentuais foron as de Castela - León (-8,9%) e Estremadura (-8,5%).

■ Cadro 2.26 Variación na cifra de negocios dos servizos. Por CC.AA. 2012

Andalucía	-3,4
Aragón	-3,8
Asturias	-7,5
Baleares	2,4
Canarias	-1,6
Cantabria	-3,9
Castela - León	-8,9
Castela - A Mancha	-7,1
Cataluña	-4,0
C. Valenciana	-7,0
Estremadura	-8,5
Galicia	3,1
Madrid	-1,6
Murcia	-4,0
Navarra	-7,6
País Vasco	1,0
A Ríoxa	-7,1
España	-2,9

En porcentaxe de variación anual (decembro 2012 sobre decembro 2011)
 Fonte: INE. Encuesta Nacional de Servicios

No tocante ao índice de emprego nos servizos de mercado, baixou en Galicia no ano 2013 un 1,3%, a mesma porcentaxe que a diminución media estatal. O cadro 2.27 reflicte que a maior suba deuse en A Ríoxa (1,8%) e País Vasco (1,3%) mentres que as maiores caídas rexistráronse en Navarra (-7,1%) e Aragón (-2,7%).

Madrid (22,4%), Cataluña (19,2%) e Andalucía (13,1%) concentran en 2013 máis da metade (un 54,7%) do total de persoal ocupado nos servizos de mercado no conxunto do Estado. Galicia quédase cun 4,8%, un punto porcentual por baixo do noso peso demográfico en España.

As tres *agrupacións de actividade* do sector servizos que xeraron en 2013 unha maior facturación en Galicia foron as de *transporte e almacenamento* (28,9%), *informacións e comunicacións* (15,9%) e *hostalería* (15,8%). A primeira delas quedou á cabeza en todas as comunidades agás Madrid, Baleares e Canarias.

■ **Cadro 2.27** **Variación no persoal ocupado nos servizos. Por CCAA. 2012**

Andalucía	-2,2
Aragón	-2,7
Asturias	-1,8
Baleares	6,5
Canarias	-2,6
Cantabria	-0,4
Castela - León	-0,4
Castela - A Mancha	-1,4
Cataluña	-2,2
C. Valenciana	0,2
Estremadura	0,8
Galicia	-1,3
Madrid	-1,8
Murcia	0,2
Navarra	-7,1
País Vasco	1,3
A Ríoxa	1,8
España	-1,3

En porcentaxe de variación anual (decembro 2012 sobre decembro 2011)
 Fonte: INE. Encuesta Nacional de Servicios

As variacións do índice de comercio interior polo miúdo, recollidas no cadro 2.28, reflicten que en 2013 houbo unha diminución do 1,3% en Galicia mentres que quedou estable o promedio estatal. (-6,8%)

■ **Cadro 2.28** **Porcentaxe de variación do índice de comercio polo miúdo. Por CC.AA. 2013**

Andalucía	-1,0
Aragón	0,4
Asturias	-0,7
Baleares	5,1
Canarias	5,1
Cantabria	1,4
Castela e León	-1,2
Castela - A Mancha	-0,2
Cataluña	0,1
C. Valenciana	2,1
Estremadura	-0,6
Galicia	1,3
Madrid	-1,9
Murcia	-2,4
Navarra	2,3
País Vasco	-2,6
A Ríoxa	0,1
España	0

Decembro 2013 sobre decembro do ano anterior. Prezos constantes. Base 2005
 Fonte: INE, Índice general de comercio minorista

Este índice subiu en 2013 en nove comunidades autónomas, con especial intensidade en Baleares e Canarias (nas dúas un 5,1%) por riba do 8%), mentres que as maiores caídas déronse en País Vasco (-2,6%) e Murcia (-2,4%).

O índice de emprego no comercio polo miúdo baixou en Galicia un 1,7% en 2013; como se ve no cadro 2.29, Aragón tivo o valor máis negativo (-2,7%) mentres que Cantabria rexistrou a mesma porcentaxe, pero positiva.

■ Cadro 2.29

Variación do índice de ocupación no comercio polo miúdo. Por CC.AA. 2013

Andalucía	-1,3
Aragón	-2,7
Asturias	-1,2
Baleares	-1,6
Canarias	2,0
Cantabria	2,7
Catela e León	-0,2
Castela - A Mancha	-2,4
Cataluña	-0,9
C. Valenciana	-1,4
Extremadura	1,0
Galicia	-1,7
Madrid	-2,0
Murcia	-2,6
Navarra	-2,9
País Vasco	-0,8
A Ríoxa	-0,7
España	-0,5

Decembro 2013 sobre decembro do ano anterior. Prezos constantes. Base 2005
Fonte: INE, Índice general de comercio minorista

O cadro 2.30 permítenos un achegamento ao comportamento do sector turístico galego no último sexenio, ao fío do *Observatorio da economía galega*, que elabora a Consellería de Facenda da Xunta de Galicia. Nel figuran o número de viaxeiros que entraron e Galicia, as pernoitas e o grao de ocupación hoteleira. Sobrancearemos que:

- Subiu un 4,9% a taxa de variación interanual de Galicia no total de viaxeiros/as no ano 2013, que contrasta coa diminución do bienio anterior).
- O crecemento produciuse entre os viaxeiros/as residentes en España (2,9%) e, sobre todo, nas persoas estranxeiras (un 11,2%)
- A porcentaxe de variación interanual das pernoitas en Galicia no ano 2013 foi tamén positiva (1,9%), a diferenza da intensa baixada do bienio anterior.
- No tocante ao grao de ocupación, en 2013 incrementouse en 0,9 puntos porcentuais respecto do ano anterior; quedou o índice co segundo valor máis baixo do sexenio analizado.

■ **Cadro 2.30** **Ocupación hoteleira. Galicia. 2008-2013**

Período	Viaxeiros que entraron en Galicia						Pernoitas totais		Grado de ocupación (%)
	Total		Espaníais		Estranxeiros				
	Nº de viaxeiros	TVI ⁽¹⁾	Nº de viaxeiros	TVI ⁽¹⁾	Nº de viaxeiros	TVI ⁽¹⁾	Nº de pernoitas	TVI ⁽¹⁾	
2008	3.529,5	-5,6	2.836,4	-5,7	693,1	-5,3	7.790,5	-2,9	34,0
2009	3.399,5	-3,8	2.752,0	-3,6	646,5	-5,9	7.447,8	-4,4	31,4
2010	3.795,8	11,7	3.056,3	10,8	739,5	15,1	8.187,5	10,0	34,1
2011	3.354,1	-11,7	2.631,5	-14,0	722,6	-1,7	7.158,3	-12,4	29,8
2012	3.216,3	-4,1	2.473,6	-6,0	742,8	2,8	6.643,3	-7,2	27,5
2013	3.372,7	4,9	2.546,4	2,9	826,3	11,2	6.766,7	1,9	28,4

(1) Porcentaxe de variación interanual

Fonte: Xunta de Galicia. Consellería de Economía e Industria

2.5 Investigación científica, desenvolvemento tecnolóxico e innovación (I+D+I)

2.5.1 Introducción

A investigación científica e o desenvolvemento tecnolóxico (I+D) abranguen un conxunto de traballos de carácter creativo emprendidos co fin de incrementar os coñecementos nunha rama ou actividade determinada, así como a aplicabilidade desa suma de coñecementos á mellora dos xa existentes. Sen dúbida é un factor clave á hora de posibilitar a converxencia real cos países máis desenvolvidos, que como veremos neste mesmo apartado presentan valores moi por riba dos existentes en España (e especialmente dos de Galicia).

A innovación, pola súa banda, é cada vez máis un factor clave na procura do aumento de produtividade e, xa que logo, da competitividade empresarial; hoxe en día as diferenzas económicas entre os países susténtase, en boa parte, no crecemento e acumulación do *know how* e na súa capacidade de transformación en produtos finais, vía innovación tecnolóxica.

A nova política de fondos na procura da cohesión territorial na UE prioriza cada vez máis o seu investimento no amplo abano denominado sociedade do coñecemento, co obxectivo de intentar converter a economía europea na máis competitiva do mundo (de acordo co aprobado no Cumio de Lisboa e na máis recente Estratexia Europa 2020). O pulo da innovación e o desenvolvemento tecnolóxico é fundamental e débese traballar na redución da “brecha tecnolóxica” galega.

2.5.2 Investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico (I+D)

O cadro 2.31 permítenos unha visión por comunidades autónomas para o ano 2012 dos gastos internos totais e máis do persoal (en equivalencia a xornada completa). Apréciase que:

- O gasto interno total de Galicia (3,6% do total estatal) está moi por baixo da porcentaxe que lle correspondería pola poboación, polo PIB ou polo número de empresas no total español, o que tamén ocorre no tocante ao persoal, aínda que en menor medida: 4,6%
- Hai unha notable concentración espacial do gasto interno total nas actividades de I+D en dúas comunidades autónomas, pois Madrid e Cataluña representan case a metade (47,9%) do total estatal. No persoal o seu peso conxunto é algo inferior 44,7%.
- Galicia ocupa a sétima posición na clasificación, tanto polo gasto en I+D, como polo persoal en EDC, por detrás de Madrid, Cataluña, Andalucía, País Vasco, C.Valenciana e Castela - León.

■ **Cadro 2.31 Gastos internos e persoal en I + D. Por comunidades autónomas. 2012**

	Gastos internos			Persoal en equivalencia a xornada completa		
	Total (Miles de euros)	%	Tasa de Variación 2011-2012	Total	%	Tasa de Variación 2011-2012
Andalucía	1.480.460	11,1	-10,2	24.647,2	11,8	-3,1
Aragón	312.795	2,3	-2,9	6.133,0	2,9	-6,1
Asturias	195.892	1,5	-10,2	3.426,0	1,6	-6,9
Baleares	89.921	0,7	-6,2	1.955,7	0,9	-2,6
Canarias	211.495	1,6	-13,0	3.778,7	1,8	-3,0
Cantabria	126.166	0,9	-11,0	2.018,8	1,0	-4,1
Castela - León	617.467	4,6	7,5	9.546,9	4,6	-1,9
C. - A Mancha	230.547	1,7	-11,1	3.170,0	1,5	-8,2
Cataluña	2.991.010	22,3	-3,6	44.461,5	21,3	0,0
C. Valenciana	1.008.041	7,5	-3,5	18.889,4	9,0	-5,4
Extremadura	128.432	1,0	-10,7	2.126,4	1,0	-4,8
Galicia	487.840	3,6	-7,3	9.509,4	4,6	-6,3
Madrid	3.433.677	25,6	-8,7	48.772,6	23,4	-4,6
Murcia	227.759	1,7	-2,7	5.459,1	2,6	-3,7
Navarra	346.690	2,6	-9,7	4.821,9	2,3	-7,6
País Vasco	1.431.108	10,7	2,4	18.591,0	8,9	3,5
A Rioxa	69.297	0,5	-15,3	1.469,3	0,7	3,3
Ceuta e Melilla	3.008	0,0	-2,7	54,2	0,0	25,6
España	13.391.605	100,0	-5,6	208.831,1	100,0	-2,9

Fonte: INE, Estadística sobre actividades en I+D

O seguimento nos últimos dezanove anos da porcentaxe do gasto en I+D en Galicia en relación co de España podemos facelo co cadro 2.32. A suba relativa de 1995 permitiulle a Galicia pasar do 2,57% de 1994 ao 3,33%; estancouse no cuatrienio seguinte ao redor desa porcentaxe e a forte suba do trienio 2000-2002 fixo que superara por vez primeira o 4%. En 2005 diminuíu en doce centésimas con respecto ao ano anterior e volveu a baixar dezasete centésimas en 2006 quedando no 3,80% do total español. No ano 2007 volve a subir con forza situándose na máis alta destes catorce anos en un 4,16%, máis en 2008 diminúe en 19 centésimas e baixa do listón dos 4 puntos, situándose en 3,97, no 2009 volve a baixar en 38 centésimas e se sitúa en 3,59. e por último co aumento de cinco centésimas en 2010, de seis máis en 2011 e baixada de seis en 2012, situándose no 3,64 do total estatal.

■ Cadro 2.32

Evolución dos gastos internos en I+D. % Galicia/España. 1994-2012

1994	2,57
1995	3,33
1996	3,20
1997	3,52
1998	3,24
1999	3,30
2000	3,70
2001	3,86
2002	4,08
2003	4,12
2004	4,09
2005	3,97
2006	3,80
2007	4,16
2008	3,97
2009	3,59
2010	3,64
2011	3,70
2012	3,64

Elaboración propia

Fonte: INE, Estadística sobre actividades en I+D

O valor absoluto do gasto en I+D dunha comunidade autónoma non é representativo dabondo do esforzo en investigación e desenvolvemento tecnolóxico da mesma, xa que o seu valor en relación co valor da súa produción pode ser moi distinto. Por iso recolleemos no cadro 2.33 o gasto total en I+D, as porcentaxes dese gasto sobre o PIB de cada comunidade autónoma e mailo gasto de cada un dos sectores que o executan. Salientaremos que:

- O gasto en I+D de Galicia supón actualmente un 0,87% do PIB, dato que fai que Galicia ocupe o décimo posto na clasificación das comunidades autónomas, á par con A Rioxa. Segue a reflectir unha diverxencia notable de Galicia con respecto á media estatal, que supera en 43 centésimas á galega.
- As catro comunidades que realizan un maior investimento nas actividades de I+D son País Vasco (2,19%) Navarra (1,91%) Madrid (1,82%), e Cataluña (1,51%).

No tocante á distribución do gasto en I+D segundo o sector que o execute, en Galicia o primeiro é xa dende o ano 2005, a diferenza dos precedentes, o sector empresarial, que incrementou en 2006 e especialmente en 2007 a distancia co respecto o ensino superior; se ben baixou máis de sete puntos no 2008 e 4,32 puntos en 2009, acadou un 48,39% do gasto total en 2011, despois de subir 65 centésimas en 2010 e 3,32 puntos en 2011. En 2012 baixou a porcentaxe en 2,39 puntos acadando un 46% de execución do gasto. No total estatal o sector empresarial representa case o dobre dos gastos do correspondentes ao Ensino Superior (diferenzas que se agrandan nas catro comunidades que máis invisten en I+D en proporción do seu PIB: Madrid, Cataluña, Navarra e País Vasco).

Cadro 2.33 Gastos internos totais en I + D. Por comunidades autónomas e sector de execución. 2012

	Total	% sobre PIB	Empresas	Admón. Pública	Ensino superior	IPSFL ⁽¹⁾
Andalucía	1.480.460	1,05	534.765	316.838	626.914	1.943
Aragón	312.795	0,93	164.471	72.941	75.037	347
Asturias	195.892	0,89	101.587	28.566	65.483	256
Baleares	89.921	0,34	14.612	33.250	41.827	231
Canarias	211.495	0,51	43.538	61.564	106.032	361
Cantabria	126.166	0,98	45.338	24.010	(...)	(...)
Castela - León	617.467	1,12	381.451	53.971	181.731	314
C. - A Mancha	230.547	0,64	144.902	(...)	57.529	(...)
Cataluña	2.991.010	1,51	1.672.856	614.318	694.638	9.199
C. Valenciana	1.008.041	1,01	406.640	128.920	471.834	647
Extremadura	128.432	0,77	25.757	34.900	(...)	(...)
Galicia	487.840	0,87	224.415	(...)	193.012	(...)
Madrid	3.433.677	1,82	1.886.452	908.312	633.048	5.865
Murcia	227.759	0,83	87.935	37.975	101.574	275
Navarra	346.690	1,91	237.298	28.510	(...)	(...)
País Vasco	1.431.108	2,19	1.085.600	97.298	246.314	1.896
A Rioxa	69.297	0,87	36.180	16.767	16.144	206
Ceuta e Melilla	3.008	0,11	483	(...)	(...)	(...)
España	13.391.605	1,30	7.094.280	2.762.385	3.511.117	23.517

En miles de euros (agás a 2ª columna, que está en porcentaxe)

(1) Institucións privadas sen fins de lucro

(...) dato protexido por segredo estatístico

Fonte: INE, Estadística sobre actividades en I+D

A comparanza das porcentaxes de execución do gasto en I+D en cada sector en Galicia e España podemos facela ao fío do cadro 2.34. Subliñaremos o seguinte:

O sector empresarial representa case a metade do gasto total en I+D (un 46%), e se ben en 2006 Galicia estaba a máis de 10 puntos porcentuais por baixo, en 2007 equíparase practicamente coa porcentaxe estatal: 55,37%, aínda que como dicíamos anteriormente cae sete puntos en 2008 e máis de catro en 2009. Debe resaltarse non obstante que subiu ostensiblemente nos últimos anos (pois en 2001 era só un 27%).

■ En Galicia ocupaba en 2012, en porcentaxe o total de gastos o segundo posto no referente ó Ensino Superior (cun 39,56%), case dezasete puntos porcentuais por riba da media española.

■ A porcentaxe de gasto en I+D da Administración Pública en Galicia era en 2012 catro puntos e 8 décimas inferior á de España.

■ Cadro 2.34

Porcentaxe de execución do gasto en I+D. Por sectores. Galicia e España. 2010-2012

ANOS	Galicia			España		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Empresas	45,07	48,39	46,00	51,65	52,14	52,98
Ensino Superior	38,99	37,13	39,56	28,26	28,21	27,75
Resto dos Sectores ⁽¹⁾	15,94	14,48	14,43	20,09	19,65	19,27

(1) Administración Pública e Institucións privadas sen fins de lucro
Fonte: INE, Estatística de I+D

Centrámonos na evolución no último quinquenio das porcentaxes do gasto en I+D respecto do PIB nas distintas comunidades autónomas (cadro 2.35) destacaremos que en 2012 diminúe na comunidade galega en catro centésimas a porcentaxe despois do avance en sete centésimas en 2002 e 2003, o estancamento en 2004, as lixeiras subidas en 2005 e 2006, o importante crecemento en 2007 (trece centésimas). En 2008 incrementase nunha centésima e acada a maior porcentaxe respecto ó PIB: o 1,04, baixando en 2009 e 2010 ó 0,96, en 2011 cinco centésimas e en 2012 outras catro situándose no 0,87. O descenso de tres centésimas do conxunto do Estado en 2012 fai que se incrementen moi lixeiramente as diferenzas da converxencia coa media estatal (43 centésimas).

■ Cadro 2.35

Evolución da porcentaxe de gastos respecto ao PIB a prezos de mercado. Por comunidades autónomas 2001-2012

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Andalucía	0,62	0,62	0,89	0,77	0,84	0,90	1,02	1,03	1,10	1,20	1,13	1,05
Aragón	0,71	0,75	0,74	0,70	0,79	0,88	0,90	1,03	1,14	1,15	0,94	0,93
Asturias	0,71	0,65	0,70	0,64	0,70	0,90	0,93	0,96	0,99	1,03	0,94	0,89
Baleares	0,25	0,26	0,25	0,26	0,28	0,29	0,33	0,35	0,38	0,41	0,36	0,34
Canarias	0,56	0,60	0,55	0,58	0,59	0,65	0,64	0,62	0,58	0,62	0,58	0,51
Cantabria	0,57	0,55	0,47	0,44	0,45	0,80	0,88	1,00	1,11	1,16	1,07	0,98
Castela - León	0,83	0,81	0,88	0,93	0,89	0,97	1,10	1,26	1,12	1,06	1,00	1,12
C. - A Mancha	0,04	0,44	0,44	0,41	0,41	0,47	0,60	0,72	0,68	0,71	0,68	0,64
Cataluña	1,17	1,28	1,38	1,34	1,35	1,43	1,48	1,61	1,68	1,63	1,55	1,51
C. Valenciana	0,77	0,81	0,87	0,90	0,99	0,96	0,96	1,05	1,10	1,06	1,01	1,01
Extremadura	0,60	0,60	0,63	0,41	0,69	0,73	0,74	0,86	0,88	0,83	0,82	0,77
Galicia	0,72	0,79	0,86	0,86	0,89	0,90	1,03	1,04	0,96	0,96	0,91	0,87
Madrid	1,79	1,88	1,81	1,65	1,82	1,98	1,93	2,00	2,06	2,02	1,99	1,82
Murcia	0,66	0,57	0,73	0,66	0,75	0,78	0,92	0,86	0,89	0,94	0,83	0,83
Navarra	1,22	1,11	1,41	1,79	1,67	1,92	1,88	1,92	2,13	1,97	2,05	1,91
País Vasco	1,39	1,32	1,42	1,51	1,48	1,60	1,88	1,96	2,06	1,95	2,10	2,19
A Rioxa	0,63	0,57	0,66	0,65	0,66	1,06	1,16	1,00	1,09	1,08	1,00	0,87
España	0,99	1,03	1,10	1,07	1,07	1,20	1,27	1,35	1,38	1,39	1,33	1,30

Fonte: INE, Estadística de I+D

Na comparanza internacional, o cadro 2.36 subliña o baixo valor da porcentaxe de gasto galego en I+D (en relación co PIB) no contorno da Unión Europea (en 2012 o dato de Galicia supón un 44,16% da porcentaxe da Unión Europea dos 28). O Estado de maior porcentaxe de gasto en I+D sobre o PIB, (Finlandia) cuadriplica a de Galicia.

■ Cadro 2.36

Porcentaxe de gasto en I+D sobre o PIB. Países OCDE Europa: 2007-2012

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Austria	2,51	2,67	2,71	2,80	2,77	2,84
Bélxica	1,89	1,97	2,03	2,10	2,21	2,24
República Checa	1,48	1,41	1,35	1,40	1,64	1,88
Dinamarca	2,58	2,85	3,16	3,00	2,98	2,98
Finlandia	3,47	3,70	3,94	3,90	3,80	3,55
Francia	2,08	2,12	2,27	2,24	2,25	2,26
Alemaña	2,53	2,69	2,82	2,80	2,89	2,92
Grecia	0,60	(*)	(*)	(*)	0,67	0,69
Hungría	0,98	1,00	1,17	1,17	1,22	1,30
Islandia	2,68	2,65	(*)	(*)	2,40	
Irlanda	1,29	1,46	1,76	1,69	1,66	1,72
Italia	1,17	1,21	1,26	1,26	1,25	1,27
Holanda	1,81	1,77	1,82	1,86	2,03	2,16
Noruega	1,59	1,58	1,76	1,68	1,65	1,65
Polonia	0,57	0,60	0,67	0,74	0,76	0,90
Portugal	1,17	1,50	1,64	1,59	1,52	1,50
Eslovaquia	0,46	0,47	0,48	0,63	0,68	0,82
Eslovenia	1,45	1,66	1,85	2,01	2,47	2,80
Estonia	1,08	1,28	1,43	1,62	2,37	2,18
Luxemburgo	1,58	1,66	1,72	1,51	1,43	
Suecia	3,40	3,70	3,60	3,39	3,39	3,41
Suiza	(*)	2,87	(*)	(*)		
Reino Unido	1,77	1,78	1,84	1,77	1,78	1,72
Rumanía	0,52	0,58	0,47	0,46	0,50	0,49
Galicia	1,03	1,04	0,93	0,94	0,91	0,87
España	1,27	1,35	1,39	1,39	1,33	1,30
UE (28)	1,77	1,84	1,92	1,91	1,95	1,97
UE (15)	1,90	1,99	2,07	2,07	2,11	2,11

(*) dato non dispoñible

Fonte: OCDE. (INE: Estadística sobre actividades en I+D)

2.5.3 Innovación tecnolóxica nas empresas

A Enquisa de Innovación Tecnolóxica nas empresas (do INE) permite coñecer a estratexia tecnolóxica das empresas e os factores que inflúen na súa capacidade para innovar e ademais proporciona o marco base para estudos posteriores, coma pode ser a utilización da tecnoloxía punta nos procesos de fabricación ou a análise dos fluxos de pagos e ingresos tecnolóxicos. Nesta enquisa avalíase a actividade das em-

presas que realizan algunha actividade innovadora (I+D, adquisición de tecnoloxía in-material software, gastos en deseño etc.).

■ **Cadro 2.37 Principais indicadores de I+D en empresas, por tipo de empresa⁽¹⁾ e comunidades autónomas. 2012**

	Manufactureiras de alta e media-alta tecnoloxía			De servizos de alta tecnoloxía		
	Nº empresas	Gastos I+D (miles euros)	Persoal en EXC	Nº empresas	Gastos I+D (miles euros)	Persoal en EXC
Andalucía	166	130.427	1.549,1	302	140.640	2.529,7
Aragón	132	86.226	1.082,1	78	27.164	471,9
Asturias	32	22.298	203,6	92	37.526	668,1
Baleares	8	666	14,7	30	5.342	97,8
Canarias	4	821	14,6	61	24.119	398,2
Cantabria	29	16.738	208,7	35	6.739	150,4
Castela - León	97	84.307	1.068,7	153	153.628	1.564,2
C. - A Mancha	53	58.294	539,3	54	48.088	421,2
Cataluña	744	737.886	7.812,7	519	468.722	6.215,1
C. Valenciana	256	102.969	1.524,8	271	129.982	2.462,9
Extremadura	12	1.443	29,1	26	10.724	162,0
Galicia	103	69.455	1.026,7	140	61.583	1.250,3
Madrid	301	637.490	5.410,3	677	668.826	8.700,1
Murcia	50	15.940	231,6	82	18.291	474,4
Navarra	99	71.357	794,6	65	33.404	462,6
País Vasco	385	332.100	3.729,5	351	443.874	5.524,2
A Ríoxa	18	2.409	47,3	27	13.573	245,9
España	2.489	2.370.826	25.287,4	2.963	2.292.225	31.799,0

(1) Manufactureiras de alta tecnoloxía: Industria farmacéutica, maquinaria de oficina e material informático, compoñentes electrónicos, aparatos de radio, TV e comunicación, instrumentos médicos, de precisión, óptica e relojería e construción aeronáutica e espacial.

Manufactureiras de media-alta tecnoloxía: Industria química agás farmacia; maquinaria e equipo; maquinaria e aparatos eléctricos; industria do automóbil; outro material de transporte.

De servizos de alta tecnoloxía: Correos e telecomunicacións; actividades informáticas; investigación e desenvolvemento

Fonte: INE, Base: Indicadores de Ciencia y Tecnología

O cadro 2.37 recolle os principais indicadores de I+D nas empresas manufactureiras de alta e media alta tecnoloxía e de servizos de alta tecnoloxía. Como pode apreciarse, Galicia acada un escaso número de empresas manufactureiras: 103 que representan un 4,14% do total nacional, ase mesmo os gastos e o persoal neste tipo de empresas supoñen un escaso 2,92% e 3,93% respectivamente. As 140 empresas galegas de servizos de alta tecnoloxía constitúen o 4,72% do Estado e empregan a 1.250 traballadores, o 4,22% do total estatal.

O gasto en actividades para a innovación tecnolóxica acadou en Galicia 606,9 millóns de euros no ano 2012, incrementando en máis de 54 millóns os correspondentes ao ano anterior. No cadro 2.38 presentamos o número de empresas innovadoras e máis o gasto en innovación tecnolóxica nas diferentes comunidades autónomas (e no total español) no período 2010-2012, xunto con o tanto por cento da cifra de negocios en produtos novos e mellorados e a taxa de crecemento en 2012. Como pode apreciarse Galicia está por baixo da media nacional en empresas innovadoras e os gastos en innovación, representan unha porcentaxe inferior a seu potencial demográfico. O

esfuerzo dos últimos anos en Galicia, no que non só destaca o dinamismo mostrado por unhas poucas empresas punteiras senón tamén o dos *clusters* (de automoción, acuicultura etc.), que con notable empeño están aplicando a cultura da cooperación empresarial na innovación parecía albiscar unha certa recuperación despois dos malos datos de 2004, cun crecemento importante da cifra de negocios en produtos novos e mellorados, máis os efectos da crise pasan factura no período 2010-2012, cuns pobres resultados.

■ **Cadro 2.38 Empresas Innovadoras e Gastos en innovación por CC.AA. 2012**

	Empresas Innovadoras Período 2010-2012		Gastos en Innovación 2012		% da cifra de negocios en produtos novos e mellorados	Taxa de crecemento do gasto(*)
	Total	%	Total	%		
Andalucía	4.989	22,1	867.280	6,5	8,37	-7,1
Aragón	1.422	29,7	369.205	2,8	15,08	-18,4
Asturias	698	22,9	143.238	1,1	12,94	-12,7
Baleares	837	21,3	35.222	0,3	12,43	-12,4
Canarias	1.315	20,6	72.665	0,5	3,28	-5,9
Cantabria	385	21,5	73.817	0,6	5,88	0,7
Castela - León	1.597	22,8	564.357	4,2	6,12	11,0
C. - A Mancha	1.250	22,0	217.438	1,6	4,43	-12,4
Cataluña	8.952	29,3	3.311.976	24,7	10,99	-2,8
C. Valenciana	4.658	29,0	623.797	4,7	17,48	-11,1
Extremadura	471	18,6	44.664	0,3	2,42	5,9
Galicia	2.023	23,5	606.887	4,5	9,97	9,9
Madrid	6.830	26,1	4.470.315	33,3	11,38	-16,4
Murcia	1.107	22,6	151.603	1,1	8,79	-1,4
Navarra	731	27,1	289.454	2,2	13,41	-35,2
País Vasco	3.046	32,6	1.515.740	11,3	18,16	-1,7
A Ríoxa	390	31,4	51.525	0,4	15,84	-21,7
Ceuta e Melilla	59	22,4	1.165	0,0	4,18	28,8
España	40.760	25,9	13.410.348	100,0	11,81	-9,1

Gastos en miles

(*) con respecto a 2010

Fonte: INE, Encuesta sobre innovación tecnolóxica nas empresas 2012

2.6 A empresa industrial pública: a Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI)

A raíz da promulgación do Real Decreto-lei 5/1995, do 16 de xuño, a industria pública española nucleada neses momentos en torno ao Instituto Nacional de Industria (INI) e ao Instituto Nacional de Hidrocarburos (INH) reestrutúrase, agrupándose en dous entes as distintas empresas dependentes ou controladas polo Ministerio de Industria e Enerxía:

- A Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI), á que se lle asignan as participacións dos grupos Teneo, SA e Repsol, SA, rexida polo dereito privado, sen aval do Estado, e que goza do beneficio da consolidación fiscal nas operacións de endebedamento; tivo, ademais, como unha das súas principais obrigacións a de amortizar a débeda do ex-INI, vía dividendos, endebedamento e desinvestimentos.
- A Axencia Industrial do Estado (AIE), á que se adxudica, polo seu valor contable, a carteira de titularidade directa, maioritaria, igualitaria ou minoritaria das entidades mercantís, suxeitas a plans de reestruturación ou reconversión industrial. A esta axencia non se lle concede ningunha capacidade de endebedamento e carece do beneficio de consolidación fiscal, se ben as empresas en reconversión serán as únicas que poidan percibir achegas do Estado.

O 28 de xuño de 1996 o goberno aprobou o “programa de modernización do sector público empresarial do Estado”, que diseña un plan de privatizacións de empresas públicas, que afondando na política de alleación de activos patrimoniais públicos que xa viña desenvolvéndose anteriormente, contempla a venda das empresas públicas rendibles, incluídas as dependentes do Ministerio de Economía e Facenda.

No trienio 1996-1999 producíronse operacións privatizadoras en empresas públicas industriais e de servizos con implantación en Galicia: Argentaria, Telefónica, o grupo Repsol, Retevisión, Auxini, ENDESA, Tabacalera, Gas Natural, Elcano, Barreras, INESPAL, Santa Bárbara, Indra ou Red Eléctrica, e en 2000 e os primeiros meses de 2001 os de Iberia, Enatcar e ENCE, ás que seguirá Autopistas del Atlántico no 2002, quedándose o Estado co control daquelas que poden ter problemas para privatizarse por cuestións sociais ou estratéxicas, como as da División Naval e Bazán agrupadas no grupo Izar e actualmente Navantia.

O Decreto-lei 15/1997, do 15 de setembro, reagrupa de novo o sector público, dissolvendo a AIE e integrando as súas sociedades na SEPI, facendo esta fronte ao paulatino equilibrio financeiro do sector; cunha achega de recursos de 900.000 millóns de pesetas -resultante das privatizacións- durante os dous primeiros anos e desvinculando o mantemento das empresas públicas dos Orzamentos Xerais do Estado, cun efecto importante na redución do déficit público para o cumprimento dos criterios de Maastricht. En todo caso, o que si é certo é que o cadro da empresa pública en España, e polo tanto en Galicia, experimentou un importante cambio neses anos, especialmente a partir de 1997-1998, diminuíndo substancialmente as empresas participadas polo Estado, quedando reducido a un pequeno grupo con capital público, formado polas que arrastran un déficit empresarial considerable.

A SEPI é polo tanto a sociedade estatal que agrupa na actualidade ás empresas públicas industriais, acollendo inicialmente tamén algunha das empresas que pertencían á Dirección Xeral de Patrimonio, tales como Efe, e ex organismos autónomos como Correos. En marzo de 2005 tras unha importante crise da empresa Izar provocada dunha banda polas súas notables perdas –800 millóns de euros– e por outra pola exixencia da UE ao goberno español da devolución das axudas nos últimos anos aos estaleiros públicos, constitúese unha nova empresa: Navantia que mercé a un axuste de cadro de persoal por xubilacións anticipadas asume a actividade de construción naval, fundamentalmente militar, conservando un 20% de actividade en materia civil. Así mesmo acolle liñas de actividade de propulsión e enerxía, reparacións e sistemas e armas, cunha forte aposta pola tecnoloxía e tarefas de investigación e desenvolvemento.

No cadro 2.39 contéplanse os datos de investimentos e persoal dos entes públicos e sociedades estatais da SEPI en Galicia: Navantia, Tragsa, Efe e o grupo Correos.

Os investimentos da SEPI representan un montante total de 4 millón 693 mil euros (cadro 2.39) - dos que 1 millón 735 mil euros corresponde a Navantia e 2 millóns 831 mil euros ó grupo Correos.

As empresas públicas da SEPI con sede en Galicia experimentan unha diminución apreciable de traballadores nestes vinte últimos anos (cadro 2.39), pasándose, no seu conxunto, de 14.067 traballadores/as en 1993 aos 6.379 do ano que analizamos. O grupo Correos, que en puridade é unha empresa de servizos, con 3.359 traballadores no ámbito da Comunidade e Navantia con 2.287 efectivos, dos traballadores/as dos estaleiros de Fene e Ferrol, constitúen as de maior volume.

■ **Cadro 2.39** **Investimentos e cadro de persoal da Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI)**

Efectivos de persoal da SEPI. Decembro 2013⁽¹⁾

Ano 2013	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Varias provincias	Galicia
Navantia	2.287	-	-	-	-	2.287
Grupo TRAGSA	380	89	136	115	-	720
Grupo Correos	1.426	493	413	1027	-	3.359
Agencia EFE	13	-	-	-	-	13
Total	4.106	582	549	1142	-	6.379

Investimentos da SEPI 2013

Ano 2013	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Varias provincias	Total
Navantia	1.735.000	-	-	-	-	1.735.000
Grupo Tragsa	109.000	18.000	-	-	-	127.000
Grupo Correos	1.571.000	171.000	157.000	932.000	-	2.831.000
Total	3.415.000	189.000	157.000	932.000	0	4.693.000

(1) Datos persoal fixo e temporal
Coantía en euros
Fonte: SEPI

2.7 Política industrial. A achega das administracións públicas

Examinaremos, dentro deste apartado, o conxunto das intervencións máis importantes das distintas administracións públicas no ámbito industrial e empresarial, co obxecto de ter unha visión de carácter xeral das principais liñas de actuación que marcan as políticas públicas en Galicia.

Hai que ter, non obstante, moi en conta que a política macroeconómica en mans das autoridades europeas, ten un papel decisivo sobre a actividade industrial: o control da inflación, a redución do déficit público e a estabilidade monetaria constitúen factores fundamentais para a incentivación e boa marcha das industrias e, xunto co investimento público e o impulso das reformas estruturais, inciden dunha maneira decisiva no comportamento empresarial.

2.7.1 As actuacións da UE

O Cumio de Maastricht de 7 de febreiro de 1992, coa reforma do artigo 130 do Tratado da UE, marca o inicio da nova estratexia en materia industrial e de emprego previndo un marco de relacións entre administracións públicas rexido polo principio de subsidiaridade, a potenciación da instrumentación de accións de I+D, políticas de infraestruturas a escala europea, formación profesional e incluso a posibilidade de utilización de medidas específicas, a aprobar por unanimidade, destinadas a acelerar a adaptación da industria aos cambios estruturais, creando un contorno favorable á iniciativa, desenvolvemento e cooperación entre as empresas, e a favorecer unha explotación do potencial industrial das políticas de innovación e desenvolvemento tecnolóxico.

O Tratado de Amsterdam de 17 de xuño de 1997 inclúe no Tratado Constitutivo da Unión Europea un capítulo sobre emprego, en paralelo ás disposicións relativas á Unión Económica e Monetaria. Cada país continúa a ser dono da súa política, pero a situará no contexto dunha estratexia coordinada de toda a comunidade. O Tratado fixa para os gobernos da Unión o compromiso de:

- Orientar as súas políticas de emprego en consonancia coa política económica da comunidade.
- Promover unha man de obra cualificada con poder de adaptación, así como mercados de traballo que poidan reaccionar axiña ante os cambios económicos.

Así mesmo, crea un sistema de vixilancia multilateral das políticas de emprego nacionais, e un Comité de Emprego que asistirá ás institucións neste traballo.

Transcorridos dous anos con ocasión do **Cume de Lisboa** –marzo de 2000– valorouse positivamente o proceso iniciado en Amsterdam, e acolleuse como obxectivo prioritario a loita contra o desemprego, marcándose como meta conseguir o pleno emprego na Unión Europea para o 2010, combinando para isto reformas estruturais ambiciosas coa potenciación das novas tecnoloxías, facendo especial fincapé no acceso das escolas a Internet e a formación a curto prazo do profesorado nas novas tecnoloxías.

Os atentados do 11 de setembro de 2001 en EE.UU. provocan un descenso da actividade económica mundial. No Consello da Unión Europea de Sevilla –21 e 22 de xuño de 2002– se aposta pola reactivación do crecemento, reafírmase na adhesión do Pacto de Estabilidade e Crecemento e o saneamento das finanzas públicas e mantense en vigor os obxectivos estratéxicos alcanzados en Lisboa. Así mesmo, tanto no Cumio de Copenhague de decembro de 2002, que aproba a ampliación a 25 Estados a partir do 1 de maio de 2004, como o Consello de Bruxelas do 20 e 21 de marzo de 2003 ratifican cunha serie de orientacións e medidas específicas os obxectivos de Lisboa.

A incorporación de 10 novos países en maio de 2004 e outros dous a partires do 1 de Xaneiro de 2007, á Unión Europea, todos eles con rendas per cápita inferiores á española e moi lonxe da media da Unión, levará aparelladas importantes repercusións para países que como España son beneficiarios netos e en moi ampla medida das axudas e fondos estruturais europeos.

O “non” ao referendo sobre a Constitución europea de Francia e Holanda e o fracaso da cume europea de Bruxelas, no transcurso de 2005 para a aprobación do marco orzamentario 2007-2013 sumiu á UE nunha fonda crise con repercusión moi directa no escenario de territorios como o galego que basean o seu futuro desenvolvemento nas achegas dos fondos estruturais e de cohesión.

O 1 de decembro de 2009, tras anos de negociación entrou en vigor o **Tratado de Lisboa** co obxecto de modernizarse e dotarse de instrumentos eficaces e coherentes adaptados non só ao funcionamento dunha Unión recentemente ampliada de 15 a 27 membros, senón tamén as rápidas transformacións do mundo actual. O Tratado establece que pode e non pode facer a U.E. e que medios pode utilizar. Modifica a estrutura das Institucións europeas e seus métodos de traballo, para que poidan dar mellor servizo á democracia e aos valores fundamentais da Unión.

En Marzo de 2010 a Comisión formula a **estratexia da UE EUROPA 2020** para un crecemento intelixente, sostible e integrador; que foi aprobada polos xefes de Estado e Goberno dos países membros en xuño de dito ano. O documento fixa unha serie de obxectivos concretos para a próxima década :

- A taxa de emprego da poboación entre 20 e 64 anos deberá pasar do actual 69% ó 75%.
- Acadar o obxectivo de investir o 3% do PIB en I+D.
- Reducir as emisións de gases de efecto invernadoiro nun 20% en comparación cos niveis de 1990, incrementar a porcentaxe das enerxías renovables no consumo final nun 20%, e aumentar un 20% a eficacia no uso da enerxía.
- Reducir a porcentaxe de abandono escolar ó 10% desde o actual 15% e incrementar a porcentaxe de persoas con estudos superiores completos do 31% a como mínimo un 40%.
- Reducir o número de europeos que viven por baixo do albor nacional da pobreza nun 25%, liberando da pobreza a 20 millóns de persoas.

O Consello Europeo do 8 de febreiro de 2013 chegou a un acordo sobre o próximo marco financeiro plurianual (MFP), ó definir as prioridades orzamentarias da UE para os anos 2014-2020, e na cume de Bruxelas de 26 de xuño de 2013 a Comisión e o Parlamento Europeo acadan un acordo sobre o montante total do presuposto: 960.000 millóns de euros, para dito período. Orzamento menor en comparación co marco financeiro plurianual 2007-2013. Sen embargo co fin de mellorar o crecemento e o emprego, increméntanse os fondos para a investigación, a innovación e a educación. Tamén acordouse a creación dunha iniciativa para paliar o desemprego xuvenil coa dotación dun novo fondo de 6.000 millóns de euros, financiado con cargo o Fondo Social Europeo.

■ Marco de Apoio Comunitario de Galicia para o período 2007-2013

A comisión Europea aprobou en Maio de 2007 o Marco Estratéxico Nacional de Referencia da Política de Cohesión para España na que se determina a estratexia para a utilización de 35.217 millóns de euros da política de cohesión no período 2007-2013 dos Fondos Estruturais (Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional –FEDER– e Fondo Social Europeo –FSE–) e o Fondo de Cohesión.

As actuacións da UE en Galicia –catalogada a partir de 2007 obxectivo da converxencia– lévanse a cabo a través do transvase de importantes cantidades de diñeiro para o desenvolvemento rexional, das que a maioría dedícanse a infraestruturas de carácter básico; ditas cantidades canalízanse a través dos chamados fondos estruturais para a redución dos desequilibrios rexionais e o Fondo de Cohesión que financia proxectos de infraestrutura de transporte e medio ambiente vai ter neste período unha maior integración na execución de todas as políticas e accións dos Fondos Estruturais deixando atrás o enfoque por proxecto a favor dun financiamento por programa, simplificando a xestión.

■ Cadro 2.40 Fondos Comunitarios Galicia 2007-2013

FONDOS COMUNITARIOS	Importe Axuda	Importe Cofinanciación	Importe Global
1- FONDOS ESTRUCTURAIS	4.839	1.641	6.030
Fondo Europeo de Desenvol. Rexional (FEDER)	3.452	1.407	4.859
Fondo Social Europeo (FSE)	936	234	1.170
2- FONDOS SECTORIAIS	1.285	911	2.196
Fondo Europeo Agrícola de desenv. Rural (FEADER)	857	637	1.494
Fondo Europeo de Pesca (FEP)	429	274	703
TOTAL FONDOS COMUNITARIOS	5.674	2.552	8.226

Importes en millóns de euros
Fonte : Xunta de Galicia

O Marco de Apoio Comunitario 2007-2013 (cadro 2.40), no que se integra o Fondo de Cohesión, aprobado ao fin do ano 2007, e polo tanto sen execución en dito ano, prevé unha inversión total na Comunidade de 8.226 millóns de euros, dos que os Fondos Comunitarios aportarán 5.674, correspondendo aos estruturais (FEDER e FSE) 4.389, o 77% e aos Sectoriais (FEADER e FEP) 1.285 millóns de euros, o 23%. O 42% dos Fondos Feder van dirixidos á aumentar á capitalización tecnolóxica da economía galega a través do desenvolvemento da economía do coñecemento e da innovación empresarial; un 31% dedícanse ás infraestruturas de transporte e enerxía e o 23% restante ao Medio Ambiente e o desenvolvemento sostible.

■ **Cadro 2.41** **Marco de apoio comunitario do obxectivo 01. Grao de execución do gasto público a 31/12/2012**
Programa operativo FEDER de Galicia

Temas prioritarios	Total programado 2007-2013 (A)	Total executado ao 31/12/2012 (B)	Total axuda FEDER ao 31/12/2012	% (B/A)
01 Actividades de I+DT en centros de investigación.	57.783.596	11.527.765	922.212	19,95
02 Infraestrutura de I+DT (instalacións, instrumentos e redes informáticas de alta velocidade para a conexión de centros de investigación) e centros de cualificación nunha tecnoloxía específica.	11.104.044	2.627.677	2.102.141	23,66
03 Transferencia de tecnoloxía e mellora das redes de cooperación entre pequenas empresas (PEMES), así como entre estas e outras empresas e universidades, centros de ensino postsecundario de todo tipo, e autoridades rexionais.	9.669.907	891.351	713.081	9,22
06 Axudas ás PEMES para o fomento da utilización de produtos e procesos de produción que respecten o medio ambiente	10.092.748	1.494.817	1.195.854	14,81
07 Investimento en empresas directamente relacionadas coa investigación e a innovación (tecnoloxías innovadoras, creación de novas empresas por parte das universidades, centros e empresas de I+DT existentes etc.).	39.854.546	13.056.641	10.445.313	32,76
08 Outros investimentos en empresas	309.244.880	40.875.513	32.700.412	13,22
09 Outras medidas destinadas a fomentar a investigación e innovación e o espírito empresarial nas PEMES	77.462.477	36.413.927	29.131.142	47,01
10 Infraestruturas telefónicas (incluídas as redes de banda ancha)	63.108.841	24.200.675	19.360.540	38,35
11 Tecnoloxías da información e a comunicación (acceso, seguridade, interoperabilidade, prevención de riscos, investigación, innovación, contido electrónico etc.)	16.637.424	9.775.239	7.820.191	58,75
13 Servizos e aplicacións para o cidadán (servizos electrónicos en materia de saúde, administración pública, formación, inclusión etc.)	90.919.369	43.268.420	34.614.736	47,59
14 Servizos e aplicacións para as PEMES (comercio electrónico, ensino e formación, establecemento de redes etc.)	5.877.944	1.563.967	1.251.174	26,61
17 Servizos ferroviarios (RTE-T)	251.456.215	93.746.325	74.997.060	37,28
20 Autoestradas	184.280.748	165.025.677	132.020.542	89,55
21 Autoestradas (RTE-T)	217.986.316	238.145.932	190.516.746	109,25
22 Estradas nacionais	45.549.459	55.837.510	44.670.008	122,59
23 Estradas rexionais / locais	176.472.468	137.809.280	110.247.424	78,09
25 Transporte urbano	4.141.341	3.013.398	2.410.718	72,76
26 Transporte multimodal	21.796.992	8.485.588	6.788.470	38,93
29 Aeroportos	84.828.934	104.554.164	83.643.331	123,25
30 Portos	19.836.320	10.397.411	8.317.929	52,42
33 Electricidade	22.037.128	3.177.298	2.541.839	14,42
35 Gas natural	4.215.172	0	0	0,00
37 Produtos derivados do petróleo	1.002.160	0	0	0,00
40 Enerxía renovable:solar	11.742.683	11.169.644	8.935.715	95,12
41 Enerxía renovable: biomásica	6.961.759	5.522.126	4.417.701	79,32
43 Eficiencia enerxética, coxeneración e xestión enerxética	14.891.493	12.329.121	9.863.297	82,79
44 Xestión de residuos domésticos e industriais	31.862.079	10.972.800	8.778.240	34,44
45 Xestión e distribución da auga (auga potable)	88.937.588	33.930.164	27.144.131	38,15
46 Tratamento da auga (auga residual)	342.887.605	102.735.786	82.188.629	29,96
47 Calidade do aire	6.616.061	4.643.871	3.715.097	70,19
48 Prevención e control integrados da contaminación	7.370.948	4.022.144	3.217.715	54,57
50 Rehabilitación de zonas industriais e terreos contaminados	2.332.733	1.622.633	1.298.106	69,56
51 Fomento da protección da biodiversidade e a natureza (incluído o programa Natura 2000)	128.886.004	44.480.452	35.584.362	34,51
52 Fomento do transporte urbano limpo	4.583.824	4.378.099	3.502.479	95,51
53 Prevención de riscos (incluídas a elaboración e aplicación de planes e medidas para previr e xestionar os riscos naturais e tecnolóxicos)	19.263.134	5.090.863	4.072.691	26,43
55 Fomento da riqueza natural	4.502.071	0	0	0,00
56 Protección e desenvolvemento do patrimonio natural	35.045.619	11.738.649	9.390.919	33,50
57 Outras axudas para mellorar os servizos turísticos	29.360.366	6.465.030	5.172.025	22,02
58 Protección e conservación do patrimonio cultural	23.828.452	7.980.362	6.384.289	33,49
59 Desenvolvemento da infraestrutura cultural	8.045.673	5.826.461	4.661.169	72,42
61 Proxectos integrados para a rexeneración urbana e rural	166.064.537	62.143.906	49.715.123	37,42
75 Infraestrutura en materia de educación	27.321.820	13.629.000	10.903.200	49,88
76 Infraestrutura en materia de saúde	31.284.967	799.130	639.304	2,55
77 Infraestrutura en materia de coidados de nenos	6.973.718	2.933.576	2.346.861	42,07
79 Outra infraestrutura social	9.273.785	1.527.465	1.221.972	16,47
85 Preparación, execución, seguimento e inspección	3.547.281	129.821	103.857	3,66
86 Avaliación e estudos; información e comunicación	2.487.268	992.249	793.799	39,89
TOTAL OBXECTIVO	2.739.430.497	1.360.951.927	1.080.461.542	49,68

Fonte: Ministerio de Economía y Competitividad

No cadro 2-41 explíctase por temas prioritarios o grao de execución do **programa operativo FEDER de Galicia 2007-2013** a finais do 2012, xa que á data de redacción do presente informe non estaban dispoñibles os datos de 2013. Do total programado para todo o período : 2.739 millóns 430 mil euros executouse a 31-12 2011 1.360 millóns 952 mil euros, o 49,68% do total. Os temas 20, 21, 22 e 23, autoestradas e estradas nacionais e rexionais, xunto co de aeroportos (29) con máis de setecentos un millóns de euros son os epígrafes de maior contía executada e representa máis do 50% do importe total. Outros temas que presentan contías de certa importancia son o 46: Tratamento da auga (auga residual), que constitúe o de maior dotación programada e que a finais de 2012 executouse preto de 103 millóns de euros e o 17: servizos ferroviarios :93 millóns 746 mil euros.

Fóra do Marco Comunitario de Apoio a Comunidade Galega percibe tamén financiamento da Cooperación Territorial Europea, a través de iniciativas de carácter local e rexional, así como a cooperación transnacional, que procura un desenvolvemento territorial integrado e a cooperación interrexional e o intercambio de experiencias. A España correspondéronlle para o período 2007-2013 559 millóns de euros, dos que 249 destinaranse aos programas de Cooperación Transfronteriza, 149 aos programas de Cooperación Transnacional e 111 millóns de euros aos programas de Veciñanza Europea.

Galicia integrase nos programas de Cooperación Transfronteriza España–Portugal, no de Cooperación Transnacional Espazo Atlántico, Espazo do Sudoeste Europeo e o de Cooperación Interrexional: Interreg IV, Redes ESPON, URBACT e INTERACT II que a partir de 2007 substitúen as iniciativas comunitarias Interreg.

No cadro 2.42 agrúpanse as achegas do **FEOGA**, que financia accións tendentes á adaptación dos agricultores e das rexións ás novas formas de agricultura; e o desenvolvemento de novos sectores económicos nas zonas rurais; e o IFOP (Instrumento Financeiro de Orientación da Pesca) e máis recentemente o FEP (Fondo Europeo de Pesca), que axuda ás rexións costeiras que se ven afectadas polo declive do sector pesqueiro.

As actuacións da UE, no sector agropesqueiro galego, teñen unha importancia fundamental e pretenden potenciar a vertente da acuicultura e rachar cos graves problemas estruturais da agricultura –escasa dimensión das explotacións, envellecemento da poboación e excesivo peso da súa actividade–; e da pesca –sobredimensión e envellecemento da flota, falta de caladoiros etc.–.

En 2013, Galicia obtivo un financiamento, por esta vía (cadro 2.42), de máis de 271,7 millóns de euros, cunha diminución de case 100 millóns de euros con respecto ao ano anterior; e prodúcese fundamentalmente polo decrecemento das axudas ó sector pesqueiro e aínda que en menor medida do feoga-garantía.

No concernente ao FEOGA-Garantía, que diminúe en preto de 23 millóns de euros con respecto a 2012, a partida de maior contía é a constituída polas asignacións de pago único: 115 millóns 849 mil euros, seguindo a continuación, con 28,80 millóns de euros as axudas do artigo 68 do Regulamento CE 23/2009, as chamada “chequeo médico da PAC” que dota ós Estados membros de posibilidades de financiamento de políticas nacionais de interese para o sector agrario, así como para o medio rural co sustenta. Segue en importancia o apoio á produción de carne de vacún –14 millóns de euros–, cunha importante diminución con respecto ó ano anterior. No sector pes-

queiro en 2013 hai unha drástica caída dos recursos do Fondo Europeo de Pesca, cunha diminución de 64 millóns 120 mil euros.

■ Cadro 2.42 Contribución financeira da UE nos sectores agrariopesqueiros. Galicia. 2009-2013

Sector agrario	2009	2010	2011	2012	2013
FEOGA -Garantía- FEAGA⁽¹⁾					
Réxime de pago único	101,822	106,525	115,965	113,191	115,849
Produción carne de vacún	32,753	33,844	50,560	35,933	14,004
Primas ovino e cabrún	1,877	0,087	0,014		
Apicultura	0,178	0,174	0,143	0,144	0,069
Recuperacións, intereses, sancións etc.	-0,135	0,212	-0,234	-0,532	-0,315
Cultivos herbáceos	4,015	0,396	0,001	0,001	0,028
Produción de leite	7,761	12,022	6,916	0,166	0,072
Modulación	4,618	0,088	-0,001		
Sector vitivinícola	0,953	2,988	3,078	6,002	3,332
Porcino			0,240		
Desenrolo rural	-0,007	0,013			
Condicionabilidade	-0,048	0,021	-0,097	-0,182	-0,040
Frutas e hortalizas		0,057	0,058	0,208	0,131
Aceite de oliva				0,292	
Axuda específica Art. 68 R (CE) 73/09		15,858	18,413	29,002	28,803
Outros					
Total FEOGA -Garantía	153,787	172,285	195,056	184,225	161,933
FEOGA -Orientación: axudas directas:					
Programas operativos Comun. Autónoma		0,658		0,083	
Iniciativas comunitarias e PRODER	7,538	13,246			
LEADER e outros:					
Grupos Acción Local	3,606	0,581		3,590	0,610
Total FEOGA Orientación	11,144	14,485	0,000	3,673	0,610
F.E.A.D.E.R.					
Programa de desenrolo rural	72,712	107,855	106,447	101,989	95,602
Outros recursos agrarios:					
Sanidade animal	1,461	2,214	3,389	2,960	
Total sector agrario	239,104	296,839	304,892	292,847	258,145
Sector pesqueiro					
IFOP: axudas directas:	4,773		26,303		
Total IFOP	4,773		26,303		
F.E.P.(Fondo europeo de Pesca)	4,244		41,229	77,691	13,571
Outros recursos pesqueiros	0,168	0,164			
Total sector pesqueiro	9,185	0,164	93,835	77,691	13,571
Total sectores agrario e pesqueiro	248,289	297,003	372,424	370,538	271,716

Datos en millóns de euros

(1) Cantidades aboadas polos organismos pagadores con cargo ao FEOGA-Garantía-FEAGA

Fonte: Ministerio de Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente. Subsecretaría. Oficina Presupostaria

■ O **Fondo Social Europeo** é un instrumento financeiro comunitario encargado de fomentar as oportunidades de emprego e a mobilidade xeográfica e profesional dos traballadores. En tanto que tal instrumento ten incidencia na industria ao constituír un complemento das accións desenvolvidas por entes públicos ou privados, encamiñados fundamentalmente a mellorar a formación profesional e, no seu caso, a orientación profesional dos traballadores e a axudar á contratación estable de determinados colectivos de traballadores.

A programación do FSE para o período 2007-2013 inscríbese no Marco Estratéxico de converxencia (MECEGA), que establece a estratexia de intervención de fondos estruturais, reorientando a política económica da Comunidade cara a promoción dos factores de desenvolvemento ligados a estratexia de Lisboa: Renovar as bases de competitividade, aumentar o crecemento e a produtividade, e reforzar a cohesión social a través do coñecemento, a innovación e a valorización do capital humano.

No cadro 2.43 inclúense as previsións dos recursos financeiros do FSE no seu reparto por instrumentos de intervención para o período 2007-2013. Como pode apreciarse o total de axudas acadan un importe de máis de 936 millóns de euros, dos que máis do 50% destínanse ós programas de adaptabilidade e emprego.

■ Cadro 2.43

Distribución da axuda FSE 2007-2013 asignada a Galicia por instrumentos de intervención

Instrumentos de intervención	Importes euros	%
PO FSE Galicia	358.501.812	38,3
PO FSE adaptabilidade e emprego	542.597.525	57,96
PO FSE Loita contra a discriminación	30.869.310	3,3
Asistencia Técnica	4.110.950	0,44
Total Axudas FSE	936.079.597	100

Fonte: Consellería de Facenda, Xunta de Galicia

No cadro 2.44 contéplase a distribución por eixes de actuación dos fondos do FSE para o período 2007-2013, resaltando a contía destinada ó fomento da empregabilidade, a inclusión social e a igualdade entre homes e mulleres que con máis de 472 millóns de euros representa máis do 50% do total programado.

■ Cadro 2.44

Fondos FSE asignados a Galicia 2007-2013 por eixes de actuación

EIXES 2007-2013	AGE	XUNTA	TOTAL FSE	EUROS
Fomento do espírito empresarial e mellora da adptabilidade de traballadores, empresas e empresarios	33,09%	30%	31,91%	298.699.577
Fomento da empregabilidade, a inclusión social e a igualdade entre homes e mulleres	63,14%	30%	50,45%	472.254.568
Aumento e mellora de capital humano	2,12%	35%	14,72%	137.747.126
Cooperación transnacional e interrexional	0,27%	3%	1,32%	12.326.442
Asistencia Técnica	1,36%	2%	1,61%	15.051.884
Total	100%	100%	100%	
IMPORTE AXUDAS FSE	577.577.785	358.501.812		936.079.597

Fonte: Consellería de Facenda, Xunta de Galicia

2.7.2 A achega da Administración Xeral do Estado

Inclúense neste apartado os datos dos incentivos rexionais da Zona de Promoción Económica de Galicia (ZPE), concedidos polo Ministerio de Economía e xestionados administrativamente pola Xunta de Galicia, a través do Instituto galego de promoción económica (IGAPE).

■ Os incentivos económicos rexionais

Os incentivos económicos rexionais creados pola Lei 50/1985 constitúen un mecanismo incentivador da inversión privada en zonas configuradas como Zona de Promoción Económica –ZPE– que está constituída pola totalidade da comunidade autónoma: a consideración de ZPE supón que os proxectos de investimentos relacionados coa industria extractiva e transformadora, en industrias agroalimentarias, de acuicultura e de transformación e conserva de produtos pesqueiros, os servizos de apoio á industria e os de establecementos hoteleiros poden ser susceptibles de subvencións ata o 30% do investimento total.

A partir do 1 de xaneiro de 1996 suprímese a ZID (Zona Industrial en declive, que ten ata esa data a zona de Ferrolterra, cun tratamento máis xeneroso con respecto a porcentaxe das subvencións) e a totalidade de Galicia constitúe ZPE a efectos da normativa sobre os incentivos económicos, se ben a porcentaxe que obteñen as empresas pode complementarse con outras actuacións subvencionadoras co tope xeral do 30%, a partir de 2008 fronte ao anterior do 40% dende 2002 e o 50% ata dita data dende a súa implantación.

■ **Cadro 2.45** Incentivos económicos rexionais. Proxectos aprobados entre el 01/01/2013 al 31/12/2013

	Expedientes	Inversión aprobada	Subvención	Emprego a crear	Emprego a manter
Andalucía	22	117.528	17.065	246	893
Aragón	12	187.214	12.637	144	5191
Asturias	5	19.070	1.992	21	32
Canarias	23	197.213	30.943	470	827
Cantabria	2	23.016	1.240	6	675
Castela - A Mancha	8	102.415	16.168	296	828
C. e León	15	281.313	16.468	148	2339
Extremadura	25	113.442	20.517	184	787
Galicia	11	22.497	2.741	77	99
Murcia	11	25.748	2.917	55	550
Valencia	26	119.191	8.816	150	1.264
Total	160	1.208.647	131.504	1.797	13.485

(1) Fan referencia ós que foron aprobados ó longo da historia do sistema de incentivos e que non decaeron en dereitos con posterioridade á concesión.
En miles de euros
Fonte: Ministerio de Facenda e Administracións públicas

Como pode apreciarse no cadro 2.46 aprobáronse en Galicia, dende 1988, ano de iniciación dos incentivos, ata decembro de 2013, un total de 1.935 proxectos que obtiveron unha subvención total de 933 millóns 114 mil euros.

■ **Cadro 2.46** Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados entre o 01.06.1988 e o 31.12.2013

	Exp.	Investimento	Subvención	%	Emprego/crear	Emprego/manter
Galicia	1.935	6.040.261	933.114	15,45	28.206	94.619

Elaboración Propia

Datos de Investimento e Subvención en miles de euros

Fonte: Ministerio de Economía e Competitividade

O cadro 2.47 contempla a evolución, nos últimos vinte anos, observándose a nivel galego, no ano 1997, un aumento moi notable da axuda concedida. En 2000 aprobáronse un total de 52 expedientes –un número inferior ao ano anterior e similar aos anos precedentes– para un investimento de 131 millóns 754 mil euros, –outorgáronse subvencións de 21 millóns 679 mil euros–, pero en 2001 apróbanse 109 expedientes, a cantidade maior destes últimos dezaioito anos cun alto, tamén, investimento previsto, outorgando como subvención 46 millóns 184 mil euros e cun compromiso de creación de 1.744 novos empregos e de mantemento de 7.308.

■ **Cadro 2.47** Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados de 1994 a 2013

	Exp.	Investimento	Subvención	%	Emprego/crear	Emprego/manter
1994	63	147.055,64	26.071,91	17,73	873	3.144
1995	63	133.034,03	23.265,18	17,49	823	4.515
1996	39	68.713,71	10.746,10	15,64	486	2.251
1997	51	378.126,77	87.801,86	23,22	1.114	4.273
1998	53	270.455,45	48.958,45	18,10	1.042	10.225
1999	83	259.793,49	45.737,02	17,60	1.724	4.654
2000	52	131.753,87	21.678,51	16,45	923	2.025
2001	109	445.221,60	46.184,20	10,37	1.744	7.308
2002	47	330.394,13	30.059,31	9,10	1.267	3.181
2003	100	395.946,00	55.135,00	13,92	1.520	6.082
2004	47	232.548,95	35.273,00	15,17	875	2.717
2005	87	436.430,29	72.880,34	16,70	1.107	4.769
2006	76	768.916,78	96.937,11	12,61	1.083	10.695
2007	88	401.343,68	42.417,53	10,57	1.292	3.910
2008	53	253.452,89	25.771,20	10,17	677	2.209
2009	34	168.854,35	19.418,70	11,50	302	1.252
2010	25	87.376,19	10.102,27	11,56	203	295
2011	8	41.652,52	4.816,59	11,56	76	436
2012	23	108.463,33	13.532,34	12,48	258	1.332
2013	11	22.497,32	2.741,07	12,18	77	99

Datos de Investimento e Subvención en miles de euros

Fonte: Ministerio de Facenda e Administracións Públicas

No ano 2002 baixa o número de expedientes a 47, aínda que a contía do investimento -330 millóns 394 mil euros- é importante. O importe da subvención baixa con respecto ao ano anterior e acada un importe de algo máis de 30 millóns de euros cun compromiso de creación de 1.267 empregos e de mantemento de 3.181. No ano 2003 volven a subir tanto o número de expedientes -100- como a subvención concedida 55 millóns 135 mil euros, experimentando un acusado descenso no 2004 no que apróbanse 47 expedientes para unha inversión de preto de 232 millóns 549 mil euros e concedese unha subvención total de 35 millóns 273 mil euros, para a creación de 875 empregos e o mantemento de 2.717 postos de traballo. No ano 2005 incrementáanse substancialmente o número de expedientes: 87, a contía do investimento subvencionable: 436 millóns 430 mil euros e o importe da subvención: 72 millóns 880 mil euros.

En 2006 con 76 expedientes acádase o montante da subvención máis alto: 96 millóns 937 mil euros para un investimento de preto de 768 millóns 917 mil euros, en 2007 con máis expedientes -88- baixan en grande medida o investimento previsto e a subvención concedida -42 millóns 417 mil euros-.

En 2008 baixan moi significativamente tanto o número de expedientes: 53 como o investimento subvencionable: 253 millóns de euros, e a subvención concedida: preto de 26 millóns, en 2009 apróbanse 34 expedientes, e unha contía de subvención de 19 millóns 418 mil euros. En 2010 continúa o descenso tanto do número de expedientes aprobados: 25 como da subvención concedida: 10 millóns 102 mil euros e tamén o menor número de empregos a crear: 203 e a manter: 295.

En 2011 acádanse unhas cifras moi baixas en tódalas "ratios": número de expedientes aprobados: só oito, investimento: 41 millóns 653 mil e unha subvención de só catro millóns 817. En 2012 incrementáase o número de proxectos aprobados: 23, xunto co investimento e a subvención concedida e o número de empregos a crear e manter se ben en 2013 acádanse as cifras máis cativas de toda a serie, tanto en investimento, en subvención e emprego a manter. Supera as cifras de 2011 pero en moi pouco en número de proxectos, aínda así moi baixo: 11 e o emprego a crear 77 postos de traballo, un máis que no ano 2011.

No cadro 2.48 contéplanse por Comunidades Autónomas as solicitudes de expedientes de incentivos económicos rexionais recibidas dende a súa implantación, xunto coa inversión e o emprego previsto. Como pode apreciarse Galicia é a terceira Comunidade, tras Andalucía e Castela León por número de expedientes e emprego e a cuarta, tras as mencionadas, é a Comunidade Valenciana polo montante de inversión de proxectos.

■ Cadro 2.48

Solicitudes de incentivos económicos rexionais recibidas do 01/06/1988 a 31/12/2013

	Expedientes	Inversión	Emprego
Andalucía	5.776	27.173.300	105.017
Aragón	798	3.888.413	16.325
Asturias	1.125	5.257.541	13.995
Asturias (ZID)	70	245.535	1.953
Canarias	1.068	7.703.204	31.930
Cantabria	306	1.435.379	5.472
Cantabria (ZID)	41	108.082	650
Castela - A Mancha	1.728	8.619.544	34.519
C. e León	3.603	16.423.922	54.792
Ceuta	29	132.093	458
Estremadura	1.467	4.263.014	24.285
Estremadura (ZID)	95	198.034	2.198
Ferrol	130	864.472	5.365
Galicia	2.729	10.069.004	41.857
Melilla	22	41.921	251
Murcia	935	8.903.721	20.241
País Vasco	342	730.536	4.214
Valencia	2.494	13.711.022	32.740
Total	22.758	109.768.737	396.262

En miles de euros

Fonte: Ministerio de Facenda e Administracións públicas

Pero para ter unha visión máis axeitada convén ter en conta os datos do cadro 2.49 que fai referencia ós proxectos vixentes, é dicir os que non decaeron e plasmáronse en realidade tanxibles. A este respecto Galicia con 951 proxectos é tamén a terceira Comunidade por número de expedientes e tamén por contía da subvención. Que acadou nestes 34 anos de vixencia destas subvencións a cifra de 458 millóns 653 mil euros e supuxo a creación de 13.316 novos empregos e o mantemento de 54.024.

■ Cadro 2.49

Incentivos económicos rexionais.

Proxectos aprobados vixentes⁽¹⁾ entre o 01/06/1988 ao 31/12/2013

	Expedientes	Inversión	Subvención	Emprego a crear	Emprego a manter
Andalucía	1.799	8.541.700	1.189.030	30.341	94.329
Aragón	334	1.577.737	159.741	7.369	16.328
Asturias	442	2.250.407	407.431	6.305	22.025
Asturias (ZID)	21	33.560	8.297	323	217
Canarias	332	2.410.174	319.012	9.455	13.964
Cantabria	149	719.819	90.552	3.005	13.453
Cantabria (ZID)	15	40.690	5.655	198	3.948
Castela - A Mancha	546	2.801.031	347.020	12.146	29.717
C. e León	1.445	7.370.894	792.863	22.334	101.999
Ceuta	13	31.016	4.869	206	248
Estremadura	668	1.831.986	290.783	7.678	16.937
Estremadura (ZID)	28	35.986	18.185	438	429
Ferrol	32	64.815	23.612	597	507
Galicia	951	3.233.725	458.653	13.318	54.024
Melilla	4	11.028	2.345	129	-
Murcia	405	2.684.432	588.449	8.380	33.278
País Vasco	130	145.642	24.161	1.066	6.127
Valencia	889	4.457.561	395.254	12.464	76.342
Total	8.203	38.242.203	5.125.912	135.752	483.872

(1) Fan referencia ós que foron aprobados ó longo da historia do sistema de incentivos e que no decaeron en dereitos con posterioridade á concesión.

En miles de euros

Fonte: Ministerio de Facenda e Administracións públicas

2.7.3 A achega da Administración Autónoma

A análise da política industrial da Xunta de Galicia en 2013 lévanos primeiramente a examinar o labor do Instituto Galego de Promoción Económica (IGAPE) e os programas de incentivos empresariais que xestiona e, posteriormente os fondos de capital risco que xestiona XESGALICIA, cun achegamento moi sucinto ás liñas de actuación orzamentaria de promoción industrial que veñen desenvolvendo as consellerías sectoriais: a de Economía e Industria, co apoio da de Facenda; Cultura, Educación e Ordenación Universitaria; Medio Rural e do Mar; e a de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas.

Dende a súa creación, coa Lei 5/1992, do 10 de xuño, o IGAPE vén a traballar en diversos programas de promoción e apoio ao contorno empresarial galego, a través da tramitación dos incentivos económicos rexionais -que xa estudamos no anterior epígrafe-, da concesión de préstamos e avais, de distintas modalidades de bolsas para posgraduados/as (de contratos en prácticas, de investigación no exterior; “de promoción” etc.) e de programas para a promoción da creación de empresas innovadoras lideradas por xoves, para mellorar a competitividade da empresa galega- ou de fomento das telecomunicacións e innovación tecnolóxica.

Dende a aprobación do Decreto 309/1995, do 23 de novembro, sobre incentivos para o desenvolvemento económico e fomento da actividade empresarial na Comunidade Autónoma de Galicia, o IGAPE configúrase, máis claramente, como o eixe fundamental de potenciación do sector produtivo galego.

Na actualidade o Igape é a axencia de desenvolvemento rexional de Galicia, figurando entre os seus principais obxectivos fomentar a creación de novas empresas, promover a mellora da produtividade e competitividade das sociedades xa asentadas na comunidade autónoma, atraer investimentos foráneos e facilitar a internacionalización do tecido produtivo, neste sentido para achegar os seus servizos o Instituto ten oficinas territoriais nas sete principais cidades galegas e para facilitar a internacionalización das pemes galegas e captar investimentos estranxeiros está poñendo en marcha unha rede de plataformas empresariais nos mercados de maior interese para o tecido produtivo de Galicia.

O IGAPE dispón dun amplo conxunto de instrumentos de apoio, ferramentas, axudas e servizos, deseñados para procurar facilitar a implantación de novos investimentos empresariais na Comunidade Autónoma, para favorecer a posta en marcha de proxectos emprendedores e para favorecer iniciativas de mellora da competitividade das empresas xa existentes mediante a ampliación e modernización, ou tamén a través de iniciativas de innovación, de cooperación, de especialización ou de internacionalización.

En Marzo de 1999 constitúese un novo ente público que introduce unha nova dimensión de apoio ás empresas, a xestora de capital risco: XESGALICIA, que dispón orixinariamente de tres instrumentos en función das demandas empresariais:

- **Fondo Emprende**, componse de achegas da Xunta de Galicia, e de entidades financeiras –Caixas de Aforro e bancos–, co obxectivo de promover as empresas de nova creación.
- **Fondo Adiante**, financiado con diñeiro público e destinado ao apoio ás empresas con problemas de viabilidade.
- **Sodiga**, constituída como unha sociedade de capital risco. A súa misión é apoiar proxectos de desenvolvemento de empresas con estrutura financeira equilibrada e un grao de madurez significativo. Xestiona directamente o Fondo Galicia-Norte de Portugal, acollido aos programas comunitarios interrexionais, formado por capital aportado a partes iguais pola Xunta de Galicia e a Rexión Norte de Portugal que financian investimentos en Portugal promovidos por empresas de Galicia e viceversa, primándose a creación de joint ventures entre empresas.

■ Cadro 2.50 Fondos de capital de risco de XESGALICIA 2000-2013

Proxectos e Inversións		FONDOS				
		ADIANTE	EMPRENDE	SODIGA	OTROS ⁽²⁾	TOTAL
Nº proxectos	2000	6	13	12		31
	2001	5	3	8		16
	2002	2	7	7		16
	2003	1	8	11		20
	2004	4	5	3		12
	2005	2	4	4		10
	2006	2	9	8		19
	2007	5	12	5		22
	2008	12	15	7		34
	2009	7	8	4		19
	2010	10	7		2	19
	2011	0	0	0	0	
	2012	5	3	1	3	12
	2013		7	3	6	16
Capital ⁽¹⁾	2000	1.950	2.645	7.082		11.677
	2001	1.983	553	5.821		8.357
	2002	397	2.203	4.472		7.071
	2003	-	3.521	16.860		20.382
	2004	450	1.210	3.045		4.705
	2005	911	1.146	1.056		3.113
	2006	-	3.581	6.334		9.915
	2007	3.762	8.663	12.197		24.622
	2008	4.160	8.758	2.060		14.978
	2009		1.500	175		1.675
	2010	575	575			1.150
	2011	-	-	-		-
	2012				600	600
	2013		236		1.280	1.516
Préstamo ⁽¹⁾	2000	2.405	1.204	914		4.522
	2001	1.472	288	5.592		7.353
	2002	859	2.347	847		4.054
	2003	1.202	1.514	2.352		5.068
	2004	2.868	400	1.600		4.868
	2005	2.400	750	600		3.750
	2006	3.320	769	23.374		27.463
	2007	2.000	1.118	7.256		10.374
	2008	16.415	5.132	24.050		45.597
	2009	17.970	18.550	8.950		45.470
	2010	21.400	9.550		700	31.650
	2011	-	-	-	-	-
	2012	18.329	20.000	1.000	2.250	41.579
	2013		2.200	6.300	875	9.375
Total (cap. + prest.) ⁽¹⁾	2000	4.355	3.849	7.995		16.199
	2001	3.456	841	11.413		15.710
	2002	1.256	4.550	5.319		11.126
	2003	1.202	5.035	19.212		25.449
	2004	3.318	1.610	4.645		9.573
	2005	3.311	1.896	1.656		6.863
	2006	3.320	4.350	29.708		37.378
	2007	5.762	9.781	19.454		34.997
	2008	20.575	13.890	26.110		60.575
	2009	17.970	20.050	9.125		47.145
	2010	21.975	10.125		700	32.800
	2011	-	-	-	-	-
	2012	18.329	20.000	1.000	2.850	42.179
	2013	0	2.436	6.300	2.155	10.891

(1) Miles de euros

(2) FONDOS: Innova e Fondo Tecnolóxico 12C

Fonte: IGAPE (Xunta de Galicia)

A estes fondos orixinarios súmanse o Inesga –Inversións estratéxicas de Galicia–, e máis recentemente Innova, de apoio ós emprendedores, Impulsa Ferrol co obxecto de desenrolar e consolidar o tecido empresarial na comarca de Ferrol, Xes-posibilita, coa finalidade de investir exclusivamente en ideas e proxectos de discapacitados.

No cadro 2.50 contémpanse as inversións aprobadas dos fondos de XESGALICIA dende a súa creación ata ó 2013. Como se pode observar en 2000 aprobáronse 31 expedientes de inversión que supuxeron máis de 16 millóns de euros, descende en 2001 o número de inversións a 16 e lixeiramente a contía total –15,71 millóns de euros. En 2002 tramítanse o mesmo número de expedientes de inversión co ano anterior: 16, baixando o importe total a 11,14 millóns de euros e no ano 2003 os 20 expedientes aprobados acadan un montante total entre as subvencións de capital e préstamo de 25,45 millóns de euros dos que a parte máis importante corresponde aos 11 proxectos de Sodiga.

No ano 2004 baixan ostensiblemente tanto o número de proxectos aprobados –120, como a contía da inversión: 9 millóns 573 mil euros, en 2005 volven a baixar, neste caso en dous o número de proxectos que son só 10 e a contía do importe: 6 millóns 863 mil euros a cantidade máis cativa dende a creación da xestora.

En 2006 os 19 proxectos aprobados acadan un montante global de 37 millóns 378 mil euros, destacando fundamentalmente a inversión en forma de préstamo de Sodiga.

En 2007 os proxectos aprobados ascenden a 22 con un importe total –34 millóns 997 mil euros– lixeiramente inferior o ano precedente, pero coa cifra máis alta de subvención de capital, dende a creación da xestora: 24 millón 622 mil euros.

En 2008 os proxectos subvencionados chegan ó maior número dende a creación de Xesgalicia: 34, baixando a subvención de capital ostensiblemente con respecto a 2007 pero coa contía máis alta dos préstamos :45 millóns 597 mil euros que acadan o importe total de maior contía do Fondo : 60 millóns 575 mil euros.

En 2009 baixan case a metade o número de proxectos e a subvención de capital redúcese drasticamente: un millón 675 mil euros, pero se mantén practicamente na mesma contía: 45 millóns 470 mil euros o volume dos préstamos.

En 2010 apróbanse 19 proxectos –dos que un corresponde ao novo Fondo Innova e outro a Impulsa Ferrol, a subvención continua a diminuír–1 millón 150 mil euros –o mesmo que a contía do préstamo– 31 millóns 650 mil euros.

En 2011 a actividade de Xesgalicia estivo orientada exclusivamente á xestión das participacións existentes, sen que houbera nova toma de participacións nin subvencións.

En 2012 próbanse 12 proxectos cunha pequena subvención de capital: 600.000 euros pero con importantes créditos, sobre todo aos Fondos Adiante e Emprende.

En 2013 dos dezaseis proxectos aprobados corresponden sete ó Fondo Emprende, tres a Sodiga e os seis que reflíctense no apartado de outros do cadro 2.50, son tres pertencentes ó Fondo XES-INNOVA, cun financiamento de 388.000 € en participación de capital e 75.000 € de préstamo participativo e outros tres do Fondo TECNOLÓXICO I2C, con 900.000 € de participación de capital e 800.000 € de préstamo participativo.

O total da inversión en 2013 dos 16 proxectos subvencionados por Xesgalicia acada os 10.890.000 €, unha cantidade moi inferior á do ano precedente.

■ **Cadro 2.51** **Programas de apoio financeiro ás PEMES. Por liñas de financiamento. Galicia. 2012-2013**

Liñas de financiamento subidiado	Expedientes		Investimento apoiado		Préstamo incentivable		Subvención concedida	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Convenio IGAPE-ICO	8	4	1.174.590	536.721	1.167.337	593.337	40.140	25.386
Convenio IGAPE-EEFF FERROL	8		168.127		168.254		23.054	
Microempresas	29	2	486.488	28.000	0		55.763	910
PEME Xove	3		177.562		0		23.261	
PEME Competitiva	9		654.870		0		85.788	
Total	57	6	2.661.637	564.721	1.335.591	593.337	228.006	26.296

Datos en euros
Fonte: IGAPE

O cadro 2.51 representa a información do programa de apoio financeiro as Pemes por liñas de financiamento, dos anos 2012 e 2013. En 2012, a maioría dos expedientes subvencionados corresponderon a liña das microempresas, se ben as contías maiores as acadaron os 8 expedientes do convenio IGAPE-ICO (1.167.337 euros de préstamo) e os 9 da liña PEME competitiva: 85.788 euros de subvención, en 2013 baixa drasticamente as contías do programa, concentrándose case exclusivamente no Convenio IGAPE-ICO con catro expedientes que acadaron préstamos por 593.337 € e 25.386 de subvención.

■ **Cadro 2.52** **Programas de apoio á continuidade e mellora competitiva. Galicia 2009-2013**

Modalidade	Nº de Proxectos			Investim. Apoiado			Subvención Concedida		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Programa Innoempresa ⁽¹⁾	758	9	187	20.286.061	398.549	6.858.591	7.963.740	158.136	2.998.373
Apoios a proxectos colaborativos de carácter empresarial	87	44	24	1.250.993	499.824	405.371	770.113	389.440	346.301
Incentivos económicos a proxectos con investim. empresarial	197	93	83	25.339.663	14.170.539	15.217.542	6.133.577	3.306.022	5.864.406
Iniciativas xeradoras de coñecemento nas pemes galegas	92	1		1.524.800	12.000		762.400	6.000	
Emprendedores	15	53	35	2.694.374	5.895.510	3.115.621	647.774	1.605.381	932.586
Automovil (Axudas para renovación de automóviles)	4			86.231			4.330		
Convenio produtoras de uva	1	1		9.357.107	9.201.747		309.848	330.859	
Axudas ás agrupacións empresariais (clústers)			12			4.632.118			3.838.438
Outras axudas (2013-bolsas formación proxectos mellora pemes)	21		135	2.232.830		1.344.600	823.009		1.344.600
Total	1.175	201	476	62.772.059	30.178.169	31.573.843	17.414.791	5.795.838	15.324.704

(1) Innovación organizativa, Innovación Tecnolóxica e Innovación en colaboración
Fonte: Igape- Xunta de Galicia

No cadro 2.52 contémlase os datos dos tres últimos anos do programa de apoio a continuidade e mellora competitiva da Peme, unha das liñas importantes do Plan de consolidación e competitividade da Peme. A actuación actual do IGAPE engádanse en 2009 algunhas axudas que adquiren un importante desenvolvemento: axudas para os custos do análises para o acceso ao Mercado Alternativo Bancario (MAB), e as do plan Remo-vete, complementarias das da Administración Central para a automoción, se ben en 2010 continúan as axudas á automoción, aínda que en menor número, baixan moito en 2011 e desaparecen en 2012. As denominadas microcréditos que operan só en 2010. En 2010 engádanse unha liña de apoio a compra de mobles que non continúan nos anos posteriores e un convenio con produtores de uva que mantense en 2011 e 2012. En 2013 inclúense axudas para as agrupacións empresariais (clústers) que outórganse a 135 proxectos e representan 1.334.600 €. Dos expedientes en 2013 destacan pola contía da subvención as referentes os incentivos económicos a proxectos con investimento empresarial, e as do programa de innoempresa, que aumenta en gran medida.

■ **Cadro 2.53** **Programas de apoio a expansión exterior das empresas 2011-2013(*)**

	Nº solicitudes			Investim. Apoiado			Subvención concedida		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
A Coruña	423	125	78	11.233.276	9.432.812	4.134.113	5.788.882	5.323.311	2.483.624
Lugo	82	27	18	2.320.139	2.056.968	1.420.220	1.267.612	1.268.847	884.383
Ourense	112	26	13	4.400.655	1.695.994	936.286	2.048.219	1.091.963	567.998
Pontevedra	520	145	83	11.406.238	5.352.740	5.830.137	5.887.103	3.047.419	3.412.987
Galicia	1.137	323	192	29.360.308	18.538.514	12.320.756	14.991.816	10.731.540	7.348.992

(*)Axudas á internacionalización das empresas galegas

Elaboración propia

(1) Datos en euros

Fonte: Igape

Os programas de apoio á expansión exterior das empresas galegas constitúen unha importante liña de actuación na actividade do Igape que foi adquirindo unha crecente importancia, se ben perde forza nestes dous últimos anos. Como se recolle no cadro 2-53 subvencionáronse en 2013 192 solicitudes por un importe de máis de 7 millóns 348 mil euros de subvención.

■ **Cadro 2.54** **Programas de apoio asimilados a subvencións ao emprego estable (grandes investimentos) por provincias. 2011-2013**

	Nº expedientes			Gasto Subvencionable			Subvención			Emprego a crear			Emprego a manter		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
A Coruña	13	6	15	21.098.959	26.933.954	59.048.572	3.636.835	2.861.701	9.303.569	74	36	132	349	455	536
Lugo	4	4	3	22.423.840	4.470.522	4.986.531	4.383.900	750.626	747.980	113	17	2	54	55	232
Ourense	7	5	3	4.257.069	9.935.829	23.179.345	711.235	1.609.512	2.969.259	16	18	74	171	149	7
Pontevedra	15	9	10	65.124.462	13.095.908	47.896.293	8.414.390	1.736.641	6.404.149	159	122	131	1.641	530	1.459
Galicia	39	24	31	112.904.330	54.436.213	135.110.741	17.146.360	6.958.480	19.424.957	362	193	339	2.215	1.189	2.234

Importes en euros

Fonte: IGAPE (Xunta de Galicia)

O cadro 2.54 ofrece os datos de subvención a fondo perdido do IGAPE para grandes investimentos empresariais: 2011 a 2013. O importe global para os 31 expedientes do 2013 –7 máis que o ano anterior– acadou unha contía da subvención de 19 millóns 425 mil euros –case tres veces máis que en 2012.

Nos cadros 2.55 a 2.58 recóllense as subvencións e axudas por áreas o sectores das distintas consellerías da Xunta de Galicia que teñen incidencia na incentivación empresarial e industrial, agrupadas por programas segundo os orzamentos xerais da Comunidade Autónoma Galega de 2013.

■ **Cadro 2.55 Subvencións e axudas da Presidencia da Xunta e das Areas de Economía, Industria, Cultura e Turismo (capítulo VII). Galicia. 2010-2013**

Prog.	Concepto	2010	2011	2012	2013
432A	Bibliotecas, arquivos, museos e equip. culturais				
	transferencia a Universidades			23.000	48.800
	a entes locais para investimentos en arquivos			18.000	39.200
	apoio a promoc., produc. E edición do libro en galego			365.092	360.000
	arquivos integrados no sistema de arquivos de Galicia			65.000	60.000
	Museo do Pobo Galego				96.000
	Fundación Museo do Mar de Galicia				330.000
432B	Fomento das actividades culturais				
	Transferencias ao AGADIC			10.152.924	5.860.719
	Transferencias ó Consorcio da Cidade de Santiago			3.595.803	2.284.413
	Real Academia Galega			45.000	45.000
561A	Plan Galego de I+D e Innovac. Tecnolóxica				
	Proxectos de investigación de organismos autónomos da C.A.	90.000			
	Transfer. De capital a Entidades de Dereito Público	3.055.631	1.403.968	1.914.193	
	Fundac. Fomento da Calidade	515.000			
	Transferencias de capital a Fundacións Públicas	4.158.719	2.744.657	3.034.700	
	Axudas e convenios de I+D a Corporacións Locais	93.664	55.000	5.414	
	Colaboración con empresas privadas para I+D	21.078.196	7.282.543	7.982.911	
	Proxectos e infraestruturas de investigación	12.047.163	6.518.208		
	Transferencias de capital a EEPP e Entes públicos do Estado			770.000	
	Transferencias de capital a Axaencias públicas da Comunidade			9.374	
	Transferencias de capital a Organismos Autónomos			277.626	
	Transf de capital a institucións sen fins de lucro			8.177.913	
	Transferencia capital á Axencia Galega de Innovación				44.041.262
561B	Investigación Universitaria e do Coñecemento				
	Consortios participados maioritariamente pola C.A.	1.300.000			
	Transf. de capital a Universidades da C.A. en I+D	27.213.616	28.513.616	26.954.212	27.645.383
571A	Fomento da Sociedade da Información				
	Subvencións por resultados de transferencia tecnolóxica				780.716
	Cooperación coas Universidades en materia de Sociedade da Información	190.000	80.000		
	Achegas as empresas para o desenvolvemento da soc. da información	5.895.507	4.000.000	235.450	
	Achegas as entidades locais para o desenvolvemento das tecnoloxías da infor. e telecom.	2.618.232			
	Achegas as instit. sen fin de lucro para proxectos da soc. da información	2.201.135	3.081.554	1.466.472	
	Transferencias a Fundacións Públicas	12.796.665			
732A	Regulación e Soporte da Actividade Industrial				
	Extensión da banda ancha		9.337.284	12.804.663	
	Transferencia de capital á Axencia para a moderniz. Tecnolóxica (AMTEGA)				75.147.253
733A	Regulación e Soporte da Actividade Industrial				
	Actuacións para infraestruturas en polígonos industriais	3.867.000	1.000.000	2.992.207	1.002.163
	Plan renove de instalacións eléctricas. Antigüidade <15 anos	500.000			
	Fomento Imetroloxía legal en microempresas.				150.000
	Convenio USC enerxías xeotérmicas+solar fotovoltaica na lagoa das Pontes	8.855.403	3.571.620	172.959	3.714.704
	Infraestruturas enerxéticas municipais	1.500.000		4.563.060	
733B	Plan de mellora da calidade da subministración eléctrica			4.975.402	5.840.873
	Plans de gasificación			850.970	618.075
	Convenio con Energy Lab desenvolvemento proxecto piloto de gas renovable				805.622
	Infraestruturas enerxéticas municipais	1.970.187	2.275.250		
	Mellora das estruturas enerxéticas	1.861.000			
733C	Infraestruturas eléctricas no medio rural	8.500.000	5.421.941		
	Infraestruturas gasistas	1.257.805	2.126.944		
	Bomba de calor Xeotérmica	249.100			

■ **Cadro 2.55**
(continuación)

Subvencións e axudas da Presidencia da Xunta e das Areas de Economía, Industria, Cultura e Turismo (capítulo VII). Galicia. 2010-2013

	Prog.	Concepto	2010	2011	2012	2013
734A	Fomento da Minaría	Convenio coa Camara Mineira de Galicia	850.000	100.000		130.000
		Plan carbón 2006-2012	4.502.500	2.056.156	1.100.761	
		Convenio co IGAPE para apoio ao sector da pedra natural e dos áridos	900.000			
		Convenio coa asociación galega de áridos	100.000	80.000		
		Convenio coa asociación da propiedade balnearia para a creación do cluster da auga	80.000	50.000		
		Convenio coa Cons. de Educación creación dun módulo de F.P.colocadores de pizarra		50.000		
		Convenio cos clúteres da pizarra e do granito para a redución do pó de sílice			874.000	655.979
		Convenio cos centros tecnolóxicos da pizarra e granito en materia de I+D			900.000	
		Axudas ao sector mineiro				1.313.000
		Rexeneración labores mineiras abandonadas en Lousame e Vila de Cruces			118.941	
		Plan do CARBÓN. Subministración gas aos Cocellos de Cerceda e As Pontes			656.000	257.000
		Plan do Carbón: infraestr enerxéticas Das Somozas			2.662.000	
741A	Moderniz. Internac. e mellora da compet., innov. e produc. empresarial	Plan renove de cubertas de pizarra				806.113
		Transferencia ao IGAPE	104.587.241	58.534.942	61.324.456	51.642.170
		Parque Tecnolóxico de Galicia	1.700.000	1.700.000	1.700.000	
		Apoio á innovación empresarial	22.410.786	16.733.992	16.827.691	
		Axudas de intermediación e plataformas tecnolóxicas	3.270.000	500.306		
		Transferencias a Galicia Calidade	1.300.000	500.000		
		Achegas ás Camaras de Comercio Galegas	2.249.310	2.150.000		
		Achegas execución proxecto FEAG	225.000			
		Achegas a PYMAR para fondo d garantía patrimonial	4.223.834	5.000.000		
		Achegas para asociacións e clusters	500.000	2.997.688	2.108.709	80.000
		Convenios co cluster da madeira	300.000			
		Convenio con Atacio para a xestión comercial de talleres de confección e textil	100.000			
		Convenio con ACLUNAGA: creación catálogo electrónico e 30 produtos dos asteleiros				60.000
		Convenio con CEAGA. Proxecto piloto 7 estacións de electromobilidade				40.000
		Plan Renove para talleres de reparación de vehículos		500.000	500.000	
		Plan renove de ascensores				92.101
		741F	Apoio á Artesanía	Convenio con ACLUNAGA e ASIME para certific. da calidade da ind. Auxiliar naval		400.000
Convenio con CEAGA para a creación de 7 estacións de electromobilidade				2.000.000	2.400.000	
Fundación Centro galego de Artesanía e Deseño	1.525.223			600.000		
Apoio ao Sector Artesanal	900.000			400.000		
751A	Ordenac. Regulación e Promoc. Do Comercio Interior de Galicia	Achegas a Asociacións en materia de Artesanía	120.000	120.000		
		Convenios IGAPE apoio finceiro comercio polo miúdo	360.000			
		Ordenación de Espazos Comerciais Municipais	8.500.000	8.805.109	3.438.379	2.723.096
		Mercado de Santiago de Compostela	370.430	383.202	753.632	1.179.250
		Mercado de Ourense	200.000	10.000	10.000	1.000
		Mercado da Estrada			150.000	300.000
		Mercado da Ribeira			300.000	600.000
		Mercado de Cambados				1.000
		Renovación e Fomento da Cidade no Comercio Retailista	2.800.000	1.725.000	900.000	
		Rexeneración do Tecido Empresarial Comercial	2.550.000	1.650.000	752.025	
		Modernización e Innovación dos obradoiros artesanais			200.000	
		Fomento do Comercio Rural	1.400.000			
		Rede Comercio Rural Galego	1.400.000			
		Fundacións e Consorcios Feriais: Promoc. e Mellora da Calidade dos Servizos	800.000			
		Asociacionismo comercial e integracións extratécnicas	6.000.000	6.000.000	4.865.911	5.581.465
		Mellora dos mercados de abastos de Vigo	1.000.000	600.000	150.000	
		Sector textil-confección.EMPREGATEX		225.000	1.700.000	
		Cooperación con Concellos para incentivar a marca artesanía de Galicia			70.000	
		Equipamiento comercial Concello de Mondariz			65.000	
		Fundación Centro galego de Artesanía e Deseño			550.000	490.000
		Transferencias a Galicia Calidade s.a.			530.000	466.400
		Asociacións do sector artesanal			110.000	
		Camaras de Comercio Galegas Plans FOEXGA e PIPES			1.713.449	
		Camara de comercio galegas. Reestructuración e eficiencia dos servizos			1.300.000	1.300.000
		Camaras de comercio: plans fomento e iniciación á internacionalización				1.277.736
		Renovación e fomento da calidade no comercio retailista				868.599
Rexeneración do tecido empresarial comercial				482.000		
Fomento da actividade comercial empresarial				785.401		
761A	Coordinación e Promoción do Turismo	Financ. Sociedade de Imaxe e Promoc. Turística de Galicia	20.954.634	15.973.480	12.241.920	
		S.A Xestión do Plan Xacobeo	13.864.800	3.800.000	2.386.005	
		Instituto de estudos turísticos	225.000	120.000	211.995	
		Convenios con Universidades	350.000	150.000	160.000	
		Mellora dos Recursos Turísticos das Entidades Locais	3.235.274	1.343.600	2.392.458	
		Subvencións a Consellos Costeiros	600.000			
		Subvencións a Festas de Interese Turístico	800.000	700.000	55.000	
		Fomento do Turismo no Medio Rural	3.590.547	1.750.000		
		Creación e mellora da Infraestrutura Turística	1.428.700	350.000	230.000	
		Axudas a Entidades para actuacións de interese turístico	500.000			
		Plan de sinalización turística	400.000	290.000	461.000	
		Fomento do Turismo		2.309.320		
		Transferencia capital á Axencia e Turismo				19.027.425
			Total	342.987.302	218.070.380	218.401.677

Elaboración propia

Datos en euros

Fonte: Xunta de Galicia. Orzamentos xerais da CA Galega

■ **Cadro 2.56 Subvencións e Axudas da Área do Medio Rural (CAP. VII) Galicia 2010-2013**

	Programa	Concepto	2010	2011	2012	2013
422L	Capacitación e extensión agroforestal	Transferencias a empresas colaboradoras en programas de formación e transferencia tecnolóxica		100.000	180.000	152.883
541B	Conservación da Biodiversidade e posta en valor do medio rural (Consell. Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas en 203)	Axudas a Concellos para a protección de animais domésticos	334.909	97.000	282.000	20.000
		Axudas a Concellos Rede Natura 2000	1.031.000	1.352.733	1.570.292	2.371.602
		Axudas a Parques Naturais	2.014.926	42.366	771.000	462.192
		Axudas Parque Nacional Illas Atlánticas			140.000	
		Axudas á ordenación da actividade cinexética e piscícola	548.000	328.000	328.000	350.000
		Convenios con Fundacións	60.000		60.000	
		Axudas a familias		302.634		
551A	Infraestruturas e Equipamentos No Medio Rural	Axudas para a conservación das árbores senlleiras	60.000			
		Adquisición de terras procedentes de arrendamentos históricos(*)	130.000			
		Convenio con Seisa del Norte S.A.	328.198	350.000	383.371	
		S.A. Desenvolvemento Comarcal de Galicia	100.000			
		Convenio Mouriscade (PDRS)				130.000
551B	Accións preventivas e infraestrutura forestal	investimentos en materia de incendios (corp. locais)	5.300.000	2.975.000	7.200.000	13.831.207
		investimentos en materia de incendios (empresas privadas)	2.400.000	2.400.000	2.400.000	3.500.000
561A	Plan Galego de Investigación, desenv. e Innovación Tecnolóxica	Transferencias ó INGACAL	3.311.433	2.703.033	2.599.012	1.588.198
		Transferencias ó Centro Tecnolóxico da Carne	75.000	60.000	128.015	39.474
		Desenvolvemento novos procesos e tecnoloxías	2.007.651	1.737.317	2.350.000	2.566.822
712A	Fixación de Poboación No Medio Rural	Axencia Galega de Desenvolvemento Rural	39.437.964	26.852.724	34.270.908	44.596.157
712B	Modernización e Diversificación do Tecido Productivo Rural	Modernización e Diversificación das explotacións	53.740.454	10.137.317	41.144.288	39.494.055
		Moder. e Diver. das explotacións. Plan Impulsa Galicia Interior		23.090.012		
		Axudas a Transición da Renovación da Titularidade Agraria	6.200.000	4.200.000	2.710.001	1.675.000
		Axudas a produtores en zonas especiais	3.000.000	2.700.000	1.900.000	1.600.000
		Transferencias ao FOGGA	30.121.051	36.582.177	24.173.389	33.237.424
712C	Fomento do Asocionismo agrario e Divulgación da Tecnoloxía Agraria	Fomento Asociacionismo Agrario e mellora da calidade do leite	800.000	136.359	480.143	3.621.111
		Fomento Maquinaria en Común	2.100.000	1.891.461	3.713.840	
		Novas tecnoloxías en maquinaria	540.330			
		Mellora da calidade do leite ovino				6.588
713A	Mobilidade de Terras Agrarias Improdutivas	Transferencias de Capital a Bantegal	730.000	591.737		
		Axudas a empresas programas formación e transferencia	275.000			
		Transferencias a AGADER			140.000	
713B	Ordenación das producións forestais	Axudas para a creación e mellora das masas forestais	19.315.890	15.370.464	18.977.704	27.802.774
713C	Implantación de Sistemas Productivos Agrarios Sustentables	Axudas difusión razas autóctonas	199.001			
		Renovación parque de tractores	540.330	690.000	150.000	150.540
		Control do rendemento leiteiro	625.475	625.475		
		Plan de ordenación e fomento do sector equino	113.642	50.000	50.000	
		Reestruturación Sistemas Productivos	2.500.000	1.233.671	750.090	3.500.000
		Novas técnicas de Diagnóstico e Reprodutivas	700.000	375.000	1.075.000	462.332
		Programa de mellora da calidade do leite		550.000	650.000	214.670
		Sistemas de produción gandeira en extensivo	200.000	200.000	500.000	237.872
		Recuperación e difusión de razas autóctonas		325.000		45.000
		Axudas ao sector do lúpulo			50.000	
713D	Mellora da Calidade na Produción Agroalimentaria	programa melloa xenética frísón de Galicia			300.000	307.282
		Ordenación de Producións e Mercados Agrarios	6.322.721	3.580.010	3.600.000	4.366.112
		Promoción e Comercialización Agroalimentaria	2.441.904	1.962.327	2.127.968	2.189.860
		Participación de produtores en programas de calidade diferenciada	1.124.739	700.000	747.965	900.000
713E	Benestar Animal e Sanidade Vexetal	Programas Sanitarios Especiais	502.568	800.000	2.960.000	1.865.615
		Agrupacións de Defensa Sanitaria			60.000	
		Plan Apícola Galego	353.732	353.732	350.000	91.808
		Programas sanitarios especiais ADS	4.150.000	2.515.000		
		Identificación cabalo galego do monte	100.000	100.000	98.404	110.000
		Indemnizacións por sacrificio, lucro e reposición			500.000	300.000
713F	Regulacións das Producións Agrarias e Apoio á Renda dos Agricultores	Fondo Galego de Garantía Agraria	53.543.082	49.401.489	52.110.204	47.761.275
741A	Moderniz., Internac. e Mellora da Compet., Innov. e Produc. Empresarial	Apoio á Industrialización e Comercialización	19.496.960	19.575.801	16.993.256	16.581.876
	Total		266.875.960	217.037.839	228.974.850	256.129.729

Datos en euros

Inclúe tamén ao FEOGA

Fonte: Xunta de Galicia. Orzamentos xerais da CA Galega

■ **Cadro 2.57 Subvencións e axudas da Área do Mar (capítulo VII). Galicia. 2010-2013**

	Programa	Concepto	2010	2011	2012	2013
721A 541C		Transferencias de Capital ao Intecmar		1.180.000	702.779	322.393
721A	Dirección e Servizos Xerais de Políticas Pesqueiras	Transferencias de Capital ao Intecmar	1.280.000			
722A	Promoción Social e Divulgación da Tecnoloxía Pesqueira	Equipamento para a divulgación sobre o litoral de Galicia	500.000	420.000		
		Transformación de buques	266.500	266.500	119.250	81.915
		Microproxectos de innovación no sector pesqueiro	200.000			
		Seguro de mal tempo para o sector pesqueiro	300.000			
		Plan de pensións para as mariscadoras	1.508.000	671.000	900.000	646.000
		Investimentos en medidas de seguridade no mar		250.000	150.000	150.000
		Mellora da competitividade confraría pescadores de Galicia			200.000	200.000
723A	Competitiv. e Mellora da Produc. Pesqueira e da Acuicultura	Axudas para Proxectos de Xestión Integral dos Recursos Mariños	6.350.000	3.000.000	4.500.000	
		Cofinanciamento Incorporación Fondos Europeos		330.000		
		Axudas á Paralizac. Temporal das actividades Pesqueiras	584.590			
		Ordena., reestruct., fomento mellora da produc. pesqueira e de cultivos mariños	15.787.071	25.395.529	13.765.713	5.186.927
		Transformación e comercialización da produc. pesqueira e da acuicultura	34.455.086	30.455.086	21.618.980	21.570.084
		Axudas á acuicultura e os cultivos mariños	7.000.000	14.000.000	29.303.743	12.441.830
		Medidas de carácter socioeconómico	10.942.526	2.742.526	1.000.000	1.992.809
		Pesca costeira artesanal	823.869			
		Operacións piloto	1.047.754	2.095.508	2.095.508	726.447
		Transferencias de capital a empresas privadas			11.588.105	15.841.709
		Axudas seguridade buques no Indico				100.000
		Axudas para proxectos colectivos				7.668.020
723B	Regulación das Producións e dos Mercados da Pesca	Desenvolvemento sostible de zonas costeiras	6.887.165	6.887.165	6.887.165	4.647.620
	Total		87.932.561	87.693.314	92.831.243	71.575.754

Datos en euros

Inclúe tamén ao IFOP

Fonte: Xunta de Galicia. Orzamentos xerais da CA Galega

■ **Cadro 2.58 Subvencións e axudas da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestrutura (capítulo VII). Galicia. 2010-2013**

	Programa	Concepto	2010	2011	2012	2013
512A	Ordenación e Inspección do Transporte	Axudas a Titulares transporte Público por estradas		4.142.011		
		Convenios con Concellos promoción transporte urbano limpo			600.000	
		Fomento da seguraza nos taxis			50.000	36.550
512B	Construc., conservac. e explotación de estradas	Convenios en materia de estradas		200.000		
		Transferencias a sociedades mercantís públicas		6.044.400		
		Convenios Corporacións Locais en materia de estradas		7.782.923		
		Transferencia á Axencia de Infraestructuras			261.494.988	224.057.586
521A	Urbanismo	Axudas corp locais para redacción planeamento urbanístico			2.100.077	2.004.056
		Axudas a Concellos para obras equipamentos entornos urbanos			6.665.520	702.235
		Transferencias de capital a APLU				3.665
541A	Dirección e Servizos Xerais de Medio Ambiente	Mellora dos entornos ambientais (Corporacións Locais)	2.929.496			
		Axudas no eido medioambiental	753.000	400.000		
541D	Control ambiental e xestión de residuos	Recuperación de espacios degradados (admon. Xeral do Estado)				
		Plan de xestión de residuos urbanos de Galicia 2010-2020		881.613	144.593	
		Axudas para a mellora ambiental dos Concellos				
		Subvencións en materia de Medio Ambiente Industrial (empresas)	4.115.536	3.929.518	7.098.446	
		Axudas no eido medioambiental		50.000		
		Implantación de sistemas de xestión medioambiental	150.000			
		colaboración có exterior en materia de calidade ambiental				
		Transferencias de capital ao IET				803.928
541E	Coñecemento do Medio Ambiente e fomento da Sustentabilidade	Axudas a Universidades	191.250			
		Plan de Educación ambiental (Entes Locais)	900.000			
		Plan de Educación ambiental (institucións sen fin de lucro)	550.000			
		Axudas ao exterior				
		Programa Marco de Acción contra o cambio climático	50.000			
		Fomento da sostiabilidade na planificación territorial		75.000		
542A	Planificación e Xestión Hidrolóxica	Transferencias de capital a Augas de Galicia	107.468.137	78.551.128	60.764.648	47.307.272
Total			117.107.419	102.056.593	338.918.272	274.915.292

Datos en euros

(1) Só comprende subvencións a empresas, non a familias, institucións sen fins de lucro, corporacións locais e organismos autónomos administrativos da Comunidade Autónoma, salvo que se indique.

Fonte: Xunta de Galicia. Orzamentos xerais da CA Galega

Este capítulo analiza a evolución desa realidade chamada economía social, que vén identificar unha parte da realidade social diferenciada tanto do ámbito da economía do sector público como da economía privada de natureza capitalista con referencia á Comunidade Autónoma Galega no ano 2013. A actividade e a creación de emprego na economía social veñen sendo lideradas polas sociedades laborais e as cooperativas.

Así, no que se refire a sociedades laborais inscritas na Seguridade Social e socios iniciais das mesmas, o cadro 3.1 móstranos a existencia de 45 (ano 2012: 60) sociedades desta natureza en Galicia, o que supón un descenso no número de sociedades que vai parella dun descenso tamén do número de socios: 222 socios (ano 2012: 263), dos cales 69 son mulleres e o resto homes. Do total, son socios traballadores 192. No que se refire a socios capitalistas son 30 (deles 14 son varóns e 16 mulleres) mentres que no 2012 eran 35. Estes datos mostran una liña lixeiramente descendente en número de sociedades e do número de traballadores respecto os do exercicio anterior:

Andalucía segue á cabeza por número de sociedades laborais e de traballadores vinculadas ás mesmas (198 SL e 768 socios). Séguenlle Madrid, Cataluña, e País Vasco.

Galicia ocupa o oitavo lugar (en 2012 ocupaba o quinto), o que representa un 17 % do número total das sociedades laborais de España.

No ámbito de Galicia tanto o maior número de sociedades, como o de socios corresponden a Pontevedra (22 SL; 135 socios) que pega un enorme crecemento respecto o exercicio do 2012, seguida de A Coruña (18 SL; 64 socios), Ourense (3 SL; 16 socios) e Lugo (2 SL; 7 socios).

■ **Cadro 3.1** **Sociedades Laborais rexistradas e socios iniciais das mesmas, segundo tipo de socio e sexo. Por comunidade autónoma e provincia. 2013**

	Sociedades		Socios								
			Total			Socios Traballadores			Socios Capitalistas		
	2012	2013	2012	2013		2012	2013		2012	2013	
				Ambos Sexos	Porcentaxe de mulleres		Ambos sexos	Porcentaxe de mulleres		Ambos sexos	Porcentaxe de mulleres
España	1.006	892	3.895	3.444	32	3.101	2.747	26,4	794	697	51,6
Andalucía	242	198	899	768	30,3	697	610	23	202	158	58,9
Aragón	46	49	151	172	45,3	114	122	45,9	37	50	44
Asturias	51	34	192	125	24	137	98	1,3	55	27	63
Baleares	10	14	35	47	34	29	35	20	6	12	75
Canarias	24	28	86	107	27,1	65	80	22,5	21	27	40,7
Cantabria	3	10	9	34	26,5	9	28	28,6	-	6	16,7
Castela - León	39	48	139	191	30,9	109	149	25,5	30	42	50
Cataluña	94	96	338	357	32,5	259	288	29,5	79	69	44,9
C. Valenciana	100	55	452	226	24,8	376	183	19,7	76	43	46,5
Extremadura	27	27	101	94	25,5	79	79	17,7	22	15	66,7
Galicia	60	45	263	222	31,1	228	192	27,6	35	30	53,3
A Coruña	26	18	142	64	37,5	128	53	35,8	14	11	45,5
Lugo	7	2	28	7	57,1	23	4	25	5	3	100
Ourense	14	3	48	16	18,8	37	14	14,3	11	2	50
Pontevedra	13	22	45	135	28,1	40	121	25,6	5	14	50
Madrid	123	127	431	449	35,2	331	352	29,3	100	97	56,7
Murcia	69	37	241	166	38	180	125	40	61	41	31,7
Navarra	30	20	112	96	21,9	91	74	14,9	21	22	45,5
País Vasco	44	62	284	237	32,9	263	198	28,8	21	39	53,8
A Rioxa	2	5	7	17	29,4	6	15	33,3	1	2	-
Ceuta e Melilla	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Fonte: Anuario de Estadísticas laborales. Ministerio de Empleo e Seguridade Social

O cadro 3.2 fai referencia a sociedades laborais rexistradas, segundo sector de actividade na comunidade autónoma. Os sectores de actividade divídense en agrarios, industria, a construción e os servizos. Un ano mais, a prematura recollida de datos deste ano deixanos unhas cifras pouco coherentes, como que apenas reflíctese actividade agraria (só 2 Sociedades Laborais). E dos demais subsectores a maior parte das sociedades laborais existentes, traballan no sector servizos 28 sociedades na construción e 12 pertencen á industria.

■ Cadro 3.2 **Sociedades laborais rexistradas e socios iniciais das mesmas, segundo sector de actividade por comunidade autónoma e provincia. Galicia 2013**

	Sociedades					Socios				
	Total	Agrario	Industria	Construción	Servizos	Total	Agrario	Industria	Construción	Servizos
Galicia	45	2	12	3	28	222	6	71	10	135
A Coruña	18	1	4	2	11	64	2	18	6	38
Lugo	2	-	-	-	2	7	-	-	-	7
Ourense	3	-	1	-	2	16	-	10	-	6
Pontevedra	22	1	7	1	13	135	4	43	4	84

Fonte: Anuario de Estadísticas laborais. Ministerio de Empleo e Seguridade Social

Tamén o cadro 3.2 dá conta do número de socios iniciais das sociedades laborais rexistradas, segundo sector de actividade, cifrando o total de socios dos catro sectores de actividade en 222, deles 135 servizos, 71 en industria, 10 en construción e só 6 en agrario.

O cadro 3.3 infórmanos con relación ás cooperativas constituídas e socios iniciais das mesmas, segundo se desenvolvan en cooperativas vivendas ou agrarias, distribuídos segundo sexo e provincia.

■ Cadro 3.3 **Cooperativas constituídas, segundo a clase, e socios iniciais das mesmas, segundo sexo, por ámbito territorial. 2013.**

	Total ⁽¹⁾				Cooperativas de traballo asociado			
	Cooperativas	Socios			Cooperativas	Socios		
		Total ⁽²⁾	Varóns	Mulleres		Total ⁽²⁾	Varóns	Mulleres
Galicia	60	417	243	139	43	148	98	49
A Coruña	11	74	34	21	8	32	17	14
Lugo	10	35	28	7	10	35	28	7
Ourense	4	32	17	12	-	-	-	-
Pontevedra	20	68	43	18	15	46	34	12
Rexistro da Comunidade	15	208	121	81	10	35	19	16
España	1.166	7.451	5.169	2.146	950	3.632	2.351	1.275
Andalucía	230	939	583	356	204	795	477	318
Rexistro da Comunidade	-	-	-	-	-	-	-	-
Aragón	28	379	299	80	24	253	221	32
Asturias	14	114	60	49	9	51	29	22
Baleares	17	107	63	44	14	60	24	36
Cantabria	7	39	23	16	6	27	11	16
Castela - A Mancha	25	2.327	1.920	394	16	43	35	8
Castela León	28	123	78	43	17	75	50	25
Cataluña	148	599	381	206	124	484	311	172
C. Valenciana	123	434	282	152	110	340	214	126
Extremadura	3	78	49	29	31	72	44	28
Madrid	86	412	235	163	44	188	109	79
Murcia	86	287	194	78	76	234	166	68
Navarra	33	142	95	47	28	114	76	38
País Vasco	196	805	520	266	173	636	419	213
A Ríoxa	9	70	43	27	8	32	19	13
Ceuta	-	-	-	-	-	-	-	-
Melilla	-	-	-	-	-	-	-	-
Rexistro Central	33	140	81	38	18	59	37	22

(1) Inclúe a totalidade das cooperativas.

(2) Inclúe as entidades que figuran como socios de cooperativas e que por tratarse de persoas xurídicas non lles é aplicable a distribución por sexos.

Fonte: Anuario de Estadísticas laborais. Ministerio de Empleo e Seguridade Social

No que se refire a Cooperativas inscritas en réximes por conta allea da Seguridade Social e traballadores das mesmas, o cadro 3.4.1 móstranos a existencia de 566 (ano 2012: 572) entidades desta natureza en Galicia, ocupando a 6.491 traballadores (ano 2012: 6.384), dos cales temos un 43,6% de mulleres.

■ **Cadro 3.4.1** Cooperativas inscritas na Seguridade Social e traballadores das mesmas, segundo sexo, por comunidade autónoma e provincia.

	Cooperativas			Traballadores			
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	
						Ambos sexos	% de mulleres
Total	12.720	12.095	11.862	218.153	214.313	213.582	52,3
Andalucía	3.068	2.864	2.753	51.960	55.445	54.150	50,4
Aragón	463	443	442	4.926	4.687	4.873	42,8
Asturias	179	171	164	2.858	2.084	2.008	40,0
Baleares	112	116	114	1.539	1.476	1.417	57,0
Canarias	239	226	208	5.083	4.498	3.985	45,2
Cantabria	51	53	52	959	959	946	44,0
Castela - A Mancha	929	863	868	8.914	8.130	8.407	39,1
Castela - León	1.036	985	964	8.065	7.512	6.704	30,4
Cataluña	1.744	1.614	1.546	24.501	23.420	24.602	61,1
C. Valenciana	1.250	1.200	1.194	42.661	41.394	41.067	54,2
Extremadura	527	526	511	4.788	4.743	4.832	38,8
Galicia	574	572	566	6.418	6.384	6.491	43,6
A Coruña	230	225	224	2.036	1.928	1.859	45,8
Lugo	108	106	106	822	788	782	43,4
Ourense	66	68	71	1.474	1.461	1.474	41,7
Pontevedra	170	173	165	2.086	2.207	2.376	43,0
Madrid	625	597	603	11.558	11.482	12.100	57,2
Murcia	787	723	711	12.971	12.219	12.189	51,3
Navarra	182	184	191	5.148	5.072	4.989	41,3
País Vasco	833	845	859	24.478	23.521	23.547	64,3
A Rioxa	95	87	92	941	905	888	54,3
Ceuta	10	11	11	151	164	151	30,5
Melilla	16	15	13	234	218	236	50,0

Fonte: Anuario de Estadísticas laborales. Ministerio de Empleo e Seguridade Social

O cadro 3.4.2 recolle ás Sociedades Laborais en xeral inscritas na Seguridade Social e traballadores das mesmas.

■ **Cadro 3.4.2** **Sociedades Laborais inscritas na Seguridade Social e traballadores das mesmas, segundo sexo, por comunidade autónoma e provincia. 2011-2013**

	Cooperativas			Traballadores			
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	
						Ambos sexos	% de mulleres
Total	13.465	12.294	14.030	74.438	67.445	63.472	35,9
Andalucía	3.168	2.838	2.616	16.026	13.707	12.903	38,1
Aragón	478	445	421	1.812	1.694	1.614	40,5
Asturias	500	453	418	3.020	3.336	2.965	57,6
Baleares	139	131	117	724	838	723	32,1
Canarias	440	372	346	2.015	1.778	1.693	38,6
Cantabria	120	114	113	1.015	938	931	29,0
Castela - A Mancha	1.231	1.087	1.000	5.541	4.679	4.497	33,6
Castela - León	635	593	550	2.710	2.372	2.312	32,6
Cataluña	1.217	1.086	974	6.635	6.146	5.986	33,5
C. Valenciana	1.048	986	889	5.255	5.069	4.911	30,6
Extremadura	324	303	281	1.669	1.369	1.305	32,7
Galicia	709	669	3.326	3.326	3.113	2.861	32,1
A Coruña	221	221	204	1.026	1.021	959	35,5
Lugo	122	113	97	506	481	415	35,2
Ourense	114	111	100	389	352	298	37,6
Pontevedra	252	224	217	1.405	1.259	1.189	26,8
Madrid	1.471	1.367	1.252	8.699	7.818	7.397	42,4
Murcia	773	722	668	4.950	4.551	4.216	39,2
Navarra	396	370	341	2.813	2.507	2.374	29,8
País Vasco	762	709	674	7.945	7.275	6.519	25,2
A Rioxa	43	39	36	205	178	194	36,6
Ceuta e Melilla	11	10	8	78	77	71	46,5

Fonte: Anuario de Estadísticas laborales. Ministerio de Empleo e Seguridade Social

O cadro 3.5 refírese o número de cooperativas e o número de socios inscritos nos rexistros provinciais e centrais da comunidade autónoma. Os datos dos rexistros provinciais reflicten un número total de 64 cooperativas (6 mais respecto as rexistradas no ano 2012) e a participación de 443 socios. No rexistro central aparecen inscritas 16 cooperativas, o dobre que no exercicio anterior.

Por clase, das 58 cooperativas existentes, 45 delas son de traballo asociado, o que supón un alto porcentaxe respecto o resto (70,31%), mentres que agrarias (13,8%) e Consumidores e usuarios (6,25) ocupan o segundo e terceiro lugar.

■ **Cadro 3.5** Cooperativas inscritas e número de socios. Galicia 2013

Clase	REXISTROS PROVINCIAIS								REXISTRO CENTRAL		TOTAL	
	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.
Traballo asociado	8	32	12	42	-	-	15	46	10	35	45	155
Consumidores e usuarios	-	-	-	-	1	3	1	5	2	124	4	132
Vivendas	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Agrarias	2	25	-	-	2	19	2	9	3	58	9	11
Explotación comun. da terra	-	-	-	-	1	10	-	-	-	-	1	10
Servizos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mar	1	17	-	-	-	-	-	-	-	-	1	17
Transportistas	-	-	-	-	-	-	1	5	-	-	1	5
Transportistas - traballo asociado	-	-	-	-	-	-	1	3	-	-	1	3
Seguros	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sanitarias	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Servizos sociais - traballo asociado	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ensino	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ensino - traballo asociado	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4
Educacionais	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Integración social	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Segundo grao	-	-	-	-	-	-	-	-	1	6	1	6
Total	12	78	12	42	4	32	20	68	16	223	64	443

Fonte: Memoria da Consellería de Traballo e Benestar

Este ano, a falta de datos sobre o sector de actividade das empresas, o cadro 3.6 mostra as cooperativas constituídas segundo clase e socios iniciais das mesmas, onde podemos observar que en Galicia constituíronse só cooperativas no sector agrario, 46 en total, con 2.546 números de socios.

■ **Cadro 3.6** Cooperativas constituídas, segundo clase, e socios iniciais das mesmas, segundo sexo. 2013

	Cooperativas de vivendas				Cooperativas agrarias			
	Cooperativas	Socios			Cooperativas	Socios		
		Total ⁽¹⁾	Homes	Mulleres		Total ⁽¹⁾	Homes	Mulleres
Total	59	318	216	100	46	2.546	2.044	435
Galicia	-	-	-	-	9	112	64	23
A Coruña	-	-	-	-	2	25	5	2
Lugo	-	-	-	-	-	-	-	-
Ourense	-	-	-	-	2	19	9	7
Pontevedra	-	-	-	-	2	10	3	3
Rexistro da comunidade	-	-	-	-	3	58	47	11

Fonte: Anuario de Estadísticas laborais. Ministerio de Empleo e Seguridade Social

4.1 A poboación galega

Antes de entrar na análise da poboación desde a perspectiva do mercado laboral (poboacións activa, ocupada, desempregada etc.) cómpre realizar un achegamento á situación demográfica de Galicia nos últimos anos, porque é un claro condicionante da evolución das variables significativas para o estudo do noso mercado de traballo.

4.1.1 Evolución da poboación

O Instituto Nacional de Estatística comezou en 2012 a elaborar a estatística *Cifras de Población*, coa que fai cada semestre unha medición cuantitativa da poboación residente en cada comunidade autónoma e no conxunto de Estado, desagregándoa segundo diversas características, como sexo, provincia ou nacionalidade.

Estes datos empréganse como cifras poboacionais de referencia en todas as operacións estatísticas do INE e transmítense a nivel internacional como datos oficiais de poboación a todos os efectos. Os seus resultados toman como punto de partida o Censo de 2011 e enlazan cara atrás coas *Estimaciones intercensales de Población* ata ese ano e cos resultados dos sucesivos *Censos de Población* que se realizan cada década.

Para obter a poboación residente contabilízanse os sucesos demográficos acontecidos no período que se estude, segundo os resultados do *Movimiento Natural de Población*, da *Estadística de Migraciones* e máis da información administrativa relativa á adquisición da nacionalidade española por cidadáns estranxeiros.

A evolución demográfica nos últimos de Galicia, o total do Estado español e a Unión Europea podemos velas no cadro 4.1.

■ Cadro 4.1

Poboación de Galicia, España e UE⁽¹⁾. 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Galicia	2.797.653	2.795.422	2.781.498	2.761.970	2.747.208
España	47.021.031	47.190.493	46.810.216	46.727.890	46.507.706
UE (27 estados)	501.084	502.369	503.664	503.816	-

(1) Datos da UE en miles de habitantes.

Son provisionais os datos de 2014 para Galicia e España e de 2013 para a UE. Datos a 1 de xaneiro de cada ano

Fonte: INE (para os datos de Galicia e España) e EUROSTAT (para os datos de UE-27)

■ A poboación galega diminuíu en 2013 por cuarto ano consecutivo (mentres que subiu sempre nos outros anos do século XXI); desta volta, o descenso foi de 14.762 habitantes (un 0,53%). No período 2010-2013 baixou en 50.445 persoas.

■ Unha novidade demográfica rechamante foi que baixou cada ano no último trienio a poboación española, por primeira vez desde que dispón o INE de datos anuais, nunha serie que comezou en 1971; agudizouse en 2013, cunha caída de 220.130 persoas (un 0,46%). Do 1 de xaneiro de 2011 ao mesmo día de 2014 perdeu 682.787 habitantes.

■ A porcentaxe da poboación galega sobre a española baixou do 6% de 2010 ao 5,9% do día 1 de xaneiro de 2014; esta perda de peso porcentual demográfico da nosa comunidade insírese nunha nidia traxectoria descendente a longo prazo.

A desagregación a 1 de xaneiro de 2014 das cifras de poboación por comunidades autónomas, así como a súa variación absoluta e porcentual no último ano pódese ver no cadro 4.2, do que salientaremos:

■ A diminucións da poboación en 2013 foi case xeralizada, pois tan só subiu en Baleares, Canarias e a cidade autónoma de Melilla; as maiores caídas porcentuais tivéronas A Rioxa, Cataluña e Castela - León.

■ Cadro 4.2

Poboación⁽¹⁾ por comunidades autónomas a 1 de xaneiro de 2013

	2014	Variación relativa (%) último ano
Andalucía	8.390.723	0
Aragón	1.331.943	-0,5
Asturias	1.058.976	-0,8
Baleares	1.115.374	0,5
Canarias	2.114.989	0,5
Cantabria	587.686	-0,4
Castela - León	2.495.765	-0,9
Castela - A Mancha	2.076.833	-0,8
Cataluña	7.411.869	-0,9
C. Valenciana	4.963.027	-0,5
Extremadura	1.096.951	-0,4
Galicia	2.747.207	-0,5
Madrid	6.368.706	-0,7
Murcia	1.461.876	0
Navarra	636.629	-0,4
País Vasco	2.166.184	-0,5
Rioxa (A)	314.829	-1,2
Ceuta	84.524	0
Melilla	83.669	0,1
España	46.507.760	-0,5

(1) As cifras son provisionais

Fonte: INE, Cifras de poboación a 1/1/2014. Datos provisionais.

■ As cinco comunidades de máis poboación (Andalucía, Cataluña, Madrid, a C.Valenciana e Galicia, por esta orde), a día 1 de xaneiro de 2014 concentran 29.881.532 habitantes, un 64,3% da poboación española. Séguenlle a Galicia en poboación Castela - León e o País Vasco.

A desagregación por provincias da evolución demográfica de Galicia no último cuatrienio reflíctese no cadro 4.3: baixou a poboación nas catro provincias e A Coruña e Pontevedra suman máis de dous millóns de habitantes (2.083.475), un 75,8% do total de Galicia, triplicando á suma de Lugo e Ourense.

■ Cadro 4.3

Poboación. Galicia. Por provincias. 2010, 2014

	2010	2014
A Coruña	1.146.458	1.133.471
Lugo	353.251	341.896
Ourense	335.219	321.837
Pontevedra	962.472	950.004
Galicia	2.797.653	2.747.208

Datos a 1 de xaneiro de cada ano; o de 2014 é provisional

Fonte: INE, Cifras de poboación

No cadro 4.4 presentamos a desagregación dos datos das poboacións española e galega, segundo a variación en 2013 fose polo movemento natural (ou vexetativo) da poboación ou ben polo saldo migratorio, desagregado nos seus dous compoñentes: extraestatal ou intraestatal.

■ Cadro 4.4

Salos vexetativo e migratorio. Galicia/España. 2013

	Vexetativo	Migratorio extraestatal	Migratorio intraestatal
Galicia	-10.807	-3.902	-53
España	36.719	-256.849	0

Fonte: INE. Datos provisionais

O descenso poboacional de Galicia en 2013 foi froito dun saldo vexetativo negativo de 10.807 persoas e dun saldo migratorio tamén negativo pero de menor valor absoluto (3.955 habitantes). A perda de poboación de Galicia en 2013 debida aos movementos migratorios foi máis forte na emigración extraestatal (3.902 habitantes) que entre as comunidades autónomas que conforman o Estado español (53 habitantes).

A perda de poboación de España no ano 2013 foi resultado de dous movementos demográficos contrapostos: un saldo vexetativo positivo de 36.719 persoas e un saldo migratorio negativo moito máis forte en números absolutos (-256.849 persoas).

As perspectivas para a década seguinte non son precisamente de que se vaia producir unha reviravolta demográfica en Galicia que posibilite un gran crecemento poboacional, senón ao contrario. No marco das proxeccións que elabora o INE e desagrega territorialmente o IGE (ata o limiar das agrupacións de comarcas, delimitadas en 20 áreas), sobrancearemos que a previsión do período 2012-2022 é dunha clara diminución poboacional, pois Galicia acumularía nesta década un decrecemento demográfico de 129.2844 persoas.

A análise desagregada territorialmente desa proxección demográfica reflicte que a caída poboacional produciríase nas catro provincias galegas: 41.128 persoas en A Coruña, 25.410 en Lugo, 31.331 en Ourense e 31.374 en Pontevedra.

4.1.2 A poboación estranxeira

A chegada de poboación do estranxeiro foi un dos fenómenos demográficos característicos da nosa sociedade (sobre todo no total estatal) nos últimos anos do século XX e na alborada do século XXI; sen esta afluencia de inmigrantes de outros Estados ao fio da forte expansión económica non é posible entender o aumento ata o ano 2010 na poboación galega ou a suba do índice de fecundidade.

O cadro 4.5 explicita que a suba continuada da poboación estranxeira residente en Galicia rematou en 2012 e deu paso a unha diminución no último bienio que devolve a poboación estranxeira residente en Galicia ao nivel que tiña en 2008.

■ Cadro 4.5 Poboación estranxeira en Galicia. 2005-2014

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
69.363	73.756	81.442	95.122	106.129	109.222	110.468	111.332	109.386	94.482

Datos a 1 de xaneiro de cada ano; o de 2014 é provisional
 Fonte: INE. Cifras de poboación

A poboación estranxeira inscrita nos padróns municipais de Galicia a 1 de xaneiro de 2014 é dun 3,4% do total de habitantes de Galicia, ao redor da terceira parte da porcentaxe estatal.

A participación de Galicia na poboación estranxeira total residente en España é a día 1 de xaneiro de 2014 un 2%, porcentaxe que é a terceira parte do noso peso relativo poboacional no conxunto estatal (5,9%).

A poboación estranxeira residente en España tamén baixou no ano 2014; fíxoo en 396.658 persoas (7,8% de diminución, máis do triplo que en 2013: 2,3%).

A crise económica provocou no último sexenio unha caída do 70% da poboación estranxeira que elixiu Galicia para vivir: en 2007 censáronse na nosa comunidade un total de 20.597 persoas doutras nacionalidades mentres que en 2013 foron 6.350.

Nese período, 2007-2013, regresaron a Galicia desde o estranxeiro 5.789 persoas con nacionalidade española, mentres que en 2013 tan só o fixeron 2.918 (caída dun 49,6%).

A diminución da chegada a Galicia desde o estranxeiro de cidadáns doutras nacionalidades e máis de persoas de nacionalidade española que retornan da emigración garda unha relación directa coa parálise do noso mercado laboral, coa falla de oportunidades que ofrece para ser un polo de atracción da poboación que está a residir no estranxeiro.

A evolución das altas procedentes do estranxeiro en Galicia que figura no cadro 4.6 reflicte que, en todos e cada un dos anos do último sexenio, baixaron. Cómpre lembrar que nestas altas son clara maioría (máis do triplo en 2008 e máis do dobre en 2013) as de cidadáns doutras nacionalidades, pero tamén computan as entradas en Galicia procedentes do estranxeiro de persoas de nacionalidade española que residían alí.

■ Cadro 4.6 Altas procedentes do estranxeiro. Galicia. 2007-2013

Galicia	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	26.386	22.165	15.135	13.878	13.847	10.322	9.268

Fonte: INE. Cifras de poboación

A desagregación provincial do total das altas en Galicia de persoas procedentes do estranxeiro nos anos 2007 e 2013 presentámola no cadro 4.7, que permite a súa análise ás persoas que precisen dun estudo máis polo miúdo territorialmente.

■ Cadro 4.7

Altas procedentes do estranxeiro. Galicia. Por provincias. 2008/2013

	2008	2013
A Coruña	10.629	3.730
Lugo	3.419	996
Ourense	3.567	1.622
Pontevedra	8.769	2.920

Fonte: INE. Cifras de poboación

4.1.3 O Censo de residentes no estranxeiro

O INE comezou en 2009 a elaborar o *Padrón de residentes en el extranjero*. No quinquenio percorrido desde entón a poboación galega que reside no estranxeiro subiu en 95.000 persoas e acada xa a 1 de xaneiro de 2014 un total de 479.558 cidadáns galegos; a suba en 2013 foi de 15.746.

No cadro 4.8 presentamos os datos a día 1 de xaneiro de 2014 desagregados por provincias. As provincias de A Coruña e Pontevedra concentran 306.768 persoas (un 64% do total), aínda que o peso relativo sobre a poboación da provincia na colonia exterior galega sexa maior nas provincias de Lugo e Ourense (moi especialmente nesta última).

■ Cadro 4.8

Poboación galega no estranxeiro. Por provincias. 2014

	2014
A Coruña	166.623
Lugo	66.088
Ourense	106.702
Pontevedra	140.145

Fonte: INE. Padrón de Residentes en el extranjero.

No cadro 4.9 figura a poboación galega que reside no estranxeiro no último bienio distribuída en tres grandes grupos de idade moi importantes no estudo da actividade económica: ata 15 anos, de 16 a 64 e de 65 anos ou máis.

■ Cadro 4.9

Poboación galega no estranxeiro. Por grandes grupos de idade. 2013-2014

	2013	2014
Ata 15 anos	49.759	51.191
16-64 anos	282.752	291.115
65 ou máis	131.301	137.252

Fonte: INE. Padrón de Residentes en el extranjero.

O grupo de idade no que se computa a poboación *potencialmente activa* (a que está en idade de traballar) supón a día 1 de xaneiro de 2014 un 60,7% do total, tres décimas menos que un ano antes.

O grupo das persoas de maior idade (65 ou máis) representa o 1 de xaneiro de 2014 un 28,6% do total, tres décimas máis que un ano antes, indicativo do proceso de envellemento que se está a dar tamén na poboación galega residente no exterior. En valores absolutos, a suba foi de 5.951 persoas.

O grupo das persoas menores de 16 anos é a un de xaneiro de 2014 tan só un 10,7% do total, igual que o mesmo día de 2013, polo proceso de envellemento que se está a dar tamén na poboación galega residente no exterior. En valores absolutos, a suba foi de 1.432 persoas.

A difusión polo INE dos datos do último *Padrón de residentes en el extranjero*, que estamos a comentar, levou á Xunta de Galicia a emitir un comunicado aclaratorio. Segundo esta nota, non sería de 15.746 senón de 22.329 o incremento no ano 2013 de persoas galegas que residen no estranxeiro. Sobrancea tamén nese comunicado que esta variable demográfica recolle, por unha banda, as persoas galegas que residían na nosa comunidade e emigraron ao estranxeiro e, por outra, a persoas que xa estaban a residir no estranxeiro pero se acolleron á adquisición da nacionalidade española, e despois da cidadanía galega, como consecuencia da aplicación da lei de memoria histórica.

4.1.3 Movementos naturais de poboación

Estudaremos a variación natural (ou *vexetativa*) das poboacións galega e española, desagregando os dous fenómenos demográficos que o explican (nacementos e mortes).

- Baixaron os nacementos en 2013 en todas as comunidades e cidades autónomas. As diminucións porcentuais foron especialmente grandes en Asturias (-12,5%), Navarra (-9,9%) e A Ríoxa (-8,9%). En Galicia a caída foi do 6,5%, unha décima máis que na media estatal.
- No tocante ás mortes sobrancearemos que baixaron no ano 2013 en todas as comunidades autónomas e tan só subiu na cidade autónoma de Ceuta. O crecemento porcentual resultou especialmente alto en Murcia (5,7%) en A Ríoxa (5%). En Galicia a diminución foi dun 1,4% e no conxunto do Estado español un 3,3%.
- Galicia rexistrou no ano 2013 de novo o maior descenso absoluto (natural ou *vexetativo*) de todas as comunidades (-10.701 habitantes), diminución que foi maior que no ano anterior (-9.782). Seguíronlle a Galicia en números vermellos as mesmas comunidades que en anos anteriores, e na mesma orde: Castela - León (-9.603) e Asturias (-6.051). En total, foron sete as comunidades con saldo negativo en 2013.
- No total estatal, en 2013 houbo un crecemento vexetativo de 36.181 persoas (unha caída do 30,7% respecto do ano anterior) e quedou co menor saldo desde o ano 2.000.

■ **Cadro 4.10** **Crecedemento natural. Nacementos e defuncións. Por CC.AA. 2014**

	Nacementos	Defuncións	Crecedemento vexetativo
Andalucía	81.321	65.565	15.666
Aragón	11.655	13.344	-1.689
Asturias	6.669	12.720	-6.051
Baleares	10.530	7.669	2.861
Canarias	15.713	13.514	2.199
Cantabria	4.832	5.598	-766
C. e León	17.828	27.431	-9.603
Castela - A Mancha	19.049	18.117	932
Cataluña	71.730	60.720	11.010
C. Valenciana	44.181	40.501	3.680
Estremadura	8.886	11.030	-2.144
Madrid	65.326	42.349	22.977
Murcia	16.075	10.068	6.007
Navarra	6.066	5.286	780
País Vasco	19.102	19.715	-613
Rioxa (A)	2.903	2.872	31
Ceuta	1.086	528	558
Melilla	1.508	461	1.047
Residentes no estranxeiro	1.294	1.784	-490
Galicia	19.726	30.427	-10.701
España	425.390	389.699	35.691

Datos provisionais. Fonte: INE. Movimiento natural de población

Os datos do cadro 4.11 presentan a vertente diacrónica dos nacementos e as mortes en Galicia, así como o saldo vexetativo da evolución desas dúas variables demográficas.

■ En 2013 baixou o número de nacementos en 1363 persoas e o de mortes en 444 en Galicia respecto do ano anterior; a suma alxebrica é unha caída de 919 persoas no “crecedemento” natural.

■ **Cadro 4.11** **Movementos naturais de poboación. Galicia. 2011-2013**

	Nacementos	Defuncións	Crecedemento natural
2011	21.180	29.879	-8.699
2012	21.089	30.871	-9.782
2013	19.726	30.427	-10.701

O dato de 2013 é provisional

Fonte: INE. Movimiento natural de la población

A diminución natural da poboación galega está a ser cada ano superior á do ano anterior e superou en 2013 en valor absoluto o limiar dos 10.000 habitantes.

Os datos en valor absoluto dos nacementos e as mortes cobran máis sentido (a efectos de comparanzas con outros territorios) cando se pasan a datos relativos, computándoos por cada mil habitantes dunha poboación; vexamos as taxas de natalidade, mortalidade e crecemento vexetativo para Galicia e o Estado español no cadro 4.12.

■ **Cadro 4.12** **Taxas de natalidade, mortalidade e crecemento vexetativo. Galicia/España. 2013**

	Natalidade	Mortalidade	Crec. vexetativo
Galicia	7,2	11,1	-3,9
España	9,1	8,3	0,8

Fonte: INE - IGE

A *taxa bruta de natalidade* en 2013 de Galicia (7,2 por mil) foi a antepenúltima do Estado (nove décimas por diante de Asturias e tan só unha por riba de Castela - León). Quedou catro décimas por baixo do valor do ano anterior e as maiores taxas de natalidade tivérona en 2013 as dúas cidades autónomas, Murcia e Madrid.

Se focalizaremos a *taxa bruta de mortalidade* (as defuncións por cada mil habitantes) vemos que a de Galicia no ano 2013 (11,1) baixou dúas décimas respecto do ano 2012; é a segunda de España (só por baixo de Asturias: 12%). Ceuta e Melilla, Canarias e Madrid tiveron as menores taxas de mortalidade en 2013 (as catro por baixo do 7 por mil).

A negativa *taxa de crecemento natural* (ou *vexetativo*) de Galicia en 2013 (-3,9 por mil) contrasta coa positiva suba media española (0,8 por mil). Sen dúbidas, o avellentamento da poboación galega segue a pasar factura; a explicación del está na emigración secular galega.

A desagregación para as provincias galegas das taxas de natalidade e mortalidade no ano 2013 e a súa comparanza coas medias estatal e galega figuran no cadro 4.13

Salientaremos que:

- As taxas de natalidade están por baixo da media estatal nas catro provincias galegas; nas de Lugo e Ourense este índice demográfico é especialmente baixo, e están (con Zamora) pechando a clasificación por provincias de España.

■ **Cadro 4.13** **Taxas de natalidade, mortalidade e crecemento vexetativo. Galicia e provincias. España. 2013**

	Natalidade	Mortalidade	Crec. vexetativo
A Coruña	7,4	10,7	-3,3
Lugo	6,1	14,4	-8,3
Ourense	5,8	14	-8,2
Pontevedra	7,7	9,3	-1,6
Galicia	7,2	11,1	-3,9
España	9,1	8,3	0,8

Datos provisionais, en tanto por mil
Fonte: INE, Indicadores Demográficos Básicos

As taxas de mortalidade están por riba da media estatal nas catro provincias galegas. Ourense e Lugo (que superan ao redor de tres puntos porcentuais a media galega e en seis a española) ocupan as últimas posicións no total de provincias de España (con Zamora).

Nas provincias de Lugo e Ourense as taxas de mortalidade son máis do dobre que as de natalidade, mentres que en A Coruña e, sobre todo, en Pontevedra, a diferenza é moito menor.

Para non perder a perspectiva a longo prazo, achegarémonos ao estudo diacrónico do saldo vexetativo por cada 1.000 habitantes desde 1975 en tres ámbitos territoriais (Galicia, Estado e UE). O cadro 4.14 reflicte:

Cadro 4.14 Saldo vexetativo⁽¹⁾ por 1.000 habitantes. Galicia, España, UE. 1975-2013

	1975	1985	1995	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
UE	4,1	2,2	0,4	0,6	0,8	1	1,2	1,1	1,1	1,2	-	-
España	10,4	3,7	0,4	1,8	2,5	2,4	2,9	2,4	2,3	1,8	1,1	0,8
Galicia	6,6	0,8	-3,6	-3,0	-2,9	-3,0	-2,3	-2,4	-2,8	-3,3	-3,7	-3,9

(1) Nacementos menos defuncións

Fonte: INE (indicadores demográficos básicos) e EUROSTAT

Datos de 2013 provisionais

A fortísima diminución no período 1975-1995, especialmente intensa en Galicia, seguida de España e, de lonxe, da UE.

O maior dinamismo demográfico español que o galego e máis que no conxunto da UE no período 2005 - 2011.

Galicia presenta un coeficiente negativo da taxa de “crecemento” natural que estivo no abano entre o dous e o catro por mil desde hai dúas décadas; en 2013 quedou na parte máis baixa dese abano, cun 3,9 por mil de “decrecemento natural”.

A Galicia minguante demograficamente (estudando natalidade e mortalidade, é dicir, polos movementos naturais da poboación) non deixa marxe para dúbidas.

As perspectivas confirman esta tendencia a longo prazo de decrecemento poboacional. No marco das proxeccións de poboación para o período 2011-2021, que elaborou o INE (e proporciona con desagregación territorial o IGE) a previsión é que nacerían 194.572 persoas e morrerían 307.883 nesa década. Galicia, xa que logo, tería un “decrecemento vexetativo” de 113.309 persoas.

4.1.5 Movementos migratorios

A partir do ano 2012 o INE puxo en marcha unha nova operacións estatísticas no campo dos movementos migratorios: a *Estadística de Migraciones*.

A finalidade é a medición das migracións dentro do Estado e máis co estranxeiro, de acordo co establecido no Regulamento 862/2007 do Parlamento Europeo e do Consello sobre Estatísticas de Migracións.

A Estatística de Migracións é das de maior dificultade dentro das demográficas; elabórase partindo das variacións residenciais rexistradas nas bases padronais do INE, pero eses datos realízaselles un tratamento estatístico baseado en:

1º) Estimación da data na que se produciu o movemento migratorio cara ao estranxeiro, cando se producira a partir de baixas executadas pola autoridade do concello “de oficio” e non a instancias da persoa interesada.

2º) Axuste á definición estatística de migración homologada na UE, depurando os movementos migratorios consecutivos dunha mesma persoa cando disten entre si menos dun ano.

3º) Estimación dos movementos migratorios ocorridos no período que se estude pero que non afloraron aínda na base de datos do Padrón, debido a que o Padrón puidese ser insuficiente para a medición dos fluxos migratorios.

Na práctica, este traballo estatístico tradúcese en que as cifras de inmigración son lixeiramente inferiores ás altas observadas no Padrón e que as cifras de emigración son algo maiores que as baixas padronais.

Con todo, o INE reconece explicitamente que, *“la observación de las variaciones en el Padrón pudiera ser insuficiente para la medición de los flujos migratorios. Así, esta operación estadística nace con la vocación de ir incorporando en su metodología de cálculo cuantas fuentes adicionales de información y mejoras metodológicas se consideren oportunas para una mejor identificación y medición del fenómeno migratorio. Estas mejoras metodológicas se irán incorporando a lo largo de las próximas ediciones”*.

Tendo presente esta cautela na avaliación dos datos deste epígrafe, usaremos en este Informe os datos migratorios que proporciona o INE nesa nova operación estatística.

Comezaremos sobranceando que, como vimos en anteriores *Informes Sociolaborais de Galicia*, cuantitativamente os principais destinos dos desprazamentos da poboación residente en Galicia nos últimos anos foron, redondeando datos: outras poboacións de Galicia (70%), outras comunidades autónomas (20%) e o estranxeiro (10%).

Pese ao predominante peso cuantitativo das migracións internas (nas que o cambio de residencia se produce entre poboacións galegas) adoita centrarse a análise demográfica nos movementos migratorios externos (os que teñen por orixe ou destino poboacións de fóra de Galicia), que cualitativamente (por razóns culturais, de distancia etc.) teñen unha significación ben distinta que as variacións residenciais dunha localidade galega a outra.

O INE aporta o dato de que en 2013 abandonaron Galicia 30.709 persoas (20.409 delas de nacionalidade española, un 66,5%) e que da nosa emigración total, 11.739 persoas foron para o estranxeiro (un 38,2%).

Achegarémonos ao estudo dos saldo migratorios de Galicia desde as dúas vertentes: primeiro co estranxeiro e despois coas outras outras comunidades (e cidades) autónomas.

O saldo migratorio co estranxeiro de cada unha das comunidades (e cidades) autónomas e do conxunto do Estado no ano 2013 é o que figura no cadro 4.15. Cómpre subliñar, no tocante á emigración ao estranxeiro, que parte destes fluxos migratorios son de saída de persoas que inmigraron aquí desde outros Estados ao abeiro do forte crecemento económico que houbo ata o ano 2008 e agora retornan a eles.

En canto á entrada de persoas do estranxeiro, non debemos esquecer que parte desta corrente migratoria é de entrada en España de emigrantes doutros Estados pero tamén computa aquí as persoas de nacionalidade española que agora retornan.

Ao fío de datos publicados polo INE na *Estadística de Migraciones 2013*, recolleemos no cadro 4.15 o saldo migratorio co estranxeiro das distintas comunidades (e cidades) autónomas e do global español.

■ Cadro 4.15 Saldo migratorio ó estranxeiro. Por CC.AA. 2013

	2013
Andalucía	-11.397
Aragón	-4.472
Asturias	-1.892
Baleares	-2.586
Canarias	4.938
Cantabria	-1.389
Castela - León	-4.729
Castela - A Mancha	-9.172
Cataluña	-77.873
C. Valenciana	-29.187
Extremadura	-797
Galicia	-3.902
Madrid	-83.835
Murcia	-7.711
Navarra	-3.004
País Vasco	-13.662
Rioxa (A)	-3.521
Ceuta	-988
Melilla	-1.668
España	-256.849

Os datos son provisionais
Fonte: INE, Estadística de migraciones

Sobrancearemos que:

- Este saldo migratorio de Galicia en 2013 foi negativo (-3.902 persoas)
- No total do Estado español, o saldo migratorio co estranxeiro en 2013 foi tamén negativo, en 256.849 persoas, resultado de que 547.890 persoas abandonaron España con destino a outro Estado, mentres que a chegada do estranxeiro foi de 291.041 persoas.
- Só unha comunidade autónoma (Canarias) tivo en 2013 saldo positivo nos movementos migratorios extraestatais; en todas as outras comunidades (e as dúas cidades) autónomas o saldo foi negativo.

■ As comunidades autónomas con saldo migratorio co estranxeiro máis negativo en 2013 foron Madrid, Cataluña e C.Valenciana. Para avaliar axeitadamente estes datos, non debemos esquecer que estas tres comunidades estiveron no “núcleo duro” das que tiveron saldo migratorio co estranxeiro moi positivo no “boom” económico español que rematou en 2008; esa traxectoria deu a reviravolta coa crise económica.

○ Saldo migratorio intraestatal de cada unha das comunidades (e cidades) autónomas no ano 2013 é o que figura no cadro 4.16. Este saldo en Galicia foi lixeiramente negativo (-53 persoas).

■ Cadro 4.16

Saldo migratorio entre CCAA. Por CC.AA. 2013

	2013
Andalucía	-7.166
Aragón	-194
Asturias	-838
Baleares	5.002
Canarias	3.155
Cantabria	-175
Castela - León	-8.317
Castela - A Mancha	-9.476
Cataluña	-1.825
C. Valenciana	313
Extremadura	-1.035
Galicia	-53
Madrid	15.138
Murcia	1.572
Navarra	-79
País Vasco	3.255
Rioxa (A)	-323
Ceuta	372
Melilla	673
España	0

Os datos son provisionais
Fonte: INE, Estadística de migraciones

As comunidades autónomas cun saldo intraestatal máis negativo en 2013 foron, por esta orde, Castela - A Mancha, Castela - León e Andalucía; pola contra, os saldos máis positivos foron os de Madrid, Baleares e País Vasco. Pensamos que sobra calquera explicación para salientar que as tres primeiras comunidades son das de menor desenvolvemento económico e as tres últimas, pola contra, das de maior grao de desenvolvemento.

Das once comunidades autónomas que tiveron en 2013 un saldo intraestatal negativo, Galicia foi a de menor valor absoluto. Avaliar axeitadamente este proceso esixe reparar en que retornan a Galicia moitas persoas como consecuencia da crise económica (que ao fío da expansión económica se foran a traballar a Canarias, Madrid, Barcelona

etc.). Resulta lóxico que esta “inmigración de retorno” sexa especialmente intensa en Galicia e nas outras comunidades que no pasado perderon moita poboación debido á forte emigración.

Se axuntamos os saldos migratorios co estranxeiro (ou extraestatal) e coas outras comunidades autónomas de España (intraestatal) obtemos os valores do saldo migratorio total que figuran no cadro 4.17.

■ Cadro 4.17

Saldo migratorio total. Por CC.AA. 2013

	2013
Andalucía	-18.596
Aragón	-4.666
Asturias	-2.730
Baleares	2.416
Canarias	8.093
Cantabria	-1.564
Castela - León	-13.046
Castela - A Mancha	-18.648
Cataluña	-79.698
C. Valenciana	-28.874
Extremadura	-1.832
Galicia	-3.955
Madrid	-68.697
Murcia	-6.139
Navarra	-3.083
País Vasco	-10.407
Rioxa (A)	-3.844
Ceuta	-616
Melilla	-1.015
España	-256.849

Os datos son provisionais
Fonte: INE, Estadística de migraciones

Da visión conxunta dos cadros 4.15, 4.16 e 4.17 salientaremos que:

- Once comunidades (entre elas Galicia) teñen negativos os dous saldos migratorios (co estranxeiro e intraestatal) mentres que só unha (Canarias) presenta saldo positivo nas dúas.
- As comunidades autónomas que presentan un salto migratorio total máis negativo son Cataluña, Madrid e C.Valenciana. A ningún se lle escapa que o retorno de inmigrantes ao seu Estado (ou comunidade autónoma) de orixe pola fonda crise económica é a causa explicativa.

Unha parte importante das persoas que emigran de Galicia son moi cualificadas (graduados ou licenciados universitarios, técnicos de formación profesional etc.) que buscan fóra o traballo que non conseguen na nosa comunidade.

É ben doado comprender os importantes recursos empregados para a costear a formación especializada de persoas que van deixar o valor engadido polo seu traballo fóra de Galicia. Cómpre realizar un esforzo especial para procurar xerar en Galicia postos de traballo que permitan que os que opten pola saída de Galicia sexa por propia vontade, non expulsados pola falla de futuro laboral na súa terra.

Chegados aquí, cómpre non esquecer a advertencia que fai o INE sobre os datos dos movementos migratorios e á que fixemos referencia no comezo deste epígrafe: “La estadística de las migraciones entraña la mayor dificultad en la medición estadística de la población (...) La observación de variaciones en el Padrón pudiera ser insuficiente para la medición de los flujos migratorios. Así, esta operación estadística nace con la vocación de ir incorporando en su metodología de cálculo cuantas fuentes adicionales de información y mejoras metodológicas se consideren oportunas para una mejor identificación y medición del fenómeno migratorio”.

E tanto que queda por facer. A emigración galega está sendo desde o comezo da crise maior da que rexistran os datos oficiais. O propio Secretario Xeral de Emigración da Xunta de Galicia recoñecía explicitamente en declaración á prensa: “Está emigrando máis xente da que está recollida nos rexistros oficiais (...) a facilidade para a mobilidade determina que a xente que circula non teña que deixar constancia necesariamente en ningún tipo de rexistro. Polo tanto, as cifras oficiais son moi baixas (...) somos conscientes de que hai máis xente saíndo da que está recollida nos rexistros oficiais”.

Máis xente, pero ¿canta? Calquera estudo que axude á visibilidade da emigración que hoxe queda agochada nas estatísticas debe ser ben recibida.

Un estudo editado pola Universidade de Santiago na *Revista Galega de Economía* nos permite achegarnos máis á realidade. Computa a emigración galega intraestatal no período 2003-2010 en 315.155 persoas e sobrancea que das comunidades autónomas de destino, tres superan o limiar das 30.000 persoas: Madrid (70.601 persoas), Cataluña (38.172) e Canarias (32.152).

A desagregación por idades que recolleemos no cadro 4.18 explicita que 270.150 persoas que emigraron no período estudado eran menores de 45 anos (86% do total); se nos centramos nos menores de 30 anos, supoñen case a metade da emigración (147.141 persoas, un 46,6%).

■ Cadro 4.18

Emigración intraestatal de Galicia. Por grupos de idade. 2003-2010

	2003
Ata 30 anos	147.141
30-44 anos	123.009
45-54 anos	35.272
55 ou máis	9.733

Datos provisionais

Fonte: INE. Estadística de migraciones

Os titulados universitarios que marcharon de Galicia de 2003 a 2010 foron 39.581 (un 12,5% do total de emigración), o que, segundo os autores do estudo, significa que

a metade dos titulados universitarios no período analizado emigraron a outras comunidades autónomas na procura de emprego.

Ademais, 33.479 titulados en Formación Profesional emigraron de Galicia nese período, polo que a suma cos titulados universitarios ascendeu a 73.060 persoas. Velaí vai boa parte do noso capital humano, dos nosos recursos humanos máis cualificados, o que reflicte as graves deficiencias estruturais do tecido produtivo galego, incapaz de reter con emprego á súa poboación, e ao mesmo tempo trae como consecuencia o debilitamento do potencial produtivo de Galicia, o achique da nosa fronteira de posibilidades de produción no futuro.

Ese mesmo estudo sinala que tan só un 26,6% das persoas que están a os traballar en Galicia estiman que o seu traballo se adecúa ao que estudou. Visto ao revés: un 73,4% da nosa poboación ocupada traballa nun emprego que non ten que ver cos seus estudos.

Focalizando no persoal de maior cualificación profesional, este estudo determina que “un 42% dos titulados superiores están en situación de subemprego en Galicia”.

4.2 Resumo das principais variables laborais

Estudaremos neste epígrafe as grandes liñas do mercado de traballo en Galicia segundo os datos da *Encuesta de poboación activa* (EPA) de poboación de alomenos 16 anos, activa, ocupada, desempregada e inactiva, distribuídos segundo diversos criterios (sexo, provincia, grupos de idade etc.) e máis nas súas taxas (de actividade, ocupación e desemprego).

A EPA elabóraa o INE desde 1964 coas técnicas estatísticas a partir dunha mostra continua de fogares; o seu obxectivo principal é estudar a poboación de alomenos 16 anos segundo a súa relación co mercado de traballo (poboacións activa, inactiva, ocupada e desempregada). Cómpre subliñar que en 2008 o IGE e máis o INE asinaron un acordo de colaboración para duplicar a mostra sometida a estudo no ámbito territorial galego; este convenio permitiu que desde o terceiro trimestre de 2009 dispoñamos de mellor información sobre o noso mercado de traballo.

Dado o progresivo envellecemento demográfico de Galicia, a poboación xuvenil vai minguando e cada ano vanse incorporando ao estudo da EPA menos persoas que cumpran 16 anos; isto conleva que nos últimos anos a poboación galega de alomenos 16 anos vaia decrecendo; en 2013 esta diminución foi de 14.600 persoas, máis que a caída acumulada do bienio 2011-2012, e quedou en 2.377.200 persoas.

■ **Cadro 4.19** Poboación de alomenos 16 anos, por actividade económica. Galicia. 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Poboación activa	1.292,0	1.314,8	1.317,4	1.300,9	1.311,2	1.310,2	1.283,5
Poboación ocupada	1.193,4	1.200,1	1.151,4	1.100,7	1.083,0	1.039,4	1.006,4
Poboación parada	98,7	114,7	165,9	200,3	228,3	270,7	282,6
Poboación inactiva	1.088,9	1.072,8	1.068,9	1.082,4	1.065,8	1.055,0	1.093,7

Datos en miles. Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005

Fonte: INE. EPA. Elaboración polo IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE

Os datos do cadro 4.19 explicitan que:

- A poboación activa galega baixou intensamente en 2013, despois do lixeiro descenso de 2012 e da suba en tres dos catro anos do período 2008-2011 (todos agás 2010). En 2013 hai 29.500 persoas activas menos que un quinquenio antes.
- A poboación ocupada de Galicia baixou en 2013 por quinto ano consecutivo; desta volta fíxoo con menor intensidade que no ano anterior; quedou no limiar do millón de persoas.
- A partir do máximo de poboación con emprego do ano 2008 (1.200.100 persoas, cunha suba lixeira respecto de 2007) a forte crise económica traducíuse na perda de 193.700 postos de traballo en Galicia (unha caída acumulada do 16,2%).
- O paro estimado pola EPA medrou sempre no último sexenio, con especial intensidade en 2009 e 2012, anos de recesión moi aguda. Partindo da poboación desempregada de 2007 (98.700 persoas) subiu o paro en 183.900 persoas en Galicia (incremento acumulado do 185% no último sexenio), o que reflicte un dos efectos máis dramáticos que tivo a crise económica no noso mercado laboral.
- A poboación inactiva medrou en 2013 en 38.700 persoas. No conxunto do último sexenio, a suba foi algo inferior (4.800 persoas menos).

As persoas que desexen consultar a diferenciación por sexos da poboación galega de alomenos 16 anos segundo a súa actividade económica nos últimos anos, poden facelo ao fío do cadro 5.7, no capítulo: “A muller no mundo laboral”.

A comparanza das poboacións activa, ocupada e desempregada para Galicia, España e a Unión Europea no último trienio figura no cadro 4.20.

■ Cadro 4.20 Balance do mercado de traballo en Galicia, España e UE-27. 2011-2013

	2011			2012			2013		
	Galicia	España	UE-27	Galicia	España	UE-27	Galicia	España	UE-27
Poboación activa	1.313,3	22.915,8	235.704,3	1.303,3	22.756,1	237.120,2	1.265,1	22.509,4	237.050,0
Poboación ocupada	1.072,9	17.645,9	212.068,3	1.026,0	16.798,0	211.593,3	987,3	16.626,9	211.692,1
Poboación desempregada	240,4	5.269,9	23.636,0	277,4	5.958,1	25.580,9	277,8	5.882,5	25.357,9

Datos en miles. Datos do cuarto trimestre de cada ano
Fonte: INE (EPA) e EUROSTAT

Sobrancearemos que:

- No conxunto da UE-27, EUROSTAT estima que en 2013 a poboación activa mantívose estable, despois das subas do bienio 2011-2012. No conxunto de España baixou en 2013 un 1,2% e en Galicia máis do dobre (2,9%).
- A poboación ocupada da UE-27 presentou pequenas variacións no último trienio e mantívose en 2013 nun nivel semellante ao de 2011, mentres que baixou con intensidade (ao redor dun 10%) en Galicia e no total do Estado.

■ A poboación desempregada na UE-27 subiu en máis de tres millóns de persoas no bienio 2011-2012 (1.068.900 persoas en 2011 e 1.944.900 en 2012) e baixou en 223.000 en 2013.

4.3 Poboación activa e taxa de actividade

Neste epígrafe afondaremos no estudo da taxa de actividade e da poboación activa galega no último trienio e situaremos os valores de Galicia no contexto estatal e máis no da Unión Europea.

4.3.1 Poboación activa

Comezaremos o estudo da poboación activa coa presentación da súa evolución por comunidades autónomas nos cuartos trimestres do último trienio. O cadro 4.21 reflicte que:

- A poboación activa galega no cuarto trimestre de 2013 totalizou 1.265.100 persoas, 38.200 menos que no ano anterior:
- A participación de Galicia na poboación activa de España en 2013 (5,6%) baixou unha décima respecto do ano anterior e quedou tres décimas por baixo do peso demográfico de Galicia no conxunto do Estado.

■ **Cadro 4.21 Poboación activa. Por CC.AA. 2011-2013**

	Valores absolutos. Miles			Distribución porcentual			Porcentaxe variacións anuais		
	T IV 11	T IV 12	T IV 13	T IV 11	T IV 12	T IV 13	T IV 11	T IV 12	T IV 13
Andalucía	3.998,1	4.022,5	3.983,2	17,3	17,5	17,6	0,5	0,6	-1,0
Aragón	649,8	657,4	633,4	2,8	2,9	2,8	1,0	1,2	-3,7
Asturias	478,7	480,4	469,4	2,1	2,1	2,1	0,3	0,4	-2,3
Baleares	581,5	593,1	587,5	2,5	2,6	2,6	0,5	2,0	-0,9
Canarias	1.105,4	1.117,6	1.120,4	4,8	4,9	4,9	1,8	1,1	0,3
Cantabria	279,2	278,5	274,9	1,2	1,2	1,2	1,6	-0,3	-1,3
Castela - León	1.174,4	1.159,9	1.138,3	5,1	5,1	5,0	-0,8	-1,2	-1,9
Castela - A Mancha	1.004,4	987,7	981,0	4,4	4,3	4,3	1,4	-1,7	-0,7
Cataluña	3.782,2	3.696,6	3.685,5	16,4	16,1	16,3	-1,0	-2,3	-0,3
C. Valenciana	2.520,3	2.492,0	2.493,9	10,9	10,9	11,0	0,3	-1,1	0,1
Extremadura	494,1	509,9	495,7	2,1	2,2	2,2	-0,6	3,2	-2,8
Galicia	1.313,3	1.303,3	1.265,1	5,7	5,7	5,6	1,3	-0,8	-2,9
Madrid	3.366,8	3.347,4	3.285,4	14,6	14,6	14,5	-2,1	-0,6	-1,9
Murcia	743,9	732,0	717,4	3,2	3,2	3,2	-0,5	-1,6	-2,0
Navarra	307,8	306,9	247,9	1,3	1,3	1,3	0,3	-0,3	-2,9
País Vasco	1.058,7	1.022,2	1.005,0	4,6	4,5	4,4	0,4	-3,4	-1,7
A Rioxa	156,0	149,5	153,3	0,7	0,7	0,7	0,1	-4,2	2,5
Ceuta e Melilla	36,2	65,6	67,3	0,2	0,3	0,3	-41,3	81,2	2,6
España	23.081,2	22.922,4	22.654,5	100,0	100,0	100,0	-0,1	-0,7	-1,2

* Os datos correspóndense coas series revisadas segundo a metodoloxía EPA-2005 (cambio de base de poboación).

Fuente: INE, EPA 4º trimestre de cada ano (cadro tomado do MESS: Informe Trimestral de Análisis del Mercado de Trabajo, nº 108, marzo 2014)

- Diminuíu a poboación activa de Galicia en 2013 un 2,9%, máis do dobre que a media estatal (1,2%).
- Os maiores crecementos porcentuais foron o das cidades autónomas (Ceuta e Melilla) e Canarias; os maiores descenso, os de Aragón, Galicia e Navarra.

4.3.2 Taxa de actividade

Cómpre, para comezar, facer unha precisión metodolóxica: salientaremos que poden usarse dúas variables distintas ao estudar a *taxa de actividade*.

Por unha banda, podemos definila como **a porcentaxe de persoas activas respecto da poboación de 16 a 64 anos**. Así, de cada cen persoas “potencialmente activas” (por razón de idade) teremos cantas integran a poboación activa (é dicir, a que está traballando ou buscando traballo activamente). Cando nos refiramos a ela, citarémola como *a taxa de ocupación da poboación de 16 a 64 anos*.

Conecta moi ben coa realidade económica, porque focaliza só as persoas de máis de 15 anos e menos de 65, que son as que “potencialmente” interveñen activamente no mercado de traballo; a partir dos 65 anos a poboación, pola súa actividade económica, computa como xubilada, aínda que sabemos que non é así en determinadas profesións (pois non todas teñen establecidas a mesma idade para xubilarse) e que, baixando ao nivel de cada persoa, pode prexubilarse antes dos 65 anos ou seguir traballando despois de esa idade.

Por outra banda, podemos definir a taxa de actividade como **a porcentaxe de persoas activas respecto da poboación de alomenos 16 anos**. Así, de cada cen persoas de máis de quince anos cuantificamos cantas forman parte da poboación activa (é dicir, está traballando ou buscando traballo activamente). Cando nos refiramos, sen máis, á *taxa de actividade*, é a recollida nesta definición.

Obviamente, se usamos esta segunda definición a taxa de actividade resultará menor, porque dividiríamos un numerador igual entre un denominador maior (no que figuran “a maiores” persoas de 65 ou máis anos). En países cunha estrutura poboacional máis envellecida (como Galicia), para un mesmo número de persoas activas a taxa de actividade das persoas de alomenos 16 anos é menor que noutro cunha poboación máis nova.

No estudo diacrónico da taxa de actividade dun territorio, calquera das dúas taxas nos vale para explicar a súa evolución, pero cómpre que utilizemos a mesma e non as mesturaremos.

O cadro 4.22 reflicte os valores a cuarto trimestre no último trienio da taxa de actividade da poboación de 16 a 64 anos nas distintas comunidades autónomas:

- Foi en Galicia dun 73% en 2013, seis décimas menos que no ano anterior e 2,1 puntos porcentuais por baixo da taxa estatal, que quedou no cuarto trimestre de 2013 no maior nivel da serie histórica da EPA (75,1%).
- Galicia quedou en 2013 na parte baixa da clasificación por comunidades autónomas: tivo doce por riba e só catro por baixo (máis Ceuta e Melilla).

■ **Cadro 4.22** **Taxas de actividade da poboación de 16 a 64 anos. Por comunidades autónomas. 2011-2013**

	Valores das taxas en porcentaxe			Variacións anuais en puntos porcentuais		
	T IV 11	T IV 12	T IV 13	T IV 10	T IV 12	T IV 13
Andalucía	71,5	72,4	72,3	0,3	0,9	0,1
Aragón	75,9	77,6	76,0	1,0	1,6	-0,1
Asturias	68,5	69,7	69,8	0,8	1,2	-1,5
Baleares	77,0	77,9	76,3	0,2	1,0	0,1
Canarias	74,1	74,6	74,8	1,0	0,5	-1,6
Cantabria	71,4	72,7	72,8	1,2	1,3	0,2
Castela - A Mancha	74,0	73,5	74,1	1,0	-0,5	0,6
Castela - León	73,5	73,5	73,7	0,2	0,0	0,2
Cataluña	78,1	77,9	78,5	0,1	-0,2	0,6
C. Valenciana	74,8	74,7	75,3	0,6	-0,1	0,6
Extremadura	69,4	72,1	71,0	-0,4	2,7	-1,1
Galicia	73,5	73,6	73,0	1,6	0,2	-0,6
Madrid	77,9	78,2	78,0	-1,2	0,3	-0,2
Murcia	74,8	74,0	74,3	-0,3	-0,8	0,3
Navarra	75,3	75,9	75,0	0,3	0,6	-1,0
País Vasco	75,8	74,9	74,9	1,5	-0,8	-0,1
A Rioxa	76,2	74,8	77,0	1,0	-1,5	2,3
Ceuta e Melilla	66,3	63,7	67,4	3,4	-1,9	0,7
España	74,8	75,0	67,3	0,3	0,3	-0,2

Cadro tomado de: *Ministerio de Empleo y Seguridad Social, Informe Trimestral de Análisis del Mercado de Trabajo, nº 108, marzo 2014*
 Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano

■ As maiores taxas de actividade presentáronas en 2013, Cataluña, Madrid e A Rioxa; as menores, ao igual que no ano anterior, as dúas cidades autónomas e Asturias.

En 2013 a taxa de actividade galega da poboación de 16 a 64 anos (73%) quedou sete décimas por riba da taxa da Unión Europea (63,3%). O problema grave, como veremos máis adiante neste mesmo capítulo, non está na contía desta porcentaxe, senón en que unha parte moi relevante da poboación activa de Galicia (ou do conxunto do Estado español) non se aproveita produtivamente, senón que está desempregada.

As persoas que desexen estudar a diferenciación por sexos da taxa de actividade de cada comunidade autónoma, pode facelo coa consulta do cadro 5.8, no capítulo deste Informe Sociolaboral titulado: “A muller no mundo laboral”.

4.4.3 Distribución por sexos e provincias

A desagregación por sexos das taxas de actividade da poboación galega de 16 a 64 anos galega no último cuatrienio que figura no cadro 4.23 reflicte, cos datos do cuarto trimestre de cada ano, que no bienio 2011-2012 a tendencia da taxa foi claramente ascendente nas mulleres (con especial intensidade en 2011) mentres que nos homes subiu moi lixeiramente (catro décimas). En 2013 baixou moito nos homes (1,1 puntos porcentuais) e un pouco nas mulleres (dúas décimas).

■ **Cadro 4.23** Taxa de actividade. Por sexo. Galicia 2010-2013

	Homes	Mulleres
2010	78,0	65,9
2011	78,4	68,6
2012	78,4	69,0
2013	77,3	68,8

4º trimestre de cada ano
Fonte: INE, EPA. Elaboración polo IGE

Pese a esa evolución, o diferencial entre as taxas de actividades masculina e feminina segue a ser en 2013 aínda moi alto (8,5 puntos porcentuais) a prol dos homes.

Na comparanza coas taxas de España, a das mulleres de 16 a 64 anos é seis décimas maior no total do Estado (69,4% fronte a 68,8%) e a dos homes en 2013 é 3,5 puntos porcentuais superior en España (80,8%) que en Galicia (77,3%).

No cadro 4.23 ofrecemos os datos que permiten unha visión diacrónica da poboación activa nas provincias galegas; subliñaremos que:

- En 2013 a poboación activa baixou nas catro provincias, con especial intensidade na de A Coruña.
- A variación acumulada da poboación activa galega de 2007 a 2013 foi de suba nas provincias setentrionais e de diminución nas meridionais.

■ **Cadro 4.24** Poboación activa. Por provincias. 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A Coruña	539,3	551,3	564,7	551,5	559,9	566,2	549,2
Lugo	150,7	154,1	152,0	158,1	156,5	154,2	152,2
Ourense	147,0	144,5	136,6	138,6	138,9	135,0	132,5
Pontevedra	455,6	464,8	464,0	452,8	455,9	454,7	446,3

Datos en miles. Medias anuais. Metodoloxía: EPA 2005.
Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE.

- No conxunto do último sexenio, na provincia de A Coruña creceu sempre a poboación activa agás dous anos (2010 e 2013), mentres que, no extremo contrario, medrou só dous anos en Lugo, Ourense e Pontevedra.

A diferenza por sexos das taxas de actividade no último quinquenio en cada unha das provincias figura no cadro 4.25. Ao fío del, subliñaremos que:

- A taxa de actividade global baixou en 2013 nas catro provincias, aínda que o fixo só unha décima en Lugo e dúas en Ourense.
- A análise cruzada das taxas de actividade por sexo e provincia reflicte que só subiu en 2013 a feminina na provincia de Ourense.

■ Cadro 4.25 Taxa de actividade. Por sexo e provincia. 2009-2013

	Total	Homes	Mulleres
2009			
A Coruña	57,6	64,5	51,3
Lugo	49,4	55,7	43,5
Ourense	47,3	54,0	41,2
Pontevedra	57,4	65,7	49,7
2010			
A Coruña	56,2	63,3	49,9
Lugo	52,0	57,8	46,5
Ourense	48,1	55,1	41,9
Pontevedra	55,8	63,9	48,4
2011			
A Coruña	57,2	63,3	51,6
Lugo	51,9	57,3	46,9
Ourense	48,6	54,8	42,8
Pontevedra	56,3	63,8	49,5
2012			
A Coruña	58,0	64,0	52,7
Lugo	51,6	56,6	46,9
Ourense	47,7	53,6	42,4
Pontevedra	56,3	63,5	49,6
2013			
A Coruña	56,8	62,9	51,4
Lugo	51,5	56,4	46,8
Ourense	47,5	52,4	42,9
Pontevedra	55,5	62,1	49,3

Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005
Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE

■ A menor taxa de actividade en 2013, pese á suba de medio punto porcentual nese ano, segue a darse nas mulleres nunha das provincias de menor desenvolvemento socioeconómico (Ourense: 42,9%), mentres que, pola contra, a maior taxa de actividade segue a ser a dos homes en A Coruña (62,9%).

4.4 Poboación ocupada. Taxa de ocupación

De forma semellante ao estudo que no anterior epígrafe fixemos coa poboación activa, centrarémonos agora na poboación ocupada; en primeiro lugar estudaremos a súa evolución no último trienio nas distintas comunidades autónomas; despois faremos o mesmo coa taxa de ocupación e situaremos os valores en Galicia desta variable laboral no contexto estatal e da UE. Posteriormente analizaremos cómo se distribúe en Galicia por sexos, provincias, sectores económicos, situación profesional e tipos de contrato (temporal ou definitivo, a tempo parcial ou completo, no sector privado ou no público).

4.4.1 Poboación ocupada

O cadro 4.26 preséntanos os datos da poboación ocupada en cada unha das comunidades autónomas no cuarto trimestre ao longo do último trienio, así como a variación que en termos relativos presentou cada unha delas. Salientaremos que:

- Galicia baixou en 2013 do limiar do millón de persoas ocupadas, trala forte destrución de emprego no último quinquenio (207.800 postos de traballo).
- A diminución porcentual da poboación ocupada de Galicia en 2013 (-3,8%) triplicou á do conxunto do Estado (-1,2%). Da eliminación de 198.900 empregos netos en España no ano 2013, 38.700 corresponderon a Galicia (un 19,5%, máis do triplo da nosa porcentaxe demográfica ou de PIB no total estatal).
- O emprego baixou no ano 2013 na maioría das comunidades (e cidades) autónomas; subiu en catro e tan só en Cataluña superou o limiar do 1% (cun 1,9%).

Cadro 4.26 Poboación ocupada. Por comunidades autónomas. 2011-2013

	Valores absolutos. Miles			Distribución porcentual			Porcentaxe variacións anuais		
	T IV 11	T IV 12	T IV 13	T IV 11	T IV 12	T IV 13	T IV 11	T IV 12	T IV 13
Andalucía	2.749,6	2.580,0	2.536,7	15,4	15,2	15,1	-3,5	-6,2	-1,7
Aragón	540,4	535,5	503,1	3,0	3,2	3,0	0,0	-0,9	-6,1
Asturias	388,2	366,2	364,9	2,2	2,2	2,2	-2,5	-5,7	-0,4
Baleares	434,9	449,0	452,9	2,4	2,6	2,7	-3,4	3,2	0,9
Canarias	763,5	749,2	748,7	4,3	4,4	4,5	-1,0	-1,9	-0,1
Cantabria	234,7	225,0	219,7	1,3	1,3	1,3	0,4	-4,1	-2,4
Castela - A Mancha	758,8	691,2	694,9	4,3	4,1	4,1	-2,6	-8,9	0,5
Castela - León	972,8	919,1	887,5	5,5	5,4	5,3	-2,4	-5,5	-3,4
Cataluña	3.006,8	2.811,4	2.865,1	16,9	16,6	17,1	-4,0	-6,5	1,9
C. Valenciana	1.879,0	1.791,8	1.797,9	10,6	10,6	10,7	-3,0	-4,6	0,3
Extremadura	352,8	336,2	335,7	2,0	2,0	2,0	-6,7	-4,7	0,1
Galicia	1.072,9	1.026,0	987,3	6,0	6,1	5,9	-1,8	-4,4	-3,8
Madrid	2.743,4	2.680,0	2.594,4	15,4	15,8	15,5	-5,3	-2,2	-3,3
Murcia	544,8	515,5	509,5	3,1	3,0	3,0	-2,8	-5,4	-1,2
Navarra	265,3	254,2	247,7	1,5	1,5	1,5	-2,1	-4,2	-2,6
País Vasco	925,3	859,4	846,7	5,2	5,1	5,1	-1,5	-7,1	-1,5
A Rioxa	126,8	121,5	122,5	0,7	0,7	0,7	-3,5	-4,2	0,8
Ceuta e Melilla	47,5	43,9	43,0	0,3	0,3	0,3	3,3	-7,6	-2,1
España	17.807,5	16.957,1	16.758,2	100,0	100,0	100,0	-3,3	-4,8	-1,2

Tomado de: Ministerio de Empleo y Seguridad Social, Informe Trimestral de Análisis del Mercado de Trabajo, nº 108, marzo 2014
 Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano

- A participación de Galicia no total de ocupación española no cuarto trimestre de 2013 baixou dúas décimas respecto do ano anterior e quedou nun 5,9%, á par do noso peso demográfico no conxunto do Estado.

4.4.2 Taxa de ocupación

Cómpre, para comezar este apartado, facer unha precisión metodolóxica: poden usarse dúas variables distintas no estudo da *taxa de ocupación*.

Podemos definila, nunha primeira acepción, como a porcentaxe de persoas ocupadas respecto da poboación de 16 a 64 anos. Así, de cada cen persoas “potencialmente activas” (por razón de idade) cuantificamos cantas traballan. Cando nos refiramos a ela, citarémola como *a taxa de ocupación da poboación de 16 a 64 anos*.

Conecta moi ben coa realidade económica, porque focaliza as persoas de idades superiores aos 15 anos e inferiores a 65, que son as que “potencialmente” interveñen activamente no mercado de traballo.

Alternativamente, podemos definir a taxa de ocupación como a porcentaxe de persoas con emprego respecto da poboación de alomenos 16 anos. Así, de cada cen persoas de máis de quince anos, reflectimos cantas teñen emprego.

Obviamente, se usamos esta segunda definición, a taxa de ocupación resultará menor, porque dividiríamos un numerador igual (a poboación ocupada) entre un denominador superior (porque nel figuran “a maiores” as persoas de 65 ou máis anos). Cando ao longo do texto nos refiramos simplemente á *taxa de ocupación*, esta será a recollida nesta segunda definición.

En países cunha estrutura poboacional máis envellecida (como Galicia), a igual poboación ocupada, a taxa de ocupación da poboación de 16 ou máis anos será menor que noutro cunha estrutura de idades máis nova.

No estudo diacrónico da taxa de actividade dun territorio, a taxa de actividade nos vale en calquera das dúas formas; o que non podemos é mesturalas, porque non habería coherencia nos datos.

As taxas de ocupación da poboación de 16 a 64 anos nas distintas comunidades autónomas no cuarto trimestre do último trienio recollémolas no cadro 4.27.

- A taxa galega baixou en 2013 un punto porcentual, mentres subiu unha décima a porcentaxe media española.
- Tralo recorte do diferencial en 2013, Galicia quedou 1,5 puntos porcentuais por riba da taxa estatal.
- Na análise por comunidades autónomas, en 2013 as maiores caídas das taxas producíronse en Aragón, Galicia e Madrid, mentres que onde máis medrou foi en Cataluña.
- No cuarto trimestre de 2013 as comunidades con maiores taxas son: País Vasco, Navarra, Madrid e a Ríoxa mentres que as menores son as das dúas cidades autónomas, seguidas de Andalucía e Extremadura.

As taxas de ocupación das poboacións galega e española de 16 a 64 anos no cuarto trimestre de 2013 (56,9% e 55,4% respectivamente) están moi por baixo da que EUROSTAT proporciona para a UE-27 (63,7%).

■ **Cadro 4.27** **Taxas de ocupación da poboación de 16 a 64 anos. Por comunidades autónomas. 2011-2013**

	Valores das taxas en porcentaxe			Variacións anuais en puntos porcentuais		
	T IV 11	T IV 12	T IV 13	T IV 11	T IV 12	T IV 13
Andalucía	49,1	46,4	46,0	-1,9	-2,7	-0,4
Aragón	63,0	63,1	60,3	0,2	0,0	-2,7
Asturias	55,5	53,0	54,2	-1,0	-2,4	1,1
Baleares	57,4	58,9	58,8	-2,2	1,5	-0,1
Canarias	51,0	49,9	50,0	-0,9	-1,2	0,1
Cantabria	60,0	58,7	58,2	0,2	-1,3	-0,5
Castela - A Mancha	55,9	51,3	52,4	-1,6	-4,5	1,1
Castela - León	60,9	58,2	57,4	-0,9	-2,6	-0,8
Cataluña	62,0	59,1	60,9	-1,9	-2,9	1,8
C. Valenciana	55,8	53,6	54,2	-1,5	-2,1	0,6
Extremadura	49,5	47,5	48,0	-3,5	-2,1	0,5
Galicia	59,9	57,8	56,9	-0,6	-2,1	-1,0
Madrid	63,4	62,5	61,6	-3,2	-0,8	-1,0
Murcia	54,8	52,0	52,7	-1,5	-2,8	0,7
Navarra	64,8	62,8	62,4	-1,4	-2,0	-0,4
País Vasco	66,1	62,9	63,0	0,0	-3,2	0,1
A Ríoxa	61,9	60,7	61,5	-1,5	-1,2	0,8
Ceuta e Melilla	46,7	42,3	43,1	-1,5	-4,1	0,9
España	57,6	55,4	55,4	-1,7	-2,2	0,1

Cadro tomado de: *Ministerio de Empleo y Seguridad Social, Informe Trimestral de Análisis del Mercado de Trabajo, nº 108, marzo 2014*
 Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano

Xa en anteriores *Informes Sociolaborais* subliñamos a gravidade de que as economías galega e española teñan unhas taxas de ocupación tan baixas en comparanza coas do conxunto da Unión Europea (6,8 puntos porcentuais menos en Galicia e 8,3 en España) porque reflicte a incapacidade para dar unha saída produtiva eficiente aos nosos recursos humanos, imprescindible para a converxencia real cos países máis desenvolvidos economicamente.

Estes datos reflicten, en definitiva, que, en comparanza coa media da UE, sete de cada cen persoas de Galicia “potencialmente activas” por razón da súa idade (as de 16 a 64 anos) non poden facer a súa achega co seu traballo á xeración de riqueza no noso país.

A homologación da taxa media da emprego galega coa da UE implicaría (mesmo supoñendo que non medrase a produtividade media actual, senón que se mantivese estable) un recorte de case sete puntos porcentuais no diferencial do PIB por habitante entre Galicia e a media da Unión Europea.

Mentres iso non aconteza, boa parte do noso capital humano debe buscar o seu emprego fóra de Galicia; moito corresponde a persoal cualificado (maioritariamente con estudos universitarios ou de ciclos formativos de FP) que, despois de formarse aquí, van deixar o froito do seu traballo fóra, noutros territorios con maior desenvolvemento económico-social e capacidade de xeración de emprego.

Outras comunidades autónomas que están por diante de nós na xeración de riqueza (como País Vasco, Madrid, Navarra, A Rioxa ou Cataluña) teñen taxas de ocupacións semellantes á media da UE, sinal inequívoco de que están a aproveitar moito mellor que nós os recursos humanos dos que dispoñen.

No cadro 4.28 presentamos unha visión diacrónica das taxas de ocupación da poboación de 16 a 64 anos en España e no conxunto da Unión Europea. Subliñaremos que:

■ **Cadro 4.28** Taxas de ocupación da poboación 16-64 anos. España/UE. 2005-2013

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
España	63,3	64,8	65,6	64,3	59,8	58,6	57,7	55,7	55,4
UE	63,4	64,4	65,3	65,8	64,5	64,1	64,3	64,2	63,7
Diferencial España-UE	-0,1	0,4	0,3	-1,5	-4,7	-5,5	-6,6	-8,5	-8,3

Elaboración propia
Fonte: INE (EPA) e Eurostat

- Partindo de taxas de emprego semellantes en España e a UE en 2005, España acadou taxas maiores no bienio 2006-2007, pero o maior impacto da crise económica no Estado español fixo que a situación virase en 2008 e a diferenza abriuse máis e máis a prol da UE ata 2012; en 2013 pechouse dúas décimas o diferencial.
- A “gran recesión” de 2009 foi un ano clave na apertura do diferencial, porque nel a caída estatal (4.5 puntos porcentuais) foi máis do triplo que na UE (1,3).
- No ano 2013 baixou a diferenza (en dúas décimas) entre as taxas de ocupación de España e o promedio da UE-27, pero segue a ser moi alta (a segunda nos nove anos analizados).

4.4.3 Distribución por sexos, provincias, sectores económicos, situacións profesionais e tipo de contrato

A desagregación por sexos en Galicia das taxas de ocupación das persoas de 16 ou máis anos que figura no cadro 4.29 reflicte que:

- Descenderon en 2013 tanto a taxa de emprego dos homes (1,7 puntos porcentuais) como a das mulleres (1,2 puntos porcentuais).
 - Como consecuencia desa evolución, en 2013 o diferencial entre as taxas de emprego masculino e feminino quedou en 8,8 puntos porcentuais a prol dos homes (fora de 9,3 puntos en 2012, de 11,2 en 2011... e de 18,3 en 2007). A diverxencia, aínda que moi grande, pasou a ser a metade no último sexenio.
- A análise da taxa de ocupación das provincias galegas (coa diferenciación por sexos) do cadro 4.30 amosa que:
- Reduciuse a taxa global de emprego todos os anos analizados en A Coruña, Ourense e Pontevedra; en Lugo, pola súa banda, subiu un ano (2010).

■ **Cadro 4.29** **Taxas de ocupación. Por sexo. Galicia. 2007-2013**

	Taxa de ocupación		
	Total	Homes	Mulleres
2007	50,1	59,7	41,4
2008	50,3	59,0	42,3
2009	48,3	55,1	41,9
2010	46,2	52,8	40,1
2011	45,6	51,4	40,2
2012	43,9	48,8	39,5
2013	42,5	47,1	38,3

Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005
Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE

■ **Cadro 4.30** **Taxa de ocupación. Por sexo e provincia. 2008-2013**

	Total	Homes	Mulleres
2008			
A Coruña	51,2	60,2	43,0
Lugo	46,7	54,5	39,4
Ourense	46,6	54,4	39,1
Pontevedra	51,8	60,9	43,6
2009			
A Coruña	50,9	57,6	44,8
Lugo	44,8	50,9	39,1
Ourense	42,4	49,1	36,4
Pontevedra	48,4	56	41,5
2010			
A Coruña	48,4	55,1	42,3
Lugo	46,3	51,8	41,1
Ourense	40,2	46,8	34,2
Pontevedra	45,6	52,5	39,3
2011			
A Coruña	48	53,7	42,9
Lugo	45,7	50,8	41
Ourense	39,9	45,4	34,7
Pontevedra	44,5	50,9	38,7
2012			
A Coruña	47,3	52,1	43,1
Lugo	43,1	46,4	40
Ourense	37,6	42,7	32,9
Pontevedra	42,4	47,9	37,5
2013			
A Coruña	45,4	50,2	41,1
Lugo	41,6	45,2	38,2
Ourense	36	39,5	32,8
Pontevedra	41,7	46,9	36,9

Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005
Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE.

■ A provincia de A Coruña presenta de novo en 2013 (como ocorre desde 2009) a maior taxa global de emprego (45,4%), 9,4 puntos porcentuais máis que na provincia de menor taxa (Ourense). Ben lonxe queda xa para calquera provincia galega o limiar do 50%, que en 2008 superaban A Coruña e Pontevedra e en 2009 A Coruña.

■ Na desagregación por sexos e provincias das taxas de emprego conséntase que nas mulleres a taxa de ocupación máis baixa foi todos os anos analizados a de Ourense (32,8% en 2013, ano no que quedou 8,3 puntos porcentuais por baixo da provincia en que foi maior esta porcentaxe: A Coruña).

■ A análise cruzada por sexos e provincias en 2013 reflicte que a taxa de emprego baixou para os dous sexos nas catro provincias galegas, e fíxoo con especial intensidade nos homes na provincia de Ourense.

A poboación máis nova é a que esta a sufrir máis duramente a perda do emprego nesta dura crise económica: as persoas de 16 a 34 anos concentraron o 82% da caída do emprego en Galicia de 2010 a 2013. Destacaremos, por grupos de idade, no tocante a esta destrución de postos de traballo, que:

Mentres no último trienio a diminución media da poboación ocupada galega foi dun 8,9%, a caída no grupo de idade de 16 a 34 anos (38,7%) cuádruplicou esa porcentaxe.

Cando de 2010 a 2013 baixou a poboación ocupada galega un 8,9%, a perda de emprego no grupo de idade de 25 a 34 anos foi máis do dobre (21%).

Pola contra, mantívose estable a poboación ocupada galega entre os maiores de 54 anos e baixou (un 6,1%) por baixo da media nas persoas de 35 a 44 anos.

O cadro 4.31 permítenos unha visión diacrónica da distribución por sectores produtivos da poboación ocupada en Galicia desde o inicio da actual crise económica. Saliñaremos que:

■ A poboación ocupada baixou en 2013 nos catro sectores económicos, e, obviamente, no total.

■ Baixou a poboación ocupada todos os anos nos catro sectores, agás na industria en 2011.

■ **Cadro 4.31 Poboación ocupada por sector económico. Galicia 2008-2013**

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Total	1.200,1	1.151,4	1.100,7	1.083,0	1.039,4	1.006,4
Agricultura e pesca	93,8	91,6	86,6	83,2	79,8	74,4
Industria	215,9	194,1	171,6	175,5	163,8	153,3
Construción	134,1	115,7	105,2	91,3	79,0	69,3
Servizos	756,4	750,1	737,2	733,0	716,9	709,4

Datos en miles. Medias anuais.
Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE

- A maior destrución de postos de traballo no quinquenio 2008-2013, en valores absolutos, produciuse no sector da construción (64.800 empregos netos), seguido de cerca pola industria (62.600).
- A construción encabeza tamén (e desta volta con gran diferenza respecto dos outros sectores económicos) a porcentaxe de destrución de postos de traballo (cun 48,3%), a moita distancia do sector que a segue (a industria: 29%).
- O sector dos servizos, a auténtica columna vertebral do emprego en Galicia, concentra en 2013 un 70,5% do emprego total galego (1.5 puntos porcentuais máis que no ano anterior), aínda que segue por baixo da media estatal, da media da UE e máis do conxunto das nacións máis desenvolvidos do mundo.

No cadro 4.32 recollemos a distribución porcentual da poboación ocupada por sectores económicos en Galicia e España no último ano. Subliñaremos que:

- A porcentaxe estatal de poboación con emprego agrario (4,5%) en 2013 está moi por baixo da galega: 7,3%.
- Na industria é 1,4 puntos porcentuais maior en Galicia que en España; en 2013 baixou tres décimas en Galicia e catro na media estatal.
- Tanto en Galicia como no total estatal a maior diminución en 2013 produciuse na construción (seis e cinco décimas, respectivamente); a porcentaxe galega de poboación ocupada neste sector supera en un punto porcentual (0,9 puntos) á de España.
- Nos servizos Galicia quedou en 2013 máis de cinco puntos (5,2) por baixo da porcentaxe media española, despois de subir nese ano 1,1 puntos porcentuais na nosa comunidade autónoma e oito décimas no total estatal.

■ **Cadro 4.32** Porcentaxe de persoas ocupadas por sector económico. Galicia/España 2013

	Total	Agricultura	Industria	Construción	Servizos
Galicia	100	7,6	15,5	7,3	69,7
España	100	4,5	14,1	6,3	75,2

Medias anuais
Fonte: INE, EPA

Para ver a evolución en Galicia nos cuartos trimestres do último trienio das situacións profesionais da poboación ocupada presentamos o cadro 4.33. Salientaremos que:

- A poboación asalariada diminuíu nos dous últimos anos, e fíxoo con especial intensidade en 2013. No bienio perdéronse 79.100 empregos por conta allea (un 9,3% dos que había en Galicia en 2008).
- A poboación asalariada supón actualmente un 77,1% da poboación ocupada, por baixo das porcentaxes estatal e da UE, e 1,2 puntos porcentuais menos que en Galicia no ano 2011 (78,3%).

■ Cadro 4.33

Poboación ocupada por situación profesional. Galicia. 2011-2013

	2011	2012	2013
Total poboación ocupada	1.083,0	1.039,4	997,6
Asalariados	847,9	813,4	768,8
Empresarios ou membros de cooperativas	223,5	225,8	221,1
Axudas familiares	11,5	10,1	7,7

Datos en miles, do cuarto trimestre. Metodoloxía EPA 2005
Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE

■ Séguelle á poboación asalariada en importancia cuantitativa do emprego a integrada polos empresarios e os membros de cooperativas. Subiu lixeiramente en 2012 e baixou máis en 2013. No bienio perdéronse 2.400 postos de traballo (un 1,1% dos que había en Galicia en 2011).

■ As persoas que traballan como “axudas familiares” baixaron un 30% no último bienio (3.800, en valor absoluto). A tendencia descendente produciuse os dous anos analizados, con especial intensidade en 2013. Supoñen xa só un 0,77% da ocupación galega e están fundamentalmente empregadas no sector primario (52%).

A desagregación das persoas asalariadas por tipo de contrato (temporal ou indefinido) que recolle o cadro 4.34 reflicte que:

■ En cada un dos tres últimos anos baixaron en Galicia tanto os contratos indefinidos como os temporais.

■ A diminución da contratación indefinida en Galicia no último bienio foi de 41.600 persoas (6,6%) e a temporal de 32.700 (15,8%).

■ Cadro 4.34

Contratación indefinida e temporal Galicia 2010-2013

	De duración indefinida			Temporal		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Galicia	633,9	605,6	592,3	206,9	181,5	174,2

Datos en miles do 4º trimestre. Metodoloxía EPA 2005
Fonte: INE, EPA

■ A taxa de temporalidade de Galicia (ou porcentaxe da poboación asalariada cun contrato temporal) é en 2013 dun 22,7%, catro décimas menos que no ano anterior (23,1%) e varios puntos porcentuais por baixo da taxa dos anos 2011 (24,6%) e 2010 (25,2%).

Nos capítulos 5 e 7 deste Informe Sociolaboral amplíamos a información relativa ás modalidades de contratación, polo que remitimos alí ás persoas interesadas en afondar nesta cuestión.

A distribución da poboación asalariada entre a que traballa a tempo completo e a que o fai a tempo parcial figura no cadro 3.35 para o último bienio. Nel podemos ollar a nidia diminución dos contratos con xornada completa e o crecemento dos de tempo parcial.

■ Cadro 4.35 **Persoas asalariadas por tipo de xornada Galicia 2012-2013**

	Tempo completo		Tempo parcial	
	2012	2013	2012	2013
Galicia	911,6	861,2	135,8	145,2

Datos en miles. Medias anuais. Fonte: INE (EPA)

Destacaremos que Galicia aumentou nos últimos anos a poboación contratada a tempo parcial, con especial intensidade en 2013, ano no que subiu en 9.600 persoas (máis que a suma do bienio anterior: 8.600).

Pola contra, baixou ano tras ano en Galicia a poboación ocupada con xornada completa, con especial intensidade en 2013 e en 2012, bienio no que se contabiliza a eliminación de 97.000 empregos desta modalidade.

A interacción destas dúas tendencias conlevou no último trienio unha suba da contratación a tempo parcial en Galicia de 18.200 empregos (14,3%) mentres que se eliminaron 116.300 con xornada completa (un 11,9%).

Con ser menor a poboación feminina galega que a masculina, hai o triplo de mulleres que de homes contratadas a tempo parcial en calquera dos anos analizados no cadro 4.35.

Se afondamos na EPA para coñecer o motivo que explicitan as persoas que están contratadas a xornada parcial, comprobamos que en Galicia dúas de cada tres (64,4%) non a teñen porque a elixan así por axeitarse mellor ás súas necesidades, senón porque non poden atopar traballo a tempo completo; e isto dáse tanto nos homes (67,9%) como nas mulleres (63,4%).

No cadro 4.36 vemos as persoas asalariadas dos sectores privado e público no último bienio en Galicia. Baixou o emprego en 2013 para os dous sectores.

■ Cadro 4.36 **Persoas Asalariadas. Sector público e privado. Galicia. 2012-2013**

	Sector público		Sector privado	
	2012	2013	2012	2013
Galicia	188,4	173,9	615	595

Datos en miles. Medias anuais. Fonte: INE (EPA)

Subliñaremos que en Galicia baixou tanto en 2013 como en 2012 a poboación contratada (fose no sector público ou no privado), con especial intensidade en 2013 no sector público e en 2012 no privado.

4.5 Poboación desempregada e taxa de paro

4.5.1 Poboación desempregada

Unha vez rematado o estudo da poboación ocupada, comezamos a análise doutro compoñente da poboación activa -a poboación desempregada- ao través dos datos que proporcionan as Enquisas de Poboación Activa elaboradas polo INE.

Seguindo o esquema utilizado nos epígrafes anteriores, estudaremos primeiramente a poboación desempregada nas distintas comunidades autónomas e logo as súas taxas de paro. Posteriormente afondaremos na distribución por sexos, provincias, grupos de idade e por tempo na procura de emprego.

O cadro 4.37 recolle, cos datos do cuarto trimestre, a poboación desempregada nas distintas comunidades autónomas no último trienio. Salientaremos que:

- En 2013 hai practicamente o mesmo número de persoas desempregadas en Galicia que en 2012 (400 máis).

■ **Cadro 4.37 Poboación desempregada. Por comunidades autónomas. 2011-2013**

	Valores absolutos. Miles			Distribución porcentual	Porcentaxe variacións anuais	
	T IV 11	T IV 12	T IV 13	T IV 13	T IV 12	T IV 13
Andalucía	1.248,5	1.442,6	1.446,6	24,5	15,5	0,3
Aragón	109,4	121,9	130,3	2,2	11,4	6,9
Asturias	90,5	114,1	104,5	1,8	26,1	-8,4
Baleares	146,5	144,1	134,6	2,3	-1,6	-6,6
Canarias	341,9	368,4	371,7	6,3	7,8	0,9
Cantabria	44,5	53,5	55,1	0,9	20,2	3,0
Castela - A Mancha	245,6	296,5	286,1	4,9	20,7	-3,5
Castela - León	201,5	240,8	250,8	4,3	19,5	4,2
Cataluña	775,4	885,1	820,4	13,9	14,1	-7,3
C. Valenciana	641,3	700,2	696,0	11,8	9,2	-0,6
Extremadura	141,3	173,6	160,1	2,7	22,9	-7,8
Galicia	240,4	277,4	277,8	4,7	15,4	0,1
Madrid	623,3	665,3	690,9	11,7	6,7	3,8
Murcia	199,1	216,6	207,9	3,5	8,8	-4,0
Navarra	42,5	52,6	50,1	0,8	23,8	-4,8
País Vasco	133,5	162,8	158,4	2,7	21,9	-2,7
A Rioxa	29,2	28,0	30,7	0,5	-4,1	9,6
Ceuta e Melilla	19,1	21,7	24,3	0,4	13,6	12,0
España	.273,6	5.965,4	5.896,3	100,0	13,1	-1,2

Cadro tomado de: *Ministerio de Empleo y Seguridad Social, Informe Trimestral de Análisis del Mercado de Trabajo, nº 108, marzo 2014*
 Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano

- A lixeirísima suba porcentual do desemprego de Galicia en 2013 (0,1%) contrasta coa suba porcentual de dous díxitos no bienio anterior. Na media estatal baixou en 2013 un 1,2% o número de persoas desempregadas.
- Ao igual que no ano anterior, a poboación desempregada de Galicia representa un 4,7% do total estatal, porcentaxe menor en 1,2 puntos porcentuais ao noso peso relativo demográfico no Estado.
- Nun ano de crecemento do desemprego en sete comunidades autónomas (e nas dúas cidades autónomas), as maiores diminucións porcentuais foron, por esta orde, as de Asturias, Extremadura, Cataluña e Baleares.
- Pola contra, as maiores subas relativas tivéronas as dúas cidades autónomas, A Ríoxa e Aragón.

4.5.2 Taxa de desemprego

O cadro 4.38 permítenos o seguimento comparativo das taxas de desemprego (porcentaxe de persoas desempregadas sobre a poboación activa) nas distintas comunidades autónomas no cuarto trimestre do último trienio.

- A taxa de paro foi en 2013 dun 22,1% en Galicia (seis décimas máis que no ano anterior e 3,8 puntos porcentuais máis que en 2011).

■ **Cadro 4.38** Taxas de desemprego. Por comunidades autónomas. 2011-2013

	Valores das taxas en porcentaxe			Variacións anuais en puntos porcentuais		
	T IV 11	T IV 12	T IV 13	T IV 11	T IV 12	T IV 13
Andalucía	31,2	36,0	36,4	2,9	4,6	-0,1
Aragón	16,8	18,7	20,7	0,8	1,7	0,4
Asturias	18,9	24,0	22,5	2,2	4,9	2,0
Baleares	25,2	24,5	22,9	3,0	-1,0	-1,5
Canarias	30,9	33,2	33,3	2,0	2,0	-1,5
Cantabria	15,9	19,3	20,1	1,0	3,2	0,1
Castela - A Mancha	24,4	30,2	29,3	3,1	5,6	1,2
Castela - León	17,2	20,9	22,1	1,4	3,6	0,8
Cataluña	20,5	24,1	22,4	2,5	3,5	-0,8
C. Valenciana	25,4	28,2	28,0	2,5	2,7	-1,7
Extremadura	28,6	34,1	32,4	4,7	5,5	-1,8
Galicia	18,3	21,5	22,1	2,6	3,0	0,7
Madrid	18,5	20,1	21,0	2,8	1,4	1,0
Murcia	26,8	29,8	29,1	1,8	2,9	-0,6
Navarra	13,8	17,3	16,8	2,2	3,4	-0,5
País Vasco	12,6	16,1	15,8	1,7	3,3	-0,2
A Ríoxa	18,7	18,8	20,2	3,0	0,1	1,4
Ceuta e Melilla	28,6	33,6	36,4	3,2	4,8	2,8
España	22,9	26,2	26,1	2,5	3,2	-0,1

Cadro tomado de: *Ministerio de Empleo y Seguridad Social, Informe Trimestral de Análisis del Mercado de Trabajo, nº 108, marzo 2014*
 Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano

- A suba da nosa taxa de desemprego en 2013 e a lixeirísima diminución da estatal fixeron que se reducise en sete décimas (quedou en catro puntos) o diferencial respecto da media española.
- En 2013 os maiores crecementos da taxa de paro tivéronos Melilla, Aragón e A Rioxa, mentres que as diminucións máis intensas foron as de Cataluña, Extremadura, Baleares e Asturias.
- A clasificación autonómica, ordenada por maior taxa de desemprego, encabézana, un ano máis, as dúas cidades autónomas, Andalucía, Canarias e Extremadura (todas por riba do 32%) e repiten pechándoa Navarra e País Vasco, que foron en 2013 as únicas comunidades con taxa de paro por baixo do 20%.

A taxa de desemprego de Galicia no cuarto trimestre de 2013 segue a ser máis do dobre que as taxas medias da UE ou da OCDE; velaí unha “diverxencia” real da nosa estrutura económico-social que cómpre reducir para achegármonos ao nivel medio de benestar do conxunto das nacións cun maior desenvolvemento económico-social.

Parece que non foi esta a preocupación principal desde maio de 2010 na axenda política no Estado español nin na nosa comunidade autónoma, porque a diminución do endebedamento público pasou a ter o protagonismo principal, deixando nun segundo plano unha política económica anticíclica centrada na creación de emprego, que lle dea pulo ao remate da crise económica, nun tempo en que tantos miles de familias están a sufrir as consecuencias dunha desfeita económica que elas non causaron.

4.5.3 Distribución por sexos, grupos de idade e tempo na procura de emprego

A evolución das taxas de desemprego de Galicia nunha etapa máis longa que a vista no cadro 4.39, así como a desagregación por sexos, figuran no cadro 4.39; permite comprobar que:

- A taxa de desemprego en 2013 en Galicia está tres décimas por riba nos homes (22,2%) que nas mulleres (21,9%).

■ Cadro 4.39

Taxa de desemprego. Por sexos. Galicia. 2007-2013

	Diferencial*	Homes	Mulleres
2007	4,3	5,7	10,0
2008	3,0	7,4	10,4
2009	2,2	11,8	13,6
2010	1,7	14,6	16,3
2011	1,7	16,6	18,3
2012	-0,5	20,9	20,4
2013	-0,3	22,2	21,9

*O diferencial é a resta: mulleres - homes
Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005
Fonte: INE, EPA

■ A taxa masculina de paro de Galicia en 2013 (22,2%) case cuadriplica a do ano 2007 (5,7%), o que reflicte nidiamente a intensidade do efecto que no desemprego dos homes tivo a crise económica que comezou en 2008. Nas mulleres, dobrouse a taxa de desemprego nese período.

■ A taxa feminina de desemprego de Galicia estivo tradicionalmente moi por riba da masculina; este diferencial foise pechando de 2007 a 2010, estabilizouse en 2011 e pasou a ser máis baixa a a taxa de paro das mulleres en 2012, cunha diferenza que se pechou dúas décimas en 2013; o último dato certifica que a taxa de desemprego galega é tres décimas maior nos homes.

A desagregación por sexos e grupos de idade das taxas de desemprego de Galicia no último trienio que figuran no cadro 4.40 reflicte que:

■ A taxa de desemprego galega no grupo de idade de 16 a 25 anos, que xa era moi alto en 2011 (35,4%) rebordou en 2003 o limiar do 50%, explicitando unha das maiores diferenzas da nosa estrutura laboral coas nacións máis desenvolvidas.

■ **Cadro 4.40 Taxas de desemprego. Por grupos de idade e sexo. Galicia. 2012-2013**

	Total		Menos de 25 anos		25 a 54 anos		55 e máis	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Total	20,7	22,1	45,5	50,2	10,6	21,7	12,7	15,1
Homes	20,9	22,2	45,8	51,1	10,4	21,2	13,1	16,2
Mulleres	20,4	21,9	45,1	49,1	10,8	8,5	12,2	13,6

Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005. Fonte: IGE (con datos de: INE, EPA).

■ Esta taxa de paro da mocidade galega de 2013 é máis do dobre que a do grupo de idade de 25 a 54 anos e máis do triplo que no chanzo dos maiores de 54 anos.

■ A análise cruzada por sexo e grupo de idade certifica que a taxa de desemprego máis alta en Galicia no ano 2013 é, igual que no ano anterior; o da poboación masculina máis nova (desta volta un 51,1%).

As persoas que desexen estudar a diferenciación por sexos e provincias da taxa de desemprego galega pode facelo coa consulta do cadro 5.7, no capítulo deste Informe Sociolaboral titulado: “A muller no mundo laboral”.

No cadro 4.41 recollemos a distribución da poboación desempregada galega desde 2007 segundo o tempo de busca no emprego. Salientaremos que:

■ Subiu en 2013 o número de persoas nos dous chanzos de poboación que levan máis tempo sen traballo (os parados de longa duración), cun incremento especialmente intenso das persoas que levan alomenos dous anos desempregadas (23.700 máis en 2013 que no ano anterior; un 31,2% de suba).

■ Ese grupo da poboación parada “de moi longa duración” (máis de dous anos nesa situación) é desde 2012 o maioritario (no limiar das 100.000 persoas desempregadas en 2013). Velaí un claro indicador do perigo da exclusión social en moitos fogares, desolados pola crecente taxa de pobreza (infantil e tamén dos adultos).

■ **Cadro 4.41** **Persoas desempregadas por tempo de búsqueda de emprego. Galicia. 2008-2013**

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Tempo de búsqueda de emprego						
Total persoas desempregadas	114,7	165,9	200,3	228,3	270,7	282,6
Xa atoparon emprego	15,5	11,8	9,4	11,5	12,1	11,8
Menos de 6 meses	55,2	71,9	67,5	72,9	74,6	66,1
De 6 meses a menos dun ano	13,4	33,2	42,1	37,1	48,2	42,7
Dun ano a menos de 2	14,2	25,8	46,3	55,0	59,8	62,4
2 anos ou máis	16,4	23,3	35,0	51,8	75,9	99,6

Datos en miles de persoas. Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005
 Fonte: INE, EPA (Elaboración do IGE)

■ Baixou en 300 persoas o número dos que atoparon traballo no tempo de facerse as entrevistas da EPA; cuantitativamente segue a ser, con moita diferenza, o menor dos cinco grupos analizados.

4.6 O paro rexistrado 2013

Os datos para a elaboración da estatística do Paro Rexistrado na Comunidade Autónoma obtéñense da oficina de Emprego da Xunta de Galicia onde o colectivo de desempregados inscríbese co fin de solicitar servizos de intermediación laboral, formación, información de prestacións etc. Recollidos os datos a través dunha entrevista ocupacional co demandante, introdúcense no sistema Informático do SPEE que remite dentro dos cinco primeiros días hábiles de cada mes, os datos procesados por provincias á Dirección Xeral de Formación e Colocación para a elaboración das estatísticas autonómicas.

Dentro do colectivo de parados, son obxecto de tratamento, aqueles que teñen demandas pendentes de satisfacer o último día do mes, excepto os que se atopen nalguna das situacións establecidas na Orde Ministerial do 11 de Marzo de 1985 (BOE de 14/3/85):

- Demandantes que solicitan outro emprego compatible co que exercen (Pluriemprego).
- Demandantes, que estando ocupados, solicitan un emprego para cambialo polo que teñen (Mellora de emprego).
- Preceptores de Prestacións por Desemprego que realicen traballos de colaboración social (perciben a prestación por desemprego completada pola realización do traballo de colaboración social).
- Pensionistas de xubilación, invalidez absoluta, gran invalidez ou igual ou maiores de 65 anos (xubilados).
- Demandantes de emprego por un período inferior a 3 meses (Emprego conxuntural).
- Demandantes de traballo parcial inferior a 20 horas semanais (Xornada < 20 horas).
- Menores de 25 anos que cursen estudos de ensinos oficiais regrados ou superando esta idade sexan demandantes de primeiro emprego (Estudantes).

- Asistentes a Cursos de Formación Profesional Ocupacional superiores a 20 horas lectivas á semana, teñan unha bolsa polo menos de manutención e sexan demandantes de primeiro emprego (Estudantes).
- Aqueles preceptores de Prestacións por Desemprego que a compatibilizan con traballo a tempo parcial (Compatibilidade prestacións).
- Demandantes coa demanda suspendida en tanto permanezan nesa situación xa que a suspensión da demanda, que xeralmente se tramita a petición do demandante e por causa que o xustifique, interrompe a procura de empelo (Exemplo: I.T.) (demandas suspendidas).
- Demandantes que están a percibir o subsidio agrario ou que esgotándoo, non transcorrese un período superior a un ano desde o día do nacemento do dereito (traballadores eventuais agrícolas subsidiados).
- Demandantes que rexeiten accións de inserción laboral adecuadas ás súas características (Rexeitamento de accións de inserción laboral).
- Demandantes sen dispoñibilidade inmediata para o traballo, como demandantes inscritos para participar nun proceso de selección dun posto de traballo determinado, solicitantes de emprego soamente no estranxeiro, de emprego só a domicilio, de Expediente de regulación de emprego etc. (Outras causas).

Existe un gran número de situacións ás que as demandas de emprego pendentes nas Oficinas de Emprego non se consideran incluídas no concepto de paro rexistrado, e nalgũa delas, talvez, sería discutible a súa non inclusión, ao que hai que engadir que nalgúns casos as baixas expectativas de atopar traballo a través dos Servizos Públicos de Emprego provoca a non inscrición como demandante, así como a obrigação da renovación da demanda de emprego cada 3 meses.

Por estas razóns considéranse máis fiables os datos da EPA. Moitos dos catalogados como parados rexistrados serían clasificados como inactivos se se lles aplicase o cuestionario EPA.

No ano 2005 implantouse un novo sistema informático que afecta significativamente o número de parados rexistrados, debido á eliminación de clases de clasificación obsoletas e á corrección do tratamento de determinados colectivos. Os incrementos do paro rexistrado que se poden observar, a partir da implantación o 4/05/05/, do programa SISPE, tanto en Galicia como en España, non se corresponden a un incremento real do paro, senón a unha mellor recollida de información do SISPE. O anterior sistema chamado SILE, subestimaba a cifra do paro rexistrado en preto de 30.000 persoas en Galicia.

Neste sentido actualizouse a base de datos, reconstruíndo os datos a nivel nacional, entre o ano 2001 e abril de 2005, ata a implantación definitiva do SISPE o 4/5/05, para poder realizar comparacións sobre o paro rexistrado.

Deste cadro extráese:

- A diminución do paro rexistrado en Galicia en 7.724 persoas alcanzando unha variación de -2,85% con respecto ao ano anterior. Os datos da media de España reflectiron 147.385 persoas menos rexistradas como paradas (-3,13%)

■ Cadro 4.42

Evolución do paro rexistrado e da taxa de paro. Galicia 2008-2013

	Parados Decembro 2013	Variación anual absoluta
Andalucía	1.033.647	-50.182
Aragón	110.832	311
Asturias	100.876	-2.911
Baleares	91.215	-4.620
Canarias	274.053	-10.862
Cantabria	56.948	607
Castela - A Mancha	252.114	-10.226
Castela - León	235.919	-1.340
Cataluña	624.872	-22.596
C. Valenciana	547.360	-22.375
Extremadura	145.037	-907
Galicia	271.063	-7.724
Madrid	353.563	-8.921
Rexión de Murcia	151.084	-3.467
Navarra	51.486	-458
País Vasco	167.374	-1.709
A Ríoxa	27.024	-553
Ceuta	12.673	-443
Melilla	12.196	-409
España	4.701.338	-148.785

Fonte: SEPE

■ O número absoluto de parados en 2013 reduciuse en comparación a decembro de 2012 e a taxa de paro alcanzou o 20,99%, mentres que a media do conxunto do Estado foi 20,38%.

■ A achega de Galicia no paro rexistrado estatal foi de 5,76%.

A evolución do paro rexistrado en Galicia (cadro 4.43) e a taxa de paro reflicten unha tendencia á alza do ano 2008 ao 2012, e cunha leve diminución en 2013.

■ Cadro 4.43

Evolución do paro rexistrado e da taxa de paro. Galicia 2008-2013

	Nº Parados	Taxa de paro
2008	189.903	14,34
2009	222.839	16,97
2010	237.313	18,30
2011	258.234	19,66
2012	278.787	21,25
2013	271.063	20,99

Datos de decembro de cada ano.

Fonte: SEPE

O paro rexistrado por provincias (cadro 4.44) toma como variables a idade (<25 ANOS E >25 ANOS) e o sexo.

■ **Cadro 4.44** **Paro rexistrado. Por provincias e idades. Galicia. 2013**

	Paro mes	Menores de 25 anos			Maiores de 25 anos		
		Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres
A Coruña	105.585	6.042	3.255	2.787	99.543	48.793	50.750
Lugo	27.615	1.837	1.000	837	25.778	13.353	12.425
Ourense	29.276	1.907	1.035	872	41.493	27.369	14.124
Pontevedra	108.587	6.941	3.791	3.150	101.646	48.495	53.151
Galicia	271.063	16.727	9.081	7.646	268.460	138.010	130.450

Datos de decembro de 2013
Fonte: SEPE

Por provincias (cadro 4.45) en todas produciuse unha redución do paro rexistrado.

■ **Cadro 4.45** **Paro rexistrado e taxa de paro. Por provincias. 2013**

	Nº Parados Dec. 2013	Taxa de paro	Variación Decembro 2012
A Coruña	105.585	19,44	-4.390
Lugo	27.615	17,48	-324
Ourense	29.276	21,43	-1.131
Pontevedra	108.587	23,95	-1.879

Datos de decembro 2013
Fonte: SEPE

Se comparamos estes valores cos estatais, observamos que Ourense (21,43%) e Pontevedra superan a taxa española (23,95%), mentres que A Coruña (19,44%) e Lugo (17,48%) quedan por baixo.

As taxas de paro rexistrado en Galicia en 2013 por sexo e grupo de idade (cadro 4.46), mostran unha taxa do 23,79% para os menores de 25 anos e unha taxa do 20,96% para os maiores de 25 anos.

■ **Cadro 4.46** **Taxa de paro. Por idades e sexos. Galicia. 2013**

	Menores de 25 anos	Maiores de 25 anos
Homes	22,87	19,25
Mulleres	22,16	22,75

Datos de decembro de 2013
Fonte: SEPE

Se á variable de idade engadimos o variable sexo, observamos que a taxa maior dáse en homes menores de 25 anos.

En decembro/13 o total de homes parados rexistrados alcanzaban os 132.967, o que supoñía un 49% do total da poboación parada, fronte a unha poboación parada feminina de 138.096 mulleres que representaban o 51% do total. En 2012 estas porcen-

taxes foron do 49,61 % e do 50,39 %, respectivamente, o que pon de manifesto a redución de diferenzas por sexos na poboación parada.

Tanto a poboación parada masculina, como a feminina diminuíron en 2013. A taxa de paro rexistrado no grupo de homes reduciuse en 0,38 puntos, pasando do 19,85% de 2012 ao 19,47% de 2013, e no grupo de mulleres a redución foi algo menor, quedando a taxa de paro rexistrado en 22,72% en 2013, fronte ao 22,85% de 2012.

Aínda que a repartición do número de parados rexistrados prexudica claramente ao colectivo feminino, apréciase unha lixeira melloría na repartición porcentual.

Aumentaron lixeiramente a diferenza entre o grupo de mulleres < 25 anos (22,16%) e o grupo de mulleres > 25 anos (22,75%), mentres que no grupo de homes, os menores de 25 anos (22,87%) reduciron levemente a distancia co grupo de maiores de 25 anos (19,25%).

A distribución por sectores do paro rexistrado (cadro 4.47) comparándoo co ano anterior reflicte unha diminución en “industria”, “construción” e “sen emprego anterior”

O sector Servizos segue sendo o que máis desempregados rexistra superando á suma dos outros tres sectores produtivos, Agricultura e pesca, Industria, Construción e sen emprego anterior, xuntos.

Se os comparamos co 2012, a única subida destacable foi en “sector servizos”.

■ **Cadro 4.47 Paro rexistrado. Por sectores. Galicia. 2013**

	Parados Decembro 2013	Parados Decembro 2012
Agricultura e pesca	4.800	5.100
Industria	17.200	15.200
Construción	13.200	19.700
Servizos	79.400	78.800
Sen emprego anterior o mais dun ano sen traballar	166.200	158.100

Datos de decembro de 2013
Fonte: EPA

O paro rexistrado por nivel académico e provincia reflíctese no cadro 4.48 onde se aprecia un maior rexistro de parados no grupo con Estudos Secundarios con 156.589 persoas desempregadas (57,77%) e Estudos Primarios con 54.287 persoas desempregadas (20%).

■ **Cadro 4.48 Paro rexistrado. Por nivel académico e provincias. 2013**

	Sen estudos	Sen certif. estudos prim.	Con certif. estudos prim.	Programa F.P.	Educ Xeral	Tec. Prof. Sup	1º Ciclo Superior	2º e 3º Ciclo Superior	Outros
A Coruña	6.796	9.445	10.438	7.277	50.319	8.864	4.754	7.615	77
Lugo	2.393	1.790	4.307	1.820	12.001	2.367	1.413	1.514	10
Ourense	215	2.041	4.949	1.933	15.488	1.902	1.291	1.434	23
Pontevedra	1.409	5.405	15.912	7.908	59.843	8.455	3.837	5.749	69
Galicia	10.813	18.681	35.606	18.938	137.651	21.588	11.295	16.312	179

Datos de decembro 2013.
Fonte: SEPE

4.7 A poboación inactiva

No cadro 4.49 reflíctense os datos da poboación inactiva en Galicia, diferenciándoo por provincias e situación de inactividade:

■ **Cadro 4.49 Poboación inactiva por situación de inactividade. Galicia e provincias. 2008-2013**

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Total						
A Coruña	429,3	419,6	426	413	406,4	439,1
Lugo	155,2	154,9	144,9	146	145	145,8
Ourense	146,3	153,7	148,4	147	148,1	148,5
Pontevedra	342,0	350,7	366,3	353,8	357,7	357,9
Galicia	1.072,8	1.078,9	1085,6	1059,8	1057,2	1091,3
Estudantes						
A Coruña	62,7	61,7	67	64,5	60,7	57,1
Lugo	15,5	19,8	19,1	16,6	15,4	14,9
Ourense	15,8	15,2	15	14,8	16,2	15,7
Pontevedra	53,8	51,7	56,6	54,1	48,5	46,2
Galicia	147,8	148,4	157,7	150	140,8	133,9
Retirados, xubilados e pensionistas						
A Coruña	202,3	218,2	211,3	214	218,4	239,4
Lugo	101,4	94,9	90,8	98	92,7	90,5
Ourense	88,0	91,7	91,6	93,7	93,3	94,3
Pontevedra	163,6	167,8	181,5	186,4	188,7	188,6
Galicia	555,3	572,6	575,2	592,1	593,1	612,8
Labores da casa						
A Coruña	108,6	92	97,6	87,7	80,8	93
Lugo	23,3	25,4	22,4	19,5	22	23,7
Ourense	26,0	28,4	26	25	25,8	23,9
Pontevedra	82,5	85,7	88,2	79,4	81,9	83,2
Galicia	240,4	231,5	234,2	211,6	210,5	223,8
Outros						
A Coruña	48,2	44,9	47,8	43,9	45,6	46,5
Lugo	12,5	13,5	12,4	11,3	14	15,5
Ourense	14,2	17	15,2	12,7	12,3	13,9
Pontevedra	33,9	42,6	38,4	32,1	34,6	36,9
Galicia	108,8	118,0	113,8	100	106,5	112,8
Non sabe. Non refire estado inactividade						
A Coruña	7,4	2,7	2,2	3,2	0,8	3,1
Lugo	2,5	1,3	0,2	0,5	0,9	1,1
Ourense	2,2	1,3	0,5	0,8	0,5	0,7
Pontevedra	8,3	2,9	1,6	1,8	4,1	3
Galicia	20,4	8,2	4,5	6,3	6,3	7,9

Miles de persoas.
Fonte: IGE, EPA 2013

Destaca a subida da poboación inactiva nas catro provincias, destacando A Coruña.

Como en anos anteriores mais da metade das persoas inactivas atópase no grupo de “retirados, xubilados, pensionistas” 56,16%.

A continuación atopamos a categoría de “labores do fogar”, con resultados similares ao ano anterior, 20,40%.

O grupo de “estudantes” representa o 12,27% da poboación inactiva, destacando a baixada das persoas inactivas desta categoría en todas as provincias galegas.

Soben todas as categorías excepto “estudantes” que experimenta un descenso.

A categoría que máis aumento experimenta é a de “retirados, xubilados, pensionistas”.

■ **Cadro 4.50 Poboación inactiva por situación de inactividade e comunidade autónoma. 2013**

	Total	Estudiante	Xubilado ou prexubilado	Labores do fogar	Incapacitado permanente	Perceptor de pension distinta de xubilación ou prexubilación	Outras situacións ⁽¹⁾
Total	15.472,3	2.132,5	5.824,7	4.119,8	1.299,2	1.731,0	365,1
Andalucía	2.820,3	437,9	901,3	802,8	284,0	328,0	66,6
Aragón	456,5	53,9	188,0	124,1	33,7	47,7	9,2
Asturias	441,6	46,9	184,2	103,1	45,8	54,3	7,3
Baleares	336,8	47,7	116,3	107,3	18,2	35,8	11,5
Canarias	670,1	106,9	197,9	187,9	67,6	87,0	22,8
Cantabria	214,9	29,7	80,1	58,0	16,9	25,0	5,3
Castela - León	956,3	115,1	390,7	254,5	76,7	104,8	14,5
C. - A Mancha	692,3	103,2	210,6	232,9	53,1	76,4	16,2
Cataluña	2.254,9	295,0	966,5	517,9	148,8	273,4	53,3
C. Valenciana	1.653,7	206,9	656,4	444,2	163,2	155,5	27,5
Extremadura	410,2	59,0	123,8	118,1	33,1	61,0	15,2
Galicia	1.093,7	121,3	506,3	236,5	98,7	112,0	18,9
Madrid	1.881,1	280,6	738,6	487,9	125,9	184,8	63,3
Murcia	456,5	71,7	141,4	137,5	48,5	47,0	10,4
Navarra	210,7	31,5	77,4	59,0	14,6	23,2	4,9
País Vasco	768,3	101,8	291,8	203,1	60,2	98,7	12,6
A Ríoxa	103,3	13,3	43,5	26,6	6,9	10,3	2,7
Ceuta	26,3	4,7	4,9	10,4	1,8	3,6	0,8
Melilla	24,8	5,3	5,0	8,2	1,4	2,4	2,5

(1) A categoría Outra situación inclúe aos inactivos que non mencionan ningunha situación de inactividade e declaran estar buscando emprego ou traballar.
 Datos en miles.
 Fonte: INE, EPA 4º trimestre de 2013.

Para finalizar podemos facer unha breve análise da situación de “Os inactivos” no resto das comunidades Autónomas:

○ número de persoas inactivas aumenta tanto en Galicia como na media España.

■ **Cadro 4.51** **Poboación inactiva por clase principal de inactividade e comunidade autónoma. 2013**
Porcentaxe respecto do total de cada comunidade autónoma

	Total	Estudiante	Xubilado ou prexubilado	Labores do fogar	Incapacitado permanente	Perceptor de pension distinta de xubilación ou prexubilación	Outras situacións ⁽¹⁾
Total	100	13,8	37,6	26,6	8,4	11,2	2,4
Andalucía	100	15,5	32	28,5	10,1	11,6	2,3
Aragón	100	11,8	41,2	27,2	7,4	10,4	2
Asturias	100	10,6	41,7	23,3	10,4	12,3	1,7
Baleares	100	14,2	34,5	31,9	5,4	10,6	3,4
Canarias	100	15,9	29,5	28	10,1	13	3,4
Cantabria	100	13,8	37,2	27	7,8	11,7	2,5
Castela - León	100	12	40,9	26,6	8	11	1,5
C. - A Mancha	100	14,9	30,4	33,6	7,7	11	2,3
Cataluña	100	13,1	42,9	23	6,6	12,1	2,4
C. Valenciana	100	12,5	39,7	26,9	9,9	9,4	1,7
Extremadura	100	14,4	30,2	28,8	8,1	14,9	3,7
Galicia	100	11,1	46,3	21,6	9	10,2	1,7
Madrid	100	14,9	39,3	25,9	6,7	9,8	3,4
Murcia	100	15,7	31	30	10,6	10,3	2,3
Navarra	100	14,9	36,7	28	6,9	11	2,3
País Vasco	100	13,3	38	26,4	7,8	12,8	1,6
A Ríoxa	100	12,8	42,1	25,7	6,6	10	2,6
Ceuta	100	17,9	18,8	39,5	6,8	13,9	3,1
Melilla	100	21,5	20,2	33	5,6	9,7	10,1

(1) A categoría Outra situación inclúe aos inactivos que non mencionan ningunha situación de inactividade e declaran estar buscando emprego ou traballar.
Datos en miles.
Fonte: INE, EPA 4º trimestre de 2013.

Do mesmo xeito que o ano anterior, Galicia segue sendo a comunidade con maior porcentaxe de persoas inactivas no grupo de “xubilados e prexubilados” 46,3% (45,5% en 2012), seguido de Cataluña (42,9%). A media Nacional é de 37,6% (36,5% en 2012)

No grupo de “estudantes” a porcentaxe de Galicia, 11,1% (13,3% en 2012) é inferior ao resto das comunidades autónomas (España 13,8%)

A porcentaxe de inactivos no grupo de “labores do fogar” segue sendo o mais baixo do total de España, 21,6% (20,4% en 2012) e 26,6 % en España.

No ano 2013 aumentou levemente a porcentaxe de “incapacitados permanentes” pasando a un 9%. Volve ser a Rexión de Murcia a que rexistra a maior porcentaxe nesta categoría, 10,6% (España 8,4%).

Por idade destaca:

- A maior porcentaxe de inactivos dáse nos maiores de 65 anos co 56,6% (51,5% en España). Castela - León é a comunidade coa porcentaxe máis alta neste tramo de idade (57%) e Melilla é a que a ten máis baixa (29,8%)
- Séguenlle os pertencentes ao grupo de idade de 55 a 64 anos co 15,4% (15,7% en España). Principado de Asturias é a comunidade que ten un maior número de inactivos neste tramo de idade (18,6%) e Ceuta a que menos (9,7%)
- En Galicia a menor porcentaxe de inactivos por grupo de idade atópase no intervalo de 25 a 34 anos co 3,5 % (4,3% en España). Principado de Asturias é a comunidade cunha porcentaxe máis baixa neste tramo (3%) e Ceuta a comunidade ca porcentaxe máis alta (11,5%).

■ **Cadro 4.52 Poboación inactiva por grupos de idade e comunidade autónoma. 2013**
Porcentaxes respecto do total de cada comunidade autónoma

	Total	De 16 a 19 anos	De 20 a 24 anos	De 25 a 34 anos	De 35 a 44 anos	De 45 a 54 anos	De 55 a 64 anos	De 65 e máis anos
Total	100	9,3	6,3	4,3	5,2	7,7	15,7	51,6
Andalucía	100	10,3	7,5	4,7	5,9	10,2	16	45,6
Aragón	100	8,1	6,3	4	4,4	6,1	15,2	56
Asturias	100	6,1	4,6	3	5,3	9	18,6	53,3
Baleares	100	10,8	7,2	4,4	7,8	8,1	14,7	47
Canarias	100	10,4	6,4	5,9	6,8	10,3	16,3	44
Cantabria	100	8,1	6,5	4,2	5,1	7,6	16,9	51,6
Castela - A Mancha	100	10,3	7,1	3,9	6,5	7,9	14,4	50
Castela - León	100	7,6	6	3,5	4,5	6,6	14,9	57
Cataluña	100	9,6	5	3,7	4,5	6,1	15,6	55,5
C. Valenciana	100	8,8	6,2	4,9	5,7	6,6	16,1	51,7
Extremadura	100	9,5	7,2	4,2	4,9	9,2	15,7	49,3
Galicia	100	7,1	5,5	3,5	4,6	7,2	15,4	56,6
Madrid	100	10,2	6,4	4,3	4,5	7,2	15,1	52,2
Murcia	100	11,7	7,5	6,4	6,4	8,5	13,9	45,6
Navarra	100	10	6,5	4,8	5,1	6,7	14,7	52,2
País Vasco	100	8,2	5,6	3,3	3,6	6,2	17,4	55,7
A Ríoxa	100	8,8	7,2	3,9	4,1	6	13,8	56,1
Ceuta	100	12	11,5	11,1	15,1	6,6	9,7	34,1
Melilla	100	14,5	9,1	12,9	6,2	10,8	16,8	29,8

Datos en miles.

Fuente: INE, EPA 4º trimestre de 2013.

A MULLER
NO MUNDO LABORAL

5

Introdución

Na exposición de motivos da Lei Orgánica 3/2007 do 22 de marzo para a igualdade efectiva de mulleres e homes (vixente ata 1/01/2015) dise: "O artigo 14 da Constitución Española proclama o dereito á igualdade e á non discriminación por razón de sexo. Pola súa banda o artigo 9.2 consagra a obrigação dos poderes públicos de promover as condicións para a igualdade do individuo e dos grupos en que se integra sexan reais ou efectivos".

A igualdade, é así mesmo, un principio fundamental na U.E., no que se refire ao acceso ao emprego, formación, promoción profesional e ás condicións de traballo. A violencia de xénero, a discriminación salarial, a discriminación nas pensións de viuvez, o maior desemprego feminino, a escasa presenza das mulleres en postos de responsabilidade política, social, cultural e económica, ou os problemas de conciliación entre a vida persoal, laboral e familiar; mostra que a igualdade plena e efectiva aínda non se conseguiu.

O Título IV desta Lei Orgánica 3/2007, do 22 de marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes, ocúpase do dereito ao traballo en igualdade de oportunidades entre mulleres e homes no acceso ao emprego, na formación profesional e nas condicións de traballo e contéplase especificamente o de negociar plans de igualdade nas empresas de máis de 250 traballadores/as.

No Cumio de Lisboa do ano 2000, fixouse un obxectivo de emprego feminino para 2010: o 60%.

As recomendacións que se fan a España están orientadas a aumentar os incentivos para que as mulleres participen no mercado de traballo e incrementar a dispoñibilidade e asequibilidade dos servizos para o coidado de fillos e outras persoas dependentes.

A situación de desigualdade da muller segue sendo palpable non só en España e Europa, senón no resto do mundo. A OIT puxo a voz de alarma sobre a feminización da pobreza, resultado, en parte das diferenzas de xénero no ámbito laboral. Aumenta o número de mulleres que acceden ao emprego pero tamén aumenta o número de mulleres en paro. A taxa de actividade das mulleres españolas está por baixo das europeas e a taxa de emprego feminino, aínda que mellorou nos últimos anos, aínda é mais baixa que a das mulleres europeas. A taxa de paro feminino, que tende a reducir distancias co masculino, segue sendo elevada.

As diferenzas salariais entre home e mulleres na media da U.E fóronse reducindo progresivamente. En España a evolución foi mínima, non só mantéñense unhas grandes diferenzas salariais, por razón de sexo, senón que a porcentaxe de mulleres con ingresos anuais superiores a 30.000 euros é moi reducido.

Ao longo deste capítulo queremos deixar reflexo da necesidade de adoptar medidas que reduzan as dificultades da muller para acceder e manter o emprego, a temporalidade, a precariedade, a desigualdade salarial e dificultades para conciliar a vida familiar, laboral e persoal. A estes elementos debe unirse a importante segregación ocupacional por sexos, o emprego feminino céntrase en determinadas ramas de actividade (segregación horizontal) e en determinadas categorías profesionais (segregación vertical).

Mais complicado parece que desapareza o “teito de cristal” ou “chan pegañento”: barreira invisible formada por unha complexa trama de estruturas en organizacións dominadas polos homes, que impiden que as mulleres accedan a postos de gran responsabilidade e recoñecemento social, e que en moitos casos crean que o elixiron elas libremente.

5.1 A muller na poboación galega

Neste capítulo atenderemos o mercado de traballo de Galicia desde a perspectiva da posición que nel ocupan as mulleres. Comezaremos este achegamento á problemática da muller no mercado de traballo galego analizando a participación relativa da muller na poboación galega.

As mulleres son maioría na poboación galega (así como na de cada unha das súas provincias) e na española, como se comproba co cadro 5.1. De cada 100 homes que hai en Galicia en 2013, hai 107,2 mulleres; o dato na Coruña é de 108, en Lugo de 105,9, en Ourense de 107,5 e en Pontevedra de 106,4 (todos moi por encima da media española: 103,2).

■ Cadro 5.1

Poboación de Galicia e España. Por sexo e provincias. Padrón municipal a 1 de Xaneiro de 2013

	Ambos sexos	Varóns	Mulleres
España	47.129.783	23.196.386	239.333.976
Galicia	2.765.940	1.335.122	1.430.818
A Coruña	1.138.161	547.079	591.082
Lugo	346.005	168.013	177.992
Ourense	326.724	157.425	169.299
Pontevedra	955.050	462.605	492.445

Fonte: Instituto Nacional de Estadística. Padrón de habitantes

No cadro 5.2 constatamos que no ano 2013 había na Unión Europea aproximadamente 51,17% de mulleres (o dato varía lixeiramente segundo consideremos a Eurozona ou a UE).

■ Cadro 5.2

Poboación España e U.E. % de mulleres 2010/2013

	2010	2011	2012	2013
EU 28	51,18	51,17	51,17	51,18
EU 27	51,17	51,16	51,16	51,17
EU 18	51,12	51,14	51,14	50,96
España	50,70	50,66	50,71	50,74

Fonte: EUROSTAT

A porcentaxe de mulleres sobre a poboación total en cada unha das comunidades autónomas (e no total estatal) desde 1998 figura no cadro 5.3. Destacaremos que no ano 2013:

- A porcentaxe de Galicia (51,73%) supera en 0,95 puntos á media estatal.
- Este ano Galicia deixa de ocupar o primeiro lugar en número de mulleres, sendo Asturias (52,12 %) e Madrid (51,91%), as que ocupan o primeiro e segundo posto.
- Murcia e Castela - A Mancha (ademais das cidades autónomas: Ceuta e Melilla) teñen as menores porcentaxes.

■ **Cadro 5.3** **Porcentaxe de mulleres sobre a poboación total. Por comunidades autónomas. 2003-2013**

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Andalucía	50,61	50,57	50,45	50,37	50,36	50,36	50,46	50,49	50,50	50,53	50,57
Aragón	50,39	50,31	50,19	50,16	49,93	49,93	49,92	50,13	50,14	50,21	50,27
Asturias	52,02	52,03	52,04	52,05	50,02	52,02	52,00	52,05	52,05	52,07	52,12
Baleares	49,94	49,95	49,89	49,86	49,63	49,63	49,69	49,87	49,91	49,97	50,11
Canarias	49,86	49,85	49,79	49,83	49,90	49,90	49,97	50,08	50,08	50,14	50,19
Cantabria	51,19	51,17	51,13	51,09	50,96	50,96	51,00	51,09	51,13	51,17	51,23
Castela - A Mancha	50,01	49,93	50,60	49,75	49,44	49,43	49,47	50,44	50,45	50,47	49,69
C. e León	50,63	50,63	49,81	50,57	50,37	50,36	50,38	49,57	49,58	49,59	50,54
Cataluña	50,63	50,59	50,42	50,33	50,29	50,29	50,32	50,49	50,50	50,58	50,68
C. Valenciana	50,50	50,44	50,30	50,19	50,14	50,13	50,19	50,33	50,33	50,36	50,44
Extremadura	50,29	50,27	50,25	50,26	50,24	50,24	50,33	50,33	50,34	50,34	50,36
Galicia	51,86	51,84	51,82	51,81	51,72	51,72	51,73	51,71	51,72	51,70	51,73
Madrid	51,72	51,68	51,58	51,59	51,53	51,53	51,54	51,72	51,73	51,83	51,91
Murcia	49,59	49,64	49,31	49,13	49,31	49,30	49,42	49,55	49,55	49,63	49,74
Navarra	50,02	50,05	50,03	50,00	49,98	49,98	49,97	50,05	50,06	50,13	50,20
País Vasco	51,03	51,03	51,03	51,08	51,09	51,09	51,09	51,17	51,16	51,19	51,24
A Rioxa	49,90	49,85	49,61	49,55	49,50	49,50	49,59	49,96	49,97	50,07	50,27
Ceuta	48,76	48,95	49,10	49,14	49,12	49,11	49,01	48,81	48,81	48,88	48,85
Melilla	49,26	49,34	49,12	49,21	49,15	49,14	49,30	48,70	48,70	48,55	48,65
España	50,76	50,73	50,62	50,57	50,50	50,50	50,50	50,65	50,66	50,71	50,78

Fonte: INE. Padrón Municipal

A distribución por sexo de cada un dos grupos de idade en Galicia pode verse no cadro 5.4, que pon de manifesto que:

- Os homes son maioritarios nos sete grupos de menor idade (ata o grupo: 35-39, inclusive).
- As mulleres son maioritarias nos outros once grupos de idade e a diferenza a favor das mulleres vaise abrindo progresivamente a medida que avanzamos na idade.

A maior esperanza de vida das mulleres e a maior emigración dos homes están, sen dúbida, entre os factores explicativos.

■ Cadro 5.4

Poboación de Galicia. Por idade (grupos quinquenais) e sexo. 2013

Idade	Galicia		
	Ambos sexos	Homes	Mulleres
0 - 4	110.497	57.174	53.323
5 - 9	112.024	57.500	54.524
10 - 14	105.116	54.134	50.982
15 - 19	107.366	55.103	52.263
20 - 24	127.787	65.055	62.732
25 - 29	156.055	78.748	77.307
30 - 34	205.954	104.183	101.771
35 - 39	228.494	115.021	113.473
40 - 44	217.331	108.477	108.854
45 - 49	206.630	102.188	104.442
50 - 54	198.286	97.898	100.388
55 - 59	179.775	88.086	91.689
60 - 64	170.362	82.643	87.719
65 - 69	164.142	77.540	86.602
70 - 74	125.859	57.145	68.714
75 - 79	139.704	59.287	80.417
80 - 84	110.646	43.217	67.429
85 - 89	64.168	21.917	42.251
90 - 94	27.589	7.898	19.691
95 - 99	6.968	1.633	5.335
100 e máis	1.187	275	912
Total	2.765.940	1.335.122	1.430.818

Fonte: INE. Padrón municipal

Para ver se a primacía numérica da muller en Galicia aséntase en motivos biolóxicos ou hai unha causalidade social, pode observarse no cadro 5.5 que no último cuarto de século en todos e cada un dos anos naceron en Galicia máis homes que mulleres. Destacaremos os seguintes aspectos:

- O importante descenso dos nacementos tocou fondo en 1998, ano no que o total de nacementos non chegou á metade dos de 1980 (quedou no 47,3%).
- A partir do ano 2003 recuperouse o nivel dos 20.000 nacementos (por vez primeira desde 1993) e a partir do ano 2005 o dos 21.000 nacementos.
- Da diferenza entre homes e mulleres do ano 1980 (1.384 persoas) pasouse na actualidade a 891 nenos máis que nenas en 2012.
- O ano coa menor diferenza entre nacemento de nenos e de nenas foi 1996 (con 461 persoas).

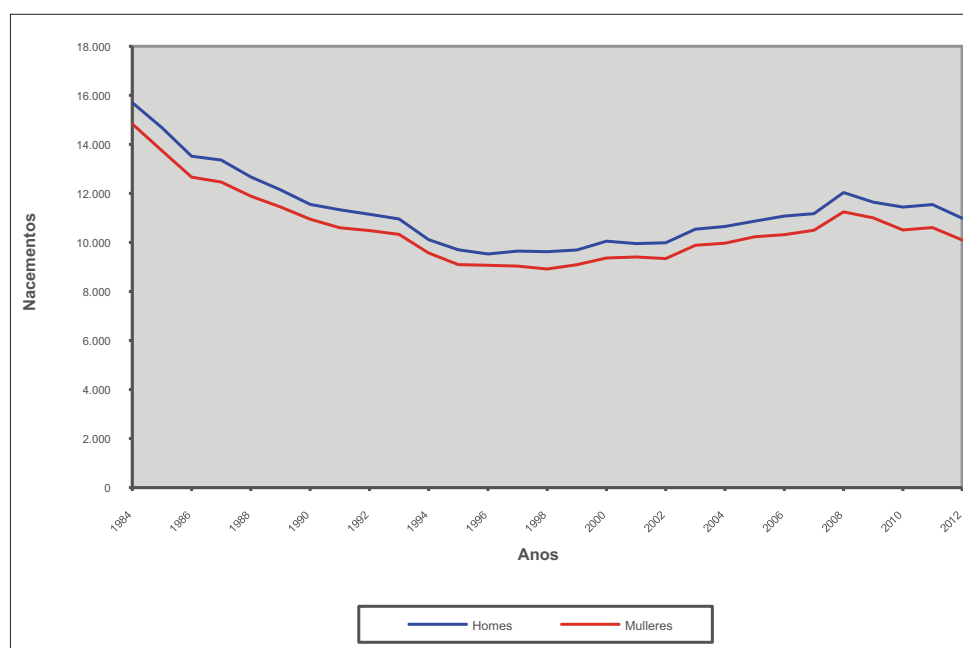
O pequeno aumento de nacementos que se constata en Galicia a partir de 1999 non se entende sen a chegada da inmigración estranxeira.

■ Cadro 5.5

Nacemento segundo o sexo do/a nacido/a.1984-2012. Galicia.

Ano	Homes	Mulleres
1984	15.702	14.835
1985	14.682	13.745
1986	13.517	12.661
1987	13.360	12.464
1988	12.671	11.887
1989	12.146	11.446
1990	11.552	10.949
1991	11.331	10.596
1992	11.149	10.484
1993	10.956	10.328
1994	10.113	9.570
1995	9.702	9.097
1996	9.529	9.068
1997	9.647	9.036
1998	9.621	8.917
1999	9.691	9.093
2000	10.052	9.366
2001	9.955	9.406
2002	9.987	9.340
2003	10.539	9.884
2004	10.652	9.969
2005	10.867	10.230
2006	11.075	10.317
2007	11.173	10.497
2008	12.036	11.245
2009	11.644	11.002
2010	11.443	10.507
2011	11.544	10.608
2012	10.990	10.099

Fonte: INE. Movemento natural de poboación

No cadro 5.6 compróbase que, a poboación estranxeira en Galicia só representa o 2% do total de España. Galicia é a cuarta Comunidade Autónoma por porcentaxe de mulleres estranxeiras sobre o total dos estranxeiros. Supera os 1,10 puntos a media estatal, despois de Asturias, Madrid e Cantabria.

■ Cadro 5.6

Poboación estranxeira. Porcentaxe de mulleres. Por CC.AA. 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
España	46,81	43,66	47,83	47,86	48,13	48,53
Andalucía	46,92	43,31	47,86	47,92	48,16	48,64
Aragón	44,14	39,72	45,70	45,71	46,19	46,59
Asturias	51,38	44,49	50,80	50,81	50,77	51,70
Baleares	47,94	45,01	48,64	48,71	48,84	49,23
Canarias	48,69	45,89	49,25	49,26	49,41	49,53
Cantabria	48,94	42,71	49,29	49,36	49,77	40,17
Castela - León	46,34	42,79	47,59	47,64	47,84	48,51
Castela - A Mancha	43,68	39,83	45,56	45,61	45,87	46,51
Cataluña	45,27	42,02	46,46	46,49	46,86	47,34
C. Valenciana	46,68	44,48	47,68	47,70	47,80	48,10
Extremadura	45,77	43,42	47,78	47,80	48,00	48,51
Galicia	49,93	44,75	49,61	49,66	49,31	49,63
Madrid	49,30	46,59	50,30	50,31	50,86	51,20
Murcia	42,43	40,57	44,09	44,12	44,48	44,93
Navarra	45,77	42,16	46,02	46,07	46,63	47,13
País Vasco	48,56	42,88	48,58	48,58	48,55	48,97
A Rioxa	43,47	40,62	46,46	46,47	47,04	47,65
Ceuta	50,80	44,70	49,64	49,70	49,14	48,25
Melilla	50,46	42,99	46,52	46,61	46,32	46,69

Fonte: INE. Explotación Estadística del Padrón

5.2 Muller e actividade económica de mercado

5.2.1 Introducción

Só nas últimas décadas a muller comezou a incorporarse maioritariamente en Galicia á actividade económica “de mercado”, posto que tradicionalmente realizou un importante traballo, pero non retribuído senón ligado prioritariamente á esfera doméstica (incluíndo ademais dos labores do fogar o coidado dos nenos e nenas, das persoas discapacitadas etc.).

A invisibilidade deste traballo, que non computa na xeración do PIB, comezou a ceder paso no último cuarto de século por unha incorporación á vida activa similar á masculina nos grupos de idade máis novos, pero queda moito camiño por andar para que podamos falar dun mercado laboral realmente equilibrado por sexos.

Xa vimos no capítulo anterior que as mulleres, a pesar de ser máis que os homes entre a poboación de polo menos 16 anos, son moitas menos na poboación activa (e moi especialmente na ocupada), mentres que son maioría na poboación desempregada e na inactiva.

Podemos complementar ese cadro co 5.7, que detalla para as provincias galegas a distribución porcentual da poboación. Destacaremos que no ano 2013:

■ Cadro 5.7

**Distribución porcentual da poboación de alomenos 16 anos.
Pola relación coa actividade económica. Por sexo e provincia. 2012-2013**

	Taxas de actividade		Taxas de desemprego	
	2012	2013	2012	2013
Ambos sexos				
A Coruña	58,00	54,90	18,50	20,00
Lugo	51,60	52,20	16,40	19,00
Ourense	47,70	47,20	21,20	23,20
Pontevedra	56,30	56,00	24,60	24,70
Homes				
A Coruña	64,00	60,00	18,70	21,20
Lugo	56,60	56,90	17,90	18,50
Ourense	53,60	51,10	20,20	23,00
Pontevedra	63,50	62,40	24,60	25,20
Mulleres				
A Coruña	52,70	50,20	18,40	18,60
Lugo	46,90	47,90	14,70	19,60
Ourense	42,40	43,60	22,20	23,50
Pontevedra	49,60	50,00	24,60	24,20

Fonte: INE, EPA do 4º trimestre

- A taxa de actividade maior alcánzana os homes na provincia de Pontevedra (62,4%) e a menor é a das mulleres en Ourense (43,6%)
- A provincia con menor taxa de actividade masculina, Ourense (51,1%), está por encima en máis de 10 puntos porcentuais, da de Pontevedra. A que ten maior taxa de actividade feminina é A Coruña (50,2%), seguida de Pontevedra (50%). A taxa máis baixa está en Ourense con 43,6%.
- A taxa de actividade en Galicia, no grupo de mulleres só chega á 49,1% fronte ao 59,3% de homes (61,6% en 2012)
- A taxa mais alta de desemprego no colectivo feminino e masculino atopámola en Pontevedra (24,7%) tanto no grupo de homes como no de mulleres.
- A taxa de desemprego máis baixa é a de Lugo cun 18,5% nos homes e en mulleres atopámola na Coruña, cun 18,6%.

5.2.2 Actividade e inactividade

A moito menor taxa de actividade das mulleres en Galicia (e en cada unha das súas provincias) en relación coa dos homes xa foi obxecto de estudo no capítulo 4; para completar esa análise presentamos no cadro 5.8 as taxas de actividade de homes e mulleres en cada unha das comunidades autónomas. Destacaremos que:

■ Cadro 5.8

Taxa de actividade por sexo e comunidade autónoma. 2012-2013

	Varóns		Mulleres	
	2012	2013	2012	2013
España	66,93	65,48	53,39	53,75
Andalucía	66,53	65,51	51,90	51,96
Aragón	66,22	64,84	52,65	52,98
Asturias	59,00	57,28	46,14	47,24
Illas Baleares	72,48	67,61	60,83	55,83
Canarias	69,90	66,82	56,99	56,37
Cantabria	63,76	62,48	49,93	50,16
Castela - A Mancha	66,94	66,19	50,04	52,00
Castela - León	63,15	60,67	47,86	48,92
Cataluña	68,41	67,90	56,28	57,49
C. Valenciana	67,24	65,31	52,55	53,48
Extremadura	64,06	61,55	46,83	47,73
Galicia	61,63	59,01	49,7	49,25
Madrid	70,40	68,87	58,48	58,59
Murcia	69,99	68,75	54,36	53,74
Navarra	66,41	66,19	54,01	54,72
País Vasco	63,62	62,59	51,56	51,75
A Rioxa	65,87	66,02	52,11	54,26
Ceuta	65,90	67,04	48,06	46,74
Melilla	67,10	67,51	43,91	45,65

Unidades: Porcentaxe

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de 2012

■ A taxa de actividade feminina no ano 2013 está en Galicia 4,5 puntos porcentuais por baixo da media española.

■ A taxa de actividade masculina en 2013 de Galicia supera en máis de 9,76 puntos á feminina, pero está 6,47 puntos por baixo da media estatal para o grupo de homes.

O estudo da poboación inactiva realizado no último epígrafe do capítulo 4 completáremolo aquí focalizando na perspectiva de xénero. O cadro 5.9 pon de manifesto que:

■ A principal situación de inactividade da muller galega deixa de ser “labores do fogar” (30,9%) e pasa ao primeiro posto “xubilación ou prexubilación” (34,2%).

■ A principal situación de inactividade dos homes en Galicia é a de xubilado ou prexubilado (co 62,8% dos inactivos), mentres que nas mulleres é de 34,2%. A pequena proporción de mulleres que realizaron en décadas anteriores un traballo retribuído

■ **Cadro 5.9** **Poboación inactiva. Por clase de inactividade, sexo e comunidade autónoma. 2013**

	Total	Estudante	Xubilado/a ou prexubilado/a	Labores do fogar	Incapacitado/a permanente	Perceptor/a pensión distinta da xubilación (ou prexubilación)	Outras situacións ⁽¹⁾
Homes							
España	100	16,5	60,4	7,7	9,3	2,3	3,8
Andalucía	100	19,3	54,7	7,7	11,7	2,2	4,4
Aragón	100	13,5	68,7	7,0	6,8	0,5	3,5
Asturias	100	12,8	68,7	3,9	10,2	2,3	2,0
Baleares	100	17,3	53,8	17,7	5,4	2,1	3,7
Canarias	100	17,3	52,1	9,0	11,9	3,9	5,9
Cantabria	100	16,3	62,2	5,6	8,1	3,5	4,2
Castela - León	100	12,9	67,2	7,1	8,8	1,6	2,4
C. - A Mancha	100	18,1	60,7	7,2	8,9	1,3	3,8
Cataluña	100	15,5	63,2	5,8	8,7	3,1	3,8
C. Valenciana	100	14,5	61,1	9,7	10,2	1,7	2,8
Extremadura	100	16,8	56,1	8,6	8,5	3,5	6,5
Galicia	100	12,9	62,8	9,0	10,4	2,3	2,5
Madrid	100	19,5	61,5	6,3	6,5	1,7	4,5
Murcia	100	19,6	52,8	10,6	8,5	4,8	3,7
Navarra	100	17,3	60,0	9,9	6,8	2,0	4,1
País Vasco	100	16,0	63,1	7,2	9,3	1,8	2,7
A Ríoxa	100	15,6	65,7	5,8	6,8	1,3	4,8
Ceuta	100	20,6	34,6	21,0	8,4	7,5	7,9
Melilla	100	24,9	46,6	4,8	3,7	6,1	14,0
Mulleres							
España	100	11,8	21,7	39,9	7,8	17,4	1,4
Andalucía	100	12,9	16,2	42,8	9,0	18,1	1,0
Aragón	100	10,6	21,2	41,8	7,8	17,6	0,9
Asturias	100	9,0	22,5	37,2	10,5	19,4	1,4
Baleares	100	12,0	21,7	41,3	5,4	16,4	3,2
Canarias	100	15,0	13,2	41,9	8,8	19,5	1,6
Cantabria	100	12,1	19,9	41,8	7,6	17,3	1,3
Castela - León	100	11,4	21,5	40,9	7,4	17,9	0,8
C. - A Mancha	100	12,7	9,9	51,5	6,9	17,6	1,3
Cataluña	100	11,4	28,6	35,1	5,1	18,4	1,4
C. Valenciana	100	11,1	24,6	39,0	9,6	14,8	0,5
Extremadura	100	12,6	11,3	43,5	7,8	23,1	1,7
Galicia	100	9,7	34,2	30,9	8,1	16,0	1,1
Madrid	100	11,8	24,1	39,3	6,8	15,4	2,6
Murcia	100	13,1	16,6	43,0	12,0	13,9	1,4
Navarra	100	13,3	20,0	41,1	7,1	17,5	1,1
País Vasco	100	11,3	19,9	40,3	6,8	20,8	0,9
A Ríoxa	100	10,8	24,6	40,6	6,5	16,5	1,0
Ceuta	100	16,1	8,4	51,6	5,8	18,1	
Melilla	100	19,6	5,4	48,8	8,6	11,8	7,9

(1) A categoría "Outra situación" inclúe aos inactivos/as que non mencionan ningunha situación de inactividade e declaran estar buscando emprego ou traballar
 Datos en porcentaxes, respecto da poboación inactiva total de cada comunidade autónoma
 Fonte: INE, EPA 4º trimestre

é a explicación principal deste importante desaxuste, que contribúe a que ser muller de idade avanzada constitúase hoxe nun dos principais factores de risco para formar parte das bolsas de pobreza.

- O 9,7% das inactivas galegas son estudantes e a porcentaxe ascende ao 12,9% entre os homes.
- O cobro das pensións de viuvez prioritariamente por mulleres (xa que en décadas anteriores os/as cotizantes á Seguridade Social eran en proporción moi maioritaria os homes) explica que a porcentaxe de mulleres perceptoras de pensións diferentes ás ligadas á xubilación é cinco veces maior que nos homes.

A desagregación en dous grupos de idade do cadro 5.10 permítenos constatar que no máis novo (de 16 a 19 anos) as mulleres inactivas superan aos homes inactivos en 100 persoas mentres que a medida que avanzamos en idade, tamén o facemos en diferenza, ata chegar a unha diferenza de 24.900 inactivas máis no grupo de 55 a 64 anos e a 97.200 no tramo de >65 anos.

■ **Cadro 5.10** Inactivos/as por grupo de idade, sexo e comunidade autónoma. Valores absolutos. Galicia 2011 - 2013

	Total			De 16 a 19 anos			De 20 a 24 anos			De 25 a 34 anos			De 35 a 44 anos			De 45 a 54 anos			De 55 a 64 anos			De 65 e máis anos		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Homes	435,3	433,2	462,9	37,2	38,3	39,0	27,6	27,6	30,3	20,1	16,8	16,1	13,6	14,8	16,6	23,3	24,1	28,0	68,7	64,2	72,0	244,8	247,5	260,9
Mulleres	630,6	621,8	630,8	38,6	37,4	38,9	33,9	29,9	29,9	28,0	23,8	22,5	40,9	38,7	33,7	52,4	53,8	50,8	94,4	93,3	96,9	342,4	345,1	358,1
Galicia	1.065,9	1.055,0	1.093,7	75,8	75,7	77,9	60,9	56,1	60,2	48,1	40,6	38,6	54,5	53,5	50,3	75,7	77,9	78,8	163,1	157,5	168,9	587,2	592,6	619,0

Fonte INE

Evidentemente, a incorporación máis igualitaria da muller ao mundo do traballo retribuído vaise producindo nos estratos de poboación máis novos.

5.2.3 Emprego e desemprego

Dentro da poboación activa inclúese tanto a que está a traballar (poboación ocupada) como a que busca emprego activamente (poboación desempregada).

A distribución porcentual da poboación ocupada por sexos e sectores económicos en cada unha das comunidades autónomas para o ano 2013 figura no cadro 5.11; nel destacaremos, no referido a Galicia e o total español, que:

- O 84% das mulleres con emprego en Galicia traballan no sector servizos (en España alcanza o 89,4%).
- A porcentaxe de mulleres que traballan en Galicia no sector agropesqueiro case triplica á media española de mulleres, mentres que nos homes non chega a duplicalo.
- A subrepresentación da muller por sectores económicos é especialmente rechaante na construción, actividade na que só chega ao 0,8% de ocupación, case igual que a media estatal.

■ **Cadro 5.11** Distribución porcentual dos ocupados/as por sector económico, comunidade autónoma e sexo. 2013

	Total	Agricultura	Industria	Construción	Servizos
Andalucía					
Homes	100,0	11,3	12,0	8,3	68,3
Mulleres	100,0	5,6	3,6	0,8	89,9
Aragón					
Homes	100,0	9,1	23,2	9,4	58,4
Mulleres	100,0	1,5	9,8	1,4	87,3
Asturias					
Homes	100,0	5,0	23,3	9,0	62,7
Mulleres	100,0	4,2	5,5	0,6	89,7
Baleares					
Homes	100,0	1,8	9,1	14,3	74,8
Mulleres	100,0	0,5	3,2	1,0	95,4
Canarias					
Homes	100,0	5,8	8,4	8,4	77,4
Mulleres	100,0	1,5	2,0	0,9	95,6
Cantabria					
Homes	100,0	4,9	24,6	11,2	59,4
Mulleres	100,0	2,5	6,9	1,3	89,3
Castela - León					
Homes	100,0	10,3	22,0	11,1	56,6
Mulleres	100,0	3,4	7,5	1,3	87,8
Castela - A Mancha					
Homes	100,0	11,3	20,3	11,1	57,3
Mulleres	100,0	3,0	9,3	1,0	86,6
Cataluña					
Homes	100,0	2,5	24,4	10,8	62,3
Mulleres	100,0	0,5	10,6	1,1	87,8
C. Valenciana					
Homes	100,0	5,0	22,6	8,9	63,5
Mulleres	100,0	1,4	9,5	1,0	88,0
Extremadura					
Homes	100,0	15,0	14,2	10,9	59,9
Mulleres	100,0	4,0	5,3	0,6	90,2
Galicia					
Homes	100,0	8,4	20,8	12,1	58,8
Mulleres	100,0	6,1	9,1	0,8	84,0
Madrid					
Homes	100,0	0,7	13,1	8,8	77,4
Mulleres	100,0	0,4	5,0	1,0	93,5
Murcia					
Homes	100,0	18,2	17,8	7,6	56,4
Mulleres	100,0	7,0	6,1	1,0	85,8
Navarra					
Homes	100,0	8,2	35,0	8,6	48,1
Mulleres	100,0	3,3	14,7	1,2	80,8
País Vasco					
Homes	100,0	2,3	32,6	11,3	53,9
Mulleres	100,0	0,7	7,1	1,3	90,9
A Ríoixa					
Homes	100,0	9,7	34,8	8,7	46,7
Mulleres	100,0	2,8	15,9	1,5	79,8
Ceuta					
Homes	100,0	0,8	6,9	3,2	89,0
Mulleres	100,0	-	3,9	-	96,1
Melilla					
Homes	100,0	-	4,8	5,2	90,0
Mulleres	100,0	-	2,0	0,0	98,0
España					
Homes	100,0	6,3	19,1	9,8	64,8
Mulleres	100,0	2,4	7,2	1,0	89,4

Datos en porcentaxe
Fonte: INE, EPA. 4º trimestre

No capítulo 4 pode comprobarse que a taxa de ocupación da muller en Galicia continúa estando moi por baixo da masculina.

As taxas de paro en 2013 en cada unha das comunidades españolas e desagregación por sexos figuran no cadro 5.12, que mostra que:

- A taxa de paro das mulleres é 1,28 puntos inferior á dos homes en Galicia e con 5,32 puntos de diferenza por baixo da media española.
- As taxas de desemprego feminino son especialmente altas en Ceuta, Andalucía e Extremadura.
- A taxa de desemprego feminino máis baixa tena o País Vasco e o seu valor é 15,25%, seguida de Navarra (15,71%).

■ **Cadro 5.12** **Taxas de desemprego. Por sexo e comunidade autónoma. 2013**

	Homes	Mulleres
España	25,40	26,53
Andalucía	34,08	38,89
Aragón	20,01	21,29
Asturias	21,36	23,34
Baleares	24,34	20,71
Canarias	34,22	31,77
Cantabria	18,52	21,36
Castela - A Mancha	26,55	32,21
Castela - León	20,80	23,51
Cataluña	22,29	21,41
C. Valenciana	26,23	28,23
Extremadura	29,50	36,00
Galicia	22,49	21,21
Madrid	19,43	21,53
Murcia	27,41	29,89
Navarra	15,50	17,57
País Vasco	16,68	16,47
A Ríoxa	17,97	22,86
Ceuta	32,28	43,97
Melilla	34,40	32,86

Fonte: INE, EPA, 4º trimestre

A desagregación por grupos de idade das taxas de desemprego de Galicia reflicte que:

- A taxa de desemprego en Galicia do estrato máis novo de mulleres (as menores de 25 anos) alcanzou o 22,16%, mentres que nas maiores de 25 anos chegou ao 22,75%.
- No grupo de homes esta taxa, para os menores de 25 anos (22,87%) é máis do dobre que para os maiores desa idade (19,25%).

■ Cadro 5.13

Taxa de paro. Por idades e sexos. Galicia. 2013

	Menores de 25 anos	Maiores de 25 anos
Homes	22,87	19,25
Mulleres	22,16	22,75

Datos de decembro 2013.

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo e Benestar. Informe do paro rexistrado.

5.3 Demandas de emprego e paro rexistrado

Demandantes son os traballadores e traballadoras que se inscriben nos servizos públicos de emprego para a procura dun emprego ou mellorar o que posúen, para recibir outros servizos alleos ao emprego (orientación para o autoemprego, formación ocupacional...) ou pola obrigatoriedade de inscribirse para recibir unha prestación por desemprego ou subsidio.

Os/as demandantes de emprego clasifícanse en determinados colectivos de pertenza e así se calcula por exclusión a cifra de paro rexistrado, ao poder reunir a demanda dunha traballador/a dous ou máis situacións. Estableceuse a seguinte orde de preferencia contabilizándose un demandante no primeiro colectivo que aparece:

- Demandantes inscritos sen dispoñibilidade.
- Demandantes de emprego non parados:
 - Demandantes con baixa dispoñibilidade para o emprego.
 - Demandantes ocupados ou con relación laboral.
 - Demandantes dun emprego específico.
 - Outros demandantes sen emprego/non ocupados.
- Demandantes de emprego parados.

■ Cadro 5.14

Parados/as. Por idade e sexo. Galicia. 2013

	Nº parados/as		
	Mulleres	Homes	Total
16 a 19	1.090	1.588	2.678
20 a 24	6.563	7.496	14.059
25 a 29	13.234	13.475	26.709
30 a 34	17.780	16.272	34.052
35 a 39	21.173	17.787	38.960
40 a 44	19.039	16.348	35.387
45 a 49	17.498	16.844	34.342
50 a 54	15.834	16.553	32.387
55 a 59	14.670	15.745	30.415
60 a 64	11.215	10.859	22.074
Total	138.096	132.967	271.063

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

As demandas de emprego pendentes de demandantes parados/as en 2013 foron 271.063. Deles o 49% correspondía ao colectivo de homes (España 48,81%) e o 51% ao de mulleres (España 51,19%). Por tramos de idade, no grupo de mulleres, son as de entre 35-39 anos (15%, 40-44(13,79%) e 30-34 (12,87%) as que máis demandas acumulan; mentres que no dos homes son os de 35-39 anos (13,37%), 45-49(12,67%) e 50-54 (12,45%).

O máis significativo é que a diferenza do número de mulleres que demanda emprego sen conseguilo ao finalizar o ano 2013.

■ **Cadro 5.15 Parados/as. Por nivel académico e sexo. Galicia. 2013**

	Nº parados/as		
	Mulleres	Homes	Total
Ata Certificado Escolaridade*	48.711	61.347	110.058
Titulación ensino obrigatorio	35.019	36.887	71.906
Formación Profesional	23.367	16.691	40.058
BUP/ Bacharelato Superior/COU	11.939	9.316	21.255
Titulados universitarios	18.937	8.670	27.607
Outras titulacións	123	56	179
Total	138.096	132.967	271.063

*Inclúe certificado de escolaridade, primarios sen certificado e sen estudos
 Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

Centrándonos no nivel de estudos as diferenzas non son tan apreciables xa que nos dous grupos, é o colectivo de “Ata certificado de Escolaridade”, os que acumulan o maior número de demandas pendentes de demandantes parados. As mulleres 35,27% e homes 46,13%. As mulleres con estudos universitarios teñen un peor comportamento en canto ás demandas de emprego pendentes chegando ao 13,71%, fronte ao 6,5% de homes.

■ **Cadro 5.16** Demandas de emprego pendentes de demandantes parados/as.
Segundo grupo principal de ocupación. Por provincias. Decembro 2013

		Homes				Mulleres			
		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
A	Direct. e Xerent.	640	101	127	567	230	31	38	219
B	Técnicos e prof. Saúde e Ensino	563	150	160	467	2.019	591	555	1.755
C	Outros tec. Científicos e intelect.	3.106	664	659	2.438	4.272	880	761	3.301
D	Técnicos profesionais de apoio	5.849	1.262	1.261	6.087	4.200	956	878	4.260
E	Empregados oficina non públicos	1.976	463	554	2.033	5.821	1.440	1.611	5.974
F	Empregados oficina públicos	349	63	92	360	1.703	286	372	1.610
G	Trab. Servizos Restaur.e Comercio	3.340	822	997	3.441	12.965	3.731	3.706	14.666
H	Trab. serv. Saúde	529	135	164	477	5.324	1.742	1.983	5.328
I	Trab. serv. prot. e seg.	955	446	409	809	130	108	75	177
J	Trab. Cualificados Agricul. Gandeí.	1.850	560	618	1.989	523	194	251	880
K	Trab. cual. Construción	11.700	2.958	2.764	11.861	131	44	34	145
L	Trab. cual. industrias. Manufactu.	6.686	1.771	1.411	6.781	1.911	312	312	2.647
M	Operador instal. y Maquin.	1.136	390	458	1.247	3.045	163	656	1.691
N	Conductor operador maquin. móvil	4.079	1.769	1.476	4.233	176	67	47	287
O	Traballa. non cualificado servizos	1.509	251	292	1.125	8.766	2.199	2.762	9.034
P	Peóns Agricultura e construción	7.748	2.539	2.826	8.339	2.315	516	953	4.320
Q	Ocupacións Militares	33	9	12	32	6	2	2	7
TOTAL		52.048	14.353	14.280	52.286	53.537	13.262	14.996	56.301

Fonte: SEPE

Por grupo principal de ocupación, as mulleres demandantes de emprego paradas, solicitan en maior número as seguintes ocupacións:

- Traballadoras de servizos de restauración e comercio, 35.068 (25,39%). En España supón o 23,40%.
- Traballadoras de non cualificadas de servizos, 22.761 (16,48%)
- Traballadoras de servizo saúde, 14.846 (10,75%)
- Empregada de oficina non público, 14.337 (10,41%)

No colectivo masculino, a profesión mais demandada segue sendo “Traballadores cualificados da construción” con 29.283 demandantes parados 22% (España 20,16%), seguida de peóns agrícolas e de construción con 21.452 demandantes 16,13% (España 21,39%), estas seguen sendo profesións reservadas aos homes.

■ **Cadro 5.17** Parados/as. Por actividade económica e sexo. Galicia. 2013

		Nº parados/as		
		Mulleres	Homes	Total
O.	Sen emprego anterior	14.499	6927	21.426
A	Agricultura, gandería, caza e selvicultura e pesca	2.636	7.102	9.738
B	Industrias extractivas	178	735	913
C	Industrias manufactureiras	16.447	19.466	35.913
D	Subministración enerxía eléctrica, gas, vapor e A.A	54	235	289
E	Subministración de auga, actividades de saneamento	352	824	1.176
F	Construción	3.584	36.864	40.448
G	Comer., repar. vehíc. motor, motocicl. e art. persoal	22.995	14.225	37.220
H	Transporte e almacenamento	2.487	6.798	9.285
I	Hostalaría	20.212	8.434	28.646
J	Información e comunicacións	2.107	2.004	4.111
K	Activid. Financeiras e de seguros	1.066	884	1.950
L	Actividades inmobiliarias	575	270	845
M	Actividades profesionais, científicas e técnicas	6.673	4.347	11.020
N	Actividades administrativas e servizos auxiliares.	15.128	10.634	25.762
O	Admón. Pública e defensa; Seguridade social obrig.	7.389	6.575	13.964
P	Educación	4.402	1.927	6.329
Q	Actividades sanitarias e servizos sociais	8.074	1.018	9.092
R	Actividades artísticas, recreativas e entretemento	1.747	2.066	3.813
S	Outros servizos	5.408	1.500	6.908
T	Actividades dos fogares como empregadores do persoal doméstico; e como produto	2.061	111	2.172
U	Actividades de Organizacións e Org. Extraterritoriais	22	21	43
Total		138.096	132.967	271.063

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

En canto á sección da actividade económica hai que destacar a actividade de comercio (16,65%) como a máis demandada, seguida de “hostalería” con 14,64%, “industrias manufactureiras” con 11,90% e de “sen emprego anterior” cun 10,49%. En España en primeiro lugar aparece Actividades administrativas, seguido de Hostalería e de comercio.

Do mesmo xeito que vimos coas ocupacións mais demandadas, é a “construción” a sección de actividade económica onde o colectivo de homes concentra en maior medida as súas expectativas laborais, cun 27,72%, seguido de actividade de “industrias manufactureiras” co 12,38% e comercio.

Aínda que se aprecian actividades económicas igualmente demandadas por homes e mulleres, seguen existindo outras reservadas case exclusivamente ás mulleres, como “actividades sanitarias e de servizos sociais” (89%), “hostalería” (70,60%) e “educación” (69,5%).

■ **Cadro 5.18** Demandas de emprego pendentes de demandantes parados/as.
Segundo idade e duración da demanda e sexo, por provincias. Decembro 2013

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
HOMES					
> 25 anos					
< 1 mes	440	145	104	500	1.189
De 1 a <= 6 meses	1.670	506	604	2.030	4.810
De > 6 meses a <= 1 ano	464	157	139	533	1.293
De máis de 1 ano	681	192	188	728	1.789
Total	3.255	1.000	1.035	3.791	9.081
< 25 anos					
< 1 mes	4.879	1.145	1.048	5.044	12.116
De 1 a <= 6 meses	13.881	3.882	3.854	15.032	36.649
De > 6 meses a <= 1 ano	7.281	2.019	1.795	6.927	18.022
De máis de 1 ano	22.752	6.307	6.548	21.492	57.099
Total	48.793	13.353	13.245	48.495	123.886
Total	52.048	14.353	14.280	52.286	132.967
MULLERES					
> 25 anos					
< 1 mes	425	93	93	348	959
De 1 a <= 6 meses	1.465	447	442	1.748	4.102
De > 6 meses a <= 1 ano	381	128	146	418	1.073
De máis de 1 ano	516	169	191	636	1.512
Total	2.787	837	872	3.150	7.646
< 25 anos					
< 1 mes	3.616	856	763	3.775	9.010
De 1 a <= 6 meses	13.759	3.792	3.450	14.564	35.565
De > 6 meses a <= 1 ano	7.022	1.861	2.024	7.016	17.923
De máis de 1 ano	26.353	5.916	7.887	27.796	67.952
Total	50.750	12.425	14.124	53.151	130.450
Total	53.537	13.262	14.996	56.301	138.096

Fonte: SEPE

As mulleres maiores de 25 anos representa o 94,46% (En España 91,85%) das demandas pendentes de demandantes parados/as fronte ao 93,17% dos homes (90,48% en España). O 52% das mulleres maiores de 25 anos permanecen máis dun ano como demandantes de emprego (46% homes) e o 27% (29,58% homes), entre un e seis meses.

■ **Cadro 5.19** Demandas de emprego pendentes.
Segundo clasificación da demanda. Por sexo e por provincias. Decembro 2013

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
HOMES					
Non parados					
Con dispoñibilidade limitada	2.903	670	1.173	3.410	8.156
Con relac. Laboral	3.737	1.062	856	6.165	11.820
Ocupados	2.965	1.044	900	2.605	7.514
Demandan empregos específicos	274	123	129	482	1.008
Outros non ocupados	3.740	1.000	907	3.233	8.880
Total	13.619	3.899	3.965	15.895	37.378
Parados	52.048	14.353	14.280	52.286	132.967
Total	65.667	18.252	18.245	68.181	170.345
MULLERES					
Non paradas					
Con dispoñibilidade limitada	2.004	271	743	2.113	5.131
Con relac. Laboral	3.676	623	719	4.183	9.201
Ocupadas	5.680	1.945	1.866	5.448	14.939
Demandan empregos específicos	334	175	187	547	1.243
Outras non ocupadas	3.071	978	955	3.159	8.163
Total	14.765	3.992	4.470	15.450	38.677
Paradas	53.537	13.262	14.996	56.301	138.096
Total	68.302	17.254	19.466	71.751	176.773
TOTAL	133.969	35.506	37.711	139.932	347.118

Fonte: SEPE

■ **Cadro 5.20** Baixas de demandas de emprego.
Segundo causa da baixa. Por sexo e por provincias. Decembro 2013

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
HOMES					
Baixas por colocación					
Con oferta previa	111	54	29	266	460
Sen oferta previa	3.584	794	591	3.441	8.410
Total	3.695	848	620	3.707	8.870
Non renovación	3.643	949	883	3.033	8.508
Outras causas	560	110	78	636	1.384
Total	7.898	1.907	1.581	7.376	18.762
MULLERES					
Baixas por colocación					
Con oferta previa	224	85	70	236	615
Sen oferta previa	3.758	1.007	872	3.659	9.296
Total	3.982	1.092	942	3.895	9.911
Non renovación	3.457	928	1.001	3.431	8.817
Outras causas	603	95	79	737	1.514
Total	8.042	2.115	2.022	8.063	20.242

Fonte: SEPE

Para finalizar faremos unha referencia ás baixas na demanda de emprego. As baixas por colocación representa o 49% (España 52%) no grupo de mulleres, fronte ao 47% no dos homes.

O seguinte cadro do Instituto Galego de Cualificacións danos unha visión resumida dos valores máis altos das paradas/os en Galicia no ano 2013.

■ **Cadro 5.21** **Perfil dos parados/as en xeral. Ano 2013. Galicia**

Descrición	Perfil tipo
Sexo	Muller
Grupo de idade	35 a 39
Nivel académico	Ata Certificado Escolaridade
Sección da clasific. CNAE	Construción
Ocupación máis demand. no ámbito feminino a 4 díx.	Vendedoras en tiendas ou almacéns
Ocupación máis demand. no ámbito masculino a 4 díx.	Peóns de construción de edificios

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

5.4 Contratos de traballo

Neste capítulo utilizaremos os cadros elaborados polo Instituto Galego de Estatística e os facilitados polo SEPE

No capítulo 7, dedicado á contratación móstranse os datos facilitados polo SEPE por tipos de contratos e sexo, que servirán como información complementaria para este capítulo.

No ano 2013 a contratación feminina supuxo o 47,28% do total da contratación, tanto de contratos iniciais, como conversión en indefinidos e as Adscricións en Colaboración social. Se o distribuímos os contratos iniciais supuxeron o 47,16%, as conversións o 50,19% e as Adscrición o 34,59% do total de ambos os sexos, sempre por baixo da contratación masculina.

■ **Cadro 5.22** **Contratados. Por idade e sexo. España 2013. Porcentaxe**

	% CONTRATOS	
	Mulleres	Homes
16 a 19	45,47	54,53
20 a 24	50,96	49,04
25 a 29	48,95	51,05
30 a 34	45,20	54,80
35 a 39	45,06	54,94
40 a 44	46,99	53,01
45 a 49	49,13	50,87
50 a 54	47,10	52,90
55 a 59	45,16	54,84
60 a 64	41,12	58,88
65 ou máis anos	43,41	56,59
Total	47,28	52,72

Fonte: Instituto da muller

Se facemos unha análise por idades, observamos como o tramo de idade con maior contratación foi o de 25-29 anos.

Ao comparar os datos por idades do grupo de mulleres, co dos homes, chama a atención, que aínda que en case todos os grupos de idade a contratación masculina supera á feminina, hai grupos onde a diferenza é maior. O grupo de mulleres de 60-64 anos só rexistrou 41,12% dos contratos, fronte aos 58,88% de homes. Nos grupos de idade intermedios é onde menos diferenzas preséntanse. No grupo de 20-24 anos a distribución é favorable ás mulleres cun 50,96% de contratos celebrados con mulleres. As diferenzas son máis acusadas nos tramos de menor idade e nos de maior idade.

Outra característica dos contratos concertados con mulleres é que o son maioritariamente no sector servizos.

Segundo o seguinte cadro o 92% das mulleres traballadoras galegas exercen a súa profesión no sector servizos. O segundo sector de importancia é a industria onde traballa o 6,20%. Na Agricultura e Construción a representación feminina é moi escasa.

■ Cadro 5.23

Contratos nos catro grandes sectores de actividades económicas (clasificación CNAE 2009) por sexo. Galicia. 2013

	Mulleres	Total	% de Mulleres
Agricultura	3.256	22.277	14,62
Industria	20.025	57.029	35,11
Construción	1.831	42.653	4,29
Servizos	297.877	562.548	52,95
Sen actividade	0	0	0,00
Total	322.989	684.507	47,180

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

O sector servizos é o único onde a contratación feminina supera á masculina representando un 52,95% do total dos contratos realizados neste sector. Dentro deste sector, a actividade administrativa e de servizos auxiliares (71.583 contratos) e Hostalería (69.707 contratos), concentran maior número de mulleres traballadoras con traballadoras contratadas en 2013 fronte ao total do sector servizos de 297.877 contratacións.

■ **Cadro 5.24 Contratos sectoriais por seccións (clasificación CNAE) e sexo. Galicia. 2013**

		Muller	Home	Total
A	Agricultura, gandería, caza e selvicultura e pesca	3.256	19.021	22.277
B	Industrias extractivas	59	533	592
C	Industrias manufactureira	19.196	33.774	52.970
D	Subministración de enerxía elec, gas, vapor e aire acondic.	31	263	294
E	Subministración de auga, saneamento, residuos desconta.	739	2.434	3.173
F	Construción	1.831	40.822	42.653
G	Comercio por xunto e polo miúdo, reparación vehículos mo.	39.847	25.958	65.805
H	Transporte e almacenamento	8.356	38.947	47.303
I	Hostalaría	69.707	56.706	126.413
J	Información e comunicacións	6.932	7.765	14.697
K	Actividades financeiras e de seguros	1.380	551	1.931
L	Actividades inmobiliarias	463	475	938
M	Actividades profesionais, científicas e técnicas	9.641	7.494	17.135
N	Actividades administrativas e servizos auxiliares	71.583	73.249	144.832
O	Admón, pública e defensa; seguridade social obrigatoria	9.827	7.737	17.564
P	Educación	16.501	8.897	25.398
Q	Actividades sanitarias e de servizos sociais	29.569	4.523	34.092
R	Actividades artísticas recreativas e de entretemento	14.203	27.682	41.885
S	Outros servizos	10.387	4.217	14.604
T	Actividades dos fogares e uso prop.	9.476	468	9.944
U	Orga. Extraterritoriais	5	2	7
	Total	322.989	361.518	684.507

Fonte: SEPE

A distribución do emprego feminino está moi ligada ás ocupacións que desempeñan, por iso é importante analizar como se distribúen os empregos segundo a ocupación.

Aínda que é certo que hai pouca representación de mulleres en postos de Dirección de Empresas, só a 35,51% fronte ao 64,49% de homes, as porcentaxes iguálanse en Técnicas e Profesionais de saúde e ensino (72%) e Traballadoras de servizos de saúde (85%). O maior número de mulleres con formación superior ou universitaria está a ter reflexo no mercado de traballo, e a medio ou longo prazo ten que repercutir en que pasen a ocupar postos de dirección e por tanto, tamén repercutan nos niveis salariais.

Outro grupo de ocupación con gran representación feminina é o dos Empregadas en servizos de Restauración e comercio co 59,54%

Entre as traballadoras cualificados da construción a presenza da muller é moi escasa, só o 1,79% e no grupo de Traballadoras de agricultura a representación masculina tamén é moi superior á feminina.

■ Cadro 5.25 Contratos asociados aos grandes grupos de ocupación por sexo. Galicia. 2013

		Nº Contratos
A	Dirección e xerencia	1.360
	Muller	483
	Home	877
B	Técnicos e profesionais. Saúde e Ensino	27.570
	Muller	19.904
	Home	7.666
C	Outros técnicos. Científicos e intelect.	37.172
	Muller	13.001
	Home	24.171
D	Técnicos, profes. de apoio	44.561
	Muller	19.675
	Home	24.886
E	Empregados oficina non público	16.261
	Muller	10.182
	Home	6.079
F	Empregados oficina público	22.866
	Muller	17.006
	Home	5.860
G	Traballadoras servizo Restaur. e Comercio.	167.561
	Muller	99.429
	Home	68.132
H	Traballo. Serv. saúde	40.648
	Muller	34.416
	Home	6.232
I	Trab. Serv. Prot e Segur.	8.250
	Muller	1.285
	Home	6.965
J	Traballo cualificado Agricultura, gandeiría	11.700
	Muller	1.729
	Home	9.971
K	Traballo cualificado da construción	27.550
	Muller	494
	Home	27.056
L	Traballo cualificado industr. Manufact.	44.109
	Muller	10.107
	Home	34.002
M	Operador, instalador e maquinista	19.469
	Muller	9.064
	Home	10.405
N	Conductor, operad. Maquin. Móvil	33.564
	Muller	1.754
	Home	31.810
O	Traballador non cualificado. Servizos	75.873
	Muller	56.026
	Home	19.847
P	Peóns Agricultura e Construción	105.889
	Muller	28.429
	Home	77.460
Q	Ocupacións Militares	84
	Muller	5
	Home	79
Total contratos		684.507
Total mulleres		322.989
Total homes		361.518

Fonte: SEPE

Podemos concluír que, no referente aos grupos de ocupación existen dúas tendencias:

- Un grupo maioritario que desempeña as súas funcións como Empregada Administrativa, ou como traballadora de servizos de restauración, persoais e do comercio.
- Un grupo minoritario, que grazas á obtención dun título universitario, ocupan postos como Técnicos e Profesionais en saúde e ensino e outros técnicos Científicos e Intelectuais.

Como expuxemos ao comezo deste apartado, a contratación masculina no 2013 foi superior á feminina e foino especialmente nos contratos indefinidos ordinarios, onde a contratación feminina supuxo o 48,15% e nos indefinidos a tempo parcial chegou ao 70,78%.

■ Cadro 5.26

Tipoloxía contractual por sexo. Ano 2013

	Muller	Home
INDEFINIDO (Bonif./ non Bonif.)	15.020	16.174
INDEF. PERS. CON DISCAPACIDADE	128	198
OBRA OU SERVIZO	101.833	153.976
EVET. CURCUNSTANCIAS DA PRODUCCIÓN	144.456	149.315
INTERINIDADE	51.616	22.023
TEMPORAL PERS. CON DISCAPACIDADE	355	523
RELEVO	278	462
XUBILACIÓN PARCIAL	242	667
SUST. XUBILACIÓN 64 ANOS	18	10
PRÁCTICAS	1.475	1.263
FORMACIÓN	4.205	4.150
OUTROS CONTRATOS	3.363	12.757
TOTAL	322.989	361.518

Fonte: SEPE

A contratación segundo modalidade e sexo pódense consultar nos cadros do Capítulo 7.

Hai determinadas modalidades de contratación con maior peso feminino e outras onde o peso dos homes é moito maior. Entre os claramente femininos destacar os de interinidade (70,10%) e os que se realizan a tempo parcial tanto indefinidos como temporais.

Este ano, de novo, o contrato en prácticas realizado a mulleres (54%) supera aos concertados con homes.

Os contratos temporais, tanto a xornada completa como parcial, alcanzan no colectivo feminino o 95,30% da contratación a mulleres, igualándose ao colectivo masculino que chega ao 95,47%.

Os contratos indefinidos, tanto a xornada completa como parcial, supuxeron o 4,7 % nas mulleres e o 4,47% nos homes e as conversións en indefinidos tamén se equipasen ás do grupo de homes chegando ao 50,19% para o colectivo feminino.

Mantense a tendencia dos últimos anos onde a contratación feminina está caracterizada por un maior uso de contrato a tempo parcial, aínda que hai que destacar o aumento da parcialidade no grupo de homes.

5.5 Formación

Outro factor importante a ter en conta na inserción da muller no mundo do traballo é, sen dúbida, a formación académica á que accede o alumnado feminino como fase previa ao seu acceso ao mercado laboral.

Neste apartado imos tratar a formación regrada. Dentro da formación regrada centrémonos nos ciclos formativos de Grao Superior, Bacharelato e Titulacións Universitarias, por consideralos máis significativos, e para iso imos utilizar os datos facilitados polo Instituto Galego de Estatística (IGE).

No alumnado matriculado nos ciclos formativos de Grao Superior, observamos que para o curso 2013, o 48,59% dos alumnos/as eran mulleres, porcentaxe inferior ao dos homes por terceira vez nos últimos anos.

■ Cadro 5.27

Alumnado matriculado en ciclo formativo de FP grao superior, por sexo. Curso 2013 / 2014. Galicia - España

	Total	Homes	Mulleres
Galicia	17.505	9.000	8.505

Unidade: nº de alumnos/as

Fonte: IGE Información subministrada directamente pola Consellería de Educación e Ordenación Universitaria

O alumnado matriculado en Bacharelato, segundo o IGE no curso 2013 mostra que as mulleres matriculadas representan en Galicia o 53,15%, máis de 6 puntos á media masculina do 46,85%, confirmándose novamente a necesidade dunha maior formación do colectivo feminino para enfrontarse ao mundo do traballo.

■ Cadro 5.28

Ensinanza non universitaria. Alumnado matriculado en bacharelato, por sexos. Curso 2013 - 2014. Galicia

	Ambos sexos	Varóns	Mulleres
Galicia	30.999	14.522	16.477

Unidades: nº de alumnos/as

Fonte: IGE Información subministrada directamente pola Consellería de Educación e Ordenación Universitaria

■ Cadro 5.29

Abandono educativo temperán. Poboación entre 18 e 24 anos (ambos inclusive) que non completou o nivel de educación secundaria segunda etapa e non segue ningún tipo de formación (regrada ou non regrada). Galicia

	Total	Homes	Mulleres
2010	23,1	27,8	18,3
2011	20,8	25,5	15,8
2012	23,1	27,1	18,8
2012	23,1	27,1	18,8
2013	20,4	25,0	15,4

Unidades: Porcentaxes

Fonte: IGE-INE. Enquisa de poboación activa

Nota: para o cálculo deste indicador empréganse medias anuais dos datos trimestrais. 24-01-2014

O abandono educativo temperán dos que non completaron o nivel de educación secundaria e non seguen ningunha formación, é sensiblemente superior nos homes, superando en 9,6 puntos ás mulleres en 2013. Talvez as dificultades que ten a muller para iniciarse no mercado laboral, sexa unha das razóns para que persistan na súa formación académica.

No ensino Universitario en Galicia, segundo o INE, para o curso 2012-2013, o alumnado feminino era superior ao masculino, chegando ao 56,6%.

■ Cadro 5.30

Alumnado matriculado en Ensino Universitario, segundo rama de coñecemento e sexo. Curso 2013. Galicia

	Total	Mulleres
Total	62.130	35.160
Ciencias da saúde	8.498	6.291
Ciencias	4.236	2.428
Ciencias Sociais e Xurídicas	27.730	18.181
Enxeñería e Arquitectura	16.921	5.050
Artes e Humanidades	4.745	3.210

Unidades: nº de alumnos/as

Fonte: Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria.

A porcentaxe media do 56,6% varía moito segundo a especialidade elixida:

■ As especialidades máis demandadas polas mulleres son:

- Ciencias da saúde
- Ciencias sociais e xurídicas
- Arte e humanidades

■ A especialidade con máis baixa representación feminina é a de Enxeñería e Arquitectura.

Como se pode observar, seguen existindo titulacións e especialidades reservadas case exclusivamente ás mulleres, aínda que parece que aos poucos se van producindo movementos cara a outras áreas.

■ Cadro 5.31

Alumnado que terminou os estudos Universitarios, por tipo de estudo e sexo. Curso 2010 - 2011. Galicia

	Total	Mulleres
Total	13.524	8.632
Estudos de 1er. e 2º ciclo	9.497	6.008
Estudos de grao	828	520
Másteres oficiais	2.761	1.611
Tesis doctorais aprobadas	438	223

Unidades: nº de alumnos/as

(1) Estudos conducentes a obtención de dúas titulacións

Fonte: INE

É moi significativo constatar que do alumnado que finaliza os seus estudos universitarios no ano 2013 o 60,8% son mulleres.

Por niveis, segundo datos do ano 2011:

- a) Estudos de primeiro e segundo ciclo: Foron terminados polo 63,26% de mulleres fronte ao 36,74% de homes.
- b) Estudos de grao: Finalizáronos o 62,8% de mulleres e o 37,2% de homes.
- c) Másteres oficiais: o 58,3% de mulleres e 41,7% de homes.
- d) Tese Doutoral: Do total de alumnos, o 50,9% dos diplomados/as foron mulleres e 49,1 foron homes.

É de destacar que aínda que o 56,6% dos matriculados/as eran mulleres, do total de alumnos/as que finalizaron os seus estudos, o colectivo feminino supuxo o 60,8%, fronte ao 39,2% de homes.

5.6 Poder e toma de decisións

A idea de participación equilibrada de homes e mulleres nos procesos de toma de decisións incorporouse progresivamente en recomendacións de Nacións Unidas, Unión Europea e Consello de Europa. Este último, adoptou a recomendación dunha participación feminina non inferior ao 40% en calquera órgano de decisións para alcanzar o devandito equilibrio, e esa porcentaxe foi establecido como mínimo na lexislación nacional, por medio da Lei Orgánica 3/2007, do 22 de marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes (vixente ata 1/01/2014), para alcanzar unha composición equitativa en todos os ámbitos craves da toma de decisións.

■ **Cadro 5.32** **Distribución por sexo de altos cargos da Administración do Estado en porcentaxe de mulleres 2011/ 2013**

	2011	2012	2013
Total	28,93	32,59	32,01
Ministros/as	46,67	30,77	30,77
Secretarías do Estado	22,58	22,58	20,00
Subsecretarías	28,00	32,79	33,33
Directoras Xerais	30,96	32,05	32,30
Altos Cargos sin rango concreto	22,22	40,38	38,39

Fonte: elaboración do Instituto da Muller, a partir dos datos facilitados polo Ministerio das Administracións Públicas
INE

En 2013 a representatividade que teñen as mulleres nos Altos Cargos da Administración do Estado chegou ao 32,01% (Ministros/as, Secretarías de Estado, Subsecretarías e Directores/as Xerais), o que supón un aumento con respecto a 2011 de 3 puntos e un pequeno descenso sobre o 2012. Nos Altos Cargos sen rango concreto chega ao 38,89%, pero pola contra nas Secretarías de Estado só alcánzase o 20% e nos/as Ministros/as o 30,77%

■ **Cadro 5.33** **Mulleres no goberno en %**

	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003 ⁽²⁾	2003	2002	2000	1999 ⁽²⁾	1999	1996
Partido no goberno	PP	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PP	PP	PP	PP	PP	PP	PP
Ambos sexos	13	15	17	17	16	16	16	16	16	16	16	17	15	15	15
% de mulleres	30,77	46,67	52,94	52,94	43,75	50	50	50	31,25	25	18,75	17,65	13,33	20	26,67

Fonte: Instituto da Muller

Outra mostra do papel da muller no poder e a toma de decisións, é a súa presenza no Goberno. Neste cadro pódese ver a evolución da representación da muller desde 1982, pasando de cero, ata alcanzar o 52,94% en 2008 e 2009. No ano 2011 produciuse unha redución, quedando a participación feminina nun 30,77%

■ Cadro 5.34

Composición dos Parlamentos Autonómicos. 2010-2012

	2010	2011	2012
	% Mulleres	% Mulleres	% Mulleres
Total	42,2	43,1	43,2
Andalucía	45,9	45,9	47,7
Aragón	35,8	32,8	32,8
Asturias	33,3	42,2	42,2
Baleares	49,2	45,8	45,8
Canarias	40,0	36,7	36,7
Cantabria	40,5	43,6	43,6
Castela - León	43,4	66,7	66,7
Castela - A Mancha	53,2	46,9	46,9
Cataluña	41,5	41,5	40,0
C. Valenciana	45,5	40,4	40,4
Extremadura	40,0	40,0	40,0
Galicia	40,0	40,0	40,0
Madrid	42,5	44,2	44,2
Murcia	39,1	40,0	40,0
Navarra	38,0	34,0	34,0
País Vasco	45,3	39,4	49,3
A Rioxa	39,4	45,3	39,4
Ceuta	40,0	40,0	40,0
Melilla	40,0	40,0	40,0

Fonte: Elaboración propia a partir dos datos dos Parlamentos autonómicos

A representación da muller nos Gobernos Autonómicos mantívose en 2012 nunha media do 43,38%.

A maior presenza feminina dáse en Castela - León co 66,7% e a menor en Aragón co 32,8%.

En Galicia a representación é do 40%.

■ Cadro 5.35 Mulleres dos Gobernos Autonómicos

	2013		2012	
	Ambos sexos	% Mulleres	Ambos sexos	% Mulleres
PRESIDENTAS/ES	19	15,8	19	21,05
CONSELLEIRAS/OS	161	34,2	167	34,13
Andalucía	11	45,45	13	46,15
Aragón	9	11,11	9	11,11
Asturias	8	62,50	9	33,33
Baleares	7	0,00	7	14,29
Canarias	8	35,70	8	35,70
Cantabria	8	50,00	8	50,00
Castela - León	9	44,44	9	33,33
Castela - A Mancha	7	42,86	7	28,57
Cataluña	13	23,08	11	27,27
C. Valenciana	8	37,50	10	40,00
Extremadura	7	28,57	7	42,86
Galicia	8	50,00	10	40,00
Madrid	8	25,00	8	37,50
Murcia	8	12,50	8	12,50
Navarra	8	25,00	8	37,50
País Vasco	8	50,00	10	50,00
A Rioxa	7	14,29	7	14,29
Ceuta	9	44,44	9	44,44
Melilla	10	40,00	9	33,33

Fonte: Instituto da muller

No cadro 5.35 vemos a participación feminina nos Gobernos Autonómicos en 2013. Aínda que en termos globais a participación das mulleres experimentou poucos cambios, cabe destacar que diminuíu o número de Presidentas.

A maior representación feminina de Concelleiras atopámola no Principado de Asturias (62,5%) e Cantabria, Galicia e País Vasco (50%).

■ Cadro 5.36 Participación de Mulleres na Comisión Europea. 2011

	Ambos sexos	% Mulleres
PRESIDENCIA	1	0,00
VICEPRESIDENCIAS	8	25,00
COMISARIOS TOTAL	27	33,33
Funcións Básicas	8	50,00
Funcións Económicas	9	11,11
Infraestrutura	4	25,00
Funcións Socioculturais	5	60,00

Fonte: Secretaría de Estado de Igualdade

A participación das mulleres na Comisión Europea tampouco é moi superior, co 25% nas Vicepresidencias e o 33,33% nas Comisarias. Existen grandes diferenzas segundo as funcións que desempeñen, alcanzando o 60% nas funcións socioculturais e só o 11,11% nas funcións económicas.

■ **Cadro 5.37** Participación de mulleres nos Parlamentos Nacionais dos países europeos. Cámara única ou baixa. 2010 - 2013

	Total Escaños	% Mulleres
UE-27	7.198	26,70
Alemania (2009)	620	32,90
Austria (2008)	183	27,90
Bélxica (2010)	150	38,00
Bulgaria (2009)	240	22,90
Chipre (2011)	56	10,70
Dinamarca (2011)	179	39,10
Eslovaquia 2012	150	18,70
Eslovenia (2011)	90	32,20
España (2011)	350	36,00
Estonia (2011)	101	20,80
Finlandia (2011)	200	42,50
Francia (2012)	577	26,90
Grecia (2012)	300	21,00
Hungría (2010)	386	8,80
Irlanda (2011)	166	15,10
Italia (2013)	630	31,40
Letonia (2011)	100	23,00
Lituania (2012)	139	24,50
Luxemburgo (2009)	60	21,70
Malta (2013)	70	14,30
Países Baixos (2012)	150	38,70
Polonia (2011)	460	23,70
Portugal (2011)	230	28,70
R. Checa (2010)	200	22,00
Reino Unido (2010)	650	22,50
Rumania (2012)	412	13,30
Suecia (2010)	349	44,70

Nota: entre paréntese o ano das últimas eleccións

Fonte: elaboración do Instituto da Muller a partir dos datos proporcionados pola Unión Interparlamentaria a través da súa páxina web INE

O cadro 5.38 sobre a participación da muller nos Parlamentos nacionais dos países europeos, pon de manifesto un aumento, pasando do 22,7% de 2006/2009 ao 26,7% de 2010/2013. Este aumento non se repartiu por igual en todos os países da Unión Europea: a maior porcentaxe de representación feminina osténtao Suecia (44,7%), seguida de Finlandia (42,5%) e Dinamarca (39,1%), mentres que a menor representación atópamola en Hungría (8,8%), Chipre (10,7%) e Romanía (13,3%)

En España, en 2010/2013, a representación da muller no Goberno alcanzou o 36%.

Os datos ofrecidos nalgúns dos cadros anteriores e seguintes non están desagregados por CC.AA., pero aínda así os seus resultados son significativos e extrapolables, aínda que con particularidades, á situación galega.

Segundo información do Mº de AA. PP., aínda que a porcentaxe de funcionarias (52,94%) é superior ao de funcionarios, a medida que ascendemos no complemento de destino, o número de mulleres diminúe, ata chegar ao nivel 30 onde só hai un representación feminina do 34,88% e ao nivel 29 cun 39,71%.

Ao ir descendendo de nivel, as porcentaxes vanse igualando, ata chegar ao nivel 26 cun 50,54% de mulleres, e seguir incrementándose a presenza feminina en niveis máis baixos como o nivel 18 (64,70%), o 16 (64,06%) ou o 14 (62,53%).

■ Cadro 5.38

Participación de mulleres en diversos órganos constitucionais. España 2013

	Ambos sexos	% Mulleres
Consello do Estado	32	21,90
Consello Xeral do Poder Xudicial	21	33,30
Tribunal de Contas	12	41,70
Defensor do Pobo	1	100,00
Xunta Electoral Central	14	14,30
Consello Económico e Social	61	19,70

Fonte: Elaboración do Instituto da Muller a partir de datos do Ficheiro de Altos Cargos. Datos Abril 2013

Fonte: elaboración propia do Instituto da Muller a partir de datos do Ficheiro de Altos Cargos (FICESA). INE

A representación feminina en órganos constitucionais como o Consello de Estado, Consello Xeral do Poder Xudicial, Tribunal de Contas, Defensor do Pobo, Xunta Electoral Central e Consello Económico e Social, segue sendo baixa, despois de aumentar en 2012, volveu diminuír en 2013.

A participación máis alta obsérvase no Tribunal de Contas (41,7%) e no Consello Xeral do Poder Xudicial (33,3%).

A participación feminina no ano 2013 na Carreira Xudicial, é do 50,62%. Pero a medida que se ascende na carreira xudicial, a porcentaxe diminúe.

En categorías de xuíces/as a participación é maioritariamente feminina (64,45%), pero só alcanza o 13,38% no caso de maxistrados do Tribunal Supremo.

5.7 Conciliación entre a vida laboral e familiar

Talvez sexa a conciliación entre a vida laboral e familiar un dos maiores condicionantes do acceso da muller ao mundo laboral. Os efectos negativos das dificultades de conciliación seguen recaendo sobre as mulleres a falta de repartición equitativa das responsabilidades familiares e a ausencia de infraestruturas adecuadas e suficientes para atender a nenos e dependentes contribuíron ao escaso cambio producido.

■ Cadro 5.39

Excedencias por cuidado de familiares. Galicia- España 2012- 2013

	AMBOS SEXOS		MULLERES	
	2012	2013	2012	2013
Galicia	121,0	128,0	100,0	105,0
España	6.122,00	6.692,00	5.245,00	5.703,00

Fonte: Tesorería Xeral da Seguridade Social

O cadro 5.39 móstranos a nivel de toda España, como o 85,2% das excedencias para o coidado de familiares son solicitadas por mulleres e a nivel de Galicia alcanzouse o 82%.

■ Cadro 5.40

Núcleos familiares monoparentais por sexo en miles. 2008-2011

	Ambos sexos	Porcentaxe Monoparentais Femininos
2008	451,50	86,07
2009	533,80	86,25
2010	558,30	86,37
2011	548,60	88,66

Fonte: EPA

En cadro 5.40 serve para confirmar o papel da muller como responsable do coidado dos fillos, cunha porcentaxe moi superior de familias monoparentais femininas (88,66% en 2010), fronte ao 11,13% de monoparentais masculinas.

■ Cadro 5.41

Permisos de maternidade por comunidades autónomas

		2010	2011	2012	2013
Ambos sexos e porcentaxe de mulleres	Total	332.557	324.405	298.732	288.242
	Andalucía	59.330	57.659	52.703	50.844
	Aragón	9.125	9.121	8.320	8.296
	Asturias	5.536	5.638	5.315	4.779
	Baleares	8.087	7.715	6.822	7.091
	Canarias	11.259	10.638	9.992	9.339
	Cantabria	4.102	3.945	3.663	3.575
	Castela - León	14.398	14.285	13.323	12.609
	Castela - A Mancha	12.960	12.436	11.345	10.842
	C. Valenciana	58.896	32.532	29.649	27.964
	Cataluña	64.670	57.344	52.668	50.388
	Estremadura	16.685	6.495	5.926	5.572
	Galicia	55.329	16.464	15.193	14.883
	Madrid	10.946	53.788	49.658	49.402
	Murcia	5.390	10.333	9.603	9.580
	Navarra	2.366	5.311	5.028	4.842
	A Ríoxa	33.135	2.179	2.103	2.062
	País Vasco	17.730	17.728	16.713	16.043
	Ceuta	404	376	322	309
	Melilla	412	418	386	422
	Total	98,25	98,21	98,32	98,30
	Andalucía	98,88	98,87	98,82	98,81
	Aragón	97,97	97,87	98,35	98,01
	Asturias	97,65	97,50	97,59	97,47
	Baleares	98,33	98,42	98,64	98,38
	Canarias	98,64	98,40	98,70	98,59
	Cantabria	97,51	97,39	97,35	97,34
	Castela - León	97,71	97,55	97,92	98,01
	Castela - A Mancha	98,67	98,69	98,65	98,64
	C. Valenciana	98,35	98,71	98,42	98,80
	Cataluña	98,84	98,25	99,17	98,38
	Estremadura	97,97	99,06	97,80	98,91
	Galicia	98,24	97,97	98,44	97,79
	Madrid	99,31	98,22	99,33	98,44
	Murcia	95,90	99,33	99,33	99,12
	Navarra	98,01	96,25	97,64	97,72
	A Ríoxa	98,64	97,93	98,83	98,11
	País Vasco	95,67	95,50	95,46	95,76
	Ceuta	97,03	98,40	98,45	98,71
	Melilla	99,27	97,13	97,41	98,10

* O volumen de perceptores de maternidade xestionados polo SEPE refírense a novembro
 Fonte: Instituto da Muller, a partir de datos da Tesorería Xeral da Seguridade Social

■ **Cadro 5.42 Excedencias por coidado de fillas/os**

	España		Galicia	
	Total	% Nais	Total	% Nais
2011	34.128	95,52	555	93,69
2012	29.651	94,98	536	94,22
2013	28.038	94,50	537	94,23

Fonte: Elaboración propia a partir dos datos da Tesorería Xeral da Seguridade Social

As excedencias por coidado de fillas/os en Galicia correspondentes ao 2013 mostrannos que neste ano o 94,23% das excedencia por coidado de fillo/a eran solicitadas por mulleres e o 5,77% de homes, aínda que a tendencia dos últimos anos reflicte un leve aumento nas solicitudes de homes. En España, nese ano 2013, o 94,5% destas excedencias concedéronse a mulleres.

Algo similar ocorre cos permisos de maternidade. No cadro 42 constátase que en Galicia o 97,79% dos permisos foron gozados polas nais. En España as cifras son similares co 98,30% de permisos das nais.

A evolución desde o ano 2004 mostra escasas diferenzas. A aprobación da Lei de Igualdade permitiu o goce dos permisos de paternidade, con 11.360 permisos gozados en Galicia en 2013 (237.988 en toda España).

■ **Cadro 5.43 Permisos de Paternidade por CC.AA**

	2012	2013
Total	245.867	237.988
Andalucía	37.973	37.138
Aragón	7.681	7.710
Asturias	4.303	3.910
Baleares	4.906	5.174
Canarias	7.990	7.551
Cantabria	3.192	3.081
Castela - León	11.859	11.156
Castela - A Mancha	10.542	10.200
C. Valenciana	23.888	22.798
Cataluña	46.496	44.460
Extremadura	4.722	4.451
Galicia	11.656	11.360
Madrid	40.744	40.256
Murcia	7.761	7.902
Navarra	4.665	4.284
A Rioxa	1.973	1.885
País Vasco	14.951	14.149
Ceuta	277	248
Melilla	288	275

Fonte: Instituto Nacional da Seguridade Social. Actualizada a 12 de Febreiro de 2014

Para completar este apartado incluímos o cadro sobre “Persoas ocupadas a tempo parcial por motivo da xornada parcial” do Instituto da Muller sobre datos da EPA.

■ **Cadro 5.44 Persoas ocupadas a tempo parcial por motivo da xornada parcial. España 2012-2013**

		2012	2013
Ambos sexos	Total	2.598,70	2.739,10
	Seguir cursos de ensinanza ou formación	135,80	138,10
	Enfermidade ou incapacidade propia	31,20	28,90
	Coidado de nenos ou de adultos enfermos, incapacitados ou maiores	288,00	276,40
	Outras obrigas familiares ou persoais	126,80	123,20
	Non poder encontrar traballo de xornada completa	1.550,10	1.716,60
	Non querer traballo de xornada completa	171,80	173,40
	Outros motivos	286,40	275,60
	Non sabe o motivo	8,60	6,80
	Total	75,78	73,35
% Mulleres	Seguir cursos de ensinanza ou formación	59,72	58,07
	Enfermidade ou incapacidade propia	64,42	42,56
	Coidado de nenos ou de adultos enfermos, incapacitados ou maiores	96,98	97,79
	Outras obrugas familiares ou persoais	94,87	93,08
	Non poder encontrar traballo de xornada completa	73,74	70,65
	Non querer traballo de xornada completa	82,71	85,24
	Outros motivos	62,29	59,76
	Non sabe o motivo	59,30	92,65

Unidade: Miles de persoas

Fonte: Enquisa de poboación activa. INE. Elaborado polo Instituto da Muller

Aínda que os datos non están desagregados por Comunidades Autónomas, parece significativo que do total de persoal que realizan un traballo a tempo parcial por coidado de nenos ou adultos enfermos, incapacitados ou maiores, o 97,79% en 2013 sexan mulleres e o 93% do total de persoas traballadoras a tempo parcial con obrigacións familiares ou persoais, tamén sexan mulleres.

Destaca, igualmente, que o 70,65% dos que non puideron atopar traballo a xornada completa sexan mulleres e que o 85,25% dos que non queren traballar a xornada completa tamén sexan mulleres, xurdindo a dúbida de se realmente a elección de traballar a tempo parcial é libre ou imposta por un cúmulo de factores externos, algúns deles imperceptibles.

Completamos esta información co cadro 5.45 de emprego a tempo parcial segundo número de fillos en España e na Unión Europea. Refléctese claramente que son as mulleres as que condicionan o seu traballo a tempo completo ou parcial segundo teñan ou non fillos, aumentando os empregos parciais a medida que aumentan o número de fillos.

■ **Cadro 5.45** Emprego a tempo parcial (25-54 anos) segundo número de fillos. España, UE-27 e UE-28 %. 2012-2013

	2013			2012		
	Sen fillos	1 fillo	3 ou mais fillos	Sen fillos	1 fillo	3 ou mais fillos
ESPAÑA						
HOMES	9,7	6,7	5,7	7,7	5,7	5,6
MULLERES	21,4	29,5	28,7	19,1	27,1	30,3
UE-27						
HOMES	8	5,2	6,50	7,4	5	6,50
MULLERES	22,4	32,2	46,70	21,9	32	46,40
UE-28						
HOMES	8	5,2	6,50	7,4	4,9	6,50
MULLERES	22,3	32,1	46,40	21,8	31,8	46,00

Unidade: %

Fonte: Enquisa Europea de Forza de Traballo (LFS). Eurostat

5.8 Salarios

Continuando a tendencia dos apartados anteriores deste capítulo, o sexo parece ser tamén un factor determinante das diferenzas salariais.

O informe da Axencia Tributaria "Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2012 (últimos datos dispoñibles) reflicte que as mulleres galegas no ano 2012 percibiron un salario medio anual de 15.227€ fronte aos 19.865€ dos homes, o que supón que as mulleres percibiron un 23% menos que os homes polo seu traballo realizado.

A media total das CC.AA. no grupo de mulleres chegou aos 15.872€, fronte aos 20.876 dos homes, percibindo o colectivo feminino un 24% menos que os homes.

A muller galega cobra menos que a media feminina estatal (15.872€) e que a media no conxunto do Estado de (18.601€).

■ **Cadro 5.46 Asalariados por CCAA e sexo. 2012**

	Total		Mulleres	Homes
	Salario medio anual	%*	Salario medio anual	Salario medio anual
Andalucía	14.759	74,33	12.391	16.670
Aragón	18.970	74,35	15.929	21.425
Ppdo. de Asturias	19.291	71,85	15.892	22.119
Illas Baleares	17.299	80,28	15.322	19.085
Canarias	16.222	82,84	14.609	17.636
Cantabria	19.062	72,36	15.753	21.771
Castela León	18.254	77,4	15.818	20.437
Castela - A Mancha	16.234	79,96	14.154	17.702
Cataluña	20.959	75,39	17.858	23.686
Comunidade Valenciana	16.788	76,84	14.407	18.750
Extremadura	13.692	80,79	12.075	14.946
Galicia	17.737	76,65	15.227	19.865
C. de Madrid	24.509	72,47	20.405	28.155
Rexión de Murcia	15.746	79,13	13.668	17.273
A Rioxa	18.283	77,95	15.783	20.247
Cidade de Ceuta	22.322	72,51	18.078	24.931
Cidade de Melilla	21.280	76,03	17.879	23.516
Total	18.601	76,03	15.872	20.876

*Porcentaxe de salario da muller sobre o salario do home
 Fonte: Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2012

A evolución con respecto ao ano 2000 non era moi alentadora, xa que en Galicia a diferenza incrementouse en case un punto, pasando do 26,10% de diferenza en pre-xuízo das mulleres, ao 26,94% en 2006 e 26,28% en 2007. Pero desde o ano 2008 as diferenzas diminúen e mantéñense nos anos 2009, 2010, 2011 e 2012.

■ **Cadro 5.47 Asalariados por sector de actividade económica e sexo. Galicia / España. 2012**

	España Homes	España Mulleres	Galicia		
			Mulleres	Homes	%
Agricultura, gandería, selvicultura e pesca	6.949	3.840	9.978	15.060	66,25
Industria extractiva, enerxía e auga	27.778	20.762	20.083	25.331	79,28
Industria	23.845	17.309	14.805	21.493	68,88
Construción e servizos inmobiliarios	16.514	16.425	15.362	16.257	94,49
Comercio, reparacións e transporte	20.164	13.521	12.959	18.487	70,10
Información e comunicacións	30.171	22.236	16.503	23.711	69,60
Entidades financeiras e aseguradoras	38.399	27.045	24.705	33.860	72,96
Servizo ás empresas	19.863	13.140	11.602	17.695	65,57
Servizos sociais	25.883	20.871	20.650	25.307	81,60
Outros servizos persoais e de ocio	12.217	8.797	7.739	10.170	76,10
Total	20.876	15.872	15.227	19.865	76,65

*Porcentaxe de salario da muller sobre o salario do home en Galicia
 Fonte: Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2012

Neste cadro, apreciamos que as diferenzas salariais non son iguais segundo que rama de actividade económica se trate. As maiores diferenzas aprécianse na rama “servizos a empresas”, onde a muller gaña un 34,4% menos que o home, seguida de “agricultura, gandería, silvicultura e pesca” cunha porcentaxe dun 31,1% menos en contra da muller, de “industria” cun 33,8% menos e de “información e comunicación” con 30,4%.

As menores diferenzas atopámolos en “construción e servizos inmobiliarios” onde a muller percibe o 94,49% do salario masculino e “industrias extractivas de enerxía e auga” co 79,28%.

Hai que ter en conta que estas diferenzas salariais están provocadas en gran medida por que a muller está contratada nunha maior proporción a tempo parcial, con contratos temporais, que se incorporan máis tarde ao mercado laboral e que interrompen a súa vida profesional para a atención dos fillos ou de persoas dependentes.

■ Cadro 5.48

Percepcións salariais por tramo de salario e sexo. Galicia / España. 2013

	Galicia		España	
	Salario medio anual		Salario medio anual	
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres
De 0 a 0,5 SMI	1.907	1.895	1.833	1.835
De 0,5 a 1 SMI	6.703	6.784	6.657	6.728
De 1 a 1,5 SMI	11.378	11.371	11.275	11.279
De 1,5 a 2 SMI	15.863	15.539	15.811	15.617
De 2 a 2,5 SMI	19.946	20.000	20.044	20.033
De 2,5 a 3 SMI	24.643	24.652	24.622	24.593
De 3 a 3,5 SMI	29.036	29.063	29.071	29.078
De 3,5 a 4 SMI	33.541	33.609	33.571	33.569
De 4 a 4,5 SMI	37.998	37.851	38.014	37.941
De 4,5 a 5 SMI	42.530	42.334	42.505	42.442
De 5 a 7,5 SMI	53.678	53.384	53.731	53.298
De 7,5 a 10 SMI	76.114	75.297	76.447	75.892
Máis de 10 SMI	140.850	133.676	149.295	130.707
Total	19.865	15.227	20.876	15.872

Fonte: Axencia Tributaria. Mercado de Traballo e pensións nas fontes tributarias: 2013

A partir dos datos facilitados pola Axencia Tributaria, observamos que en 2012 o 19,94% (91.447 mulleres) tiveron ingresos por salarios inferiores ao 50% de Salario Mínimo Interprofesional (S.M.I.) e o 15,10% tivéronos entre o 50% e o 100% do S.M.I. Isto supón que o 35% (34% en 2011) de mulleres no ano 2012, tiveron ingresos non superiores ao S.M.I. Os homes con salarios inferiores ao 50% do SMI foron o 15% e con salarios entre o 50% e o 100% do S.M.I. foron o 9,9%.

Cos salarios máis altos ocorre á inversa, é unha porcentaxe moi baixa de mulleres as que perciben salarios altos.

A Enquisa Anual de Estrutura Salarial ano 2010 do INE (última dispoñible) confirma os datos anteriores.

■ Cadro 5.49

Salario bruto anual por tipo de contrato. (Euros). 2012. Enquisa anual de estrutura salarial

Ambos os dous sexos	Total	Indefinido	Duración determinada
Andalucía	20.891,63	22.546,23	14.880,45
Aragón	22.103,79	23.575,68	15.287,02
Ppdo. de Asturias	21.750,66	23.376,76	16.291,27
Illas Baleares	20.960,00	21.823,15	16.409,29
Canarias	19.277,62	20.160,38	15.927,91
Cantabria	20.191,51	21.409,93	14.824,59
Castela León	20.569,14	21.839,16	15.529,26
Castela - A Mancha	20.536,42	21.992,50	15.634,97
Cataluña	24.436,39	25.997,78	15.968,34
C. Valenciana	21.223,72	22.488,55	15.304,60
Extremadura	19.721,35	21.613,33	14.111,84
Galicia	19.389,20	20.619,85	14.985,56
C. de Madrid	26.044,39	27.745,02	16.937,65
Rexión de Murcia	20.682,01	21.806,07	16.025,67
Navarra	23.784,38	25.498,40	16.496,25
País Vasco	26.535,61	28.354,97	18.915,01
A Ríoxa	20.346,24	21.494,66	14.766,94
Ciudades Ceuta e Melilla			
España	22.726,44	24.277,06	15.893,55

Homes	Total	Indefinido	Duración determinada
Andalucía	23.592,08	25.444,59	16.282,25
Aragón	25.766,27	27.759,64	16.390,88
Ppdo. de Asturias	25.048,82	27.306,83	17.523,70
Illas Baleares	22.859,04	23.998,67	17.069,55
Canarias	21.089,85	22.136,05	16.725,10
Cantabria	23.309,90	25.089,24	15.865,19
Castela León	23.473,82	25.492,58	15.451,79
Castela - A Mancha	22.810,39	24.455,62	16.747,85
Cataluña	27.836,40	29.828,25	16.959,95
C. Valenciana	24.289,23	25.894,57	16.155,03
Extremadura	21.585,30	23.589,07	15.345,40
Galicia	22.059,69	23.600,13	16.361,20
C. de Madrid	29.116,20	31.165,78	17.919,61
Rexión de Murcia	23.487,03	25.077,38	16.311,01
Navarra	27.632,80	29.909,45	17.708,85
País Vasco	30.084,89	32.460,76	19.707,72
A Ríoxa	23.097,08	24.853,36	14.777,61
Ciudades Ceuta e Melilla			
España	25.682,05	27.608,03	16.880,78

■ **Cadro 5.49**
(continuación)

Salario bruto anual por tipo de contrato. (Euros). 2012. Enquisa anual de estrutura salarial

Mulleres	Total	Indefinido	Duración determinada
Andalucía	17.828,44	19.133,89	13.490,69
Aragón	18.042,28	18.909,13	14.095,04
Ppdo. de Asturias	18.026,01	18.954,52	14.882,47
Illas Baleares	19.022,24	19.629,30	15.689,80
Canarias	17.498,71	18.145,70	15.250,97
Cantabria	16.771,99	17.456,28	13.576,58
Castela León	17.552,07	18.042,27	15.609,55
Castela - A Mancha	17.527,30	18.575,83	14.375,85
Cataluña	20.931,07	22.040,18	14.957,87
C. Valenciana	17.870,88	18.655,30	14.490,64
Extremadura	17.401,90	19.086,25	12.696,40
Galicia	16.727,15	17.606,01	13.683,00
C. de Madrid	22.841,15	24.155,09	15.948,00
Rexión de Murcia	17.457,52	17.912,17	15.741,57
Navarra	19.462,13	20.494,62	15.190,80
País Vasco	22.313,41	23.384,74	18.038,30
A Ríoxa	17.486,66	18.034,02	14.755,36
Ciudades Ceuta e Melilla			
España	19.537,33	20.632,89	14.891,24

Fonte: INE Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2012

En Galicia o salario medio bruto anual total en 2012, no colectivo feminino foi de 16.727,5€. Se distinguimos entre tipo de contrato a media foi de 17.606,01€ para os contratos indefinidos e 13.683,00€ para os de duración determinada e no colectivo masculino foi de 22.059,69€, distribuídos en 23.600,13€ para os contratos indefinidos e 16.361,20€ para os de duración determinada. Isto supón que as mulleres galegas en 2011 percibiron unhas retribucións un 24,17% menor que as dos homes, diferenza que no caso dos contratos indefinidos alcanza o 25,40%.

En España a media salarial bruta das mulleres en 2012, foi de 19.537,33€, fronte aos 25.682,05 dos salarios masculinos, o que reflicte unha diferenza en contra do salario feminino de 23,88%. Nas contratacións indefinidas, esta diferenza desfavorable para as mulleres chega ao 25,26%.

5.9 Prestacións por desemprego

Os datos proporcionados polo MEYSS para a elaboración deste apartado non están desagregadas por CC.AA., polo que, aínda que fagamos referencia ás súas táboas estatísticas do 2013 imos utilizar o informe da Axencia Tributaria "Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2012".

O n.º de perceptoras de prestacións de desemprego, segundo as estatísticas do Anuario de Estatísticas Laborais de Asuntos Sociais do Mº de Emprego e Seguridade Social 2013, foi inferior ao dos homes no nivel contributivo e asistencial.

■ 574.289 mulleres percibiron prestación de nivel contributivo, fronte a 736.626 homes.

■ 618.732 mulleres percibiron prestacións de nivel asistencial, fronte a 695.254 homes.

■ 124.793 mulleres percibiron a renda activa de inserción, fronte a 115.459 homes.

A media diaria bruta recoñecida a beneficiarios/as de prestacións de desemprego de nivel contributivo segundo sexo e idade a nivel de todo o Estado é de 28,66€ día no ano 2012, últimos datos dispoñibles (28,40€ día en 2011). A contía percibida polo colectivo feminino está por baixo desa media, alcanzando só 25,96€ día (25,65€ día en 2011), fronte aos 30,61€ do grupo de homes (30,32€ en 2011).

A maior diferenza atopámola no colectivo de mulleres entre 55 e máis anos onde a diferenza de contía media diaria bruta chega a ser de 6,65€ día (mulleres 25,70€ día e homes 32,35€ día).

■ Cadro 5.50

Contía media diaria bruta recoñecida a beneficiarios de prestacións de nivel contributivo. Segundo sexo e idade. España. 2012

	2012
Homes	
16-19 anos	21,98
20-24 anos	25,46
25-54 anos	30,53
55 e máis anos	32,35
Total	30,61
Mulleres	
16-19 anos	18,35
20-24 anos	21,46
25-54 anos	26,24
55 e máis anos	25,70
Total	25,96
Ambos os dous sexos	
16-19 anos	20,64
20-24 anos	23,72
25-54 anos	28,66
55 e máis anos	30,19
Total	28,66

Fonte: Axencia Tributaria. Mercado de Trabajo e pensións nas fontes tributarias: 2012

Para poder facer unha análise por CC.AA. e sexo utilizaremos os datos do informe da Axencia Tributaria "Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2012".

En todas os CC.AA o importe da prestación media anual é inferior no colectivo feminino, 3.475€ (3.357€ en 2011) fronte aos 4.166€ (3.984€ en 2011) dos homes. En Galicia a media anual chegou aos 3.435 (3.252 € en 2011) para as mulleres e aos

4.303€ (4.031€ en 2011) para os homes, por tanto existe unha diferenza en prexuízo do grupo de mulleres de 868€ anuais como media.

Se comparamos a percepción media feminina en materia de prestacións de desemprego en 2012, co total do colectivo feminino, as mulleres galegas percibiron 40€ menos que a media de España, ocupando o cuarto posto das prestacións máis baixas despois de Baleares, Estremadura, e Aragón. No caso dos homes galegos a diferenza coa media dos homes España, é de 137€ máis.

Podemos concluír dicindo que a muller galega percibe só o 80% (81% en 2011) das prestacións, comparándoas coas percibidas polos seus compañeiros homes, é dicir, percibe un 20% menos.

■ **Cadro 5.51** Percepcións medias de prestacións por desemprego.
Por sexo e comunidade autónoma do perceptor. Galicia/España. 2012

	Total	Homes	Mulleres
	Prestación media anual	Prestación media anual	Prestación media anual
Andalucía	3.563	3.897	3.186
Aragón	3.845	4.111	3.483
Ppdo. de Asturias	4.034	4.432	3.463
Illas Baleares	3.338	3.561	3.100
Canarias	3.593	3.853	3.313
Cantabria	3.938	4.354	3.359
Castela León	3.913	4.221	3.497
Castela - A Mancha	3.998	4.311	3.595
Cataluña	4.185	4.323	3.823
Comunidad Valenciana	3.806	4.131	3.415
Estremadura	3.463	3.772	3.114
Galicia	3.909	4.303	3.435
C. de Madrid	4.317	4.597	4.003
Rexión de Murcia	3.636	3.943	3.238
A Ríoxa	3.961	4.182	3.656
Cidade de Ceuta	3.756	4.050	3.474
Cidade de Melilla	3.501	3.761	3.223
España	3.850	4.166	3.475

Fonte: Axencia Tributaria. Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2012

Facendo unha análise da nacionalidade dos perceptores/as, observamos que cando a nacionalidade é española, a diferenza nas percepcións das mulleres con respecto aos homes é superior, chegando a percibir un 20,5% menos, mentres que se a orixe é estranxeiro, a diferenza redúcese ata un 16% menos.

■ **Cadro 5.52 Desempregados e prestacións medias por nacionalidade e sexo do receptor. Galicia - España. 2012**

	Desempregados			Prestación media anual		
	Ambos sexos	Mulleres	Homes	Ambos sexos	Mulleres	Homes
España						
Española	5.095.091	2.401.872	2.693.219	3.929	3.528	4.287
Estranxeira	770.385	285.464	484.921	3.326	3.033	3.498
Galicia						
Española	310.655	141.866	168.789	3.945	3.459	4.353
Estranxeira	17.211	6.790	10.421	3.261	2.924	3.481

Fonte: Agencia Tributaria.

A diferenza estriba na nacionalidade de orixe, xa que os homes non españois perciben unhas prestacións sensiblemente inferiores ás dos homes galegos (20% menos), mentres que as mulleres non españolas, con respecto ás mulleres galegas teñen uns ingresos en concepto de desemprego do 15,5% menos.

Esta análise volve reafirmar a idea de que, con independencia da orixe, nacionalidade, formación, ... o colectivo de mulleres sempre está por baixo do de homes.

5.10 Pensións

Para unha primeira análise utilizaremos os datos proporcionados polo Mº de Emprego e Seguridade Social nas estatísticas do Anuario de Estatísticas Laborais do 2012, últimos dispoñibles desagregados por sexos no momento de finalización deste capítulo. Aínda que os datos non están desagregados por CC.AA, se o están por sexo, polo que nos poden dar unha visión xeral da situación da muller pensionista.

Faremos unha primeira análise das pensións contributivas.

O n.º de pensionistas mulleres (3.959.809) en toda España é lixeiramente inferior ao de homes (4.282.993). É máis destacable que aínda que no colectivo masculino as pensións de xubilación, que requiren unha cotización previa, supoñen un 80,6% do total, no grupo de mulleres só alcanzan un 47%, mentres que as de viuvez chegan ao 41%.

En relación co importe medio mensual podemos dicir que no conxunto do Estado, as pensións percibidas polas mulleres en 2013 son 407,94 € menos que as dos homes, ou o que é o mesmo un 38,3% menores (mulleres: 657,48€, homes: 1.065,42€). Esta diferenza aínda é maior se comparamos as pensións de xubilación. Así unha pensionista de xubilación muller percibiría 451,71 € menos que os homes, un 39,5% menos.

As pensións de viuvez, orfandade e a favor de familiares son lixeiramente superiores no caso das mulleres.

■ **Cadro 5.53** Pensión contributivas e importe medio e pensionistas segundo clase, por sexo. España 2012/2013

	Pensións				Pensionistas ⁽¹⁾	
	Número		Importe medio en euros/mes		Número	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Homes	4.344.107	4.419.980	1.034,18	1.065,42	4.220.681	4.282.993
Incapacidade permanente	616.165	610.531	956,72	965,2	613.691	608.311
Xubilación	3.406.868	3.474.673	1.106,65	1.143,32	3.392.331	3.451.300
Viuvedade	163.625	166.854	457,81	469,26	62.259	62.477
Orfandade	148.700	158.890	363,74	369,09	143.732	152.010
Favor familiar	8.750	9.032	447,97	461,55	8.668	8.896
Mulleres	4.575.651	4.645.592	635,76	657,48	3.910.162	3.959.809
Incapacidade permanente	327.119	324.671	756,51	780,6	314.492	312.912
Xubilación	1.923.213	1.976.681	662,42	691,61	1.812.989	1.857.310
Viuvedade	2.159.275	2.169.343	612,44	629,01	1.623.978	1.623.421
Orfandade	136.570	146.216	369,7	373,39	131.878	139.753
Favor familiar	29.475	28.680	496,86	513,24	26.825	26.412
Ambos os dous sexos⁽²⁾	8.919.997	9.065.830	829,79	856,37	8.131.066	8.243.054
Incapacidade permanente	943.296	935.220	887,29	907,64	928.194	921.242
Xubilación	5.330.195	5.451.465	946,35	979,52	5.205.428	5.308.720
Viuvedade	2.322.938	2.336.240	601,55	617,6	1.686.273	1.685.936
Orfandade	285.343	305.192	366,57	371,13	275.678	291.848
Favor familiar	38.225	37.713	485,67	500,86	35.494	35.309

(1) Véxase nota a este cadro en Fontes non explicativas

(2) Inclúe non consta sexo

Fonte: Anuario de estadísticas laborais 2013. Ministerio de Emprego e Seguridade Social

Se a análise realizámola observando as pensións segundo tramos de contía mensual, por sexo e clase, para todo o territorio das CC.AA. en 2012 apreciamos que no colectivo de mulleres o maior n.º de pensións concéntrase no tramo de 500,01 a 645.29€, e o seguinte tramo con máis perceptoras é o de 150,01 a 500,00€. No grupo de homes o primeiro tramo con máis pensionistas é o de 700,01€ a 1.100,00€ e o seguinte tramo con máis perceptores é o de 500,01 a 645.29€, e nos tramos superiores son maioritarios e case exclusivos, o n.º de perceptores homes.

■ **Cadro 5.54** **Pensión contributivas, segundo tramos de contía mensual, por sexo e clase. España 2013**

	Total	Ata 150 €	De 150,01 a 500 €	De 500,01 a 641,39€	De 641,39 a 700€	De 700,01 a 1.100€	De 1.100,01 a 1.500,00€	De 1.500,01 a 1.800€	De 1.800,01 a 2.000€	De 2.000,01 a 2.466,21€	Máis de 2.466,21 €
Homes	4.420,0	64,7	465,6	823,7	149,9	1.276,5	669,5	330,6	167,1	453,4	18,9
Incapacidade permanente	610,5	2,2	95,50	112,10	31,30	194,7	84,1	33,8	15,9	36,1	4,8
Xubilación	3.474,7	48,0	147,60	674,40	95,50	1.055,9	575,3	295,9	150,9	417,1	14,1
Viudedade	166,9	6,2	106,70	23,30	4,20	18,5	7,4	0,4	0,0	-	0,0
Orfandade e favor familiares	167,9	8,3	115,80	13,90	18,90	7,4	2,7	0,5	0,3	0,2	0,0
Mulleres	4.645,6	81,3	1.471,5	1.717,6	175,6	722,0	294,0	76,8	32,4	70,6	3,6
Incapacidade permanente	324,7	1,4	97,20	86,60	14,50	67,7	27,6	10,8	5,1	12,2	1,5
Xubilación	1.976,7	34,1	638,90	765,30	50,10	224,2	122,3	55,7	26,5	57,6	2,1
Viudedade	2.169,3	36,7	618,00	851,20	90,50	421,2	140,9	9,7	0,5	0,6	0,0
Orfandade e favor familiares	174,9	9,1	117,40	14,50	20,50	8,9	3,2	0,6	0,3	0,2	0,0
Ambos os dous sexos⁽¹⁾	9.065,6	146,0	1.937,1	2.541,3	325,5	1.998,5	963,5	407,4	199,5	524,0	22,5
Incapacidade permanente	935,2	3,6	192,7	198,7	45,8	262,4	111,7	44,6	21,0	48,3	6,3
Xubilación	5.451,4	82,1	786,5	1.439,7	145,6	1.280,1	697,6	351,6	177,4	474,7	16,2
Viudedade	2.336,2	42,9	724,7	874,5	94,7	439,7	148,3	10,1	0,5	0,6	0,0
Orfandade e favor familiares	342,8	17,4	233,2	28,4	39,4	16,3	5,9	1,1	0,6	0,4	0,0

(1) Inclúe non consta sexo

Fonte: Anuario de estadísticas laborais 2013. Ministerio de Empleo e Seguridade Social

Para poder facer unha análise por CC.AA. e sexo utilizaremos os datos do informe da Axencia Tributaria "Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2012 (últimos datos dispoñibles).

Cabe sinalar que aínda que en Galicia, o n.º de pensionistas (sen distinción polo tipo de pensión) é superior no colectivo feminino (50,8%), non o son os importes das pensións recibidas. No total das CC.AA. o n.º de mulleres pensionistas chega ao 48,9%.

A pensión media anual das mulleres pensionistas en Galicia alcanzou en 2012 os 9.565€ fronte aos 12.850€ dos homes, o que supón que as mulleres perciben o 73,4% do importe da pensión masculina, ou o que é o mesmo un 26,6%€ menos, o que supón unha significativa diferenza (3.285€ menos ao ano).

A muller galega tamén está en desvantaxe se a comparamos coa pensión media das mulleres do resto de CC.AA., con 837€ menos.

As pensionistas galegas ocupan o terceiro lugar das máis baixas, despois de Murcia, Extremadura e Castela - A Mancha.

■ **Cadro 5.55** **Pensión por CCAA e sexo. 2012**

	Total	Homes	Mulleres
	Prestación media anual	Prestación media anual	Prestación media anual
Andalucía	10.616	9.726	11.506
Aragón	12.037	10.732	13.341
Ppdo. de Asturias	13.548	11.360	15.736
Illas Baleares	10.926	10.009	11.842
Canarias	10.856	10.042	11.669
Cantabria	11.979	10.471	13.486
Castela - León	11.636	10.553	12.718
Castela - A Mancha	10.348	9.505	11.191
Cataluña	11.898	10.687	13.108
Comunidad Valenciana	10.777	9.845	11.709
Estremadura	10.054	9.447	10.661
Galicia	10.374	9.565	11.183
C. de Madrid	13.705	12.234	15.176
Rexión de Murcia	10.185	9.354	11.015
A Ríoxa	11.235	10.244	12.225
Cidade de Ceuta	13.247	11.585	14.909
Cidade de Melilla	12.579	11.174	13.984
Total	11.486	10.402	12.570

*Porcentaxe de salario da muller sobre o salario do home
 Fonte: Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2012

INICIO DA RELACIÓN LABORAL

6

6.1 Inscripción de empresas e apertura de centros de traballo

Inclúense neste apartado dous datos que, se ben non poden tomarse como reflexo real do número de empresas de Galicia, si poden considerarse como un índice aproximado, aínda que requiren precisións en cada apartado.

6.1.1 Inscripcións de empresas

As cifras que se inclúen non son referidas exactamente ó número de empresas, senón ós códigos de conta de cotización existentes en cada provincia a 31 de decembro de 2013, agás nas cifras relativas ó Réxime especial do Mar do que a súa contabilización corresponde a empresarios independentemente dos códigos ou embarcacións coas que contén. Isto supón que non coinciden, nos demais réximes, as cifras coa consideración de empresas ou centros de traballo, xa que un código pode ter varios centros de traballo e as empresas poden ter varios códigos.

No cadro 6.1, ofrécese o dato estático do número de empresas a 31 de decembro de 2013 que, aínda coas salvidades antes apuntadas, permite extraer algunha conclusión.

Cadro 6.1 Empresas en alta. Por réximes. Galicia. 2012-2013

	Réxime Xeral		Réximes especiais						Mar ⁽¹⁾		Total	
			Agrario		Emp. Fogar		Minería	Carbón				
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
A Coruña	36.262	36.130	576	623	15.013	14.656	1	0	957	966	52.809	52.375
Lugo	12.144	11.875	676	761	4.570	4.637	0	0	183	169	17.573	17.442
Ourense	11.249	11.194	88	90	4.087	4.113	0	0	0	0	15.424	15.397
Pontevedra	31.218	30.707	275	296	10.238	10.191	0	0	1721 ⁽²⁾	1687 ⁽²⁾	43.452	42.881
Galicia	90.873	89.906	1.615	1.770	33.908	33.597	1	0	2.861	2.822	129.258	128.095

Elaboración propia

(1) As cifras deste réxime corresponden a empresarios/as independentemente dos códigos conta de cotización que teñan.

(2) Inclúe as empresas dependentes do ISM-Dirección Provincial de Vilagarcía-das que parte corresponden á Coruña.

Todos os datos a 31 de decembro.

Fontes: Tesourería Xeral da Seguridade Social e Instituto Social da Mariña

Hai que ter en conta que, con efectos de 1 de xaneiro de 2012, creáronse dentro do Réxime Xeral dous sistemas especiais: o Sistema Especial Agrario e o Sistema Especial de Empregados do Fogar.

Obsérvase que, no ano 2013, diminúen globalmente as cifras de empresas en alta, afectando, agás ao agrario, a todos os réximes.

Nos cadros 6.2, 6.3 e 6.4, con datos extraídos do Ministerio de Emprego e Seguridade Social pódense ver distintas variables das empresas inscritas na Seguridade Social a 31 de decembro de 2013. No que a tamaño se refire, claramente a maior parte das empresas ten de 1 a 2 traballadores e o maior número delas pertence ao sector servizos que loxicamente ocupa o maior número de traballadores. Por outra parte existen máis empresas que revisten a condición de persoas xurídicas e que, a súa vez, ocupan case o 90% dos traballadores.

Cadro 6.2 Empresas inscritas na Seguridade social, segundo tamaño da empresa. Galicia. 2013

Galicia	Empresas							
	Total	De 1 a 2 trab.	De 3 a 5 trab.	De 6 a 9 trab.	De 10 a 49 trab.	De 50 a 249 trab.	De 250 a 499 trab.	Mais de 499 trab.
	80.118	47.674	17.063	6.804	7.239	1.137	116	85

Datos a 31 de decembro de 2013

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

Cadro 6.3 Empresas inscritas na Seguridade Social e traballadores, segundo sector de actividade. Galicia

Galicia	Empresas					Traballadores				
	Total	Agrario	Industria	Construción	Servizos	Total	Agrario	Industria	Construción	Servizos
	80.118	5.182	7.425	8.160	59.351	596.487	16.162	113.785	41.930	424.160

Datos a 31 de decembro de 2013

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

■ **Cadro 6.4** **Empresas inscritas na Seguridade Social e traballadores, segundo tipo de empresa. Galicia**

Galicia	Empresas			Traballadores		
	Total	Persoa física	Persoa xurídica	Total	Persoa física	Persoa xurídica
	80.118	32.551	47.567	596.487	64.992	531.495

Datos a 31 de decembro de 2013

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

6.1.2 Apertura de centros de traballo

Inclúense os cadros 6.5 a 6.9 relativos ás comunicacións de aperturas de centros de traballo, na súa acepción laboral, como unidade produtiva con organización específica que, polo tanto, non poden ser tomados conceptualmente como empresas, xa que estas poden ter un ou varios centros de traballo. Por outra banda, a falta de comunicación dos cesamentos dos centros de traballo, unha vez amortizados os cadros de persoal, impiden coñecer o dato máis preciso do total neto de centros de traballo creados nun período. En consecuencia, estas cifras refírense a aquelas comunicacións de apertura de centros de traballo que, con carácter preceptivo, realizan as empresas.

Sen extraer conclusións, dado o aleatorio das cifras, podemos observar que, en 2013, comunicáronse as aperturas de 16.070 centros de traballo cun total de 75.187 traballadores, correspondendo 15.212 centros a nova creación

O sector de construción é o que maior número de centros de traballo abre, supoñendo máis do 57% do total, e, con gran diferenza, o que reflicte máis traballadores/as ocupados, coas reservas con que debe ser tomado este dato, xa que as obras sucesivas provocan unha repetición na contabilización dos produtores/as. Analízanse por CNAE e provincias os centros de traballo, así como a distribución por sexo dos traballadores ocupados neles.

Examinando a evolución en relación cos anos anteriores (cadro 6.9), vemos que as cifras de aperturas de centros de traballo aumentan en relación cos anos anteriores e, sen embargo, diminúe levemente o número de traballadores ocupados neles.

■ **Cadro 6.5** **Comunicación de aperturas de centros de traballo rexistradas, por tipo de actuación e provincia. Ano 2013**

Tipo Actuación	Totais	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Nova creación	15.212	6.236	2.374	1.446	5.156
Reanudación de actividade	340	152	33	53	102
Cambio de actividade	24	11	5	1	7
Traslado de centro	494	151	40	28	275
Totais	16.070	6.550	2.452	1.528	5.540

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

■ **Cadro 6.6** **Comunicación de aperturas de centros de traballo por sección da CNAE e provincia. Ano 2013**

	Act. CNAE 09	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
A	Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	59	139	25	61	284
B	Industrias extractivas	1	1	3	2	7
C	Industria manufacteireira	157	147	39	254	597
D	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	6	68	3	8	85
E	Fornecemento de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descontaminación	13	5	1	14	33
F	Construción	4.167	1.127	1.025	2.852	9.171
G	Comercio por xunto e ao retalto; reparación de vehículos de motor e motocicletas	740	321	139	793	1.993
H	Transporte e almacenamento	78	52	18	112	260
I	Hostalaría	519	275	113	577	1.484
J	Información e comunicacións	47	20	13	62	142
K	Actividades financeiras e de seguros	38	19	5	46	108
L	Actividades inmobiliarias	30	5	1	21	57
M	Actividades profesionais, científicas e técnicas	194	60	37	155	446
N	Actividades administrativas e servizos auxiliares	161	37	36	217	451
O	Administración pública e Defensa; Seguridade social obrigatoria	3	15	1	21	40
P	Educación	93	62	16	80	251
Q	Actividades sanitarias e servizos sociais	63	23	19	64	169
R	Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	63	28	9	59	159
S	Outros servizos	115	43	23	133	314
T	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico; actividades dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio	0	5	0	6	11
U	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	2	0	0	3	5
Outras	Non figura no CNAE	1	0	2	0	3
	Totais	6.550	2.452	1.528	5.540	16.070

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

■ **Cadro 6.7** **Distribución provincial das persoas traballadoras en centros de traballo segundo o sexo. Ano 2013**

	Homes	Mulleres
A Coruña	29.064	4.862
Lugo	8.541	1.560
Ourense	6.373	750
Pontevedra	19.179	4.858
Totais	63.157	12.030

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

■ **Cadro 6.8** **Persoas traballadoras en centros de traballo por sección da CNAE e provincia. Ano 2013**

	Act. CNAE 09	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
A	Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	248	381	185	308	1.122
B	Industrias extractivas	1	2	16	4	23
C	Industria manufacturera	1.161	662	197	1.720	3.740
D	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	17	376	25	31	449
E	Fornecemento de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descont	86	13	6	108	213
F	Construción	25.022	5.781	5.536	14.610	50.949
G	Comercio por xunto e ao retallo; reparación de vehículos de motor e motocicletas	2.048	506	239	1.851	4.644
H	Transporte e almacenamento	237	124	54	439	854
I	Hostalaría	1.348	567	268	1.148	3.331
J	Información e comunicacións	319	101	42	264	726
K	Actividades financeiras e de seguros	172	39	8	76	295
L	Actividades inmobiliarias	45	4	1	39	89
M	Actividades profesionais, científicas e técnicas	790	174	88	708	1.760
N	Actividades administrativas e servizos auxiliares	1.001	195	129	576	1.901
O	Administración pública e Defensa; Seguridade social obrigatoria	30	188	30	416	664
P	Educación	380	497	87	545	1.509
Q	Actividades sanitarias e servizos sociais	549	106	49	367	1.071
R	Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	247	108	19	350	724
S	Outros servizos	215	269	132	465	1.081
T	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico; actividades dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio	0	8	0	8	16
U	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	2	0	0	4	6
	Outros sen CNAE	8	0	12	0	20
	Totais	33.926	10.101	7.123	24.037	75.187

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

■ **Cadro 6.9** **Distribución provincial dos centros de traballo rexistrados e persoas traballadoras ocupadas. Evolución 2010-2013**

	Total Centros de Traballo			
	2010	2011	2012	2013
A Coruña	7.107	7.233	6.571	6.550
Lugo	2.773	2.617	2.306	2.452
Ourense	1.973	1.715	1.844	1.528
Pontevedra	6.009	5.652	4.871	5.540
Total	17.862	17.217	15.592	16.070

	Total traballadores e traballadoras			
	2010	2011	2012	2013
A Coruña	56.379	41.472	34.975	33.926
Lugo	14.009	12.537	10.004	10.101
Ourense	11.026	8.988	9.373	7.123
Pontevedra	55.099	27.013	20.861	24.037
Total	136.513	90.010	75.213	75.187

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

6.2 Afiliacións e altas na Seguridade Social

6.2.1 Introducción

Os datos que proporcionan as altas dos traballadores/as á Seguridade Social constitúen unha importante ferramenta de traballo para a análise da configuración laboral da comunidade autónoma, permitindo ademais, pola súa desagregación en réximes o sistemas especiais, obter información de certo detalle nas actividades do mar e autónomos. Así mesmo, a Tesourería Xeral da Seguridade Social constituíu unha nova base de datos do total de traballadores/as afiliados/as por sectores de actividade de indubidable valor.

Convén precisar que por traballadores/as afiliados/as e en alta enténdese ademais dos que traballan pola súa conta, todos aqueles que, nun momento determinado, se atopan ao servizo da empresa, e polos que esta cotiza, se ben, o número de afiliados/as non se corresponde necesariamente co de traballadores/as, senón co de situacións que xeran obriga de cotizar; é dicir, a mesma persoa contabilízase tantas veces como situacións de cotización teña, sexa porque teña varias actividades nun mesmo réxime, ou en varios. A afiliación e a alta na Seguridade Social é obrigatoria para todo traballador en activo por conta allea, ou que desempeñe o exercicio de calquera actividade de carácter autónomo, coa exclusión dun reducidísimo número de profesionais liberais. Tamén se asimilan ás situacións en alta, a incapacidade temporal, o desemprego na modalidade de pago delegado e a situación de suspensión por regulación de emprego.

Non obstante, as cifras que proporciona o chamado “sistema da Seguridade Social” non comprenden a todos os traballadores/as, xa que quedan fóra os cotizantes á Mutuabilidade de Funcionarios/as da Administración Civil do Estado (MUFACE), os integrados no Instituto Social das Forzas Armadas (ISFAS) e os afiliados/as á Mutuabilidade Xeral de Xustiza (MUGEJU).

6.2.2 A evolución a medio prazo

Da análise dos datos a medio prazo, 1985-2013 (cadro 6.10), obsérvase que, no total galego, existen dunha data a outra 215.400 novos/as cotizantes, pero que dito aumento prodúcese significativamente nas provincias da Coruña en 125.800 e Pontevedra en 91.200; en moi pequena medida —soamente 4.400 altas máis— na de Ourense, e é negativa en 6.000 na de Lugo.

■ **Cadro 6.10** **Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral. Réximes Xeral e Agrario, e total. Galicia/España. 1985/1991/2005/ 2009 a 2013**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1985⁽¹⁾	R. Xeral	133,8	34,8	36,5	110,4	315,5	6.434,3
	R. Agrario	60,0	63,2	37,7	44,7	205,6	1.660,2
	Total⁽²⁾	265,4	120,8	93,6	222,2	702,0	10.561,8
1991	R. Xeral	188,5	50,1	52,2	161,4	452,2	8.786,6
	R. Agrario	43,2	41,7	20,2	26,5	131,7	1.339,9
	Total⁽²⁾	307,4	115,9	94,8	259,2	777,3	12.648,3
2005	R. Xeral	303,1	76,2	72,9	259,1	711,3	13.488,9
	R. Agrario	20,6	21,7	6,0	10,3	58,6	1.043,8
	Total⁽²⁾	411,4	125,7	105,2	355,5	997,7	17.835,4
2009	R. Xeral	325,8	83,3	77,7	268,8	755,6	13.634,8
	R. Agrario ⁽³⁾	1,4	1,4	0,4	1,3	4,5	801,7
	Agrario autónomo (SETA)	14,6	15,8	3,7	6,2	40,3	224,3
	Total⁽²⁾	431,4	129,0	108,2	361,1	1.029,7	17.916,8
2010	R. Xeral	321,7	81,9	76,5	260,5	740,6	13.354,3
	R. Agrario ⁽³⁾	1,5	1,4	0,4	1,3	4,6	820,0
	Agrario Autónomo (SETA)	13,4	14,8	3,3	5,6	37,1	213,1
	Total⁽²⁾	424,6	126,3	106,2	350,4	1.007,5	17.581,9
2011	R. Xeral	313,6	80,2	74,7	249,7	718,2	13.152,5
	R. Agrario ⁽³⁾	1,5	1,5	0,4	1,3	4,7	822,3
	Agrario autónomo (SETA)	12,6	14,0	2,9	5,1	34,6	205,3
	Total⁽²⁾	414,8	123,7	103,8	337,9	980,2	17.263,3
2012	R. Xeral ⁽⁵⁾	296,2	75,1	70,5	232,4	674,2	12.470,5
	S. E. Agrario ⁽⁴⁾	1,6	1,6	0,3	1,3	4,8	810,1
	Agrario Autónomo (SETA)	12,0	13,3	2,7	4,8	32,8	199,6
	Total⁽²⁾	400,2	118,8	99,9	322,3	941,2	16.738,6
2013	R. Xeral⁽⁵⁾	286,0	71,4	68,5	223,7	649,5	12.027,9
	S. E. Agrario⁽⁴⁾	1,5	1,5	0,3	1,1	4,5	753,5
	Agrario Autónomo (SETA)	11,4	12,7	2,5	4,5	31,2	195,8
	Total⁽²⁾	391,2	114,8	98,0	313,4	917,4	16.299,5

Medias anuais en miles de persoas

(1) Non se inclúen os/as afiliados/as aos réximes especiais existentes nesa época de Representantes de Comercio, Artistas, Toureiros, Escritores/as de libros e Futbolistas (a incidencia é moi pequena)

(2) O total inclúe, ademais dos reseñados, os do Mar, Autónomos, Empregados/as do Fogar e Minería do Carbón

(3) A partir do 1 de xaneiro de 2008 os traballadores por conta propia do rexíme especial agrario integranse no rexíme especial de traballadores autónomos (lei 18/2007 de 4 de xullo)

(4) A partir do 1 de xaneiro de 2012 os traballadores por conta allea do rexíme especial agrario integranse no rexíme Xeral (lei 27/2011 de 1 de agosto)

(5) Sen agrarios e empregados/as do fogar

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

Como xa sinalabamos nos informes de anos pasados, ademais do espectacular aumento do número de afiliados/as en alta nos anos 1998 e 1999, xunto con 2006 e 2007 os datos de maior relevancia son a diminución do número de afiliados nos anos 2009 a 2013: 42.800; 22.200; 27.300; 39.000 e 23.800, respectivamente, cada un dos anos, de tal xeito que entre 2008 e 2013 os afiliados galegos diminuíron en 155.100, que representa o 14,46% dos 1.072.500 cotizantes en media anual de dito ano 2008.

Tamén é salientable o descenso no cómputo xeral do período do número de traballadores/as en alta pertencentes ao Réxime Agrario, que pasan no total de Galicia de 205.600 en 1985 a 52.900 en 2007, o que supón, por conseguinte, un descenso de 152.700 altas, e a 35.700 en 2013, se computamos os pertencentes ó actual sistema especial (os de conta allea, incluídos no réxime xeral): 4.500 e os agrarios integrados no de autónomos: 31.200.

Convén destacar tamén que o Réxime Xeral, onde se inclúen os asalariados/as do sector industrial, da construción e dos servizos, experimenta nese período un incremento de 334.000 cotizantes, é dicir, dos 315.500 afiliados en 1985 aos 649.500 en 2013, pasando de representar un 44,94% do total das altas en 1985 a un 70,8%, en 2013, aínda así a certa distancia do 73,8% que constitúe dita proporción no total español.

A diminución nestes últimos anos dos traballadores/as afiliados e en alta pertencentes ao extinguido Réxime Especial Agrario, supón que, na Comunidade Autónoma Galega, o peso dos traballadores susceptibles de integrarse en dito réxime pasa do 29,29% do total de afiliados/as que representaba en 1985, ao 3,9% en 2013, acurtando diferenzas ano a ano e xa en estes últimos representando unha porcentaxe moi inferior co conxunto estatal.

Para o total dos afiliados/as, a provincia da Coruña, con 125.800 altas máis no período que analizamos, experimenta o maior aumento, seguida da de Pontevedra, con 91.200. Ourense medra o total de activos/as nunha contía moi pequena —4.400—, e Lugo ten en 2013 6.000 afiliados/as menos que en 1985.

A peculiaridade dos datos destas dúas últimas provincias vén dada por mor do descenso dos activos agrarios, xa que, tanto Lugo como Ourense aumentan salientablemente o número de altas do Réxime Xeral, mantendo xa, a partir de 1986 en Ourense e 1989 en Lugo, a diferenza do sucedido ata ditas datas, un maior número de traballadores/as do citado Réxime Xeral que do Agrario.

6.2.3 Análise dos dez últimos anos

Da análise dos datos correspondentes a estes últimos dez anos (cadro 6.11), conséntase que despois dos importantes aumentos das afiliacións nos anos 1998 e 1999 (subidas de 31.900 e 36.900), experimentábase un descenso apreciable sobre a subida de ditos anos no período que vai de 2000 a 2002, con aumentos interanuais de 28.900, 24.200 e 19.600, respectivamente e 23.200, a mesma cifra de altas nos anos 2003 e 2004. No ano 2005 o aumento interanual é maior: 27.400, continúa á alza en 2006: 34.800 e increméntase no maior aumento destes últimos anos en 37.700 no ano 2007. En 2008 coa forte crise en plena virulencia aínda lograrse un aumento (en media anual) de 1.700 cotizantes. Producíndose diminucións importantes en 2009 - 42.800 - en 2010 - 22.200 -, en 2011 - 22.800, en 2012 : 39.000 e en 2013 23.800.

Durante 2013 diminúen en 1.900 o número dos activos agrarios, que representan un escaso 3,8% do total de cotizantes., en 2003 os 64.700 activos agrarios supoñían o 6,83% do total dos afiliados. Continua tamén a diminución paulatina dos afiliados ao Réxime do Mar, e en 2013 a diferenza dos anos anteriores son menos os traballadores/as en alta do Réxime Xeral que en 2003, en concreto 18.200. No réxime de autónomos hai en 2013 43.500 traballadores máis que en 2003, cunha notable subida no ano 2008 incrementándose a partir dese ano co colectivo de conta propia do réxime agrario.

■ **Cadro 6.11** Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral. Por réximes. Galicia/España. 2003-2013

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
2003	R. Xeral	283,6	71,9	70,0	242,2	667,7	12.472,6
	Mar	7,3	2,3	0,0	19,9	29,6	75,8
	Agrario	22,3	23,8	7,0	11,6	64,7	1.134,2
	Autónomos	68,6	21,6	22,7	57,5	170,4	2.732,9
	Outros	6,2	1,9	2,2	4,5	14,7	198,1
	Total	388,0	121,5	101,9	335,7	947,1	16.613,6
2004	R. Xeral	292,9	73,3	71,2	249,5	686,9	12.888,0
	Mar	7,4	2,3	0,0	19,4	29,0	74,5
	Agrario	21,6	22,9	6,5	11,0	62,2	1.085,9
	Autónomos	71,2	22,4	23,2	59,9	176,7	2.840,4
	Outros	6,2	2,3	2,4	4,7	15,5	193,0
	Total	399,3	123,2	103,3	344,5	970,3	17.081,8
2005	R. Xeral	303,1	76,2	72,9	259,1	711,3	13.488,9
	Mar	7,2	2,3	0,0	18,8	28,3	72,8
	Agrario	20,6	21,7	6,0	10,3	58,6	1.043,8
	Autónomos	73,3	23,1	23,6	61,9	181,9	2.935,0
	Outros	7,2	2,4	2,7	5,4	17,6	294,9
	Total	411,4	125,7	105,2	355,5	997,7	17.835,4
2006	R. Xeral	317,4	80,0	75,9	271,5	744,8	14.161,8
	Mar	7,0	2,2	0,0	18,0	27,2	71,7
	Agrario	19,6	20,7	5,5	9,7	55,5	999,2
	Autónomos	75,1	23,6	24,0	63,6	186,3	3.018,7
	Outros	7,8	2,5	2,7	5,7	18,7	344,9
	Total	426,9	129,0	108,1	368,5	1.032,5	18.596,3
2007	R. Xeral	332,5	83,6	79,0	285,8	781,0	14.706,8
	Mar	6,9	2,2	0,0	17,1	26,2	70,7
	Agrario	18,9	19,8	5,1	9,1	52,9	968,9
	Autónomos	77,0	24,0	24,3	65,2	190,5	3.121,7
	Outros	8,0	2,8	2,9	6,0	19,6	284,2
	Total	443,3	132,4	111,3	383,2	1.070,2	19.152,3
2008	R. Xeral	335,4	85,4	79,6	285,3	785,7	14.526,0
	Mar	6,9	2,1	0,0	16,5	25,5	69,2
	Agrario ⁽¹⁾	1,3	1,4	0,4	1,3	4,4	744,5
	Autónomos ⁽¹⁾	93,9	41,4	28,5	72,6	236,4	3.377,9
	Outros	8,4	2,8	2,9	6,4	20,5	288,0
	Total	445,9	133,1	111,4	382,1	1.072,5	19.005,6
2009	R. Xeral	323,9	82,9	77,2	267,2	751,2	13.546,1
	Mar	6,6	1,9	0,0	16,1	24,7	66,6
	Agrario ⁽¹⁾	1,4	1,4	0,4	1,3	4,5	802,2
	Autónomos ⁽¹⁾	91,0	39,9	27,6	70,3	228,8	3.213,8
	Outros	8,5	2,9	3,0	6,1	20,5	288,1
	Total	431,4	129,0	108,2	361,1	1.029,7	17.916,8
2010	R. Xeral	319,6	81,4	76,0	258,7	735,7	13.279,2
	Mar	6,5	2,0	0,0	15,6	24,1	64,7
	Agrario ⁽¹⁾	1,5	1,4	0,4	1,3	4,6	818,8
	Autónomos ⁽¹⁾	88,7	38,7	26,8	68,6	222,8	3.126,0
	Outros	8,3	2,8	3,0	6,2	20,3	293,2
	Total	424,6	126,3	106,2	350,4	1.007,5	17.581,9
2011	R. Xeral	311,4	79,7	74,2	247,6	712,9	13.053,1
	Mar	6,4	1,9	0,0	15,2	23,5	62,8
	Agrario ⁽¹⁾	1,5	1,5	0,4	1,3	4,7	820,2
	Autónomos ⁽¹⁾	87,1	37,8	26,3	67,6	218,8	3.088,8
	Outros	8,4	2,8	2,9	6,2	20,4	301,4
	Total	414,8	123,7	103,8	337,9	980,3	17.326,3
2012	R. Xeral ⁽²⁾	296,2	75,1	70,5	232,4	674,2	12.470,5
	Mar	6,3	1,8	0,0	14,8	22,9	61,8
	Agrario ⁽¹⁾	1,6	1,6	0,3	1,3	4,8	810,1
	Autónomos ⁽¹⁾	86,0	37,2	26,0	66,5	215,8	3.045,8
	Outros	10,1	3,1	3,1	7,3	23,5	350,2
	Total	400,2	118,8	99,9	322,3	941,2	16.738,6
2013	R. Xeral ⁽²⁾	286,0	71,4	68,5	223,7	649,5	12.027,9
	Mar	6,1	1,7	0,0	14,2	22,1	61,8
	Agrario ⁽¹⁾	1,5	1,5	0,3	1,2	4,5	753,5
	Autónomos ⁽¹⁾	85,7	36,7	25,8	65,6	213,9	3.029,2
	Outros	11,8	3,5	3,4	8,7	27,4	427,2
	Total	391,2	114,8	98,0	313,4	917,4	16.299,5

Medias anuais en miles

(1) A partir do 1 de xaneiro de 2008 os traballadores por conta propia do réxime especial agrario integranse no réxime especial de traballadores autónomos (Lei 18/2007 de 4 de xullo).

Contabilízanse a partir de dita data só os que na actualidade inclúense no sistema especial agrario (conta allea)

(2) A partir do 1 de xaneiro de 2012 os traballadores por conta allea do réxime especial agrario e os do empregados/as do fogar integranse no réxime Xeral (Lei 27/2011 de 1 de agosto).

neste cadro no réxime xeral non se inclúen os afiliados de estes colectivos.

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

6.2.4 Traballadores/as afiliados/as por sexo e réxime

No cadro 6.12 inclúense os datos de afiliados/as en Galicia por sexo e réxime referentes neste caso non á media anual como se reflicten no resto dos cadros senón a decembro do ano correspondente.

■ Cadro 6.12 Traballadores/as afiliados/as e en alta. Por réximes e sexos. Galicia. 1998/2012-2013⁽¹⁾

		A Coruña			Lugo			Ourense			Pontevedra			Galicia		
		1998	2012 ⁽²⁾	2013 ⁽²⁾	1998	2012 ⁽²⁾	2013 ⁽²⁾	1998	2012 ⁽²⁾	2013 ⁽²⁾	1998	2012 ⁽²⁾	2013 ⁽²⁾	1998	2012 ⁽²⁾	2013 ⁽²⁾
Agrario /SETA ^(1,2)	Homes	10.733	5.084	4.909	12.600	6.847	6.599	3.547	1.128	1.045	5.068	2.150	2.073	31.948	15.209	14.626
	Mulleres	16.807	8.185	7.710	15.945	7.619	7.186	7.314	1.805	1.626	10.115	3.634	3.359	50.181	21.242	19.881
Mar	Homes	6.496	4.947	4.932	2.031	1.636	1.496	0	0	0	15.992	10.478	10.008	24.519	17.061	16.437
	Mulleres	888	1.644	1.622	218	182	172	0	0	0	4.043	3.999	3.894	5.149	5.825	5.689
Autónomos	Homes	40.334	44.826	45.402	13.772	15.191	15.304	15.017	14.827	14.783	33.418	37.196	37.154	102.541	112.040	112.644
	Mulleres	21.867	29.230	29.657	6.452	8.810	8.953	6.842	8.463	8.601	17.780	23.907	24.090	52.941	70.410	71.302
Xeral e do Carbón	Homes	146.404	147.025	144.347	39.752	36.892	35.417	38.148	35.555	34.993	126.038	116.866	113.589	350.342	336.338	328.346
	Mulleres	85.335	143.892	142.081	20.598	35.985	35.078	21.480	33.623	33.261	66.932	108.507	107.909	194.345	322.007	318.328
Empreg. do Fogar ⁽²⁾	Homes	112	251	269	24	62	62	26	78	90	54	136	139	216	527	560
	Mulleres	5.367	11.504	11.451	1.476	3.424	3.479	1.695	3.276	3.328	3.671	8.509	8.555	12.209	26.714	26.812
Total	Homes	204.079	202.134	199.861	68.179	60.630	58.878	56.738	51.588	50.911	180.570	166.825	162.963	509.566	481.177	472.613
	Mulleres	130.264	194.454	192.521	44.689	56.021	54.867	37.331	47.168	46.816	102.541	148.556	147.802	314.825	446.199	442.006

Elaboración propia

Datos a decembro de cada ano

(1) A partir do 1 de xaneiro de 2008 os traballadores por conta propia do réxime especial agrario integranse no réxime especial de traballadores autónomos (Lei 18/2007 de 4 de xullo). A partir de dita data inclúense os datos no Sistema especial SETA

(2) A partir do 1 de xaneiro de 2012 os traballadores por conta allea do réxime especial agrario e os do empregados/as do fogar integranse no réxime Xeral (Lei 27/2011 de 1 de agosto). A partir de dita data inclúense os datos no Sistema especial, xunto cos do SETA e no sistema de Empregados/as do Fogar do Réxime Xeral, respectivamente

Fonthe: Tesourería Xeral da Seguridade Social

Consoante cos datos que proporciona a Seguridade Social traballan en 2013 en Galicia máis homes que mulleres, 472.613, o 51,67% de varóns, fronte a 442.006, o 48,33% de mulleres. Por provincias, mantense unha proporción moi similar ao total galego; por réximes hai moitas diferenzas. En efecto, as mulleres son maioría esmagadora no Réxime de Empregados do Fogar (26.812 afiliadas por só 560 varóns en alta); tamén son maioría no Réxime Agrario en 2007, representando o 62,52% do total, e a suma dos integrantes nos sistemas especiais do réxime xeral e de autónomos sendo máis alta dita porcentaxe na provincias de Ourense (o 63,83%). No total de Galicia as mulleres representan o 57,61% dos 34.507 traballadores de afiliados a ditos sistemas ao final de 2013.

No Réxime do Mar traballan 16.437 homes, case tres veces máis das 5.689 mulleres en alta, cunha clara tendencia neste réxime á diminución da porcentaxe de afiliados varóns. Os 112.644 varóns afiliados ao Réxime de Autónomos constitúen o 61,50% do total de dito réxime e no Xeral os 328.346 traballadores masculinos supoñen o 50,77% dos afiliados. En termos globais é de destacar que os maiores incrementos, tanto porcentual como en contía global dos dez anos anteriores a 2008 prodúcese no colectivo das mulleres que recorta, por tanto, as diferenzas con respecto ao total dos afiliados masculinos. Nos últimos cinco anos de baixada xeral de cotizantes, diminúen en maior medida os afiliados masculinos cos correspondentes ao colectivo das mulleres.

6.2.5 Traballadores/as afiliados/as por sector de actividade

A data de redacción deste informe non estaban dispoñibles os datos oficiais de 2013, deste epígrafe. No cadro 6.13, no que se contempla unha distribución dos traballadores/as afiliados/as polos sectores clásicos de actividade, a poboación afiliada galega sitúase maioritariamente no sector servizos, 653.700 afiliados en 2012 que representan o 69,45% do total, máis de 4 puntos por baixo do 73,74% dos 12.343.600 que supoñen no global de España. Segue en importancia o sector da industria, onde se atopan en alta en 2012, 139.300 traballadores/as que constitúen o 14,80% dos afiliados/as galegos. No cómputo xeral español os dous millóns cento tres mil cincocentos traballadores/as da industria representan unha porcentaxe do 12,57% do total de afiliados/as, máis de dous puntos inferior por tanto á galega.

■ Cadro 6.13 Traballadores/as afiliados/as en alta laboral. Por sector de actividade. Galicia/España. 2007-2013

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Agrario	2007	28,4	23,7	7,3	27,6	87	1.188,80
	2008	27,3	22,6	7	26,3	83,2	1.204,50
	2009	24,7	21	6,6	24,5	76,8	1.197,70
	2010	23,3	19,9	6,1	23,2	72,5	1.200,40
	2011	22,7	19,1	5,7	22,3	69,8	1.188,90
	2012	22	18,4	5,3	21,5	67,1	1.168,50
	2013						
Industria	2007	65,6	16,1	19,1	76,4	177,2	2.705,50
	2008	65,3	15,8	18,7	75,5	175,3	2.638,70
	2009	61,7	14,8	17,1	67,7	161,3	2.397,90
	2010	59,6	14,4	16,7	63,4	154,1	2.286,00
	2011	57,6	14,1	16,8	59,1	147,6	2.222,60
	2012	54,6	13,5	16	55,3	139,3	2.103,50
	2013						
Construción	2007	61,1	15,8	15,2	47,8	139,9	2.454,10
	2008	58,1	15,6	14,6	44,8	133,1	2.182,40
	2009	52,9	14,6	13,7	39,4	120,6	1.779,60
	2010	48,1	13,5	12,3	35,1	109	1.545,80
	2011	42,2	12,2	11	30,9	96,3	1.355,10
	2012	35,4	10,4	10	25,3	81	1.123,40
	2013						
Servizos	2007	288,2	76,8	69,7	231,4	666	12.803,80
	2008	295,2	79,2	71	235,4	680,8	12.979,90
	2009	290,4	78	70	228	666,4	12.541,60
	2010	293,6	78,6	71,1	228,7	672	12.549,70
	2011	292,4	78,4	70,4	225,6	666,8	12.559,70
	2012	288,3	76,6	68,6	220,2	653,7	12.343,60
	2013						
Total	2007	443,3	132,4	111,3	383,2	1.070,10	19.152,30
	2008	445,9	133,1	111,4	382,1	1.072,50	19.005,60
	2009	431,4	129	108,2	361,1	1.029,70	17.916,80
	2010	424,6	126,3	106,2	350,4	1.007,50	17.581,90
	2011	414,8	123,7	103,8	337,9	980,2	17.326,30
	2012	400,2	118,8	99,9	322,3	941,2	16.738,60
	2013						

Elaboración propia

Datos: medias anuais redondeados a miles

Fonthe: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

No sector agrario, no que debemos incluír tamén o pesqueiro, están en alta 67.100 traballadores/as que constitúen o 7,13% dos afiliados/as galegos, mentres que o millón cento sesenta e oito mil cincocentos traballadores/as incluídos en dito sector a nivel estatal representan o 6,98% do total de afiliados/as españois.

Por último na construción no ano 2012 diminúen os traballadores/as en alta en Galicia na cifra de 15.300 activos situándose en 81.000 que supoñen o 8,60% do total de afiliados/as, superior en dous puntos en termos porcentuais á que representan o millón cento vinte tres mil catrocentos afiliados/as de dito sector no total de España.

6.2.6 Altas iniciais

A data de redacción deste informe non estaban dispoñibles os datos oficiais de 2013, deste epígrafe.

As altas iniciais correspóndense coas primeiras incorporacións dos traballadores/as o sistema da Seguridade Social. No cadro 6.14 contabilízanse as correspondentes aos réximes xeral e minería do carbón, ao especial agrario, réxime de empregados/as do fogar, xunto co de autónomos e do mar. Do exame das mesmas en Galicia reflíctese que tras un significativo aumento desde 1994 ata o ano 2000, nos anos sucesivos descenden ano a ano ata o 2005 que aumentan significativamente e o volven a facer aínda que en menor contía en 2006 e tamén en 2007 ata alcanzar as 47.502. En 2008 baixan moi significativamente ata as 37.113 e aínda máis en 2009, 2010, 2011 e sobre todo en 2012 : 15.891, neste último ano no conxunto da Comunidade. A diminución do número das altas iniciais opera tamén en cada unha das provincias galegas, sendo máis acentuado porcentualmente en 2011 na provincia de Pontevedra, onde baixan en 1.682, preto do 24% co respecto ó ano anterior. No conxunto estatal prodúcese un importante aumento no ano 2005 de 118.585, posiblemente polo efecto da importante número de altas de estranxeiros como consecuencia do proceso de normalización de 2005, diminuíndo lixeiramente en 2006 e con maior intensidade entre 2007 e 2011, pero sobre todo en 2012 en que con 355.797 altas iniciais, baixan en máis de 200.000 có respecto ás do ano anterior.

■ Cadro 6.14 Altas laborais iniciais. Por réximes. Galicia/España. 1995/2000/2009-2013

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Rexime Xeral e Minería do carbon	1995	12.882	3.219	3.571	11.405	31.077	545.440
	2000	20.329	5.000	4.518	17.704	47.551	855.952
	2009	8.078	2.331	2.123	6.798	19.330	361.342
	2010	7.988	2.190	1.920	6.453	18.551	371.952
	2011	7.889	2.200	1.761	5.944	17.794	372.304
	2012	6.328	1.582	1.372	4.513	13.795	296.108
	2013						
Régime Especial de traballadores autónomos ⁽²⁾	1995 ⁽¹⁾						
	2000						
	2009	620	236	214	487	1.557	26.768
	2010	633	219	171	515	1.538	27.657
	2011	636	277	198	544	1.655	29.063
	2012	620	239	177	510	1.546	29.829
	2013						
Régime Especial do Mar	1995 ⁽¹⁾						
	2000						
	2009	61	51	0	116	228	1.017
	2010	47	34	0	122	203	909
	2011	49	31	0	95	175	877
	2012	43	12	0	115	170	787
	2013						
Outros	1995 ⁽¹⁾						
	2000						
	2009	447	178	139	389	1.153	111.247
	2010	314	190	125	321	950	87.766
	2011	284	166	134	431	1.015	73.638
	2012	60	71	55	194	380	29.073
	2013						
Total	1995	14.229	4.178	3.940	12.271	34.618	596.193
	2000	21.434	5.727	4.921	18.399	50.481	939.635
	2009	9.206	2.796	2.476	7.790	22.268	500.374
	2010	8.982	2.633	2.216	7.411	21.242	488.284
	2011	8.858	2.674	2.093	7.014	20.639	475.882
	2012	7.051	1.904	1.604	5.332	15.891	355.797
	2013						

Elaboración propia

(1) Os anos 1995 e 2000 non se dispoñe de datos dos réximes Especiais de Autónomos e do Mar

(2) A partir do 1 de Xaneiro de 2008 os traballadores de conta propia do rexime agrario intégranse no de Autónomos

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

6.2.7 Afiliacións e altas por comunidades autónomas

Desde a perspectiva das comunidades autónomas (cadro 6.15) despois da recuperación xeral do número de afiliados/as experimentada en 1996, respecto ás perdas de activos que con carácter xeral se produciron en 1993 e 1994 (ver informes de anos precedentes), no conxunto de España, en 1997, prodúcese un aumento importante con respecto ao ano anterior, de 426.100 afiliados/as, aumento que se experimenta na totalidade das comunidades autónomas. En 1998 consolídase dita tendencia cunha importante subida interanual de 658.900 afiliados/as, superada pola que ten lugar en 1999, con 753.900 altas. No ano 2000 o incremento foi de 718.000, no 2001 de 587.000 ; no 2002 de 476.400, en 2003 de 487.300, en 2004 de 468.200, en 2005 de 753.700, en 2006 de 760.800, en 2007 de 555.900. No ano 2008 polo impacto da crise diminúe en 146.700 e en 2009 o impacto é moito maior, reducíndose en máis de un millón oitenta e oito mil o número de afiliados/as en alta. No ano 2010 segue a tendencia á redución do número de afiliados/as, aínda que o efecto é menor que o ano precedente (335.000 altas menos), en 2011 tamén algo menor: 255.600 en cómputo de media anual, en 2012 volve a incrementarse ata os 587.800 afiliados menos que o ano precedente e en 2013 439.000, acadando en media anual os 16.299.500 afiliados.

A Comunidade Autónoma Galega, tras a forte diminución de afiliados/as en 1993 (ver cadros en informes anteriores), volve a perder afiliados/as en 1994, se ben pola diminución crónica dos activos agrarios. En 1995 incrementa en 5.500 o total de activos, en 1996, en 7.000 e, en 1997, en 17.200, producíndose xa, nese ano, un aumento apreciable de afiliados no Réxime Xeral, que confirma a tendencia á recuperación económica que se albisca timidamente os dous anos precedentes e que vén a confirmarse sen dúbida ningunha en 1998, ano en que medran os activos galegos en 31.900, e aínda máis en 1999 – 36.900-. Nos anos 2000 a 2005 modérase máis o crecemento – 28.900, 24.200, 19.600; de 2000 a 2002; o mesmo número 23.200 nos anos 2003 e 2004, e 27.400 en 2005 – en 2006 e 2007 volven a medrar con forza: 34.800 afiliados, e 37.600 respectivamente- o máis importante aumento de afiliados nos últimos anos. En 2008 logra a pesar das importantes diminucións dos últimos meses manter o saldo en positivo e incrementa o número de altas en 2.400, pero de 2009 a 2013, a crise faise patente e diminúen o número de afiliados en 42.900, 22.200, 27.100 e 39.100 e 23.800. respectivamente.

■ **Cadro 6.15** Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral. Por réximes e comunidades autónomas. 2008-2013

	2008					
	R. Xeral	Mar	Agrario ⁽²⁾	Autónomos ⁽²⁾	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	2.059,10	9,4	457,5	504,3	30,8	3.061,10
Aragón	453,4	0	9,3	116,4	7,8	586,9
Asturias	306,4	1,8	1	83,2	10,4	402,8
Baleares	350,2	2	2,4	88,3	9,3	452,2
Canarias	624,4	6,1	15,7	114,7	7,5	768,4
Cantabria	175,8	1,4	0,6	46,1	3,6	227,5
C. - A Mancha	555,1	0	30,2	162,9	7,8	756
Castela - León	721,8	0	13,7	221,9	14,7	972,1
Cataluña	2.707,10	6,8	20,6	589,7	53,2	3.377,40
C. Valenciana	1.469,20	5,7	55,6	368,4	24,2	1.923,10
Extremadura	253	0	60,8	81,5	2,3	397,6
Galicia	785,7	25,4	4,5	236,4	20,5	1.072,50
Madrid	2.548,60	4,6	3,5	386,3	67	3.010,00
Murcia	404,5	1,1	58,5	104,2	8,1	576,4
Navarra	224	0	4	50,1	3,9	282
País Vasco	758,9	4,3	2,6	188,7	13,4	967,9
A Ríoxa	98	0	4,2	28,7	1,6	132,5
Ceuta	16,4	0,3	0	2,9	0,7	20,3
Melilla	14,3	0,1	0	3,1	1,3	18,8
España	14.525,90	69	744,7	3.377,80	288,1	19.005,50

	2009					
	R. Xeral	Mar	Agrario ⁽²⁾	Autónomos ⁽²⁾	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.905,00	9,3	478,8	481,2	31,8	2.906,10
Aragón	419,9	0	11,3	110,4	7,3	548,9
Asturias	293,3	1,7	1,1	80,5	10,3	386,9
Baleares	324,2	2	2,6	84	9,8	422,6
Canarias	565,6	5,5	15,4	108,4	7,8	702,7
Cantabria	167,2	1,4	0,7	44,2	3,9	217,4
C. - A Mancha	514,7	0	38,5	153,3	7,7	714,2
Castela - León	690,3	0	15,3	213,6	14,2	933,4
Cataluña	2.519,60	6,6	24	557,9	56,1	3.164,20
C. Valenciana	1.306,90	5,4	64,6	342,1	23,6	1.742,60
Extremadura	242,8	0	62,9	79,8	2,5	388
Galicia	751,1	24,6	4,5	228,8	20,6	1.029,60
Madrid	2.411,40	4,3	4,7	367,1	69,8	2.857,30
Murcia	363,1	1	65	98	8,3	535,4
Navarra	210,8	0	4,6	47,8	4,4	267,6
País Vasco	730	4,3	3,2	183,3	13,9	934,7
A Ríoxa	92	0	4,9	27,2	1,7	125,8
Ceuta	16,5	0,2	0	2,9	0,7	20,3
Melilla	14,6	0,1	0	3,1	1,3	19,1
España	13.539,00	66,4	802,1	3.213,60	295,7	17.916,80

■ **Cadro 6.15** **Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral. Por réximes e comunidades autónomas. 2008-2013**
(continuación)

	2010					
	R. Xeral	Mar	Agrario ⁽²⁾	Autónomos ⁽²⁾	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.871,50	9	487,9	470,6	31,7	2.870,70
Aragón	413,4	0	11,6	107,1	6,6	538,7
Asturias	293,1	1,7	1,1	78,6	6,4	380,9
Baleares	315,6	2	2,8	81,6	9,6	411,6
Canarias	546,8	5,4	15,1	104,9	7,5	679,7
Cantabria	165,1	1,3	0,7	43,2	3,9	214,2
C. - A Mancha	504,7	0	41,1	148,8	7,4	702
Castela - León	682,9	0	15,8	208,5	11,4	918,6
Cataluña	2.474,20	6,5	24,6	541,4	57	3.103,70
C. Valenciana	1.265,00	5,3	67,5	329,8	24,4	1.692,00
Extremadura	241,1	0	63,7	78,6	2,5	385,9
Galicia	735,7	424	4,5	222,8	20,4	1.007,40
Madrid	2.362,30	4,1	4,9	356,8	72,8	2.800,90
Murcia	352,6	1	64,6	94,4	8,8	521,4
Navarra	208,5	0	4,7	46,9	4,6	264,7
País Vasco	724,3	4,2	3,2	179,4	14,7	925,8
A Ríoxa	90,9	0	4,9	26,4	1,8	124
Ceuta	16,6	0,2	0	2,9	0,7	20,4
Melilla	14,7	0,1	0	3,1	1,4	19,3
España	13.279,00	64,8	818,7	3.125,80	293,6	17.581,90

	2011					
	R. Xeral	Mar	Agrario ⁽²⁾	Autónomos ⁽²⁾	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.843,50	8,5	487	467,3	31,2	2.837,50
Aragón	403,3	0	12,1	105,1	7,2	527,7
Asturias	281,8	1,7	1,1	77,6	9,6	371,8
Baleares	310	1,9	2,8	80,5	9,9	405,1
Canarias	546,9	5,3	15	105	7,4	679,6
Cantabria	162,3	1,2	0,7	42,6	3,8	210,6
C. - A Mancha	485,6	0	39,1	146,8	7,5	679
Castela - León	672,4	0	16,5	206,1	13,4	908,4
Cataluña	2.429,50	6,3	25,2	533,4	57,1	3.051,50
C. Valenciana	1.237,00	5	69,2	325,2	24,3	1.660,70
Extremadura	237	0	65	78	2,5	382,5
Galicia	712,9	23,6	4,7	218,8	20,3	980,3
Madrid	2.336,80	3,9	4,7	355,4	74,6	2.775,40
Murcia	346	1	64,6	91,1	9	511,7
Navarra	206,6	0	4,8	46,3	4,7	262,4
País Vasco	720	3,9	2,9	177,2	15,6	919,6
A Ríoxa	89,9	0	4,7	26	1,8	122,4
Ceuta	16,6	0,2	0	3	0,6	20,4
Melilla	15	0,1	0	3,3	1,3	19,7
España	13.053,10	62,6	820,1	3.088,70	301,8	17.326,30

■ **Cadro 6.15**
(continuación)

Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral. Por réximes e comunidades autónomas. 2008-2013

	2012					
	R. Xeral	Mar	Agrario ⁽²⁾	Autónomos ⁽²⁾	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.741,90	8,5	488,3	462,6	38,9	2.740,20
Aragón	386,4	0	12	103,5	9,5	511,3
Asturias	269,1	1,8	1,1	76	7,7	355,6
Baleares	301,1	1,9	2,7	79,6	10,5	395,8
Canarias	522	5,2	15,1	105,4	8,8	656,4
Cantabria	154,5	1,2	0,6	42	4,9	203,1
C. - A Mancha	440,2	0	37,4	144	9,6	631,3
Castela - León	638,2	0	15,1	203,5	15,8	872,6
Cataluña	2.338,80	6,3	24,8	524,2	60,5	2.954,60
C. Valenciana	1.175,20	5,2	62,8	318,7	27,1	1.589,00
Extremadura	223,1	0	64,1	77	3,8	367,9
Galicia	674,2	22,9	4,8	215,8	23,5	941,2
Madrid	2.272,80	3,6	3,3	351,6	87,5	2.718,80
Murcia	327,3	1	65,8	89,6	10,2	493,8
Navarra	196,9	0	5	45,5	6,5	253,8
País Vasco	693,3	3,9	3,1	174,5	21,3	896
A Ríoxa	85,2	0	4,3	25,7	2,4	117,6
Ceuta	15,8	0,2	0	3,1	0,7	19,9
Melilla	14,8	0,1	0	3,3	1,4	19,6
España	12.470,50	61,8	810,1	3.045,80	350,4	16.738,50

	2013					
	R. Xeral	Mar	Agrario ⁽²⁾	Autónomos ⁽²⁾	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.663,80	9	458,5	464,8	48,8	2.644,80
Aragón	371,1	0	11,6	103	12,3	498
Asturias	253	1,8	1	75	11,7	342,3
Baleares	304,4	2	2,6	80,6	12,2	401,8
Canarias	515,5	5,2	13,9	105,8	10,7	651,2
Cantabria	146,4	1,2	0,6	41,3	5,8	195,3
C. - A Mancha	412,9	0	32,9	143,4	12,1	601,3
Castela - León	605,7	0	13,6	201,1	20,8	841,3
Cataluña	2.270,50	6,4	22,6	517,9	69,4	2.886,80
C. Valenciana	1.138,30	5,2	53,9	316,2	32,4	1.545,90
Extremadura	213,8	0	61	76,7	5,4	356,9
Galicia	649,6	22,1	4,5	213,9	27,4	917,4
Madrid	2.199,80	3,8	2,5	350,2	106,2	2.662,40
Murcia	313,9	1	64,1	89,5	12,1	480,6
Navarra	190,2	0	4,6	45,2	7,6	247,5
País Vasco	667,4	3,8	2,2	172,5	26,7	872,7
A Ríoxa	81,3	0	3,4	25,6	3	113,3
Ceuta	15,6	0,3	0	3,2	1,2	20,3
Melilla	14,7	0,1	0	3,6	1,5	19,9
España	12.027,80	61,7	753,5	3.029,10	427,4	16.299,50

Medias anuais en miles. A suma de cada un dos epígrafes non coincide necesariamente con exactitude co total de España, ao redondear as cantidades en miles de persoas

(1) Comprende réximes Especiais da Minería do Carbón e de Empregados do Fogar

(2) A partir do 1 de xaneiro de 2008 os traballadores por conta propia do rexime especial agrario integranse no rexime especial de traballadores autónomos (lei 18/2007 de 4 de xullo)

Contabilízanse a partir de dita data no epígrafe de agrarios só os do sistema especial agrario (conta allea)

(3) A partir do 1 de xaneiro de 2012 os traballadores por conta allea do rexime especial agrario e os do empregados/as do fogar intégranse no rexime Xeral (Ley 27/2011, de 1 de agosto)

Neste cadro no rexime xeral non se inclúen os afiliados de estes colectivos. Os agrarios conta allea seguen contabilizados no epígrafe de agrarios

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social

6.3 Estranxeiros e movementos migratorios

No cadro 6.16 ofrécese a totalidade de autorizacións de traballo concedidas a estranxeiros no ano 2013 segundo a dependencia laboral, contemplándose que, despois de diminuír en relación co ano anterior, maioritariamente as autorizacións concédense para traballos por conta allea sendo A Coruña a que ofrece maiores cifras. No cadro 6.17 apórtanse as cifras en función da clase de autorización.

■ **Cadro 6.16** Autorizacións de traballo a estranxeiros concedidas, segundo dependencia laboral, por comunidade autónoma e provincia do centro de traballo⁽¹⁾. Galicia 2013

	TOTAL ⁽²⁾		Conta allea		Conta propia	
	2012	2013(*)	2012	2013(*)	2012	2013(*)
GALICIA	3.963	2.681	3.743	2.439	203	210
A Coruña	1.645	1.003	1.560	931	79	56
Lugo	524	336	508	323	12	8
Ourense	429	325	397	291	26	24
Pontevedra	1.365	1.017	1.278	894	86	122

(1) Non se inclúen as autorizacións concedidas a través da xestión colectiva de contratacións en orixe.

(2) Inclúe os non clasificables por dependencia laboral.

(*) Datos provisionais.

Fonte.- Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

■ **Cadro 6.17** Autorizacións de traballo a estranxeiros concedidas, segundo clase de autorización, por comunidade autónoma e provincia do centro de traballo⁽¹⁾. Galicia 2013

	TOTAL ⁽²⁾		Autorizacións de residencia temporal e traballo		Autorizacións por arraigo e circunstancias excepcionais		Autorizacións para traballar	
	2012	2013(*)	2012	2013(*)	2012	2013(*)	2012	2013(*)
GALICIA	3.963	2.681	3.051	2.072	739	454	142	123
A Coruña	1.645	1.003	1.310	762	261	173	61	52
Lugo	524	336	371	271	118	44	27	16
Ourense	429	325	321	235	72	66	27	14
Pontevedra	1.365	1.017	1.049	804	288	171	27	41

(1) Non se inclúen as autorizacións concedidas a través da xestión colectiva de contratacións en orixe.

(2) Inclúe autorizacións de residencia temporal e traballo que permiten realizar tanto unha actividade por conta allea como por conta propia.

(*) Datos provisionais.

Fonte.- Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

No cadro 6.18 efectúase a distribución das autorizacións por ocupacións, resaltando claramente as cifras dos empregados domésticos con gran diferenza co resto.

■ **Cadro 6.18** Autorizacións de traballo a estranxeiros concedidas, segundo ocupación, por comunidade autónoma e provincia do centro de traballo⁽¹⁾

	TOTAL		Directores e xerentes		Técnicos e profesionais científicos e intelectuais		Técnicos e profesionais de apoio		Empregados administrativos e outros empregados de oficina		Traballadores dos servizos de restauración	
	2012	2013 ^(*)	2012	2013 ^(*)	2012	2013 ^(*)	2012	2013 ^(*)	2012	2013 ^(*)	2012	2013 ^(*)
GALICIA	3.963	2.681	102	85	149	130	98	82	55	39	555	343
A Coruña	1.645	1.003	54	43	67	60	45	45	21	20	214	109
Lugo	524	336	7	2	13	8	5	5	5	3	102	58
Ourense	429	325	4	1	24	17	9	6	7	5	67	60
Pontevedra	1.365	1.017	37	39	45	45	39	26	22	11	172	116

	Dependentes de comercio e asimilados		Traballadores dos servizos de saúde, coidado de persoas, protección e seguridade		Traballadores cualificados no sector agrícola, gandeiro, forestal e pesqueiro		Trab. cualificados da construción, agás operadores de máquinas		Trab. cualificados das industrias manufactureiras, agás operadores de instalacións e máquinas		Operadores de instalacións e maquinaria, e montadores	
	2012	2013 ^(*)	2012	2013 ^(*)	2012	2013 ^(*)	2012	2013 ^(*)	2012	2013 ^(*)	2012	2013 ^(*)
GALICIA	245	200	76	36	71	55	108	42	130	75	119	53
A Coruña	83	42	27	10	32	20	54	16	34	27	47	18
Lugo	17	9	9	5	16	11	18	7	21	6	41	11
Ourense	28	32	15	3	4	3	9	9	25	9	5	10
Pontevedra	117	117	25	18	19	21	27	10	50	33	26	14

	Empregados domésticos e outro persoal de limpeza		Peóns agrarios, forestais e da pesca		Peóns da construción, da minería, das industrias manufactureiras e do transporte		Outros traballadores		Non clasificables			
	2012	2013 ^(*)	2012	2013 ^(*)	2012	2013 ^(*)	2012	2013 ^(*)	Desempregados		Non consta	
	2012	2013 ^(*)	2012	2013 ^(*)	2012	2013 ^(*)	2012	2013 ^(*)	2012	2013 ^(*)	2012	2013 ^(*)
GALICIA	1.481	1.041	219	170	210	141	43	18	295	168	7	3
A Coruña	675	428	65	55	86	41	21	4	116	64	4	1
Lugo	138	111	75	66	19	10	2	-	36	24	-	-
Ourense	160	120	18	14	23	25	4	1	27	10	-	-
Pontevedra	508	382	61	35	82	65	16	13	116	70	3	2

(1) Non se inclúen as autorizacións concedidas a través da xestión colectiva de contratacións en orixe

(*) Datos provisionais

Fonte.- Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

Con datos do Ministerio de Emprego e Seguridade Social (cadro 6.19) reflíctense os datos dos traballadores estranxeiros afiliados en alta laboral a 31 de decembro de 2013, distribuídos por réximes de Seguridade Social.

■ Cadro 6.19 Traballadores estranxeiros afiliados á Seguridade Social en alta laboral, segundo réxime, por provincia. Galicia 2013.

	TOTAL	Réxime Xeral e Minería do Carbón			Réxime Especial do Mar	Réxime Especial Traballadores Autónomos
		Réxime Xeral e R.E. Minería do carbón ⁽¹⁾	Sistema Especial Agrario	Sistema Especial Empregados do Fogar		
Coruña (A)	11.176	7.057	265	1.727	370	1.758
Lugo	4.554	2.631	458	425	423	616
Ourense	4.002	2.768	91	469	-	673
Pontevedra	10.975	7.023	133	1.227	568	2.024
GALICIA	30.707	19.479	948	3.849	1.360	5.071

(1) Excluídos traballadores do Sistema Espeial Agrario e Sistema Especial de Empregados do Fogar.
Fonte.- Ministerio de Empleo e Seguridade Social

Neste cadro, contémplase as provincias de A Coruña e Pontevedra ocupan cifras similares nos datos da Seguridade Social, destacando sensiblemente Lugo no sistema especial agrario.

Nos cadros seguintes contémplanse os contratos de traballo rexistrados de traballadores estranxeiros nos que se pode observar que resaltan as cifras de contratos temporais (cadro 6.20) e o sector servizos é o mais numeroso (cadro 6.21).

■ Cadro 6.20 Contratos a estranxeiros segundo tipo de contrato por provincias. Galicia 2013.

	TOTAL	Comunitarios				Extracomunitarios			
		Total	Indefinidos Iniciais	Convertidos en Indefinidos	Temporais	Total	Indefinidos Iniciais	Convertidos en Indefinidos	Temporais
GALICIA	40.332	13.803	1.505	738	11.560	26.529	3.003	1.046	22.480
A Coruña	15.640	4.344	614	204	3.526	11.296	1.210	427	9.659
Lugo	6.286	2.147	187	116	1.844	4.139	750	188	3.201
Ourense	4.087	1.827	162	92	1.573	2.260	251	101	1.908
Pontevedra	14.319	5.485	542	326	4.617	8.834	792	330	7.712

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social. SEPE

■ Cadro 6.21 Contratos a estranxeiros segundo idades, sexo e sectores, por provincias. Galicia 2013

	TOTAL	Homes			Mulleres			Sectores			
		< 25 anos	25-44 anos	>= 45 anos	< 25 anos	25-44 anos	>= 45 anos	AGRICULT.	INDUSTRIA	CONTRUCCIÓN	SERVIZOS
GALICIA	40.332	2.651	16.364	4.111	2.610	11.841	2.755	4.137	2.624	4.416	29.155
A Coruña	15.640	918	6.147	1.338	1.123	5.074	1.040	1.442	775	1.511	11.912
Lugo	6.286	419	2.571	604	458	1.874	360	1.342	211	527	4.206
Ourense	4.087	327	1.580	352	276	1.233	319	243	502	511	2.831
Pontevedra	14.319	987	6.066	1.817	753	3.660	1.036	1.110	1.136	1.867	10.206

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social. SEPE.

6.4 Movementos migratorios

No cadro 6.22 reflíctense a 1/1/2014 segundo datos extraídos do Padrón de Españóis Residentes no Estranxeiro (PERE) reflexase, por continentes, o número de galegos residentes no estranxeiro, resaltando as cifras dos residentes en América.

■ Cadro 6.22

Poboación de nacionalidade española residente no estranxeiro segundo o país de residencia e a provincia de inscrición. Galicia 2013

	Total	Europa	África	América	Asia	Oceanía
A Coruña	166.623	39.661	361	125.471	443	687
Lugo	66.088	9.380	54	56.335	112	207
Ourense	106.702	24.117	90	81.982	130	383
Pontevedra	140.145	28.483	431	110.481	334	416
Galicia	479.558	101.641	936	374.269	1.019	1.693

Datos a 1 de xaneiro de 2014

Fonte: Instituto Nacional de Estadística. Padrón de Españóis Residentes no Extranxeiro (PERE).

Examinando o fluxo de migración interautonómica, nos cadros 6.23 e 6.24 pódese ver que, tanto como comunidade de procedencia como de orixe, Madrid ocupa o primeiro lugar, ofrecendo, na súa totalidade un balance negativo de 53 persoas.

■ Cadro 6.23

Fluxo de migración interautonómica por comunidade autónoma de orixe. Migracións interiores Galicia 2013. Resultados provisionais.

Total Nacional	14.633
Andalucía	1.451
Aragón	250
Asturias	924
Baleares	558
Canarias	1.734
Cantabria	206
Castela León	1.592
Castela Mancha	481
Cataluña	2.237
C. Valenciana	890
Extremadura	181
Galicia	0
Madrid	2.751
Murcia	283
Navarra	197
País Vasco	737
A Ríoxa	111
Ceuta	25
Melilla	24

Fonte: Instituto Nacional de Estadística

■ Cadro 6.24

**Fluxo de migración interautonómica por comunidade autónoma de destino.
Migracións interiores Galicia 2013. Resultados provisionais.**

Total Nacional	14.686
Andalucía	1.316
Aragón	339
Asturias	718
Baleares	704
Canarias	1.780
Cantabria	226
Castela León	1.115
Castela - A Mancha	372
Cataluña	1.981
C. Valenciana	1.058
Extremadura	136
Galicia	0
Madrid	3.628
Murcia	287
Navarra	141
País Vasco	732
A Ríoxa	99
Ceuta	31
Melilla	23

Fonte: Instituto Nacional de Estadística

Tamén saldo negativo contemplase nos cadros seguintes referidos ao fluxo migratorio co estranxeiro nos cadros 6.25, 6.26 e 6.27.

■ Cadro 6.25

**Fluxo de inmigración procedente do estranxeiro por nacionalidade (agrupación de países).
Migracións exteriores Galicia 2013. Resultados provisionais**

Total	8.721
España	2.817
Resto da Unión Europea	2.078
Resto de Europa	137
África	627
América do Norte	269
Centro América e Caribe	881
Sudamérica	1.617
Asia	271
Oceanía	13
Apátridas	11

Fonte: Instituto Nacional de Estadística

■ Cadro 6.26

Fluxo de emigración con destino o estranxeiro por país e destino (agrupación de países)
Migracións exteriores Galicia 2013. Resultados provisionais

Total	12.623
Unión Europea	4.324
Resto de Europa	1.222
África	626
América do Norte	792
Centro América e Caribe	488
Sudamérica	4.911
Asia	195
Oceanía	66

Fonte: Instituto Nacional de Estadística

■ Cadro 6.27

Saldo migratorio co estranxeiro por nacionalidade (agrupación de países)
Migracións exteriores Galicia 2013. Resultados provisionais

Total	-3.902
España	-2.348
Resto da Unión Europea	-380
Resto de Europa	61
África	-106
América do Norte	104
Centro de América e Caribe	504
Sudamérica	-1.727
Asia	-17
Oceanía	-5
Apátridas	11

Fonte: Instituto Nacional de Estadística

Para establecer o saldo migratorio, contemplábase, nos cadros seguintes, a estatística de variacións residenciais elaborada polo INE a partir da explotación da información relativa as altas e baixas nos padróns municipais de habitantes motivadas por cambios de residencia. Obtéñense así os fluxos migratorios anuais tanto os interiores, entre os diferentes municipios de España, como os exteriores, entre municipios de España e o estranxeiro.

Disto, extraese a conclusión dun saldo migratorio, tanto nas variacións interiores como nas exteriores que, globalmente, supón una cifra negativa de 2833, detallándose nos diferentes cadros algunhas particularidades das altas e baixas por variacións residenciais tanto de españois como de estranxeiros.

■ **Cadro 6.28** **Variacións residenciais exteriores. Altas por provincia de destino e país de procedencia. Galicia 2013**

	TOTAL	Europa	Unión Europea	Resto de Europa	África	América	Asia	Oceanía
Galicia	9.268	3.015	2.405	610	454	3.378	225	39
Coruña (A)	3.730	1.321	994	327	183	1.593	129	22
Lugo	996	260	213	47	90	383	31	1
Ourense	1.622	467	378	89	20	428	16	6
Pontevedra	2.920	967	820	147	161	974	49	10

Fonte: INE. Estatística de variacións residenciais 2013.

■ **Cadro 6.29** **Variacións residenciais exteriores. Baixas por provincia de procedencia e continente de nacionalidade. Galicia 2013**

	TOTAL	España	Unión Europea	Resto de Europa	África	América	Asia	Oceanía	Apátridas
Galicia	11.739	4.801	2.393	137	644	3.481	241	42	0
Coruña (A)	4.776	2.041	715	75	220	1.570	116	39	0
Lugo	1.076	318	294	11	82	331	39	1	0
Ourense	2.135	799	682	21	89	507	36	1	0
Pontevedra	3.752	1.643	702	30	253	1.073	50	1	0

Fonte: INE. Estatística de variacións residenciais 2013.

■ **Cadro 6.30** **SalDOS por variación residencial. Galicia 2013**

Total Altas	87.912
Altas Interiores	78.644
Altas Exteriores	9.268
Total Baixas	90.745
Baixas Interiores	79.006
Baixas Exteriores	11.739
Saldo Total	-2.833
Saldo Interior	-362
Saldo Exterior	-2.471

Fonte: INE. Estatísticas de variacións residenciais 2013.

7.1 Introducción

O Estatuto dos Traballadores establece no seu artigo 16 que os empresarios están obrigados a comunicar á Oficina Pública de Emprego o contido dos contratos de traballo celebrados ou as prórrogas destes, deban ou non formalizarse por escrito, nos dez días seguintes á súa concertación. Se existe obrigación de formalización escrita presentátese copia do contrato para o seu rexistro e se non existe dita obrigación presentarase comunicación da contratación. No ámbito da Comunidade Autónoma Galega a comunicación realízase na rede de oficinas de Emprego do Servizo de Emprego Autonómico da Xunta de Galicia ou a través de Internet (Contrat@).

O Rexistro no Servizo Público de Emprego non supón ningún pronunciamento sobre o contido do contrato, o feito de que o contrato teña asignado un n.º de rexistro non implica que devandito contrato reúna todos os requisitos nin se axuste á legalidade.

As distintas modalidades de contratación que aparecen nas táboas estatísticas agrúpanse en: **Contratos Iniciais**, cando se formaliza a relación laboral por primeira vez, **Conversión en indefinidos** doutros contratos xa existentes de duración temporal, ou en **Prórrogas** de contratos que finalizaron a duración inicial.

■ Contratos Iniciais:

- 1- **Indefinido (Bonificados/non Bonificados):** É o contrato concertado sen establecer límites de tempo á prestación de servizos con xornada a tempo completo, parcial ou fixo discontinuo. (R.D.L.G. 1/95, Lei 12/2001, Lei 43/2006, Lei 35/2010, Real Decreto-Lei 10/2011 e Real Decreto-Lei 1/2011).
- 2- **Indefinido Persoas con Discapacidade:** Contrato de duración indefinida dirixido á integración laboral de persoas con discapacidade e que pode ser de xornada completa ou a tempo parcial. (R.D. 1451/1983, modificado por R.D. 4/1999, Lei 12/2001 e Lei 43/2006).
- 3- **Obra ou servizo:** Son os concertados para a realización de obras ou servizos determinados, en xornada completa ou parcial, na actividade da empresa e cuxa duración é temporal. (Art. 15 do Estatuto dos Traballadores, R.D. 2720/1998, Lei 12/2001, Lei 35/2010, Lei 3/2012).
- 4- **Eventual por circunstancias da produción:** Contratos de duración temporal, en xornada completa ou parcial, para atender as esixencias circunstanciais do mercado. (Art. 15 do Estatuto dos Traballadores, Lei 35/2010, Lei 3/2012).
- 5- **Interinidade:** Contrato de duración temporal para substituír a un traballador con dereito a reserva de posto, en xornada completa ou parcial (Art. 15 do Estatuto dos Traballadores, Real Decreto-Lei 11/1998, R.D.2720/1998, Lei 39/1999, Lei 12/2001, Lei 45/2002 e Lei Orgánica 3/2007).
- 6- **Temporal para Persoas con Discapacidade:** Contrato temporal de doce meses a tres anos, con xornada completa ou parcial, para persoas con discapacidade. (R.D. 1451/1983 e Lei 43/2006).
- 7- **Substitución:** Contrato de duración indefinida ou ata o momento da xubilación do traballador ao que substitúe por xubilación parcial, con xornada parcial ou completa (Lei 14/2000, Lei 3/2012).
- 8- **Xubilación parcial:** Contrato de duración determinada e xornada parcial, complementario do de Substitución, que se asina co traballador que se xubila parcialmente (Lei 12/2001, Lei 40/2007).
- 9- **Contrato de substitución por xubilación aos 64 anos:** Para traballadores desempregados que substitúan a outros traballadores que anticipan a idade de xubilación nun ano. (R.D. 1194/1985, Lei 14/2000, Lei 12/2001, Lei 27/2011, Lei 3/2012).
- 10- **Contrato en prácticas:** Destinados a completar a formación de traballadores con títulos universitarios ou de formación profesional. Son contratos de duración temporal, con xornada a tempo parcial ou completa, indistintamente. (Art. 11 do Estatuto dos Traballadores, R.D. 488/1998, Lei 35/2010, Lei 3/2012).
- 11- **Contrato para a formación e a aprendizaxe (Formación):** Destinado aos mozos de 16 a 24 anos, (ata o 31 de Decembro de 2013, que a taxa de desemprego sexa inferior ao 15 %, pódese celebrar con traballadores de ata 30 anos), para a

adquisición por parte do traballador da cualificación necesaria para o desempeño dun oficio ou posto de traballo concreto. (Art. 11 do Estatuto dos Traballadores, Lei 3/2012, R.D. 1529/2012).

12- Outros contratos: Son os rexistrados pertencentes a modalidades non especificadas anteriormente e/ou pertencentes a réximes especiais de contratación, tales como os de artistas, servizo doméstico, mercantís etc... Inclúense tamén os contratos que, pertencendo ou presentándose segundo as modalidades existentes, adoecen dalgún defecto formal ou incumpren algún requisito básico no momento da súa introdución na base de datos, permanecendo neste apartado estatisticamente aínda que con posterioridade fosen emendados os seus defectos de forma.

■ Contratos convertidos en indefinidos

Son aqueles que ao amparo da normativa en vigor, son transformados en indefinidos. Estas transformacións non se suman aos contratos a cuxa modalidade corresponden porque nese caso produciríase unha duplicidade, xa que o contrato de orixe xa foi contabilizado no seu día. Estes contratos son:

- De obra ou servizo determinado
- Eventual por circunstancias da produción
- De interinidade
- Temporal de persoas con discapacidade
- De substitución por xubilación aos 64 anos
- En prácticas
- De substitución
- De formación
- Outros contratos

■ Prórrogas

Algúns contratos de duración temporal, unha vez finalizada a súa duración inicial, poden prorrogarse. O número de prórrogas que admite un contrato depende da súa topoloxía. Son as seguintes:

- De obra ou servizo determinado
- Eventual por circunstancias da produción
- De interinidade
- Temporal persoas con discapacidade
- De substitución por xubilación aos 64 anos
- En prácticas
- De substitución
- De formación
- Xubilación parcial

■ **Cadro 7.1** **Contratos de traballo, contratos convertidos en indefinidos e adscricións colaboración social. Galicia/España. 2012-2013**

	Total España 2012	%	Total Galicia 2012	%	Total España 2013	%	Total Galicia 2012	%
Indefinido Ordinario (Boni/ no Boni)	674.175	5,04	29.479	4,31	728.986	5,06	31.194	4,56
Indef. Fomento da contratación indefinida	9.111	0,06	646	0,09	0	0	0	0,00
Persoa con discapacidade	6.469	0,04	384	0,06	6.062	0,04	326	0,05
Obra ou servizo	5.385.625	37,42	228.635	33,40	5.932.482	41,22	255.809	37,37
Eventual	5.656.174	42,30	278.613	40,70	6.078.973	42,30	293.771	42,92
Interinidade	1.402.614	9,75	76.194	11,13	1.347.471	9,36	73.639	10,76
Temporal discapacitado	14.659	0,10	774	0,11	16.279	0,11	878	0,13
Temporal de inserción	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
Relevo	20.609	0,14	984	0,14	12.225	0,08	740	0,11
Xubilación %	32.929	0,23	1.624	0,24	15.554	0,11	909	0,13
Substitución xub. 64 anos	2.922	0,02	120	0,02	695	0,00	28	0,00
Prácticas	41.675	0,29	2.327	0,34	48.481	0,34	2.738	0,40
Formación	60.584	0,42	5.258	0,77	106.101	0,74	8.355	1,22
Outros	65.565	0,46	15.707	2,29	99.404	0,69	16.120	2,35
Total contratos iniciais	13.373.111	100	640.745	100	14.392.713	100	684.507	100
Convertidos en indefinidos	395.882		21.583		399.901		22.271	
Adscrición colabora. Social	4.538		317		9.767		266	
Total contratos e adscricións	13.773.531		662.645		14.802.381		707.044	

Fonte: SEPE. Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2013

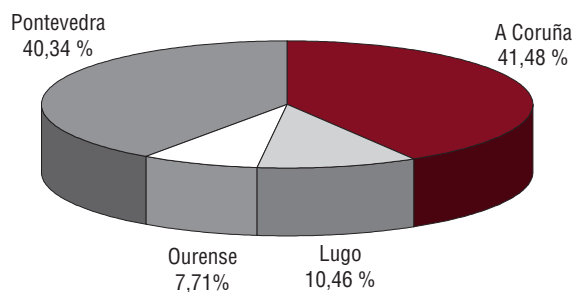
Nunha primeira observación podemos apreciar que continúa a tendencia de anos anteriores dunha gran rotación da poboación ocupada asalariada con contratos temporais. (Datos SEPE-EPA).

■ **Cadro 7.2** **Total contratos de traballo. Por provincias. Galicia. 2012-2013**

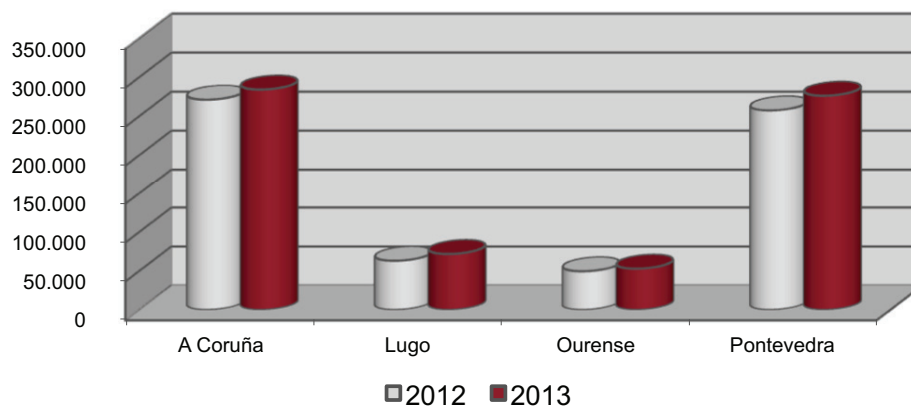
Tipo de contrato	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Duración temporal:										
Obra	108.319	117.722	19.211	22.136	18.871	22.218	82.234	93.733	228.635	255.809
Eventual	106.455	108.383	27.340	33.212	19.109	19.235	125.709	132.941	278.613	293.771
Interinidade	35.024	34.346	8.390	8.036	6.410	5.765	26.370	25.492	76.194	73.639
Temporal discapacitados	289	389	89	91	92	91	304	307	774	878
Relevo	360	203	60	53	68	41	496	443	984	740
Xubilación parcial	606	302	195	72	94	52	729	483	1.624	909
Substitución	69	13	9	2	14	5	28	8	120	28
Prácticas	1.132	1.347	200	266	157	196	838	929	2.327	2.738
Formación	2.234	3.265	531	990	798	1.198	1.695	2.902	5.258	8.355
Outros	3.476	4.055	2.521	2.597	713	753	8.997	8.715	15.707	16.120
Duración indefinida:										
Indefinido ordinario	12.642	13.817	4.285	4.136	2.976	3.189	9.576	10.052	29.479	31.194
Indefinido fomento de emprego	294	0	78	0	64	0	210	0	646	0
Persoa con discapacidade	166	113	38	33	29	37	151	143	384	326
Total contratos	271.066	283.955	62.947	71.624	49.395	52.780	257.337	276.148	640.745	684.507

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

Distribución do total de contratos en Galicia. 2013

Evolución do total de contratos en Galicia

■ **Cadro 7.3** **Contrato de traballo por tipo e por sector. Galicia 2013**

	Agricultura	Industria	Construción	Servizos	Total
Indefinido ordinario	3.451	2.905	2.801	22.037	31.194
Indefinido fomento emprego	0	0	0	0	0
Discapacitados	4	28	19	275	326
Obra ou servizo	13.497	28.862	30.285	183.165	255.809
Eventual circunst. produc.	4.027	19.031	8.279	262.434	293.771
Interinidade	1.119	4.303	318	67.899	73.639
Temporal discapacitado	13	104	27	734	878
Relevo	4	335	29	372	740
Xubilación parcial	6	380	37	486	909
Substitución xub. 64 anos	0	2	2	24	28
Prácticas	9	400	188	2.141	2.738
Formación	142	655	577	6.981	8.355
Outros contratos	5	24	91	16.000	16.120
Galicia	22.277	57.029	42.653	562.548	684.507

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

Se tomamos a actividade económica como punto de comparación observamos, que como é de esperar, que é o sector servizos o que concentra a maior parte das contratacións (82,19%) seguido a moita distancia pola industria (8,33%), a construción (6,23%) e no último lugar de volume de contratos rexistrados atopamos á agricultura e pesca (3,25%).

■ **Cadro 7.4** **Contratos de traballo iniciais segundo sección de actividade económica. Por provincias. Ano 2013**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
A. Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	7.576	3.717	1.747	9.237	22.277
B. Industrias extractivas	78	140	206	168	592
C. Industria manufacturera	20.531	2.483	5.551	24.405	52.970
D. Suministros eléctricos, gas e A.A.	236	26	7	25	294
E. Suministro de auga, res. e desc.	1.654	207	176	1.136	3.173
F. Construción	19.816	3.612	4.169	15.056	42.653
G. Comercio, reparación de vehíc. de motor, motocicletas e ciclomoteres e art. persoais	28.340	7.189	6.380	23.896	65.805
H. Transporte. Almacenamento	14.439	3.550	2.324	26.990	47.303
I. Hostalaría	45.203	20.076	9.220	51.914	126.413
J. Información e comunicación	11.652	423	177	2.445	14.697
K. Financeiras e seguros	828	248	200	655	1.931
L. Actividades inmobiliarias	483	85	40	330	938
M. Actividades profesionais, científicas e técnicas	9.607	1.064	1.023	5.441	17.135
N. Actividades administrativas e servizos auxiliares	63.554	9.125	7.728	64.425	144.832
O. Administración pública. Defensa e seguridade social obrigatoria.	6.157	3.174	2.716	5.517	17.564
P. Ensino	10.563	2.408	1.973	10.454	25.398
Q. Actividades sanitarias e servizos sociais	15.607	3.992	4.401	10.092	34.092
R. Actividades artísticas, recreativas e ent.	16.687	7.191	2.250	15.757	41.885
S. Outros servizos.	6.752	1.387	1.090	5.375	14.604
T. Actividades do Fogar e uso propio	4.191	1.527	1.402	2.824	9.944
U. Organismos extraterritoriais	1	0	0	6	7
Total	283.955	71.624	52.780	276.148	684.507

Fonte SEPE. Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2013

■ **Cadro 7.5** Contratos de traballo iniciais segundo grupo principal de ocupación do posto.
Por provincias. Ano 2013

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
A. Dirección e xerencia de empresas	578	119	114	549	1.360
B. Técnico e profesionais de saúde e ensino	11.366	2.972	2.599	10.633	27.570
C. Outros técnicos, científicos e intelectuais	17.172	3.848	2.156	13.996	37.172
D. Técnicos e profesionais de apoio	23.737	3.994	2.734	14.096	44.561
E. Empregados de oficina non público	6.854	1.743	1.597	6.067	16.261
F. Empregados oficina público	11.891	1.391	1.208	8.406	22.896
G. Traballadores de Servizo de Restauración e Comercio	68.316	25.684	13.855	59.706	167.561
H. Traballadores Servizo de saúde	18.506	4.236	4.582	13.324	40.648
I. Traballadores de Servizo de Protección e Seguridade	4.092	914	890	2.354	8.250
J. Traballadores cualificados de Agricultura e Gandeiría	3.520	1.799	437	5.944	11.700
K. Traballadores cualificados da Construción	11.794	2.267	2.608	10.881	27.550
L. Traballadores cualificados de Industrias Manufactureiras	19.534	2.955	2.493	19.127	44.109
M. Operador de instalacións e maquinaria	8.914	913	2.486	7.156	19.469
N. Condutor maquinaria móvil	9.883	4.493	3.113	16.075	33.564
O. Traballador non cualificado de Servizos	32.463	7.997	6.194	29.239	75.893
P. Peóns, agricultura e construción	35.314	6.299	5.711	58.565	105.889
Q. Ocupacións militares	51	0	3	30	84
Total	283.985	71.624	52.780	276.148	684.537

Fonte: SEPE. Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2013

7.2 Modalidades contractuais

A continuación analizaremos o comportamento dos contratos tendo en conta o sexo, idade, duración do contrato e tipo de xornada.

7.2.1 Contrato eventual por circunstancias da produción

Contrato de duración temporal, en xornada completa ou parcial.

O obxecto deste contrato é atender ás esixencias do mercado, acumulación de tarefas ou exceso de pedidos, aínda tratándose da actividade normal da empresa. (Art. 15.1.b de E.T, Lei 35/2010 e Lei 3/2012).

Esta modalidade contractual segue sendo a máis utilizada representando o 42,24% a nivel nacional (40,85% en 2012) e o 42,92 % dos contratos iniciais dos subscritos en Galicia. Subscribíronse 293.771 contratos fronte aos 278.613 do ano 2012, o que supón un leve aumento en 2013.

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 18,1%, na industria un 33,4%, na construción un 19,4% e no sector servizos un 46,7%.

Por sexo contratouse a un 50,8% dos homes fronte a 49,1% das mulleres.

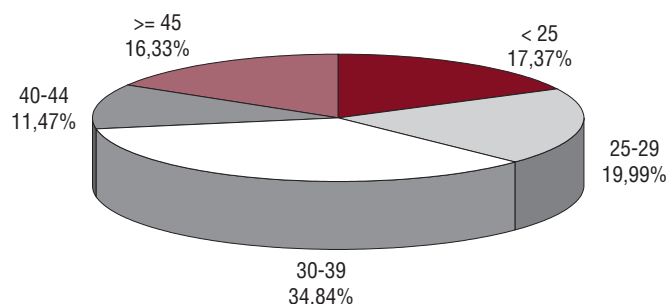
Tendo en conta sexo e grupo de idade, os homes son máis contratados no grupo 30 a 39 anos (36,8%) seguido do tramo de 25-29 (19,7%) e dos >25 (16,3%), e no caso das mulleres dáse unha situación similar, 32,8% no grupo de 30 a 39 anos e 20,3% no tramo de 25-29 e 18,5% para os >25 anos.

■ **Cadro 7.6** **Contratos eventuais por circunstancias da produción. Segundo sexo, idade e provincia. Galicia 2013**

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	8.301	10.139	18.010	5.923	7.903	11.122	12.525	19.132	6.173	9.155	108.383
Lugo	2.932	3.137	5.411	1.877	3.064	3.676	3.424	5.099	1.734	2.858	33.212
Ourense	1.681	1.885	3.095	950	1.490	1.892	2.281	3.211	1.101	1.649	19.235
Pontevedra	11.353	14.173	28.475	8.756	10.760	10.075	11.155	19.923	7.187	11.084	132.941
Galicia	24.267	29.334	54.991	17.506	23.217	26.765	29.385	47.365	16.195	24.746	293.771

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

Tendo en conta a duración, son os inferiores a 1 mes, co 64,1% (61,5% en 2012) os máis concertados, seguidos de 1 a 3 meses cun 21,2%, os de 3 a 6 meses cun 12,5% e por último con escasa representación, os concertados por un tempo superior a 6 meses con só un 2,2%. Estas porcentaxes reflicten un aumento nos de duración inferior a 1 mes, quedando de manifesto a gran rotación laboral que se produce na Comunidade Galega cunha elevada porcentaxe de contratos eventuais e dentro deles o 64,1% teñen unha duración inferior a 1 mes.

■ **Cadro 7.7** Contratos eventuais por circunstancias da produción. Por duración e provincias. Galicia 2013

	Duración				Total
	<= 1 mes	>1a <=3 meses	>3 a <=6 meses	>6 meses	
A Coruña	65.706	25.197	14.672	2.808	108.383
Lugo	20.492	7.426	4.517	777	33.212
Ourense	8.842	5.878	3.953	562	19.235
Pontevedra	93.314	23.634	13.667	2.326	132.941
Galicia	188.354	62.135	36.809	6.473	293.771

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

A variable xornada sen diferenciación por sexos mostra unha porcentaxe do 56,3% para a xornada completa e un 43,7% para a xornada a tempo parcial, experimentando un aumento de máis de tres puntos sobre o ano anterior. Se temos en conta o variable sexo, un 32,8% dos contratos efectuados a homes son a xornada parcial e un 54,9% dos efectuados a mulleres teñen a mesma xornada, sendo o segundo ano no que é maior o número de contratos parciais realizados a mulleres que os concertados a xornada completa. Se a xornada é completa, a contratación no caso dos homes foi de 67,2% e dun 45,1% no das mulleres, poñendo de manifesto un uso maior da parcialidade na contratación feminina, aínda que neste ano o aumento dáse nos dous grupos.

■ **Cadro 7.8** Contratos eventuais por circunstancias da produción. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia 2013

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	50.276	21.844	28.432	58.107	35.263	22.844	108.383	57.107	51.276
Lugo	16.421	6.154	10.267	16.791	9.229	7.562	33.212	15.383	17.829
Ourense	9.101	2.847	6.254	10.134	5.678	4.456	19.235	8.525	10.710
Pontevedra	73.517	18.138	55.379	59.424	29.111	30.313	132.941	47.249	85.692
Galicia	149.315	48.983	100.332	144.456	79.281	65.175	293.771	128.264	165.507

Fonte: SEPE-. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

7.2.2 Contrato de Obra ou servizo

É aquel que se concerta para a realización dunha obra ou a prestación dun servizo, en xornada completa ou parcial, con autonomía e substantividade propia dentro da actividade na empresa, aínda tratándose da actividade habitual, e cuxa duración, aínda que limitada no tempo, é incerta. (Art. 15.1 a E.T, 2.1 RD 2720/1998, Lei 12/2001, Lei 35/2010 e Lei 3/2012).

No ano 2013 rexistráronse 255.809 contratos por obra ou servizo que representa un 37,4% dos contratos iniciais 35,7% no 2012), fronte ao 42,9% dos contratos eventuais por circunstancias da produción, que continúan en primeiro lugar igual que en anos anteriores. No total de España representaron o 41,2% da contratación.

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 60,6%, na industria un 50,6%, na construción un 71% e no sector servizos un 32,6%.

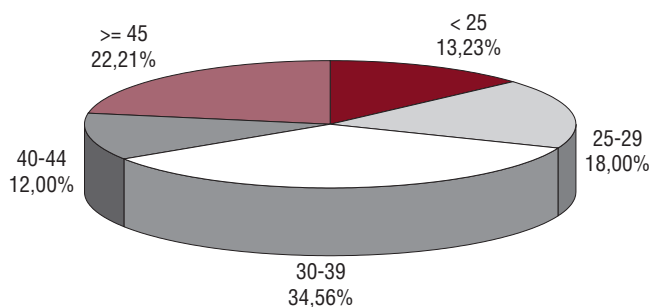
Tendo en conta o variable sexo, no caso dos homes concertáronse 153.166 contratos (60,2%) e no da mulleres 101.833 (39,8%). A maior porcentaxe relativa de contratación de homes realízase no grupo de idade de 30 a 39 anos cun 35,4%. Entre 25-29 anos concertáronse un 17,5% e en 45 >anos o 22,8%. No caso das mulleres as porcentaxes relativas son moi similares, cun 33,3% no grupo de 30 a 39 anos, un 18,8% no de 25-29 e un 21,6% no grupo >45 anos.

■ **Cadro 7.9 Contratos de obra ou servizo. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2013**

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	8.095	12.907	25.763	8.295	15.508	7.443	8.999	15.859	5.500	9.353	117.722
Lugo	2.092	2.292	4.346	1.463	2.816	1.354	2.080	2.742	1.119	1.832	22.136
Ourense	2.084	2.517	4.446	1.620	2.918	1.138	1.804	2.786	911	1.994	22.218
Pontevedra	6.864	9.157	19.917	7.310	13.566	4.773	6.285	12.557	4.484	8.820	93.733
Galicia	19.135	26.873	54.472	18.688	34.808	14.708	19.168	33.944	12.014	21.999	255.809

Fonte: SEPE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

Se temos en conta a duración do contrato, son os de duración incerta ou indeterminada os que representan unha maior porcentaxe, cun 77,9%, o que parece lóxico dada a non obrigatoriedade e o carácter orientativo da data de fin de contrato. O 13% concertáronse por unha duración igual ou inferior a 7 días, o 2,8% por un período entre 1 e 3 meses e o 2,4% entre 3 e 6 meses.

■ **Cadro 7.10 Contratos de obra ou servizo. Por duración e provincia. Galicia 2013**

	Duración en meses										Total
	<=7 días	>7 a <=15 días	>15 días a <=1 mes	>1 a <=3 meses	>3 a <=6 meses	>6 a <=12 meses	>12 a <=18 meses	>18 a <=24 meses	>24 meses	Indeterminada	
A Coruña	17.466	980	1.268	2.995	1.660	1.506	31	25	124	91.667	117.722
Lugo	4.400	245	281	997	673	535	19	17	26	14.943	22.136
Ourense	2.551	273	291	1.137	712	709	15	6	36	16.488	22.218
Pontevedra	8.792	716	1.183	2.056	3.000	1.589	37	31	210	76.119	93.733
Galicia	33.209	2.214	3.023	7.185	6.045	4.339	102	79	396	199.217	255.809

Fonte: SEPE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

Nesta modalidade contractual dáse unha porcentaxe de xornada a tempo completo, co 65,9%, fronte a un 34,1% de contratos a tempo parcial. Se a esta variable unímoslle o variable sexo, apréciase no caso dos homes un 76,3% para a xornada completa e un 23,7% para a parcial. Nas contratacións a mulleres séguese a tendencia xeral dunha maior contratación parcial neste colectivo con respecto aos homes supoñendo un 50,2% de xornada completa e un 49,8% de parcial, aumentando no 2012 as contratacións a tempo parcial tanto no grupo de homes como no de mulleres.

■ **Cadro 7.11 Contratos por obra ou servizo. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia. Decembro 2013**

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	70.568	15.024	55.544	47.154	23.435	23.719	117.722	33.402	79.263
Lugo	13.009	3.260	9.749	9.127	4.883	4.244	22.136	6.098	13.993
Ourense	13.585	3.870	9.715	8.633	4.974	3.659	22.218	6.976	13.374
Pontevedra	56.814	14.359	42.455	36.919	17.451	19.468	93.733	25.659	61.923
Galicia	153.976	36.513	117.463	101.833	50.743	51.090	255.809	72.135	168.553

Fonte: SEPE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

7.2.3 Contrato de Interinidade

Este contrato ten por obxecto substituír a un traballador con dereito a reserva do posto de traballo, en xornada completa e parcial, ou para cubrir temporalmente un posto de traballo durante un proceso de selección ou promoción, para a súa cobertura definitiva, así como para substituír aínda traballador en formación por traballadores beneficiarios de prestación por desemprego. (Art. 15.1 c ET, art.4.1 de RD 2720/1998, Lei 39/1999, Lei 12/2001, Lei 45/2002 e Lei Orgánica 3/2007).

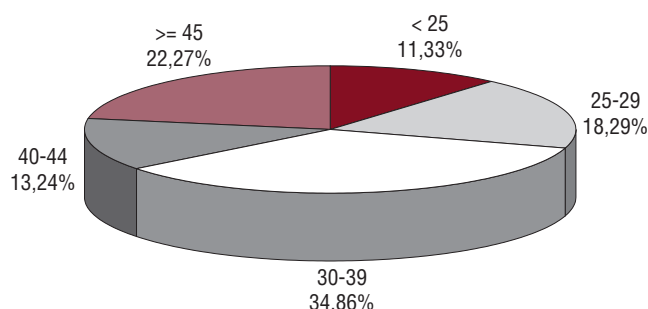
Esta modalidade supuxo en 2013 un 10,8% dos contratos iniciais (9,4% en España), 73.639 contratos rexistrados. Mantense a tendencia de anos anteriores onde a contratación feminina é moi superior cun 70,1%, fronte a un 29,9% de homes.

■ **Cadro 7.12 Contratos de interinidade. Por sexos, idade e provincia. Galicia 2013**

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	1.198	2.143	4.082	1.189	1.488	2.615	4.114	7.948	3.420	6.149	34.346
Lugo	339	450	760	186	392	715	1.183	1.615	775	1.621	8.036
Ourense	185	315	523	166	230	430	730	1.393	514	1.279	5.765
Pontevedra	940	1.543	3.527	1.001	1.366	1.922	2.994	5.824	2.500	3.875	25.492
Galicia	2.662	4.451	8.892	2.542	3.476	5.682	9.021	16.780	7.209	12.924	73.639

Fonte: SEPE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 5%, na industria nun 7,6%, na construción nun 0,8% e no sector servizos nun 12%.

Segundo os grupos de idade o 40,4% dos homes contratados teñen entre 30 e 39 anos e o 32,5% das mulleres. No grupo de 25-29 anos contratouse ao 20,2% de homes e 17,5% de mulleres. E finalmente aos maiores de 45 anos concertóuselles este tipo de contrato a un 15,8% de homes e a un 25% de mulleres.

Ao descoñecerse en moitos casos a data de finalización da reserva de posto, duración do proceso de selección... o contrato concértase por unha duración indeterminada nun 52,8% dos casos. Os menores de 7 días supoñen un 16,4% e os que duran entre 15 días e un mes, un 11,8%.

■ **Cadro 7.13 Contratos de interinidade. Por duración e provincias. Galicia 2013**

	Duración en meses									Total
	<=7 días	>7 a <=15 días	>15 días a <=1 mes	>1 a <=3 meses	>3 a <=6 meses	>6 a <=12 meses	>12 a <=18 meses	>18 a <=24 meses	>24 meses	
A Coruña	7.520	3.336	4.032	2.064	879	126	2	5	7	16.375
Lugo	1.149	871	889	441	210	24	1	1	2	4.448
Ourense	874	552	764	344	182	20		1	2	3.026
Pontevedra	2.532	2.421	3.017	1.547	813	110	7	2	5	15.038
Galicia	12.075	7.180	8.702	4.396	2.084	280	10	9	16	38.887

Fonte: SEPE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

Tendo en conta a variable xornada, os celebrados a xornada completa supoñen un 67,9% e un 32,1% os que foron a tempo parcial. Seguindo a tendencia da maior parte das contratacións, son as mulleres as que máis contratos celebran a tempo parcial (38,8%), fronte ao colectivo de homes (16,5%) aínda que se produce un aumento da parcialidade nos dous grupos.

■ **Cadro 7.14 Contratos de interinidade. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Decembro 2013**

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	10.100	1.917	8.183	24.246	10.272	13.974	34.346	10.686	22.157
Lugo	2.127	232	1.895	5.909	1.664	4.245	8.036	1.896	6.140
Ourense	1.419	222	1.197	4.346	1.456	2.890	5.765	1.678	4.087
Pontevedra	8.377	1.258	7.119	17.115	6.615	10.500	25.492	7.873	17.619
Galicia	22.023	3.629	18.394	51.616	20.007	31.609	73.639	22.133	50.003

Fonte: SEPE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

7.2.4 Contrato para a Formación e a Aprendizaxe

Ten por obxecto a cualificación profesional dos traballadores nun réxime de alternancia de actividade laboral retribuída na empresa con actividade formativa recibida no marco do sistema de formación profesional para o emprego ou do sistema educativo (Art. 11.2 E.T, Lei 3/2012 e R.D. 1529/2012).

Os requisitos dos traballadores susceptibles de ser contratados nesta modalidade son:

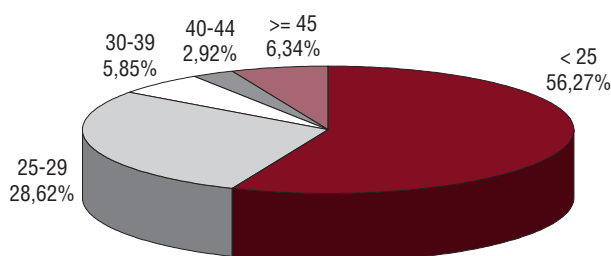
- 1) Ser maior de 16 anos e non cumprir os 25, (poderán celebrarse con menores de trinta anos ata que a taxa de desemprego sitúese por baixo do 15%). O límite de idade non será de aplicación cando se trate de persoas con discapacidade e nos supostos de contratos celebrados con alumnos participantes en proxectos de emprego e formación, nin cando se concerte con colectivos en situación de exclusión social.
- 2) Non ter a titulación requirida para o contrato en prácticas nese posto ou oficio (Art. 11.2 a E.T e Art. 6 RD 488/1998).

■ **Cadro 7.15 Contratos de formación. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2013**

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	974	391	54	47	86	924	559	83	44	103	3.265
Lugo	249	137	49	28	93	223	129	27	19	36	990
Ourense	402	163	31	19	49	307	161	24	8	34	1.198
Pontevedra	813	366	103	40	56	809	485	118	39	73	2.902
Galicia	2.438	1.057,00	237	134	284	2.263	1.334	252	110	246	8.355

Fonte: SEPE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

O número de contratos de formación rexistrados en Galicia no 2013 foi de 8.355, (5.258 en 2012), cun aumento de 3.097 contratos, representando un 1,2% dos contratos iniciais (0,7% en España).

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 0,6%, na industria nun 1,1%, na construción nun 1,4% e no sector servizos nun 1,2%.

Se estudamos o variable sexo, apreciamos, cun 49,7% destes contratos se concertan con homes e un 50,3% con mulleres, deixando ver unha tendencia ao aumento desta contratación no grupo de mulleres. Estudando conxuntamente as variables de idade e sexo apréciase que no caso dos homes o 58,8% dos contratos concértanse con menores de 25 anos, o 25,4% no tramo de 25-29 anos e o 6,8% con maiores de 45 anos. No colectivo das mulleres as porcentaxes son dun 53,8% nas menores de 25 anos, o 31,7% no tramo de 25-29 anos e 5,9% para maiores de 45 anos.

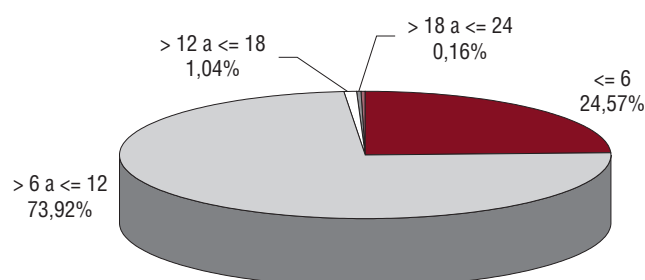
Só un 1,5% celébranse por un período entre 12 e 24 meses, e un 98,5% por un tempo igual ou inferior a 12 meses.

■ **Cadro 7.16** Contratos de formación por duración e provincias. Galicia 2013

	Duración en meses					Total
	<= 6	> 6 a <= 12	> 12 a <= 18	> 18 a <= 24	>24	
A Coruña	681	2.515	46	4	19	3.265
Lugo	258	717	11	2	2	990
Ourense	293	887	15	2	1	1.198
Pontevedra	821	2.057	15	5	4	2.902
Galicia	2.053	6.176	87	13	26	8.355

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

Tempo de duración dos contratos

7.2.5 Contrato en Prácticas

Este contrato ten como finalidade a obtención de práctica profesional, a xornada completa ou parcial, adecuada ao nivel de estudos dos traballadores con titulación universitaria ou de formación profesional de grao medio ou superior; ou títulos recoñecidos oficialmente como equivalentes que habiliten para o exercicio profesional. (Art. 11 ET e I.I RD 488/1998, Lei 35/2010 e Lei 3/2012)

O traballador debe posuír algunha das titulacións seguintes:

- Licenciado Universitario, Enxeñeiro ou Arquitecto.
- Diplomado Universitario, Enxeñeiro ou Arquitecto Técnico.
- Técnico ou Técnico Superior da Formación Profesional Regulada da formación profesional específica, sendo equivalentes os anteriores Técnico Auxiliar (FP1) e Técnico Especialista (FP2).
- Outras titulacións oficialmente recoñecidas equivalentes ás anteriores.

Este tipo de contrato alcanzou en 2013, os 2.738 concertos (2.327 en 2012) o que representa un 0,4% dos contratos iniciais (0,30% en España).

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura en 9 ocasións, na industria nun 0,7%, na construción nun 0,4% e no sector servizos nun 0,4%.

Tendo en conta o factor sexo, concertouse cun 46,1% de homes e cun 53,9% de mulleres. É un dos poucos contratos onde o número de concertos é maior en mulleres que en homes, e tendo en conta a incorporación masiva da muller á educación de

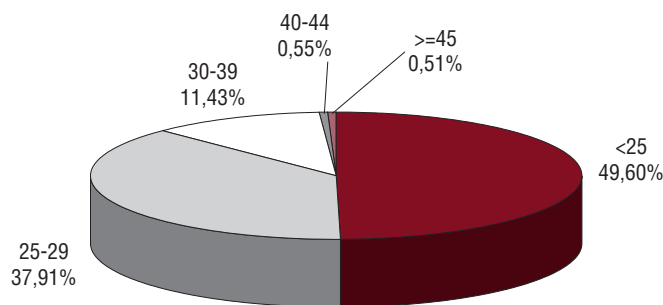
grao medio e superior, e que é precisamente este colectivo o que en maior medida finaliza os estudos iniciados, parece ser esta a causa da maior presenza feminina.

■ **Cadro 7.17 Contratos en prácticas. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2013**

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	282	254	74	3	2	346	286	86	4	10	1.347
Lugo	81	33	8	0	0	75	57	11	1	0	266
Ourense	50	35	8	0	1	55	38	7	2	0	196
Pontevedra	230	143	58	1	0	239	192	61	4	1	929
Galicia	643	465	148	4	3	715	573	165	11	11	2.738

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

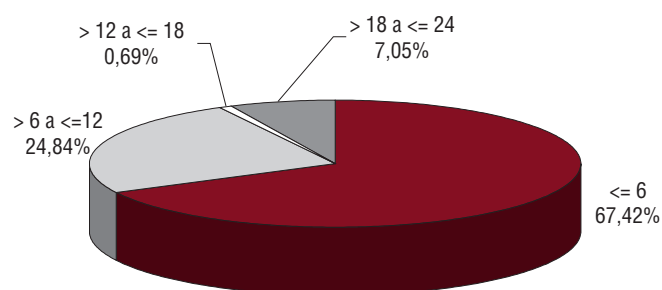
Por grupos de idade, realizáronse maior número de contratacións a homes <25 anos (50,9%) e mulleres de <25 anos (48,5%), seguidos en ambos os casos do intervalo de 25-29 cun 36,8% en homes e un 38,9% en contratos a mulleres e do intervalo de 30-39 anos, cun 11,7% de contratacións concertadas con homes e un 11,2%, realizadas a mulleres.

■ **Cadro 7.18** Contratos en prácticas. Por duración e provincias. Galicia 2013

	Duración en meses				Total
	<= 6	> 6 a <= 12	> 12 a <= 18	> 18 a <= 24	
A Coruña	908	326	15	98	1.347
Lugo	174	85	1	6	266
Ourense	133	62	0	1	196
Pontevedra	631	207	3	88	929
Galicia	1.846	680	19	193	2.738

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

Tempo de duración dos contratos en prácticas

Segundo a duración do contrato, os comprendidos de entre 6 e 12 meses alcanzaron 24,8% e os de duración igual ou inferior a 6 meses un 67,4%. Aqueles que alcanzaron a duración máxima de 24 meses seguen, do mesmo xeito que en 2012, supoñendo unha porcentaxe moi pequena, o 7%.

■ **Cadro 7.19** Contrato en prácticas. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia 2013

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	615	125	490	732	301	431	1.347	426	921
Lugo	122	25	97	144	57	87	266	82	184
Ourense	94	12	82	102	37	65	196	49	147
Pontevedra	432	78	354	497	211	286	929	289	640
Galicia	1.263	240	1.023	1.475	606	869	2.738	846	1.892

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

Se tomamos como referencia o tipo de xornada, o 60,1% celebrouse a xornada completa e o 30,9% a parcial, tanto no grupo dos homes (19%) como no de mulleres (41,1%) aumentaron as contratacións a tempo parcial.

7.2.6 Contratación en substitución por anticipación da idade de xubilación

Esta medida ten por finalidade a contratación de traballadores inscritos como des-empregados en substitución de traballadores que anticipen a súa idade ordinaria de xubilación de 65 a 64 anos (Art. 1 e ss RD 1194/1985) (Lei 14/2000, Lei 12/2001, Lei 27/2011 e Lei 3/2012)

■ **Cadro 7.20** Contratos de substitución por xubilación os 64 anos. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2013

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	0	1	0	0	1	0	2	6	2	1	13
Lugo	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2
Ourense	0	0	2		0	0	2	0	1	0	5
Pontevedra	0	4	2	0	0	0	1	1	0	0	8
Galicia	0	5	4	0	1	0	5	9	3	1	28

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

No 2013 en Galicia só realizáronse 28 contratos (695 en España) desta modalidade. Deles en 10 ocasións realizáronse a homes e en 18 a mulleres.

No colectivo masculino realizáronse máis contratos nos tramos de 25-29 anos e no feminino no tramo 30-39 anos.

Segundo a actividade económica, 24 contratos realizáronse no sector servizos, 2 en industria e 2 en construción.

Centrándonos na duración, maioritariamente concertáronse por un período de 12 meses, 96%.

■ **Cadro 7.21** Contratos de substitución por xubilación aos 64 anos. Por duración e provincia. Galicia. 2013

	Duración en meses				Total
	12 meses	>12 e >18 meses	>18 e >24 meses	> 24 meses	
A Coruña	13	0	0	0	13
Lugo	2	0	0	0	2
Ourense	4	1	0	0	5
Pontevedra	8	0	0	0	8
Galicia	27	1	0	0	28

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

7.2.7 Contrato de Relevo e Xubilación Parcial

É o que se concerta cun traballador desempregado ou que estivese contratado pola empresa cun contrato de duración determinada para substituír parcialmente a un traballador da empresa que accede á xubilación parcial (Lei 14/2000 e Lei 3/2012).

A xubilación parcial do traballador substituído é aquela que se inicia despois do cumprimento dos 61 anos e ata o momento da xubilación total, que se simultánea cun contrato a tempo parcial e atópase vinculada ao contrato de substitución. Para determinar a idade de xubilación tense en conta as bonificacións ou anticipacións de idade que correspondan. (Lei 12/2001 e Lei 40/2007).

■ **Cadro 7.22 Contratos de relevo. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2013**

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	13	28	50	12	18	6	18	29	17	12	203
Lugo	5	7	15	6	6	3	2	6	1	2	53
Ourense	4	3	11	2	5	0	4	4	6	2	41
Pontevedra	16	62	150	29	20	12	44	86	14	10	443
Galicia	38	100	226	49	49	21	68	125	38	26	740

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

■ **Cadro 7.23 Contratos de relevo. Por duración e provincia. Galicia 2013**

	Duración en meses										Total
	<=7 días	>7 a <=15 días	>15 días a <=1 mes	>1 a <=3 meses	>3 a <=6 meses	>6 a <=12 meses	>12 a <=18 meses	>18 a <=24 meses	>24 meses	Indeterminada	
A Coruña	0	0	2	1	8	10	19	15	148	0	203
Lugo	0	0	0	0	1	4	3	5	40	0	53
Ourense	1	0	0	0	1	2	6	4	27	0	41
Pontevedra	0	0	1	3	5	15	11	13	395	0	443
Galicia	1	0	3	4	15	31	39	37	610	0	740

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

■ **Cadro 7.24 Contratos de relevo. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2013**

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	121	62	59	82	53	29	203	115	88
Lugo	39	11	28	14	8	6	53	19	34
Ourense	25	8	17	16	9	7	41	17	24
Pontevedra	277	163	114	166	134	32	443	297	146
Galicia	462	244	218	278	204	74	740	448	292

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

No ano 2013 celebráronse en Galicia 790 contratos de substitución, o que representan soamente un 0,10% dos contratos iniciais (0,08% en España).

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura en 4 ocasións, na industria un 0,60%, na construción en 29 ocasións e no sector servizos un 0,07%.

Por sexo e idade, o 62,4% celebráronse con homes e entre eles o colectivo de 30 a 39 anos, supuxo un 30,5%. No grupo de mulleres concertáronse o 37,6% dos contratos de substitución, e tamén é o tramo de 30 a 39 anos o que ten maior representación cun 45%.

Segundo a duración o 82,4% fórono por un período superior a 24 meses, e segundo a xornada o 39,5% foi a total e o 60,5% a tempo parcial, experimentando un forte incremento.

Segundo a tendencia doutros contratos, a parcialidade foi maior nas mulleres, representando un 73,4%, mentres que nos homes só supuxo un 52,8%

■ **Cadro 7.25 Contratos por xubilación parcial. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2013**

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	0	0	0	0	206	0	0	0	0	96	302
Lugo	0	0	0	0	59	0	0	0	0	13	72
Ourense	0	0	0	0	33	0	0	0	0	19	52
Pontevedra	0	0	0	0	369	0	0	0	0	114	483
Galicia	0	0	0	0	667	0	0	0	0	242	909

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

■ **Cadro 7.26 Contratos por xubilación parcial. Por duración e provincia. Galicia 2013**

	Duración en meses										Total
	<=7 días	>7 a <=15 días	>15 días a <=1 mes	>1 a <=3 meses	>3 a <=6 meses	>6 a <=12 meses	>12 a <=18 meses	>18 a <=24 meses	>24 meses	Indeter- minada	
A Coruña	0	0	0	0	4	8	15	11	235	29	302
Lugo	1	0	0	0	0	1	6	5	50	9	72
Ourense	1	0	0	0	0	1	1	1	39	9	52
Pontevedra	2	0	0	0	2	5	7	17	396	54	483
Galicia	4	0	0	0	6	15	29	34	720	101	909

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

Contratos de xubilación parcial concertáronse 909 en Galicia no 2013 representando un 0,13% dos contratos iniciais (0,11 en España). Do total un 73,4% concertouse con homes e só un 26,6% con mulleres. Esta diferenza esta explicada co atraso da muller no acceso ao mercado laboral e por tanto tamén en acceder ás pensións de xubilación, diferenzas que xa comezaron a diminuír. Tanto nun grupo como noutro o 100% concertouse con maiores de 45 anos.

Do mesmo xeito que no contrato anterior, un 79,2% celebrouse por un tempo superior a 24 meses.

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura en 6 ocasións, na industria nun 0,67%, na construción celebráronse 37 contratos e no sector servizos nun 0,09%.

7.2.8 Contratos non contemplados anteriormente

Neste grupo inclúense contratos de modalidades non especificadas anteriormente e/ou pertencentes a réximes especiais de contratación tales como: artistas, servizo doméstico, mercantís, contrato de traballo a domicilio, de grupo.

Estas contratacións son pouco representativas supoñen un 2,45% dos contratos iniciais, e son os de duración igual ou inferior a 7 días (90%) os máis celebrados.

■ **Cadro 7.27** Outros contratos non contemplados anteriormente. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2013

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	234	280	791	436	1.048	234	238	446	105	243	4.055
Lugo	129	155	501	358	880	143	78	235	95	23	2.597
Ourense	31	39	149	105	277	20	21	97	8	6	753
Pontevedra	476	724	1.520	1.034	3.590	137	466	372	241	155	8.715
Galicia	870	1.198	2.961	1.933	5.795	534	803	1.150	449	427	16.120

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

■ **Cadro 7.28** Outros contratos non contemplados anteriormente. Por duración e provincia. Galicia 2013

	Duración en meses										Total
	<=7 días	>7 a <=15 días	>15 días a <=1 mes	>1 a <=3 meses	>3 a <=6 meses	>6 a <=12 meses	>12 a <=18 meses	>18 a <=24 meses	>24 meses	Indeterminada	
A Coruña	3.485	15	6	18	337	29	0	7	11	147	4.055
Lugo	2.557	0	0	16	4	1	1	0	0	18	2.597
Ourense	725	0	0	1	16	2	0	0	0	9	753
Pontevedra	7.850	7	3	21	343	39	3	4	25	420	8.715
Galicia	14.617	22	9	56	700	71	4	11	36	594	16.120

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

■ **Cadro 7.29** Outros contratos non contemplados anteriormente. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2013

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	2.789	0	2.789	1.266	0	1.266	4.055	0	4.055
Lugo	2.023	0	2.023	574	1	573	2.597	1	2.596
Ourense	601	0	601	152	0	152	753	0	753
Pontevedra	7.344	0	7.344	1.371	0	1.371	8.715	0	8.715
Galicia	12.757	0	12.757	3.363	1	3.362	16.120	1	16.119

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

Mención á parte daremos aos contratos temporais de persoas con discapacidade, que son aqueles cunha duración entre 12 meses e 3 anos, con xornada completa ou parcial, para traballadores minusválidos.

Estes contratos supuxeron no 2013, 878 contratos (0,13%) deles o 59,6% celebráronse con homes e o 40,4% con mulleres, deixando novamente, ver a menor integración da muller no mercado laboral, mesmo cando existe algunha discapacidade.

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura en 13 ocasións, na industria un 0,18%, na construción en 27 ocasións e no sector servizos un 0,13%.

O tramo de idade no que máis contratos celébranse foi o de 30-39 no grupo homes (35%), e no de mulleres foi o tramo de >45 (34%).

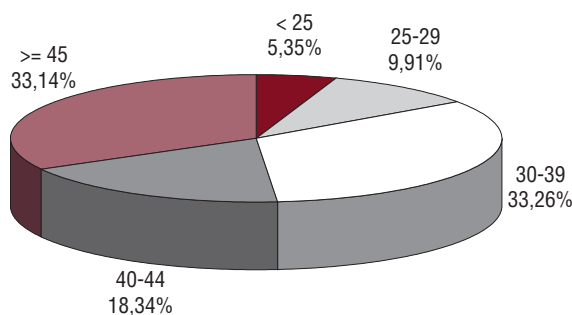
Tomando en conta a duración, foron os de 12 meses os que representaron o 96% das celebracións e a xornada completa o 51%, aínda que no colectivo feminino (seguíndo a tendencia da maioría dos contratos) só supuxo o 38,6% mentres que no masculino chegou ao 60%.

■ **Cadro 7.30 Contratos temporais de minusválidos. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2013**

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	18	22	87	38	73	7	23	46	18	57	389
Lugo	0	6	24	8	23	1	8	9	6	6	91
Ourense	5	5	11	18	15	1	2	18	9	7	91
Pontevedra	6	15	62	28	59	9	6	35	36	51	307
Galicia	29	48	184	92	170	18	39	108	69	121	878

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

■ **Cadro 7.31** Contratos temporais de persoas con discapacidade. Por duración e provincias. Galicia 2013

	Duración en meses				Total
	= 12	> 12 a <= 18	> 18 a <= 24	> 24	
A Coruña	364	20	0	5	389
Lugo	90	1	0	0	91
Ourense	89	2	0	0	91
Pontevedra	302	5	0	0	307
Galicia	845	28	0	5	878

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

■ **Cadro 7.32** Contratos temporais de personas con discapacidade. Segundo sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia 2013

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	238	123	115	151	107	44	389	230	159
Lugo	61	26	35	30	16	14	91	42	49
Ourense	54	14	40	37	15	22	91	29	62
Pontevedra	170	46	124	137	80	57	307	126	181
Galicia	523	209	314	355	218	137	878	427	451

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

7.2.9 Contratos Indefinidos Ordinarios (Bonificados e non bonificados)

O contrato indefinido é aquel que se concerta sen establecer límites de tempo na prestación dos servizos, en canto á duración do contrato

A súa formalización pode ser verbal ou escrita, salvo os acollidos ao programa de fomento da contratación indefinida, minusválidos, a tempo parcial etc. En todo caso calquera das partes pode pedir que se formalice por escrito, mesmo durante o transcurso da relación laboral.

En 2013 concertáronse en Galicia 31.194 contratos desta modalidade (29.479 en 2012). Só representan un 4,6% dos contratos iniciais (5% en España).

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 15,5%, na industria un 5%, na construción un 6,6% e no sector servizos un 3,9%.

Esta contratación concertouse no sector masculino nun 51,9% do total, fronte a un 48,1% en mulleres. En ambos os grupo, é o intervalo de idade de 30-39 anos, onde máis contratos indefinidos se celebran cun 34,9% en homes e un 31% nas mulleres. Séguelle o grupo de >45 co 28,3% e o 29,9% segundo sexan homes ou mulleres.

As porcentaxes segundo o tipo de xornada reflicte un 58,6% a xornada completa, un 30,9% a tempo parcial e un 10,5% de fixos discontinuos. Estes datos modifícanse se introducimos o variable sexo, habendo no colectivo masculino un 68,9% de contratos a xornada completa, un 17,1% a parcial e un 14% de fixos discontinuos, e no das mulleres un 47,6% a xornada completa, un 45,67% a tempo parcial e un 6,7% de fixos

descontinuos. Novamente vense moi afectados os datos da xornada a tempo parcial cando introducimos o variable sexo, en detrimento do colectivo feminino.

■ **Cadro 7.33 Contratos indefinidos ordinarios. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2013**

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	655	1.140	2.604	980	1.881	645	1.143	2.019	865	1.885	13.817
Lugo	184	274	806	304	734	165	274	499	285	611	4.136
Ourense	141	249	488	186	411	163	232	482	235	602	3.189
Pontevedra	427	672	1.746	737	1.555	467	731	1.662	668	1.387	10.052
Galicia	1.407	2.335	5.644	2.207	4.581	1.440	2.380	4.662	2.053	4.485	31.194

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

■ **Cadro 7.34 Contratos indefinidos ordinarios. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia. 2013**

	Homes				Mulleres				Total			
	Total	Parcial	Completa	Fixos des-continuos	Total	Parcial	Completa	Fixos des-continuos	Total	Parcial	Completa	Fixos des-continuos
A Coruña	7.260	1.228	5.042	990	6.557	2.975	3.180	402	13.817	4.203	8.222	1.392
Lugo	2.302	257	1.235	810	1.834	887	873	74	4.136	1.144	2.108	884
Ourense	1.475	376	1.064	35	1.714	852	807	55	3.189	1.228	1.871	90
Pontevedra	5.137	910	3.796	431	4.915	2.145	2.293	477	10.052	3.055	6.089	908
Galicia	16.174	2.771	11.137	2.266	13.902	6.859	7.153	1.008	31.194	9.630	18.290	3.274

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

7.2.10 Contratos Indefinidos Bonificados

Pretenden a contratación indefinida ou temporal de diferentes colectivos de traballadores mediante a concesión de axudas económicas e incentivos fiscais e/ou bonificacións nas cotizacións á Seguridade Social.

Para os contratos susceptibles de bonificación ofrécese información dos seguintes colectivos:

- Maternidade, adopción e acollemento
- Outras interinidades
- Persoas con discapacidade
- Traballadores en risco de exclusión social
- Vítimas violencia/terrorismo
- Traballadores en empresas de inserción
- Mozos 16-30 anos empresas <50 traballadores
- Mulleres 16-30 anos subrepresentadas empresas <50 traballadores
- Maiores 45 anos empresas <50 traballadores

- Mulleres >45 anos subrepresentadas empresas <50 traballadores
- Incorporación <30 anos a cooperativas ou SAL
- Incorporación <30 anos excluídos sociais a empresas inserción
- Convertidos a indefinidos Lei 43/2006
- Convertidos a indefinidos Real Decreto-Lei 3/2012
- Convertidos a indefinidos Real Decreto-Lei 4/2013

Os contratos indefinidos bonificados supuxeron en 2013, 2.768 contratos, sendo un 0,40% dos contratos iniciais.

Tendo en conta o variable sexo a porcentaxe masculina (56,7%) superaba ao feminino (43,6%), e se tomamos como referencia o elemento idade observamos que no colectivo de homes o tramo de idade con maior representación é o de superior ou igual 45 anos (43,4%) e no grupo de mulleres a maior porcentaxe tamén o alcanzo o grupo de igual ou superior a 45 anos (32,25%).

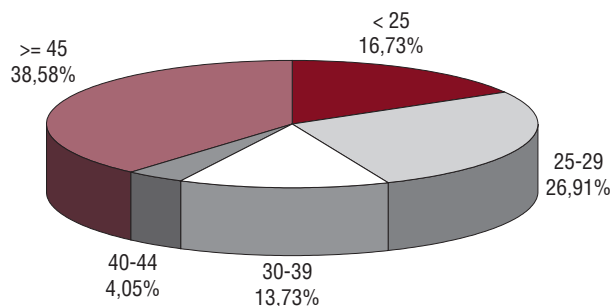
Segundo o colectivo usouse en maior medida en mozas 16-30 anos (32,51%), maiores de 45 anos en empresas con menos de 50 traballadores (29%) e en persoas con discapacidade (21%).

■ **Cadro 7.35 Contratos indefinidos bonificados. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2013**

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	85	158	82	32	267	74	166	75	19	150	1.108
Lugo	54	39	20	9	97	35	45	13	3	46	361
Ourense	34	41	21	4	105	27	48	19	3	48	350
Pontevedra	87	124	79	18	212	67	124	71	24	143	949
Galicia	260	362	202	63	681	203	383	178	49	387	2.768

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

■ **Cadro 7.36** **Contratos indefinidos bonificados segundo colectivo de bonificación.**
Por sexo e provincia. Galicia 2013

	Maternidade Adopción, Acollemento e Risco	Outras Interinidades	Pers. con discapacidade	Traballadores en risco de exclusión social	Vítimas Violencia/ Terrorismo
A Coruña	0	0	239	7	1
Lugo	0	0	56	2	0
Ourense	0	0	63	2	2
Pontevedra	0	0	223	3	0
Galicia	0	0	581	14	3

	Traballadores en empresas de inserción	Mozos 16-30 anos. Emp. <50 traballadores	Mulleres 16-30 Subrep. Emp <50 Trab.	Maiores 45 anos Emp <50 traballadores	Mulleres >45. Subrep. Emp. < 50 traballadores
A Coruña	0	355	1	312	3
Lugo	0	136	1	115	0
Ourense	0	120	1	123	1
Pontevedra	0	289	5	254	4
Galicia	0	900	8	804	8

	Incorp. <30 anos a Cooperat/Sal.	Incorp. <30 anos Excl.Social a Empr. Inse.	Indef. Primeiro Emprego Xove ETT	Conv. Indef. Lei 3/2012	Conv. Indef. Lei 11/2013	Total
A Coruña	3	0	2	182	3	1.108
Lugo	0	0	0	51	0	361
Ourense	1	0	1	36	0	350
Pontevedra	2	1	0	167	1	949
Galicia	6	1	3	436	4	2.768

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

7.2.11 Contratos convertidos en indefinidos. (Lei 43/2006 e Lei 35/10)

No 2013 realizáronse 22.271 conversións en indefinidos de contratos temporais (2012: 21.583), o que representa un 3,15% do total das contratacións celebradas.

A maior porcentaxe de conversións en indefinidos realizouse nos contratos eventuais de circunstancias de produción cun 65,2%, os de obra ou servizo chegaron a un 26,5%, os de prácticas un 2,7% e os de interinidade 1,94%.

■ **Cadro 7.37** Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato e provincias. Ambos os dous sexos. Galicia 2013

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Obra ou servizo	2.578	687	506	2.132	5.903
Eventual circ. produción	6.242	2.051	1.397	4.836	14.526
Interinidade	197	40	43	153	433
Temporal discapacitados	80	17	17	68	182
Substitución xub. 64 anos	9	2	2	7	20
Prácticas	306	57	41	196	600
Relevo	148	39	21	202	410
Formación	75	27	21	62	185
Outros	6	0	1	5	12
Total	9.641	2.920	2.049	7.661	22.271

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

■ **Cadro 7.38** Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato e provincias. Homes. Galicia 2013

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Obra ou servizo	1.350	350	287	1.185	3.172
Eventual circ. produción	3.019	988	667	2.278	6.952
Interinidade	82	22	11	77	192
Temporal minusválidos	43	10	8	39	100
Substitución xub. 64 anos	7	2	1	2	12
Prácticas	145	28	17	100	290
Relevo	84	31	17	142	274
Formación	39	14	15	27	95
Outros	4	0	0	3	7
Total	4.773	1.445	1.023	3.853	11.094

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

■ **Cadro 7.39** Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato e provincias. Mulleres. Galicia 2013

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Obra ou servizo	1.228	337	219	947	2.731
Eventual circ. produción	3.223	1.063	730	2.558	7.574
Interinidade	115	18	32	76	241
Temporal minusválidos	37	7	9	29	82
Substitución xub. 64 anos	2	0	1	5	8
Prácticas	161	29	24	96	310
Relevo	64	8	4	60	136
Formación	36	13	6	35	90
Outros	2	0	1	2	5
Total	4.868	1.475	1.026	3.808	11.177

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

Se incluímos o variable sexo, apreciamos que no colectivo de homes a maior conversión de contratos temporais en indefinidos, produciuse no contrato eventual por circunstancias da produción cun 62,7%, seguido do de obra 28,6%.

As conversións e indefinidos supuxeron un 49,8% do total, no grupo de homes.

No colectivo feminino, as conversións representaron un 50,2% do total e por modalidades, o 67,8% das conversións foron de contratos eventuais e o 24,4% de obra.

■ **Cadro 7.40 Contratos convertidos en indefinidos. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2013**

	Homes				Mulleres				Total			
	Total	Parcial	Completa	Fixos des-continuos	Total	Parcial	Completa	Fixos des-continuos	Total	Parcial	Completa	Fixos des-continuos
A Coruña	4.773	1.081	3.562	130	4.868	2.542	2.211	115	9.641	3.243	5.773	245
Lugo	1.445	237	1.202	6	1.475	732	732	11	2.920	969	1.934	17
Ourense	1.023	164	853	6	1.026	450	565	11	2.049	614	1.418	17
Pontevedra	3.853	899	2.866	88	3.808	1.983	1.683	142	7.661	2.882	4.549	230
Galicia	11.094	2.381	8.483	230	11.177	5.707	5.191	279	22.271	7.708	13.674	509

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

■ **Cadro 7.41 Contratos convertidos en indefinidos. Por duración y provincia. Galicia 2013**

	Duración en meses								Total
	<3 meses	>3 a <= 6 meses	>6 a <= 12 meses	>12 a <= 18 meses	>18 a <= 24 meses	>24 a <= 30 meses	>30 a <= 36 meses	>36 meses	
A Coruña	1.062	1.829	4.648	265	501	208	330	798	9.641
Lugo	246	526	1.507	60	129	50	81	321	2.920
Ourense	201	399	1.106	54	85	31	42	131	2.049
Pontevedra	763	1.650	3.423	240	397	179	249	760	7.661
Galicia	2.272	4.404	10.684	619	1.112	468	702	2.010	22.271

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

7.2.12 Contratos indefinidos para persoas con discapacidade (Lei 27/2009 e R.D. Lei 20/2012)

As persoas con discapacidade deberán ter recoñecido un grao mínimo de discapacidade igual ou superior ao 33% e estar inscritos nos servizos públicos de emprego.

A xornada pode ser a tempo completo ou parcial.

Foron 326 os contratos concertados a persoas con discapacidade, dos que 60,7% celebráronse con homes e 39,3% con mulleres, sendo os homes maiores de 45 anos os máis contratados (43,9%), seguidos da franxa de idade entre 30 e 39 anos (30,3%). No grupo de mulleres foron máis contratadas as maiores de 45 anos (39%) seguidas do as de 30-39 anos (32%).

A xornada completa supuxo o 66,41%, a xornada parcial o 30,99% e os fixos descontinuos o 2,60%. Se engadimos o variable sexo, incrementáanse os contratos parciais no grupo feminino, chegando ao 44,12%.

■ **Cadro 7.42 Contratos de persoas con discapacidade. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2013**

	Homes				Mulleres				Total			
	Total	Parcial	Completa	Fixos des-continuos	Total	Parcial	Completa	Fixos des-continuos	Total	Parcial	Completa	Fixos des-continuos
A Coruña	69	26	41	2	44	22	19	3	113	48	60	5
Lugo	19	7	11	1	14	9	5	0	33	16	16	1
Ourense	24	4	18	2	13	5	4	4	37	9	22	6
Pontevedra	86	19	67	0	57	16	36	5	143	35	103	5
Galicia	198	56	137	5	128	52	64	12	326	108	201	17

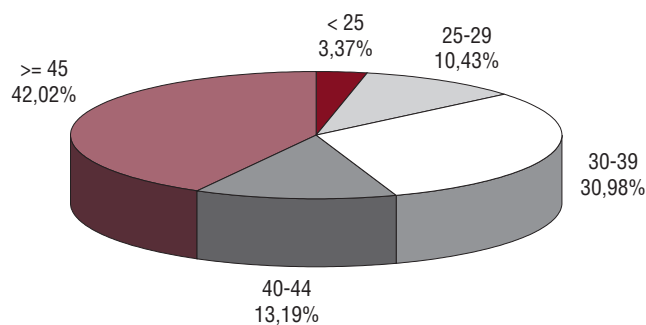
Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

■ **Cadro 7.43 Contratos indefinidos de persoas con discapacidade. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2013**

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	2	4	24	12	27	2	2	15	7	18	113
Lugo	0	2	4	4	9	0	3	3	1	7	33
Ourense	4	2	5	2	11	0	4	3	0	6	37
Pontevedra	2	10	27	7	40	1	7	20	10	19	143
Galicia	8	18	60	25	87	3	16	41	18	50	326

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

7.2.13 Contratacións a colectivos especiais

Neste epígrafe recóllense as contratacións efectuadas a:

- Persoas con discapacidade
- Contratacións a persoas con discapacidade na CEE

- Contratacións en proxectos de investigación
- Contratacións en prácticas para investigadores

I- Os contratos realizados a persoas con discapacidade ao longo do 2013 foron de 2.785, sendo o contrato temporal a persoas con discapacidade o máis utilizado co 31,5%, seguido do eventual por circunstancias da produción (19,6%) e de obra ou servizo (13,8%).

As contratacións deste colectivo na CEE alcanzaron os 1.515 contratos dos cales o 36% foron eventuais, o 25,9% de obra, o 19,9% de interinidade e o 10,3% temporal persoas con discapacidade.

■ **Cadro 7.44 Contratacións a discapacitados. Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2013**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
indefi. ordinario(boni./no boni)	31	6	4	3	44
Indefinido fomento da contratación indef.	0	0	0	0	0
Persoas con discapacidad (indef.)	113	33	37	143	326
Obra ou servizo	226	24	36	107	393
Eventual circ. produción	279	27	73	167	546
Interinidade	186	19	24	140	369
Temporal pers. Discapacitadas	389	91	91	307	878
Prácticas	0	0	0	0	0
Formación	5	0	1	5	11
Outros contratos	5	0	0	0	5
Convertidos en indefinidos	96	17	22	78	213
Total	1.330	217	288	950	2.785

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

■ **Cadro 7.45 Contratacións a persoas con discapacidade en CEE. Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2013**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Indefi. Ordinarios (boni/no boni)	31	6	4	3	44
Obra ou servizo	226	24	36	107	393
Eventual circ. produción	279	27	73	167	546
Interinidade	159	12	18	113	302
Temporal discapacitados	92	5	9	52	158
Prácticas	0	0	0	0	0
Formación	0	0	0	0	0
Outros contratos	5	0	0	0	5
Conv. en indefinidos	29	1	10	27	67
Total	821	75	150	469	1.515

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

2- O contrato de traballo para a realización dun proxecto de investigación pode concertarse con persoal investigador, científico ou técnico. Estes contratos poderán realizalos organismos públicos de investigación, institucións sen ánimo de lucro e as Universidades públicas e rexeranse polo establecido na normativa do contrato de obra ou servizo determinado. (Art. 12 e 15 do E.T.)

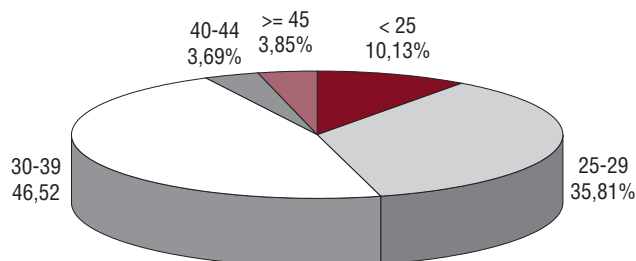
No ano 2013 concertáronse 1.896 contratos. O 47,3% das contratacións levaron a cabo con homes e o 52,7% con mulleres e os tramos de idade onde houbo maior incidencia foron o de 25-29 anos (35,9% en home e 35,7% en mulleres) e o de 30-39 (47,5% en homes e 45,6% en mulleres).

■ **Cadro 7.46 Contratacións en proxectos de investigación. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2013**

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	50	157	209	14	8	61	202	224	22	25	972
Lugo	1	10	29	3	2	3	21	30	7	6	112
Ourense	0	1	1	1	0	0	3	1	0	0	7
Pontevedra	47	154	187	11	11	30	131	201	12	21	805
Galicia	98	322	426	29	21	94	357	456	41	52	1.896

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

3- O contrato en prácticas para investigadores require estar en posesión do título de Doutor, sen que sexa de aplicación o límite dos catro anos desde a obtención do título. Estes contratos poderán realizalos organismos públicos de investigación, institucións sen ánimo de lucro e as Universidades públicas e rexeranse polo establecido na normativa do contrato en prácticas. A súa duración non poderá ser inferior a un ano, nin exceder de cinco. (Art. 11 do E.T.)

Só realizáronse 109 contratos que reúnan estas características na Comunidade Autónoma de Galicia, 54 a homes e 61 a mulleres, principalmente no tramo de idade de 25-29 anos.

■ **Cadro 7.47 Contratacións en prácticas para investigadores/as. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2013**

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	15	20	12	1	1	20	21	17	0	1	108
Lugo	0	3	1	0	0	0	1	1	0	0	6
Ourense	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pontevedra	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Galicia	15	23	14	1	1	20	22	18	0	1	115

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

7.2.14 Adscricións en colaboración social

O seu obxecto é a mellora da capacidade de ocupación dos traballadores desempregados a través de subvencións dos custos laborais para a contratación de traballadores desempregados para a execución de obras ou servizos de interese xeral e social no ámbito da colaboración coas Corporacións locais ou entidades dependentes ou vinculadas a unha Administración local.

As adscricións temporais en colaboración social realizadas en Galicia ao longo do 2013 foron 266, das que o 65,4% concertáronse con homes e o 34,6% con mulleres.

O tramo de idade mais significativo foi o de >45 anos en ambos os sexos (130 contratos no caso dos homes e 64 contratos no das mulleres) e o sector de actividade económica onde se concentraron foi exclusivamente o de servizos.

■ **Cadro 7.48 Adscricións temporais en colaboración social. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2013**

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lugo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ourense	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pontevedra	1	5	23	15	130	0	3	18	7	64	266
Galicia	1	5	23	15	130	0	3	18	7	64	266

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

■ **Cadro 7.49 Adscricións temporais en colaboración social. Por sexos, sectores de actividade económica e provincias. Galicia. 2013**

	Homes				Mulleres				Total
	Agricultura	Industria	Construción	Servizos	Agricultura	Industria	Construción	Servizos	
A Coruña	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lugo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ourense	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pontevedra	0	0	0	174	0	0	0	92	266
Galicia	0	0	0	174	0	0	0	92	266

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

7.2.15 Prórrogas

As prórrogas a contratos en todo o 2013 alcanzaron as 77.710.

As prórrogas son, en gran medida, un reflexo dos contratos iniciais, así o maior número realizouse aos contratos eventuais por circunstancias da produción (88,2%), seguidas, a gran distancia, dos de obra ou servizo (5,2%) e aos contratos de formación (2,6%).

■ **Cadro 7.50** Prórrogas. Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2013

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Obra ou servizo	1.498	811	460	1.247	4.016
Eventual circ. produción	24.267	6.354	6.090	31.878	68.589
Interinidade	229	100	32	95	456
Temporal discapitados	200	47	54	183	484
Relevo	2	2	0	3	7
Substitución xub. 64 anos	0	0	0	0	0
Xubilación parcial	9	2	1	3	15
Prácticas	961	186	149	644	1.940
Formación	862	207	230	680	1.979
Outros contratos	71	2	4	147	224
Total	28.099	7.711	7.020	34.880	77.710

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

Se nos centramos na duración, o 59,5% realizáronse por 3 meses, o 23,5% por períodos de 3 a 6 meses e un 15,5% por períodos de 6 a 12 meses.

■ **Cadro 7.51** Prórrogas. Por duración e provincia. Galicia. 2013

	Duración en meses						Total
	<3 meses	>3 a <= 6 meses	>6 a <= 12 meses	>12 a <= 18 meses	>18 a <= 24 meses	>24 meses	
A Coruña	15.396	7.794	4.819	59	26	5	28.099
Lugo	3.938	2.301	1.445	18	6	3	7.711
Ourense	3.675	2.107	1.213	18	7	0	7.020
Pontevedra	23.219	7.028	4.574	44	14	1	34.880
Galicia	46.228	19.230	12.051	139	53	9	77.710

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

Por sexos, a distribución é un 50,9% realizadas a homes e un 49,1% a mulleres.

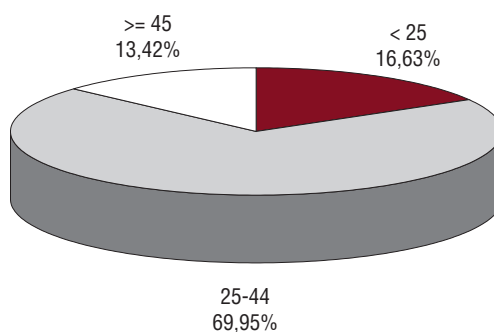
O tramo de idade onde maior número de prórrogas rexistráronse foi de 25 a 44 anos, tanto en homes (68,9%) como en mulleres (67,8%), seguido do colectivo de <25 anos (15,8% en home e 16,7% en mulleres).

■ **Cadro 7.52** **Prórrogas. Por sexos, idade, sector de actividade e provincias. Galicia. 2013**

	Homes			Mulleres			Sector de actividade				Total
	< 25	25-44	>= 45	< 25	25-44	>= 45	Agricultura	Industria	Construción	Servizos	
A Coruña	2.185	9.183	2.206	2.497	9.999	2.029	488	3.059	2.221	22.331	28.099
Lugo	691	2.126	709	729	2.731	725	400	618	329	6.364	7.711
Ourense	573	2.236	501	660	2.382	668	79	993	221	5.727	7.020
Pontevedra	2.791	13.701	2.639	2.503	10.772	2.474	357	4.962	1.366	28.195	34.880
Galicia	6.240	27.246	6.055	6.389	25.884	5.896	1.324	9.632	4.137	62.617	77.710

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

No sector servizos, foi onde maior número de prórrogas rexistráronse, alcanzando o 80,5%, seguido a gran distancia polo sector de industria co 12,4%.

7.3 Contratación a persoas traballadoras estranxeiras

Debido ao incremento de traballadores estranxeiros que exercen a súa actividade laboral en Galicia e en España, tanto de procedencia comunitaria como extracomunitaria, consideramos de interese reflectir a situación contractual deste colectivo.

■ **Cadro 7.53** **Contratos a extranxeiros segundo tipo de contrato e provincias. Galicia. Decembro 2013**

	Total	Comunitarios				Extracomunitarios			
		Total	Indefinidos iniciais	Convertidos en indefinidos	Temporais	Total	Indefinidos iniciais	Convertidos en indefinidos	Temporais
A Coruña	15.640	4.344	614	204	3.526	11.296	1.210	427	9.659
Lugo	6.286	2.147	187	116	1.844	4.139	750	188	3.201
Ourense	4.087	1.827	162	92	1.573	2.260	251	101	1.908
Pontevedra	14.319	5.485	542	326	4.617	8.834	792	330	7.712
Galicia	40.332	13.803	1.505	738	11.560	26.529	3.003	1.046	22.480

Fonte: SEPE Contratos rexistrados decembro 2013

O total de contratos rexistrados de traballadores estranxeiros, tanto comunitarios como extracomunitarios, foi de 40.332 (2012: 41.757).

Os contratos concertados con traballadores comunitarios chegaron aos 13.803 (34,2%) e deles o 10,9% o foron baixo a modalidade de indefinidos, 5,4% conversións en indefinidos e 83,8% contratos temporais.

Os contratos rexistrados de traballadores non comunitarios alcanzaron os 26.529 (65,8%), sendo o 11,3% indefinidos, 3,9% conversións en indefinidos e os 84,7% temporais.

No total de España rexistráronse 2.565.800 contratos iniciais e conversións en indefinido, dos que 853.240 (33,3%) o foron con traballadores comunitarios e 1.712.560 (66,8%) a extracomunitarios.

■ **Cadro 7.54 Contratos a estranxeiros/as segundo sexo, idade e sectores por provincias. Galicia. Decembro 2013**

	Homes			Mulleres			Sector de actividade				Total
	< 25	25-44	>= 45	< 25	25-44	>= 45	Agricultura	Industria	Construción	Servizos	
A Coruña	918	6.147	1.338	1.123	5.074	1.040	1.442	775	1.511	11.912	15.640
Lugo	419	2.571	604	458	1.874	360	1.342	211	527	4.206	6.286
Ourense	327	1.580	352	276	1.233	319	243	502	511	2.831	4.087
Pontevedra	987	6.066	1.817	753	3.660	1.036	1.110	1.136	1.867	10.206	14.319
Galicia	2.651	16.364	4.111	2.610	11.841	2.755	4.137	2.624	4.416	29.155	40.332

Fonte: SEPE Contratos rexistrados 2013

Se temos en conta o variable sexo, o 57,3% concertáronse con homes e o 42,7% con mulleres.

Por tramos de idade, é o grupo de entre 25-45 anos o máis numeroso co 70,8% no colectivo masculino e o 68,2% no feminino.

Segundo os sectores económicos, é o sector servizos o que concentra o maior número de contratos co 72,3%, seguido de construción (11%), agricultura (10,3%) e por último, industria (6,5%).

■ **Conclusións da contratación**

1º De todo o exposto neste capítulo pódese concluír que tras varios anos cunha redución no número de contratos, no 2013 aumentan as contratacións alcanzando os 707.044 contratos rexistrados, dos cales 684.507 son de nova creación, 22.271 son conversións de contratos temporais xa existentes en indefinidos, é neste apartado onde se producen as maiores diferenzas e 266 son adscricións de colaboración social.

2º Como no ano 2012, a modalidade de contrato eventual segue sendo a máis utilizada (42,92% dos contratos iniciais). En segundo lugar atópase o contrato de obra ou servizo determinado (37,37% dos contratos iniciais). Este tipo de contrato sumado ao anterior alcanzou un 80,29 % da contratación do 2013.

■ **Cadro 7.55** Rotación dos asalariados/as temporais. Galicia/España. 2012/2013

	Galicia				España			
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Contratos temporais	313.734	345.320	296.886	307.933	7.151.664	7.633.397	5.932.112	6.034.035
Asalariados/as Temporais	86,0	82,9	100,0	92,5	1.653,9	1.665,8	1.710,7	1.668,4
Rotación	3,65	4,17	2,97	3,33	4,32	4,58	3,47	3,63

Datos EPA en miles de persoas

Elaboración propia

Fonte: EPA SEPE Estadística de Contratos Rexistrados

3º Os contratos indefinidos ordinario (bonificados e non bonificados) seguen tendo unha moi baixa representación porcentual cun 4,60% da contratación inicial.

4º A rotación dos asalariados galegos (número de contratos eventuais que, máis ou menos, se concertan con cada asalariado temporal) alcanzou os 3,33 contratos no caso das mulleres e os 4,17 nos homes. A media en España foi de 3,63 no grupo de mulleres e de 4,58 no de homes.

5º Aínda que se mantén unha elevada porcentaxe de asalariados temporais, especialmente no colectivo feminino, vanse acurtando as distancias entre o grupo de homes e de mulleres.

■ **Cadro 7.56** Asalariados/as sector público e privado. Por tipo de contrato e sexo. Galicia 2013

	Indefinido				Temporal			
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Asalariados/as Sector Público	84,8	84,0	77,4	79,4	15,2	16,0	22,6	20,1
Asalariados/as Sector Privado	77,8	77,4	73,2	75,0	22,2	22,6	26,8	25,0

En porcentaxe

Elaboración propia

Fonte: EPA

■ **Cadro 7.57** Asalariados/as sector público e privado. Por tipo de contrato e sexo. España. 2012-2013

	Indefinido				Temporal			
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Asalariados/as Sector Público	83,8	86,0	75,3	75,1	16,2	14,0	24,7	24,9
Asalariados/as Sector Privado	76,3	75,2	74,8	75,5	23,7	24,8	25,2	24,5

En porcentaxe

Elaboración propia

Fonte: EPA

6º Seguen existindo determinadas modalidades contractuais maioritariamente femininas como son o contrato de interinidade chegando no 2013 ao 70,10% de representación feminina ou os concertados a tempo parcial e outras maioritariamente masculinas como o contrato de substitución ou xubilación parcial. Por sectores de actividade, só no sector servizos, a contratación das mulleres (52,95%) supera á dos homes.

7º A maior porcentaxe de contratación levou a cabo no grupo de idade entre 25 a 34 anos.

8º Para finalizar e como complemento á información recollida neste capítulo engadimos os último cadros sobre contrato indefinido de apoio a emprendedores, que é aquel que se establece a xornada completa ou parcial, con período de proba dun ano, e para empresas con menos de 50 traballadores. Segundo a persoa contratada poden ter dereito a distintos incentivos fiscais e bonificacións de cotas á S.S.

■ Cadro 7.58

Contratos de emprendedores. Por sexo e provincia. Galicia 2013

	Homes	Mulleres	Total ambos sexos
A Coruña	74	57	131
Lugo	16	20	36
Ourense	24	8	32
Pontevedra	50	38	88
Galicia	164	123	287

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

Como noutro tipo de contratos, os concertados con homes (57,14%), superan aos de mulleres (42,86%).

■ Cadro 7.59

Contratos de emprendedores según idade. Galicia. 2013

	De 16-19 años	De 20-24 años	De 25-29 años	De 30-34 años	De 35-39 años	De 40-44 años	De 45-49 años	De 50-54 años	De 55-59 años	De >59 años	Total
A Coruña	1	9	31	20	13	10	26	13	5	3	131
Lugo	1	1	7	1	7	5	8	4	1	1	36
Ourense	0	3	7	5	6	3	2	5	1	0	32
Pontevedra	0	13	15	18	9	11	9	8	4	1	88
Galicia	2	26	60	44	35	29	45	30	11	5	287

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

As franxas de idade con maior representación son as de 26-29 anos e a de 45-49.

■ **Cadro 7.60** Contratos de emprendedores según gran grupo de ocupación e sección da actividade económica. Galicia. 2013

	0 Ocupac. Mili.	1 Direct. E Xerent.	2 Tec. Prof. Client. e Intel.	3 Tec. Prof. Apoio	4 Emp. Contab. Admin.	5 Trab. Serv. Rest.	6 Trab. Cualif. Ind. Manuf.	7 Artes. Trab. Cualif. Ind. Manuf.	8 Operad. Inst. Maqu.	9 Ocupac. Elemental.	Total
Agricult. gandeiría. silvic.	0	1	3	4	2	13	27	1	13	44	108
Industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
Industria manufactureira	0	4	21	79	38	30	0	151	44	67	434
Sumin. ener. elec. gas. vap	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Sumin. auga. saneamet. re.	0	0	2	1	0	2	0	0	2	8	15
Construción	0	0	11	35	32	13	0	154	12	48	305
Comercio por maior e menor	1	31	60	186	173	779	2	140	66	119	1.557
Transporte e almacenamento	0	2	0	14	43	4	0	4	390	20	477
Hostalaría	3	12	2	26	39	1.004	0	6	0	205	1.297
Información e comunicación	0	7	79	70	37	8	0	8	1	2	212
Actividades financeiras	0	2	3	10	24	6	0	0	1	0	46
Actividades inmobiliarias	0	0	4	29	44	8	0	1	0	7	93
Act. profesionais e científ.	0	7	74	49	155	13	0	11	2	12	323
Act. administrativas e serv.	0	12	13	38	61	44	0	11	5	30	214
Admon. pública, defensa	0	0	0	2	1	1	0	1	0	0	5
Educación	0	3	20	7	15	5	0	2	0	1	53
Activid. sanitarias e servi.	0	5	26	19	30	66	0	2	0	5	153
Activ. artíst. e recreati.	0	3	2	16	21	9	0	3	0	10	64
Outros servizos	0	0	2	11	25	221	1	6	6	6	278
Acti. fog. empregador	0	0	0	0	0	15	0	1	0	1	17
Activ. organiza. e organism. e	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Indeterminado	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sen emprego anterior	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Galicia	4	89	322	596	741	2.241	30	502	543	586	5.654

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2013

7.4 Empresas de Trabajo Temporal

Inclúense neste apartado as empresas de traballo temporal reguladas pola Lei 14/1994, de 1 de xuño que, realizando os contratos de posta a disposición, poden supoñer unha importante canalización da ocupación.

Sendo competencia da Comunidade Autónoma tanto a autorización como o rexistro, contabilízanse, ademais, todas aquelas empresas de traballo temporal que posúen centros de traballo en Galicia, e que son autorizadas polo Ministerio de Emprego e Seguridade Social, por ser o seu ámbito de actuación superior ó da Comunidade Autónoma.

Pódese ver no cadro 7.61 que o número de empresas autorizadas para traballar como ETT en Galicia no ano 2013 é de 21, tendo diminuído o seu número en relación cos anos anteriores.

■ Cadro 7.61

Empresas de Trabajo Temporal. Galicia. Evolución anos 2007-2013

Anos	Galicia
2007	30
2008	27
2009	23
2010	23
2011	25
2012	23
2013	21

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

Con datos do Ministerio de Emprego e Seguridade Social, o número de contratos de posta a disposición en Galicia durante 2013 ascende en total á cifra de 98.394, correspondendo o maior número aos realizados na provincia de Pontevedra. Claramente as provincias da Coruña e Pontevedra agrupan o maior número de contratos de posta a disposición supoñendo en ambos casos o 89% do total de Galicia.

■ Cadro 7.62

Contratos de posta a disposición segundo provincia do centro de traballo da empresa de traballo temporal. Galicia 2013

	Total	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
2013	98.394	38.200	5.727	4.788	49.679

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

No cadro 7.63 analízanse por comunidades autónomas os contratos de posta a disposición, podéndose observar que, excepto Cantabria, todas elas ven incrementadas as súas cifras.

■ **Cadro 7.63** Contratos de posta a disposición, por comunidade autónoma de ubicación das empresas de traballo temporal. Ano 2013*

	Valores absolutos	Variacións sobre igual período do ano anterior	
		Absolutas	Relativas en porcentaxe
Contratos de posta a disposición⁽¹⁾	2.209.602	186.202	9,2
Andalucía	203.350	5.070	2,6
Aragón	67.215	10.393	18,3
Asturias	31.791	6.956	28,0
Baleares	15.688	3.069	24,3
Canarias	84.389	4.440	5,6
Cantabria	22.638	-1.244	-5,2
Castela - A Mancha	62.260	6.977	12,6
Castela - León	115.706	7.314	6,7
Cataluña	407.230	29.835	7,9
C. Valenciana	298.688	14.436	5,1
Estremadura	8.579	2.374	38,30
Galicia	98.394	11.601	13,40
Madrid	345.760	21.823	6,70
Rexión de Murcia	264.813	43.137	19,50
Navarra	65.055	13.923	27,20
País Vasco	101.480	2.350	2,40
A Ríoxa	16.566	3.748	29,20
Ceuta e Melilla	-	-	-

(*) Datos provisionais

(1) Desde xaneiro de 2012, o País Vasco non facilitou información completa sobre traballadores cedidos e contratos de posta a disposición relativa as ETTs do seu ámbito autonómico nin das ETTs do ámbito provincial de Álava e Vizcaya.

Fonte: Estatística de Empresas de Traballo Temporal. Ministerio de Empleo e Seguridade Social

Por outra parte, nos cadros 7.64 e 7.65 pódense observar as cifras de persoas postas a disposición e contratos de posta a disposición referidos unicamente ós celebrados por empresas autorizadas pola Comunidade Autónoma resaltando claramente os contratos eventuais e para obra ou servizo determinado. Así mesmo se pode contemplar que a provincia de Pontevedra supera amplamente ás demais en contratos de posta a disposición.

■ **Cadro 7.64** Persoas traballadoras postas a disposición polas empresas de traballo temporal autorizadas pola Dirección Xeral de Traballo e Economía Social, segundo ámbito de actuación. Ano 2013

	Persoas traballadoras
A Coruña	1.189
Lugo	818
Ourense	638
Pontevedra	4.828
Galicia	7.473

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

■ Cadro 7.65

Contratos de posta a disposición realizados nas empresas autorizadas pola Dirección Xeral de Traballo e Economía Social, segundo o ámbito de actuación e a modalidade de contratación. Ano 2013

	Causa do contrato					Totais
	Realización de obra ou servizo determinado	Eventual por circunstancias de produción	Interinidade por reserva de posto de traballo	Interinidade por proceso de selección ou promoción	Formación e aprendizaxe	
A Coruña	1.179	222	146	10	0	1.557
Lugo	430	767	615	0	0	1.812
Ourense	449	280	8	2	0	739
Pontevedra	4.358	5.270	85	1	0	9.714
Galicia	6.416	6.539	854	13	0	13.822

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

Examinando a evolución no cadro 7.66, polo que se refire a contratos de posta a disposición de empresas de traballo temporal autorizadas para traballar en Galicia pola Comunidade Autónoma, en xeral, en relación con estas empresas, diminúe considerablemente el número de contratos reflectíndose este fenómeno nas provincias de Pontevedra e A Coruña.

■ Cadro 7.66

Contratos de posta a disposición realizados nas empresas autorizadas pola Dirección Xeral de Traballo e Economía Social. Evolución 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013
A Coruña	2.984	2.607	1.751	1.866	1.557
Lugo	1.353	1.254	1.389	1.534	1.812
Ourense	558	658	691	542	739
Pontevedra	12.125	10.263	12.355	11.121	9.714
Galicia	17.020	14.782	16.186	15.063	13.822

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

Pode observarse no cadro 7.67 a evolución desagregada polas causas dos contratos en que se reflicte que claramente diminúen os de maiores cifras: obra ou servizo determinado e eventuais.

■ **Cadro 7.67** Contratos de posta á disposición nas empresas autorizadas pola Dirección Xeral de Traballo e Economía Social, segundo a causa do contrato. Evolución 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013
Realización de obra ou servizo determinado					
A Coruña	2.493	2.041	1.500	1.645	1.179
Lugo	80	87	187	335	430
Ourense	538	554	550	474	449
Pontevedra	8.715	6.245	5.623	4.824	4.358
Total	11.826	8.927	7.860	7.278	6.416
Eventual por circunstancias de produción					
A Coruña	329	369	101	48	222
Lugo	1.102	954	900	837	767
Ourense	2	91	133	50	280
Pontevedra	2.810	3.544	6.456	6.095	5.270
Total	4.243	4.958	7.590	7.030	6.539
Interinidade por reserva de posto de traballo					
A Coruña	156	194	127	143	146
Lugo	132	213	302	362	615
Ourense	18	13	8	18	8
Pontevedra	587	474	275	202	85
Total	893	894	712	725	854
Interinidade por proceso de selección ou promoción					
A Coruña	6	3	23	30	10
Lugo	39				
Ourense					2
Pontevedra	13		1		1
Total	58	3	24	30	13

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

O SUBSISTEMA DE FORMACIÓN PROFESIONAL PARA O EMPREGO

8

O RD 395/2007, do 23 de marzo, polo que se regula o subsistema de formación profesional para o emprego, abordou a integración nun único subsistema de todas as iniciativas de formación ocupacional, formación continua e formación en alternancia co emprego. O obxectivo foi adaptar a formación profesional para facela axeitada ás necesidades de produtividade e competitividade das empresas no novo escenario global e para potenciar a empregabilidade dos traballadores nun mundo en constante cambio. As Ordes TAS/2.307/2007 e 2.388/2007, do 27 de xullo e 2 de agosto, respectivamente, desenvolveron e completaron a regulación das iniciativas de formación de oferta e de demanda a que se refire o RD 395/2007.

8.1 Obxectivos do subsistema de formación profesional para o emprego

A aprobación do RD 395/2007, do 23 de marzo (BOE 11 de abril), polo que se regula o subsistema de formación profesional para o emprego, estivo inspirada por un claro e expreso propósito, o de deseñar un novo modelo de formación profesional para o

emprego que persegue estender entre as empresas e os/as traballadores/as ocupados/as e desempregados/as «unha formación que responda ás súas necesidades e contribúa ao desenvolvemento dunha economía baseada no coñecemento» (art. 2 RD 395/2007).

A norma pretende atender o interese dos/as traballadores/as e desempregados/as en mellorar a súa capacitación profesional e o seu desenvolvemento persoal, o que se consegue ofrecéndolles posibilidades de formación ao longo de toda a súa vida, promovendo a acreditación das competencias profesionais que adquiran e, en definitiva, mellorando a súa empregabilidade. Ao tempo a norma tamén pretende dar resposta ao interese das empresas, e do mercado en xeral, na medida en que a maior formación e cualificación dos/as traballadores/as redundará en mellorar a súa competitividade e produtividade.

Con esa finalidade, a norma abordou a tarefa de integrar e dar unha regulación única e sistemática á formación ocupacional e á formación continua, incluíndo as fórmulas que compaxinan a formación e o emprego.

Todas estas modalidades formativas integráronse nun subsistema que, á súa vez, forma parte do Sistema de Formación Profesional para o emprego, integrado tamén pola Formación Profesional Regulada. No marco desta nova organización do subsistema da formación para o emprego a norma pretendeu, ademais, articular un sistema que sexa respectuoso coas competencias autonómicas na materia e que amplíe as formas de colaboración entre as distintas instancias territoriais.

Outro pilar do subsistema para a formación son os/as interlocutores sociais, aos/as cales se segue recoñecendo un papel esencial no deseño, programación e execución das accións formativas.

É necesario ter presente a Lei Orgánica 5/2002, do 19 de xullo, das Cualificacións e da Formación Profesional, que establece un Catálogo Nacional de Cualificacións Profesional que permite avanzar nun enfoque de aprendizaxe permanente e na integración das distintas ofertas de formación profesional. Tamén se recoñece expresamente a incidencia dalgúns pronunciamentos do Tribunal Constitucional (SSTC 95/2002, do 25 de abril e 190/2002, do 17 de outubro) na medida en que as mesmas contribuíron a clarificar algúns aspectos da delimitación de competencias entre o Estado e as Comunidades Autónomas en materia de formación continua, **situando esta materia no ámbito laboral, competencia exclusiva do Estado**, e identificando os supostos nos que a xestión ou execución das accións formativas correspondería ao Estado ou ás Comunidades Autónomas.

Especial transcendencia atribúese tamén á Lei 56/2003, do 16 de decembro, de Emprego, na medida en que coloca á formación profesional como unha das fórmulas máis eficaces para contribuír a mellorar a empregabilidade dos/as traballadores/as. Finalmente, non podían deixar de resultar igualmente determinantes as políticas e directrices comunitarias na materia que veñen considerando a aprendizaxe permanente como un pilar fundamental na estratexia para o emprego.

A concorrencia destes factores determinou que, no marco do Diálogo Social amparado na Declaración do 8 de xullo de 2004, se alcanzase o Acordo de Formación Profesional para o Emprego o 7 de febreiro de 2006, que en boa medida serviu de pauta para o contido do RD 395/2007.

Non obstante e de feito, permanece no Real Decreto a separación entre formación continua e formación ocupacional e nin no contido das accións, nin nos seus destinatarios, nin nas súas fórmulas de financiamento se advirten cambios substanciais.

Con todo, o aspecto máis conflitivo ou delicado da norma se refire aos aspectos relativos á participación das Comunidades Autónomas no subsistema de formación. A intención, expresamente sinalada no RD 395/2007, de aplicar e respectar as pautas constitucionais fixadas nas SSTC 95/2002 e 190/2002,) non foi debidamente materializada. Certamente, son numerosos os aspectos nos que a norma apela á participación das comunidades autónomas e á súa coordinación coas accións formativas do Estado ou nos que se lles recoñecen competencias na materia. Así acontece coas facultades recoñecidas ao Sistema Nacional de Emprego, do que forman parte os servizos públicos de emprego das comunidades autónomas, na elaboración e deseño das políticas de formación para o emprego ou co impulso das funcións do Consello Xeral do Sistema Nacional de Emprego, no que tamén participan as Comunidades Autónomas, en canto órgano consultivo e de participación institucional en materia de formación (art. 33 RD 395/2007). Pola súa parte, os preceptos referidos á calidade, avaliación, seguimento e control da formación de demanda atribúen ás autonomías a competencia para avaliar o impacto da formación realizada no acceso e mantemento do emprego e na mellora da competitividade das empresas. Tamén se lles recoñece capacidade para valorar a eficacia do sistema en canto ao alcance da formación, así como a dos recursos económicos e os medios empregados (art. 37 RD 395/2007), e con esa finalidade garantíaselles o acceso, en tempo real, ás comunicacións telemáticas realizadas polas empresas e as entidades organizadoras así como a toda a información necesaria (art. 16.4 RD 395/2007). Son tamén as comunidades autónomas as que deben informar ao Servizo Público de Emprego Estatal dos resultados das actuacións de seguimento e control que levasen a cabo así como das irregularidades detectadas (art. 17.3 RD 395/2007).

En definitiva, atribúese ás autonomías a competencia para realizar as actividades de avaliación, seguimento e control das iniciativas de formación financiadas mediante bonificacións nas cotas da Seguridade Social que se aplican en empresas que teñan todos os seus centros de traballo na Comunidade Autónoma (disp. adic. 1.ª).

Non obstante xorden dúbidas sobre o cumprimento das sentenzas do Tribunal Constitucional, en relación co sistema de financiamento da formación profesional para o emprego.

O art. 6.1 RD 395/2007 establece que as accións e programas de formación se financiarán cos fondos provenientes das cotas de formación profesional que achegan empresarios e traballadores), coas axudas procedentes do Fondo Social Europeo e coas achegas específicas establecidas no presuposto do Servizo Público Estatal.

Se ben é certo que se asegura a participación das comunidades autónomas na elaboración das partidas económicas, o certo é que **a forma específica de financiamento da formación de demanda** -mediante a aplicación de bonificacións nas cotas de Seguridade Social que ingresan as empresas- non permite que as comunidades autónomas exerzan as súas competencias en materia de xestión e organización das partidas que lles correspondan en cada comunidade. En efecto, ditas bonificacións carecen de carácter de subvención o que impide ás comunidades autónomas que asumiron a competencia en políticas activas de ocupación, incluíndo a xestión das subvencións correspondentes, poidan xestionar tales fondos.

A fórmula da subvención si se emprega, non obstante, no financiamento da **formación de oferta**, dos programas públicos de emprego-formación e das accións complementarias á formación. Iso, unido a que o RD 395/2007 permite que as comunidades autónomas se doten de fondos propios destinados a financiar a xestión de iniciativas de formación e á posibilidade de xestionar a formación de traballadores/as, ocupados/as e desempregados/as, no marco da formación de oferta, permite a xestión autonómica de parte das subvencións ou fondos territorializados de formación.

8.2 Regras xerais aplicables ás diversas iniciativas de formación

O subsistema de formación para o emprego deseñado no RD 395/2007 **inclúe catro tipos de iniciativas de formación (art. 4).**

En primeiro lugar, a «**formación de demanda**», que engloba as accións formativas das empresas -programadas polas empresas e dirixidas aos/as seus propios/as traballadores/as- e os permisos individuais de formación. Trátase, neste caso, da formación profesional que empresas e traballadores/as demandan. Isto é, das iniciativas de formación que programan, deseñan e organizan as propias empresas para os/as seus traballadores/as, atendendo ás necesidades e intereses da empresa e coa finalidade de mellorar os seus sistemas produtivos a través da mellora das competencias, habilidades e calidades profesionais dos/as seus traballadores/as. Pero tamén se trata da formación que os/as propios/as traballadores/as optan por adquirir, estea ou non vinculada á actividade profesional que desenvolven.

En segundo lugar, a «**formación de oferta**», integrada polas accións e iniciativas formativas de variado tipo e contido que o sistema ofrece a empregados/as e desocupados/as. Esta formación comprende plans formativos dirixidos tanto a traballadores/as ocupados/as como a desempregados coa finalidade, en ambos os dous casos, de achegarlles unha formación axustada ás necesidades do mercado de traballo e que atenda aos requirimentos de produtividade e competitividade das empresas e ás aspiracións de promoción profesional e desenvolvemento persoal dos/as traballadores/as, de forma que os capacite para o desempeño cualificado das distintas profesións e para o acceso ao emprego.

En terceiro lugar, o subsistema de formación inclúe a **formación en alternancia** co emprego o obxectivo do cal é contribuír á adquisición das competencias profesionais da ocupación mediante a *compatibilización entre a formación e a práctica profesional no posto de traballo*.

Finalmente e en cuarto lugar, as accións de apoio e acompañamento á formación, que son aquelas que permiten mellorar a eficacia do subsistema de formación profesional para o emprego. Non son propiamente accións formativas senón unicamente un complemento a aquelas.

As peculiaridades que caracterizan a cada unha desas iniciativas esixía un tratamento individualizado e así o fixo o lexislador que dedica atención especial a cada unha destas accións. Pero a vontade de integrar e dotar dun réxime común a todo o subsistema de formación determina que esa regulación particular vaia precedida dun grupo de disposicións nas que se abordan aspectos xerais compartidos por todas as accións formativas.

8.2.1 Traballadores/as e colectivos destinatarios da formación

Isto é o que acontece, en primeiro lugar, coa delimitación dos colectivos aos que se dirixen as previsións sobre o subsistema de formación (art. 5 RD 395/2007). Así, polo que se refire aos/as traballadores/as destinatarios/as da formación e colectivos prioritarios, a norma, con clara vontade de integrar o máis amplo número de traballadores/as, inclúe no ámbito da **formación da demanda** a todos/as os/as traballadores/as asalariados/as que prestan servizos nas empresas, incluídos/as os/as fixos/as descontinuos/as nos períodos de non ocupación, así como os/as traballadores/as que accedan a situación de desemprego cando se atopen en período formativo e os/as traballadores/as acollidos/as a regulación de emprego nos seus períodos de suspensión de emprego por expediente autorizado.

No que se refire á **formación de oferta**, sinálase a participación de todos/as os/as traballadores/as ocupados/as e desempregados/as na proporción que as administracións competentes determinen.

Finalmente, en relación á **formación en alternancia** co emprego poderán participar os/as traballadores/as contratados/as para a formación e os/as desempregados/as na forma que estableza a normativa sobre os contratos para a formación e sobre os programas públicos de emprego-formación.

Non obstante, o RD 395/2007 mantén, ao igual que facían as normas reguladoras anteriores, a opción por dar preferencia no acceso á formación aos/as **traballadores/as con maiores dificultades de inserción ou de mantemento no mercado de traballo**. Identifícanse, con esa finalidade, unha serie de **colectivos prioritarios**. Deste modo, polo que se refire aos/as desempregados/as, atribúese prioridade para participar en accións formativas aos colectivos de mulleres, novas, minusválidos/as, afectados/as e vítimas de terrorismo e de violencia de xénero, desempregados/as de longa duración, maiores de 45 anos e, finalmente, persoas con risco de exclusión social.

Polo que se refire ao **grupo dos/as ocupados/as**, recoñécese a preferencia de traballadores/as de pequenas e medianas empresas, mulleres, afectados/as e vítimas de terrorismo e de violencia de xénero, maiores de 45, traballadores/as con baixa cualificación e minusválidos/as. Todo iso tendo sempre presente o previsto polas prioridades establecidas na política nacional de emprego, nos plans de execución da Estratexia Europea de Emprego e nos Programas Operativos do Fondo Social Europeo.

A delimitación dos colectivos prioritarios coincide substancialmente coa que efectuaban o RD 1.046/2003, para a formación profesional continua, e co RD 631/1993, para a formación ocupacional. Respecto do primeiro, mantense a expresa referencia aos/as traballadores/as de baixa cualificación que, precisamente polo seu escaso nivel de formación, son os/as máis doadamente prescindibles polas empresas e os/as máis afectados/as polos procesos de reestruturación, e aos/as que prestan servizos en pequenas e medianas empresas, que seguen recibindo un trato preferente no financiamento das accións formativas. Respecto do segundo, a anterior referencia aos/as inmigrantes elimínase quedando agora englobado, xunto con outros grupos, no colectivo de persoas en situación de risco de exclusión social. En ambos os dous grupos incorpóranse, non obstante, novos colectivos como o das vítimas de terrorismo e de violencia de xénero.

8.2.2 Centros e entidades de formación

Comúns son tamén as previsións sobre os centros, entidades e institucións habilitadas e recoñecidas para impartir formación profesional. Para estes efectos, o art. 9 RD 395/2007 inclúe entre estes, en primeiro lugar, ás administracións públicas competentes na materia. Estas poderán desenvolver as accións formativas, ben directamente a través dos seus centros propios, ben mediante convenios con entidades ou empresas públicas que poidan impartir a formación. Para estes efectos, considéranse centros propios os Centros de Referencia Nacional especializados por sectores produtivos (os Centros Integrados de Formación Profesional de Titularidade Pública e os demais centros da Administración Pública que contén con instalacións e equipamentos axeitados.

En segundo lugar, tamén poden impartir a oferta formativa as organizacións empresariais e sindicais e outras entidades beneficiarias dos plans de formación dirixidos a traballadores/as ocupados/as. Neste caso, tamén se admite a dobre modalidade de impartición: directamente polas propias institucións ou mediante a contratación destas tarefas formativas cos centros ou entidades contemplados nos seus programas formativos.

Por outra banda, as empresas que desenvolvan accións formativas para os/as seus traballadores/as ou para desempregados/as con compromiso de contratación poderán executar tales accións cos seus propios medios, sempre que contén con equipamentos axeitados, ou a través de contratacións externas.

Tamén poden impartir formación os **Centros Integrados de Formación Profesional de titularidade privada**, e os demais centros de formación, públicos ou privados, acreditados polas Administracións Públicas cando reúnan os requisitos especificados nas normas que regulen os requisitos de profesionalidade correspondentes á formación que se imparta neles.

Finalmente, recoñécese capacidade para impartir formación profesional para o emprego aos centros ou entidades de formación que impartan formación non dirixida á obtención de certificados de profesionalidade, sempre que se achen inscritos no rexistro que estableza a administración competente.

O obxectivo de potenciar a formación e a súa avaliación, intentando que o sistema de formación sexa eficaz e axeitado, determina a previsión do art. 9.3 RD 395/2007, conforme ao cal «os centros e entidades de formación deberán someterse aos controis e auditorías de calidade que establezan as administracións competentes».

8.3 Formación de demanda: accións formativas das empresas e permisos individuais de formación

Baixo a denominación de «formación de demanda» englobanse unha serie de actuacións, a finalidade da cal ou obxectivo é dar resposta ás necesidades formativas das empresas e dos/as seus traballadores/as. Neste tipo de formación inclúense, por un lado, as accións formativas ofrecidas, xestionadas e desenvolvidas polas propias empresas e dirixidas aos/as seus traballadores/as e, por outro, os permisos individuais de formación.

As accións formativas constitúen un instrumento adecuado para que as empresas deseñen e planifiquen unha formación adaptada ás súas necesidades e intereses. É

precisamente este interese empresarial que está presente nas accións formativas o que permite configurar estas como unha inversión dirixida á mellora e competitividade da empresa e o que xustifica que no seu financiamento se esixa a participación económica das propias empresas. A formación impartida pode ser xeral –aquela que inclúe un ensino que non é único ou principalmente aplicable no posto de traballo e na empresa, senón que proporciona cualificacións que o/a traballador/a pode aplicar e desenvolver noutras empresas ou noutros ámbitos laborais– ou específica –que inclúe un ensino aplicable directamente no posto de traballo actual ou futuro do/a traballador/a na empresa beneficiaria e que ofrece cualificacións que non son transferibles, ou o son só de forma restrinxida, a outras empresas ou ámbitos– (art. 12.2 RD 395/2007).

Pola súa banda, os permisos individuais supoñen a autorización da empresa para que o/a traballador/a participe durante o seu horario de traballo en accións formativas, sempre que estas se correspondan con formación presencial e se trate de formación que favoreza tanto o desenvolvemento ou adaptación das cualificacións técnico-profesionais do/a traballador/a como a súa formación persoal. O art. 12.3 RD 395/2007 establece que a empresa só pode denegar a autorización para gozar dun permiso para formación por razóns organizativas ou de produción. *A finalidade destes permisos é a de facilitar que os/as traballadores/as poidan compatibilizar o desenvolvemento da súa relación laboral coa súa participación en accións formativas que lles permita mellorar a súa capacitación persoal e profesional sen custo para as empresas en que prestan os seus servizos.* Na normativa anterior, os permisos individuais recoñecíanse exclusivamente para a realización de formación recoñecida por «títulos oficiais»). A nova regulación permite que o permiso se solicite e conceda para formación recoñecida non só por títulos ou acreditacións oficiais senón tamén para títulos e certificados de profesionalidade que constitúen a oferta formativa do Catálogo Nacional de Cualificacións Profesionais, así como a de calquera outra que acredite as competencias para o exercicio dunha ocupación ou oficio.

Deste modo, a ampliar e flexibilizar o tipo de formación que lexitima o disfrute dos permisos individuais financiados con cargo aos créditos recoñecidos ás empresas, fávorecese o desenvolvemento profesional do/a traballador/a. Pero tamén se favorece o seu desenvolvemento persoal na medida en que a actual regulación de tales permisos non esixe que a formación a recibir estea vinculada á actividade profesional que o/a traballador/a desempeña na empresa).

Trátase, tanto no caso das accións formativas coma no dos permisos individuais, de instrumentos formativos xa contemplados na normativa anterior dentro do subsistema de formación profesional continua. Neste sentido, o RD 1.046/2003 regulaba ambas as dúas iniciativas e, xunto a eles, situaba e regulaba os contratos programa para a formación de traballadores/as e as accións complementarias e de acompañamento á formación. O RD 1.046/2003 supuxo un cambio importante na formulación da formación continua que ata ese momento se desenvolvera a través dos Acordos Nacionais de Formación Continua, e que tras o RD 1.046/2003 foi asumida polo Estado.

No novo deseño da formación profesional para o emprego que acolle o RD 395/2007, as accións formativas das empresas e os permisos individuais integran en exclusiva as accións de formación de demanda, en tanto que os contratos programa se incorporan, xunto coa antiga formación ocupacional, na denominada «formación de oferta».

O RD 395/2007 recolle as liñas mestras da formación de demanda nos seus arts. 12 a 19, que xa foron obxecto de desenvolvemento a través da Orde TAS/2.307/2007, do 27 de xullo, pola que se desenvolve parcialmente o RD 395/2007, do 23 de marzo, en materia de formación de demanda e o seu financiamento, e se crea o correspondente sistema telemático, así como os ficheiros de datos persoais de titularidade do Servizo Público de Emprego Estatal.

En liñas xerais pode dicirse que a regulación agora vixente atribúe en exclusiva ás empresas a planificación e xestión da formación, de forma que a intervención pública se limita aos aspectos de control e seguimento das accións formativas desenvolvidas. Hai na nova regulación certo continuísmo coa anterior, sen que se aprecie un cambio de modelo. Non obstante, incorpóranse algunhas novidades que deben mencionarse.

8.3.1 Financiamento da formación de demanda

Un dos aspectos cruciais para a eficacia deste sistema é o referido ao financiamento. Xa a normativa anterior estableceu o financiamento das accións formativas desenvolvidas polas empresas para os/as seus traballadores/as a través da concesión de créditos que se calculaban aplicando a porcentaxe de bonificación que cada ano se establece a Lei de Presupostos Xerais do Estado (LPXE) á contía ingresada por cada empresa en concepto de formación profesional durante o ano anterior (art. 8 RD 1.046/2003)). Non obstante, durante a vixencia de aquela norma o uso polas empresas destes créditos quedou moi por debaixo das expectativas xeradas. O Acordo de Formación Profesional para o Emprego, subscrito entre o Goberno e as organizacións sindicais e empresariais máis representativas o 7 de febreiro de 2006, identificaba as causas desta escasa utilización dos créditos para a formación sinalando que a iso contribuíra a novidade do incentivo, a súa tardía implantación, a insuficiente difusión deste, a dificultade de utilización polas pequenas e medianas empresas e a limitada asistencia que estas reciben para a súa utilización así como as dificultades derivadas de cuestións técnicas e requisitos formais.

A estes inconvenientes pretendeu facer fronte o RD 395/2007 que mantén no esencial o sistema de financiamento pero incorpora algunhas novidades coa finalidade de permitir ás empresas coñecer o crédito de que dispoñen, axilizar os procedementos para a súa execución, simplificar e mecanizar as esixencias formais e de comunicación e favorecer o uso e a contía dos créditos no caso de pequenas empresas. O sistema de financiamento deseñado pretende, con carácter xeral, ofrecer unha maior seguridade e transparencia a todas as empresas permitíndolles coñecer ao comezo de cada exercicio o crédito do que dispoñen para a formación dos seus traballadores. Favorecese así a planificación e a integración da formación no devir cotián da empresa e na estratexia empresarial, tal e como aconsellaba o Acordo de Formación Profesional para o Emprego do 7 de febreiro de 2006.

Con eses obxectivos, o RD 395/2007 reitera que a contía do crédito se calculará aplicando ás cantidades ingresadas pola empresa en concepto de formación profesional durante o ano anterior unha porcentaxe de bonificación que fixará para cada ano a LPGE e que será inversamente proporcional ao tamaño das empresas (art. 13.1 RD 395/2007)). Garántese, en todo caso, un crédito mínimo de bonificación na contía que fixe a Lei de Presupostos. Deste modo, outórgase **un trato de favor ás pequenas empresas**, coa finalidade expresamente recoñecida de favorecer o acceso á formación

a este segmento de empresas e de alcanzar un maior nivel de penetración da formación neste ámbito.

As empresas interesadas en gozar do crédito que lles corresponde, calculado conforme aos criterios que acaban de mencionarse, poderán facelo a partir do momento en que se comunique a finalización da acción formativa. Non se trata, en todo caso, de que as empresas poidan solicitar o reintegro inmediato do custo da formación senón unicamente da posibilidade de que a empresa recupere o gasto efectuado, aplicándose -ata o límite da contía do crédito que lle corresponda- bonificacións nas cotizacións ata o último día hábil para poder presentar o boletín de cotización correspondente ao mes de decembro do devandito exercicio económico (art. 17 RD 395/2007).

Pero, como se sinalaba anteriormente, o custo destas accións formativas non se asume integramente con cargo a fondos procedentes das cotas de formación profesional senón que se esixe a contribución financeira das propias empresas os/as traballadores/as das cales van resultar beneficiarios/as das accións formativas (art. 14 RD 395/2007). Para estes efectos, o art. 14 Orde TAS/2.307/2007, fixa a porcentaxe mínima de cofinanciamento que, sobre o custo total de formación, se esixe ás empresas: en empresas de 10 a 49 traballadores/as: o 10%; en empresas de 50 a 249 traballadores/as: o 20% e en empresas de 250 ou máis traballadores/as: o 40%.

Tamén neste punto se aprecia a preocupación por favorecer e facilitar o desenvolvemento de accións formativas en empresas de pequeno tamaño, obxectivo ao que se dirixe a previsión conforme á cal quedan exentas desta obriga de cofinanciamento as empresas de menos de dez traballadores/as. Trátase dunha medida xa contemplada na normativa anterior aínda que antes esta posibilidade se reservaba para as empresas de menos de cinco traballadores/as.

Polo que se refire aos **permisos individuais de formación**, estes **fináncianse integramente** con cargo a un crédito adicional concedido ás empresas que concedan permisos deste tipo. Non hai, nestes casos e como xa acontecía na regulación anterior, achega económica das empresas para sufragar o custo dos permisos individuais (art. 14.2 RD 395/2007). O crédito alcanza ata un máximo de 200 horas laborais por permiso e curso académico ou ano natural en función da duración da formación a realizar, e cobre a totalidade do salario a percibir polo/a traballador/a -incluíndo soldo base, antigüidade, complementos fixos e parte proporcional de pagas extraordinarias-, así como das cotizacións a devengar á Seguridade Social durante o permiso (art. 23 Orde TAS/2.307/2007). Deste modo, preténdese que o disfrute do permiso polos/as traballadores/as non supoña un custo para a empresa onde prestan os seus servizos.

A Resolución do 17 de decembro de 2008, do Servizo Público de Emprego Estatal, determina colectivos e áreas prioritarias, así como as contías cofinanciadas polo Fondo Social Europeo, nas accións de formación de demanda correspondentes o exercicio de 2009. Galicia figura como obxectivo de Convergencia do programa operativo “adaptabilidade e emprego” do mencionado Fondo.

8.3.2 Participación dos/as representantes dos/as traballadores/as no deseño das accións formativas e respecto aos permisos individuais

Poucas novidades hai tamén respecto da participación dos/as representantes dos/as traballadores/as en relación coas accións formativas desenvolvidas polas empresas (art. 15 RD 395/2007 e art. 16 Orde TAS/2307/2007). A representación legal dos/as traballadores/as debe recibir información detallada sobre as accións formativas que a empresa pretenda desenvolver, e ten competencia para emitir un informe sobre estas. O incumprimento desta obriga de información impide á empresa acceder ás bonificacións que lle correspondan ou, no seu caso, manter as que estea a gozar.

Se, como resultado do informe emitido polos/as representantes, se advertise a existencia de discrepancias sobre o contido ou deseño das accións formativas propostas, fíxase un prazo de 15 días para a súa solución e recoñécese, en caso de que subsista o desacordo, a intervención mediadora da Comisión Paritaria competente a que se refire o art. 35 RD 395/2007. En defecto de tal Comisión ou en caso de que a súa mediación non dese resultados, o art. 15.5 RD 395/2007 prevé que será a Administración quen coñeza sobre elas sempre que a discrepancia se deba a algunha das seguintes causas: discriminación de trato, realización de accións que non se correspondan coa actividade empresarial ou concorrencia de calquera outra circunstancia que poida supoñer abuso de dereito na utilización de fondos públicos. Polo que se refire á Administración competente para controlar as iniciativas de formación nos casos que acaban de mencionarse, será a Administración Xeral do Estado, a través do Servizo Público de Emprego Estatal, a competente cando se trate de empresas que teñan os seus centros de traballo en máis dunha comunidade autónoma, en tanto que corresponderá a estas, a través dos órganos correspondentes, cando as empresas teñan todos os seus centros de traballo na mesma comunidade autónoma (disp. adic. 1.ª RD 395/2007).

A cláusula de peche nesta materia recóllese no art. 15.6 RD 395/2007 que, en caso de empresas sen representación legal dos/as traballadores/as prevé a necesaria conformidade de todos/as os/as traballadores/as afectados/as polas accións formativas. En caso de discrepancia ou denuncia dalgún/a deles/as seguiranse os trámites mencionados para a resolución de discrepancias.

Téñase en conta que a existencia de desacordo entre a empresa e os/as representantes ou os/as propios/as traballadores/as non impedirá a execución das accións formativas nin a aplicación das bonificacións que correspondan respecto das accións executadas. Non obstante, se a Comisión Paritaria non resolverse as diferenzas e se emitise resolución pola administración competente declarando a improcedencia da bonificación iniciárase o procedemento para o abono pola empresa das cotas non ingresadas.

Finalmente, estas normas sobre participación dos/as representantes dos/as traballadores/as serán tamén de aplicación respecto dos permisos individuais de formación (art. 15 RD 395/2007).

8.3.3 Execución das accións formativas

Polo que se refire á execución das accións formativas, o RD 395/2007 regula con maior detalle que a normativa anterior, as distintas opcións con que contan as empresas. Para estes efectos, as empresas poden organizar e xestionar a formación de

forma individual ou optar por agruparse con outras para organizar a devandita formación. En ambos os dous casos, a formación poderase organizar e xestionar directamente pola empresa ou por unha das empresas integrantes da agrupación -á que se designa como entidade organizadora- ou contratar a súa execución con centros ou entidades especializadas. Neste último caso, o RD 395/2007 introduce unha novidosa limitación á subcontratación ao establecer que «neste último caso, os citados centros ou entidades deberán asumir, polo menos, a coordinación das accións formativas, non podendo delegar nin contratar con terceiros o desenvolvemento da devandita coordinación».

O art. 16 RD 395/2007 regula con detalle as obrigas de comunicación de inicio e finalización das accións formativas, así como a información que debe achegarse polas empresas ao Servizo Público de Emprego Estatal. Para estes efectos, e coa finalidade de axilizar os procesos de xestión e execución das accións formativas, o art. 17 RD 395/2007 anticipa a implantación de procesos telemáticos, implantación que se levou a cabo a través da Orde TAS/2.307/2007. O seu art. 9 dispón, para estes efectos, a creación dun sistema telemático ao servizo de todas as empresas e as súas entidades organizadoras para o acceso á información, documentos normalizados e procesos telemáticos que sexan precisos para a xestión das accións formativas e dos permisos individuais de formación que programen así como para a aplicación das bonificacións.

O cadro 8.1 analiza o número de participantes segundo o tamaño da empresa medido en número de participantes formados CCAA: Galicia. Da formación de demanda dirixida á poboación ocupada en Galicia beneficiáronse 173.282 empresas. As maiores porcentaxes repiten un patrón similar o do exercicio do 2012, e danse entre catro grupos de empresas, na seguinte orde: nas empresas de 10 a 49 traballadores; nas pequenas empresas de 1 a 5 traballadores; nas de máis de 4.999 asalariados, e nas de intervalos entre 1.000 a 4.999 traballadores.

Respecto ó ano 2012 obsérvase un incremento de 3.447 participantes totais, sumando 173.282.

■ Cadro 8.1

Nº de participantes formados segundo tamaño de plantilla da empresa

Intervalos de plantilla	2012		2013	
	Absoluto	%	Absoluto	%
De 1 a 5	30.884	18,2	31.059	17,9
De 6 a 9	9.284	5,5	9.046	5,2
De 10 a 49	32.056	18,9	33.286	19,2
De 50 a 99	14.156	8,3	13.373	7,7
De 100 a 249	16.026	9,4	16.239	9,4
De 250 a 499	11.483	6,8	11.477	6,6
De 500 a 999	6.706	3,9	7.549	4,4
De 1.000 a 4.999	20.243	11,9	25.344	14,6
Mais de 4999	28.997	17,1	25.908	15,0
Outras situacións (*)	0	0,0	1	0,0
Total	169.835	100	173.282	100.0

(*) Plantilla media no ano anterior inferior a un traballador ou situacións derivadas de fusións, absorcións ou escisións de empresas. No cómputo de participantes formados non están incluídos aqueles que realizaran un permiso individual de información.
Fonte: Fundación tripartita para a formación do emprego. Datos de Galicia 2013.

O cadro 8.2 móstranos o total de participantes segundo o seu perfil de xénero e idade e sexo. Galicia. Con tales datos observamos que o número de mulleres que participan incrementouse este ano, pese a seguir sendo menor que o dos homes: do total de participantes, 100.843 (58%) son homes, mentres que 72.439 (42%) son mulleres. A maior porcentaxe de participantes concéntrase nos dous grupos de idade de entre de 36 a 45 anos en ambos sexos.

■ Cadro 8.2

Nº de participantes formados segundo sexos e intervalos de idade

HOME	2012		2013	
Intervalos de idade	Absoluto	%	Absoluto	%
De 16 a 25	5.470	5,4	4.771	2,8
De 26 a 35	30.404	30,2	28.981	16,7
De 36 a 45	35.520	35,2	37.217	21,5
De 46 a 55	21.872	21,7	22.438	12,9
Mayores de 55	7.474	7,4	7.431	4,3
Sen datos	31	0,0	5	0,0
Total	100.771	100	100.843	58

MULLER	2012		2013	
Intervalos de idade	Absoluto	%	Absoluto	%
De 16 a 25	4.620	6,7	3.959	2,3
De 26 a 35	26.482	38,3	25.420	14,7
De 36 a 45	24.023	34,6	26.683	15,4
De 46 a 55	11.168	16,2	13.055	7,5
Mayores de 55	2.752	4,0	3.321	1,9
Sen datos	19	0,0	1	0,0
Total	69.064	100	72.439	42

Fonte: Fundación tripartita para a formación do emprego. Datos de Galicia 2013.

O cadro 8.3 subministra información dos participantes formados por grupo de cotización á seguridade social. Este ano produciuse un lixeiro descenso da participación pero os datos porcentuais mantivéronse moi similares os do exercicio do 2012, sendo os Oficiais de primeira e segunda, seguidos dos oficiais administrativos e dos oficiais de terceira e auxiliares administrativos, os que concentran unha porcentaxe de participantes maior (49,7%).

■ Cadro 8.3

Nº de participantes formados segundo grupo de cotización á Seguridade Social

	2012	2013
	Absoluto	Absoluto
1- Enxeñeiros e Licenciados	13.437	14.220
2- Enxeñeiros técnicos, Peritos e Axudantes titulados	12.031	12.634
3- Xefes administrativos e de taller	11.921	12.893
4- Axudantes non titulados/as	9.358	10.580
5- Oficiais administrativos	21.264	23.304
6- Subalternos	4.552	5.224
7- Auxiliares administrativos	17.595	17.145
8- Oficiais de primeira e segunda	47.666	44.272
9- Oficiais de terceira e especialistas	17.921	18.664
10- Traballadores/as maiores de 18 anos non cualificados/as	13.985	14.282
11- Traballadores/as menores de 18 anos	105	64
Total	169.835	173.282

Fonte: Fundación tripartita para a formación do emprego. Datos Galicia 2013.

No cadro 8.4 divídese o número total de participantes en función da modalidade de impartición da formación. Isto permite concluír que o 47,7% dos participantes completan a súa formación de xeito presencial, mentres que un 27,0% faíno a distancia, producíndose unha combinación mixta de ambos os dous modelos nun 17,4% de casos, e optando pola en Teleformación nun 7,9% de casos, un aumento significativo de mais dun punto respecto o exercicio do ano anterior.

■ Cadro 8.4

Nº de participantes formados segundo modalidade de impartición

Modalidade de impartición	Participantes formados	% Col
Presencial	82.633	47,7
A distancia	46.832	27
Mixta	30.118	17,4
Teleformación	13.699	7,9
Total	173.282	100

Fonte: Fundación Tripartita para a Formación no Emprego. Datos Galicia 2013.

O cadro 8.5 danos información do número de participantes formados e distribución polos 20 contidos formativos con maior número de participantes, que supoñen o 69,32% da totalidade de accións formativas. Do total de 173.282 participantes, “Prevenición de riscos laborais en xeral” concentra un ano mais o maior número, 38.378 (22,15%), mentres que as dúas seguintes accións de maior número de formados son a “Xestión de Recursos Humanos” (7,96%) e “Seguridade Alimentaria” (6,72%). Sube con forza a opción de Informática nivel usuario como quinta opción mais seguida cando no exercicio anterior nin sequera estaba entre as vinte primeiras.

■ Cadro 8.5

Nº de participantes formados segundo o contido formativo

Accións formativas	Participantes formados	% parciais
Prevención de riscos laborais en xeral	38.378	22,15%
Xestión de Recursos Humanos	13.801	7,96%
Seguridade alimentaria	11.647	6,72%
Idiomas	8.743	5,05%
Informática usuario	8.086	4,67%
Atención ó cliente	5.382	3,11%
Seguridade e vixilancia	5.168	2,98%
Lexislación e normativa	4.689	2,71%
Socorrismo	4.430	2,56%
Actualización de docencia	3.283	1,89%
Calidade	3.192	1,84%
Cofecemento do produto	3.007	1,74%
Técnicas de venta e formación de vendedores	2.868	1,66%
Xestión comercial	2.819	1,63%
Procesos de produción, transformación e distribución de enerxía e auga	2.434	1,40%
Operativa bancaria	2.239	1,29%
Almacenaxe, Stocks e envíos	1.803	1,04%
Condución e pilotaxe de vehículos	1.785	1,03%
Servizos asistenciais	1.738	1,00%
Cofecemento do sector	1.539	0,89%
Subtotal	116.126	69,32%
Resto	57.156	30,67%
Total	173.282	100%

Fonte: Fundación Tripartita para a formación do emprego 2013

8.4 Formación profesional ocupacional

O sistema de formación profesional (FP) está dividido en dous subsistemas: a FP inicial ou específica, pertencente ao sistema educativo e a FP para o emprego, que engloba as antigas formación ocupacional e continua, centrada no ámbito laboral e dirixida aos traballadores desempregados e ocupados.

A Consellería de Traballo e Benestar ten atribuído o exercicio das competencias e funcións relativas á formación profesional para o emprego, xestionándose pola Dirección Xeral de Emprego e Formación, a través da Subdirección Xeral de Formación para o Emprego.

Inclúese a continuación un cadro resumo dos cursos de formación para o emprego, tanto para persoas desempregadas como para ocupadas, impartidos en Galicia no ano 2013.

■ Cadro 8.6

Formación Profesional para o emprego dirixida prioritariamente a persoas desempregadas. Galicia 2013

	Cursos	Alumnos/as formados	Orzamento
Medios propios	197	2.976	9.758.590
Programación pluriprovincial	263	3.945	16.104.260
Programación provincial	418	6.219	21.567.704
Total	878	13.140	47.430.554

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Emprego e Formación

8.4.1 Formación profesional dirixida prioritariamente ás persoas traballadoras desempregadas

A formación profesional dirixida prioritariamente ás persoas traballadoras desempregadas é unha política activa de emprego que ofrece cursos de formación gratuítos para traballadores/as desempregados/as co obxecto de cualificalos e que se integren dentro do mercado laboral.

Mediante a programación de Accións Formativas dirixidas prioritariamente a persoas traballadoras desempregadas (AFD), convocada anualmente pola Dirección Xeral de Emprego e Formación, lévanse a cabo accións formativas para persoas desempregadas inscritas no Servizo Público de Emprego de Galicia. Estas accións están incluídas no Programa Operativo Plurirexional Adaptabilidade e Emprego.

As programacións levadas a cabo durante o ano 2013 na formación profesional dirixidas prioritariamente a persoas desempregadas en Galicia abranguen catro grupos fundamentais:

- Cursos de AFD de programación ordinaria.
- Cursos de AFD con compromiso de contratación.
- Cursos de AFD impartidos en centros de formación de titularidade da Xunta de Galicia.
- Cursos do Plan autonómico de formación de formadores.

8.4.1.1 Accións formativas dirixidas prioritariamente a persoas traballadoras desempregadas (AFD)

A normativa básica reguladora do Plan AFD está contida no Real decreto 395/2007, do 23 de marzo, polo que se regula o subsistema de formación profesional para o emprego, desenvolvido pola Orde TAS/718/2008, do 7 de marzo, pola que se regula o subsistema de formación profesional para o emprego, en materia de formación de oferta e se establecen as bases reguladoras para a concesión de subvencións públicas destinadas o seu financiamento. Neste marco xurídico, a consellería publicou a Orde do 30 de decembro de 2011 pola que se establecían as bases reguladoras e se procedía á convocatoria pública para a programación de accións formativas dirixidas prioritariamente ás persoas traballadoras desempregadas na Comunidade Autónoma de Galicia correspondentes ao exercicio de 2012 (DOG nº 6, do 10 de xaneiro de 2012), incluída no Programa Operativo Plurirexional Adaptabilidade e Emprego 2007-2013.

Ao abeiro desta convocatoria, no ano 2013 programáronse un total de 878 cursos, cun orzamento total de 47.430.553 euros, segundo se especifica nos apartados que se desenvolven a continuación.

■ Distribución da programación por áreas funcionais

A consellería distribúe a súa programación por áreas funcionais. Estas son unha agrupación das comarcas en conxuntos territoriais do mapa comarcal de Galicia. Con isto preténdese agrupar a aqueles concellos que teñen unhas características comúns no relativo ás necesidades de formación e ás características do desemprego nestes.

A continuación recóllese a programación correspondente ao exercicio do ano 2013 distribuída polas áreas funcionais das catro provincias.

■ Cadro 8.7 Formación ocupacional. Plan AFD. Programación. Por áreas funcionais. Por provincias. Galicia 2013

Programación AFD 2013 - A Coruña	Cursos	Alumnos/as	Orzamento
A Barcala	6	90	232.770,11
A Coruña	87	1.350	5.168.399,28
Arzúa	3	45	146.611,62
Barbanza	7	105	375.616,48
Bergantiños	6	905	510.443,59
Betanzos	4	60	154.028,69
Eume	1	15	62.577,86
Ferrolterra	60	900	3.214.273,41
Fisterra	3	45	58.723,73
Noia	4	60	128.586,41
Ordes	1	15	22.599,82
Ortegal	1	15	57.483,19
Santiago	78	1.170	4.645.237,28
Terra de Melide	2	30	108.718,08
Terra de Soneira	2	30	182.173,27
Xallas	1	15	106.245,98
Total A Coruña	266	4.850	15.174.488,80

Programación AFD 2013 - Lugo	Cursos	Alumnos/as	Orzamento
A Mariña Central	11	2.164	649.338,71
A Mariña Occidental	16	240	867.319,39
A Mariña Oriental	2	30	113.472,78
A Ulloa	2	30	126.730,91
Chantada	3	45	111.658,71
Lugo	84	1.245	4.930.913,41
Meira	3	45	137.639,71
Os Ancares	1	15	36.601,63
Quiroga	2	30	113.233,99
Sarria	8	120	371.995,19
Terra Chá	8	120	444.459,70
Terra de Lemos	14	210	623.299,98
Total Lugo	154	4.294	8.526.664,11

■ **Cadro 8.7**
(continuación)

Formación ocupacional. Plan AFD. Programación. Por áreas funcionais. Por provincias. Galicia 2013

Programación AFD 2013 - Ourense	Cursos	Alumnos/as	Orzamento
A Limia	7	105	358.415,67
Allariz-Maceda	1	15	82.182,90
Baixa Limia	1	15	47.556,92
O Carballiño	3	15	126.848,67
O Ribeiro	8	35	490.927,46
Ourense	121	120	7.291.377,88
Valdeorras	9	1.815	547.291,87
Verín	6	135	345.660,49
Viana	1	90	66.211,75
Total Ourense	157	2.345	9.356.473,61

Programación AFD 2012- Pontevedra	Cursos	Alumnos/as	Orzamento
A Paradanta	1	15	45.117,74
Caldas	6	90	316.280,64
O Baixo Miño	11	165	720.339,23
O Condado	4	60	239.448,87
O Deza	11	165	624.461,07
O Morrazo	46	711	1.073.489,26
O Salnés	16	235	1.055.541,14
Pontevedra	21	316	1.195.321,54
Taboas-Terra de Montes	8	121	388.059,94
Vigo	177	2.632	8.714.867,27
Total Pontevedra	301	4.510	14.372.926,70
Total AFD 2013	878	15.999	47.430.553,22

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Emprego e Formación

■ **Seguimento e control dos cursos**

A consellería realiza unha actividade de seguimento e control da calidade dos cursos impartidos dentro de cada programación.

Para estes efectos, os técnicos de formación das xefaturas territoriais da consellería realizan, durante o período da súa impartición, unha media de tres visitas a cada un dos cursos aprobados dentro da programación. Nestas visitas emítese un informe que, con independencia doutros efectos, servirá para valorar a calidade dos cursos impartidos por cada entidade con vistas ao baremo que servirá para aprobar a programación do ano seguinte.

■ **O informe de inserción laboral dos cursos**

A través do cruce dos datos do sistema informático de formación ocupacional (SIFO) e do Servizo Público de Emprego de Galicia elabórase un informe sobre a inserción laboral dos alumnos participantes nos cursos de formación profesional para o emprego dirixidos prioritariamente ás persoas traballadoras desempregadas, que remataron o curso con avaliación positiva.

Nestes momento, e dado que a data límite para o remate dos cursos da programación do ano 2013 era a do 30 de novembro, só se conta cos datos de inserción laboral referidos á programación de 2012.

O informe xeral da inserción laboral dos cursos da programación de 2012 reflicte, aos doce meses desde a data límite para a finalización dos cursos, unha cifra do 39% dos alumnos inseridos laboralmente.

■ Inscripción/Acreditación de centros

No ano 2011 publicouse o Decreto 106/2011, do 19 de maio, polo que se crea o Rexistro de Centros e Entidades de Formación para o Emprego da Consellería de Traballo e Benestar e se regula o procedemento para a inscrición e, se é o caso, acreditación dos centros e entidades de formación para o emprego no territorio da Comunidade Autónoma de Galicia (DOG nº 110, do 9 de xuño). Esta norma derroga o Decreto 158/2011, do 29 de xuño, aínda que recolle no novo rexistro os centros homologados pola normativa anterior; que terán un prazo de dous anos para adaptarse ás esixencias da nova norma.

Os centros e entidades de formación para o Emprego da Consellería de Traballo e Benestar son aquelas entidades que, cumpridos os requisitos e seguido o procedemento establecido na normativa vixente, obtiveron a inscrición ou acreditación, segundo o caso, dalgunha especialidade formativa, outorgada por resolución da dirección xeral de Formación e Colocación, e a conseguinte inscrición no Rexistro de Centros e Entidades de Formación para o Emprego da Comunidade Autónoma de Galicia.

O Rexistro de centros e entidades de formación é un libro-rexistro, con soporte informático, no que se inscriben, co número de censo que corresponda, as entidades inscritas ou acreditadas nalgunha especialidade formativa.

Segundo se especifica na normativa vixente, todas as especialidades formativas que se impartan dentro da programación de AFD deberán estar incluídas no ficheiro de especialidades do Servizo Público de Emprego Estatal e comprenderán as especificacións técnico-docentes e o contido formativo axeitado de acordo co seu nivel formativo e o grao de dificultade establecido.

Isto fai que o Rexistro de centros e entidades sexa un instrumento fundamental de cara á aprobación das distintas programacións do Plan AFD e resalta a necesidade de contar cun amplo número de centros inscritos e de que estes contén coa maior variedade posible de especialidades formativas homologadas. A data 31 de decembro de 2013 había un total de 1.371 centros inscritos/acreditados en 693 especialidades diferentes, das que 345 están vencelladas a novos certificados de profesionalidade.

■ Sectorialización

No ano 2013 continuouse co esforzo sostido de progresiva mellora no eido da calidade da formación, baseada nalgúns elementos clave: o axuste da oferta formativa anual aos requirimentos do mundo produtivo, o que implica unha metodoloxía de detección de necesidades de formación precisa e realista; a inserción laboral dos alumnos formados como referencia prioritaria; o perfeccionamento continuo dos docentes desde a vertente técnico-profesional e didáctica; a aproximación dos equipos e métodos de traballo ao que demandan as empresas, o que supón priorizar a formación

no posto de traballo e as prácticas non laborais e, por último, a concreción de interlocutores sectoriais válidos e involucrados no proceso formativo.

O desenvolvemento da programación levada a cabo como consecuencia da Orde do 31 de decembro de 2012, pola que se establece a convocatoria pública para a programación dos cursos do Plan AFD para o exercicio do ano 2013, estivo centrada nos sectores que a continuación se especifican.

■ Cadro 8.8

Sectorialización

	Cursos	Alumnos/as Formados	Orzamento
Actividades Físicas e Deportivas	5	75	186.068,91
Administración e Xestión	165	2.475	12.352.523,48
Agraria	17	255	792.989,86
Artes e Artesanías	8	120	364.881,99
Artes Gráficas	1	15	70.012,73
Comercio e Marketing	12	180	809.692,92
Edificación e Obra civil	16	240	1.024.067,22
Electricidade e Electrónica	13	195	1.077.427,95
Enerxía e Auga	21	315	1.605.129,21
Fabricación Mecánica	16	240	1.351.331,04
Hostalería e Turismo	1	15	16.387,92
Imaxe e Son	40	600	2.581.657,43
Imaxe Persoal	10	150	503.362,68
Industrias Alimentarias	3	45	214.919,87
Industrias Extractivas	1	15	37.660,71
Informática e Comunicacions	1	15	91.152,20
Instalación e Mantemento	31	465	1.859.335,94
Madeira, Moble e Corcho	2	30	135.692,16
Marítimo Pesqueira	16	240	1.076.472,94
Sanidade	5	75	64.303,70
Seguridade e Medioambiente	64	960	2.142.480,94
Servizos Socioculturais e á Comunidade	11	165	409.257,18
Téxtil, Confección e Pel	112	1.680	5.786.402,10
Transporte e Mantemento de Vehículos	45	675	2.042.051,22
Total AFD 2013	616	9.240	36.595.262,30

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Emprego e Formación

8.4.2 Cursos con compromiso de contratación

No exercicio do ano 2013 mantívose o criterio de potenciar a figura dos cursos de formación profesional para o emprego con compromiso de contratación, mantendo o requisito dos anos anteriores de contratar, como mínimo, un 60% dos alumnos que inicien o curso por un período mínimo de 6 meses a xornada completa ou tempo equivalente, no caso de que a contratación non sexa a xornada completa.

■ Cadro 8.9

Cursos con compromiso de contratación. Distribución provincial 2013

	Cursos	Alumnos/as Formados	Orzamento
A Coruña	1	15	81.829,65
Lugo	3	30	159.736,80
Ourense	3	35	81.467,49
Pontevedra	58	844	753.666,99
Total AFD con compromiso	65	924	1.076.700,93

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Emprego e Formación

■ **Distribución sectorial**

A distribución sectorial dos cursos compromiso ao longo do ano 2013 en centros propios foi a seguinte:

■ Cadro 8.10

Distribución Sectorial. 2013

	Cursos	Alumnos/as formados	Orzamento
Administración e Xestión	1	10	45.831,41
Comercio e Marketing	1	10	46.813,43
Edificación e Obra Civil	1	10	67.091,96
Fabricación Mecánica	4	40	120.575,73
Industrias Alimentarias	3	37	45.832,62
Informática e Comunicacions	1	15	81.829,65
Química	1	11	18.874,36
Seguridade e Medioambiente	1	16	66.193,10
SOs Socioculturais e á Comunidade	1	10	22.961,33
Transporte e Mantenemento de Vehículos	49	734	427.654,69
Textil, confección e pel	2	31	133.042,65
Total AFD con compromiso	65	924	1.076.700,93

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Emprego e Formación

8.4.3 Programación en centros propios

Con cargo ao orzamento do Plan AFD impartíronse, na programación do ano 2013, un total de 197 cursos de formación profesional para o emprego en centros de titularidade da Xunta de Galicia, por un importe total de 9.758.589,99 euros. Nestes cursos participaron 2.976 alumnos.

Estes cursos impartíronse tanto nos centros propios da Consellería de Traballo e Benestar como nos centros integrados dependentes da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria.

Os centros de formación profesional ocupacional dependentes da Consellería de Traballo e Benestar son os de Santiago de Compostela, Ferrol, Lugo, Viveiro, Bueu, Santa María de Europa (Ourense), Coia-Vigo e Centro de Novas Tecnoloxías de Santiago, así como as unidades de acción formativa (UAF) de Ames, Melide, Negreira e Mon-

forte de Lemos. Impártense cursos, así mesmo, no centro de formación de Labañou (A Coruña).

Os centros integrados da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria nos que se impartiron cursos de formación para o emprego no 2013 son: CIFP A Granxa, CIFP Carlos Oroza, CIFP Paseo das Pontes, CIFP Ferrolterra, CIFP Coroso, CIFP Compostela, CIFP Valentín Paz Andrade, CIFP A Farixa, CIFP Someso, CIFP Porta da Auga, CIFP Monte Alto, CIFP Politécnico de Lugo, CIFP A Xunqueira, CIFP Manuel Antonio e CIFP Portovello.

■ Distribución sectorial

A distribución sectorial dos cursos impartidos ao longo do ano 2013 en centros propios foi a seguinte:

■ Cadro 8.11 Distribución sectorial. 2013

	Cursos	Alumnos/as	Orzamento
Actividades físicas e deportivas	1	15	31.573,61
Administración e Xestión	3	45	244.839,19
Agraria	17	255	787.015,34
Comercio e Márketing	10	150	267.219,53
Edificación e Obra Civil	5	75	305.970,53
Electricidade e electrónica	10	150	860.740,82
Enerxía e Auga	13	195	977.572,92
Fabricación Mecánica	19	285	1.539.457,85
Hostalería e Turismo	9	135	283.716,95
Imaxe Persoal	2	30	72.940,76
Industrias extractivas	1	15	97.798,79
Informática e Comunicacions	11	165	704.857,08
Instalación e Mantemento	20	300	1.268.202,20
Madeira, Moble e Corcho	11	165	492.439,31
Marítima pesqueira	33	516	278.125,23
Seguridade e medio	2	30	119.833,12
Servizos Socioculturais e á Comunidade	22	330	1.006.360,00
Transporte e mantemento de vehículos	8	120	419.925,90
Total	197	2.976	9.758.589,13

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Emprego e Formación

8.4.4 O Plan de perfeccionamento técnico

O Instituto de Emprego-Servizo Público de Emprego Estatal convoca anualmente unha serie de cursos de perfeccionamento técnico para os docentes dos cursos do plan AFD, que se levan a cabo nos centros nacionais de formación profesional para o emprego distribuídos por todo o territorio do Estado.

Nesta área a Dirección Xeral de Emprego e Formación realiza unha función de intermediación en dúas fases:

Dar a publicidade necesaria á convocatoria do Instituto de Emprego-Servizo Público de Emprego Estatal entre os docentes que realizan o seu labor no ámbito da comunidade autónoma.

Remitir, informadas pola dirección xeral de Formación e Colocación, as solicitudes de participación nestes cursos presentados polos docentes.

8.4.5 Plan de calidade en centros de formación profesional para o emprego

No ano 2004 iniciouse un novo proceso no camiño da calidade nos centros de formación profesional ocupacional, que tiña como obxectivo a implantación dun sistema de xestión de calidade segundo os requisitos da norma internacional de calidade UNE en ISO 9001:2000 estes centros.

Esta implantación tivo dous apartados, un para a totalidade dos procesos dos seis centros propios da Xunta de Galicia e en oito centros colaboradores. Outro, para os procesos operativos dos centros, para os que se fixeron accións nos seis centros propios e en dúas das unidades de acción formativa.

Unha vez rematado o traballo pola empresa encargada de realizar estes labores, logrouse a implantación do sistema, en todos os seus procesos, en cinco dos seis centros existentes, así como dos procesos clave no Centro Nacional de Santiago de Compostela e nas unidades de acción formativa de Monforte de Lemos e Ames. Ao mesmo tempo, logrouse a implantación do sistema, en todos os seus procesos, nos oito centros colaboradores que participaron neste proceso.

O obxectivo final acadado foi a certificación en calidade por parte da Asociación Española de Normalización e Certificación, AENOR, dos centros de formación profesional ocupacional de Ferrol, Viveiro, Lugo, Santa María de Europa de Ourense e Coia-Vigo, así como oito dos centros colaboradores participantes.

No ano 2006 desenvolveuse un proceso de mellora do sistema de xestión de calidade para garantir o mantemento e vixencia da certificación en calidade nos cinco centros que xa a posuían.

Finalizouse tamén a implantación do sistema no Centro Nacional de Santiago de Compostela, acadando tamén para este centro a antedita certificación de calidade.

No ano 2009 certificouse en calidade o centro de Bueu e no ano 2010 o centro de Novas Tecnoloxías de Santiago de Compostela.

No ano 2013 leváronse a cabo distintas actuacións para, por unha banda, acadar a renovación da certificación por parte do organismo certificador e, por outra, desenvolver un proceso de mellora do sistema de xestión de calidade implantado nos centros, adaptando o sistema ás necesidades de cada centro e certificando.

8.5 Formación profesional dirixida prioritariamente a persoas traballadoras ocupadas

A formación profesional dirixida prioritariamente a ocupados/as, regulada no Real decreto 395/2007, do 23 de marzo, ten como finalidade proporcionarlles aos traballadores ocupados a cualificación que poidan necesitar ao longo da súa vida laboral, co fin de que obteñan os coñecementos e prácticas axeitados aos requirimentos que en cada momento precisen as empresas, e permita compatibilizar a súa maior competitividade coa mellora da capacitación profesional e promoción individual do traballador.

Na Comunidade Autónoma de Galicia subvenciónanse a través dos plans de formación, incluídos no Programa Operativo Plurirexional Adaptabilidade e Emprego 2007-2013.

8.5.1 Plans de formación

A normativa reguladora dos plans de formación recóllese na Orde do 13 de setembro de 2012, pola que se aproba a convocatoria de subvencións para o financiamento de plans de formación sectoriais e intersectoriais dirixidas prioritariamente a persoas traballadoras ocupadas mediante a subscrición de convenios de ámbito autonómico, en aplicación da Orde TAS/718/2008, do 7 de marzo, e se establecen as bases reguladoras para a concesión de subvencións públicas destinadas ao seu financiamento (DOG nº 113, do 14 de xuño) Esta orde é plurianual, correspondendo a súa execución ao período 2012-2013.

■ Accións e orzamento

Dentro desta orde hai que distinguir os plans de formación intersectoriais que contaron cun orzamento de 5.357.500 euros e os plans específicos, que contaron cun orzamento de 1.142.500 euros.

■ Cadro 8.12

Distribución. Plans de Formación Intersectoriais 2012-2013

	Entidades	Plans	Accións Formativas
Intersectorial	7	7	593
Economía Social	6	6	21
Autónomos	9	9	31
Total	22	22	645

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Emprego e Formación

Parte I A NEGOCIACIÓN COLECTIVA EN GALICIA

9.1 Introducción e metodoloxía

A primeira parte deste capítulo recolle unha análise dos convenios colectivos asinados e revisados durante este ano en Galicia, centrándose na súa distribución segundo os ámbitos territorial, funcional, temporal e persoal así como nos datos que recollen respecto do incremento salarial e a xornada.

A análise máis pormenorizada das cláusulas doutro tipo que recollen os convenios asinados neste ano pode consultarse no informe da “Situación da Negociación Colectiva en Galicia 2013” que tamén elabora este Consello.

O criterio de inclusión que se utiliza é o da vixencia económica, polo que os convenios que se teñen en conta son os asinados e revisados en 2013 que teñen vixencia e efectos económicos durante este ano 2013 así como os convenios asinados ou revisados

nos últimos días do ano anterior que teñen vixencia e inicio de efectos en 2013. Non se consideraron aqueles convenios que, aínda que foron asinados ou revisados durante o ano 2013, non teñen efectos económicos para este ano.

Tense en conta a negociación colectiva estatutaria, de eficacia xeral, os pactos extraestatutarios e os acordos reguladores para persoal funcionario e pactos de tipo mixto que regulan de xeito unitario a todo tipo de persoal que presta servizos nas distintas administracións públicas, na medida en que se ten coñecemento deles.

Os datos estatísticos que figuran neste informe foron elaborados tendo en conta o contido dos convenios colectivos e o establecido nas follas estatísticas que de xeito preceptivo os acompañan.

Dende a posta en marcha do programa REGCON para o rexistro e depósito de convenios e acordos colectivos de traballo por medios telemáticos, a información extráese directamente do programa desde este Consello.

Para o cálculo da media ponderada do incremento salarial pactado tivéronse en conta os incrementos salariais indicados nos convenios de xeito porcentual e as cláusulas de revisión salarial recollidas neles de igual xeito, sen ter en conta os incrementos lineais ou os convenios nos que se indican varios incrementos.

Para determinar a xornada media pactada tivéronse en conta unicamente os convenios que a regulan de xeito anual, que foron 142 este ano, o 68,27% do total de convenios asinados e revisados.

Inclúese así mesmo unha análise da situación da ultraactividade dos convenios colectivos de sector en Galicia e das inaplicacións rexistradas durante o ano que se acompañan como anexos a este capítulo.

A segunda parte do capítulo refírese aos convenios de ámbito superior ao da Comunidade Autónoma que afectan a persoas traballadoras en Galicia.

A información recóllese dos convenios publicados no BOE que teñen vixencia para o ano 2013 ou posterior; combinando esta información coa extraída do programa REGCON co fin de recoller só os que afectan a persoas traballadoras nalgunha das catro provincias galegas.

Nos convenios de sector o dato do número de persoas traballadoras ás que afectan foi elaborado polo IGE baseándose no traballo realizado neste Consello no que se recollen os CNAE's incluídos no ámbito de aplicación dos ditos convenios.

A fonte dos datos remitidos polo IGE son as Contas de cotización á Seguridade Social (Tesourería Xeral da Seguridade Social).

Nos convenios de empresa estes datos recóllense dos extraídos do programa REGCON e/ou contactando directamente cos departamentos de recursos humanos das empresas.

9.2 Estrutura da negociación colectiva

O número de convenios colectivos que existen en Galicia a 31 de decembro de 2013 é de 860, xa sexan vixentes ou prorrogados tacitamente, e afectan a 428.614 persoas traballadoras.

No Cadro 9.1 pode apreciarse a evolución no período 2008 – 2013.

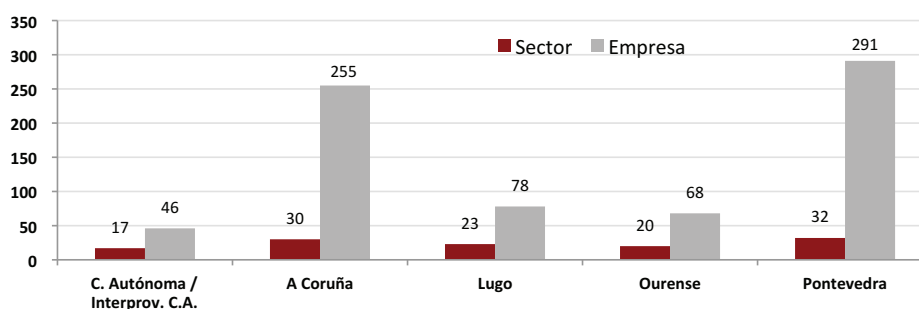
■ **Cadro 9.1** Evolución da estrutura global da negociación colectiva. Por provincias. Galicia. 2008-2013

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	15	34	23	21	34	127
Empresa	47	210	69	60	247	633
Total 2008	62	244	92	81	281	760
Sector	17	34	23	21	34	129
Empresa	47	222	72	65	261	667
Total 2009	64	256	95	86	295	796
Sector	19	34	23	21	34	131
Empresa	48	231	73	64	269	685
Total 2010	67	265	96	85	303	816
Sector	19	31	23	21	32	126
Empresa	46	241	73	66	278	704
Total 2011	65	272	96	87	310	830
Sector	19	31	23	21	32	126
Empresa	46	246	74	66	283	715
Total 2012	65	277	97	87	315	841
Sector	17	30	23	20	32	122
Empresa	46	255	78	68	291	738
Total 2013	63	285	101	88	323	860

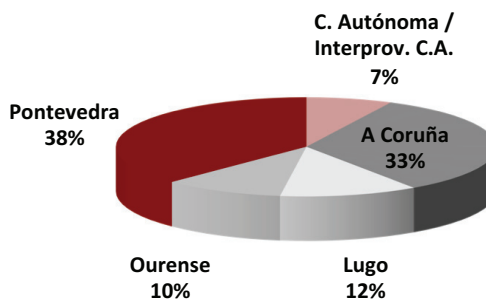
Neste cómputo total contabilízanse convenios colectivos e acordos reguladores

Elaboración propia.

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

Ano 2013. Representación porcentual da distribución territorial

Refírense estes datos a convenios de empresa e de sector negociados en Galicia, incluíndo neste total tamén aqueles pactos de eficacia limitada e acordos reguladores dos que se ten coñecemento.

Durante o ano 2013 foron asinados e/ou revisados 208 convenios (195 convenios asinados e 13 revisados), dos que 44 son de sector (41 asinados e 3 revisados) e 164 son de empresa (154 asinados e 10 revisados).

O Cadro 9.2 reflicte estes datos por provincias.

■ **Cadro 9.2** **Convenios asinados e revisados. Galicia. 2013**

	CONVENIOS ASINADOS			CONVENIOS REVISADOS			TOTAL ASINADOS E REVISADOS		
	Empresa	Sector	Total	Empresa	Sector	Total	Empresa	Sector	Total
C. Autónoma / Interprov. C.A.									
Núm. Convenios	10	4	14	-	2	2	10	6	16
Núm. Traballad.	3.101	8.406	11.507	-	3.182	3.182	3.101	11.588	14.689
Homes	1.785	4.391	6.176	-	2.474	2.474	1.785	6.865	8.650
Mulleres	1.316	4.015	5.331	-	708	708	1.316	4.723	6.039
A Coruña									
Núm. Convenios	45	11	56	2	-	2	47	11	58
Núm. Traballad.	3.733	101.661	105.394	362	-	362	4.095	101.661	105.756
Homes	2.193	58.452	60.645	318	-	318	2.511	58.452	60.963
Mulleres	1.540	43.209	44.749	44	-	44	1.584	43.209	44.793
Lugo									
Núm. Convenios	17	4	21	2	-	2	19	4	23
Núm. Traballad.	1.734	6.460	8.194	74	-	74	1.808	6.460	8.268
Homes	1.443	3.394	4.837	66	-	66	1.509	3.394	4.903
Mulleres	291	3.066	3.357	8	-	8	299	3.066	3.365
Ourense									
Núm. Convenios	9	6	15	-	-	0	9	6	15
Núm. Traballad.	1.893	18.325	20.218	-	-	0	1.893	18.325	20.218
Homes	1.502	15.167	16.669	-	-	0	1.502	15.167	16.669
Mulleres	391	3.158	3.549	-	-	0	391	3.158	3.549
Pontevedra									
Núm. Convenios	73	16	89	6	1	7	79	17	96
Núm. Traballad.	6.929	90.430	97.359	169	2.500	2.669	7.098	92.930	100.028
Homes	4.729	56.440	61.169	134	2.000	2.134	4.863	58.440	63.303
Mulleres	2.200	33.990	36.190	35	500	535	2.235	34.490	36.725
Galicia									
Núm. Convenios	154	41	195	10	3	13	164	44	208
Núm. Traballad.	17.390	225.282	242.672	605	5.682	6.287	17.995	230.964	248.959
Homes	11.652	137.844	149.496	518	4.474	4.992	12.170	142.318	154.488
Mulleres	5.738	87.438	93.176	87	1.208	1.295	5.825	88.646	94.471

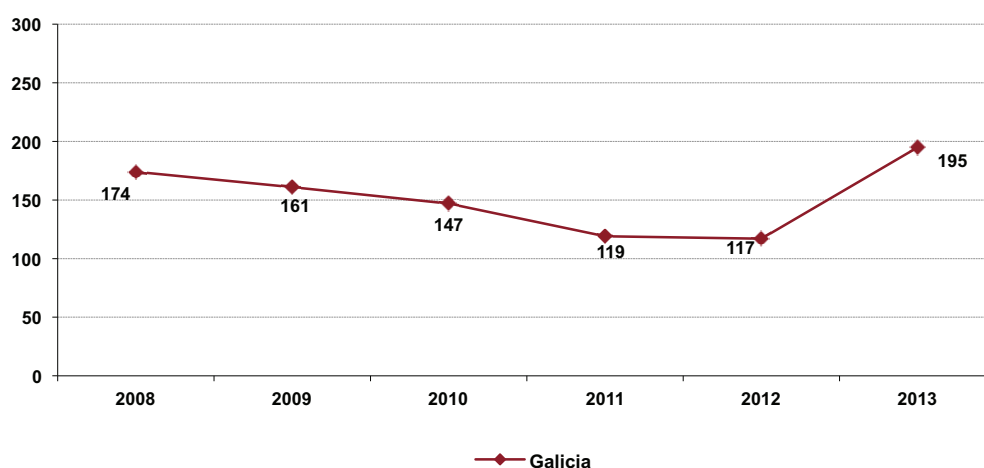
Elaboración propia
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Os Cadros 9.3a e 9.3b recollen a evolución no número de convenios asinados e revisados no período 2008 – 2013.

■ **Cadro 9.3a** Evolución dos convenios colectivos asinados. Por provincias. Galicia. 2008-2013

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	7	29	23	14	58	131
Empresa	5	8	9	12	9	43
Total 2008	12	37	32	26	67	174
Sector	4	4	3	10	9	30
Empresa	9	38	8	10	66	131
Total 2009	13	42	11	20	75	161
Sector	4	6	3	8	9	30
Empresa	7	30	16	10	54	117
Total 2010	11	36	19	18	63	147
Sector	4	3	7	9	3	26
Empresa	7	30	8	10	38	93
Total 2011	11	33	15	19	41	119
Sector	4	2	0	4	4	14
Empresa	5	29	10	3	56	103
Total 2012	9	31	10	7	60	117
Sector	4	11	4	6	16	41
Empresa	10	45	17	9	73	154
Total 2013	14	56	21	15	89	195

Elaboración propia
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

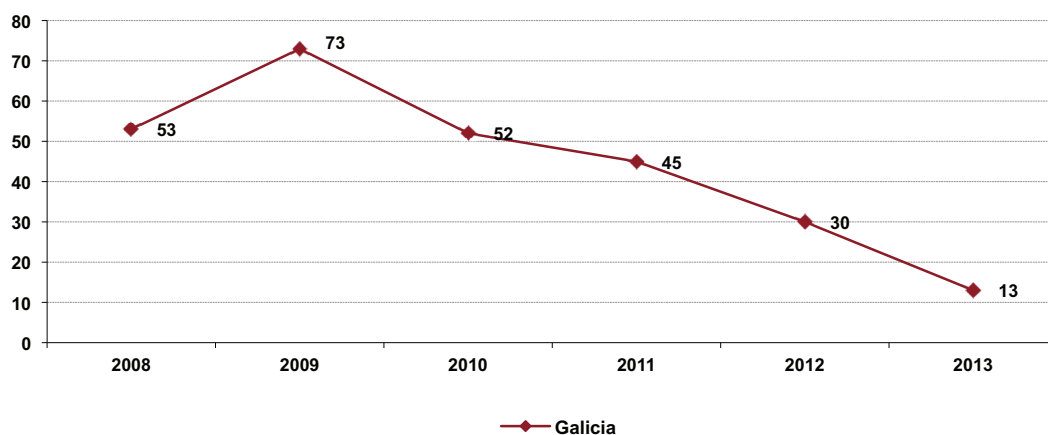

■ **Cadro 9.3b** Evolución dos convenios colectivos revisados. Por provincias. Galicia. 2008-2013

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	3	5	5	2	6	21
Empresa	3	9	3	5	12	32
Total 2008	6	14	8	7	18	53
Sector	4	12	12	8	8	44
Empresa	4	9	9	1	6	29
Total 2009	8	21	21	9	14	73
Sector	7	6	7	7	4	31
Empresa	4	5	5	0	7	21
Total 2010	11	11	12	7	11	52
Sector	4	7	3	4	7	25
Empresa	0	5	7	0	8	20
Total 2011	4	12	10	4	15	45
Sector	3	2	7	4	0	16
Empresa	0	2	3	2	7	14
Total 2012	3	4	10	6	7	30
Sector	2	0	0	0	1	3
Empresa	0	2	2	0	6	10
Total 2013	2	2	2	0	7	13

Elaboración propia

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Asináronse por primeira vez este ano 23 novos convenios (Cadro 9.4). Son todos de empresa e afectan a 598 persoas traballadoras (358 homes e 240 mulleres).

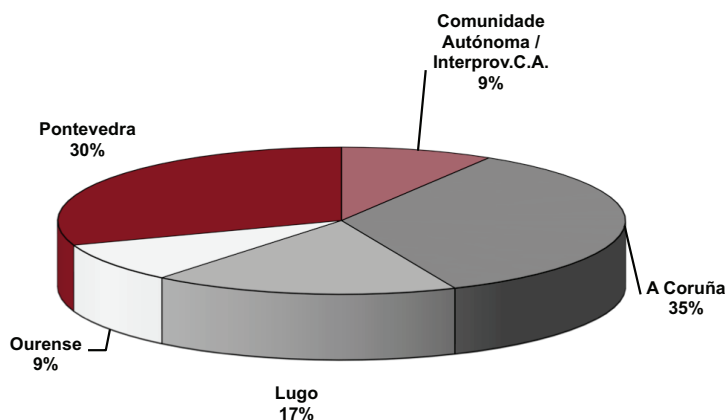
■ **Cadro 9.4** **Convenios colectivos de sector e empresa asinados por vez primeira.**
Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2013

Sector	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Agric. e Pesca	-	-	-	-	-	0
Industria	-	-	-	-	-	0
Construción	-	-	-	-	-	0
Servizos	-	-	-	-	-	0
Total	0	0	0	0	0	0

Empresa	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Agric. e Pesca	-	-	-	-	-	0
Industria	-	3	1	-	3	7
Construción	1	-	-	-	-	1
Servizos	1	5	3	2	4	15
Total	2	8	4	2	7	23

Elaboración propia
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

Convenios colectivos de empresa negociados por primeira vez. Porcentaxe provincial

Os dous de ámbito autonómico afectan a 47 persoas traballadoras (38 homes e 9 mulleres), os oito da Coruña afectan a 155 (104 homes e 51 mulleres), os catro de Lugo a 104 (91 homes e 13 mulleres), os dous de Ourense a 36 (28 homes e 8 mulleres) e os sete de Pontevedra a 256 (97 homes e 159 mulleres).

Se ademais dos convenios asinados este ano se teñen en conta os convenios asinados en anos anteriores con vixencia para o ano 2013 ou posterior, o número de convenios con vixencia expresa para o 2013 é de 323. Estes convenios afectan a 298.486 persoas traballadoras.

Deles 56 son de sector (o 45,90% do total dos de sector existentes) e afectan a 261.019 persoas traballadoras e 267 son de empresa (o 36,18% do total dos de empresa existentes) e afectan a 37.467 persoas traballadoras.

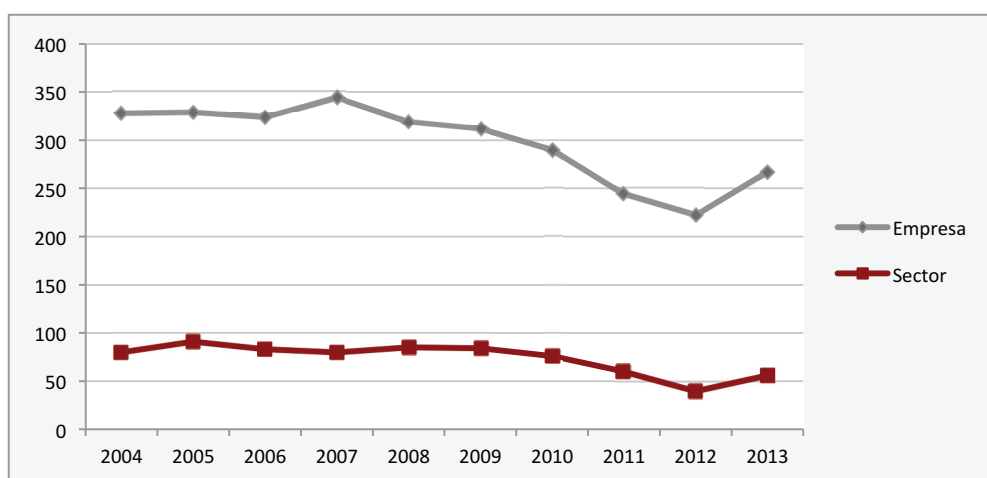
No Cadro 9.5 pode apreciarse a evolución dos convenios con vixencia expresa no período 2004 – 2013.

■ Cadro 9.5

Evolución convenios con vixencia expresa. Galicia. 2004-2013

	Empresa	Sector	Total	Núm. Traballad.
2004	328	80	408	330.775
2005	329	91	420	337.055
2006	324	83	407	332.366
2007	344	80	424	410.501
2008	319	85	404	399.140
2009	312	84	396	407.891
2010	290	76	366	271.855
2011	244	60	304	261.557
2012	222	40	262	131.172
2013	267	56	323	298.486

Elaboración propia
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

9.3 Ámbitos de aplicación

9.3.1 Funcional

Dos 208 convenios asinados ou revisados este ano, o 21,15% son de sector (44 convenios) e o 78,85% de empresa (164 convenios). Non obstante o anterior, tal e como veremos na análise do ámbito persoal, a maioría das persoas traballadoras e das empresas están afectados por convenios de sector.

Segundo se pode apreciar no Cadro 9.6, concéntranse neste ano estes convenios no sector servizos e na industria.

■ **Cadro 9.6** **Convenios colectivos asinados e revisados. Por sector e grupos de empresas, empresas e ámbitos inferiores. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2013**

	Agric. e Pesca	Industria	Construción	Servizos	Total
C. Autónoma / Interprov. C.A.					
Convenios de sector asinados	-	-	-	4	4
Convenios de sector revisados	-	1	-	1	2
Convenios de empresa asinados	-	1	1	8	10
Convenios de empresa revisados	-	-	-	-	0
A Coruña					
Convenios de sector asinados	-	3	2	6	11
Convenios de sector revisados	-	-	-	-	0
Convenios de empresa asinados	-	19	-	26	45
Convenios de empresa revisados	-	1	-	1	2
Lugo					
Convenios de sector asinados	-	1	1	2	4
Convenios de sector revisados	-	-	-	-	0
Convenios de empresa asinados	-	7	1	9	17
Convenios de empresa revisados	-	-	-	2	2
Ourense					
Convenios de sector asinados	-	2	1	3	6
Convenios de sector revisados	-	-	-	-	0
Convenios de empresa asinados	-	4	-	5	9
Convenios de empresa revisados	-	-	-	-	0
Pontevedra					
Convenios de sector asinados	-	8	1	7	16
Convenios de sector revisados	-	-	-	1	1
Convenios de empresa asinados	-	44	-	29	73
Convenios de empresa revisados	-	-	-	6	6
Galicia					
Convenios de sector asinados	0	14	5	22	41
Convenios de sector revisados	0	1	0	2	3
Convenios de empresa asinados	0	75	2	77	154
Convenios de empresa revisados	0	1	0	9	10

Elaboración propia

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

O Cadro 9.6bis indica a distribución destes convenios por provincias e por seccións da CNAE 2009.

■ **Cadro 9.6 bis Convenios colectivos asinados e revisados. Por provincias e seccións da CNAE 2009. Galicia. 2013**

TOTAL CONVENIOS ASINADOS E REVISADOS EN 2013		C. Autónoma/ Interprov.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
SECCIÓNS CNAE 2009							
A	Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	-	-	-	-	-	0
B	Industrias extractivas	1	-	-	-	1	2
C	Industria manufacturera	1	14	4	5	39	63
D	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	-	-	-	-	-	0
E	Fornecemento de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descontaminación	-	9	4	1	12	26
F	Construción	1	2	2	1	1	7
G	Comercio por xunto e ao retalto; reparación de vehículos de motor e motocicletas	2	5	2	3	11	23
H	Transporte e almacenamento	2	2	2	2	13	21
I	Hostalería	-	5	1	-	3	9
J	Información e comunicacións	2	-	1	-	-	3
K	Actividades financeiras e de seguros	-	-	-	-	-	0
L	Actividades inmobiliarias	-	-	-	-	-	0
M	Actividades profesionais, científicas e técnicas	-	3	-	-	-	3
N	Actividades administrativas e servizos auxiliares	1	6	6	1	3	17
O	Administración Pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	-	6	1	1	6	14
P	Educación	1	1	-	-	-	2
Q	Actividades sanitarias e de servizos sociais	3	2	-	1	1	7
R	Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	1	2	-	-	5	8
S	Outros servizos	1	1	-	-	1	3
T	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico; actividades dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio	-	-	-	-	-	0
U	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	-	-	-	-	-	0

Elaboración propia

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

9.3.2 Territorial

Igual que en anos anteriores o ámbito territorial de negociación máis empregado foi o provincial, tan só o 7,69% dos convenios asinados e/ou revisados en 2013 foron de ámbito superior á provincia. Por provincias, tal e como ven sendo habitual, Pontevedra é a que tivo máis actividade negociadora, o 46,15% do total, seguida da Coruña cun 27,88%.

9.3.3 Persoal

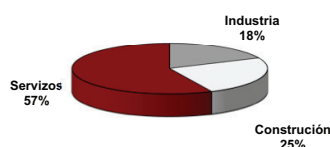
Os convenios asinados e revisados en Galicia no ano 2013 afectaron a 248.959 persoas traballadoras, das que 154.488 son homes e 94.471 mulleres (Cadros 9.7 e 9.8). O 92,77% teñen reguladas as súas condicións de traballo por convenios de sector.

Cadro 9.7 **Persoas traballadoras e empresas afectadas por convenios colectivos asinados e revisados. Sector. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2013**

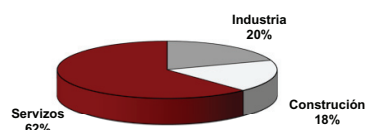
	Agric. e Pesca	Industria	Construción	Servizos	Total
C. Autónoma / Interprov. C.A.					
Núm. Empresas	-	49	-	594	643
Núm. Traballad.	-	2.400	-	9.188	11.588
Homes	-	1.900	-	4.965	6.865
Mulleres	-	500	-	4.223	4.723
A Coruña					
Núm. Empresas	-	1.221	1.700	8.142	11.063
Núm. Traballad.	-	4.040	30.000	67.621	101.661
Homes	-	3.042	29.180	26.230	58.452
Mulleres	-	998	820	41.391	43.209
Lugo					
Núm. Empresas	-	100	850	201	1.151
Núm. Traballad.	-	500	2.550	3.410	6.460
Homes	-	300	2.350	744	3.394
Mulleres	-	200	200	2.666	3.066
Ourense					
Núm. Empresas	-	195	898	1.804	2.897
Núm. Traballad.	-	800	4.425	13.100	18.325
Homes	-	570	3.894	10.703	15.167
Mulleres	-	230	531	2.397	3.158
Pontevedra					
Núm. Empresas	-	5.381	3.000	11.215	19.596
Núm. Traballad.	-	34.480	20.000	38.450	92.930
Homes	-	24.380	19.500	14.560	58.440
Mulleres	-	10.100	500	23.890	34.490
Galicia					
Núm. Empresas	0	6.946	6.448	21.956	35.350
Núm. Traballad.	0	42.220	56.975	131.769	230.964
Homes	-	30.192	54.924	57.202	142.318
Mulleres	-	12.028	2.051	74.567	88.646

Elaboración propia
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

**Convenios de sector
Traballadores/as afectados/as
por sectores económicos**

Empresas afectadas por sectores económicos

O sector servizos é, nos convenios de sector, o que agrupa o maior número de persoas traballadoras (57%).

Por provincias o maior número de persoas traballadoras afectadas pola negociación deste ano corresponde á Coruña seguida de Pontevedra.

No que a empresas se refire, a negociación colectiva de 2013 afectou a 35.524 empresas.

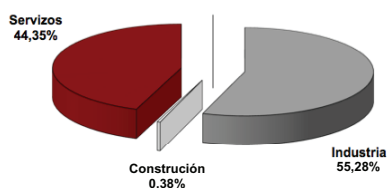
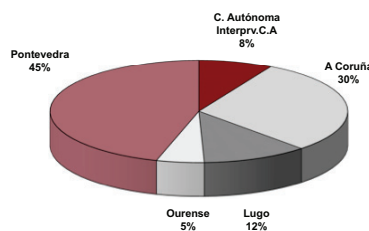
Cadro 9.8

Persoas traballadoras e empresas afectadas por convenios colectivos asinados e revisados. Grupos de empresas, empresas e ámbitos inferiores. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2013

	Agric. e Pesca	Industria	Construción	Servizos	Total
C. Autónoma / Interprov. C.A.					
Núm. Empresas	-	1	2	11	14
Núm. Traballad.	-	371	39	2.691	3.101
Homes	-	306	36	1.443	1.785
Mulleres	-	65	3	1.248	1.316
A Coruña					
Núm. Empresas	-	25	-	27	52
Núm. Traballad.	-	2.348	-	1.747	4.095
Homes	-	1.732	-	779	2.511
Mulleres	-	616	-	968	1.584
Lugo					
Núm. Empresas	-	8	1	11	20
Núm. Traballad.	-	1.157	29	622	1.808
Homes	-	1.094	26	389	1.509
Mulleres	-	63	3	233	299
Ourense					
Núm. Empresas	-	4	-	5	9
Núm. Traballad.	-	885	-	1.008	1.893
Homes	-	819	-	683	1.502
Mulleres	-	66	-	325	391
Pontevedra					
Núm. Empresas	-	44	-	35	79
Núm. Traballad.	-	5.186	-	1.912	7.098
Homes	-	3.708	-	1.155	4.863
Mulleres	-	1.478	-	757	2.235
Galicia					
Núm. Empresas	0	82	3	89	174
Núm. Traballad.	0	9.947	68	7.980	17.995
Homes	-	7.659	62	4.449	12.170
Mulleres	-	2.288	6	3.531	5.825

Elaboración propia

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

**Convenios de empresa
Traballadores/as afectados/as
por sectores económicos**

Empresas afectadas por provincias

Os Cadros 9.9 e 9.10 agrupan os convenios de sector en función do número de persoas traballadoras e de empresas aos que afecta cada convenio, e neles obsérvase que nos convenios de sector o maior número deles concéntrase no tramo que afecta entre 1.001 e 3.000 persoas traballadoras (16 convenios, un 36,36%). Entre 101 e 500 atópanse 7 convenios, un 15,91%.

Tendo en conta o número de empresas afectadas nos convenios de sector asinados e revisados este ano, obsérvase que o maior número de convenios está comprendido no tramo de 101 a 500 empresas (un 27,27%), seguido do de 501 a 1000 empresas (o 20,45%).

Nos convenios de empresa o 31,10% son convenios de empresas que teñen de 6 a 30 persoas traballadoras (Cadro 9.11).

■ Cadro 9.9

Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de traballadores/as afectados/as. Sector. Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2013

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
0-50 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
51-100 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
101-500 trab.	-	0,00	1	9,09	2	50,00	1	16,67	3	17,65	7	15,91
501-1.000 trab.	2	33,33	-	0,00	-	0,00	1	16,67	3	17,65	6	13,64
1.001-3.000 trab.	3	50,00	3	27,27	2	50,00	2	33,33	6	35,29	16	36,36
3.001-5.000 trab.	1	16,67	1	9,09	-	0,00	1	16,67	1	5,88	4	9,09
5.001-10.000 trab.	-	0,00	2	18,18	-	0,00	1	16,67	-	0,00	3	6,82
10.001-20.000 trab.	-	0,00	3	27,27	-	0,00	-	0,00	3	17,65	6	13,64
+20.000 trab.	-	0,00	1	9,09	-	0,00	-	0,00	1	5,88	2	4,55
Total convenios	6	100	11	100	4	100	6	100	17	100	44	100

Elaboración propia

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

■ Cadro 9.10

Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de empresas afectadas. Sector. Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2013

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
0-50 empresas	2	33,33	2	18,18	-	0,00	1	16,67	2	11,76	7	15,91
51-100 empresas	3	50,00	1	9,09	2	50,00	-	0,00	2	11,76	8	18,18
101-500 empresas	1	16,67	1	9,09	1	25,00	2	33,33	7	41,18	12	27,27
501-1.000 empresas	-	0,00	4	36,36	1	25,00	3	50,00	1	5,88	9	20,45
1.001-2.000 empresas	-	0,00	2	18,18	-	0,00	-	0,00	2	11,76	4	9,09
+ de 2.000 empresas	-	0,00	1	9,09	-	0,00	-	0,00	3	17,65	4	9,09
Total convenios	6	100	11	100	4	100	6	100	17	100	44	100

Elaboración propia

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

Os tramos seguintes son os dos convenios que afectan a empresas de 101 a 250 persoas traballadoras (20,73%) seguido do de 31 a 49 (un 18,29%) e do de 50 a 100 (un 17,68%).

■ Cadro 9.11 Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de traballadores/as afectados/as. Empresa. Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2013

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
0-5 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	11,11	2	2,53	3	1,83
6-30 trab.	1	10,00	15	31,91	9	47,37	2	22,22	24	30,38	51	31,10
31-49 trab.	2	20,00	9	19,15	2	10,53	1	11,11	16	20,25	30	18,29
50-100 trab.	2	20,00	7	14,89	3	15,79	-	0,00	17	21,52	29	17,68
101-250 trab.	2	20,00	12	25,53	4	21,05	3	33,33	13	16,46	34	20,73
251-500 trab.	2	20,00	4	8,51	-	0,00	1	11,11	6	7,59	13	7,93
501-750 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	1,27	1	0,61
751-1.000 trab.	-	0,00	-	0,00	1	5,26	1	11,11	-	0,00	2	1,22
1.001-2.000 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
2.001-3.000 trab.	1	10,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	0,61
+ 3.000 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
Total convenios	10	100	47	100	19	100	9	100	79	100	164	100

Elaboración propia
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

○ Cadro de persoal medio das empresas afectadas por esta negociación (Cadro 9.12) é de 7 persoas traballadoras por empresa, 7 por empresa nos convenios colectivos de sector e 103 nos de empresa.

■ Cadro 9.12 Cadros de persoal medio das empresas afectadas pola negociación colectiva. Por provincias. Galicia. 2013

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	18,02	9,19	5,61	6,33	4,74	6,53
Empresa	221,50	78,75	90,40	210,33	89,85	103,42
Total	22,36	9,51	7,06	6,96	5,08	7,01

Elaboración propia
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

9.3.4 Temporal

Nos Cadros 9.13 e 9.14 pódense apreciar as vixencias medias dos convenios colectivos de sector e de empresa asinados este ano.

As vixencia que máis se repiten nos 154 convenios de empresa asinados este ano é a de 1 ano (o 24,03%), 3 anos (o 22,08%) e máis de 3 anos (o 21,43%).

○ 20,78% indica unha vixencia de 2 anos.

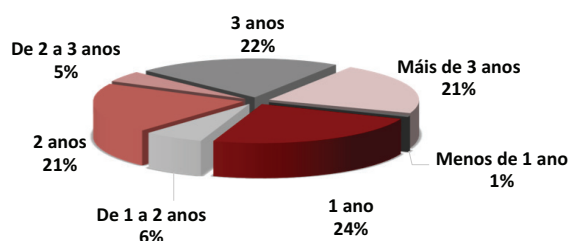
Nos 41 convenios de sector asinados o 43,9% indica unha vixencia de máis de 3 anos e un 22% indica 2 anos. Un 17,1% indican 1 ano e outro 17,1 indican 3 anos.

Entre os convenios asinados que teñen vixencia superior a un ano (150 convenios, o 76,92% do total), 21 rematan a súa vixencia neste ano 2013. Deles 7 son de sector e 14 de empresa.

Cadro 9.13 Vixencias medias dos convenios colectivos de empresa.
Porcentaxe sobre o total de convenios de empresa asinados.
Por provincias. Galicia. 2013

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Menos de 1 ano	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	1,37	1	0,65
1 ano	2	20,00	10	22,22	1	5,88	2	22,22	22	30,14	37	24,03
De 1 a 2 anos	-	0,00	4	8,89	1	5,88	-	0,00	5	6,85	10	6,49
2 anos	3	30,00	8	17,78	5	29,41	3	33,33	13	17,81	32	20,78
De 2 a 3 anos	1	10,00	6	13,33	-	0,00	-	0,00	-	0,00	7	4,55
3 anos	1	10,00	8	17,78	3	17,65	4	44,44	18	24,66	34	22,08
Máis de 3 anos	3	30,00	9	20,00	7	41,18	-	0,00	14	19,18	33	21,43
Total	10		45		17		9		73		154	

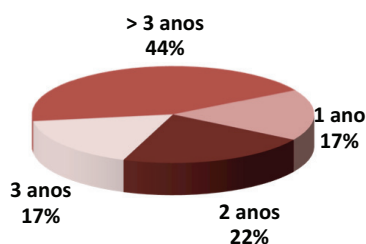
Elaboración propia
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Cadro 9.14 Vixencias medias dos convenios colectivos de sector.
Porcentaxe sobre o total de convenios de sector asinados.
Por provincias. Galicia. 2013

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Menos de 1 ano	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,0
1 ano	1	25,00	-	0,00	3	75,00	2	33,33	1	6,25	7	17,1
De 1 a 2 anos	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,0
2 anos	-	0,00	1	9,09	-	0,00	3	50,00	5	31,25	9	22,0
De 2 a 3 anos	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,0
3 anos	2	50,00	2	18,18	-	0,00	-	0,00	3	18,75	7	17,1
Máis de 3 anos	1	25,00	8	72,73	1	25,00	1	16,67	7	43,75	18	43,9
Total	4		11		4		6		16		41	

Elaboración propia
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

9.3.5 Ultraactividade

Dos convenios asinados este ano 139 (71,28%) recollen cláusulas respecto da ultraactividade (Cadro 9.15). Estes convenios afectan a 210.319 persoas traballadoras (86,67%).

Nos convenios de sector a porcentaxe de convenios con pacto de ultraactividade é do 87,80% e nos de empresa do 66,88%.

Maioritariamente as cláusulas indican que o convenio seguirá vixente ata a sinatura do seguinte, só en nove convenios o pacto de ultraactividade ten unha duración limitada.

Dous destes nove convenios son de sector, o de Limpeza de edificios e locais da Coruña e o Sector extractivo da pedra natural – canteiras – de Pontevedra. Os sete de empresa son 3 da Coruña, 2 de Lugo e 2 de Pontevedra.

■ **Cadro 9.15** Convenios colectivos asinados con pacto de ultraactividade. Galicia. 2013

	EMPRESA		SECTOR		TOTAL	
	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
C. Autónoma / Interprov. C.A.						
Núm. Convenios	8	80,00%	4	100,00%	12	85,71%
Núm. Traballad.	2.839	91,55%	8.406	100,00%	11.245	97,72%
Homes	1.631	52,60%	4.391	52,24%	6.022	52,33%
Mulleres	1.208	38,96%	4.015	47,76%	5.223	45,39%
A Coruña						
Núm. Convenios	30	66,67%	7	63,64%	37	66,07%
Núm. Traballad.	2.877	77,07%	75.661	74,42%	78.538	74,52%
Homes	1.661	44,50%	43.786	43,07%	45.447	43,12%
Mulleres	1.216	32,57%	31.875	31,35%	33.091	31,40%
Lugo						
Núm. Convenios	9	52,94%	4	100,00%	13	61,90%
Núm. Traballad.	678	39,10%	6.460	100,00%	7.138	87,11%
Homes	456	26,30%	3.394	52,54%	3.850	46,99%
Mulleres	222	12,80%	3.066	47,46%	3.288	40,13%
Ourense						
Núm. Convenios	7	77,78%	5	83,33%	12	80,00%
Núm. Traballad.	1.409	74,43%	16.015	87,39%	17.424	86,18%
Homes	1.049	55,41%	14.589	79,61%	15.638	77,35%
Mulleres	360	19,02%	1.426	7,78%	1.786	8,83%
Pontevedra						
Núm. Convenios	49	67,12%	16	100,00%	65	73,03%
Núm. Traballad.	5.544	80,01%	90.430	100,00%	95.974	98,58%
Homes	3.727	53,79%	56.440	62,41%	60.167	61,80%
Mulleres	1.817	26,22%	33.990	37,59%	35.807	36,78%
Galicia						
Núm. Convenios	103	66,88%	36	87,80%	139	71,28%
Núm. Traballad.	13.347	76,75%	196.972	87,43%	210.319	86,67%
Homes	8.524	49,02%	122.600	54,42%	131.124	54,03%
Mulleres	4.823	27,73%	74.372	33,01%	79.195	32,63%

Só en 9 convenios o pacto de ultraactividade ten unha duración limitada.

2 son de sector, o de Limpeza de edificios e locais da Coruña e o Sector extractivo da pedra natural -canteiras- de Pontevedra.

Os 7 de empresa son 3 da Coruña, 2 de Lugo e 2 de Pontevedra

Elaboración propia

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

9.4 Desenvolvemento da negociación

■ Duración das negociacións:

Na elaboración deste dato empréganse como data inicial a da constitución da comisión negociadora, recollida da que se sinala na folla estatística do convenio ou nas actas se se dispón delas, e como data final a da sinatura do convenio.

Segundo se pode apreciar con maior detalle no Cadro 9.16, o 27,27% dos convenios de empresa asinados este ano negociáronse nun mes ou menos e no 20,13% empregaron máis de 1 mes sen superar os 3 meses.

Nos convenios de sector no 36,59% a negociación durou un mes ou menos, e nun 21,95% empregaron máis de 1 ano.

■ **Cadro 9.16** **Duración das negociacións. Convenios de Sector.**
Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2013

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
1 mes ou menos	1	25,00	3	27,27	3	75,00	4	66,67	4	25,00	15	36,59
Máis de 1 mes ata 3 meses	-	0,00	1	9,09	-	0,00	-	0,00	4	25,00	5	12,20
Máis de 3 meses ata 6 meses	-	0,00	1	9,09	-	0,00	2	33,33	4	25,00	7	17,07
Máis de 6 meses ata 9 meses	1	25,00	2	18,18	-	0,00	-	0,00	1	6,25	4	9,76
Máis de 9 meses ata 1 ano	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	6,25	1	2,44
Máis de 1 ano	2	50,00	4	36,36	1	25,00	-	0,00	2	12,50	9	21,95
Total convenios	4	100	11	100	4	100	6	100	16	100	41	100

Duración das negociacións. Convenios de Empresa.
Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2013

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
1 mes ou menos	3	30,00	15	33,33	2	11,76	4	44,44	18	24,66	42	27,27
Máis de 1 mes ata 3 meses	3	30,00	4	8,89	8	47,06	2	22,22	14	19,18	31	20,13
Máis de 3 meses ata 6 meses	-	0,00	9	20,00	4	23,53	1	11,11	13	17,81	27	17,53
Máis de 6 meses ata 9 meses	-	0,00	5	11,11	1	5,88	2	22,22	12	16,44	20	12,99
Máis de 9 meses ata 1 ano	3	30,00	5	11,11	1	5,88	-	0,00	10	13,70	19	12,34
Máis de 1 ano	1	10,00	7	15,56	1	5,88	-	0,00	6	8,22	15	9,74
Total convenios	10	100	45	100	17	100	9	100	73	100	154	100

Elaboración propia
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

■ Participación de mulleres na composición das mesas negociadoras

A información para a elaboración destes cadros recóllese da que figura nas actas e nas follas estatísticas que acompañan aos convenios para o seu rexistro, e que foi extraída directamente do programa Regcon de rexistro telemático de convenios.

Existe participación de mulleres na comisión negociadora en 141 convenios, o 72,31% do total dos asinados este ano. Estes convenios afectan a 229.530 persoas traballadoras (o 94,58%), das que 138.026 son homes e 91.504 mulleres.

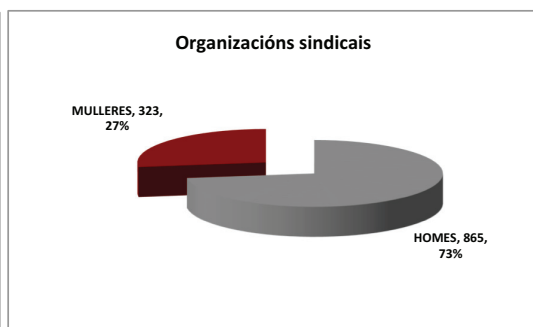
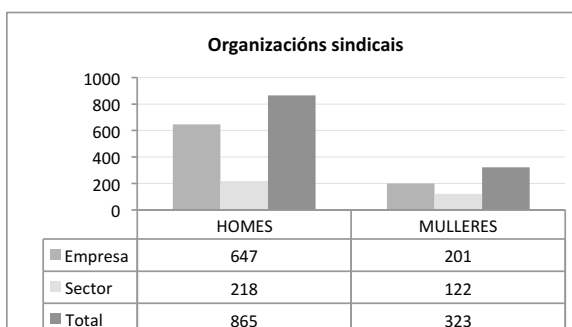
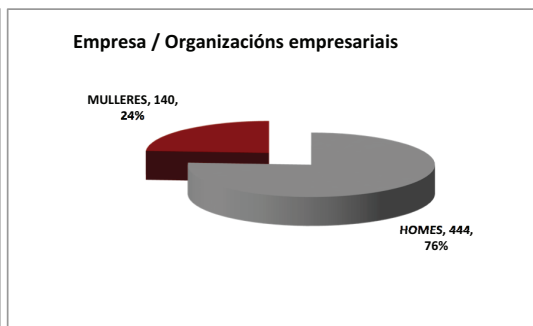
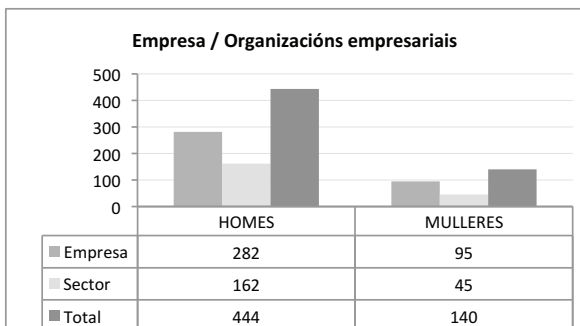
O número total de mulleres que participou na negociación de convenios este ano (Cadro 9.17) foi de 140 por parte das empresas e/ou organizacións empresariais (un 24% fronte a 444 homes, un 76%) e 323 por parte das organizacións sindicais (un 27% fronte a 865 homes, un 73%).

■ Cadro 9.17 Convenios asinados en 2013. Composición da comisión negociadora

	Empresa / Organizacións empresariais		Organizacións sindicais		Total	
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres
Empresa	282	95	647	201	929	296
Sector	162	45	218	122	380	167
TOTAL	444	140	865	323	1.309	463

Elaboración propia

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

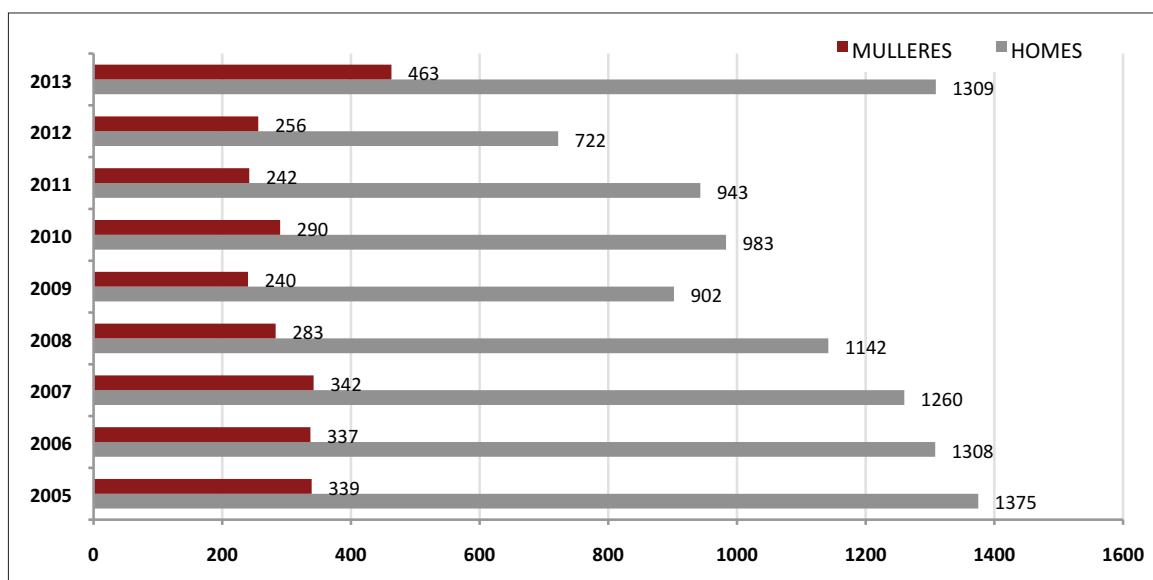
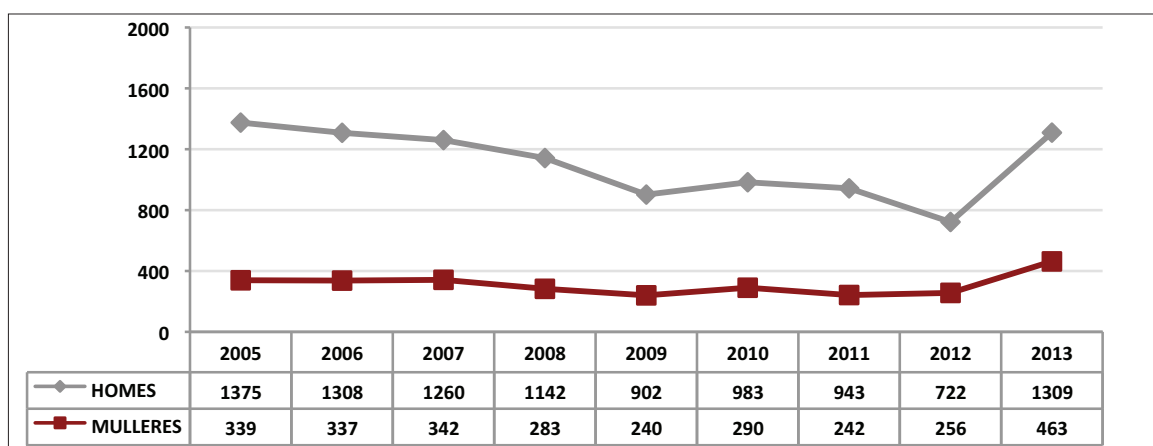
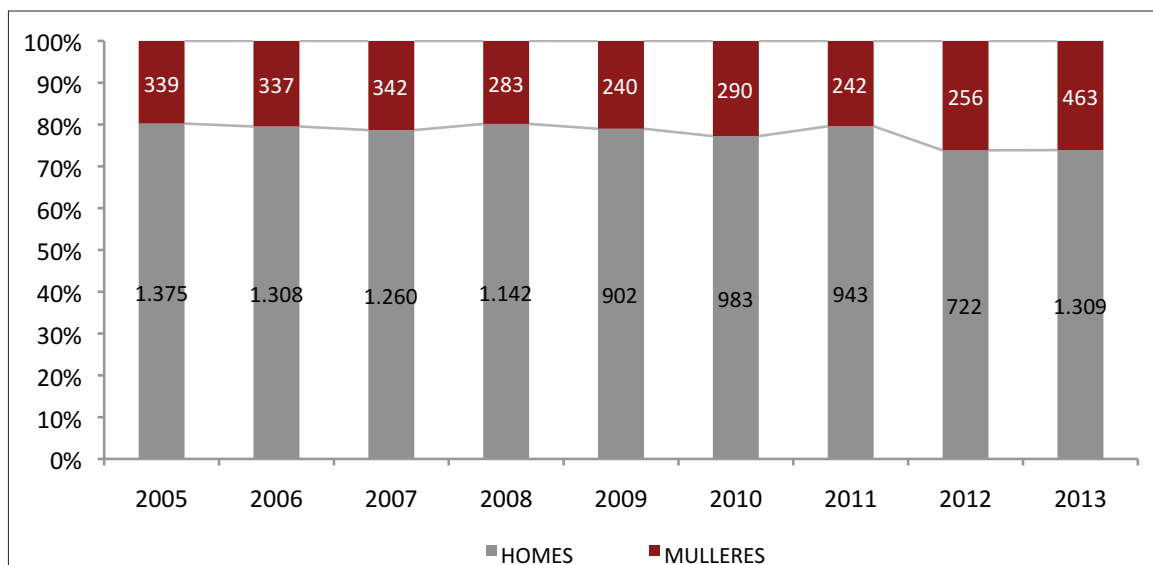

O Cadro 9.18 reflicte a evolución na composición das comisións negociadoras no período 2005 – 2013.

■ **Cadro 9.18** Composición das comisións negociadoras Galicia. 2005-2013

	Empresa / Organizacións empresariais		Organizacións sindicais		Total	
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres
Sector						
2005	194	43	293	82	487	125
2006	196	43	293	88	489	131
2007	168	27	251	75	419	102
2008	138	24	235	24	373	48
2009	90	20	149	59	239	79
2010	119	28	180	80	299	108
2011	139	35	193	46	332	81
2012	54	17	79	41	133	58
2013	162	45	218	122	380	167
Empresa						
2005	299	51	589	163	888	214
2006	275	36	544	170	819	206
2007	290	67	551	173	841	240
2008	266	61	503	174	769	235
2009	213	37	450	124	663	161
2010	207	47	477	135	684	182
2011	192	41	419	120	611	161
2012	190	50	399	148	589	198
2013	282	95	647	201	929	296
TOTAL						
2005	493	94	882	245	1375	339
2006	471	79	837	258	1308	337
2007	458	94	802	248	1260	342
2008	404	85	738	198	1142	283
2009	303	57	599	183	902	240
2010	326	75	657	215	983	290
2011	331	76	612	166	943	242
2012	244	67	478	189	722	256
2013	444	140	865	323	1309	463

Elaboración propia
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

9.5 Réxime económico

9.5.1 Incremento salarial medio ponderado

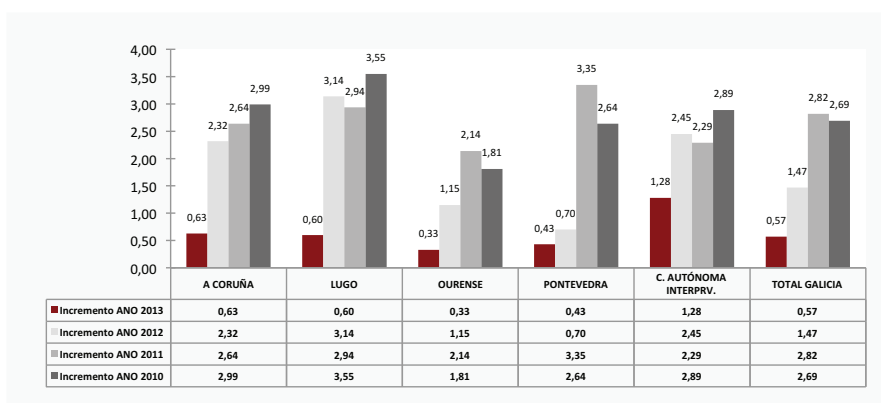
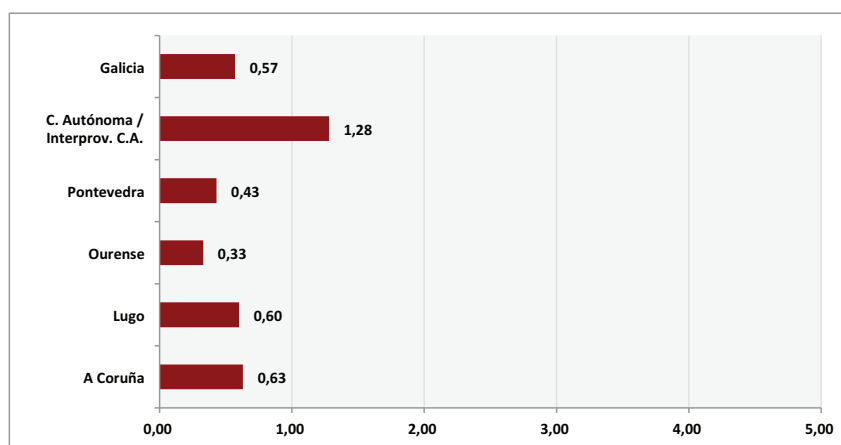
A media ponderada do incremento salarial pactado en 2013 en Galicia foi do 0,57% (Cadro 9.19).

■ **Cadro 9.19** Evolución da media ponderada do incremento salarial pactado. Por provincias. Galicia. 2010-2013

	Convenios sector				Revisións sector				Convenios empresa				Revisións empresa				Media total			
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013
A Coruña	2,42	2,40	0,07	0,62	3,16	3,43	3,38	-	2,53	1,98	1,75	0,54	3,81	3,26	3,20	2,72	2,99	2,64	2,32	0,63
Lugo	3,44	2,95	-	0,60	3,66	2,73	3,17	-	2,98	3,02	1,85	0,62	3,27	3,63	3,14	0,52	3,55	2,94	3,14	0,60
Ourense	1,57	1,87	0,05	0,31	2,30	3,97	2,50	-	1,79	2,47	2,30	0,82	-	-	1,76	-	1,81	2,14	1,15	0,33
Pontevedra	3,17	2,71	0,55	0,41	2,48	4,05	-	0,50	2,62	2,40	1,18	0,63	2,64	2,42	1,77	1,86	2,64	3,35	0,70	0,43
C. Autónoma / Interprov. C.A.	0,80	2,62	2,43	0,96	2,86	2,99	2,40	3,05	3,58	1,63	2,79	0,30	2,35	-	-	-	2,89	2,29	2,45	1,28
Galicia	2,28	2,42	0,74	0,53	2,83	3,79	3,08	1,93	2,78	2,05	1,41	0,56	3,01	2,52	2,10	2,21	2,69	2,82	1,47	0,57

Elaboración propia

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

Esta media ponderada está calculada tendo en conta o incremento salarial indicado en porcentaxe nos convenios asinados e revisados este ano e as cláusulas de revisión salarial que recollen o 18,46% dos convenios asinados e o 23,08% dos revisados.

O tipo de incremento que se pacta maioritariamente consiste en sinalar unha porcentaxe concreta ou fixalo en función do IPC (IPC previsto ou real do ano 2013 ou IPC real do ano anterior ou unha porcentaxe destes).

Fíxase nalgúns convenios o incremento ou unha parte del de xeito variable sinalando como parámetros para a súa consecución entre outros os beneficios e a produtividade.

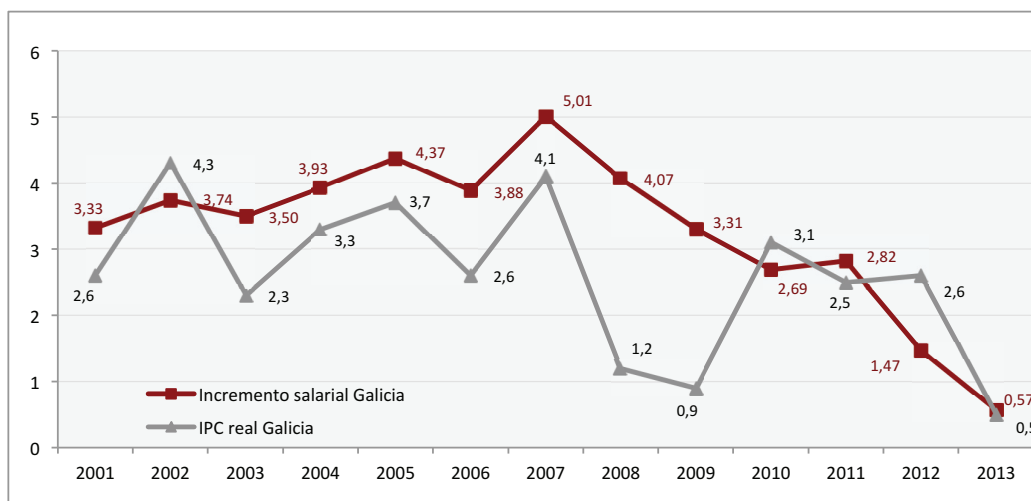
Este incremento é lixeiramente superior ao IPC galego de 2013 que foi do 0,5 e tamén ao estatal que foi do 0,3.

O Cadro 9.20 amosa a evolución do incremento salarial pactado en relación co IPC en Galicia no período 2001 – 2013.

■ Cadro 9.20 Evolución do incremento salarial pactado e relación co IPC. Galicia

	Incremento salarial Galicia	IPC real Galicia
2001	3,33	2,6
2002	3,74	4,3
2003	3,50	2,3
2004	3,93	3,3
2005	4,37	3,7
2006	3,88	2,6
2007	5,01	4,1
2008	4,07	1,2
2009	3,31	0,9
2010	2,69	3,1
2011	2,82	2,5
2012	1,47	2,6
2013	0,57	0,5

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais e INE

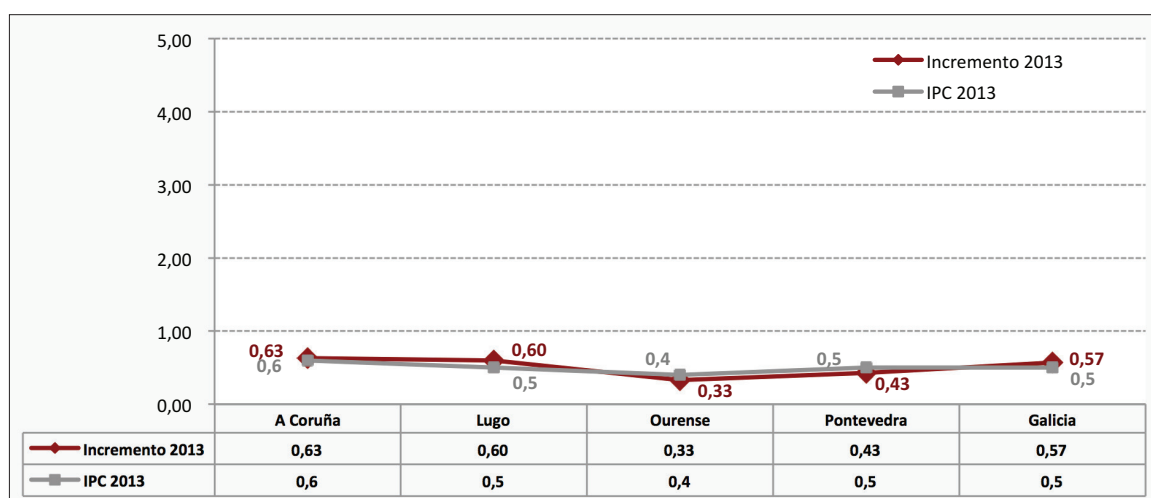

No Cadro 9.20bis pode observarse a comparativa do incremento salarial pactado en relación co IPC por provincias.

■ **Cadro 9.20 bis Comparativa incremento salarial pactado e IPC por provincias**

	Incremento 2013	IPC 2013
A Coruña	0,63	0,6
Lugo	0,60	0,5
Ourense	0,33	0,4
Pontevedra	0,43	0,5
Galicia	0,57	0,5

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais e INE

Segundo se pode apreciar no Cadro 9.21, por sectores económicos o incremento na industria foi do 0,52%, nos servizos do 0,58% e na construción do 0,60.

■ **Cadro 9.21 Media ponderada do incremento salarial pactado. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2013**

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Agric. e Pesca	-	-	-	-	-	-
Industria	2,71	0,57	0,71	1,57	0,29	0,52
Construción	-	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
Servizos	0,94	0,65	0,56	0,09	0,51	0,58
Total	1,28	0,63	0,60	0,33	0,43	0,57

Elaboración propia

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

○ Cadro 9.21 bis recolle os incrementos por provincias e seccións da CNAE 2009

■ **Cadro 9.21 bis Incremento salarial pactado nos convenios colectivos asinados e revisados. Por provincias e seccións da CNAE 2009. Galicia. 2013**

TOTAL CONVENIOS ASINADOS E REVISADOS EN 2013		C. Autónoma/ Interprov.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
SECCIÓN CNAE 2009							
A	Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	-	-	-	-	-	-
B	Industrias extractivas	2,90	-	-	-	0,75	2,88
C	Industria manufacturera	1,50	0,48	0,83	1,42	0,28	0,37
D	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	-	-	-	-	-	-
E	Fornecemento de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descontaminación	-	1,08	-0,16	2,90	0,68	0,95
F	Construción	-	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
G	Comercio por xunto e ao retalto; reparación de vehículos de motor e motocicletas	0,48	0,75	0,63	0,10	0,48	0,48
H	Transporte e almacenamento	0,00	0,00	3,59	0,00	1,37	0,61
I	Hostalería	-	0,30	0,00	-	0,04	0,30
J	Información e comunicacións	0,00	-	0,00	-	-	0,00
K	Actividades financeiras e de seguros	-	-	-	-	-	-
L	Actividades inmobiliarias	-	-	-	-	-	-
M	Actividades profesionais, científicas e técnicas	1,00	-	-	-	-	1,00
N	Actividades administrativas e servizos auxiliares	0,00	0,78	0,56	0,00	0,00	0,70
O	Administración Pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	-	0,00	-	-	0,00	0,00
P	Educación	0,00	-	-	-	-	0,00
Q	Actividades sanitarias e de servizos sociais	2,33	1,32	-	0,60	-	1,79
R	Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	0,00	0,50	-	-	-0,45	-0,01
S	Outros servizos	3,50	0,00	-	-	0,00	3,19
T	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico; actividades dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio	-	-	-	-	-	-
U	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	-	-	-	-	-	-

Elaboración propia

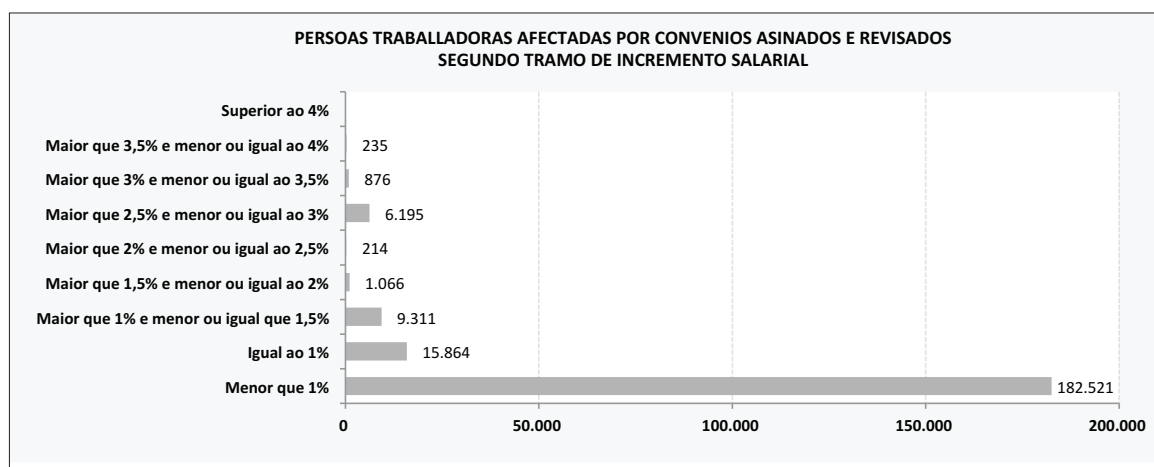
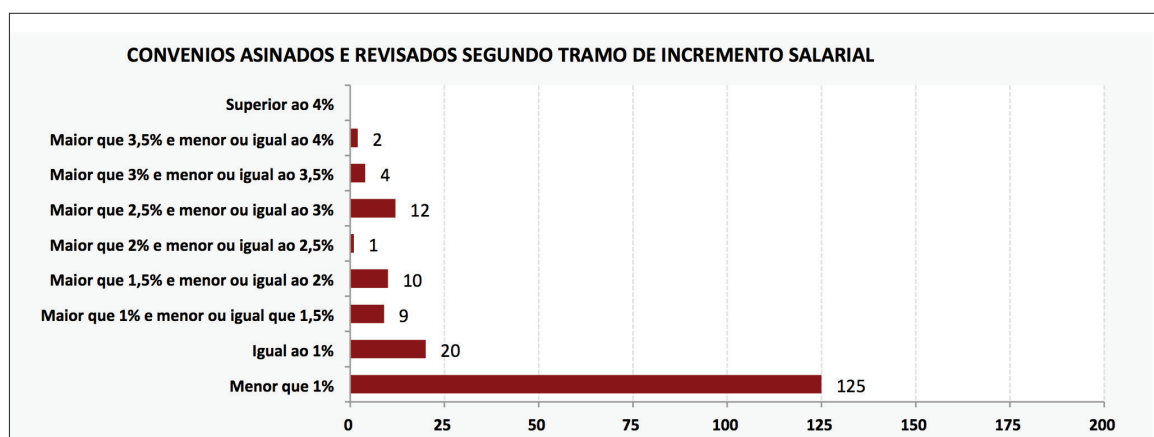
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

Segundo reflicte o Cadro 9.22a, o tramo de incremento salarial “Menor que 1%” é no que se atopa o maior número de convenios asinados e revisados este ano en Galicia e é tamén o tramo que agrupa o maior número de persoas traballadoras afectadas.

■ Cadro 9.22a **Convenios colectivos asinados e revisados**
Por tramo de aumento salarial pactado. Incremento final
Porcentaxe sobre o total negociado. Galicia. 2013

Aumento salarial	Convenios / Revisións	% sobre o total	Empresas	% sobre o total	Traballadores/as	% sobre o total
Total convenios asinados e revisados	208		35.524		248.959	
Subtotal de convenios con incremento en %	183	87,98%	26.934	75,82%	216.282	86,87%
Menor que 1%	125	60,10%	21.692	61,06%	182.521	73,31%
Igual ao 1%	20	9,62%	3.843	10,82%	15.864	6,37%
Maior que 1% e menor ou igual que 1,5%	9	4,33%	756	2,13%	9.311	3,74%
Maior que 1,5% e menor ou igual ao 2%	10	4,81%	10	0,03%	1.066	0,43%
Maior que 2% e menor ou igual ao 2,5%	1	0,48%	1	0,00%	214	0,09%
Maior que 2,5% e menor ou igual ao 3%	12	5,77%	327	0,92%	6.195	2,49%
Maior que 3% e menor ou igual ao 3,5%	4	1,92%	303	0,85%	876	0,35%
Maior que 3,5% e menor ou igual ao 4%	2	0,96%	2	0,01%	235	0,09%
Superior ao 4%		0,00%		0,00%		0,00%

Elaboración propia
 Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

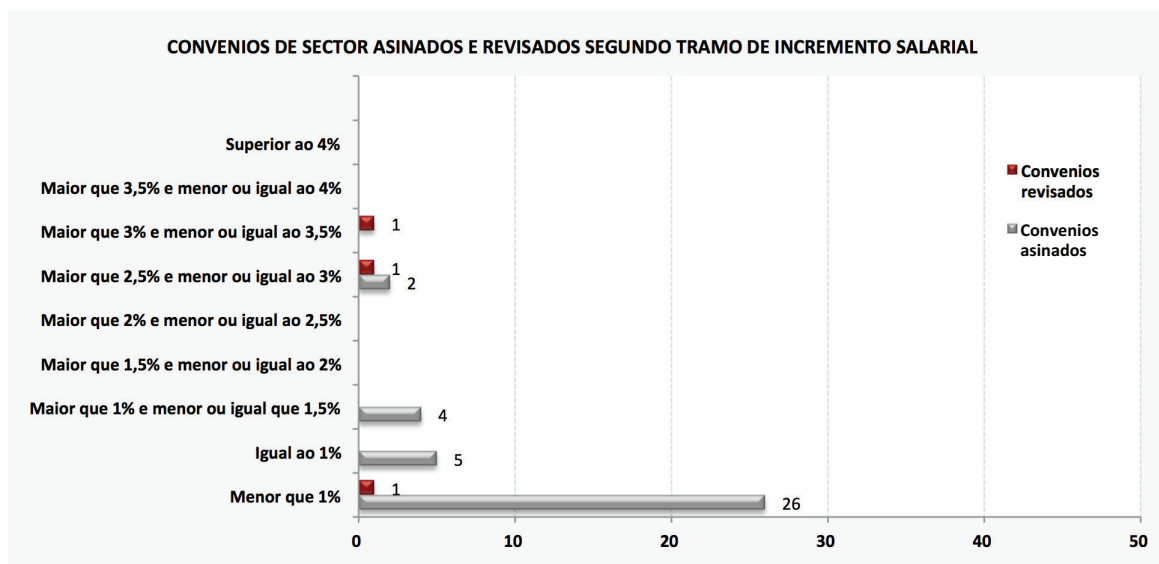

Nos Cadros 9.22b e 9.22c poden apreciarse os tramos dos incrementos pactados nos convenios asinados e revisados de sector e de empresa.

■ **Cadro 9.22b** **Convenios de sector asinados e revisados**
Por tramo de aumento salarial pactado. Incremento final
Porcentaxe sobre o total de sector negociado. Galicia. 2013

Aumento salarial	CONVENIOS DE SECTOR ASINADOS				CONVENIOS DE SECTOR REVISADOS			
	Convenios Sector	% sobre o total	Traballad.	% sobre o total	Revisións Sector	% sobre o total	Traballad.	% sobre o total
Total convenios sector	41		225.282		3		5.682	
Subtotal de convenios con incremento en %	37	90,24%	195.082	86,59%	3	100,00%	5.682	100,00%
Menor que 1%	26	63,41%	169.801	75,37%	1	33,33%	2.500	44,00%
Igual ao 1%	5	12,20%	13.756	6,11%		0,00%		0,00%
Maior que 1% e menor ou igual que 1,5%	4	9,76%	8.500	3,77%		0,00%		0,00%
Maior que 1,5% e menor ou igual ao 2%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%
Maior que 2% e menor ou igual ao 2,5%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%
Maior que 2,5% e menor ou igual ao 3%	2	4,88%	3.025	1,34%	1	33,33%	2.400	42,24%
Maior que 3% e menor ou igual ao 3,5%		0,00%		0,00%	1	33,33%	782	13,76%
Maior que 3,5% e menor ou igual ao 4%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%
Superior ao 4%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%

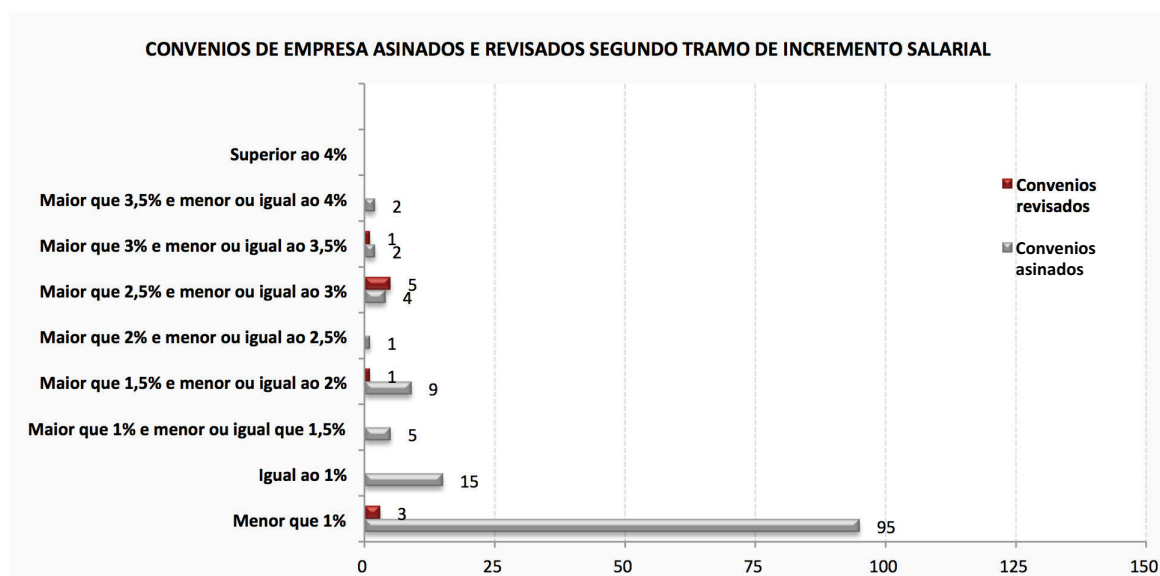
Elaboración propia
 Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

■ Cadro 9.22c **Convenios de sector asinados e revisados**
Por tramo de aumento salarial pactado. Incremento final
Porcentaxe sobre o total de sector negociado. Galicia. 2013

Aumento salarial	CONVENIOS DE SECTOR ASINADOS				CONVENIOS DE SECTOR REVISADOS			
	Convenios Empresa	% sobre o total	Traballad.	% sobre o total	Revisións Empresa	% sobre o total	Traballad.	% sobre o total
Total convenios empresa	154		17.390		10		605	
Subtotal de convenios con incremento en %	133	86,36%	14.913	85,76%	10	100,00%	605	100,00%
Menor que 1%	95	61,69%	10.107	58,12%	3	30,00%	113	18,68%
Igual ao 1%	15	9,74%	2.108	12,12%		0,00%		0,00%
Maior que 1% e menor ou igual que 1,5%	5	3,25%	811	4,66%		0,00%		0,00%
Maior que 1,5% e menor ou igual ao 2%	9	5,84%	1.039	5,97%	1	10,00%	27	4,46%
Maior que 2% e menor ou igual ao 2,5%	1	0,65%	214	1,23%		0,00%		0,00%
Maior que 2,5% e menor ou igual ao 3%	4	2,60%	317	1,82%	5	50,00%	453	74,88%
Maior que 3% e menor ou igual ao 3,5%	2	1,30%	82	0,47%	1	10,00%	12	1,98%
Maior que 3,5% e menor ou igual ao 4%	2	1,30%	235	1,35%		0,00%		0,00%
Superior ao 4%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%

Elaboración propia
 Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

9.5.2 Cláusulas de revisión salarial

Dos 208 convenios asinados ou revisados en 2013 teñen cláusula de revisión salarial 39, o 18,75%, e afectan a 102.926 persoas traballadoras (o 41,34%).

Isto supón, segundo se pode apreciar nos cadros 9.23 e 9.24, que o 18,46% dos convenios asinados e o 23,08% dos revisados este ano pactaron cláusulas de revisión salarial.

O número de persoas traballadoras ás que afectan estas cláusulas de revisión salarial supón o 41,36% nos convenios asinados e o 40,59% nos revisados.

■ Cadro 9.23

Convenios colectivos asinados con cláusula de revisión salarial. Galicia. 2013

	EMPRESA		SECTOR		TOTAL	
	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
C. Autónoma / Interprov. C.A.						
Núm. Convenios	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Núm. Traballad.	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Homes	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Mulleres	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
A Coruña						
Núm. Convenios	8	17,78%	5	45,45%	13	23,21%
Núm. Traballad.	943	25,26%	55.845	54,93%	56.788	53,88%
Homes	516	13,82%	43.576	42,86%	44.092	41,84%
Mulleres	427	11,44%	12.269	12,07%	12.696	12,05%
Lugo						
Núm. Convenios	5	29,41%	0	0,00%	5	23,81%
Núm. Traballad.	320	18,45%	0	0,00%	320	3,91%
Homes	308	17,76%	0	0,00%	308	3,76%
Mulleres	12	0,69%	0	0,00%	12	0,15%
Ourense						
Núm. Convenios	1	11,11%	2	33,33%	3	20,00%
Núm. Traballad.	480	25,36%	5.025	27,42%	5.505	27,23%
Homes	452	23,88%	4.294	23,43%	4.746	23,47%
Mulleres	28	1,48%	731	3,99%	759	3,75%
Pontevedra						
Núm. Convenios	10	13,70%	5	31,25%	15	16,85%
Núm. Traballad.	2.111	30,47%	35.650	39,42%	37.761	38,79%
Homes	1.572	22,69%	27.670	30,60%	29.242	30,04%
Mulleres	539	7,78%	7.980	8,82%	8.519	8,75%
Galicia						
Núm. Convenios	24	15,58%	12	29,27%	36	18,46%
Núm. Traballad.	3.854	22,16%	96.520	42,84%	100.374	41,36%
Homes	2.848	16,38%	75.540	33,53%	78.388	32,30%
Mulleres	1.006	5,78%	20.980	9,31%	21.986	9,06%

Elaboración propia

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

■ Cadro 9.24

Convenios colectivos revisados con cláusula de revisión salarial. Galicia. 2013

	EMPRESA		SECTOR		TOTAL	
	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
C. Autónoma / Interprov. C.A.						
Núm. Convenios	-	-	-	0,00%	0	0,00%
Núm. Traballad.	-	-	-	0,00%	0	0,00%
Homes	-	-	-	0,00%	0	0,00%
Mulleres	-	-		0,00%	0	0,00%
A Coruña						
Núm. Convenios	1	50,00%	-	-	1	50,00%
Núm. Traballad.	25	6,91%	-	-	25	6,91%
Homes	25	6,91%	-	-	25	6,91%
Mulleres	0	0,00%	-	-	0	0,00%
Lugo						
Núm. Convenios	-	0,00%	-	-	0	0,00%
Núm. Traballad.	-	0,00%	-	-	0	0,00%
Homes	-	0,00%	-	-	0	0,00%
Mulleres	-	0,00%	-	-	0	0,00%
Ourense						
Núm. Convenios	-	-	-	-	-	-
Núm. Traballad.	-	-	-	-	-	-
Homes	-	-	-	-	-	-
Mulleres	-	-	-	-	-	-
Pontevedra						
Núm. Convenios	1	16,67%	1	100,00%	2	28,57%
Núm. Traballad.	27	15,98%	2.500	100,00%	2.527	94,68%
Homes	23	13,61%	2.000	80,00%	2.023	75,80%
Mulleres	4	2,37%	500	20,00%	504	18,88%
Galicia						
Núm. Convenios	2	20,00%	1	33,33%	3	23,08%
Núm. Traballad.	52	8,60%	2.500	44,00%	2.552	40,59%
Homes	48	7,93%	2.000	35,20%	2.048	32,58%
Mulleres	4	0,66%	500	8,80%	504	8,02%

Elaboración propia

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

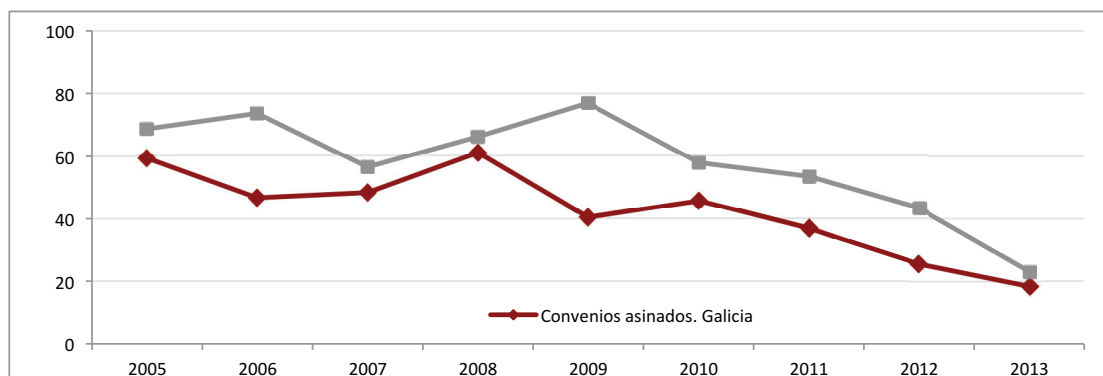
O tipo de cláusula que se recolle na maioría dos convenios está vinculado ao IPC e fai referencia á compensación no caso de que exista diferenza entre o IPC real do ano e o previsto inicialmente. Indícase ás veces que operará a cláusula cando o IPC real supere unha determinada porcentaxe.

Outro tipo de cláusulas recollen o sinalado no AENC ou establecen a cláusula condicionada á existencia de beneficios da empresa.

Os Cadros 9.25a e 9.25b recollen a evolución dos convenios asinados e revisados con cláusula de revisión salarial no período 2005 – 2013.

■ **Cadro 9.25a** **Convenios asinados e revisados con cláusula de revisión salarial (%). Período 2005 - 2013**

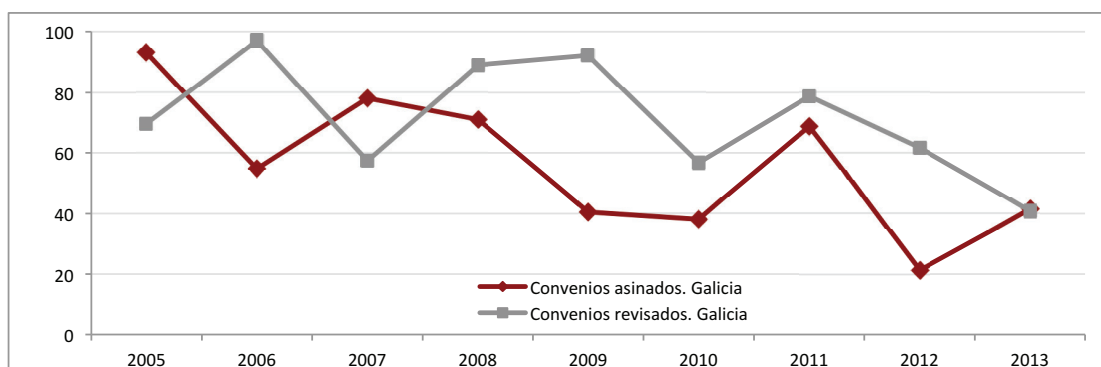
Cláusulas revisión salarial (Porcentaxe convenios)	Período de referencia								
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Convenios asinados. Galicia	59,17	46,63	48,21	60,92	40,37	45,58	36,97	25,64	18,46
Convenios revisados. Galicia	68,52	73,44	56,36	66,04	76,71	57,69	53,33	43,33	23,08

Traballadores/as con cláusula de revisión salarial (%). Período 2005 - 2013

Cláusulas revisión salarial (Porcentaxe traballadores)	Período de referencia								
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Convenios asinados. Galicia	93,13	54,68	78,02	70,87	40,31	38,02	68,61	21,33	41,36
Convenios revisados. Galicia	69,46	97,05	57,33	89,01	92,25	56,66	78,68	61,61	40,59

Elaboración propia
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

■ **Cadro 9.25b** Evolución dos convenios colectivos asinados con cláusula de revisión salarial
Por provincias. Galicia. 2005 - 2013

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2005	1	25,0	9	100,0	11	91,7	7	53,9	10	83,3	38	76,0
2006	0	0,0	7	70,0	5	100,0	4	30,8	8	66,7	24	57,1
2007	1	25,0	8	80,0	3	60,0	5	55,6	10	76,9	27	65,9
2008	4	80,0	7	87,5	9	100,0	7	58,3	7	77,8	34	79,1
2009	1	25,0	3	75,0	1	33,3	5	50,0	5	55,6	15	50,0
2010	1	25,0	3	50,0	2	66,7	3	37,5	6	66,7	15	50,0
2011	0	0,0	3	100,0	4	57,1	3	33,3	2	66,7	12	46,2
2012	0	0,0	0	0,0	-	-	1	25,0	1	25,0	2	14,3
2013	0	0,0	5	45,5	0	0,0	2	33,3	5	31,3	12	29,3
Empresa												
2005	4	57,1	28	54,9	11	47,8	11	44,0	37	59,7	91	54,2
2006	8	50,0	17	37,0	8	57,1	2	13,3	31	51,7	66	43,7
2007	5	62,5	21	47,7	16	66,7	5	35,7	20	31,3	67	43,5
2008	3	42,9	18	62,1	17	73,9	5	35,7	29	50,0	72	55,0
2009	4	44,4	22	57,9	2	25,0	4	40,0	18	27,3	50	38,2
2010	4	57,1	14	46,7	12	75,0	4	40,0	18	33,3	52	44,4
2011	2	28,6	10	33,3	6	75,0	2	20,0	12	31,6	32	34,4
2012	2	40,0	8	27,6	4	40,0	1	33,3	13	23,2	28	27,2
2013	0	0,0	8	17,8	5	29,4	1	11,1	10	13,7	24	15,6
Total 2013	0	0,0	13	23,2	5	23,8	3	20,0	15	16,9	36	18,5

Evolución dos convenios colectivos revisados con cláusula de revisión salarial
Por provincias. Galicia. 2005 - 2013

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2005	2	100,0	11	84,6	4	100,0	1	16,7	7	87,5	25	75,8
2006	0	0,0	7	100,0	9	90,0	3	42,9	8	80,0	27	77,1
2007	1	100,0	4	66,7	4	80,0	2	25,0	6	66,7	17	58,6
2008	2	66,7	7	77,8	2	66,7	1	20,0	8	66,7	20	62,5
2009	4	100,0	10	83,3	10	83,3	2	25,0	8	100,0	34	77,3
2010	5	71,4	5	83,3	5	71,4	3	42,9	2	50,0	20	64,5
2011	2	50,0	4	57,1	2	66,7	2	50,0	5	71,4	15	60,0
2012	0	0,0	1	50,0	4	57,1	3	75,0	-	-	8	50,0
2013	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100,0	1	33,3
Empresa												
2005	0	0,0	5	100,0	4	100,0	0	0,0	3	37,5	12	57,1
2006	1	50,0	7	100,0	5	100,0	3	50,0	4	44,4	20	69,0
2007	2	50,0	5	83,3	2	50,0	0	0,0	5	55,6	14	53,9
2008	2	66,7	5	100,0	3	60,0	2	100,0	3	50,0	15	71,4
2009	3	75,0	9	100,0	5	55,6	1	100,0	4	66,7	22	75,9
2010	2	50,0	4	80,0	3	60,0	0	0,0	1	14,3	10	47,6
2011	-	-	4	80,0	4	57,1	-	-	1	12,5	9	45,0
2012	-	-	0	0,0	2	66,7	1	50,0	2	28,6	5	35,7
2013	-	-	1	50,0	-	-	-	-	1	16,7	2	20,0
Total 2013	-	-	1	50,0	-	-	-	-	2	28,6	3	23,1

Elaboración propia
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

No Cadro 9.26 aparece recollida unha relación dos convenios asinados e revisados este ano. Tamén se indica o incremento salarial dos convenios que o sinalan de xeito porcentual e se teñen cláusula de revisión salarial.

■ **Cadro 9.26** **Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados. Por provincias. Galicia 2013**

Convenios de sector asinados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
CARPINTERÍA E EBANISTERÍA - [Código anterior 1500805]	0,80	SI	0,80
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN - [Código anterior 1500295]	0,75		0,75
COMERCIO VARIO DA PROVINCIA DA CORUÑA - [Código anterior 1503955]			
CONSTRUCCIÓN - [Código anterior 1500395]	0,60	SI	0,60
ELABORACIÓN E INSTALACIÓN DE PEDRA E MÁRMORE - [Código anterior 1500985]	0,50		0,50
ESTABLECEMENTOS SANITARIOS DE HOSPITALIZACIÓN, ASISTENCIA, CONSULTA E LABORATORIOS DE ANÁLISES CLÍNICAS - Sanidade privada - [Código anterior 1500545]	1,00	SI	1,30
HOSTALERÍA - [Código anterior 1500745]	0,00	SI	0,30
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS - [Código anterior 1500945]	0,80		0,80
OFICINAS E DESPACHOS - [Código anterior 1501075]	1,00		1,00
PANADERÍAS - Código anterior 1501085	0,00		0,00
PINTURA - [Código anterior 1501185]	0,60	SI	0,60
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,62			

Convenios de sector asinados. Lugo	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
COMERCIO DE MATERIAIS DE CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO - [Código anterior 2700175]	0,60		0,60
EDIFICACIÓN E OBRAS PÚBLICAS (Construcción) - [Código anterior 2700255]	0,60		0,60
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS - [Código anterior 2700335]	0,60		0,60
MATERIAIS E PREFABRICADOS PARA A CONSTRUCCIÓN - [Código anterior 2700395]	0,60		0,60
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,60			

Convenios de sector asinados. Ourense	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN - [Código anterior 3200545]	0,50		0,50
COMERCIO DE MATERIAIS PARA A CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO - [Código anterior 3200965]	0,00		0,00
CONSTRUCCIÓN - [Código anterior 3200155]	0,60	SI	0,60
FABRICANTES DE MOBLES, CARPINTERÍA, TAPIERÍA E EBANISTERÍA - [Código anterior 3200185]	0,40		0,40
PANADERÍAS - [Código anterior 3200265]	2,90	SI	2,90
TRANSPORTE DE MERCADORÍAS POR ESTRADA - [Código anterior 3200435]	0,00		0,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,31			

■ **Cadro 9.26** **Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados.**
(continuación) **Por provincias. Galicia 2013**

Convenios de sector asinados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
AXENCIAS MARÍTIMAS - [Código anterior 3600044]	1,00	SI	1,00
CARPINTERÍA DE RIBEIRA - [Código anterior 3600205]		SI	
CARPINTERÍA, EBANISTERÍA E ACTIVIDADES AFÍNS - [Código anterior 3600215]		SI	
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN - [Código anterior 3600315]	0,25		0,25
COMERCIO DE BAZARES, VENDA DE XOGUETES, ARTIGOS DE REGALO, ADORNO E RECLAMO - [Código anterior 3600325]	0,50		0,50
COMERCIO DE MOBLES - [Código anterior 3600355]	0,50		0,50
COMERCIO DO METAL - [Código anterior 3600365]	1,00		1,00
COMERCIO RETALLISTA TÉXTIL - [Código anterior 3600375]	1,00		1,00
CONSTRUCCIÓN - [Código anterior 3600435]	0,60	SI	0,60
EMPRESAS DO METAL SEN CONVENIO PROPIO (siderometal) - [Código anterior 3601155]	0,00		0,00
HOSTALERÍA - [Código anterior 3600765]		SI	
INDUSTRIAS DE BEBIDAS REFRESCANTES - [Código anterior 3600165]	1,50		1,50
INDUSTRIAS E DESPACHOS DE PANIFICACIÓN, CONFEITEIRÍAS, PASTELERÍAS, REPOSTERÍAS E PRATOS PREPARADOS (Confeiteirías e panaderías) - [Código anterior 3604185]	1,15		1,15
INDUSTRIAS VINÍCOLAS OU ADEGAS, COMERCIO DE VIÑO, LICOREIRAS E VITICULTURA NAS ADEGAS DE PONTEVEDRA (INDUSTRIAS E COMERCIO VITIVINÍCOLAS) - [Código anterior 3600815]	0,60		0,60
MANUFACTURAS E COMERCIO DE VIDRO PLANO - [Código anterior 3600945]	0,50		0,50
REMATANTES E SERRADOIROS DE MADEIRAS - [Código anterior 3601075]	1,25		1,25
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,41			

Convenios de sector asinados. Comunidade Autónoma	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
EDITORIAIS - [Código anterior 8200425]	0,00		0,00
INSTALACIÓNS DEPORTIVAS E XIMNASIOS DA COMUNIDADE AUTÓNOMA DE GALICIA - [Código anterior 8201065]	0,00		0,00
RESIDENCIAS PRIVADAS DA TERCEIRA IDADE - [Código anterior 8200475]	2,90		2,90
TRANSPORTE DE ENFERMOS/AS E ACCIDENTADOS/AS EN AMBULANCIA NA COMUNIDADE AUTÓNOMA DE GALICIA - [Código anterior 8200895]	1,00		1,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,96			

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE SECTOR ASINADOS TOTAL GALICIA			
0,53			

■ **Cadro 9.26** **Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados.**
(continuación) **Por provincias. Galicia 2013**

Convenios de sector revisados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
-			
Convenios de sector revisados. Lugo	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
-			
Convenios de sector revisados. Ourense	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
-			
Convenios de sector revisados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
COMERCIO DE MATERIAIS DE CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO - [Código anterior 3600345]	0,50	SI	0,50
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,50			
Convenios de sector revisados. Comunidade Autónoma	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
LOUSAS DE OURENSE E LUGO - [Código anterior 8200215]	2,90		2,90
POMPAS FÚNEBRES - [Código anterior 8200565]	3,50		3,50
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
3,05			
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE SECTOR REVISADOS			
TOTAL GALICIA 1,93			

■ **Cadro 9.26**
(continuación)

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados.
Por provincias. Galicia 2013

Convenios de sector asinados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ACERSA HIERROS, SL	0,00		0,00
ACTEMSA, S.A. - [Código anterior 1504352]	0,62		0,62
ARTEIXO TELECOM, S.A. - [Código anterior 1503792]	0,00	SI	0,00
ASEMBLEA PROVINCIAL CRUZ ROJA ESPAÑOLA - [Código anterior 1503971]	2,00		2,00
BABCOCK KOMMUNAL MBH e TÉCNICAS MEDIO AMBIENTALES TECMED, S.A. - UTE (ALBADA) - Planta de tratamento de RSU da Coruña - [Código anterior 1504162]	0,00		0,00
BAJAMAR SÉPTIMA, S.A. - [Código anterior 1503182]	0,00		0,00
CLECE, S.A. - Limpeza do Complexo Hospitalario Universitario de Santiago de Compostela (Hospital Clínico, Hospital Gil Casares, Hospital Médico Cirúrxico de Conxo e Psiquiátrico de Conxo) - [Antes MACONSI, S.L. - Código anterior 1503481]	0,00	SI	0,00
CONCELLO DE CAMBRE - Persoal laboral - [Código anterior 1503082]	0,00	SI	0,00
CONCELLO DE CULLEREDO - Acordo regulador funcionarios	0,00		0,00
CONCELLO DE CULLEREDO - Persoal laboral - [Código anterior 1503252]	0,00		0,00
CONCELLO DE MUGARDOS - Persoal funcionario	0,00		0,00
CONCELLO DE MUGARDOS - Persoal laboral	0,00		0,00
CONCELLO DE OROSO - Persoal laboral - [Código anterior 1504592]	0,00		0,00
DISTRIGALICIA, S.L. - [Código anterior 1504762]	0,00		0,00
EMPRESA MIXTA DE AUGAS DE FERROL, S.A. - EMAFESA - [Código anterior 1504052]	0,00		0,00
EMPRESA MUNICIPAL AGUAS DE LA CORUÑA, S.A. - EMALCSA - [Código anterior 1500502]	0,00		0,00
FERROATLÁNTICA, S.A.U. - Factorías de CEE-DUMBRÍA e CENTRAIS HIDROELÉCTRICAS - [Código anterior 1501321]	0,50		0,50
FOMENTO DE CONSTRUCCIONES Y CONTRATAS, S.A. - Servizo de xestión de residuos sólidos e asimilables da Mancomunidade de Concellos da Serra do Barbanza - [Código anterior 1504551]	0,00		0,00
GALLEGA DE CONSULTING, S.A. - GALCOSA - [Código anterior 1500662]	3,00		3,00
GONZÁLEZ ESTALOTE Y OTRO, CB			
HIJOS DE JOSÉ PAN DE SORALUCE, S.A.	0,00		0,00
HOTEL HESPERIA - PEREGRINO (HOTELERA DEL NOROESTE, S.A.) - [Código anterior 1502331 e 1503222]	0,00		0,00
HOTEL HESPERIA FINISTERRE, S.A. (HOTELERA DEL NOROESTE, S.A.) - [Código anterior 1500761 e 1500762]	0,00		0,00
HOTEL NH ATLÁNTICO (NH HOTELES ESPAÑA S.L.)	0,00		0,00
HOTELERAS 2012, S.L. (MOTEL VENUS A CORUÑA)			
INDASA (Industrial de Acabados, S.A.) - Centros de Navantia en Fene e Ferrol	2,00	SI	2,00
INDUSTRIAS DEL TABLERO, S.A. - INTASA - [Código anterior 1502862]	1,00		1,00
ISOWAT MADE, S.L. e ISOWAT ELECTRIC ENGINEERING, S.L.			
LAVAMAR, S.A.	0,00		0,00
LIMPIEZAS XALO, S.L. - Limpeza viaria do concello de Culleredo - [Código anterior 1504131]	3,40		3,40
MANTENIMIENTOS INTEGRALES DE FERROL, S.L.- MAINFER (Centro de traballo de NAVANTIA - Ferrol - antes Izar) - [Código anterior 1503581]	0,00		0,00
MEGASA SIDERÚRGICA, S.L. - [Código anterior 1503362]	1,50		1,50
Persoal de xardinería do centro de traballo de Santiago de Compostela - CESPA S.A.	3,25	SI	3,25
SEVERIANO SERVICIO MÓVIL, S. A. - Persoal de arquivo - [Código anterior 1504001]	0,50		0,50
SEVERIANO SERVICIO MÓVIL, S.A. - PLATAFORMA NEGREIRA	0,50	SI	0,50
SOGAMA - Persoal do edificio de oficinas do Complexo Medioambiental de Cerceda - [Código anterior 1504112]	0,00		0,00
SPORTING CLUB CASINO DE A CORUÑA - [Código anterior 1502652]			
TRANVIAS DEL FERROL, S.A. - [Código anterior 1501552]	0,00		0,00
TURISMOS MOTOR, S.A. - TUMOSA (Centro de traballo de Oleiros) - [Código anterior 1502892]	2,00	SI	2,00
UNIÓN DE EMPRESAS MADERERAS, S.A. - UNEMSA - [Código anterior 1501572]	1,00		1,00
UNIVERSIDADE DA CORUÑA - Persoal laboral - [Código anterior 1503610]			
URBASER, S.A. - Limpeza pública viaria e de praias no Concello de Sada	0,00		0,00
URBASER, S.A. (antes TÉCNICAS MEDIOAMBIENTALES - TECMED, S.A.) - Limpeza pública viaria e recollida de residuos sólidos urbanos no concello de Santiago de Compostela [Código anterior 1501251]	0,00	SI	0,14
VULCAROL, S.L. - Persoal da limpeza industrial da refinaría de Repsol Petróleo da Coruña - [Código anterior 1504171]	2,00		2,00
WORKING COLOURS, S.L.	0,00		0,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,54			

■ **Cadro 9.26**
(continuación)

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados.
Por provincias. Galicia 2013

Convenios de empresa asinados. Lugo	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ALUMINIO ESPAÑOL, S.A - ALÚMINA ESPAÑOLA, S.A. (ALCOA) - Centro de traballo de San Cibrao - [Código anterior 2700062]	1,00		1,00
ARBOREJARDIN, S.L.	0,00		0,00
ARMADORES DE BURELA, S.A. (ABSA) - [Código anterior 2700892]	1,00	SI	1,00
ASCAN EMPRESA CONSTRUCTOROA Y DE GESTIÓN S.A. [antes UTE CHANTADA (CELTA PRIX, S.L. SUFI, S.A.)] - Empresa concesionaria dos servizos públicos de limpeza viaria e recollida de lixo do concello de Chantada - [Código anterior 2700911]	0,00		0,00
CONSTRUCCIONES Y REPARACIONES GALAICO ASTURIANAS, S.A. (CYRGASA) - Centro de traballo de San Cibrao (Lugo) - [Código anterior 2700232]	0,60	SI	0,60
COTELSA - Colaboraciones Técnicas Eléctricas, S.A. - Centro de traballo de San Cibrao (Lugo) - [Código anterior 2700222]	0,60	SI	0,60
DOKESIM, SL - Persoal do servizo de limpeza do Hospital Lucus Augusti (HULA) - [antes Persoal de limpeza do Complexo Hospitalario Xeral - Calde, Centro de Especialidades e Hospital Provincial de San Xose (Limpiezas del Noroeste, S.A.) - Código anterior 2700680]	0,00		0,00
EL PROGRESO DE LUGO, S.L. - [Código anterior 2700272]	0,00		0,00
FOMENTO DE CONSTRUCCIONES Y CONTRATAS, S.A. - Servizo de limpeza viaria e recollida de lixo do concello de Monforte de Lemos - [Código anterior 2700861]	0,00	SI	0,20
GRUPO EUROPEO DE SERVICIOS DOAL - Servizo ORA do Concello de Lugo (anterior adxudicataria SETEX-APARKI, S.A.) - [Código anterior 2700652]	3,90		3,90
HOTEL SANTIAGO,S.L	0,00		0,00
LIMPIEZAS FARO, S.L. - Persoal de limpeza do Hospital Comarcal de Monforte de Lemos (antes VALORIZA FACILITIES, SAU e EULEN, S.A.) - [Código anterior 2700720]	0,00		0,00
LUCUS VIVA, S.L.			
REYMOGASA - Reparaciones y Montajes de Galicia, S.A.- Centro de traballo de San Cibrao (Lugo) - [Código anterior 2700462]	0,60	SI	0,60
URBASER, S.A (Centro de traballo de Lugo) - Empresa concesionaria dos servizos públicos de limpeza do Concello de Lugo - [Código anterior 2700452]	0,00		0,00
URBASER, S.A. - Servizos públicos de limpeza viaria e recollida de lixo do Concello de Vilalba - [Código anterior 2700851]	-3,00		-3,00
VEICAR, SL - Parques de bombeiros comarcais da provincia de Lugo			
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO 0,62			

Convenios de empresa asinados. Ourense	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ACORDO REGULADOR DAS CONDICIÓNS DE TRABALLO PARA AS/OS EMPREGADAS/OS PÚBLICOS DO CONCELLO DE OURENSE			
AGUAS DE CABREIROÁ, S.A. - [Códigos anteriores 3200012 e 8201042]	1,00		1,00
AUTOBUSES URBANOS DE OURENSE, S.L. (antes URBANOS DE OURENSE, UTE) - [Código anterior 3201082]	0,00		0,00
BENITO AREÁN, SL	1,00		1,00
CIMO, ENTIDADE PRESTADORA DE SERVIZOS - [Código anterior 3200902]	0,60		0,60
ECOURENSE UTE (FCC, COPASA e GESECO) - Limpeza e recollida pública no concello de Ourense - [Anterior adxudicataria URBASER, S.A. - Código anterior 3200662]	2,90		2,90
FAURECIA AUTOMOTIVE ESPAÑA, S.A. - Fábrica de Ourense - [Código anterior 3200442]	0,00	SI	0,00
OFICODE S.L.	0,00		0,00
UNIDAD DE VEHÍCULOS INDUSTRIALES, S.A. (UNVI, S.A.) - [Código anterior 3200722]	1,50		1,50
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO 0,82			

■ Cadro 9.26 **Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados.**
(continuación) **Por provincias. Galicia 2013**

Convenios de empresa asinados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ACTEGA Artística, S.A. (Sociedade unipersoal) - [Código anterior 3602982]	0,50		0,50
AGUASANA, S.L. - [Código anterior 3603822]	0,00		0,00
Aqualia - FCC VIGO U.T.E. Ley 18/1982 - Concesionaria do servizo de abastecemento e saneamento de augas de Vigo (antes SERAGUA-FCCSA UTE LEY 18/82) - [Código anterior 3603931]			
ASCAN EMPRESA CONSTRUCTORA Y DE GESTIÓN, SA - Concesionaria dos servizos públicos de recollida de lixos e limpeza viaria do Concello de Sanxenxo - [Código anterior 3603681 - Anterior concesionaria URBASER, SA]	2,90		2,90
ASOCIACIÓN DE ALDEAS INFANTILES SOS DE GALICIA - [Código anterior 3603142]			
AUTOBUSES DE PONTEVEDRA, S.A. - [Código anterior 3602282]	0,00		0,00
AUTOS ARCADE, S.L. - [Código anterior 3603331]	0,00		0,00
BORGWARNER EMISSIONS SYSTEMS SPAIN, S.L. - [Código anterior 3604502]	0,70	SI	0,70
CABLERÍAS AUTO, S.L. - [Código anterior 3604522]	1,50		1,50
CANGAS DE MORRAZO UTE (Aqualia Gestión Integral del Agua, S.A. e Fomento de Construcciones y Contratas, S.A. UTE) - Concesionaria do servizo municipal de abastecemento e saneamento de auga de Cangas de Morrazo - [Código anterior 3603812]	1,50	SI	1,50
CARCHIDEA, S.L. - [Código anterior 3602452]	0,00		0,00
CELTA DE ARTES GRÁFICAS, S.L. - [Código anterior 3603202]	0,00		0,00
CELTA PRIIX, S.L. - Servizo de recollida de lixo nos concellos de Vilanova de Arousa, Cambados e Meis - [Código anterior 3604541]			
CENTRO TECNOLÓGICO DE GRUPO COPO, S.L. - [Código anterior 3603802]		SI	
CESPA, S.A. - Persoal adscrito aos servizos de recollida de residuos sólidos urbanos e limpeza viaria do concello de Nigrán - [Código anterior 3602601]	0,50		0,50
CESPA, S.A. - Servizo de limpeza pública e interiores contratados co Concello de Pontevedra. - [Código anterior 3601101 e 3601102]	0,60		0,60
CESPA, SA - Persoal adscrito ao servizo de limpeza viaria, recollida RSU, transporte e desratización do Concello de Poio	1,00		1,00
CITIC HIC GÁNDARA CENSA, SAU (antes SANTAZ-CENSA SA) - [Código anterior 3601912]	4,00		4,00
CLUB DE CAMPO DE VIGO - [Código anterior 3600302]	0,00		0,00
CONCELLO DE RIBADUMIA - Acordo regulador funcionarios	0,00		0,00
CONCELLO DE RIBADUMIA - Persoal laboral	0,00		0,00
CONCELLO DE TOMIÑO - Acordo regulador funcionarios	0,00		0,00
CONCELLO DE TOMIÑO - Persoal laboral - [Código anterior 3603502]	0,00		0,00
CONCELLO DO PORRIÑO - Acordo regulador funcionarios	0,00		0,00
CONCELLO DO PORRIÑO - Persoal laboral	0,00		0,00
COPO IBÉRICA, S.A. - [Código anterior 3600452]	-5,00		-5,00
CORPORACIÓN ALIMENTARIA PEÑASANTA, S.A. (Centro de traballo de Vilagarcía de Arousa)-CAPSA - (Antes LARSA)	1,00		1,00
CROWN EMBALAJES ESPAÑA, S.L.U. - Fábrica de Vigo - [Código anterior 3600582]	0,50		0,50
ELECTROQUÍMICA DEL NOROESTE, S.A. (ELNOSA) - [Código anterior 3600542]	1,00		1,00
ENDULCO, S.L. - Centro de traballo da Plataforma petrolífera Casablanca	0,75		0,75
FAURECIA INTERIOR SYSTEMS ESPAÑA, S.A. - Fábrica de Porriño - [Código anterior 3604391]	0,75		0,75
FOMENTO DE CONSTRUCCIONES Y CONTRATAS, S.A. - Persoal adscrito ao servizo de recollida e transporte de residuos sólidos urbanos, limpeza urbana e de praias de Vigo - [Código anterior 3601791]	0,50	SI	0,50
FRIGODIS, S.A. (Centros de traballo de Chapela, Vigo e Porriño) e FRIVIPESCA CHAPELA, S.A. (Centros de traballo de Cámaras de Vigo, Cámaras de Chapela, Cámaras de Porriño) - [Código anterior 3602652]	0,00		0,00
FRIGORÍFICOS DE VIGO, S.A. - [Código anterior 3600662]	0,00		0,00
FRIGORÍFICOS DEL GROVE, SL	0,60		0,60
FRIVIPESCA CHAPELA, S.A. (antes PESCANOVA CHAPELA, S.A.) - [Código anterior 3604072]	0,00		0,00
GABISA AUTOMOCIÓN, S.L. - [Código anterior 3604112]	-5,00		-5,00
GALEGA DE AUTOCARES GALA, S.L. - [Código anterior 3603571]	0,00		0,00
GEFCO ESPAÑA, S.A. - [Código anterior 3601552]	2,18		2,18

■ Cadro 9.26 **Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados.**
(continuación) **Por provincias. Galicia 2013**

Convenios de empresa asinados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
GOMEZ DE CASTRO, S.A. - [Código anterior 3603292]	0,00		0,00
GRUPO ANTOLÍN PGA, S.A.U. - [Código anterior 3604552]	0,30		0,30
GRUPO EMPRESARIAL ENCE, S.A. - Centro de traballo de oficinas centrais - [Código anterior 3604401]		SI	
GRUPO EMPRESARIAL ENCE, S.A. - Centro de traballo do Complexo Industrial de Pontevedra - [Código anterior 3600562]		SI	
HARINAS Y SÉMOLAS DEL NOROESTE, S.A. (HASENOSA) - [Código anterior 3602242]	0,00		0,00
HISPANOMOCIÓN, S.A. (MOSA-VIGO) - [Código anterior 3600522]	0,00		0,00
HOTEL MAGAR S.L.	0,75		0,75
IMAR INGENIERIA MODULAR, S.A.			
INDUSAL RIAS BAIXAS, S.A. - [Código anterior 3603442]	0,00		0,00
INDUSTRIAS TÉCNICAS DE GALICIA, S.A. - INTEGASA - [Código anterior 3604482]	0,00		0,00
INTERBURGO VIGO, SA (Campo de Golf da Ría de Vigo)	0,00		0,00
ISOLUX CORSÁN SERVICIOS, S.A. - Servizo de mantemento do Hospital do Meixoeiro - (Anterior concesionaria Eulen, S.A.) - [Código anterior 3602191]	0,00		0,00
KIWI ATLÁNTICO, S.A. - [Código anterior 3602871]	1,00		1,00
LASER GALICIA, S.L. - [Código anterior 3604422]	2,00		2,00
LIMPIEZAS FARO SL - Servizo de limpeza do Complexo Hospitalario Universitario Xeral - Cíes de Vigo - [Código anterior 3602202]	0,00		0,00
LIMPIEZAS PISUERGA GRUPO NORTE LIMPIISA, SA - Limpeza do Complexo Hospitalario de Pontevedra (Hospital Montecelo e Hospital Provincial de Pontevedra) - [Código anterior 3603491 - Antes CLECE e MACONSI]	0,00		0,00
MADERAS IGLESIAS, S.A. - [Centros de Puxeiros (Vigo), Sanguñeda (Mos) e Pontellas (O Porriño)] - [Código anterior 3603612]		SI	
MARFRÍO, S.A.	1,00	SI	1,00
MAVIVA, S.A. - [Código anterior 3603262]	2,00	SI	2,00
MEDITERRÁNEA DE CATERING, S.L. - Servizo de cociña e alimentación do Hospital Meixoeiro (Vigo) - [Código anterior 3602552]	0,00		0,00
MGI-COUTIER ESPAÑA, S.L. - [Código anterior 3602972]	1,00		1,00
PÉREZ LEIRÓS, S.A. (XOANE) - [Código anterior 3601602]			
PESCADOS MARCELINO, S.L. - [Código anterior 3603892]			
PESCANOVA ALIMENTACIÓN, S.A. - Traballadores adscritos ao centro de traballo de oficinas centrais - [Código anterior 3602682]	0,00		0,00
PESCANOVA, S.A. - [Código anterior 3601020]	0,00		0,00
REAL AERO CLUB DE VIGO - [Código anterior 3600022]	2,00		2,00
REAL CLUB CELTA, S.A.D. - [Código anterior 3602212]		SI	
RECOLTE, SERVICIOS Y MEDIOAMBIENTE, S.A.U. - Servizo de recollida de R.S.U. da Mancomunidade do Morrazo - [antes GSC - COMPAÑÍA GENERAL DE SERVICIOS Y CONSTRUCCIÓN, SA] - [Código anterior 3603671]	1,00		1,00
RODICUT INDUSTRY S.A.U.	1,00		1,00
TRANSPORTES LA UNIÓN, S.A. - [Código anterior 3601322]	0,00		0,00
URBASER, S.A. - Recollida de lixo no Concello Redondela - [Código anterior 3603081]			
URBASER, S.A. - Recollida pública de lixo de Marín - [Código anterior 3603701]	1,60		1,60
URBASER, S.A. - Servizo de limpeza viaria e recollida RSU do Concello de Moaña - [Código anterior 3604531]	0,25		0,25
VIZA AUTOMOCIÓN, S.A.U. - [Código anterior 3601182]	2,00		2,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,63			

■ Cadro 9.26 **Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados.**
(continuación) **Por provincias. Galicia 2013**

Convenios de empresa asinados. Comunidade Autónoma	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
AGS (Actividades de gestión Integral y Servicios Múltiples S.L.)	0,00		0,00
AUTOPISTA CENTRAL GALLEGA, CESA [Código anterior 8200732]	0,00		0,00
AUTOPISTAS DEL ATLÁNTICO, CONCESIONARIA ESPAÑOLA, S.A. (C.E.S.A.) - AUDASA [Código anterior 8200252]	0,00		0,00
BEBIDAS GASEOSAS DEL NOROESTE - BEGANO, S.A. [Código anterior 8200222]	1,50		1,50
EDITORIAL LA CAPITAL, S.L. e ARTES GRÁFICAS LA CAPITAL, S.A. editora dos xornais EL IDEAL GALLEGO, DEPORTE CAMPEÓN, DIARIO DE FERROL, DIARIO DE BERGANIÑOS e DIARIO DE AROUSA [Código anterior 8200663]	0,00		0,00
FUNDACIÓN CAMIÑA SOCIAL - [Código anterior 8200972]	2,60		2,60
GADISVEN, S.A. - [Código anterior 8201032]	1,00		1,00
Grupo ACEUVE [ACEUVE, SL e ACEUVE MANTENIMIENTO, SL]			
NEA F3 IBÉRICA, S.L. (Substitúe os convenios de Nea Acsagal, S.L. e Nea Galsa, S.L.) [Código anterior 8200932]	0,00		0,00
Persoal docente e investigador laboral das Universidades da Coruña, Santiago de Compostela e Vigo - Código anterior 8200903	0,00		0,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO 0,30			

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE EMPRESA ASINADOS
TOTAL GALICIA 0,56

Convenios de empresa revisados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
Empresas que prestan servizos no Complexo Medioambiental de Cerceda, como subcontratistas da Sociedade Galega de Medioambiente (Sogama) - [Código anterior 1503941]	2,90		2,90
UTE MAESSA - LAINSA (SENAX UTE 2) - Limpeza industrial da central térmica de Endesa nas Pontes - [Código anterior 1504082] Nova adxudicatária: JOFRA, S.A.	1,60	SI	0,24
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO 2,72			

Convenios de empresa revisados. Lugo	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
CALFENSA PROYECTOS, S.L. (antes SEMENTES DE GALICIA, S.L.) - [Código anterior 2700822]	0,00		0,00
CECHALVA, S.L. - Concesionaria da retirada de vehículos da vía pública no Concello de Lugo Anterior adxudicatária: SETEX APARKI, S.A. - [Código anterior 2700830]	3,20		3,20
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO 0,52			

Convenios de empresa revisados. Ourense	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO -			

■ **Cadro 9.26** **Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados.**
(continuación) **Por provincias. Galicia 2013**

Convenios de empresa revisados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
CÍRCULO CULTURAL MERCANTIL E INDUSTRIAL DE VIGO - [Código anterior 3603912]	-3,00		-3,00
DORNIER, S.A. - Persoal adscrito aos servizos de xestión de estacionamento regulado da cidade de Vigo - [Código anterior 3602102]	3,00		3,00
EMPRESA PEREIRA, S.L. - [Código anterior 3601842]	2,90		2,90
GASCIES, S.L.	1,90	SI	1,90
SETEX APARKI, S.A. - Servizo de retirada, depósito e custodia de vehículos, contedores, indebida ou defectuosamente estacionados, parados ou depositados na vía pública do Concello de Vigo - [Código anterior 3604291]	2,90		2,90
SETEX-APARKI, S.A. - Servizo de retirada, depósito e custodia de vehículos no termo municipal de Pontevedra - [Código anterior 3604351]	2,90		2,90
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,86			

Convenios de empresa revisados. Comunidade Autónoma	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
-			

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE EMPRESA REVISADOS			
TOTAL GALICIA 2,21			

9.6 Xornada pactada

Para determinar a xornada media pactada nos convenios asinados e revisados en 2013 en Galicia, tivéronse en conta unicamente os convenios que a regulan de xeito anual, que foron 142 este ano (o 68,27%). Deles 31 son de sector (o 70,45% dos de sector asinados e revisados este ano) e 111 son de empresa (o 67,68% dos de empresa asinados e revisados este ano).

A xornada media pactada no ano 2013 foi de 1.767,46 horas.

Seguindo coa tendencia de anos anteriores, a xornada nos convenios de empresa é máis reducida que nos de sector, 1.735,54 horas fronte a 1.769,52 horas.

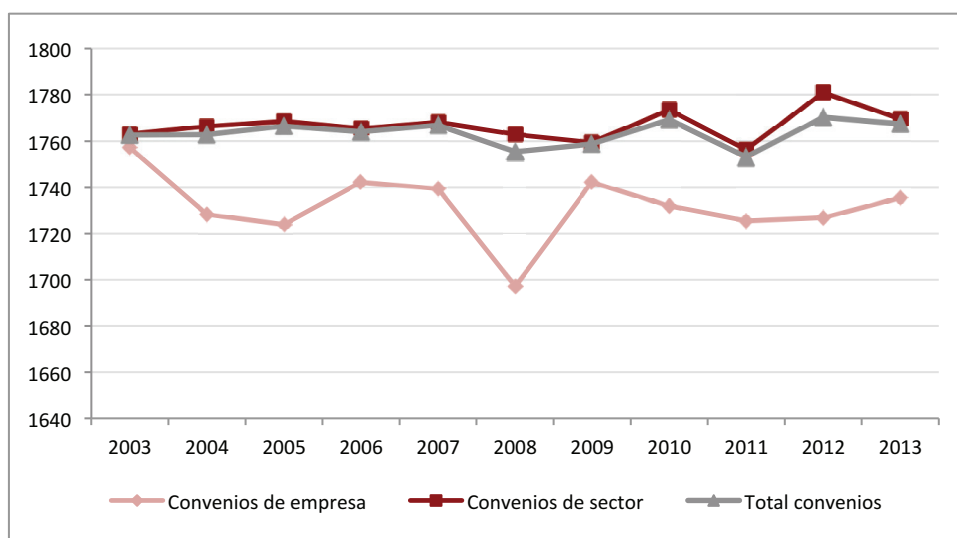
O Cadro 9.27 reflicte a evolución da xornada media pactada en Galicia no período 2003 – 2013.

■ Cadro 9.27

Evolución da xornada media anual pactada. Galicia. 2003-2013 Total Convenios. Xornada media pactada

	Convenios de empresa	Convenios de sector	Total
2003	1757,1	1763,0	1762,6
2004	1728,4	1766,4	1762,7
2005	1724,0	1768,6	1766,5
2006	1742,2	1765,5	1764,0
2007	1739,4	1768,2	1766,9
2008	1697,2	1762,9	1755,3
2009	1742,2	1759,3	1758,7
2010	1731,9	1773,5	1769,3
2011	1725,5	1756,3	1753,1
2012	1727,0	1781,0	1770,3
2013	1735,54	1769,52	1767,46

Elaboración propia
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

Segundo se pode apreciar no Cadro 9.28, por sectores económicos, no total de convenios, a xornada pactada na industria foi de 1.769,47 horas, na construción de 1.736,52 horas e nos servizos de 1.787,85 horas.

■ **Cadro 9.28** **Total convenios. Xornada media pactada. 31/12/2013.**
Por sectores económicos e provincias

	Agrario	Non Agrario		
		Industria	Construción	Servizos
C. AUTÓNOMA / INTERPROVINCIAIS		1768,00	1770,00	1749,21
A CORUÑA		1768,39	1736,80	1792,38
LUGO		1702,68	1737,69	1737,23
OURENSE		1732,69	1736,00	1820,00
PONTEVEDRA		1773,02	1736,00	1793,56
TOTAL GALICIA		1769,47	1736,52	1787,85

Elaboración propia
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

O Cadro 9.29 recolle o dato da xornada pactada nos convenios de empresa e de sector por provincias.

En 132 dos convenios colectivos asinados este ano (o 67,69%) establecen unha xornada anual inferior á máxima legal. Afectan estes convenios a 184.790 persoas traballadoras (76,15%) das que 122.947 son homes e 61.843 mulleres.

Deles 30 son de sector (73,17% dos de sector asinados este ano) e afectan a 174.156 persoas traballadoras (74,31%) das que 115.457 son homes e 58.699 mulleres e 102 son de empresa (66,23% dos de empresa asinados) e afectan a 10.634 persoas traballadoras (61,15%) das que 7.490 son homes e 3.144 mulleres.

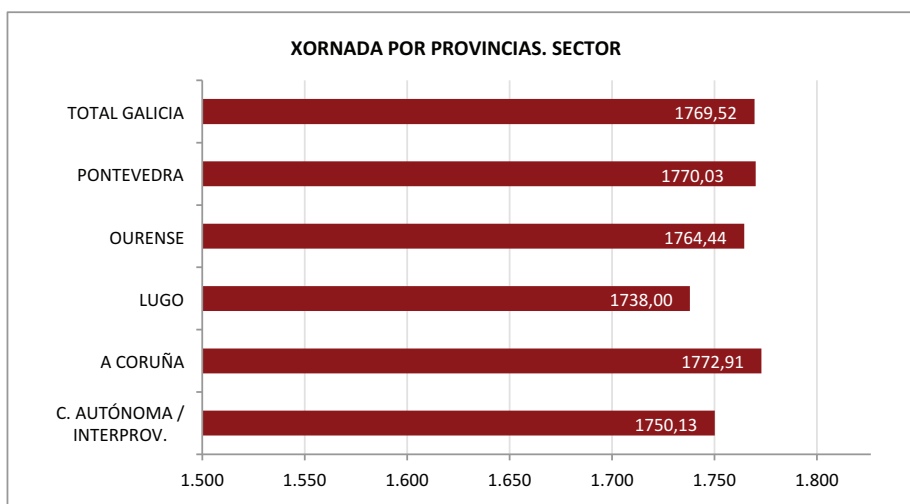
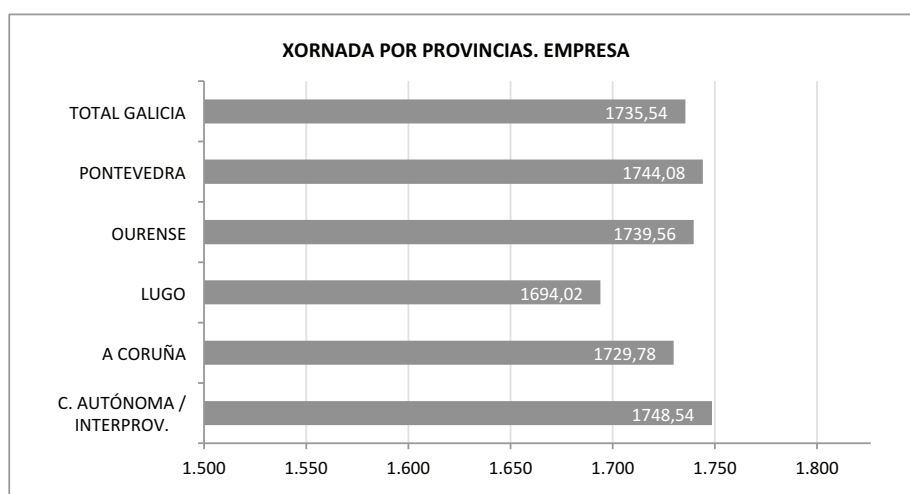
Os convenios asinados este ano que indican unha xornada semanal inferior á xornada máxima establecida son 49 (25,13% dos asinados) e afectan a 28.480 persoas traballadoras (11,74%) das que 12.633 son homes e 15.847 mulleres.

Deles 5 son de sector (12,2% dos de sector asinados este ano) e afectan a 21.982 persoas traballadoras (9,76%) das que 8.973 son homes e 13.009 mulleres e 44 son de empresa (28,57% dos de empresa asinados) e afectan a 6.498 persoas traballadoras (37,37%) das que 3.660 son homes e 2.838 mulleres.

Cadro 9.29 Xornada por provincias - 2013

	EMPRESA	SECTOR	TOTAL
C. AUTÓNOMA / INTERPROV.	1748,54	1750,13	1749,97
A CORUÑA	1729,78	1772,91	1771,63
LUGO	1694,02	1738,00	1726,82
OURENSE	1739,56	1764,44	1761,80
PONTEVEDRA	1744,08	1770,03	1768,12
TOTAL GALICIA	1735,54	1769,52	1767,46

Elaboración propia
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

No Cadro 9.30 pódese ver a evolución no período 2007 – 2013 dos convenios asinados que reducen a xornada máxima legal anual por provincias.

■ **Cadro 9.30** Evolución dos convenios asinados que reducen a xornada máxima legal.
Porcentaxe sobre o total. Por provincias. Galicia. 2007-2013

	Sector		Empresa		Total Galicia	
	Nº convenios	%	Nº convenios	%	Nº convenios	%
2007						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	3	75,00	3	37,50	6	50,00
A Coruña	8	80,00	21	47,73	29	53,70
Lugo	3	60,00	11	45,83	14	48,28
Ourense	3	33,33	7	50,00	10	43,48
Pontevedra	8	61,54	40	62,50	48	62,34
Total	25	60,98	82	53,25	107	54,87
2008						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	3	60,00	6	85,71	9	75,00
A Coruña	7	87,50	19	65,52	26	70,27
Lugo	7	77,78	12	52,17	19	59,38
Ourense	7	58,33	8	57,14	15	57,69
Pontevedra	6	66,67	33	56,90	39	58,21
Total	30	69,77	78	59,54	108	62,07
2009						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	2	50,00	8	88,89	10	76,92
A Coruña	3	75,00	18	47,37	21	50,00
Lugo	0	0,00	3	37,50	3	27,27
Ourense	5	50,00	4	40,00	9	45,00
Pontevedra	4	44,44	44	66,67	48	64,00
Total	14	46,67	77	58,78	91	56,52
2010						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	3	75,00	5	71,43	8	72,73
A Coruña	6	100,00	20	66,67	26	72,22
Lugo	2	66,67	11	68,75	13	68,42
Ourense	5	62,50	7	70,00	12	66,67
Pontevedra	2	22,22	37	68,52	39	61,90
Total	18	60,00	80	68,38	98	66,67
2011						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	2	50,00	5	71,43	7	63,64
A Coruña	2	66,67	17	56,67	19	57,58
Lugo	5	71,43	3	37,50	8	53,33
Ourense	4	44,44	5	50,00	9	47,37
Pontevedra	2	66,67	29	76,32	31	75,61
Total	15	57,69	59	63,44	74	62,18
2012						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	4	100,00	5	100,00	9	100,00
A Coruña	2	100,00	19	65,52	21	67,74
Lugo	-	-	7	70,00	7	70,00
Ourense	2	50,00	2	66,67	4	57,14
Pontevedra	2	50,00	39	69,64	41	68,33
Total	10	71,43	72	69,90	82	70,09
2013						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	4	100,00	7	70,00	11	78,57
A Coruña	8	72,73	28	62,22	36	64,29
Lugo	3	75,00	7	41,18	10	47,62
Ourense	3	50,00	4	44,44	7	46,67
Pontevedra	12	75,00	56	76,71	68	76,40
Total	30	73,17	102	66,23	132	67,69

Elaboración propia
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

Parte II CONVENIOS COLECTIVOS ESTATAIS CON APLICACIÓN EN GALICIA

Recóllense neste apartado os convenios de ámbito superior ao da Comunidade Autónoma que afectan a persoas traballadoras en Galicia dos que se ten coñecemento neste Consello.

Para a súa elaboración pártese inicialmente dos convenios publicados no BOE que teñen vixencia para o ano 2013 ou posterior, combinando esta información coa extraída do programa Regcon para o rexistro e depósito de convenios e acordos colectivos de traballo por medios telemáticos, procedéndose no Consello a analizar a dita información para recoller só os que afectan a persoas traballadoras dalgunha das catro provincias galegas.

Os datos do número de persoas traballadoras afectadas por convenios de sector foron elaborados polo IGE en base ao traballo realizado neste Consello no que se recollen os CNAE's incluídos no ámbito de aplicación dos ditos convenios.

Nos convenios de empresa este dato obtense coa información extraída do programa Regcon e/ou contactando directamente cos departamentos de recursos humanos das empresas afectadas.

A información remitida polo IGE é extraída do ficheiro de contas de cotización á Seguridade Social e indica o número de persoas asalariadas para Galicia por actividade, non por empresa, información esta última suxeita a segredo estatístico.

Utilízase o mesmo criterio de inclusión dos convenios colectivos que o seguido ao elaborar a parte do informe referida aos convenios negociados en Galicia, que é o da vixencia económica, téndose en conta só os que teñen vixencia e efectos económicos durante o ano 2013.

Respecto dos convenios de sector só se teñen en conta aqueles para os que non existen convenios de ámbito provincial ou autonómico en Galicia.

Para a elaboración da media ponderada do incremento salarial pactado tivéronse en conta as cláusulas de revisión salarial recollidas nestes convenios.

Os Cadros 9.I e 9.II indican os convenios colectivos estatais con aplicación en Galicia asinados e/ou revisados en 2013, que foron 120 e afectan a 78.275 persoas traballadoras.

Deles 87 son de empresa e afectan a 13.073 persoas traballadoras e 33 son de sector e afectan a 65.202 persoas traballadoras.

■ Cadro 9.I

Convenios colectivos

	Nº Convenios	Nº Traballadores/as
Empresa	83	12.976
Sector	29	61.934
Total	112	74.910

Elaboración propia

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

■ Cadro 9.II

Revisións salariais

	Nº Convenios	Nº Traballadores/as
Empresa	4	97
Sector	4	3.268
Total	8	3.365

Elaboración propia
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

Os Cadros 9.III e 9.IV reflicten o número de convenios colectivos (asinados ou revisados) segundo o número de persoas traballadoras ás que afectan.

■ Cadro 9.III

Convenios colectivos asinados e revisados en función do nº de traballadores/as. Empresa

Nº Traballadores/as	Estatais	
	Nº	%
0 - 50	57	65,52%
51-100	13	14,94%
101-500	10	11,49%
501-1000	4	4,60%
1001-3000	2	2,30%
>3000	1	1,15%
Total	87	100,00%

Elaboración propia
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

■ Cadro 9.IV

Convenios colectivos asinados e revisados en función do nº de traballadores/as. Sector

Nº Traballadores/as	Estatais	
	Nº	%
0 - 50	1	3,03%
51-100	0	0,00%
101-500	8	24,24%
501-1000	7	21,21%
1001-3000	11	33,33%
>3000	6	18,18%
Total	33	100,00%

Elaboración propia
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

Neles obsérvase que nos convenios de empresa o maior número concéntrase nas empresas que teñen ata 50 persoas traballadoras.

Nos de convenios de sector o maior número de convenios sitúase nos que afectan entre 1.001 e 3.000 persoas traballadoras.

Respecto do ámbito temporal, o 62,65% dos convenios asinados de empresa e o 55,17% dos de sector teñen unha vixencia igual ou superior a 3 anos. Estes datos aprécianse con maior detalle nos Cadros 9.V e 9.VI.

■ Cadro 9.V Vixencias medias dos convenios de empresa. Porcentaxe sobre o total

	Nº Convenios	%
Menos de 1 ano	1	1,20%
1 ano	7	8,43%
De 1 a 2 anos	3	3,61%
2 anos	17	20,48%
De 2 a 3 anos	3	3,61%
3 anos	27	32,53%
Máis de 3 anos	25	30,12%
Total	83	100,00%

Elaboración propia

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

■ Cadro 9.VI Vixencias medias dos convenios de sector. Porcentaxe sobre o total

	Nº Convenios	%
Menos de 1 ano	1	3,45%
1 ano	3	10,34%
De 1 a 2 anos	1	3,45%
2 anos	7	24,14%
De 2 a 3 anos	1	3,45%
3 anos	6	20,69%
Máis de 3 anos	10	34,48%
Total	29	100,00%

Elaboración propia

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

O incremento salarial pactado (media ponderada) nos convenios asinados ou revisados con vixencia económica para o 2013 foi do 0,34. (Cadro 9.VII).

■ Cadro 9.VII Media ponderada do incremento salarial pactado

	Convenios Colectivos		Revisións salariais		Total
	Sector	Empresa	Sector	Empresa	
Ano 2013	0,38	0,15	0,41	2,60	0,34

Elaboración propia

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

■ **Cadro 9.VIII** Media ponderada do incremento salarial pactado por sectores de actividade

	Estatais
Agricultura	1,00
Industria	0,41
Construción	1,50
Servizos	0,29
Total	0,34

Elaboración propia
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

Este incremento é inferior ao IPC galego do ano 2013 que foi do 0,5 e lixeiramente superior ao IPC estatal que foi do 0,3.

■ **Cadro 9.IX** Convenios colectivos asinados con cláusula de garantía salarial

	Estatais			
	Nº Convenios	%	Nº Traballadores/as	%
Empresa	15	18,07%	2.269	17,49%
Sector	9	31,03%	26.835	43,33%
Total	24	21,43%	29.104	38,85%

Elaboración propia
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

■ **Cadro 9.X** Convenios colectivos revisados con cláusula de garantía salarial

	Estatais			
	Nº Convenios	%	Nº Traballadores/as	%
Empresa	1	25,00%	9	9,28%
Sector	2	50,00%	1.628	49,82%
Total	3	37,50%	1.637	48,65%

Elaboración propia
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

Para o cálculo deste incremento tivéronse en conta os convenios que indican incrementos salariais en porcentaxe, que foron 106 este ano (88,33% do total), así como as cláusulas de revisión salarial que figuran no 21,43% dos convenios asinados e no 37,50% dos revisados este ano.

A media por sectores económicos recóllese no Cadro 9.VIII.

Os Cadros 9.IX e 9.X indican os convenios asinados e revisados que teñen cláusula de revisión salarial e as persoas traballadoras ás que afectan.

■ Cadro 9.XI

Xornada pactada. Media ponderada para o ano actual

	Xornada media (horas/ano)		
	Sector	Empresa	Total
2013	1.763,88	1.764,63	1.764,03

Elaboración propia

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

■ Cadro 9.XII

Xornada por sector de actividade

	Agrario	Non agrario			Total
		Industria	Construción	Servizos	
Empresa	-	1.687,16	1.750,53	1.775,78	1.764,63
Sector	1.776,00	1.758,35	-	1.766,94	1.763,88
Total	1.776,00	1.753,22	1.750,53	1.769,09	1.764,03

Elaboración propia

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

A xornada media pactada nos convenios asinados e revisados este ano foi de 1.764,03 horas. (Cadros 9.XI e 9.XII).

No cálculo desta media tivéronse en conta os 101 convenios asinados ou revisados este ano que sinalan a xornada de xeito anual, que supoñen o 84,17% do total de asinados e revisados este ano.

Dos convenios que indican a xornada anual, 8 de empresa indican unha xornada de 1.826 horas e os 93 restantes sinalan unha xornada inferior:

No Cadro 9.XIII figura unha relación dos convenios estatais con aplicación en Galicia recollidos este ano con indicación do incremento salarial pactado neles de xeito porcentual e as cláusulas de revisión salarial se é o caso.

■ Cadro 9.XIII

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados de sector.

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ACUICULTURA MARIÑA NACIONAL - I ACORDO COLECTIVO MARCO -	1,00	Non	1,00
ARTES GRÁFICAS, MANIPULADOS DE PAPEL, MANIPULADOS DE CARTÓN, EDITORIALES E INDUSTRIAS AUXILIARES	0,00	Non	0,00
AUTOESCOLAS	0,00	Non	0,00
AXENCIAS DE VIAXES	1,00	Non	1,00
DISTRIBUIDORES DE PRODUTOS FARMACÉUTICOS (comercio por xunto de especialidades e produtos farmacéuticos)	0,00	Non	0,00
EMPRESAS DE ENXEÑERÍA E OFICINAS DE ESTUDOS TÉCNICOS	0,80	Non	0,80
EMPRESAS DE MEDIACIÓN EN SEGUROS PRIVADOS (antes AXENTES E CORREDORES DE SEGUROS)	0,00	Non	0,00
EMPRESAS DE SEGURIDADE	0,00	Non	0,00
ENTIDADES DE SEGUROS, REASEGUROS E MUTUAS DE ACCIDENTES DE TRABALLO	0,00	Si	0,00
ENTREGA DOMICILIARIA	1,30	Non	1,30
ESTABLECEMENTOS FINANCEIROS DE CRÉDITO	0,40	Non	0,40
ESTACIÓNS DE SERVIZO	0,60	Si	0,60
FABRICACIÓN DE CONSERVAS VEXETAIS	0,30	Non	0,30
GRANDES ALMACÉNS	0,00	Non	0,00
INDUSTRIA AZUCREIRA	0,60	Non	0,60
INDUSTRIA DO CALZADO	0,60	Si	0,60
INDUSTRIA METALGRÁFICA E FABRICACIÓN DE ENVASES METÁLICOS	1,50	Si	1,50
INDUSTRIA QUÍMICA	0,00	Si	0,00
INDUSTRIA TÉXTIL E DA CONFECCIÓN	0,60	Si	0,60
INDUSTRIAS CÁRNICAS	0,60	Si	0,60
INDUSTRIAS DE CAPTACIÓN, ELEVACIÓN, CONDUCCIÓN, TRATAMENTO, DEPURACIÓN E DISTRIBUCIÓN DE AUGAS POTABLES E RESIDUAIS	0,70	Non	0,70
INDUSTRIAS FOTOGRÁFICAS		Non	
INDUSTRIAS LÁCTEAS E OS SEUS DERIVADOS		Si	
LIMPEZA PÚBLICA, REGOS, RECOLLIDA, TRATAMENTO E ELIMINACIÓN DE RESIDUOS, LIMPEZA E CONSERVACIÓN DA REDE DE SUMIDOIROS		Non	
PASTAS, PAPEL E CARTÓN	0,00	Non	0,00
PRENSA DIARIA	0,00	Non	0,00
RECUPERACIÓN Y RECICLADO DE RESIDUOS Y MATERIAS PRIMAS SECUNDARIAS	0,30	Si	0,30
TÉCNICOS DE EMPRESAS DE PRODUCCIÓN AUDIOVISUAL	0,60	Non	0,60
XARDINERÍA	1,60	Non	1,60
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,38			

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos revisados de sector.

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
CENTROS DE ASISTENCIA E DE EDUCACIÓN INFANTIL	0,00	Non	0,00
COMERCIO DE FLORES E PLANTAS	0,60	Si	0,60
PERFUMERÍA E AFÍNS	0,50	Non	0,50
PERRUQUERÍAS, INSTITUTOS DE BELEZA E XIMNASIOS	0,40	Si	0,40
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,41			

■ **Cadro 9.XIII**
(continuación)

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados de empresa

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
3M ESPAÑA, S. A.	1,70	Non	1,70
ADMINISTRADOR DE INFRAESTRUCTURAS FERROVIARIAS (ADIF)	0,00	Non	0,00
AGFA HEALTHCARE SPAIN, S.A.U.	0,00	Non	0,00
AIR EUROPA LINEAS AEREAS SA (PERSONAL TIERRA, EXCEPTO TECNICOS MANTENIMIENTO AERONAUTICO)	0,00	Non	0,00
ALCOR SEGURIDAD, S.L.	0,00	Non	0,00
ALGECO CONSTRUCCIONES MODULARES SA UNIPERSONAL (ANTES ALQUIMODUL SA)	0,00	Non	0,00
ALLIANCE OUTSOURCING, S.L.	2,90	Non	2,90
ALTAIR INGENIERÍA Y APLICACIONES, S. A.		Non	
ANISER FACILITY, S.L.U.		Non	
ASEPEYO MUTUA DE ACCIDENTES DE TRABAJO Nº 151	0,00	Si	0,00
AUTOTRANSPORTE TURÍSTICO ESPAÑOL S.A. (ATESA)		Non	
AVIS ALQUILE UN COCHE, S.A.	0,83	Non	0,83
BABÉ Y CÍA. S.L.	0,00	Non	0,00
BAXI CALEFACCIÓN, S.L.U. y DE DIETRICH THERMIQUE IBERIA, S.L.	0,00	Non	0,00
BERCOSE, S.L.	0,00	Non	0,00
BLOQUE NACIONALISTA GALEGO		Non	
BRITISH AMERICAN TOBACCO ESPAÑA, S.A.	0,50	Non	0,50
BSH ELECTRODOMÉSTICOS ESPAÑA, SA SERVICIO BSH AL CLIENTE (ZONA 1, NOROESTE)	0,56	Non	0,56
CARLSON WAGONLIT ESPAÑA SAU (ANTES CWT VIAJES DE EMPRESA SA)	0,50	Non	0,50
CLAVED, S.A.	0,00	Non	0,00
COMPañÍA ESPAÑOLA DE PETRÓLEOS SAU (CEPSA)	0,75	Non	0,75
CONTROL Y MONTAJES INDUSTRIALES CYMI, S.A.	0,00	Non	0,00
COVIRAN, SCA	0,00	Non	0,00
CREMONINI RAIL IBÉRICA, S.A.	0,00	Si	0,26
DIARIO ABC SL	0,00	Non	0,00
Distribuidora Internacional de Alimentación, S.A. (DIA, S.A.), y Twins Alimentación, S. A.	0,80	Si	0,80
EASYJET HANDLING SPAIN, SUCURSAL EN ESPAÑA	0,00	Si	0,30
ESC SERVICIOS GENERALES, S. L. (antes NORDÉS CONTROL, S.L.)	0,50	Non	0,50
ESSILOR ESPAÑA SA	0,00	Non	0,00
EUROPCAR IB, SA	0,00	Non	0,00
EUROPEAN AIR TRANSPORT LEIPZIG GMBH Sucursal en España	2,20	Non	2,20
FERROCARRILES DE VÍA ESTRECHA (FEVE)	0,00	Non	0,00
FIDELIS SERVICIOS INTEGRALES, S.L.	0,50	Non	0,50
FLEX EQUIPOS DE DESCANSO, SAU	-1,50	Non	-1,50
FRIT RAVICH, S.L.	0,75	Non	0,75
FUNDACION INTERNACIONAL O'BELEN	0,00	Non	0,00
Fundación UNICEF - Comité Español	0,75	Si	0,75
GAS NATURAL FENOSA	0,50	Non	0,50
GRUPO CHAMPION (SUPERMERCADOS CHAMPION SA Y GRUP SUPECO-MAXOR SL)		Non	
GRUPO DE EMPRESAS ARCELOR MITTAL EN ESPAÑA (antes GRUPO ARCELOR ESPAÑA)	0,00	Non	0,00
Grupo de Empresas Axa		Non	
GRUPO DE EMPRESAS RODILLA (Rodilla Sánchez, SL; Alada 1850, SL; Serrarta Galia, SL; Serrarta, SL; Coffee World Franchising, SL; Cafeteros desde 1933, SL; Frioservi Natural, SL y Cafés Garriga, SL)		Non	
GRUPO GENERALI	0,00	Non	0,00
Grupo IMPORTACO FRUTOS SECOS: Importaco, SA; Campo Seco, SL; Elafruse, SL; Mundo Snacks, SL, y Frusecs Castellón, SL,	0,00	Non	0,00
GRUPO MERCANTIL ISS	0,50	Non	0,50
Grupo Ortiz	1,50	Si	1,50
HELADOS Y POSTRES SA	0,00	Non	0,00
HERTZ DE ESPAÑA S.A.		Non	
HIBU CONNECT, SAU (antes YELL PUBLICIDAD, S.A. - antes Telefónica Publicidad e Información, S.A.)		Non	

■ **Cadro 9.XIII**
(continuación)

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados de empresa

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
IBERDROLA INGENIERÍA Y CONSTRUCCIÓN, S.A.U.	0,40	Si	0,40
IMAN CORPORATION, S.A.	0,00	Non	0,00
KOODZA, SLU	0,00	Non	0,00
LIMPIEZAS LAFUENTE, S.L.	0,00	Non	0,00
MASQUEPET, SRL	0,00	Si	0,00
MERCHANSERVIS, S.A.	0,00	Non	0,00
NCR ESPAÑA S.A.	0,00	Non	0,00
NEXTIRAONE ESPAÑA, SLU	0,00	Non	0,00
ORGANISMO NACIONAL DE LOTERIAS Y APUESTAS DEL ESTADO (DELEGACIONES TERRITORIALES)	0,00	Non	0,00
ORGANIZACION NACIONAL DE CIEGOS (ONCE)	0,00	Non	0,00
PLANETA DE AGOSTINI FORMACIÓN, S.L.U.		Non	
PRIMARK TIENDAS, S.L.U.	0,40	Si	0,40
REALE GRUPO ASEGURADOR	0,60	Si	0,60
RENFE-Operadora	0,00	Non	0,00
REPSOL YPF LUBRICANTES Y ESPECIALIDADES, S.A.	1,00	Si	1,00
SAFETY-KLEEN ESPAÑA, S.A.	0,60	Si	0,60
SANTA BARBARA SISTEMAS SA	0,00	Non	0,00
SERVICIOS LOGISTICOS DE COMBUSTIBLES DE AVIACION (SLCA S.L.)	3,40	Non	3,40
SEVERIANO SERVICIO MÓVIL, S.A.	0,50	Non	0,50
STOCK UNO GRUPO DE SERVICIOS, S.L.	0,60	Non	0,60
SUPERCOR, SA y TIENDAS DE CONVENIENCIA, SA	0,00	Non	0,00* SUPERMERCADO
DOS GRUPO EROSKI [«Cecosa Supermercados, S.A.»; «Vegonsa Agrupación Alimentaria, S.A.» [VEGALSA]; «Vego Supermercados, S.A.»; «Mercash-Sar, S.L.»; «Cenco, S.A.» y «Supermercados Picabo, S.L.U.»]	0,00	Non	0,00
TECNOCOM ESPAÑA SOLUTIONS, TECNOCOM TELECOMUNICACIONES Y ENERGÍA y TECNOCOM SYA (TES, TTE y TSyA)	0,00	Si	0,00
TELFÓNICA MÓVILES ESPAÑA S.A.U.	1,00	Non	1,00
TELFÓNICA TELECOMUNICACIONES PÚBLICAS, S.A. (Antes CABINAS TELEFONICAS, CABITEL)	0,00	Non	0,00
TRADIA TELECOM SAU	0,50	Si	0,50
UMIVALE MATEPSS Nº 15	0,00	Si	0,00
UNION GENERAL DE TRABAJADORES (UGT)	0,50	Non	0,50
UNIPREX, SAU	0,80	Non	0,80
V2 COMPLEMENTOS AUXILIARES SA	0,00	Non	0,00
VELPA SA	0,00	Non	0,00
VIGILANCIA INTEGRADA, SA	-1,75	Non	-1,75
VODAFONE ESPAÑA, S.A.U.		Non	
"ZURICH VIDA Y CIA SEGUROS Y REASEGUROS SA Y ZURICH ESPAÑA CIA. SEGUROS Y REASEGUROS SA - «Zurich Insurance, PLC, Sucursal en España», «Zurich Vida, Compañía de Seguros y Reaseguros, S.A. Sociedad Unipersonal» y «Zurich Services, AIE» "	0,00	Non	0,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,15			

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos revisados de empresa.

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
Avanza Externalización de Servicios, S. A.	3,15	Non	3,15
ENERCON WINDENERGY SPAIN, S.L. - EWS	1,50	Non	1,50
FLEET CARE SERVICES, SOCIEDAD LIMITADA	1,00	Si	1,00
SÍNTAX LOGÍSTICA, S.A. (antes WALON IBERICA, S.A.)	0,50	Non	0,50
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,60			

Anexo I ANALISE DAS INAPLICACIÓNS DE CONVENIOS REXISTRADAS EN 2013 EN GALICIA

Rexistráronse en 2013 en Galicia 180 inaplicacións de convenio que afectan a 4.166 persoas traballadoras, das que 2.763 son homes e 1.403 mulleres (Cadro 9.i).

A maior parte concéntrase no sector servizos e segundo o ámbito territorial o maior número delas rexistráronse na Coruña e en Pontevedra.

■ **Cadro 9.i Inaplicacións rexistradas. Por sectores económicos e provincias. 2013**

	Agricultura	Industria	Construción	Servizos	Total
C. Autónoma / Interprov. C.A.					
Número	1	1	2	5	9
Núm. Traballad.	17	452	21	492	982
Homes	15	385	19	285	704
Mulleres	2	67	2	207	278
A Coruña					
Número	2	17	6	57	82
Núm. Traballad.	26	900	33	761	1.720
Homes	18	728	32	511	1.289
Mulleres	8	172	1	250	431
Lugo					
Número	-	6	-	20	26
Núm. Traballad.	-	74	-	274	348
Homes	-	72	-	142	214
Mulleres	-	2	-	132	134
Ourense					
Número	-	1	-	6	7
Núm. Traballad.	-	20	-	25	45
Homes	-	2	-	12	14
Mulleres	-	18	-	13	31
Pontevedra					
Número	-	12	2	42	56
Núm. Traballad.	-	429	5	637	1.071
Homes	-	350	3	189	542
Mulleres	-	79	2	448	529
Galicia					
Número	3	37	10	130	180
Núm. Traballad.	43	1.875	59	2.189	4.166
Homes	33	1.537	54	1.139	2.763
Mulleres	10	338	5	1.050	1.403

Elaboración propia
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

As condicións de traballo que se inaplican (Cadro 9.ii) refírense maioritariamente á contía salarial (96,11%), sendo dentro destas a redución do salario a que máis se produce (72,78%).

■ **Cadro 9.ii** **Condicións de traballo que se inaplican**

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
XORNADA	16	8,89%	231	5,54%	179	4,30%	52	1,25%
HORARIO E DISTRIBUCIÓN DE TEMPO DE TRABALLO	16	8,89%	351	8,43%	247	5,93%	104	2,50%
SISTEMA DE REMUNERACIÓN	44	24,44%	842	20,21%	462	11,09%	380	9,12%
CONTÍA SALARIAL	173	96,11%	4138	99,33%	2745	65,89%	1393	33,44%
SISTEMA DE TRABALLO E RENDEMENTO	7	3,89%	161	3,86%	126	3,02%	35	0,84%
SUPERACIÓN DOS LÍMITES PARA A MOBILIDADE FUNCIONAL	1	0,56%	114	2,74%	96	2,30%	18	0,43%
MELLORAS VOLUNTARIAS DA ACCIÓN PROTECTORA DA SEGURIDADE SOCIAL	21	11,67%	326	7,83%	212	5,09%	114	2,74%

Elaboración propia
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

Medida salarial adoptada

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
CONXELACIÓN SALARIAL	28	15,56%	827	19,85%	645	15,48%	182	4,37%
INCREMENTO SALARIAL INFERIOR AO DO CONVENIO QUE SE INAPLICA	11	6,11%	824	19,78%	447	10,73%	377	9,05%
REDUCIÓN DO SALARIO	131	72,78%	2297	55,14%	1570	37,69%	727	17,45%
OUTRAS (Eliminación de complementos ou por transformación de complementos fixos en variables)	5	2,78%	194	4,66%	84	2,02%	110	2,64%

Elaboración propia
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

No Cadro 9.iii pode observarse cales son os convenios dos que se producen as inaplicacións.

■ **Cadro 9.iii** **Convenios obxecto de inaplicación. 2013. Ámbito estatal**

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
ACUICULTURA MARINA NACIONAL	2	1,11%	26	0,62%	18	0,43%	8	0,19%
AXENCIAS DE VIAXES	3	1,67%	28	0,67%	6	0,14%	22	0,53%
CENTROS DE ASISTENCIA E EDUCACIÓN INFANTIL	1	0,56%	4	0,10%	0	0,00%	4	0,10%
CICLO DE COMERCIO DE PAPEL E ARTES GRÁFICAS	1	0,56%	3	0,07%	1	0,02%	2	0,05%
COMERCIO DE FLORES E PLANTAS	1	0,56%	1	0,02%	0	0,00%	1	0,02%
ELABORADORES DE PRODUTOS COCIÑADOS PARA A SÚA VENDA A DOMICILIO	1	0,56%	275	6,60%	121	2,90%	154	3,70%
EMPRESAS DE ENXEÑERÍA E OFICINAS DE ESTUDOS TÉCNICOS	2	1,11%	44	1,06%	28	0,67%	16	0,38%
EMPRESAS DE MEDIACION EN SEGUROS PRIVADOS	2	1,11%	7	0,17%	2	0,05%	5	0,12%
EMPRESAS DE PUBLICIDADE	4	2,22%	18	0,43%	5	0,12%	13	0,31%
EMPRESAS DE SEGURIDADE	1	0,56%	14	0,34%	13	0,31%	1	0,02%
ENSINO E FORMACIÓN NON REGULADO	1	0,56%	1	0,02%	0	0,00%	1	0,02%
ESTACIÓNS DE SERVIZO	3	1,67%	9	0,22%	2	0,05%	7	0,17%
GRANXAS AVÍCOLAS E OUTROS ANIMAIS	1	0,56%	17	0,41%	15	0,36%	2	0,05%
INDUSTRIA QUÍMICA	1	0,56%	35	0,84%	31	0,74%	4	0,10%
INDUSTRIA TÉXTIL E DA CONFECCIÓN	3	1,67%	37	0,89%	2	0,05%	35	0,84%
MATADOIROS DE AVES E COELLOS	3	1,67%	179	4,30%	82	1,97%	97	2,33%
NOTARIOS E PERSOAL EMPREGADO	1	0,56%	16	0,38%	6	0,14%	10	0,24%
OFICINAS DE FARMACIAS	1	0,56%	3	0,07%	1	0,02%	2	0,05%

Ámbito comunidade autónoma

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
CONVENIO PROPIO	2	1,11%	467	11,21%	388	9,31%	79	1,90%
APARCADOIROS, GARAXES E ESTACIONAMENTOS REGULADOS DE SUPERFICIE	1	0,56%	4	0,10%	3	0,07%	1	0,02%
AXUDA A DOMICILIO	1	0,56%	7	0,17%	0	0,00%	7	0,17%
INSTALACIÓNS DEPORTIVAS E XIMNASIOS DA COMUNIDADE AUTÓNOMA DE GALICIA	1	0,56%	17	0,41%	8	0,19%	9	0,22%
POMPAS FÚNEBRES	1	0,56%	27	0,65%	21	0,50%	6	0,14%
TRANSPORTE DE ENFERMOS E ACCIDENTADOS EN AMBULANCIA	2	1,11%	11	0,26%	9	0,22%	2	0,05%

Elaboración propia

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

■ **Cadro 9.iii**
(continuación) **Ámbito provincial. A Coruña**

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
CONVENIO PROPIO	4	2,22%	709	17,02%	610	14,64%	99	2,38%
CARPINTERÍA E EBANISTERÍA	3	1,67%	53	1,27%	42	1,01%	11	0,26%
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	1	0,56%	3	0,07%	0	0,00%	3	0,07%
COMERCIO MAIORISTA DE FROITAS, HORTALIZAS E PLÁTANOS	1	0,56%	2	0,05%	2	0,05%	0	0,00%
COMERCIO VARIO	19	10,56%	122	2,93%	69	1,66%	53	1,27%
CONSTRUCCIÓN	3	1,67%	17	0,41%	16	0,38%	1	0,02%
DERIVADOS DO CEMENTO	1	0,56%	21	0,50%	18	0,43%	3	0,07%
ELABORACIÓN E INSTALACIÓN DE PEDRA E MÁRMORE	2	1,11%	8	0,19%	8	0,19%	0	0,00%
HOSTALERÍA	5	2,78%	34	0,82%	16	0,38%	18	0,43%
INDUSTRIA SIDEROMETALÚRXICA	16	8,89%	405	9,72%	366	8,79%	39	0,94%
OFICINAS E DESPACHOS	5	2,78%	31	0,74%	10	0,24%	21	0,50%
TRANSPORTE DE MERCADORÍAS POR ESTRADA	4	2,22%	11	0,26%	8	0,19%	3	0,07%

Ámbito provincial. Lugo

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
CONVENIO PROPIO	2	1,11%	207	4,97%	114	2,74%	93	2,23%
COMERCIO DE MATERIAIS DE CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO	2	1,11%	6	0,14%	4	0,10%	2	0,05%
COMERCIO DO METAL	1	0,56%	2	0,05%	2	0,05%	0	0,00%
COMERCIO TÉXTIL	1	0,56%	3	0,07%	0	0,00%	3	0,07%
EDIFICACIÓN E OBRAS PÚBLICAS	1	0,56%	27	0,65%	27	0,65%	0	0,00%
HOSTALERÍA	1	0,56%	13	0,31%	1	0,02%	12	0,29%
INDUSTRIA DA EBANISTERÍA E AFÍNS	1	0,56%	4	0,10%	4	0,10%	0	0,00%
INDUSTRIA SIDEROMETALÚRXICA	1	0,56%	7	0,17%	6	0,14%	1	0,02%
MATERIAIS E PREFABRICADOS PARA A CONSTRUCCIÓN	3	1,67%	36	0,86%	35	0,84%	1	0,02%
OFICINAS E DESPACHOS	2	1,11%	3	0,07%	2	0,05%	1	0,02%
TRANSPORTE DE MERCADORÍAS POR ESTRADA	1	0,56%	5	0,12%	2	0,05%	3	0,07%
TRANSPORTE DE VIAXEIROS POR ESTRADA	1	0,56%	5	0,12%	2	0,05%	3	0,07%

Elaboración propia
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

■ **Cadro 9.iii**
(continuación) **Ámbito provincial. Ourense**

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	2	1,11%	5	0,12%	1	0,02%	4	0,10%
COMERCIO DE MATERIAIS PARA A CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO	2	1,11%	12	0,29%	8	0,19%	4	0,10%

Ámbito provincial. Pontevedra

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
CONVENIO PROPIO	2	1,11%	219	5,26%	177	4,25%	42	1,01%
ALMACENISTAS DE MADEIRA	1	0,56%	2	0,05%	1	0,02%	1	0,02%
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	6	3,33%	12	0,29%	3	0,07%	9	0,22%
COMERCIO DE BAZARES, VENDA DE XOGUETES, ARTIGOS DE REGALO, ADORNO E RECLAMO	3	1,67%	5	0,12%	0	0,00%	5	0,12%
COMERCIO DE MATERIAIS DE CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO	1	0,56%	7	0,17%	4	0,10%	3	0,07%
COMERCIO DO METAL	10	5,56%	64	1,54%	50	1,20%	14	0,34%
COMERCIO POR XUNTO DE PEIXE FRESCO - (Empresas exportadoras de peixe fresco)	1	0,56%	5	0,12%	1	0,02%	4	0,10%
COMERCIO RETALLISTA TÉXTIL	3	1,67%	32	0,77%	1	0,02%	31	0,74%
CONSTRUCCIÓN	1	0,56%	5	0,12%	5	0,12%	0	0,00%
HOSPITALIZACIÓN E INTERNAMENTO (Sanidade privada)	1	0,56%	347	8,33%	27	0,65%	320	7,68%
HOSTALERÍA	3	1,67%	37	0,89%	11	0,26%	26	0,62%
INDUSTRIA SIDEROMETALÚRXICA (EMPRESAS DO METAL SEN CONVENIO PROPIO)	6	3,33%	133	3,19%	126	3,02%	7	0,17%
INDUSTRIAS E DESPACHOS DE PANIFICACIÓN, CONFEITEIRÍAS, PASTELERÍAS, REPOSTERÍAS E PRATOS PREPARADOS (Confeiteirías e panaderías)	4	2,22%	41	0,98%	11	0,26%	30	0,72%
INDUSTRIAS VINÍCOLAS OU ADEGAS, COMERCIO DE VIÑO, LICOREIRAS E VITICULTURA NAS ADEGAS DE PONTEVEDRA	1	0,56%	3	0,07%	3	0,07%	0	0,00%
MÁRMORES E PEDRAS	1	0,56%	9	0,22%	9	0,22%	0	0,00%
OFICINAS E DESPACHOS	4	2,22%	17	0,41%	6	0,14%	11	0,26%
TRANSPORTE PÚBLICO DE MERCADORÍAS POR ESTRADA	4	2,22%	61	1,46%	54	1,30%	7	0,17%

Empresas con centros de traballo en máis dunha provincia

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN (A Coruña, Lugo e Pontevedra)	1	0,56%	145	3,48%	120	2,88%	25	0,60%
CONSTRUCCIÓN (A Coruña e Pontevedra)	2	1,11%	21	0,50%	19	0,46%	2	0,05%

Elaboración propia
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

No 73,9% das inaplicacións rexistradas a composición da comisión negociadora correspóndese co establecido no artigo 41 do Estatuto dos traballadores (comisión dun máximo de tres membros integrada por persoas traballadoras da propia empresa e elixida por estas democraticamente). No 25,6% está constituída pola representación legal dos traballadores/as. (Cadro 9.iv).

■ Cadro 9.iv

Inaplicacións rexistradas. Composición da Comisión negociadora. Por provincias. Galicia. 2013

	Representación segundo artigo 41 ET		Representación legal dos traballadores/as		Decisión órgano tripartito	
	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
C. Autónoma / Interprov. C.A.						
Número	4	44,44%	5	55,56%	-	0,00%
Núm. Traballad.	183	18,64%	799	81,36%	-	0,00%
Homes	154	15,68%	550	56,01%	-	0,00%
Mulleres	29	2,95%	249	25,36%	-	0,00%
A Coruña						
Número	62	75,61%	19	23,17%	1	1,22%
Núm. Traballad.	523	30,41%	839	48,78%	358	20,81%
Homes	280	16,28%	662	38,49%	347	20,17%
Mulleres	243	14,13%	177	10,29%	11	0,64%
Lugo						
Número	17	65,38%	9	34,62%	-	0,00%
Núm. Traballad.	56	16,09%	292	83,91%	-	0,00%
Homes	30	8,62%	184	52,87%	-	0,00%
Mulleres	26	7,47%	108	31,03%	-	0,00%
Ourense						
Número	7	100,00%	-	0,00%	-	0,00%
Núm. Traballad.	45	100,00%	-	0,00%	-	0,00%
Homes	14	31,11%	-	0,00%	-	0,00%
Mulleres	31	68,89%	-	0,00%	-	0,00%
Pontevedra						
Número	43	76,79%	13	23,21%	-	0,00%
Núm. Traballad.	243	22,69%	828	77,31%	-	0,00%
Homes	135	12,61%	407	38,00%	-	0,00%
Mulleres	108	10,08%	421	39,31%	-	0,00%
Galicia						
Número	133	73,89%	46	25,56%	1	0,56%
Núm. Traballad.	1.050	25,20%	2.758	66,20%	358	8,59%
Homes	613	14,71%	1.803	43,28%	347	8,33%
Mulleres	437	10,49%	955	22,92%	11	0,26%

Elaboración propia
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

Segundo pode apreciarse no cadro que segue a continuación o 49,44% das inaplicacións rexistradas teñen lugar en empresas que teñen entre 1 e 5 persoas traballadoras e o 37,22% en empresas que teñen entre 6 e 30.

■ **Cadro 9.v Inaplicacións de convenios rexistradas. Por traballadores/as da empresa e provincias. 2013**

	C. AUTÓNOMA /INTERPROV.		A CORUÑA		LUGO		OURENSE		PONTEVEDRA		TOTAL GALICIA	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
0-5 traball.	0	0,00%	40	48,78%	17	65,38%	4	57,14%	28	50,00%	89	49,44%
6-30 traball.	5	55,56%	30	36,59%	7	26,92%	3	42,86%	22	39,29%	67	37,22%
31-49 traball.	1	11,11%	4	4,88%	0	0,00%	0	0,00%	2	3,57%	7	3,89%
50-100 traball.	0	0,00%	3	3,66%	1	3,85%	0	0,00%	1	1,79%	5	2,78%
101-250 traball.	1	11,11%	4	4,88%	1	3,85%	0	0,00%	2	3,57%	8	4,44%
251-500 traball.	2	22,22%	1	1,22%	0	0,00%	0	0,00%	1	1,79%	4	2,22%
Máis de 500	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
TOTAL	9	100%	82	100%	26	100%	7	100%	56	100%	180	100%

Elaboración propia
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

Anexo II ESTADO DA ULTRAactividade DA NEGOCIACIÓN COLECTIVA SECTORIAL EN GALICIA

A 31 de decembro de 2013 existen en Galicia 122 convenios de sector:

Figuran nos cadros seguintes estes convenios clasificados segundo o ámbito territorial e diferenciando os que rematan a súa vixencia en 2013 ou antes e os que continúan vixentes con posterioridade.

Entre os que rematan a súa vixencia en 2013 ou antes tense en conta se teñen pacto en contrario para o caso de denuncia, entendendo como válido o pacto contido nos convenios asinados con anterioridade á entrada en vigor da Lei 3/2012.

Considéranse denunciados os convenios que figuran nese estado no programa Regcon para o rexistro e depósito de convenios e acordos colectivos de traballo.

Diferénciase se a denuncia é anterior á entrada en vigor da Lei 3/2012 (fin da vixencia do convenio un ano desde a entrada en vigor de dita lei se non existe pacto en contrario) ou se é posterior (fin da vixencia un ano desde a denuncia se non existe pacto en contrario).

Tendo isto en conta a situación é a seguinte:

■ CONVENIOS DE SECTOR A CORUÑA

REMATAN A SÚA VIXENCIA EN 2015 ou 2016 –

Tres teñen pacto para o caso de denuncia (un deles limitado) e tres non

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	01/01/2012	31/12/2015	SI
COMERCIO VARIO DA PROVINCIA DA CORUÑA	01/07/2011	31/12/2015	limitado
CONSTRUCCIÓN	01/01/2012	31/12/2016	SI
ELABORACIÓN E INSTALACIÓN DE PEDRA E MÁRMORE	01/01/2011	31/12/2015	NON
HOSTALERÍA	01/01/2011	31/12/2015	NON
PINTURA	01/01/2013	31/12/2016	NON

REMATAN A SÚA VIXENCIA EN 2014 –

Tres teñen pacto para o caso de denuncia (un deles limitado) e un non

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
ESTABLECEMENTOS SANITARIOS DE HOSPITALIZACIÓN, ASISTENCIA, CONSULTA E LABORATORIOS DE ANÁLISES CLÍNICAS - Sanidade privada -	01/01/2010	31/12/2014	NON
INDUSTRIA SIDEROMETALÚRXICA	01/01/2013	31/12/2014	SI
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	01/01/2011	31/12/2014	limitado
OFICINAS E DESPACHOS	01/01/2012	31/12/2014	SI

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2013 OU ANTES –

Teñen pacto para o caso de denuncia (un deles limitado)

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
AMARRADORES DA PROVINCIA DA CORUÑA (1º)	01/07/1997	31/12/1999	SI
AXENCIAS MARÍTIMAS E ADUANEIRAS, EMPRESAS ESTIBADORAS PORTUARIAS E COMISIONISTAS DE TRÁNSITO	01/01/1909	31/12/2012	SI
CARPINTERÍA E EBANISTERÍA	01/01/2011	31/12/2013	SI
DERIVADOS DO CEMENTO	01/01/2011	31/12/2012	SI
Empresas concesionarias de servizos municipais de aparcamento e/ou retirada de vehículos da vía pública da provincia da Coruña (ORA)	01/01/2012	31/12/2013	SI
PANADERÍAS	01/01/2012	31/12/2013	SI
PROTESICOS DENTAIS (1º)	01/01/1994	31/12/1995	SI
REMATANTES E SERRADOIROS DE MADEIRA	01/01/2010	31/12/2010	SI
TRANSPORTE DE MERCADORÍAS POR ESTRADA	01/01/2008	31/12/2013	SI
TRANSPORTE DE VIAXEIROS EN AUTOBÚS POR ESTRADA	01/01/2012	31/12/2012	limitado

■ **CONVENIOS DE SECTOR A CORUÑA (continuación)**

**REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2013 OU ANTES –
NON TEÑEN PACTO para o caso de denuncia -
NON FORON DENUNCIADOS**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
AXENCIAS DISTRIBUIDORAS DE GLP	01/01/1996	31/12/1997	NON
BEBIDAS REFRESCANTES E ANALCOHÓLICAS	01/01/2001	31/12/2002	NON
CARPINTERÍA DE RIBEIRA	01/01/2004	31/12/2006	NON
COMERCIO DE MOBLES	01/01/2009	31/12/2011	NON
COMERCIO MAIORISTA DE FROITAS, HORTALIZAS E PLÁTANOS	01/01/2008	31/12/2011	NON
CONFEITERÍAS, PASTELERÍAS, MASAS FRITIDAS, BOLOS E XEADOS ARTESÁNS	01/01/2004	31/12/2007	NON
FLOTA DE ARRASTRE O FRESCO DO GRAN SOL DA PROV. DA CORUÑA	01/01/1998	31/12/1999	NON
INDUSTRIAS VINÍCOLAS, ALCOHOLEIRAS, LICOREIRAS, SIDREIRAS E O SEU COMERCIO	01/01/2001	31/12/2002	NON
PERSOAL DE TERRA EMPRESAS PESQUEIRAS	01/01/1991	31/12/1991	

**REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2013 OU ANTES –
Foi denunciado ANTES da entrada en vigor da Lei 3/2012 -
NON TEN PACTO para o caso de denuncia**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
TINTURERÍAS, LAVANDERÍAS E REPASADO DE ROUPA	01/01/2009	31/07/2012	NON

■ CONVENIOS DE SECTOR LUGO

REMATAN A SÚA VIXENCIA EN 2015 – Ten pacto para o caso de denuncia

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
TRANSPORTE DE VIAXEIROS POR ESTRADA	01/01/2013	31/12/2015	SI

REMATAN A SÚA VIXENCIA EN 2014 – Ten pacto para o caso de denuncia

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	01/01/2011	31/12/2014	SI

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2013 OU ANTES – Teñen pacto para o caso de denuncia

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
COMERCIO DE MATERIAIS DE CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO	01/01/2013	31/12/2013	SI
COMERCIO DO METAL	01/01/2010	31/12/2012	SI
EDIFICACIÓN E OBRAS PÚBLICAS (Construcción)	01/01/2013	31/12/2013	SI
INDUSTRIA SIDEROMETALÚRXICA	01/01/2010	31/12/2012	SI
MATERIAIS E PREFABRICADOS PARA A CONSTRUCCIÓN	01/01/2013	31/12/2013	SI
PANADERÍAS	01/01/2011	31/12/2013	SI
SANIDADE PRIVADA	01/01/2004	31/12/2007	SI
TRANSPORTE DE MERCADORÍAS POR ESTRADA	01/01/2011	31/12/2013	SI

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2013 OU ANTES – NON TEÑEN PACTO para o caso de denuncia - NON FORON DENUNCIADOS

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
BUQUES DE ARRASTRE Ó FRESCO	01/01/1992	31/12/1993	
CHOCOLATES, BOMBÓNS E CARAMELOS	01/01/1990	31/12/1990	
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	01/01/2010	31/12/2012	NON
COMERCIO DE MOBLES E OBOECTOS DECORATIVOS	01/01/2007	31/12/2011	NON
CONFEITERÍA, PASTELERÍA E REPOSTERÍA DE LUGO	01/01/2008	31/12/2010	NON
DISTRIBUCIÓN DE BUTANO	01/01/1999	31/12/2008	NON
HOSTALERÍA	01/01/2010	31/12/2012	NON
OFICINAS E DESPACHOS DA PROVINCIA DE LUGO	01/01/2008	31/12/2011	NON

■ **CONVENIOS DE SECTOR LUGO (continuación)**

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2013 OU ANTES –
Foron denunciados DESPOIS da entrada en vigor da Lei 3/2012 -
NON TEÑEN PACTO para o caso de denuncia

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
INDUSTRIA DA EBANISTERÍA E AFÍNS	01/01/2007	31/12/2011	NON
PRIMEIRA TRANSFORMACIÓN DA MADEIRA	01/01/2010	31/12/2011	NON

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2013 OU ANTES –
Limitan a prórroga a un ano se non hai denuncia -
NON FORON DENUNCIADOS

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
COMERCIO TÉXTIL	01/01/2008	31/12/2010	NON
COMERCIO DA PEL E DO CALZADO	01/01/2006	31/12/2010	NON

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2013 OU ANTES –
Foi denunciado ANTES da entrada en vigor da Lei 3/2012 -
NON TEN PACTO para o caso de denuncia

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
INDUSTRIAS VINÍCOLAS, ALCOHOLEIRAS E SIDREIRAS	01/01/2008	31/12/2010	NON

■ CONVENIOS DE SECTOR OURENSE

REMATAN A SÚA VIXENCIA EN 2016 – Non ten pacto para o caso de denuncia

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	01/01/2013	31/12/16	NON

REMATAN A SÚA VIXENCIA EN 2014 – Un ten pacto para o caso de denuncia e outro non

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
COMERCIO DE MATERIAIS PARA A CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO	01/01/2013	31/12/2014	NON
TRANSPORTE DE MERCADORÍAS POR ESTRADA	01/01/2013	31/12/2014	SI

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2013 OU ANTES – Teñen pacto para o caso de denuncia

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
COMERCIO DA PEL	01/01/2012	31/12/2013	SI
COMERCIO DE ELEMENTOS DO METAL	01/01/2011	31/12/2011	SI
COMERCIO TÉXTIL	01/01/2009	31/12/2010	SI
CONSTRUCCIÓN	01/01/2013	31/12/2013	SI
EMPRESAS CONCESIONARIAS DE SERVIZOS MUNICIPAIS DE INMOBILIZACIÓN, RETIRADA DA VÍA PÚBLICA, TRASLADO E DEPÓSITO DE VEHÍCULOS	01/01/2008	31/12/2010	SI
FABRICANTES DE CADALEITOS	01/01/2002	31/12/2002	SI
FABRICANTES DE MOBLES, CARPINTERÍA, TAPICERÍA E EBANISTERÍA	01/01/2012	31/12/2013	SI
HOSTALERÍA	01/01/2011	31/12/2013	SI
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	01/01/2012	31/12/2013	SI
LIMPEZA DE INSTITUCIÓNS HOSPITALARIAS DA SEGURIDADE SOCIAL DE OURENSE	01/01/2011	31/12/2013	SI
PANADERÍAS	01/01/2011	31/12/2013	SI
REMATANTES, SERRADOIROS E PREPARADOS INDUSTRIAIS DA MADEIRA	01/01/2008	31/12/2012	SI
SIDEROMETAL E TALLERES DE REPARACIÓN DE VEHÍCULOS	01/01/2011	31/12/2012	SI
TRANSPORTE DE VIAXEIROS POR ESTRADA	01/01/2010	31/12/2012	SI

■ CONVENIOS DE SECTOR OURENSE (continuación)

**REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2013 OU ANTES –
NON TEN PACTO para o caso de denuncia -
NON FOI DENUNCIADO**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
SANIDADE PRIVADA	01/01/2012	31/12/2012	NON

**REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2013 OU ANTES –
Foi denunciado DESPOIS da entrada en vigor da Lei 3/2012 -
NON TEN PACTO para o caso de denuncia**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
PASTELERÍA, CONFEITERÍA, BOLERÍA, REPOSTERÍA E PRATOS PRECOCIÑADOS	01/01/2011	31/12/2012	NON

**REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2013 OU ANTES –
Foi denunciado ANTES da entrada en vigor da Lei 3/2012 -
NON TEN PACTO para o caso de denuncia**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
INDUSTRIAS VITIVINÍCOLAS, ALCOHOLEIRAS E SIDREIRAS	01/01/2009	31/12/2010	NON

■ CONVENIOS DE SECTOR PONTEVEDRA

REMATAN A SÚA VIXENCIA EN 2015 – Teñen pacto para o caso de denuncia (un deles limitado)

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
AXENCIAS MARÍTIMAS	01/01/2013	31/12/2015	SI
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	01/01/2012	31/12/2015	SI
COMERCIO DE MOBLES	01/01/2012	31/12/2015	SI
COMERCIO RETALLISTA TÉXTIL	01/01/2012	31/12/2015	SI
HOSTALERÍA	01/01/2011	31/12/2015	SI
INDUSTRIAS DE BEBIDAS REFRESCANTES	01/07/2009	31/12/2015	SI
SECTOR EXTRACTIVO DA PEDRA NATURAL -CANTEIRAS- DE PONTEVEDRA -	01/01/2007	12/06/2015	limitado

REMATAN A SÚA VIXENCIA EN 2014 – Teñen pacto para o caso de denuncia

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
COMERCIO DE BAZARES, VENDA DE XOGUETES, ARTIGOS DE REGALO, ADORNO E RECLAMO	01/01/2012	31/12/2014	SI
COMERCIO DO METAL	01/01/2011	31/12/2014	SI
EMPRESAS DO METAL SEN CONVENIO PROPIO (siderometal)	01/01/2013	31/12/2014	SI
INDUSTRIAS VINÍCOLAS OU ADEGAS, COMERCIO DE VIÑO, LICOREIRAS E VITICULTURA NAS ADEGAS DE PONTEVEDRA (INDUSTRIAS E COMERCIO VITIVINÍCOLAS)	01/01/2011	31/12/2014	SI
MANUFACTURAS E COMERCIO DE VIDRO PLANO	01/01/2012	31/12/2014	SI

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2013 OU ANTES – Teñen pacto para o caso de denuncia

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
ALMACENISTAS DE MADEIRA	01/01/2011	31/12/2011	SI
CARPINTERÍA DE RIBEIRA	01/01/2012	31/12/2013	SI
CARPINTERÍA, EBANISTERÍA E ACTIVIDADES AFÍNS	01/01/2012	31/12/2013	SI
CONSTRUCCIÓN	01/01/2010	31/12/2013	SI
DERIVADOS DO CEMENTO	01/01/2011	31/12/2012	SI
INDUSTRIAS E DESPACHOS DE PANIFICACIÓN, CONFEITEIRÍAS, PASTELERÍAS, REPOSTERÍAS E PRATOS PREPARADOS (Confeiteirías e panaderías)	01/01/2012	31/12/2013	SI
MÁRMORES E PEDRAS	01/01/2007	31/12/2009	SI
REMATANTES E SERRADOIROS DE MADEIRAS	01/01/2012	31/12/2013	SI

■ CONVENIOS DE SECTOR PONTEVEDRA (continuación)

**REMATARON A SÚA VIXENCIA O 31/12/2013 –
NON TEÑEN PACTO para o caso de denuncia -
FORON DENUNCIADOS**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
COMERCIO DE MATERIAIS DE CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO	01/01/2012	31/12/2013	NON
HOSPITALIZACIÓN E INTERNAMENTO (sanidade privada)	01/01/2011	31/12/2013	NON
TRANSPORTE PÚBLICO DE MERCADORÍAS POR ESTRADA	01/01/2011	31/12/2013	NON

**REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2013 OU ANTES –
NON TEÑEN PACTO para o caso de denuncia -
NON FORON DENUNCIADOS**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
OFICINAS E DESPACHOS	01/01/2009	31/12/2012	NON
TRANSPORTE PÚBLICO DE VIAXEIROS POR ESTRADA	01/01/2009	31/12/2011	NON
ALUGUEIRO DE CAIXAS PLASTICAS PORTADORAS DE PEIXE	01/01/1996	31/12/1997	NON
COMERCIO DA PEL	01/01/2008	31/12/2009	NON
COMERCIO POR XUNTO DE PEIXE FRESCO - (Empresas exportadoras de peixe fresco)	01/01/2008	31/12/2010	NON
PESCA DE ARRASTRE O FRESCO NO GRAN SOL	01/08/97	31/12/99	NON

**REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2013 OU ANTES –
Foron denunciados ANTES da entrada en vigor da Lei 3/2012 -
NON TEÑEN PACTO para o caso de denuncia**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	01/01/2008	31/12/2010	NON
MAIORISTAS DE FROITAS E PRODUTOS HORTÍCOLAS	01/01/2006	31/12/2010	NON
VENDA POR XUNTO DE TECIDOS, MERCERÍA E PAQUETERÍA (Téxtil)	01/05/2009	30/04/2012	NON

■ CONVENIOS DE SECTOR COMUNIDADE AUTÓNOMA

REMATAN A SÚA VIXENCIA EN 2015 – Teñen pacto para o caso de denuncia

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
INSTALACIÓNS DEPORTIVAS E XIMNASIOS DA COMUNIDADE AUTÓNOMA DE GALICIA	01/01/2013	31/12/2015	SI
RESIDENCIAS PRIVADAS DA TERCEIRA IDADE	01/01/2009	31/12/2015	SI
TRANSPORTE DE ENFERMOS/AS E ACCIDENTADOS/AS EN AMBULANCIA NA COMUNIDADE AUTÓNOMA DE GALICIA	01/01/2013	31/12/2015	SI

REMATAN A SÚA VIXENCIA EN 2014 – Non ten pacto para o caso de denuncia

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
POMPAS FÚNEBRES	01/01/2012	31/12/2014	NON

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2013 OU ANTES – Teñen pacto para o caso de denuncia

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
APARCADOIROS, GARAXES E ESTACIONAMENTOS REGULADOS DE SUPERFICIE	01/01/2010	31/12/2012	SI
AXUDA A DOMICILIO	01/01/2012	31/12/2012	SI
EDITORIAIS	01/01/2012	31/12/2012	SI
EMPRESAS ORGANIZADORAS DO XOGO DO BINGO	01/01/2007	31/12/2009	SI
GUINDASTRES MÓBILES AUTOPROPULSADOS DE GALICIA	01/01/2010	31/12/2011	SI
I CONVENIO AUTONÓMICO PARA A ACTIVIDADE ARQUEOLÓXICA	12/03/2009	31/12/2010	SI
LOUSAS DE OURENSE E LUGO	01/01/2011	31/12/2013	SI
SECTOR DA DOBRAXE	01/01/2002	31/12/2006	SI
Sector sanitario de Galicia xestionado por fundacións públicas sanitarias ou sociedades públicas autonómicas, sometidas ao protectorado da Consellería de Sanidade - Persoal laboral -	11/05/05	31/12/2007	SI

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2013 OU ANTES – NON TEÑEN PACTO para o caso de denuncia - NON FORON DENUNCIADOS

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
ACTORES E ACTRICES DE TEATRO DE GALICIA	01/01/2009	31/12/2012	NON
CONVENIO COLECTIVO GALEGO DE CENTROS ESPECIAIS DE EMPREGO	01/01/2010	31/12/2011	NON
EVENTOS, SERVIZOS E PRODUCIÓNS CULTURAIS	01/01/2010	31/12/2012	NON
PERRUQUERÍAS DE DONAS, CABALEIROS, UNISEX E BELEZA	01/01/2011	31/12/2013	NON

10.1 **Introdución**

Analízase neste capítulo a sinistralidade laboral en Galicia durante 2013, para o que, previamente, fanse necesarias algunhas precisións.

As cifras a tratar refírense, fundamentalmente, a accidentes de traballo e enfermidades profesionais, procedendo a información das comunicacións que as empresas están obrigadas a realizar mediante o preceptivo parte de accidente de traballo ou enfermidade profesional, referíndose a aqueles que ocasionan baixa no traballo. Inclúense dentro deste concepto, tanto os accidentes que ocorren durante a xornada de traballo, e que legalmente se consideren como tales, como os accidentes in itinere.

10.2 Distribución por gravidade e provincias

Referíndose as cifras dos accidentes con baixa, un primeiro cadro xeral (cadro 10.1) permítenos unha visión global da distribución por provincias en función da gravidade e a súa comparación coas cifras nacionais de sinistralidade.

■ Cadro 10.1 Accidentes de traballo con baixa. Por provincias e gravidade. Galicia/España. 2013

			A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España ⁽¹⁾
Accidentes	En xornada de traballo	Leves	9.843	2.294	2.398	7.370	21.905	393.327
		Graves	181	69	47	121	418	3.292
		Mortais	17	8	6	16	47	432
		Total	10.041	2.371	2.451	7.507	22.370	397.051
	In itinere	Leves	1.210	233	210	1.100	2.753	61.506
		Graves	26	10	5	24	65	870
		Mortais	1	0	0	2	3	108
		Total	1.237	243	215	1.126	2.821	62.484

(1).-Os datos de España son provisionais.

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar e Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

Os accidentes en xornada de traballo con baixa en Galicia (22.370) supoñen un 5,63% do total estatal. Sen embargo, en accidentes mortais dita porcentaxe ascende a máis do 10%.

Na distribución provincial dos accidentes con baixa en xornada de traballo A Coruña e Pontevedra totalizan el 78,4% do resultado global de accidentes en Galicia.

Descompoñendo o cadro xeral (cadro 10.2), vemos que na distribución global por gravidade, producíronse en Galicia 25.191 accidentes con baixa, dos cales, 2.821 teñen o carácter de in itinere o que supón un 11,19%.

■ Cadro 10.2 Accidentes laborais con baixa por gravidade. Galicia 2013

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
En xornada de traballo	15.370	6.535	70,17	29,83	324	94	77,51	22,49	42	5	89,36	10,64	15.736	6.634	22.377	0,34	29,66
In itinere	1.116	1.637	40,54	59,46	34	31	52,31	47,69	2	1	66,67	33,33	1.152	1.669	2.821	40,84	59,16
Total	16.486	8.172	66,86	33,14	358	125	74,12	25,88	44	6	88,00	12,00	16.888	8.303	25.191	67,04	32,96

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

No cadro 10.3 efectúase unha nova desagregación dos accidentes que permite concluir que nos desprazamentos, sexan en xornada de traballo ou en itinere, ocorren case o 35% dos accidentes laborais, porcentaxe que se eleva nos graves ao 47% e nos mortais ao 60%.

■ **Cadro 10.3** Accidentes laborais con baixa segundo lugar do accidente e gravidade. Galicia 2013

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
No centro ou lugar de traballo habitual	9.101	5.277	63,3	36,7	137	80	63,13	36,87	11	1	91,67	8,33	9.249	5.358	14.607	63,32	36,68
En desprazamento na xornada laboral	4.769	916	83,89	16,11	149	13	91,98	8,02	24	3	88,89	11,11	4.942	932	5.874	84,13	15,87
In itinere	1.116	1.637	40,54	59,46	34	31	52,31	47,69	2	1	66,67	33,33	1.152	1.669	2.821	40,84	59,16
Noutro centro ou lugar de traballo	1.500	342	81,43	18,57	38	1	97,44	2,56	7	1	87,50	12,50	1.545	344	1.889	81,79	18,21
Total	16.486	8.172	66,86	33,14	358	125	74,12	25,88	44	6	88,00	12,00	16.888	8.303	25.191	67,04	32,96

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

10.3 Distribución dos accidentes de traballo, en xornada de traballo, con baixa por sectores económicos

En termos absolutos, en Galicia (cadro 10.4), o sector servizos totaliza o maior número de accidentes (10.846), seguido do de industria e do de construción. Nos accidentes cualificados como mortais, tamén servizos é o que sofre máis accidentes, resaltando, en comparación co número de traballadores ocupados, o sector de pesca.

■ **Cadro 10.4** Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo por sectores de actividade e gravidade. Galicia 2013

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Agricultura	837	305	73,29	26,71	39	29	57,35	42,65	4	0	100,00	0,00	880	334	1.214	72,49	27,51
Pesca	956	111	89,6	10,4	55	3	94,83	5,17	6	1	85,71	14,29	1.017	115	1.132	89,84	10,16
Industria	5.233	1.067	83,06	16,94	73	15	82,95	17,05	6	0	100,00	0,00	5.312	1.082	6.394	83,08	16,92
Construción	2.697	20	99,26	0,74	57	0	100,00	0,00	10	0	100,00	0,00	2.764	20	2.784	99,28	0,72
Servizos	5.647	5.032	52,88	47,12	100	47	68,03	31,97	16	4	80,00	20,00	5.763	5.083	10.846	53,13	46,87
Total	15.370	6.535	70,17	29,83	324	94	77,51	22,49	42	5	89,36	10,64	15.736	6.634	22.370	70,34	29,66

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Efectuando o exame en relación coa poboación asalariada ocupada nestes sectores (cadro 10.5), loxicamente, e en virtude da, xenericamente, menor posibilidade de risco, o sector servizos, que ocupa o maior número de asalariados (73,79%), porcentualmente sofre menor número de accidentes (48,48%). O resto dos sectores teñen maior porcentaxe de accidentes que de poboación asalariada ocupada neles.

■ Cadro 10.5

Asalariados/as por sectores económicos. Galicia. 2013

	Total	%
Agricultura e pesca	1,0	2,68
Industria	136,6	17,62
Construción	45,8	5,91
Servizos	572,0	73,79
Total	755,4	100,00

Elaboración propia.

Fonte: INE, Enquisa de poboación activa. Medias 2013.

A distribución desagregada por provincias aparece reflectida no cadro 10.6.

■ **Cadro 10.6** Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo por sectores de actividade e gravidade. Por provincias. Galicia 2013.

A Coruña	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Agricultura	338	109	75,62	24,38	21	10	67,74	32,26	1	0	100,00	0,00	360	119	479	75,16	24,84
Pesca	440	45	90,72	9,28	35	1	97,22	2,78	3	0	100,00	0,00	478	46	524	91,22	8,78
Industria	2.077	407	83,62	16,38	25	6	80,65	19,35	0	0	0,00	0,00	2.102	413	2.515	83,58	16,42
Construción	1.268	12	99,06	0,94	20	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	1.292	12	1.304	99,08	0,92
Servizos	2.699	2.448	52,44	47,56	41	22	65,08	34,92	7	2	77,78	22,22	2.747	2.472	5.219	52,63	47,37
Total	6.822	3.021	69,31	30,69	142	39	78,45	21,55	15	2	88,24	11,76	6.979	3.062	10.041	69,51	30,49

Lugo	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Agricultura	246	106	69,89	30,11	10	14	41,67	58,33	3	0	100,00	0,00	259	120	379	68,34	31,66
Pesca	124	3	97,64	2,36	3	1	75,00	25,00	1	0	100,00	0,00	128	4	132	96,97	3,03
Industria	340	66	83,74	16,26	4	2	66,67	33,33	0	0	0,00	0,00	344	68	412	83,50	16,50
Construción	301	0	100,00	0,00	6	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	309	0	309	100,00	0,00
Servizos	579	529	52,26	47,74	18	11	62,07	37,93	2	0	100,00	0,00	599	540	1.139	52,59	47,41
Total	1.590	704	69,31	30,69	41	28	59,42	40,58	8	0	100,00	0,00	1.639	732	2.371	69,13	30,87

Ourense	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Agricultura	106	22	82,81	17,19	4	1	80,00	20,00	0	0	0,00	0,00	110	23	133	82,71	17,29
Pesca	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Industria	682	106	86,55	13,45	17	2	89,47	10,53	1	0	100,00	0,00	700	108	808	86,63	13,37
Construción	372	1	99,73	0,27	8	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	383	1	384	99,74	0,26
Servizos	511	598	46,08	53,92	14	1	93,33	6,67	1	1	50,00	50,00	526	600	1.126	46,71	53,29
Total	1.671	727	69,68	30,32	43	4	91,49	8,51	5	1	83,33	16,67	1.719	732	2.451	70,13	29,87

Pontevedra	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Agricultura	147	68	68,37	31,63	4	4	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	151	72	223	67,71	32,29
Pesca	392	63	86,15	13,85	17	1	94,44	5,56	2	1	66,67	33,33	411	65	476	86,34	13,66
Industria	2.134	488	81,39	18,61	27	5	84,38	15,63	5	0	100,00	0,00	2.166	493	2.659	81,46	18,54
Construción	756	7	99,08	0,92	23	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	780	7	787	99,11	0,89
Servizos	1.858	1.457	56,05	43,95	27	13	67,50	32,50	6	1	85,71	14,29	1.891	1.471	3.362	56,25	43,75
Total	5.287	2.083	71,74	28,26	98	23	80,99	19,01	14	2	87,50	12,50	5.399	2.108	7.507	71,92	28,08

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

10.4 Distribución por actividades

Na distribución por actividades económicas (cadros 10.7 a 10.11) pódese observar que, claramente, a construción e o comercio, coas súas especialidades, ocupan o primeiro lugar en número global de accidentes, destacando significativamente sobre as demais actividades. No total de accidentes, na súa distribución provincial, salienta tamén en cada unha das provincias galegas estas actividades.

■ Cadro 10.7 **Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo**
segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2013.

		Leves		Graves		Mortais		Totais		
		Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	382	295	25	28	2	0	409	323	732
2	Silvicultura e explotacións forestais	455	10	14	1	2	0	471	11	482
3	Pesca e acuicultura	956	111	55	3	6	1	1.017	115	1.132
5	Extracción de antracita, hulla e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Extracción de cru, petróleo e gas natural	1	0	0	0	0	0	1	0	1
7	Extracción minerais metálicos	5	0	0	0	0	0	5	0	5
8	Outras industrias extractivas	125	1	3	1	0	0	128	2	130
9	Actividades de apoio ás industrias extractivas	1	0	0	0	0	0	1	0	1
10	Industria da alimentación	685	639	6	6	1	0	692	645	1.337
11	Fabricación de bebidas	63	10	2	1	0	0	65	11	76
13	Industria téxtil	38	22	3	0	0	0	41	22	63
14	Confección de roupa de vestir	41	113	1	1	0	0	42	114	156
15	Industria do coiro e do calzado	15	3	0	0	0	0	15	3	18
16	Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	385	35	10	3	0	0	395	38	433
17	Industria do papel	59	5	0	0	1	0	60	5	65
18	Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	61	15	0	1	0	0	61	16	77
19	Coquerías e refinación de petróleo	5	0	0	0	0	0	5	0	5
20	Industria química	94	7	3	0	0	0	97	7	104
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	4	4	0	1	0	0	4	5	9
22	Fabricación de produtos de caucho e plásticos	161	19	3	0	0	0	164	19	183
23	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	356	25	9	0	1	0	366	25	391
24	Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixaxes	194	8	6	0	0	0	200	8	208
25	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	912	25	7	1	1	0	920	26	946
26	Fabrición de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	5	0	0	0	0	0	5	0	5
27	Fabricación de material e equipamento eléctrico	35	0	0	0	0	0	35	0	35
28	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	207	10	1	0	0	0	208	10	218
29	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	297	67	2	0	1	0	300	67	367
30	Fabricación doutro material de transporte	774	11	7	0	0	0	781	11	792
31	Fabricación de mobles	128	4	3	0	0	0	131	4	135
32	Outras industrias manufatureiras	19	1	0	0	0	0	19	1	20
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	199	3	1	0	0	0	200	3	203
35	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	46	3	2	0	0	0	48	3	51
36	Captación, depuración e distribución de auga	42	0	0	0	1	0	43	0	43
37	Recolla e tratamento de augas residuais	12	0	0	0	0	0	12	0	12
38	Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	263	37	3	0	0	0	266	37	303
39	Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	1	0	1	0	0	0	2	0	2
41	Construción de edificios	1.009	8	21	0	5	0	1.035	8	1.043
42	Enxeñaría civil	317	0	4	0	0	0	321	0	321
43	Actividades de construción especializada	1.371	12	32	0	5	0	1.408	12	1.420
45	Venda reparación de vehículos de motor e motocicletas	505	16	9	0	1	0	515	16	531
46	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	871	138	13	0	1	0	885	138	1.023
47	Comercio a retalho, agás vehículos de motor e motocicletas	614	1.003	4	4	0	0	618	1.007	1.625
49	Transporte terrestre e por tubaxe	646	40	20	0	7	1	673	41	714
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores	39	2	1	0	0	0	40	2	42
51	Transporte aéreo	7	2	1	0	0	0	8	2	10
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte	459	102	6	0	1	0	466	102	568
53	Actividades postais e de correos	65	78	4	0	1	0	70	78	148
55	Servizos de aloxamento	61	111	0	2	0	0	61	113	174
56	Servizos de comidas e bebidas	421	543	3	3	0	0	424	546	970
58	Edición	7	7	0	0	0	0	7	7	14
59	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	6	3	0	0	0	0	6	3	9
60	Actividades de programación e emisión de radio e televisión	5	1	0	0	0	0	5	1	6
61	Telecomunicacións	18	10	1	0	0	0	19	10	29
62	Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa Informática	4	9	0	0	0	0	4	9	13
63	Servizos de información	4	0	0	0	0	0	4	0	4
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	9	22	1	0	0	0	10	22	32
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	1	3	0	0	0	0	1	3	4
66	Actividades auxiliares aos servizos financeiros e seguros	7	6	0	0	0	0	7	6	13
68	Actividades inmobiliarias	13	8	1	0	0	0	14	8	22
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	9	19	0	1	0	0	9	20	29
70	Actividades das sedes centrais; actividades consultoría de xestión empresarial	12	4	0	0	0	0	12	4	16
71	Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	63	12	1	0	0	0	64	12	76
72	Investigación e desenvolvemento	4	9	1	0	1	0	6	9	15
73	Publicidade e estudos de mercado	15	8	0	0	0	0	15	8	23
74	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	19	20	0	0	0	0	19	20	39
75	Actividades veterinarias	4	8	0	0	0	0	4	8	12
77	Actividades de aluguer	48	4	1	0	1	0	50	4	54
78	Actividades relacionadas co emprego	4	10	0	0	0	0	4	10	14
79	Actividades de axencias de viaxes; operadores turísticos, servizos de reservas e activ. relacionadas con estes	0	2	0	0	0	0	0	2	2
80	Actividades de seguranza e investigación	75	9	0	0	1	0	76	9	85
81	Servizos a edificios e actividades de xardinaría	172	166	2	0	0	0	174	166	340
82	Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	38	38	0	0	0	0	38	38	76
84	Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	766	555	9	6	1	1	776	562	1.338
85	Educación	59	212	2	1	0	0	61	213	274
86	Actividades sanitarias	265	894	14	19	1	1	280	914	1.194
87	Asistencia en establecementos residenciais	34	359	0	0	0	0	34	359	393
88	Actividades de servizos sociais sen aloxamento	25	261	0	0	0	0	25	261	286
90	Actividades de creación artísticas e espectáculos	20	7	1	0	0	0	21	7	28
91	Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	5	8	0	0	0	0	5	8	13
92	Actividades de xogos de azar e apostas	6	4	0	0	0	0	6	4	10
93	Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	120	67	0	0	0	0	120	67	187
94	Actividades asociativas	22	34	1	0	0	0	23	34	57
95	Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	28	5	0	0	0	0	28	5	33
96	Outros servizos persoais	64	117	4	0	0	1	68	118	186
97	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	7	95	0	11	0	0	7	106	113
99	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	1	1	0	0	0	0	1	1	2
	Total	15.370	6.535	324	94	42	5	15.736	6.634	22.370

*Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ Cadro 10.8 Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2013. A Coruña

		Leves		Graves		Mortais		Totais		
		Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	129	104	13	10	1	0	143	114	257
2	Silvicultura e explotacións forestais	209	5	8	0	0	0	217	5	222
3	Pesca e acuicultura	440	45	35	1	3	0	478	46	524
5	Extracción de antracita, hulla e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Extracción de cru, petróleo e gas natural	1	0	0	0	0	0	1	0	1
7	Extracción minerais metálicos	3	0	0	0	0	0	3	0	3
8	Outras industrias extractivas	25	0	0	0	0	0	25	0	25
9	Actividades de apoio ás industrias extractivas	1	0	0	0	0	0	1	0	1
10	Industria da alimentación	232	213	0	4	0	0	232	217	449
11	Fabricación de bebidas	21	1	0	0	0	0	21	1	22
13	Industria téxtil	17	18	0	0	0	0	17	18	35
14	Confección de roupa de vestir	23	84	0	0	0	0	23	84	107
15	Industria do coiro e do calzado	7	2	0	0	0	0	7	2	9
16	Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	204	17	5	1	0	0	209	18	227
17	Industria do papel	30	4	0	0	0	0	30	4	34
18	Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	44	9	0	1	0	0	44	10	54
19	Coquerías e refinación de petróleo	5	0	0	0	0	0	5	0	5
20	Industria química	62	4	2	0	0	0	64	4	68
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	0	1	0	0	0	0	0	1	1
22	Fabricación de produtos de caucho e plásticos	39	0	2	0	0	0	41	0	41
23	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	64	3	1	0	0	0	65	3	68
24	Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixes	125	4	4	0	0	0	129	4	133
25	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	360	7	4	0	0	0	364	7	371
26	Fabrición de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	3	0	0	0	0	0	3	0	3
27	Fabricación de material e equipamento eléctrico	18	0	0	0	0	0	18	0	18
28	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	67	0	0	0	0	0	67	0	67
29	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	16	0	0	0	0	0	16	0	16
30	Fabricación doutro material de transporte	296	4	2	0	0	0	298	4	302
31	Fabricación de mobles	77	4	1	0	0	0	78	4	82
32	Outras industrias manufactureiras	11	0	0	0	0	0	11	0	11
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	99	2	1	0	0	0	100	2	102
35	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	30	2	0	0	0	0	30	2	32
36	Captación, depuración e distribución de auga	22	0	0	0	0	0	22	0	22
37	Recolla e tratamento de augas residuais	2	0	0	0	0	0	2	0	2
38	Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	173	28	2	0	0	0	175	28	203
39	Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	0	0	1	0	0	0	1	0	1
41	Construción de edificios	426	3	6	0	3	0	435	3	438
42	Enxeñaría civil	112	0	0	0	0	0	112	0	112
43	Actividades de construción especializada	730	9	14	0	1	0	745	9	754
45	Venda reparación de vehículos de motor e motocicletas	214	5	4	0	0	0	218	5	223
46	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	338	58	5	0	0	0	343	58	401
47	Comercio a retalho, agás vehículos de motor e motocicletas	346	540	1	3	0	0	347	543	890
49	Transporte terrestre e por tubaxe	275	14	9	0	3	0	287	14	301
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores	20	2	0	0	0	0	20	2	22
51	Transporte aéreo	5	2	1	0	0	0	6	2	8
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte	304	75	3	0	0	0	307	75	382
53	Actividades postais e de correos	35	43	2	0	0	0	37	43	80
55	Servizos de aloxamento	26	42	0	0	0	0	26	42	68
56	Servizos de comidas e bebidas	212	233	2	1	0	0	214	234	448
58	Edición	5	3	0	0	0	0	5	3	8
59	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	4	3	0	0	0	0	4	3	7
60	Actividades de programación e emisión de radio e televisión	2	1	0	0	0	0	2	1	3
61	Telecomunicacións	8	9	0	0	0	0	8	9	17
62	Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa Informática	2	7	0	0	0	0	2	7	9
63	Servizos de información	3	0	0	0	0	0	3	0	3
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	4	12	0	0	0	0	4	12	16
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	0	2	0	0	0	0	0	2	2
66	Actividades auxiliares aos servizos financeiros e seguros	1	4	0	0	0	0	1	4	5
68	Actividades inmobiliarias	7	2	0	0	0	0	7	2	9
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	7	6	0	0	0	0	7	6	13
70	Actividades das sedes centrais; actividades consultoría de xestión empresarial	4	2	0	0	0	0	4	2	6
71	Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	32	6	0	0	1	0	33	6	39
72	Investigación e desenvolvemento	1	0	1	0	0	0	2	0	2
73	Publicidade e estudos de mercado	7	7	0	0	0	0	7	7	14
74	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	12	19	0	0	0	0	12	19	31
75	Actividades veterinarias	1	4	0	0	0	0	0	4	4
77	Actividades de aluguer	22	2	1	0	1	0	24	2	26
78	Actividades relacionadas co emprego	2	1	0	0	0	0	2	1	3
79	Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos,servizos de reservas e activ. relacionadas con estes	0	2	0	0	0	0	0	2	2
80	Actividades de seguranza e investigación	52	8	0	0	1	0	53	8	61
81	Servizos a edificios e actividades de xardinaría	96	88	1	0	0	0	97	88	185
82	Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	26	22	0	0	0	0	26	22	48
84	Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	305	246	3	2	0	1	308	249	557
85	Educación	24	88	0	1	0	0	24	89	113
86	Actividades sanitarias	129	390	3	9	1	0	133	399	532
87	Asistencia en establecementos residenciais	17	165	0	0	0	0	17	165	182
88	Actividades de servizos sociais sen aloxamento	13	157	0	0	0	0	13	157	170
90	Actividades de creación artísticas e espectáculos	8	4	1	0	0	0	9	4	13
91	Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	3	7	0	0	0	0	3	7	10
92	Actividades de xogos de azar e apostas	5	3	0	0	0	0	5	3	8
93	Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	49	34	0	0	0	0	49	34	83
94	Actividades asociativas	10	12	1	0	0	0	11	12	23
95	Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	12	2	0	0	0	0	12	2	14
96	Outros servizos persoais	43	75	3	0	0	1	46	76	122
97	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	7	40	0	6	0	0	7	46	53
99	Actividades de organizacións e organismos extrateritoriais	1	1	0	0	0	0	1	1	2
	Total	6.822	3.021	142	39	15	2	6.978	3.062	10.041

*Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ Cadro 10.9 **Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo**
segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2013. Lugo

		Leves		Graves		Mortais		Totais		
		Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	144	106	7	14	1	0	152	120	272
2	Silvicultura e explotacións forestais	102	0	3	0	2	0	107	0	107
3	Pesca e acuicultura	124	3	3	1	1	0	128	4	132
5	Extracción de antracita, hulla e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Extracción de cru, petróleo e gas natural	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Extracción minerais metálicos	1	0	0	0	0	0	1	0	1
8	Outras industrias extractivas	22	0	0	0	0	0	22	0	22
9	Actividades de apoio ás industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Industria da alimentación	67	54	1	1	0	0	68	55	123
11	Fabricación de bebidas	7	3	0	0	0	0	7	3	10
13	Industria téxtil	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Confección de roupa de vestir	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Industria do coiro e do calzado	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	49	3	1	0	0	0	50	3	53
17	Industria do papel	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	6	1	0	0	0	0	6	1	7
19	Coquerías e refinación de petróleo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Industria química	3	0	0	0	0	0	3	0	3
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	0	1	0	1	0	0	0	2	2
22	Fabricación de produtos de caucho e plásticos	14	0	0	0	0	0	14	0	14
23	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	35	1	1	0	0	0	36	1	37
24	Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixes	10	1	1	0	0	0	11	1	12
25	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	52	1	0	0	0	0	52	1	53
26	Fabrición de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27	Fabricación de material e equipamento eléctrico	2	0	0	0	0	0	2	0	2
28	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	7	0	0	0	0	0	7	0	7
29	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	1	0	0	0	0	0	1	0	1
30	Fabricación doutro material de transporte	14	0	0	0	0	0	14	0	14
31	Fabricación de mobles	7	0	0	0	0	0	7	0	7
32	Outras industrias manufatureiras	2	1	0	0	0	0	2	1	3
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	13	0	0	0	0	0	13	0	13
35	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	3	0	0	0	0	0	3	0	3
36	Captación, depuración e distribución de auga	7	0	0	0	0	0	7	0	7
37	Recolla e tratamento de augas residuais	1	0	0	0	0	0	1	0	1
38	Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	16	0	0	0	0	0	16	0	16
39	Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	1	0	0	0	0	0	1	0	1
41	Construción de edificios	143	0	3	0	1	0	147	0	147
42	Enxeñaría civil	20	0	0	0	0	0	20	0	20
43	Actividades de construción especializada	138	0	3	0	1	0	142	0	142
45	Venda reparación de vehículos de motor e motocicletas	70	2	0	0	0	0	70	2	72
46	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	109	16	1	0	1	0	111	16	127
47	Comercio a retalho, agás vehículos de motor e motocicletas	44	73	0	0	0	0	44	73	117
49	Transporte terrestre e por tubaxe	89	4	6	0	0	0	95	4	99
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores	1	0	0	0	0	0	1	0	1
51	Transporte aéreo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte	10	1	1	0	0	0	11	1	12
53	Actividades postais e de correos	4	9	0	0	1	0	5	9	14
55	Servizos de aloxamento	6	15	0	1	0	0	6	16	22
56	Servizos de comidas e bebidas	50	67	0	0	0	0	50	67	117
58	Edición	0	2	0	0	0	0	0	2	2
59	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	0	0	0	0	0	0	0	0	0
60	Actividades de programación e emisión de radio e televisión	3	0	0	0	0	0	3	0	3
61	Telecomunicacións	0	0	0	0	0	0	0	0	0
62	Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa Informática	1	1	0	0	0	0	1	1	2
63	Servizos de información	0	0	0	0	0	0	0	0	0
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	0	0	0	0	0	0	0	0	0
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	0	0	0	0	0	0	0	0	0
66	Actividades auxiliares aos servizos financeiros e seguros	0	0	0	0	0	0	0	0	0
68	Actividades inmobiliarias	3	0	1	0	0	0	4	0	4
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	0	1	0	0	0	0	0	1	1
70	Actividades das sedes centrais; actividades consultoría de xestión empresarial	1	0	0	0	0	0	1	0	1
71	Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	9	2	1	0	0	0	10	2	12
72	Investigación e desenvolvemento	0	0	0	0	0	0	0	0	0
73	Publicidade e estudos de mercado	3	0	0	0	0	0	3	0	3
74	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
75	Actividades veterinarias	2	1	0	0	0	0	2	1	3
77	Actividades de aluguer	3	0	0	0	0	0	3	0	3
78	Actividades relacionadas co emprego	0	2	0	0	0	0	0	2	2
79	Actividades de axencias de viaxes; operadores turísticos, servizos de reservas e activ. relacionadas con estes	0	0	0	0	0	0	0	0	0
80	Actividades de seguranza e investigación	2	0	0	0	0	0	2	0	2
81	Servizos a edificios e actividades de xardinaría	15	17	1	0	0	0	16	17	33
82	Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	1	3	0	0	0	0	1	3	4
84	Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	92	95	1	3	0	0	93	98	191
85	Educación	5	11	0	0	0	0	5	11	16
86	Actividades sanitarias	27	100	6	5	0	0	33	105	138
87	Asistencia en establecementos residenciais	1	45	0	0	0	0	1	45	46
88	Actividades de servizos sociais sen aloxamento	3	36	0	0	0	0	3	36	39
90	Actividades de creación artísticas e espectáculos	1	0	0	0	0	0	1	0	1
91	Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	0	0	0	0	0	0	0	0	0
92	Actividades de xogos de azar e apostas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
93	Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	11	9	0	0	0	0	11	9	20
94	Actividades asociativas	1	2	0	0	0	0	1	2	3
95	Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	6	1	0	0	0	0	6	1	7
96	Outros servizos persoais	6	6	0	0	0	0	6	6	12
97	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	0	8	0	2	0	0	0	10	10
99	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Total	1.590	704	41	28	8	0	1.639	732	2.371

*Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ **Cadro 10.10** **Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo**
segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2013. Ourense

		Leves		Graves		Mortais		Totais		
		Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	43	21	2	1	0	0	45	22	67
2	Silvicultura e explotacións forestais	63	1	2	0	0	0	65	1	66
3	Pesca e acuicultura	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Extracción de antracita, hulla e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Extracción de cru, petróleo e gas natural	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Extracción minerais metálicos	1	0	0	0	0	0	1	0	1
8	Outras industrias extractivas	51	0	2	1	0	0	53	1	54
9	Actividades de apoio ás industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Industria da alimentación	86	34	0	0	0	0	86	34	120
11	Fabricación de bebidas	19	3	1	0	0	0	20	3	23
13	Industria téxtil	6	0	1	0	0	0	7	0	7
14	Confección de roupa de vestir	12	20	0	0	0	0	12	20	32
15	Industria do coiro e do calzado	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	46	5	1	1	0	0	47	6	53
17	Industria do papel	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Coquerías e refinación de petróleo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Industria química	11	1	0	0	0	0	11	1	12
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	1	0	0	0	0	0	1	0	1
22	Fabricación de produtos de caucho e plásticos	39	4	1	0	0	0	40	4	44
23	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	123	20	5	0	1	0	129	20	149
24	Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixaxes	6	0	0	0	0	0	6	0	6
25	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	87	0	3	0	0	0	90	0	90
26	Fabrición de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	2	0	0	0	0	0	2	0	2
27	Fabricación de material e equipamento eléctrico	6	0	0	0	0	0	6	0	6
28	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	48	9	0	0	0	0	48	9	57
29	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	52	9	0	0	0	0	52	9	61
30	Fabricación doutro material de transporte	9	1	0	0	0	0	9	1	10
31	Fabricación de mobles	20	0	1	0	0	0	21	0	21
32	Outras industrias manufactureiras	5	0	0	0	0	0	5	0	5
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	9	0	0	0	0	0	9	0	9
35	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	6	0	2	0	0	0	8	0	8
36	Captación, depuración e distribución de auga	3	0	0	0	0	0	3	0	3
37	Recolla e tratamento de augas residuais	1	0	0	0	0	0	1	0	1
38	Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	33	0	0	0	0	0	33	0	33
39	Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
41	Construción de edificios	121	0	3	0	1	0	125	0	125
42	Enxeñaría civil	102	0	1	0	0	0	103	0	103
43	Actividades de construción especializada	149	1	4	0	2	0	155	1	156
45	Venda reparación de vehículos de motor e motocicletas	63	0	3	0	1	0	67	0	67
46	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	77	11	3	0	0	0	80	11	91
47	Comercio a retalho, agás vehículos de motor e motocicletas	47	91	0	0	0	1	47	92	139
49	Transporte terrestre e por tubaxe	69	5	3	0	0	0	72	5	77
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores	0	0	0	0	0	0	0	0	0
51	Transporte aéreo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte	3	1	0	0	0	0	3	1	4
53	Actividades postais e de correos	2	6	1	0	0	0	3	6	9
55	Servizos de aloxamento	3	7	0	0	0	0	3	7	10
56	Servizos de comidas e bebidas	38	57	1	0	0	0	39	57	96
58	Edición	1	0	0	0	0	0	1	0	1
59	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	0	0	0	0	0	0	0	0	0
60	Actividades de programación e emisión de radio e televisión	0	0	0	0	0	0	0	0	0
61	Telecomunicacións	2	0	0	0	0	0	2	0	2
62	Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa Informática	0	0	0	0	0	0	0	0	0
63	Servizos de información	0	0	0	0	0	0	0	0	0
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	2	2	1	0	0	0	3	2	5
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	0	0	0	0	0	0	0	0	0
66	Actividades auxiliares aos servizos financeiros e seguros	2	1	0	0	0	0	2	1	3
68	Actividades inmobiliarias	0	1	0	0	0	0	0	1	1
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	0	4	0	0	0	0	0	4	4
70	Actividades das sedes centrais; actividades consultoría de xestión empresarial	3	1	0	0	0	0	3	1	4
71	Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	5	1	0	0	0	0	5	1	6
72	Investigación e desenvolvemento	0	0	0	0	0	0	0	0	0
73	Publicidade e estudos de mercado	0	0	0	0	0	0	0	0	0
74	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	1	1	0	0	0	0	1	1	2
75	Actividades veterinarias	1	1	0	0	0	0	1	1	2
77	Actividades de aluguer	5	1	0	0	0	0	5	1	6
78	Actividades relacionadas co emprego	0	1	0	0	0	0	0	1	1
79	Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e act. relacionadas con estes	0	0	0	0	0	0	0	0	0
80	Actividades de seguranza e investigación	8	0	0	0	0	0	8	0	8
81	Servizos a edificios e actividades de xardinaría	16	30	0	0	0	0	16	30	46
82	Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	3	3	0	0	0	0	3	3	6
84	Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	89	57	1	0	0	0	90	57	147
85	Educación	6	17	1	0	0	0	7	17	24
86	Actividades sanitarias	41	169	0	0	0	0	41	169	210
87	Asistencia en establecementos residenciais	6	84	0	0	0	0	6	84	90
88	Actividades de servizos sociais sen aloxamento	2	22	0	0	0	0	2	22	24
90	Actividades de creación artísticas e espectáculos	3	1	0	0	0	0	3	1	4
91	Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	0	0	0	0	0	0	0	0	0
92	Actividades de xogos de azar e apostas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
93	Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	8	0	0	0	0	0	8	0	8
94	Actividades asociativas	3	6	0	0	0	0	3	6	9
95	Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	0	1	0	0	0	0	0	1	1
96	Outros servizos persoais	2	8	0	0	0	0	2	8	10
97	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	0	8	0	1	0	0	0	9	9
99	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Total	1.671	727	43	4	5	1	1.719	732	2.451

*Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ Cadro 10.11 **Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo**
segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2013. Pontevedra

		Leves		Graves		Mortais		Totais		
		Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	66	64	3	3	0	0	69	67	136
2	Silvicultura e explotacións forestais	81	4	1	1	0	0	82	5	87
3	Pesca e acuicultura	392	63	17	1	2	1	411	65	476
5	Extracción de antracita, hulla e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Extracción de cru, petróleo e gas natural	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Extracción minerais metálicos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Outras industrias extractivas	27	1	1	0	0	0	28	1	29
9	Actividades de apoio ás industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Industria da alimentación	300	338	5	1	1	0	306	339	645
11	Fabricación de bebidas	16	3	1	1	0	0	17	4	21
13	Industria téxtil	15	4	2	0	0	0	17	4	21
14	Confección de roupa de vestir	6	9	1	1	0	0	7	10	17
15	Industria do coiro e do calzado	8	1	0	0	0	0	8	1	9
16	Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	86	10	3	1	0	0	89	11	100
17	Industria do papel	29	1	0	0	1	0	30	1	31
18	Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	11	5	0	0	0	0	11	5	16
19	Coquerías e refinación de petróleo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Industria química	18	2	1	0	0	0	19	2	21
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	3	2	0	0	0	0	3	2	5
22	Fabricación de produtos de caucho e plásticos	69	15	0	0	0	0	69	15	84
23	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	134	1	2	0	0	0	136	1	137
24	Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixaxes	53	3	1	0	0	0	54	3	57
25	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	413	17	0	1	1	0	414	18	432
26	Fabrición de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27	Fabricación de material e equipamento eléctrico	9	0	0	0	0	0	9	0	9
28	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	85	1	1	0	0	0	86	1	87
29	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	228	58	2	0	1	0	231	58	289
30	Fabricación doutro material de transporte	455	6	5	0	0	0	460	6	466
31	Fabricación de mobles	24	0	1	0	0	0	25	0	25
32	Outras industrias manufatureiras	1	0	0	0	0	0	1	0	1
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	78	1	0	0	0	0	78	1	79
35	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	7	1	0	0	0	0	7	1	8
36	Captación, depuración e distribución de auga	10	0	0	0	1	0	11	0	11
37	Recolla e tratamento de augas residuais	8	0	0	0	0	0	8	0	8
38	Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	41	9	1	0	0	0	42	9	51
39	Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
41	Construción de edificios	319	5	9	0	0	0	328	5	333
42	Enxeñaría civil	83	0	3	0	0	0	86	0	86
43	Actividades de construción especializada	354	2	11	0	1	0	366	2	368
45	Venda reparación de vehículos de motor e motocicletas	158	9	2	0	0	0	160	9	169
46	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	347	53	4	0	0	0	351	53	404
47	Comercio a retalho, agás vehículos de motor e motocicletas	177	299	3	1	0	0	180	300	480
49	Transporte terrestre e por tubaxe	213	17	2	0	4	0	219	17	236
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores	18	0	1	0	0	0	19	0	19
51	Transporte aéreo	2	0	0	0	0	0	2	0	2
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte	142	25	2	0	1	0	145	25	170
53	Actividades postais e de correos	24	20	1	0	0	0	25	20	45
55	Servizos de aloxamento	26	47	0	1	0	0	26	48	74
56	Servizos de comidas e bebidas	121	186	0	2	0	0	121	188	309
58	Edición	1	2	0	0	0	0	1	2	3
59	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	2	0	0	0	0	0	2	0	2
60	Actividades de programación e emisión de radio e televisión	0	0	0	0	0	0	0	0	0
61	Telecomunicacións	8	1	1	0	0	0	9	1	10
62	Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa Informática	1	1	0	0	0	0	1	1	2
63	Servizos de información	1	0	0	0	0	0	1	0	1
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	3	8	0	0	0	0	3	8	11
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	1	1	0	0	0	0	1	1	2
66	Actividades auxiliares aos servizos financeiros e seguros	4	1	0	0	0	0	4	1	5
68	Actividades inmobiliarias	3	5	0	0	0	0	3	5	8
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	2	8	0	1	0	0	2	9	11
70	Actividades das sedes centrais; actividades consultoría de xestión empresarial	4	1	0	0	0	0	4	1	5
71	Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	17	3	0	0	0	0	17	3	20
72	Investigación e desenvolvemento	3	9	0	0	0	0	3	9	12
73	Publicidade e estudos de mercado	5	1	0	0	0	0	5	1	6
74	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	6	0	0	0	0	0	6	0	6
75	Actividades veterinarias	0	2	0	0	0	0	0	2	2
77	Actividades de aluguer	18	1	0	0	0	0	18	1	19
78	Actividades relacionadas co emprego	2	6	0	0	0	0	2	6	8
79	Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e activ. relacionadas con estes	0	0	0	0	0	0	0	0	0
80	Actividades de seguranza e investigación	13	1	0	0	0	0	13	1	14
81	Servizos a edificios e actividades de xardinaría	45	31	0	0	0	0	45	31	76
82	Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	8	10	0	0	0	0	8	10	18
84	Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	280	157	4	1	1	0	285	158	443
85	Educación	24	96	1	0	0	0	25	96	121
86	Actividades sanitarias	68	235	5	5	0	1	73	241	314
87	Asistencia en establecementos residenciais	10	65	0	0	0	0	10	65	75
88	Actividades de servizos sociais sen aloxamento	7	46	0	0	0	0	7	46	53
90	Actividades de creación artísticas e espectáculos	8	2	0	0	0	0	8	2	10
91	Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	2	1	0	0	0	0	2	1	3
92	Actividades de xogos de azar e apostas	1	1	0	0	0	0	1	1	2
93	Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	52	24	0	0	0	0	52	24	76
94	Actividades asociativas	8	14	0	0	0	0	8	14	22
95	Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	10	1	0	0	0	0	10	1	11
96	Outros servizos persoais	13	28	1	0	0	0	14	28	42
97	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	0	39	0	2	0	0	0	41	41
99	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Total	5.287	2.083	98	23	14	2	5.399	2.108	7.507

*Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

No cadro 10.12 ofrécese un resumo do antedito coas actividades numeradas de maior a menor sinistralidade ostentando o primeiro lugar o comercio ao retallo.

■ **Cadro 10.12** **Actividades con maior número de accidentes laborais con baixa no centro de traballo. Galicia. 2013**

Nº de orde	Actividade	Nº acc.
1	Comercio ao retallo, agás vehículos de motor e motocicletas	1.625
2	Actividades de construción especializada	1.420
3	Admón. Pública e Defensa; Seg. Social Obrigatoria	1.338
4	Industria da alimentación	1.337
5	Actividades sanitarias	1.194
6	Pesca e acuicultura	1.132
7	Construción de edificios	1.043
8	Comercio por xunto e interm. agás vehíc. motor	1.023
9	Servizos de comidas e bebidas	970
10	Fabricación produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	946

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

10.5 Distribución por distintas variables

Examínanse, neste apartado, os accidentes en función de diversas variables, permitindo unha visión que, nalgúns casos, pode ser simplemente descritiva, pero que posibilita resaltar algúns aspectos destacables. É necesario, onde se poida efectuar, para unha visión clarificadora das cifras, poñer estas en relación con outros parámetros, fundamentalmente, a distribución real de efectivos.

Ao agrupar os accidentes segundo a forma en que se produciron (cadro 10.13) destacan, fundamentalmente, as cifras dos derivados de “sobreesforzos, trauma psíquico e exposicións a radiacións” que representan o 36,5% do total e cuxa cualificación é claramente na súa maioría de carácter leve. Desagregáanse especificamente os sobreesforzos pola súa importancia cuantitativa.

■ Cadro 10.13 Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a forma do accidente por gravidade. Galicia 2013.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Contacto coa corrente eléctrica, lume e substancias perigosas	373	186	66,73	33,27	15	3	83,33	16,67	2	0	100,00	0,00	390	189	579	67,36	32,64
Afogamentos, sepultamentos	21	3	87,50	12,50	0	0	0,00	0,00	1	1	50,00	50,00	22	4	26	84,62	15,38
Caídas e golpes con esmagamentos contra obxectos inmóviles	3.739	2.124	63,77	36,23	103	39	72,54	27,46	9	0	100,00	0,00	3.851	2.163	6.014	64,03	35,97
Choques ou golpes contra obxectos en movemento	3.031	650	82,34	17,66	96	11	89,72	10,28	9	2	81,82	18,18	3.136	663	3.799	82,55	17,45
Contacto con axente cortante ou punzante	1.683	538	75,78	24,22	26	7	78,79	21,21	1	0	100,00	0,00	1.710	545	2.255	75,83	24,17
Esmagamentos por atrapamento e amputacións	832	238	77,76	22,24	36	11	76,60	23,40	3	0	100,00	0,00	871	249	1.120	77,77	22,23
Sobreesforzos, trauma psíquico e exposicións a radiacións	5.491	2.664	67,33	32,67	13	6	68,42	31,58	0	0	0,00	0,00	5.504	2.670	8.174	67,34	32,66
Mordeduras, patadas e picaduras	167	115	59,22	40,78	3	4	42,86	57,14	1	0	100,00	0,00	171	119	290	58,97	41,03
Infartos e outras patoloxías non traumáticas	32	17	65,31	34,69	32	13	71,11	28,89	16	2	88,89	11,11	80	32	112	71,43	28,57
Outros contactos	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Total	15.370	6.535	70,17	29,83	324	94	77,51	22,49	42	5	89,36	10,64	15.736	6.634	22.370	70,34	29,66

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Sobreesforzos	5.370	2.619	67,22	32,78	13	6	68,42	31,58	0	0	0,00	0,00	5.383	2.625	8.008	67,22	32,78

Pola importancia numérica e a heteroxeneidade do grupo 7 faise a desagregación dos accidentes por sobreesforzos
Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Na distribución dos accidentes pola natureza da lesión (cadro 10.14) pode observarse que máis do 56% dos accidentes leves son torceduras, escordaduras e distensións e en case o 30% prodúcense lesións superficiais e feridas abertas. Máis do 45% dos accidentes graves maniféstanse como lesións as fracturas. Nos accidentes con resultado de morte, as patoloxías non traumáticas e as lesións múltiples representan máis do 72% do total.

■ **Cadro 10.14** Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo a natureza da lesión por gravidade. Galicia 2013.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Lesións superficiais e feridas abertas	4.992	1.501	76,88	23,12	30	9	76,92	23,08	0	0	0,00	0,00	5.022	1.510	6.532	76,88	23,12
Fracturas de ósos	1.418	511	73,51	26,49	143	47	75,26	24,74	2	0	100,00	0,00	1.563	558	2.121	73,69	26,31
Torceduras, escordaduras e distensións	8.150	4.193	66,03	33,97	24	12	66,67	33,33	0	0	0,00	0,00	8.174	4.205	12.379	66,03	33,97
Amputacións traumáticas	74	6	92,50	7,50	23	4	85,19	14,81	0	0	0,00	0,00	97	10	107	90,65	9,35
Conmocións e lesións internas	199	67	74,81	25,19	24	3	88,89	11,11	6	1	85,71	14,29	229	71	300	76,33	23,67
Queimaduras, escaldaduras e conxelacións	274	134	67,16	32,84	13	3	81,25	18,75	1	0	100,00	0,00	288	137	425	67,76	32,24
Envenenamentos e infeccións	16	22	42,11	57,89	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	16	22	38	42,11	57,89
Afogamentos e asfixias	7	6	53,85	46,15	0	0	0,00	0,00	2	1	66,67	33,33	9	7	16	56,25	43,75
Efectos do ruído, vibracións e presión	7	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	7	0	7	100,00	0,00
Ambiente térmico e radiacións	27	2	93,10	6,90	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	27	2	29	93,10	6,90
Danos psicolóxicos e choques traumáticos	25	13	65,79	34,21	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	25	13	38	65,79	34,21
Lesións múltiples	150	58	72,12	27,88	35	3	92,11	7,89	16	1	94,12	5,88	201	62	263	76,43	23,57
Infartos, derramos e outras patoloxías non traumáticas	28	21	57,14	42,86	32	13	71,11	28,89	15	2	84,24	11,76	75	36	111	67,57	32,43
Outras non incluídas ou sen especificar	3	1	75,00	25,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	1	4	75,00	25,00
Total	15.370	6.535	70,17	29,83	324	94	77,51	22,49	42	5	89,36	10,64	15.736	6.634	22.370	70,34	29,66

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

O seguinte cadro efectúa unha distribución pola parte do corpo lesionada (cadro 10.15), que, loxicamente, varía en función das consecuencias do accidente resaltando as mans como a parte máis afectada por accidentes.

■ **Cadro 10.15** **Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a parte do corpo lesionada por gravidade. Galicia 2013.**

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Cabeza	187	60	75,71	24,29	7	1	87,50	12,50	2	0	100,00	0,00	196	61	257	76,26	23,74
Cranio	63	32	66,32	33,68	16	9	64,00	36,00	4	0	100,00	0,00	83	41	124	66,94	33,06
Cara (agás ollos)	224	52	81,16	18,84	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	227	52	279	81,36	18,64
Ollos	632	80	88,76	11,24	17	3	85,00	15,00	0	0	0,00	0,00	649	83	732	88,66	11,34
Pescozo	468	359	56,59	43,41	6	1	85,71	14,29	1	0	100,00	0,00	475	360	835	56,89	43,11
Lombo	2.563	1.112	69,74	30,26	22	3	88,00	12,00	0	0	0,00	0,00	2.585	1.115	3.700	69,86	30,14
Tórax	776	223	77,68	22,32	53	10	84,13	15,87	16	0	100,00	0,00	845	233	1.078	78,39	21,61
Extremidades superiores (agás mans)	1.964	986	66,58	33,42	28	10	73,68	26,32	0	0	0,00	0,00	1.992	996	2.988	66,67	33,33
Mans	3.820	1.574	70,82	29,18	46	18	71,88	28,13	0	0	0,00	0,00	3.866	1.592	5.458	70,83	29,17
Extremidades inferiores (agás pés)	3.192	1.299	71,08	28,92	55	28	66,27	33,73	0	0	0,00	0,00	3.247	1.327	4.574	70,99	29,01
Pés	1.114	548	67,03	32,97	15	3	83,33	16,67	0	0	0,00	0,00	1.129	551	1.680	67,20	32,80
Lesións múltiples	364	210	63,41	36,58	56	8	87,5	12,5	19	5	79,17	20,83	439	223	662	66,31	33,69
Outras non incluídas ou sen especificar	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
Total	15.370	6.535	70,17	26,89	324	94	77,51	22,49	42	5	89,36	10,64	15.736	6.634	22.370	70,34	29,66

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

En canto á relación entre os accidentes e a idade do accidentado (cadro 10.16), a franxa entre 35 e 44 anos é a que padece máis do 30% dos accidentes. No que a accidentes mortais se refire, a partir dos 35 anos se sofre case o 90% dos accidentes desta cualificación.

■ **Cadro 10.16** **Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo idade por gravidade. Galicia 2013.**

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Menor de 16 anos	1	1	50	50	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	50	50
De 16 a 19 anos	100	23	81,3	18,7	1	0	100	0	0	0	0	0	101	23	124	81,45	18,55
De 20 a 24 anos	813	244	76,92	23,08	15	1	93,75	6,25	1	0	100	0	829	245	1.074	77,19	22,81
De 25 a 34 anos	4.137	1.324	75,76	24,24	51	7	87,93	12,07	4	0	100	0	4.192	1.331	5.523	75,9	24,1
De 35 a 44 anos	4.932	1.856	72,66	27,34	84	11	88,42	11,58	11	1	91,67	8,33	5.027	1.868	6.895	72,91	27,09
De 45 a 54 anos	3.647	1.936	65,32	34,68	98	34	74,24	25,76	16	1	94,12	5,88	3.761	1.971	5.732	65,61	34,39
De 55 a 65 anos	1.728	1.142	60,21	39,79	74	40	64,91	35,09	9	3	75	25	1.811	1.185	2.996	60,45	39,55
Maior de 65 anos	12	9	57,14	42,86	1	1	50	50	1	0	100	0	14	10	24	58,33	41,67
Total	15.370	6.535	70,17	29,83	324	94	77,51	22,49	42	5	89,36	10,64	15.735	6.633	22.368	70,34	29,66

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

A distribución da sinistralidade en función do cadro de persoal da empresa (cadro 10.17) dá unha idea similar á da poboación ocupada en Galicia na pequena empresa, tal e como se pode contemplar noutros apartados deste informe, podéndose observar, claramente, como destaca en todas as cualificacións o número de accidentes nas empresas de 5 a 25 traballadores, significándose nos mortais nos que, nas empresas de cadro de persoal de menos de 25 traballadores, supón máis do 72%.

■ **Cadro 10.17** **Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo o cadro de persoal por gravidade. Galicia 2013.**

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Conta propia	821	413	66,53	33,47	58	27	68,24	31,76	3	1	75,00	25,00	882	441	1.323	66,67	33,33
De 1 a 4	2.367	628	79,03	20,97	72	20	78,26	21,74	13	0	100,00	0,00	2.452	648	3.100	79,10	20,90
De 5 a 25	5.015	1.041	82,81	17,19	99	8	92,52	7,48	15	2	88,24	11,76	5.129	1.051	6.180	82,99	17,01
De 26 a 50	2.101	597	77,87	22,13	37	6	86,05	13,95	4	1	80,00	20,00	2.142	604	2.746	78,00	22,00
De 51 a 100	1.789	782	69,58	30,42	12	6	66,67	33,33	2	0	100,00	0,00	1.803	788	2.591	69,59	30,41
De 101 a 250	1.627	930	63,63	36,37	24	7	77,42	22,58	2	0	100,00	0,00	1.653	937	2.590	63,82	36,18
De 251 a 500	703	645	52,15	47,85	7	3	70,00	30	1	0	100,00	0,00	711	648	1.359	52,32	47,68
De 501 a 1.000	450	530	45,92	54,08	5	1	83,33	16,67	0	0	0,00	0,00	455	531	986	46,15	53,85
Máis de 1.000	497	969	33,9	66,1	10	16	38,48	61,54	2	1	66,67	33,33	509	986	1.495	34,05	65,95
Total	15.370	6.535	70,17	29,83	324	94	77,51	22,49	42	5	89,36	10,64	15.736	6.634	22.370	70,34	29,66

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Nos seguintes cadros 10.18 e 10.19 examínanse os accidentes segundo a antigüidade na empresa e no posto de traballo, sendo difícil extraer conclusións concretas sen comparar co dato da distribución da poboación asalariada.

■ **Cadro 10.18** **Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo antigüidade na empresa por gravidade. Galicia 2013.**

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Menos de 3 meses	2.399	879	73,18	26,82	52	11	82,54	17,46	9	2	81,82	18,18	2.460	892	3.352	73,39	26,61
De 3 meses a 6 meses	1.489	554	72,99	27,01	22	3	88	12	4	0	100	0	1.515	557	2.072	73,22	26,78
De 6 meses a 1 ano	1.136	456	71,36	28,64	14	6	70	30	4	0	100	0	1.154	462	1.616	71,41	28,59
De 1 ano a 3 anos	2.190	1.017	68,29	31,71	55	14	79,71	20,29	9	1	90	10	2.254	1.032	3.286	68,59	31,41
Máis de 3 anos	8.156	3.632	69,19	30,81	181	60	75,1	24,9	16	2	88,89	11,11	8.353	3.694	12.047	69,34	30,66
Total	15.370	6.538	70,17	29,83	324	94	77,51	22,49	42	5	89,36	10,64	15.736	6.637	22.373	70,34	29,66

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ Cadro 10.19 Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo antigüidade no posto de traballo por gravidade. Galicia 2013.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Menos de 3 meses	2.330	884	72,5	27,5	53	11	82,81	17,19	9	2	81,82	18,18	2.392	897	3.289	72,73	27,27
De 3 meses a 6 meses	1.544	553	73,63	26,37	22	5	81,48	18,52	3	0	100	0	1.569	558	2.127	73,77	26,23
De 6 meses a 1 ano	1.201	464	72,13	27,87	16	6	72,73	27,27	5	0	100	0	1.222	470	1.692	72,22	27,78
De 1 ano a 3 anos	2.268	1.062	68,11	31,89	51	16	76,12	23,88	9	1	90	10	2.328	1.079	3.407	68,33	31,67
Máis de 3 anos	8.027	3.572	69,2	30,8	182	56	76,46	23,53	16	2	88,89	11,11	8.225	3.630	11.855	69,38	30,62
Total	15.370	6.535	70,17	29,83	324	94	77,51	22,49	42	5	89,36	10,64	15.736	6.634	22.370	70,34	29,66

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

En canto á hora de traballo en que se producen os accidentes (cadro 10.20) destacan as primeiras horas no total de accidentes. En canto ás horas do día en que se producen os accidentes (cadro 10.21) obsérvase que a franxa entre as 8 e as 12 horas é a que máis accidentes reflicte.

■ Cadro 10.20 Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a hora do traballo por gravidade. Galicia 2013.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Primeira	1.935	1.132	63,09	36,91	48	17	73,85	26,15	8	3	72,73	27,27	1.991	1.152	3.143	63,35	36,65
Segunda	2.677	1.288	67,52	32,48	50	18	73,53	26,47	4	1	80,00	20,00	2.731	1.307	4.038	67,63	32,37
Terceira	2.473	1.127	68,69	31,31	46	12	79,31	20,69	3	0	100,00	0,00	2.522	1.139	3.661	68,89	31,11
Cuarta	2.174	937	69,88	30,12	37	13	74,00	26,00	6	0	100,00	0,00	2.217	950	3.167	70,00	30,00
Quinta	1.630	653	71,40	28,60	38	9	80,85	19,15	5	0	100,00	0,00	1.673	662	2.335	71,65	28,35
Sexta	1.737	556	75,75	24,25	34	11	75,56	24,44	2	0	100,00	0,00	1.773	567	2.340	75,77	24,23
Sétima	1.508	442	77,33	22,67	32	5	86,49	13,51	8	1	88,89	11,11	1.548	448	1.996	77,56	22,44
Oitava	975	293	76,89	23,11	32	5	86,49	13,51	5	0	100,00	0,00	1.012	298	1.310	77,25	22,75
Novena	102	32	76,12	23,88	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	102	32	134	76,12	23,88
Décima	63	28	69,23	30,77	1	1	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	64	29	93	68,82	31,18
Undécima	25	8	75,76	24,24	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	28	8	36	77,18	22,22
Duodécima	48	15	76,19	23,81	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	48	15	63	76,19	23,81
Mayor da duodécima	23	24	48,94	51,06	4	3	57,14	42,86	0	0	0,00	0,00	27	27	54	50,00	50,00
Total	15.370	6.535	70,17	29,83	324	94	77,51	22,49	42	5	89,36	10,64	15.736	6.634	22.370	70,34	29,66

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ **Cadro 10.21** Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a hora do día por gravidade. Galicia 2013.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
De 0 a 6 horas	951	280	77,25	22,75	20	2	90,91	9,09	7	0	100	0	978	282	1.260	77,62	22,38
6-8 horas	1.000	471	67,98	32,02	22	9	70,97	29,03	2	0	100	0	1.024	480	1.504	68,09	31,91
8-10 horas	3.111	1.259	71,19	28,81	50	17	74,63	25,37	4	3	57,14	42,86	3.165	1.279	4.444	71,22	28,78
10-12 horas	3.529	1.431	71,15	28,85	69	21	76,67	23,33	7	0	100	0	3.605	1.452	5.057	71,29	28,71
12-14 horas	1.356	854	61,36	38,64	31	15	67,39	32,61	4	0	100	0	1.391	869	2.260	61,55	38,45
14-16 horas	1.665	610	73,19	26,81	43	9	82,69	17,31	6	0	100	0	1.714	619	2.333	73,47	26,53
16-18 horas	2.182	670	76,51	23,49	54	7	88,52	11,48	9	0	100	0	2.245	677	2.922	76,83	23,17
18-20 horas	888	566	61,07	38,93	21	10	67,74	32,26	2	0	100	0	911	576	1.487	61,26	38,74
20-22 horas	442	282	61,05	38,95	11	3	78,57	21,43	1	2	33	66,67	454	287	741	61,27	38,73
22-24 horas	246	112	68,72	31,28	3	1	75	25	0	0	0	0	249	113	362	68,78	31,22
Total	15.370	6.535	70,17	29,83	324	94	77,51	22,49	42	5	89,36	10,64	15.736	6.634	22.370	70,34	29,66

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

No que se refire aos días en que ocorren os accidentes, o luns segue a ser o día en que a súa frecuencia é maior; descendendo ó longo da semana, sen que sexan significativos os datos do sábado e domingo polo descenso de poboación que presta servizos neses días (cadro 10.22).

■ **Cadro 10.22** Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo o día da semana por gravidade. Galicia 2013.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Luns	3.552	1.303	73,16	26,84	77	19	80,21	19,79	9	2	81,82	18,18	3.638	1.324	4.962	73,32	26,68
Martes	3.006	1.161	72,14	27,86	50	11	81,97	18,03	3	0	100,00	0,00	3.059	1.172	4.231	72,30	27,70
Mércores	2.785	1.177	70,29	29,71	62	19	76,54	23,46	5	1	83,33	16,67	2.852	1.197	4.049	70,44	29,56
Xoves	2.527	1.014	71,36	28,64	46	17	73,02	26,98	10	0	100,00	0,00	2.583	1.031	3.614	71,47	28,53
Venres	2.392	1.053	69,43	30,57	57	13	81,43	18,57	10	1	90,91	9,09	2.459	1.067	3.526	69,74	30,26
Sábado	668	527	55,90	44,10	20	7	74,07	25,93	3	1	75,00	25,00	691	535	1.226	56,36	43,64
Domingo	440	300	59,46	40,54	12	8	60,00	40,00	2	0	100,00	0,00	454	308	762	59,58	40,42
Total	15.370	6.535	70,17	29,83	324	94	77,51	22,49	42	5	89,36	10,64	15.736	6.634	22.370	70,34	29,66

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Polo que ao tipo de contrato se refire os traballadores con contrato indefinido se ven afectados en maior medida que os de contrato temporal, aínda que é preciso examinar a distribución por este concepto da poboación asalariada (Cadro 10.24).

■ **Cadro 10.23** **Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo o tipo de contrato por gravidade. Galicia 2013.**

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Indefinidos	9.531	4.133	69,75	30,25	172	44	79,63	20,37	22	2	91,67	8,33	9.725	4.179	13.904	69,94	30,06
Temporais	5.018	1.989	71,61	28,39	94	23	80,34	19,66	17	2	89,47	10,53	5.129	2.014	7.143	71,80	28,20
Autónomos*	821	413	66,53	33,47	58	27	68,24	31,76	3	1	75,00	25,00	882	441	1.323	66,67	33,33
Total	15.370	6.535	70,17	29,83	324	94	77,51	22,49	42	5	89,36	10,64	15.736	6.634	22.370	70,34	29,66

(*) Traballadores autónomos coas continxencias profesionais cubertas
Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ **Cadro 10.24** **Poboación ocupada asalariada. Segundo tipo de contrato⁽¹⁾. Galicia 2013**

	Nº	%
Contrato indefinido	598,6	77,21
Contrato temporal	176,7	22,79
Total	775,3	100,00

Elaboración propia.
(1) Datos en miles media anual.
Fonte: INE, EPA.

Tendo en conta a categoría dos traballadores accidentados, os artesáns e traballadores cualificados das industrias manufactureiras, construción e minería sofren o 30% dos accidentes (Cadro 10.25).

■ **Cadro 10.25** Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo a categoría profesional* por gravidade. Galicia 2013.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Ocupacións elementais	3.270	1.802	64,47	35,53	49	35	58,33	41,67	4	2	66,67	33,33	3.323	1.839	5.162	64,37	35,63
Operadores de instalacións e maquinaria, e montadores	2.536	178	93,44	6,56	58	1	98,31	1,69	12	1	92,31	7,69	2.606	180	2.786	93,54	6,46
Artesáns e traballadores cualificados das industrias manufactureiras e a construción (agás operadores de instalacións)	6.007	587	91,10	8,90	95	9	91,35	8,65	13	0	100,00	0,00	6.115	596	6.711	91,12	8,88
Traballadores cualificados no sector agrícola, gandeiro, forestal e pesqueiro	1.382	340	80,26	19,74	77	20	79,38	20,62	8	0	100,00	0,00	1.467	360	1.827	80,30	19,70
Traballadores de servizos de restauración, persoais, protección e vendedores	1.345	2.532	34,69	65,31	13	11	54,17	45,83	1	2	33,33	66,67	1.359	2.545	3.904	34,81	65,19
Empregados contables, administrativos e outros empregados de oficina	201	361	35,77	64,23	6	4	60,00	40,00	0	0	0,00	0,00	207	365	572	36,19	63,81
Técnicos; profesionais de apoio	405	193	67,73	32,27	6	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	412	193	605	68,10	31,90
Técnicos e profesionais científicos e intelectuais	166	516	24,34	75,66	14	14	50,00	50,00	2	0	100,00	0,00	182	530	712	25,56	74,44
Directores e xerentes	58	26	69,05	30,95	6	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	65	26	91	71,43	28,57
Ocupacións militares	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Total	15.370	6.535	70,17	29,83	324	94	77,51	22,49	42	5	89,36	10,64	15.736	6.634	22.370	70,34	29,66

*Codificación da clasificación nacional de ocupacións (CNO) 2011.
Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Distínguense no cadro 10.26 os traballadores accidentados pola súa nacionalidade, desagregados por cualificacións e provincias, estando condicionadas as súas cifras polo número de traballadores de cada unha delas.

■ Cadro 10.26 **Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo**
segundo nacionalidade do traballador por gravidade. Galicia 2013.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Europa	14.946	6.406	70,00	30,00	315	92	77,40	22,60	40	5	88,89	11,11	15.301	6.503	21.804	70,18	29,82
España	14.434	6.339	69,48	30,52	303	91	76,90	23,10	37	4	90,24	9,76	14.774	6.434	21.208	69,66	30,34
Alemaña	1	1	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	1	2	50,00	50,00
Bélxica	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
Bulgaria	10	2	83,33	16,67	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	10	2	12	83,33	16,67
Eslovaquia	1	1	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	1	2	50,00	50,00
Francia	2	2	50,00	50,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	2	5	60,00	40,00
Hungría	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Irlanda	0	1	0,00	100,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	1	1	0,00	100,00
Italia	20	7	74,07	25,93	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	20	7	27	74,07	25,93
Letonia	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Moldavia	2	2	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	2	4	50,00	50,00
Países Baixos	1	1	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	1	2	50,00	50,00
Polonia	7	3	70,00	30,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	7	3	10	70,00	30,00
Portugal	334	28	92,27	7,73	6	0	100,00	0,00	1	1	50,00	50,00	341	29	370	92,16	7,84
Romanía	114	15	88,37	11,63	5	1	83,33	16,67	2	0	100,00	0,00	121	16	137	88,32	11,68
Rusia	1	2	33,33	66,67	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	2	3	33,33	66,67
Ucraina	6	2	75,00	25,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	6	2	8	75,00	25,00
Resto de Europa	6	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	6	0	6	100,00	0,00
Asia	29	1	96,67	3,33	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	29	1	30	96,67	3,33
China	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
Corea	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Indonesia	21	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	21	0	21	100,00	0,00
Irán	0	0	0,00	100,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	100,00
Paquistán	2	1	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	1	3	100,00	0,00
Resto de Asia	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
África	166	15	91,71	8,29	4	1	80,00	20,00	1	0	100,00	0,00	171	16	187	91,44	8,56
Alxeria	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Angola	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Cabo Verde	5	1	83,33	16,67	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	5	1	6	83,33	16,67
Costa do Marfil	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Gana	14	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	15	0	15	100,00	0,00
Marrocos	100	10	90,91	9,09	1	1	50,00	50,00	1	0	100,00	0,00	102	11	113	90,27	9,73
Mauritania	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Nixeria	1	1	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	1	2	50,00	50,00
Senegal	34	3	91,89	8,11	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	36	3	39	92,31	7,69
Resto de África	6	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	6	0	6	100,00	0,00
América	229	113	66,96	33,04	5	1	83,33	16,67	1	0	100,00	0,00	235	114	349	67,34	32,66
Arxentina	14	8	63,64	36,36	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	15	8	23	65,22	34,78
Bolivia	6	3	66,67	33,33	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	6	3	9	66,67	33,33
Brasil	21	20	51,22	48,78	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	21	20	41	51,22	48,78
Chile	11	2	84,62	15,38	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	11	2	13	84,62	15,78
Colombia	40	30	57,14	42,86	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	41	30	71	57,75	42,25
Cuba	5	8	38,46	61,54	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	6	8	14	42,86	57,14
Ecuador	10	2	83,33	16,67	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	10	2	12	83,33	16,67
Guatemala	1	1	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	1	2	50,00	50,00
México	3	1	75,00	25,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	1	4	75,00	25,00
Nicaragua	0	2	0,00	100,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	2	2	0,00	100,00
República Dominicana	13	10	56,52	43,48	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	14	10	24	58,33	41,67
Paraguai	5	3	62,50	37,50	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	5	3	8	62,50	37,50
Perú	62	11	84,93	15,07	1	1	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	63	12	75	84,00	16,00
Uruguai	25	7	78,13	21,88	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	26	7	33	78,79	21,21
Venezuela	9	4	69,23	30,77	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	9	4	13	69,23	30,77
Resto América	4	1	80,00	20,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	4	1	5	80,00	20,00
Oceanía e Antártida	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Total	15.370	6.535	70,17	29,83	324	94	77,51	22,49	42	5	89,36	10,64	15.736	6.634	22.370	70,34	29,66

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

10.6 Exame específico dos accidentes mortais

Neste apartado, examínanse especificamente os accidentes mortais ocorridos en 2013, supoñendo, polo tanto, unha concreción dos datos referidos a eles dentro da exposición global da sinistralidade de apartados anteriores.

Nas provincias de A Coruña e Pontevedra producíronse, en cada unha, 18 accidentes mortais o que supón o 72% do total.

■ **Cadro 10.27** Accidentes laborais mortais en xornada de traballo e in itinere por provincias. Galicia 2013.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	Total	%Homes	%Mulleres
En xornada de traballo	15	2	88,24	11,76	8	0	100,00	0,00	5	1	83,33	16,67	14	2	87,50	12,50	42	5	47	89,39	10,64
In itinere	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	1	50,00	50,00	2	1	3	66,67	33,33
Total	16	2	88,89	11,11	8	0	100,00	0,00	5	1	83,33	16,67	15	3	83,33	16,67	44	6	50	88,00	12,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Destacan os accidentes mortais ocorridos en desprazamento na xornada laboral (cadro 10.28) que supoñen o 54% do total.

■ **Cadro 10.28** Accidentes laborais mortais segundo o lugar do accidente e provincias. Galicia 2013.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	Total	%Homes	%Mulleres
No centro ou lugar de traballo habitual	6	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	50,00	3	1	75,00	25,00	11	1	12	91,67	8,33
En desprazamento na xornada laboral	7	1	87,50	12,50	5	0	100,00	0,00	2	1	66,67	33,33	10	1	90,91	9,09	24	3	27	88,89	11,11
In itinere	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	1	50,00	50,00	2	1	3	66,67	33,33
Noutro centro ou lugar de traballo	2	1	66,67	33,33	1	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	7	1	8	87,50	12,50
Total	16	2	88,89	11,11	8	0	100,00	0,00	5	1	83,33	16,67	15	3	83,33	16,67	44	6	50	88,00	12,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

En termos absolutos, o sector de servizos representa o maior número de accidentes mortais ocorridos en 2013 (cadro 10.29). Relacionándoos coa poboación asalariada do cadro 10.5, vemos que agricultura e pesca, así como a construción, son unas actividades con gran desproporción de accidentes mortais en relación coa poboación nela ocupada.

■ **Cadro 10.29** Accidentes laborais mortais en xornada de traballo por sectores de actividade por provincias. Galicia 2013.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	Total	%Homes	%Mulleres
Agricultura	1	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	4	0	4	100,00	0,00
Pesca	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	1	66,67	33,33	6	1	7	85,71	14,29
Industria	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	5	0	100,00	0,00	6	0	6	100,00	0,00
Construción	4	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	10	0	10	100,00	0,00
Servizos	7	2	77,78	22,22	2	0	100,00	0,00	1	1	50,00	50,00	6	1	85,71	14,29	16	4	20	80,00	20,00
Total	15	2	88,24	0,00	8	0	100,00	0,00	5	1	83,33	16,67	14	2	87,50	12,50	42	5	47	89,36	10,64

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Nas cualificacións mortais, destacan os infartos e outras patoloxías non traumáticas e os accidentes ocorridos por choques ou golpes contra obxectos en movemento. (Cadro 10.30).

■ **Cadro 10.30** Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a forma do accidente por provincias. Galicia 2013.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	Total	%Homes	%Mulleres
Contacto coa corrente eléctrica, lume e substancias perigosas	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Afogamentos, sepultamentos	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	1	0,00	100,00	1	1	2	50,00	50,00
Caídas e golpes con esmagamentos contra obxectos inmóviles	3	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	9	0	9	100,00	0,00
Choques ou golpes contra obxectos en movemento	2	1	66,67	33,33	2	0	100,00	0,00	1	1	50,00	50,00	4	0	100,00	0,00	9	2	11	81,82	18,18
Contacto con axente cortante ou punzante	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Esmagamentos por atrapamentos e amputacións	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
Sobreesforzos, trauma psíquico e exposicións a radiacións	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Mordeduras, patadas, picaduras	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Infartos e outras patoloxías non traumáticas	7	1	87,50	12,50	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	6	1	85,71	14,29	16	2	18	88,89	11,11
Outros contactos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Total	15	2	88,24	11,76	8	0	100,00	0,00	5	1	83,33	16,67	14	2	87,50	12,50	42	5	47	89,36	10,64

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Examínanse nos seguintes cadros distintas variables na ocorrencia dos accidentes mortais.

■ **Cadro 10.31** **Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a natureza da lesión por provincias. Galicia 2013.**

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	Total	%Homes	%Mulleres
Lesións superficiais e feridas abertas	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Fracturas de ósos	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Torceduras, escordaduras e distensións	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Amputacións traumáticas	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Conmocións e lesións internas	2	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	0	1	0,00	100,00	1	0	100,00	0,00	6	1	7	85,71	14,29
Queimaduras, escaldaduras e conxelación	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Envenenamentos e infeccións	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Afogamentos e asfixias	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	1	0,00	100,00	2	1	3	66,67	33,33
Efectos do ruído, vibracións e presión	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Ambiente térmico e radiacións	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Danos psicolóxicos e choques traumáticos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Lesións múltiples	4	1	80,00	20,00	1	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	7	0	100,00	0,00	16	1	17	94,12	5,88
Infartos, derrames e outras patoloxías non traumáticas	6	1	85,71	14,29	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	6	1	85,71	14,29	15	2	17	88,24	11,76
Outras non incluídas ou sen especificar	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Total	15	2	88,24	11,76	8	0	100,00	0,00	5	1	83,33	16,67	14	2	87,50	12,50	42	5	47	89,36	10,64

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ **Cadro 10.32** Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a parte do corpo lesionada por provincias. Galicia 2013.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	Total	%Homes	%Mulleres
Cabeza	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Cranio	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	4	0	4	100,00	0,00
Cara (agás ollos)	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Ollos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Pescozo	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Lombo	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Tórax	7	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	5	0	100,00	0,00	16	0	16	100,00	0,00
Extremidades superiores (agás mans)	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Mans	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Extremidades inferiores (agás pés)	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Pés	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Lesións múltiples	6	2	75,00	25,00	2	0	100,00	0,00	4	1	80,00	20,00	7	2	77,78	22,22	19	5	24	79,17	20,83
Outras non incluídas ou sen especificar	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Total	15	2	88,24	11,76	8	0	100,00	0,00	5	1	83,33	16,67	14	2	87,50	12,50	42	5	47	89,36	10,64

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ **Cadro 10.33** Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo nacionalidade do traballador por provincias. Galicia 2013.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	Total	%Homes	%Mulleres
EUROPA	15	2	88,24	11,76	8	0	100,00	0,00	5	1	83,33	16,67	12	2	85,71	14,29	40	5	45	88,89	11,11
España	15	2	88,24	11,76	6	0	100,00	0,00	5	0	100,00	0,00	11	2	84,62	15,38	37	4	41	90,24	9,76
Resto de Europa	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	0	1	0,00	100,00	1	0	100,00	0,00	3	1	4	75,00	25,00
ASIA	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
ÁFRICA	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
AMÉRICA	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
OCEANÍA E ANTÁRTIDA	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Total	15	2	88,24	11,76	8	0	100,00	0,00	5	1	83,33	16,67	14	2	87,50	12,50	42	5	47	89,36	10,64

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ **Cadro 10.34** Accidentes laborales mortais en xornada de traballo segundo a hora do traballo por provincias. Galicia 2013.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	Total	%Homes	%Mulleres
Primeira	2	1	66,67	33,33	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	2	50,00	50,00	8	3	8	72,73	27,27
Segunda	2	1	66,67	33,33	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	4	1	4	80,00	20,00
Terceira	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
Cuarta	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	0	100,00	0,00	6	0	6	100,00	0,00
Quinta	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	5	0	5	100,00	0,00
Sexta	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Sétima	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	1	66,67	33,33	3	0	100,00	0,00	8	1	8	88,89	11,11
Oitava	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	5	0	5	100,00	0,00
Novena	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Décima	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Undécima	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Duodécima	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Mayor da duodécima	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Total	15	2	88,24	11,76	8	0	100,00	0,00	5	1	83,33	16,67	14	2	87,50	12,50	42	5	47	89,36	10,64

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ **Cadro 10.35** Accidentes laborales mortais en xornada de traballo segundo a hora do día por provincias. Galicia 2013.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	Total	%Homes	%Mulleres
De 0 a 6 horas	4	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	7	0	7	100,00	0,00
6-8 horas	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
8-10 horas	2	2	50,00	50,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	1	0,00	100,00	4	3	7	57,14	42,89
10-12 horas	3	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	7	0	7	100,00	0,00
12-14 horas	1	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	4	0	4	100,00	0,00
14-16 horas	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	6	0	6	100,00	0,00
16-18 horas	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	5	0	100,00	0,00	9	0	9	100,00	0,00
18-20 horas	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
20-22 horas	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	1	50,00	50,00	0	1	0,00	100,00	1	2	3	33,33	66,67
22-24 horas	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Total	15	2	88,24	11,76	8	0	100,00	0,00	5	1	83,33	16,67	14	2	87,50	12,50	42	5	47	89,36	10,64

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ **Cadro 10.36** Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo o día da semana por provincias. Galicia 2013.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	Total	%Homes	%Mulleres
Luns	4	1	80,00	20,00	2	0	100,00	0,00	1	1	50,00	50,00	2	0	100,00	0,00	9	2	11	81,82	18,18
Martes	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
Mércores	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	1	66,67	33,33	5	1	6	83,33	16,67
Xoves	5	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	10	0	10	100,00	0,00
Venres	2	1	66,67	33,33	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	6	0	100,00	0,00	10	1	11	90,91	9,09
Sábado	0	0	0,00	3,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	1	50,00	50,00	3	1	4	75,00	25,00
Domingo	2	0	100,00	3,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Total	15	2	88,24	11,76	8	0	100,00	0,00	5	1	83,33	16,67	14	2	87,50	12,50	42	5	47	89,36	10,64

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Resalta, no cadro 10.37, que os traballadores con contratos temporais que representan o 22,79% do total, sofren máis do 40% dos accidentes mortais.

■ **Cadro 10.37** Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo o tipo de contrato por provincias. Galicia 2013.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	Total	%Homes	%Mulleres
Indefinidos	6	0	100,00	0,00	6	0	100,00	0,00	2	1	66,67	33,33	8	1	88,89	11,11	22	2	24	91,67	8,33
Temporais	8	2	80,00	20,00	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	6	0	100,00	0,00	17	2	19	89,47	10,53
Autónomos*	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	1	0,00	100,00	3	1	4	75,00	25,00
Total	15	2	88,24	11,76	8	0	100,00	0,00	5	1	83,33	16,67	14	2	87,50	12,50	42	5	47	89,36	10,64

(*) Traballadores autónomos coas continxencias profesionais cubertas
Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Tamén nos accidentes mortais, é a partir dos 35 anos cando se sofre o maior número destes.

■ **Cadro 10.38** **Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a análise da causa por provincias. Galicia 2013.**

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	Total	%Homes	%Mulleres
Accidentes de tráfico	2	1	66,67	33,33	1	0	100,00	0,00	1	1	50,00	50,00	2	0	100,00	0,00	6	2	8	75,00	25,00
Infartos e outras patoloxías non traumáticas	7	1	87,50	12,50	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	6	1	85,71	14,29	16	2	18	88,89	11,11
Outras causas	6	0	100,00	0,00	5	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	6	1	85,71	14,29	20	1	21	95,24	4,76
Total	15	2	88,24	11,76	8	0	100,00	0,00	5	1	83,33	16,67	14	2	87,50	12,50	42	5	47	89,36	10,64

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ **Cadro 10.39** **Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo idade por provincias. Galicia 2013.**

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	Total	%Homes	%Mulleres
Menor de 16 anos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
De 16 a 19 anos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
De 20 a 24 anos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
De 25 a 34 anos	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	4	0	4	100,00	0,00
De 35 a 44 anos	6	1	85,71	14,29	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	11	1	12	91,67	8,33
De 45 a 54 anos	6	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	2	1	66,67	33,33	5	0	100,00	0,00	16	1	17	94,12	5,88
De 55 a 65 anos	3	1	75,00	25,00	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	3	2	60,00	40,00	9	3	12	75,00	25,00
Maior de 65 anos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Total	15	2	88,24	11,76	8	0	100,00	0,00	5	1	83,33	16,67	14	2	87,50	12,50	42	5	47	89,36	10,64

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Aínda que este non é claramente representativo do risco, o exame de que manifestamente o maior número ocorre a aqueles traballadores con antigüidade na empresa e no posto de traballo superior aos 3 anos (cadros 10.40 e 10.41) permitiría facer unha reflexión sobre, non só a inexperiencia senón tamén a confianza como factores importantes nestes sinistros.

■ Cadro 10.40 Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo antigüidade na empresa por provincias. Galicia 2013.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	Total	%Homes	%Mulleres
Menos de 3 meses	5	1	83,33	16,67	1	0	100,00	0,00	1	1	50,00	50,00	2	0	100,00	0,00	9	2	11	81,82	18,18
De 3 meses a 6 meses	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	4	0	4	100,00	0,00
De 6 meses a 1 ano	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	4	0	4	100,00	0,00
De 1 ano a 3 anos	0	1	0,00	100,00	3	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	9	1	10	90,00	10,00
Máis de 3 anos	6	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	6	2	75,00	25,00	16	2	18	88,89	11,11
Total	15	2	88,24	11,76	8	0	100,00	0,00	5	1	83,33	16,67	14	2	87,50	12,50	42	5	47	89,36	10,64

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ Cadro 10.41 Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo antigüidade no posto de traballo por provincias. Galicia 2013.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	Total	%Homes	%Mulleres
Menos de 3 meses	5	1	83,33	16,67	1	0	100,00	0,00	1	1	50,00	50,00	2	0	100,00	0,00	9	2	11	81,82	18,18
De 3 meses a 6 meses	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
De 6 meses a 1 ano	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	5	0	5	100,00	0,00
De 1 ano a 3 anos	0	1	0,00	100,00	3	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	9	1	10	90,00	10,00
Máis de 3 anos	6	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	6	2	75,00	25,00	16	2	18	88,89	11,11
Total	15	2	88,24	11,76	8	0	100,00	0,00	5	1	83,33	16,67	14	2	87,50	12,50	42	5	47	89,36	10,64

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Resaltan nos accidentes mortais os artesáns e os traballadores cualificados das industrias manufactureiras, construción e minería e os operadores de instalacións e máquinas, e montadores que, sumados, representan máis do 55% destes accidentes.

En accidentes mortais destacan claramente o transporte terrestre, a construción e a pesca.

■ **Cadro 10.42** Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo categoría profesional* por provincias. Galicia 2013.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	%Homes	%Mulleres	Homes	Mulleres	Total	%Homes	%Mulleres
Ocupacións elementais	1	1	50,00	50,00	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	1	0,00	100,00	4	2	6	66,67	33,33
Operadores de instalacións e maquinaria, e montadores	5	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	1	50,00	50,00	6	0	100,00	0,00	12	1	13	92,31	7,69
Artesáns e traballadores cualificados das industrias manufactureiras e a construción (agás operadores de instalacións)	4	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	5	0	100,00	0,00	13	0	13	100,00	0,00
Traballadores cualificados no sector agrícola, gandeiro, forestal e pesqueiro	2	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	8	0	8	100,00	0,00
Traballadores de servizos de restauración, persoais, protección e vendedores	1	1	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	1	0,00	100,00	1	2	3	33,33	66,67
Empregados contables, administrativos e outros empregados de oficina	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Técnicos; profesionais de apoio	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Técnicos e profesionais científicos e intelectuais	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Directores e xerentes	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Ocupacións militares	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Total	15	2	88,24	11,76	8	0	100,00	0,00	5	1	83,00	16,67	14	2	87,50	12,50	42	5	47	89,36	10,64

*Codificación da clasificación nacional de ocupacións (CNO) 2011.
Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ **Cadro 10.43** Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo actividades económicas* por provincias. Galicia 2013.

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Totais		
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total
1 Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	1	0	1	0	0	0	0	0	2	0	2
2 Silvicultura e explotacións forestais	0	0	2	0	0	0	0	0	2	0	2
3 Pesca e acuicultura	3	0	1	0	0	0	2	1	6	1	7
5 Extracción de antracita, hulla e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6 Extracción de cru, petróleo e gas natural	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7 Extracción minerais metálicos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8 Outras industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9 Actividades de apoio ás industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10 Industria da alimentación	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1
11 Fabricación de bebidas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13 Industria téxtil	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14 Confección de roupa de vestir	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15 Industria do coiro e do calzado	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16 Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17 Industria do papel	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1
18 Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19 Coquerías e refinación de petróleo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20 Industria química	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21 Fabricación de produtos farmacéuticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22 Fabricación de produtos de caucho e plásticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23 Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1
24 Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixes	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25 Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1
26 Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27 Fabricación de material e equipamento eléctrico	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

■ Cadro 10.43 **Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo actividades económicas***
(continuación) **por provincias. Galicia 2013.**

		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Totais		
		Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total
28	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1
30	Fabricación doutro material de transporte	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Fabricación de mobles	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32	Outras industrias manufactureiras	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36	Captación, depuración e distribución de auga	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1
37	Recolla e tratamento de augas residuais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
38	Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
39	Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
41	Construción de edificios	3	0	1	0	1	0	0	0	5	0	5
42	Enxeñaría civil	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
43	Actividades de construción especializada	1	0	1	0	2	0	1	0	5	0	5
45	Venda reparación de vehículos de motor e motocicletas	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1
46	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1
47	Comercio a retalho, agás vehículos de motor e motocicletas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
49	Transporte terrestre e por tubaxe	3	0	0	0	0	1	4	0	7	1	8
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
51	Transporte aéreo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1
53	Actividades postais e de correos	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1
55	Servizos de aloxamento	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
56	Servizos de comidas e bebidas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
58	Edición	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
59	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
60	Actividades de programación e emisión de radio e televisión	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
61	Telecomunicacións	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
62	Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa Informática	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
63	Servizos de información	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
66	Actividades auxiliares aos servizos financeiros e seguros	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
68	Actividades inmobiliarias	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
70	Actividades das sedes centrais; actividades consultoría de xestión empresarial	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
71	Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
72	Investigación e desenvolvemento	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
73	Publicidade e estudos de mercado	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
74	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
75	Actividades veterinarias	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
77	Actividades de aluguer	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
78	Actividades relacionadas co emprego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
79	Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
80	Actividades de seguranza e investigación	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
81	Servizos a edificios e actividades de xardinaría	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
82	Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxil. das empresas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
84	Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1
85	Educación	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
86	Actividades sanitarias	1	1	0	0	0	0	0	1	1	2	3
87	Asistencia en establecementos residenciais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
88	Actividades de servizos sociais sen aloxamento	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
90	Actividades de creación artísticas e espectáculos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
91	Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
92	Actividades de xogos de azar e apostas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
93	Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
94	Actividades asociativas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
95	Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
96	Outros servizos persoais	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1
97	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
99	Actividades de organizacións e organismos extrateritoriais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Total	15	2	8	0	5	1	14	2	42	5	47

*Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009.
 Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ **Cadro 10.44** Accidentes de trabajo con baixa en xornada de traballo. Por provincias. Galicia 2012/2013

	Leves			Graves			Mortais			Totais		
	2012	2013	% Var.	2012	2013	% Var.	2012	2013	% Var.	2012	2013	% Var.
A Coruña	10.449	9.843	-5,80	168	181	7,74	13	17	30,77	10.630	10.041	-5,54
Lugo	2.353	2.295	-2,46	74	69	-6,76	8	8	0,00	2.435	2.372	-2,59
Ourense	2.305	2.398	4,03	64	47	-26,56	8	6	-25,00	2.377	2.451	3,11
Pontevedra	8.023	7.376	-8,06	176	121	-31,25	16	16	0,00	8.215	7.513	-8,55
Total	23.130	21.912	-5,27	482	418	-13,28	45	47	4,44	23.657	22.377	-5,41

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

10.7 Evolución da sinistralidade laboral

O total de accidentes en xornada de traballo experimentou, en 2013, un descenso do 5,41%, feito que, tamén ocorre nos accidentes leves e graves.

Tamén se experimenta unha diminución nos accidentes de traballo “in itinere” (cadro 10.45) nos que supuxo un 2,22% menos en relación co ano anterior, apreciándose descenso nas cualificacións leves e mortais.

■ **Cadro 10.45** Accidentes de traballo in itinere. Por provincias. Galicia 2012/2013

	Leves			Graves			Mortais			Totais		
	2012	2013	% Var.	2012	2013	% Var.	2012	2013	% Var.	2012	2013	% Var.
A Coruña	1.250	1.210	-3,2	27	27	0	2	1	-50	1.279	1.238	-3,21
Lugo	225	232	3,11	11	10	-9,09	3	0	-100	239	242	1,26
Ourense	224	210	-6,25	6	5	-16,67	0	0	0	230	215	-6,52
Pontevedra	1.115	1.100	-1,35	19	24	26,32	3	2	-33,33	1.137	1.126	-0,97
Total	2.814	2.752	-2,2	63	66	4,76	8	3	-62,5	2.885	2.821	-2,22

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Polo que a sectores económicos se refire (cadro 10.46), apréciase unha diminución en todos os sectores menos na agricultura.

■ **Cadro 10.46** **Accidentes laborales con baixa. Por sectores económicos. Galicia 2012/2013**

	Leves			Graves			Mortais			Totais		
	2012	2013	% Var.	2012	2013	% Var.	2012	2013	% Var.	2012	2013	% Var.
Agricultura	1.066	1.142	7,13	57	68	19,30	3	4	33,33	1.126	1.214	7,82
Mar	1.124	1.067	-5,07	44	58	31,82	5	7	40,00	1.173	1.132	-3,50
Industria	6.557	6.300	-3,92	103	88	-14,56	8	6	-25,00	6.668	6.394	-4,11
Construción	3.654	2.717	-25,64	108	57	-47,22	10	10	0,00	3.772	2.784	-26,19
Servizos	10.729	10.679	-0,47	170	147	-13,53	19	20	5,26	10.918	10.846	-0,66
Total	23.130	21.905	-5,30	482	418	-13,28	45	47	4,44	23.657	22.370	-5,44

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Na clasificación por actividades económicas (cadro 10.47), o comercio ao retallo pasa a ser a actividade que máis accidentes rexistra.

■ **Cadro 10.47** **Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo.
Por actividades económicas con maior sinistralidade. Galicia. 2012-2013**

Nº de orde	2012		Nº de orde	2013	
	Actividade	Nº acc.		Actividade	Nº acc.
1	Actividades de construción especializada	1.932	1	Comercio ao retallo, agás vehículos de motor e motocicletas	1.625
2	Comercio ao retallo, agás vehículos de motor e motocicletas	1.693	2	Actividades de construción especializada	1.420
3	Construción de edificios	1.507	3	Admón. Pública e Defensa; Seg. Social Obrigatoria	1.338
4	Industria da alimentación	1.427	4	Industria da alimentación	1.337
5	Comercio por xunto e interm, agás vehíc. Motor	1.210	5	Actividades sanitarias	1.194
6	Admón. Pública e Defensa; Seg. Social Obrigatoria	1.200	6	Pesca e acuicultura	1.132
7	Pesca e acuicultura	1.173	7	Construción de edificios	1.043
8	Fabricación produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	996	8	Comercio por xunto e interm, agás vehíc. Motor	1.023
9	Servizos de comidas e bebidas	986	9	Servizos de comidas e bebidas	970
10	Actividades sanitarias	883	10	Fabricación produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	946

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Tomando como referencia unha serie de anos (cadro 10.48), desde 2003, pode verse que a tendencia crecente, despois do paréntese daquel ano, cambiou a partir do ano 2008.

■ **Cadro 10.48 Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo. Galicia. 2003-2013.**

Anos	Leves	Var. %	Graves	Var. %	Mortais	Var. %	Total	Var. %	Var. Anos
2003	45.088		1.006		94		46.188		2002-2003
2004	46.118	2,28	1.076	6,96	86	-8,51	47.280	2,36	2003-2004
2005	46.900	1,70	1.001	-6,97	101	17,44	48.002	1,53	2004-2005
2006	47.540	1,36	949	-5,19	78	-22,77	48.567	1,18	2005-2006
2007	50.934	7,14	834	-12,12	75	-3,85	51.843	6,75	2006-2007
2008	49.594	-2,63	698	-16,31	71	-5,33	50.363	-2,85	2007-2008
2009	38.877	-21,61	548	-21,49	74	4,23	39.499	-21,57	2008-2009
2010	36.234	-6,80	614	12,04	64	-13,51	36.912	-6,55	2009-2010
2011	30.616	-15,50	473	-22,96	52	-18,75	31.141	-15,63	2010-2011
2012	23.130	-24,45	485	1,90	45	-13,46	23.657	-24,01	2011-2012
2013	21.905	-5,30	418	-13,28	47	4,44	22.370	-5,44	2012-2013

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

10.8 Accidentes de traballo con baixa, segundo a gravidade, por comunidades autónomas

Nos seguintes cadros as cifras son as reflectidas nas estatísticas do Ministerio de Empleo e Seguridade Social que, como pode verse, presentan algunhas disparidades coas estudadas anteriormente.

Analizando as cifras de accidentes ocorridos en xornada de traballo en todas as comunidades autónomas (cadro 10.49), Galicia, en 2013, ocupa o sexto lugar, precedida por Cataluña, Andalucía, Madrid, Comunidade Valenciana e País Vasco.

■ Cadro 10.49 Accidentes de traballo con baixa, segundo a gravidade, por comunidade autónoma. 2013.

	En xornada			
	Total	Leves	Graves	Mortais
Total	405.003	401.143	3.403	457
Andalucía	66.296	65.433	801	62
Aragón	10.945	10.855	73	17
Asturias	10.003	9.899	82	22
Baleares	13.532	13.453	75	4
Canarias	19.317	19.183	110	24
Cantabria	4.233	4.182	46	5
Castela - A Mancha	17.169	17.032	112	25
Castela - León	18.568	18.324	203	41
Cataluña	72.808	72.210	548	50
C. Valenciana	34.763	34.436	294	33
Estremadura	7.975	7.828	134	13
Galicia	22.372	21.907	419	46
Madrid	61.555	61.275	222	58
Murcia	11.714	11.639	57	18
Navarra	6.048	5.978	61	9
País Vasco	23.979	23.822	129	28
A Ríoxa	2.722	2.692	28	2
Ceuta	514	510	4	-
Melilla	490	485	5	-

Elaboración propia
 Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

En accidentes mortais ocupa o cuarto lugar:

No cadro 10.50 efectúase a distribución total dos accidentes en xornada de traballo e "in itinere".

■ Cadro 10.50

Accidentes de traballo con baixa segundo data de recepción pola autoridade laboral provincial, por comunidade autónoma. 2013.

	Total	En xornada de traballo	In itinere
Total	468.676	405.003	63.673
Andalucía	76.674	66.296	10.378
Aragón	12.561	10.945	1.616
Asturias	11.207	10.003	1.204
Baleares	15.510	13.532	1.978
Canarias	21.857	19.317	2.540
Cantabria	4.917	4.233	684
Castela - A Mancha	18.507	17.169	1.338
Castela - León	20.606	18.568	2.038
Cataluña	86.786	72.808	13.978
C. Valenciana	40.010	34.763	5.247
Extremadura	8.614	7.975	639
Galicia	25.192	22.372	2.820
Madrid	74.754	61.555	13.199
Murcia	13.405	11.714	1.691
Navarra	6.741	6.048	693
País Vasco	27.200	23.979	3.221
A Rioxa	2.972	2.722	250
Ceuta	607	514	93
Melilla	556	490	66

Elaboración propia.

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

10.9 Índices de incidencia

O índice de incidencia reflicte a relación entre o número de accidentes e traballadores expostos. Para isto, os datos que se empregaron son os de accidentes con baixa no centro de traballo e a poboación exposta á continxencia de accidentes laborais, con cifras procedentes das estatísticas do Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

Iso danos unha visión máis axustada da sinistralidade e a súa relación coas persoas expostas, xa que o exame das cifras absolutas, por si só, non reflicte unha visión proporcional de número de traballadores/accidentes.

De acordo con estes datos (cadro 10.51), Galicia, no total de accidentes, está na media do índice estatal, tendo sete comunidades e Ceuta e Melilla maior índice de incidencia. No que se refire ao índice de incidencia referido a accidentes mortais, Galicia ocupa o terceiro lugar das Comunidades, con un índice que está máis de 2 puntos por encima da media estatal.

■ **Cadro 10.51** Índice de incidencia e accidentes de traballo con baixa en xornada de traballo, distribución por comunidades autónomas. Período: xaneiro 2013 - decembro 2013 respecto a xaneiro 2012- decembro 2012

	Nº AT Leves	I. Incidencia Leves	Nº AT Graves	I. Incidencia Graves	Nº AT Mortais	I. Incidencia Mortais	Nº AT Totais	I. Incidencia Totais	Variación % respecto período anterior	Poboación Afiliada
Andalucía	65.061	2.835	774	33,7	61	2,7	65.896	2.872	7,2%	2.294.642
Aragón	10.776	2.633	78	19,1	18	4,4	10.872	2.657	2,9%	409.212
Asturias	9.837	3.455	81	28,4	22	7,7	9.940	3.491	0,0%	284.745
Baleares	13.175	4.001	74	22,5	4	1,2	13.253	4.025	4,7%	329.281
Canarias	19.239	3.351	106	18,5	24	4,2	19.369	3.373	1,7%	574.188
Cantabria	4.207	2.596	44	27,1	5	3,1	4.256	2.626	2,1%	162.073
C. - A Mancha	16.824	3.406	115	23,3	24	4,9	16.963	3.434	3,0%	493.917
Castela - León	18.341	2.714	200	29,6	40	5,9	18.581	2.750	0,0%	675.673
Cataluña	68.723	2.821	518	21,3	46	1,9	69.287	2.844	2,8%	2.435.916
C. Valenciana	34.012	2.648	288	22,4	30	2,3	34.330	2.672	4,8%	1.284.652
Extremadura	7.797	2.616	135	45,3	12	4,0	7.944	2.666	4,4%	298.004
Galicia	21.208	2.812	394	52,2	40	5,3	21.642	2.869	-1,9%	754.281
Madrid	60.083	2.523	214	9,0	55	2,3	60.352	2.534	-1,1%	2.381.413
Murcia	11.593	2.842	51	12,5	17	4,2	11.661	2.859	6,1%	407.895
Navarra	5.912	2.806	60	28,5	8	3,8	5.980	2.839	2,6%	210.665
País Vasco	22.869	3.194	125	17,5	24	3,4	23.018	3.215	1,2%	715.962
A Ríoxa	2.692	2.900	28	30,2	2	2,2	2.722	2.932	1,8%	92.835
Ceuta	500	2.876	2	11,5	0	0,0	502	2.888	0,0%	17.384
Melilla	478	2.843	5	29,7	0	0,0	483	2.873	2,5%	16.811
Total	393.327	2.842	3.292	23,8	432	3,1	397.051	2.869	2,6%	13.839.550

* Os accidentes contabilízanse na provincia da autoridade laboral que recibe a parte do accidente e non coincide necesariamente coa provincia onde se produciu o accidente

Fonte 2013 e 2012: Avance de estadísticas de accidentes de traballo, MEYSS.

Base do Índice: o promedio da Poboación Afiliada á Seguridade Social coa continxencia por AT cuberta.

Índice de incidencia = (Nº de Accidentes de Traballo / Poboación Afiliada) x 100.000

É de sinalar que, con datos do Ministerio de Emprego e Seguridade Social, en Galicia no ano 2013 diminuíron os índices de incidencia en relación con todos os anos anteriores, tanto no total de sinistralidade como no relativo aos accidentes mortais. (cadro 10.52).

■ **Cadro 10.52** **Índices de incidencia da sinistralidade laboral. Galicia. 2000-2013.**

	Total accidentes	Accidentes mortais
2000	6158,3	18,5
2001	6.273,2	12,4
2002	6.082,6	13,3
2003	5.884,9	12,6
2004	5.756,0	9,8
2005	5.687,3	10,9
2006	5.732,8	8,8
2007	5.803,3	7,8
2008	5.613,3	8,5
2009	4.713,6	8,6
2010	4.253,7	7,5
2011	3.695,0	6,1
2012	2.925,0	5,8
2013	2.869,0	5,3

Elaboración propia.
Por cen mil traballadores.
Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

Reflicítese, no cadro 10.53 e seguintes, os índices de incidencia por sectores e cualificación dos accidentes facilitados pola Comunidade Autónoma, así como a súa distribución provincial, que permite ter una visión ampla de varios factores.

■ **Cadro 10.53** **Índice de incidencia por sectores. Galicia 2013.**

	Poboación afiliada			Índice incidencia leves			Índice incidencia graves			Índice incidencia mortais			Índice incidencia totais		Índice incidencia
	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total
Agricultura	16.437	18.594	35.031	5.092,17	1.640,31	3.259,97	237,27	155,96	194,11	24,34	0,00	11,42	5.353,78	1.796,27	3.465,50
Pesca	14.972	4.769	19.741	6.385,25	2.327,53	5.404,99	367,35	62,91	293,80	40,07	20,97	35,46	6.792,67	2.411,41	5.734,25
Industria	85.232	35.758	120.990	6.139,71	2.983,95	5.207,04	85,65	41,95	72,73	7,04	0,00	4,96	6.232,40	3.025,90	5.284,73
Construción	44.836	4.657	49.493	6.015,26	429,46	5.489,67	127,13	0,00	115,17	22,30	0,00	20,20	6.164,69	429,46	5.625,04
Servizos	216.595	310.486	527.081	2.607,17	1.620,68	2.026,06	46,17	15,14	27,89	7,39	1,29	3,79	2.660,73	1.637,11	2.057,74
Total	378.072	374.264	752.336	4.065,36	1.746,09	2.911,60	85,70	25,12	55,56	11,11	1,34	6,25	4.126,17	177,55	2.973,41

Índice de incidencia por 100.000 traballadores.
Base do índice: Poboación afiliada á Seguridade Social con continxencia de accidente de traballo cuberta.
Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

■ **Cadro 10.54 Índice de incidencia por sectores. A Coruña.**

	Poboación afiliada			Índice incidencia leves			Índice incidencia graves			Índice incidencia mortais			Índice incidencia totais		Índice incidencia
	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total
Agricultura	5.700	7.213	12.913	5.929,82	1.511,16	3.461,63	368,42	138,64	240,07	17,54	0,00	7,74	6.315,78	1.649,80	3.709,44
Pesca	4.284	1.167	5.451	10.270,77	3.856,04	8.897,45	816,99	85,69	660,43	70,03	0,00	55,04	11.157,79	3.941,73	9.612,92
Industria	31.905	15.619	47.524	6.509,95	2.605,80	5.226,83	78,36	38,41	65,23	0,00	0,00	0,00	6.588,31	2.644,21	5.292,06
Construción	20.822	2.210	23.032	6.089,71	542,99	5.557,49	96,05	0,00	86,84	19,21	0,00	17,37	6.204,97	542,99	5.661,70
Servizos	98.601	138.172	236.773	2.737,29	1.771,70	2.173,81	41,58	15,92	26,61	7,10	1,45	3,80	2.785,97	1.789,07	2.204,22
Total	161.312	164.381	325.693	4.229,07	1.837,80	3.022,17	88,03	23,73	55,57	9,30	1,22	5,22	4.326,40	1.862,75	3.082,96

Índice de incidencia por 100.000 traballadores.

Base do índice: Poboación afiliada á Seguridade Social con continxencia de accidente de traballo cuberta.

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

■ **Cadro 10.55 Índice de incidencia por sectores. Lugo.**

	Poboación afiliada			Índice incidencia leves			Índice incidencia graves			Índice incidencia mortais			Índice incidencia totais		Índice incidencia
	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total
Agricultura	6.012	6.102	12.114	4.091,82	1.737,14	2.905,73	166,33	229,43	198,12	49,90	0,00	24,76	4.308,05	1.966,57	3.128,61
Pesca	1.504	129	1.633	8.244,68	2.325,58	7.777,10	199,47	775,19	244,95	66,49	0,00	61,24	8.510,64	3.100,77	8.083,29
Industria	8.451	2.480	10.931	4.023,19	2.661,29	3.714,21	47,33	80,65	54,89	0,00	0,00	0,00	4.070,52	2.741,94	3.769,10
Construción	5.502	479	5.981	5.470,74	0,00	5.032,60	109,05	0,00	100,32	36,35	0,00	33,44	5.616,14	0,00	5.166,36
Servizos	24.315	36.610	60.925	2.381,25	1.444,96	1.818,63	74,03	30,05	47,60	8,23	0,00	3,28	2.463,51	1.475,01	1.869,51
Total	45.784	45.800	91.584	3.472,83	1.537,12	2.504,80	89,55	61,14	75,34	17,47	0,00	8,74	3.579,85	1.598,26	2.588,88

Índice de incidencia por 100.000 traballadores.

Base do índice: Poboación afiliada á Seguridade Social con continxencia de accidente de traballo cuberta.

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

■ **Cadro 10.56 Índice de incidencia por sectores. Ourense.**

	Poboación afiliada			Índice incidencia leves			Índice incidencia graves			Índice incidencia mortais			Índice incidencia totais		Índice incidencia
	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total
Agricultura	1.939	1.754	3.693	5.466,74	1.254,28	3.466,02	206,29	57,01	135,39	0,00	0,00	0,00	5.673,03	1.311,29	3.601,41
Pesca	6	2	8	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Industria	9.388	3.813	13.201	7.264,59	2.779,96	5.969,24	181,08	52,45	143,93	10,65	0,00	7,58	7.456,32	2.832,41	6.120,75
Construción	5.469	532	6.001	6.801,97	187,97	6.215,63	146,28	0,00	133,31	54,85	0,00	49,99	7.003,10	187,97	6.398,93
Servizos	21.792	32.469	54.261	2.344,90	1.841,76	2.043,83	64,24	3,08	27,64	4,59	3,08	3,69	2.413,73	1.847,92	2.075,16
Total	38.594	38.570	77.164	4.329,69	1.884,88	3.107,67	111,42	10,37	60,91	12,96	2,59	7,78	4.454,07	1.897,84	3.176,36

Índice de incidencia por 100.000 traballadores.

Base do índice: Poboación afiliada á Seguridade Social con continxencia de accidente de traballo cuberta.

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

■ **Cadro 10.57** Índice de incidencia por sectores. Pontevedra.

	Poboación afiliada			Índice incidencia leves			Índice incidencia graves			Índice incidencia mortais			Índice incidencia totais		Índice incidencia
	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total
Agricultura	2.785	3.524	6.309	5.278,28	1.929,63	3.407,83	143,63	113,51	126,80	0,00	0,00	0,00	5.421,91	2.043,14	3.534,63
Pesca	9.178	3.471	12.649	4.271,08	1.815,04	3.597,12	185,23	28,81	142,30	21,79	28,81	23,72	4.478,10	1.872,66	3.763,14
Industria	35.488	13.845	49.333	6.013,30	3.524,74	5.314,90	76,08	36,11	64,87	14,09	0,00	10,14	6.103,47	3.560,85	5.389,91
Construción	13.043	1.437	14.480	5.796,21	487,13	5.269,34	176,34	0,00	158,84	7,67	0,00	6,91	5.980,22	487,13	5.435,09
Servizos	71.887	103.235	175.122	2.584,61	1.411,34	1.892,97	37,56	12,59	22,84	8,35	0,97	4,00	2.630,52	1.424,90	1.919,81
Total	132.381	125.512	257.893	3.993,78	1.659,60	2.857,77	74,03	18,32	46,92	10,58	1,59	6,20	4.078,39	1.679,51	2.910,89

Índice de incidencia por 100.000 traballadores.

Base do índice: Poboación afiliada á Seguridade Social con continxencia de accidente de traballo cuberta.

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

10.10 Enfermidades profesionais

Os datos referentes a enfermidades profesionais, seguen sen ofrecer pouca fiabilidade pola falta, en moitos casos, de determinación e declaración das mesmas, o que se advirte co simple exame das cifras, polo que, simplemente a título de coñecemento, se facilitan os cadros correspondentes.

■ **Cadro 10.58** Enfermidades profesionais con baixa. Por provincias. Galicia 2013.

	Enfermidades profesionais con baixa				Enfermidades profesionais sen baixa			
	Homes	Mulleres	Total	% Total	Homes	Mulleres	Total	% Total
A Coruña	45	81	126	24,18	55	49	104	21,53
Lugo	18	15	33	6,33	19	13	32	6,63
Ourense	35	29	64	12,28	34	29	63	13,04
Pontevedra	138	160	298	57,20	157	127	284	58,80
Total	236	285	521	100,00	265	218	483	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ **Cadro 10.59** Enfermidades profesionais. Por sectores de actividade. Galicia 2013.

	Enfermidades profesionais con baixa				Enfermidades profesionais sen baixa			
	Homes	Mulleres	Total	% Total	Homes	Mulleres	Total	% Total
Agricultura	4	4	8	1,54	2	4	6	1,24
Pesca	18	2	20	3,84	10	1	11	2,28
Industria	142	89	231	44,34	155	66	221	45,76
Construción	25	0	25	4,80	35	1	36	7,45
Servizos	47	190	237	45,49	63	146	209	43,27
Total	236	285	521	100,00	265	218	483	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ **Cadro 10.60** **Enfermedades profesionales. Segundo estratos de idade. Galicia 2013.**

	Enfermedades profesionales con baixa				Enfermedades profesionales sen baixa			
	Homes	Mulleres	Total	% Total	Homes	Mulleres	Total	% Total
Menores de 20	0	0	0	0,00	1	0	1	0,21
20-24	12	6	18	3,45	8	1	9	1,86
25-29	13	18	31	5,95	11	15	26	5,38
30-34	30	35	65	12,48	29	25	54	11,18
35-39	35	40	75	14,40	42	36	78	16,15
40-44	46	40	86	16,51	50	37	87	18,01
45-49	46	41	87	16,70	37	36	73	15,11
50-54	29	61	90	17,27	36	40	76	15,73
55-59	18	34	52	9,98	37	23	60	12,42
60-64	7	10	17	3,26	12	5	17	3,52
65 ou maior	0	0	0	0,00	2	0	2	0,41
Total	236	285	521	100,00	265	218	483	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ **Cadro 10.61** **Enfermedades profesionales. Segundo nacionalidade. Galicia 2013.**

	Enfermedades profesionales con baixa				Enfermedades profesionales sen baixa			
	Homes	Mulleres	Total	% Total	Homes	Mulleres	Total	% Total
Europa								
España	221	281	502	96,54	254	214	468	96,89
Portugal	1	1	2	0,38	5	3	8	1,66
Romanía	1	0	1	0,19	0	0	0	0,00
Resto Europa	0	0	0	0,00	1	1	2	0,41
África								
Alxeria	2	0	2	0,38	0	0	0	0,00
Marrocos	10	0	10	1,92	3	0	3	0,62
Resto África	0	1	1	0,19	1	0	1	0,21
América								
Colombia	0	1	1	0,19	0	0	0	0,00
Perú	1	0	1	0,19	1	0	1	0,21
Resto América	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
Total	236	284	520	100	265	218	483	100

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ **Cadro 10.62** **Enfermidades profesionais. Segundo grupo de E.P. Galicia 2013.**

	Enfermidades profesionais con baixa				Enfermidades profesionais sen baixa			
	Homes	Mulleres	Total	% Total	Homes	Mulleres	Total	% Total
Grupo 1	8	6	14	2,69	7	7	14	2,90
Grupo 2	168	201	369	70,83	194	169	363	75,16
Grupo 3	14	53	67	12,86	2	15	17	3,52
Grupo 4	33	9	42	8,06	43	5	48	9,94
Grupo 5	13	16	29	5,57	17	22	39	8,07
Grupo 6	0	0	0	0,00	2	0	2	0,41
Total	236	285	521	100	265	218	483	100

Grupo 1: E.P. causadas por axentes químicos.

Grupo 2: E.P. causadas por axentes físicos.

Grupo 3: E.P. causadas por axentes biolóxicos.

Grupo 4: E.P. causadas por inhalación de substancias e axentes non comprendidos noutros apartados.

Grupo 5: E.P. da pel causadas por substancias e axentes non comprendidos ningún dos outros apartados.

Grupo 6: E.P. causadas por axentes carcinógenos.

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ **Cadro 10.63** **Enfermidades profesionais. Segundo grupo de E.P. e provincia. Galicia 2013.**

	Enfermidades profesionais con baixa								Enfermidades profesionais sen baixa							
	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra	
	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%
Grupo 1	3	2,38	1	3,03	3	4,69	7	2,35	1	0,96	2	6,25	6	9,52	5	1,76
Grupo 2	97	76,98	17	51,52	43	67,19	212	71,14	86	82,69	19	59,38	45	71,43	213	75,00
Grupo 3	13	10,32	0	0,00	14	21,88	40	13,42	0	0,00	0	0,00	2	3,17	15	5,28
Grupo 4	5	3,97	13	39,39	2	3,13	22	7,38	9	8,65	6	18,75	9	14,29	24	8,45
Grupo 5	8	6,35	2	6,06	2	3,13	17	5,70	7	6,73	5	15,63	1	1,59	26	9,15
Grupo 6	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,96	0	0,00	0	0,00	1	0,35
Total	126	100	33	100	64	100	298	100	104	100	32	100	63	100	284	100

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ **Cadro 10.64** **Enfermidades profesionais segundo grupo de E.P. con baixa e sectores de actividade. Galicia 2013.**

	Enfermidades profesionais con baixa																							
	Agricultura				Pesca				Industria				Construción				Servizos				TOTALS			
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres	
	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%
Grupo 1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	50,00	2	25,00	3	37,50	0	0,00	1	12,50	4	66,67	8	100,0	6	100,0
Grupo 2	2	1,19	1	0,50	17	10,12	1	0,50	100	59,52	80	47,62	19	11,31	0	0,00	30	17,86	119	59,20	168	100,0	201	100,0
Grupo 3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,89	1	7,14	0	0,00	0	0,00	0	0,00	13	92,86	52	98,11	14	100,0	53	100,0
Grupo 4	2	6,06	3	33,33	0	0,00	0	0,00	28	84,85	3	9,09	3	9,09	0	0,00	0	0,00	3	33,33	33	100,0	9	100,0
Grupo 5	0	0,00	0	0,00	1	7,69	0	0,00	9	69,23	4	30,77	0	0,00	0	0,00	3	23,08	12	75,00	13	100,0	16	100,0
Grupo 6	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ **Cadro 10.65** **Enfermidades profesionais segundo grupo de E.P. sen baixa e sectores de actividade. Galicia 2013.**

	Enfermidades profesionais con baixa																							
	Agricultura				Pesca				Industria				Construción				Servizos				TOTALS			
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres	
	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%	E.P.	%
Grupo 1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	57,14	5	71,43	1	14,29	0	0,00	2	28,57	2	28,57	7	100,0	7	100,0
Grupo 2	0	0,00	1	0,59	9	4,64	1	0,59	112	57,73	53	31,36	27	13,92	1	0,59	46	23,71	113	66,86	194	100,0	169	100,0
Grupo 3	0	0,00	1	6,67	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	100,00	14	93,33	2	100,0	15	100,0
Grupo 4	1	2,33	1	20,00	0	0,00	0	0,00	32	74,42	2	40,00	5	11,63	0	0,00	5	11,63	2	40,00	43	100,0	5	100,0
Grupo 5	1	5,88	1	4,55	1	5,88	0	0,00	6	35,29	6	27,27	1	5,88	0	0,00	8	47,06	15	68,18	17	100,0	22	100,0
Grupo 6	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	50,00	0	0,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	100,0	0	0,0

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

■ **Cadro 10.66** **Enfermidades profesionais. Segundo grupo de E.P. e axente causante. Galicia 2013.**

	AXENTE	Con baixa				Sen baixa			
		Homes	Mulleres	Total	%	Homes	Mulleres	Total	%
Grupo 1	Metais	0	1	1	0,19	2	1	3	0,62
	Metaloideos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Halóxenos	0	0	0	0,00	1	0	1	0,21
	Ácidos inorgánicos	0	1	1	0,19	0	0	0	0,00
	Ácidos orgánicos	2	0	2	0,38	0	0	0	0,00
	Alcohois e fenois	0	1	1	0,19	0	1	1	0,21
	Aldehídos	0	1	1	0,19	0	0	0	0,00
	Alifáticos	1	0	1	0,19	0	1	1	0,21
	Aminas e hidracinas	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Amoníaco	0	1	1	0,19	0	0	0	0,00
	Aromáticos	0	0	0	0,00	0	1	1	0,21
	Cetonas	0	0	0	0,00	1	1	2	0,41
	Epóxidos	1	0	1	0,19	1	0	1	0,21
	Ésteres	0	0	0	0,00	1	2	3	0,62
	Éteres	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Glicois	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Isocianatos	4	1	5	0,96	0	0	0	0,00
	Nitroderivados	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Organoclorados e organofosforados	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Óxidos	0	0	0	0,00	1	0	1	0,21
	Sulfuros	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
Grupo 2	Hipoacusia ou xordeira provocada polo ruído	0	0	0	0,00	40	1	41	8,49
	Enfermidades osteorarticulares ou anxioneuróticas provocadas polas vibracións mecánicas	4	3	7	1,34	1	5	6	1,24
	Enfermidades provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: enfermidades das bolsas serosas debidas á presión, celulite subcutánea	7	1	8	1,54	7	0	7	1,45
	Enfermidades provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: enfermidades por fatiga e inflamación das vaíñas tendinosas, de tecidos peritendinosos e insercións musculares e tendinosas	114	110	224	42,99	112	105	217	44,93
	Enfermidades provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: arrincamento por fatiga das apófises espinosas	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Enfermidades provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: parálise dos nervios por mor da presión	39	73	112	21,50	32	54	86	17,81
	Enfermidades provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: lesións do menisco	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Enfermidades provocadas por compresión ou descompresión atmosférica	3	0	3	0,58	0	0	0	0,00
	Enfermidades provocadas por radiacións ionizantes	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Enfermidades oftalmolóxicas por mor de exposicións a radiacións ultravioletas	1	0	1	0,19	0	0	0	0,00
	Enfermidades provocadas por enerxía radiante	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Nódulos das cordas vocais a causa dos esforzos sostidos da voz por motivos profesionais	0	13	13	2,50	2	4	6	1,24
	Nistagmus dos mineiros	0	1	1	0,19	0	0	0	0,00

■ **Cadro 10.66** **Enfermedades profesionales. Segundo grupo de E.P. e axente causante. Galicia 2013.**
(continuación)

	AXENTE	Con baixa				Sen baixa			
		Homes	Mulleres	Total	%	Homes	Mulleres	Total	%
Grupo 3	Enfermedades infecciosas causadas polo traballo das persoas que se ocupan da prevención, asistencia médica e actividades nas que se ten probado un risco de infección (excluídos aqueles microorganismos incluídos no grupo 1 do R.D. 644/1997)	13	49	62	11,90	2	14	16	3,31
	Enfermedades infecciosas ou parasitarias transmitidas ao home polos animais ou polos seus produtos e cadáveres	0	3	3	0,58	0	1	1	0,21
	Paludismo, amebiasis, tripanosomiasis, dengue, febre amarela,...	1	0	1	0,19	0	0	0	0,00
	Enfermedades infecciosas e parasitarias non contempladas noutros apartados: micose, leishmaniasis e helmintiasis	0	1	1	0,19	0	0	0	0,00
Grupo 4	Po de sílice libre	23	0	23	4,41	29	0	29	6,00
	Po de carbón	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Po de amianto (asbesto)	1	0	1	0,19	3	0	3	0,62
	Outros pos de minerais (talco, caolín, terra de batán, bentonita, sepiolita, mica, outros silicatos naturais)	2	2	4	0,77	1	0	1	0,21
	Metais sinterizados, compostos de carburos metálicos de alto punto de fusión e metais de ligazón de baixo punto de fusión	0	0	0	0,00	1	0	1	0,21
	Escouras de Thomas	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Neumociose por po de aluminio	0	0	0	0,00	1	0	1	0,21
	Substancias de alto peso molecular (substancias de orixe vexetal, animal, microorganismos e substancias enzimáticas de orixe vexetal, animal e/ou de microorganismos)	4	6	10	1,92	6	4	10	2,07
	Substancias de baixo peso molecular (metais e os seus sales, pos de madeiras, produtos farmacéuticos, substancias químico-plásticas, aditivos etc.)	3	1	4	0,77	2	1	3	0,62
	Antimonio e derivados	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Berilio (glicinio) e os seus compostos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
Grupo 5	Substancias de baixo peso molecular por debaixo dos 1000 daltons (metais e os seus sales, pos de madeiras, produtos farmacéuticos, substancias químico-plásticas, aditivos, disolventes, conservantes, catalizadores, perfumes, adhesivos, acrilatos, resinas,...)	10	11	21	4,03	12	11	23	4,76
	Axentes e substancias de alto peso molecular, por enriba dos 1000 daltons (substancias de orixe vexetal, animal, microorganismos e substancias enzimáticas de orixe vexetal, animal e/ou microorganismos)	3	3	6	1,15	4	6	10	2,07
	Substancias fotosensibilizantes exógenas	0	2	2	0,38	0	1	1	0,21
	Axentes infecciosos	0	0	0	0,00	1	4	5	1,04
Grupo 6	Amianto (Asbesto)	0	0	0	0,00	1	0	1	0,21
	Aminas aromáticas	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Arsénico e os seus compostos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Benceno	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Berilio	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Bis-(cloro-metil) éter	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Cadmio	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Cloruro de vinilo monómero	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Cromo VI e compostos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Hidrocarburos aromáticos policíclicos (PAH), produtos de destilación do carbón: feluxe, alcatrán, betume, brea, antraceno, aceites minerais, parafina bruta e aos compostos, produtos, residuos destas substancias e a outros factores canceríxenos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Níquel e os seus compostos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Po de madeira dura	0	0	0	0,00	1	0	1	0,21
	Radón	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Radiación ionizante	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Aminas (primarias, secundarias...) e hidracinas aromáticas e derivados	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Nitrobenzeno	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Ácido cianhídrico, cianuros...	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	TOTAL	236	285	521	100,00	265	218	483	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

CONFLITIVIDADE E MEDIOS DE SOLUCIÓN DOS CONFLITOS DE TRABALLO

11

11.1 Folgas

É necesario sinalar con carácter previo que, á hora de examinar as cifras referentes ás folgas, tómanse estes datos coas reservas obrigadas pola disparidade que reflicten, segundo sexan ofrecidas polos distintos organismos oficiais ou os axentes sociais, sobre todo no aspecto de participantes e xornadas non traballadas que, en moitos casos, son froito de estimacións con distintos criterios.

As fontes de información son os cuestionarios estatísticos que cobren, para cada unha das folgas ou peches patronais, as unidades administrativas competentes das Comunidades Autónomas e a Dirección Xeral de Traballo do Ministerio de Emprego e Seguridade Social, dependendo do ámbito territorial de convocatoria do conflito. Este conxunto de información é remitido mensualmente á Subdirección Xeral de Estatística do Departamento, para a elaboración da correspondente estatística.

Ademais, posto que non existe obriga formal, por parte das empresas, de comunicar á autoridade laboral o número de traballadores participantes nas folgas, as autoridades laborais provinciais conseguen dita información a través dalgunhas das seguintes fontes: consulta directa ás empresas, consulta ás organizacións patronais e sindicais, ou ben, facendo seguimento das folgas mediante enquisas.

A información ofrecida neste apartado refírese a todas as folgas das que se tivo coñecemento, exista ou non constancia administrativa previa da súa convocatoria, agás os seguintes tipos de folgas:

- As que non implican xornadas non traballadas, como as chamadas folgas de celo.
- As de duración inferior a una hora.
- As que se refiren a actividades convencionalmente non produtivas: folgas de estudantes, de consumidores etc.
- As que afectan a colectivos sen dereito a folga: persoal militar e das Forzas e Corpos de Seguridade do Estado.

A unidade folga, obxecto da estatística, asocíase á unidade de convocatoria, independentemente do seu ámbito territorial, sectorial e temporal, así como do seu carácter continuo ou discontinuo.

Nas folgas desenvolvidas no ano inclúense todas as que tiveron incidencia no mesmo, podendo ter comezado nese ano o en períodos anteriores.

Enténdese por centros de traballo e cadro de persoal “convocados”, aqueles centros e os seus respectivos cadros de persoal que pertencen ao ámbito de convocatoria da folga, podendo participar ou non na mesma.

Por traballadores/as participantes enténdese o número de traballadores/as que efectivamente participaron na folga suspendendo o seu traballo, xa sexa durante todo o tempo de duración do conflito ou nunha parte do mesmo.

O número de xornadas non traballadas obtense, nos conflitos de días completos e con participación constante, multiplicando o número de traballadores/as participantes polo número de días laborais de duración do conflito; nos conflitos nos que a participación non é constante e/ou a interrupción do traballo non afecta á xornada completa (entendendo por xornada completa a xornada laboral habitual que realiza un traballador sen incluír, en ningún caso, as horas extraordinarias), o cálculo das xornadas non traballadas en cada folga obtense multiplicando o número de traballadores/as que participaron cada un dos días de duración da folga pola parte de xornada non traballada cada día e sumando este resultado para todos os días de duración.

Os datos anuais e acumulados preséntanse regularizados, é dicir, contabilízase unha soa vez o número de folgas, cadros de persoal das empresas e traballadores/as afectados, coa fin de eliminar aquelas folgas que, iniciadas nun mes dado, continúan en meses sucesivos. Polo contrario, as xornadas non traballadas en cada mes, si se suman no caso anteriormente mencionado.

Considéranse folgas de ámbito provincial as que afectan só a unha provincia. Á hora de contabilizar as folgas provinciais, aténdese ao concepto “folgaprovincia”. Trátase dun concepto estatístico que ten por obxecto medir a incidencia ou a repercusión que a folga tivo en cada provincia, só dentro do seu respectivo ámbito territorial.

Nas folgas de ámbito autonómico, cada convocatoria de folga considérase un só conflito, independentemente do número de provincias ás que afecte.

Sen entrar en valoracións numéricas comparativas con anos anteriores, dada a variación no tempo de cifras que se ofrecen polas mesmas fontes, pódese dar un cadro xeral das consideradas neste momento desde 2004 a 2013 a nivel estatal (cadro 11.1) que permite observar que, se ben existiu una evolución crecente do número de folgas, nos anos 2010 e 2011 diminuíron en relación con anos anteriores, volvéndose a incrementar todos os parámetros no ano 2012 e, en número de folgas e participantes, tamén aumentan as cifras.

■ **Cadro 11.1** Evolución das folgas desenvolvidas segundo principais características. España. 2004-2013

	Folgas	Participantes ⁽¹⁾	Xornadas non traballadas ⁽¹⁾	Centros de traballo convocados	
				Número	Cadro de persoal ⁽¹⁾
2004	707	555,8	4.472,2	74.615	1.607,1
2005	669	331,3	758,9	42.055	1.454,3
2006	779	499,2	927,4	130.298	1.504,2
2007	751	492,1	1.182,7	45.235	1.429,2
2008	810	542,5	1.508,7	581.350	5.860,4
2009	1.001	653,4	1.290,8	105.830	1.502,5
2010	986	340,8	671,5	46.393	1.332,7
2011	777	221,9	485,0	304.341	3.344,0
2012	880	330,6	1.297,0	39.733	1.372,7
2013	998	448,4	1.099,7	45.836	1.634,4

(1) Datos en miles

Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

Como pode verse no cadro 11.2 foron realizadas, durante 2013, 8 folgas autonómicas, 2 de sector e 6 de empresa, concretándose polas causas ou motivos da convocatoria no cadro 11.3.

■ **Cadro 11.2** Folgas de ámbito autonómico convocadas, realizadas, desconvocadas, sen participación e suspendidas. Ano 2013

	Folgas autonómicas				
	Convocadas	Realizadas	Desconvocadas	Sen participación	Suspendidas
Empresa	11	6	5	—	—
Sector	2	2	—	—	—
Totais	13	8	5	-	-

Fonte.- Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

■ **Cadro 11.3 Folgas de ámbito autómicmo desenvolvidas segundo o motivo ou a causa da convocatoria. Ano 2013**

	11	12	13	14	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	40	50	60	Total
Empresa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	3	0	6
Sector	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Total	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	3	0	8

Conflitos derivados do proceso de negociación colectiva e coincidentes no tempo	Conflitos non derivados do proceso de negociación colectiva
(11).- Presión pola negativa a negociar un convenio	(20).- Reconvención industrial
(12).- Presión pola negativa a revisar un convenio	(21).- Regulación de emprego (exclu. os de reconv. industrial)
(13).- Presión durante a negociación dun convenio	(22).- Organización/sistemas de traballo
(14).- Interpretación das cláusulas do convenio vixente	(23).- Accidente laboral, seguridade e hixiene
(30).- Conflitos relacionados con causas sindicais	(24).- Despedimentos, sancións ou outras medidas disciplinarias
(40).- Conflitos de solidariedade	(25).- Incumprimento de acordos ou normas legais
(50).- Outros conflitos motivados polo anuncio ou aplicación de medida de política económica-social	(26).- Falta de pagamento de salarios
(60).- Conflitos por outras causas non laborais	(27).- Melloras salariais e non salariais independentes do convenio
	(28).- Melloras salariais e non salariais de colectivos sen convenio
	(29).- Outras causas laborais

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

Polo que se refire ás folgas provinciais (cadro 11.4), en 2013 foron realizadas 91, das 185 convocadas, resaltando, en número de folgas, a provincia de Pontevedra.

■ **Cadro 11.4 Folgas de ámbito provincial convocadas, realizadas, desconvocadas, suspendidas e sen participación. Ano 2013**

	Folgas provinciais				
	Convocadas	Realizadas	Desconvocadas	Sen participación	Suspendidas
A Coruña	106	64	30	18	—
Lugo	3	2	1	—	—
Ourense	15	3	12	—	—
Pontevedra	61	22	41	—	—
Totais	185	91	84	18	—

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

Das 91 folgas de carácter provincial realizadas na Comunidade Autónoma, 87 fórono de empresa e 4 de sector (cadro 10.5).

■ **Cadro 11.5 Folgas de ámbito provincial de empresa e de sector. Ano 2013**

		Convocadas	Realizadas	Desconvocadas	Sen participación
A Coruña	Empresa	103	62	30	17
	Sector	3	2	—	1
Total		106	64	30	18
Lugo	Empresa	3	2	1	—
	Sector	—	—	—	—
Total		3	2	1	—
Ourense	Empresa	15	3	12	—
	Sector	—	—	—	—
Total		15	3	12	—
Pontevedra	Empresa	58	20	40	—
	Sector	3	2	1	—
Total		61	22	41	—
GALICIA	Empresa	179	87	83	17
	Sector	6	4	1	1
Total provincial		185	91	84	18

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

A causa de “falta de pago de salarios” é o motivo específico máis frecuente das folgas realizadas no ano 2013, seguíndolle en número os incumprimentos de acordos e normas legais. (cadro 11.6).

■ **Cadro 11.6 Folgas de ámbito provincial realizadas, segundo o motivo ou a causa da convocatoria. Ano 2013**

	11	12	13	14	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	40	50	60	Total
A Coruña	4	1	5	0	0	7	5	0	8	23	16	0	0	2	0	0	11	0	82
Lugo	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2
Ourense	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	3
Pontevedra	0	0	2	1	0	1	5	0	3	1	8	0	0	0	0	0	0	1	22
Total	5	1	7	1	0	8	10	0	11	24	27	0	0	2	0	0	12	1	109

Conflitos derivados do proceso de negociación colectiva e coincidentes no tempo	Conflitos non derivados do proceso de negociación colectiva
(11).- Presión pola negativa a negociar un convenio	(20).- Reconvención industrial
(12).- Presión pola negativa a revisar un convenio	(21).- Regulación de emprego (exclu. os de reconv. industrial)
(13).- Presión durante a negociación dun convenio	(22).- Organización/sistemas de traballo
(14).- Interpretación das cláusulas do convenio vixente	(23).- Accidente laboral, seguridade e hixiene
(30).- Conflitos relacionados con causas sindicais	(24).- Despedimentos, sancións ou outras medidas disciplinarias
(40).- Conflitos de solidariedade	(25).- Incumprimento de acordos ou normas legais
(50).- Outros conflitos motivados polo anuncio ou aplicación de medida de política económica-social	(26).- Falta de pagamento de salarios
(60).- Conflitos por outras causas non laborais	(27).- Melloras salariais e non salariais independentes do convenio
	(28).- Melloras salariais e non salariais de colectivos sen convenio
	(29).- Outras causas laborais

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social.

Por último (cadro 11.7), e con datos do Ministerio de Emprego e Seguridade Social, ofrécese unha perspectiva da incidencia das folgas nas provincias, con independencia do ámbito territorial de convocatoria das mesmas, dato que non permite análise dada a disparidade que se aprecia nas cifras en relación coas anteriormente sinaladas.

■ **Cadro 11.7** Folgas desenvolvidas, centros e cadro de persoal convocados, traballadores participantes e xornadas non traballadas, segundo criterio de repercusión, por provincia. Galicia 2013

	Folgas		Centros de traballo convocados		Cadro de persoal dos centros convocados		Traballadores participantes		Xornadas non traballadas	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
A Coruña	65	87	70	134	15.254	39.673	9.690	20.403	19.282	19.282
Lugo	8	14	8	16	529	5.299	100	1.382	107	107
Orense	8	17	8	18	712	5.007	154	1.586	400	400
Pontevedra	36	40	237	488	5.390	40.338	3.435	21.044	13.096	13.096
Galicia	97	115	237	656	21.885	90.317	13.379	44.415	32.885	67.065

Elaboración propia
Fonte: Ministerio de Trabajo e Seguridade Social.

11.2 Conciliacións colectivas e individuais

Incorpóranse os cadros nos que, segundo datos facilitados pola Consellería de Traballo, aparecen reflectidos os conflitos colectivos e individuais en que participou a Comunidade Autónoma galega e o resultado obtido.

No que a conciliacións individuais se refire resaltan as cifras de reclamacións de cantidade e despedimentos, sendo clara a alta actividade destas unidades en relación coas cantidades acordadas nas conciliacións individuais con avinza.

Nas conciliacións colectivas, na maioría delas non se alcanzou acordo entre las partes.

■ **Cadro 11.8** Conciliacións individuais segundo a motivación, por provincia e totais Galicia. Ano 2013

	Despedimentos	Reclamación de cantidade	Sanción e causas varias	Total
A Coruña	5.510	5.934	2.136	13.580
Lugo	1.227	1.744	600	3.571
Ourense	816	1.267	406	2.489
Pontevedra	4.066	4.516	1.144	9.726
Galicia	11.619	13.461	4.286	29.366

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de traballo e Economía Social

■ **Cadro 11.9** Conciliacións individuais segundo o tipo de resolución, provincia e totais Galicia. Ano 2013

	Con avinza	Sen avinza	Intentadas sen efecto e outras *	Total
A Coruña	2.728	5.966	4.886	13.580
Lugo	743	1.422	1.406	3.571
Ourense	491	1.043	955	2.489
Pontevedra	1.828	4.263	3.635	9.726
Galicia	5.790	12.694	10.882	29.366

* Intentadas sen efecto e outras (as tidas por presentadas, desistidas e outros tipos)
 Fonte: Consellería de traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

■ **Cadro 11.10** Conciliacións individuais en materia de despedimentos segundo o tipo de resolución, por provincia e totais Galicia. Ano 2013

	Con avinza	Sen avinza	Intentadas sen efecto e outras*	Total
A Coruña	2.032	2.127	1.351	5.510
Lugo	563	391	273	1.227
Ourense	348	302	166	816
Pontevedra	1.449	1.628	989	4.066
Galicia	4.392	4.448	2.779	11.619

*Intentadas sen efecto e outras (as tidas por presentadas, desistidas e outros tipos)
 Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

■ **Cadro 11.11** Conciliacións individuais en materia de reclamacións de cantidade segundo o tipo de resolución, por provincia e totais Galicia. Ano 2013

	Con avinza	Sen avinza	Intentadas sen efecto e outras*	Total
A Coruña	608	2.542	2.784	5.934
Lugo	150	706	888	1.744
Ourense	120	499	648	1.267
Pontevedra	329	1.974	2.213	4.516
Galicia	1.207	5.721	6.533	13.461

*Intentadas sen efecto e outras (as tidas por presentadas, desistidas e outros tipos)
 Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

■ **Cadro 11.12** Conciliacións individuais en materia de sancións e causas varias segundo o tipo de resolución, por provincia e totais. Galicia 2013

	Con avinza	Sen avinza	Intentadas sen efecto e outras*	Total
A Coruña	88	1.297	751	2.136
Lugo	30	325	245	600
Ourense	23	242	141	406
Pontevedra	50	661	433	1.144
Galicia	191	2.525	1.570	4.286

* Intentadas sen efecto e outras (as tidas por presentadas, desistidas e outros tipos)
 Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

■ **Cadro 11.13** Cantidades acordadas nas conciliacións individuais con avinza segundo a motivación por provincia e totais. Galicia 2013.

	Despedimentos	Reclamación de cantidade	Sancións e causas varias	TOTAL
A Coruña	50.431.512	2.371.806	885.688	53.689.006
Lugo	10.302.216	509.408	189.980	11.001.604
Ourense	5.506.005	364.600	148.193	6.018.798
Pontevedra	35.833.518	1.674.735	109.060	37.617.313
Galicia	102.073.251	4.920.549	1.332.921	108.326.721

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

■ **Cadro 11.14** Conciliacións colectivas por ámbito territorial: Número, empresas afectadas e persoas traballadoras afectadas. 2013.

		Número de conciliacións	Empresas afectadas	Persoas traballadoras afectadas
A Coruña	Con avinza	2	2	86
	Sen avinza	53	82	5.178
	Resto ⁽¹⁾	21	31	8.573
Lugo	Con avinza	0	0	0
	Sen avinza	15	12	3.030
	Resto ⁽¹⁾	2	2	120
Ourense	Con avinza	0	0	0
	Sen avinza	2	2	350
	Resto ⁽¹⁾	5	5	597
Pontevedra	Con avinza	5	5	944
	Sen avinza	57	79	17.371
	Resto ⁽¹⁾	23	24	9.128
Autonómicas	Con avinza	0	0	0
	Sen avinza	3	503	5.361
	Resto ⁽¹⁾	0	0	0
Galicia	Con avinza	7	7	1.030
	Sen avinza	130	618	31.290
	Resto⁽¹⁾	51	62	18.418

(1) Resto: Intentadas sen efecto, tidas por non presentadas, desistidas e outras

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

11.3 Xulgados do Social

O cadro 11.15.a (Asuntos resoltos, segundo materia obxecto da demanda, por comunidade autónoma e provincia), recolle os asuntos resoltos polos Xulgados do Social en cada comunidade autónoma (con desglose provincial na nosa) segundo a materia obxecto da demanda, clasificándose en tres grandes apartados:

- Conflitos colectivos
- Conflitos individuais
- Conflitos relacionados con temas da Seguridade Social

■ **Cadro 11.15a Asuntos resoltos, segundo materia obxecto da demanda a nivel estatal. Por comunidade autónoma e provincia. 2012 - 2013**

	Total		Conflitos Colectivos		Conflitos Individuais		Seguridade Social	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
TOTAL	352.992	354.272	2.726	2.920	275.867	276.959	74.399	74.393
Galicia	27.476	26.021	164	202	18.587	17.802	8.725	8.017
A Coruña	12.012	10.605	67	75	8.258	7.241	3.687	3.289
Lugo	2.925	2.874	39	28	2.090	2.155	796	691
Ourense	3.489	3.216	4	11	1.878	1.761	1.607	1.444
Pontevedra	9.050	9.326	54	88	6.361	6.645	2.635	2.593

Fonte: Anuario de estadísticas laborales. Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

Sobre un total de 354.272 asuntos xudiciais tramitados en España, Galicia representa un 7,34% do total de asuntos resoltos nesta materia nas comunidades autónomas no mesmo ano.

No ano 2013 os xulgados do social de Galicia resolveron un total de 26.021 asuntos da orde xurisdiccional social. No ano precedente resolvéronse 27.476 asuntos.

Máis das dúas terceiras partes da referida porcentaxe corresponde a conflitos individuais e, a terceira parte que resta, ocupase de asuntos de Seguridade Social e conflitos colectivos.

De tales asuntos o maior número de sentenzas corresponden a conflitos individuais 17.802 (un 68,41% do total). Seguidos de asuntos referidos á Seguridade Social/prestacións 8.017 (un 33,81%) e, a considerable distancia, asuntos referidos a conflitos colectivos 202 asuntos (un 0,78% do mesmo total).

A provincia galega na que se produce un maior número de resolucións é A Coruña. Séguelle por número de resolucións Pontevedra, Ourense e Lugo.

O cadro 11.15.b amosa as cantidades acordadas en conflitos individuais, segundo a materia obxecto da demanda e a clase de resolución, por comunidade autónoma e provincia.

En relación as cantidades acordadas segundo materia obxecto da demanda e clase de resolución, en Galicia supuxeron o 6,35% do total estatal.

A cantidade, en miles de euros, foi de 131.030,6. O 73,95% foi por despedimentos e o 26,05% foi en reclamacións derivadas do contrato de traballo.

■ **Cadro 11.15b** **Conflitos individuais. Cantidades acordadas, segundo materia obxecto da demanda e clase de resolución. Por comunidade autónoma e provincia. 2013**

	Cantidades acordadas en conflitos individuais (Miles de euros)								
	Total conflitos individuais			Despedimentos			Reclamacións derivadas do contrato de traballo		
	Total	Sentanza	Conciliación	Total	Sentanza	Conciliación	Total	Sentanza	Conciliación
Total	2.063.512,7	1.164.296,5	899.216,2	1.445.264,6	719.469,7	725.794,9	618.248,1	444.826,8	173.421,3
Galicia	131.030,6	75.698,4	55.332,2	96.898,9	48.907,6	47.991,3	34.131,6	26.790,7	7.340,9
A Coruña	38.584,7	26.114,2	12.470,5	27.899,2	18.201,7	9.697,5	10.685,5	7.912,5	2.773,0
Lugo	14.292,3	11.565,7	2.726,6	10.757,8	8.441,1	2.316,7	3.534,5	3.124,6	409,9
Ourense	10.756,5	9.232,9	1.523,6	6.481,1	5.505,8	975,3	4.275,4	3.727,1	548,3
Pontevedra	67.397,1	28.785,6	38.611,5	51.760,8	16.759,0	35.001,8	15.636,2	12.026,5	3.609,7

Fonte: Anuario de estadísticas laborales. Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

O cadro 11.15.c móstranse os datos referidos a asuntos resoltos en materia de despedimentos, segundo clase de resolución.

En Galicia ditáronse un total de 7.493 sentenzas en materia de despedimentos, un 6,29% do total de España. Delas 2.522 foron favorables ao traballador e desfavorables 989. Con relación ao ano precedente, non se perciben cambios substantivos.

Das 7.493 sentenzas ditadas en Galicia, son favorables ao traballador o 33,66%, con sentenza favorable en parte ao traballador o 6,8%, desfavorables o 13,20%. Por conciliación ditáronse 28,55%, por despedimento 14,67% e por outras causas 3,03%.

■ **Cadro 11.15c** **Asuntos resoltos en materia de despedimentos, segundo clase de resolución. Por comunidade autónoma e provincia. 2012-2013**

	Total		Con sentenza favorable ao traballador		Con sentenza favorable en parte ao traballador		Con sentenza desfavorable ao traballador		Por conciliación		Por desestimento		Por outras causas	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Total	108.570	119.115	31.028	29.027	5.003	5.583	11.409	10.459	35.449	45.856	19.714	21.810	5.967	6.380
Galicia	7.417	7.493	2.699	2.522	496	517	1.043	989	1.892	2.139	1.095	1.099	192	227
A Coruña	3.393	3.417	1.238	1.069	210	212	471	484	874	1.035	523	535	77	82
Lugo	850	985	333	399	71	80	105	77	150	232	173	181	18	16
Ourense	670	622	266	256	78	67	111	89	125	105	71	80	19	25
Pontevedra	2.504	2.469	862	798	137	158	356	339	743	767	328	303	78	104

Fonte: Anuario de estadísticas laborales. Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

No cadro 11.15.d recollese os traballadores despedidos, cantidades acordadas e contías medias, segundo clase de resolución, por comunidade autónoma e provincia.

■ **Cadro 11.15d Traballadores despedidos, cantidades acordadas e cuantías medias, segundo calse de resolución. Por comunidade autónoma e provincia. 2013**

	Despedimentos								
	Traballadores despedidos ⁽¹⁾			Cantidades acordadas (Miles de euros)			Contías medias euros		
	Total	Sentanza ⁽²⁾	Conciliación	Total	Sentanza	Conciliación	Total	Sentanza	Conciliación
Total	96.711	44.537	52.174	1.445.264,6	719.469,7	725.794,9	14.944,2	16.154,4	13.911,0
Galicia	5.787	3.504	2.283	96.898,9	48.907,6	47.991,3	16.744,2	13.957,7	21.021,2
A Coruña	2.520	1.433	1.087	27.899,2	18.201,7	9.697,5	7.222,9	12.701,8	8.921,3
Lugo	746	498	248	10.757,8	8.441,1	2.316,7	11.315,2	16.950,1	9.341,6
Ourense	453	344	109	6.481,1	5.505,8	975,3	12.154,1	16.005,2	8.948,0
Pontevedra	2.068	1.229	839	51.760,8	16.759,0	35.001,8	8.104,0	13.636,3	41.718,4

(1) Non inclúe aos traballadores afectados por asuntos desistidos e asuntos terminados por outras causas

(2) Non inclúe os traballadores afectados por sentenza desfavorable ao traballador

Fonte: Anuario de estadísticas laborais. Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

O número de traballadores despedidos en Galicia no ano 2013 foron 5.787 (6,17% do total estatal), deles 60,55% foron despedidos por sentenza e 39,45% por conciliación.

Os importes aboados por indemnizacións derivadas de despedimentos alcanzaron no ano 2013 os 96.898,90€, un 6,70% do total de España; respecto o ano precedente, case se duplica a cantidade (Año 2012: 51.985,6€).

11.4 Sala do Social do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia

O Tribunal Superior de Xustiza de Galicia é máxima expresión do Poder Xudicial na comunidade autónoma. Constituíuse o 23 de maio de 1989 como órgano integrante da estrutura xudicial. Os Tribunais Superiores de Xustiza xorden da planta prevista no artigo 26 da Lei Orgánica do Poder Xudicial.

Está integrado por tres Salas de Xustiza:

- Sala do Civil e Penal
- Sala do Contencioso Administrativo
- Sala do Social

■ A Sala do Social

Encargase dos recursos de súplica contra as resolucións dos Xulgados do Social do territorio, así como de cuestións de competencia que se susciten entre eles.

Aparte destas competencias xurisdiccionais, o Tribunal Superior tamén ten outras de carácter governativo que radican no seu Presidente e na Sala de Goberno.

■ A Sala de Goberno

É o órgano de goberno interno dos xulgados e tribunais da Comunidade Autónoma.

O seu obxectivo principal é a organización do funcionamento diario dos xulgados e tribunais de Galicia.

Está constituída por:

- O presidente do Tribunal
- Os presidentes das salas
- Os presidentes das catro audiencias provinciais
- Un número igual de maxistrados ou xuíces elixidos por todos os membros da carreira xudicial destinados na comunidade autónoma. Polo menos un deles ten que ter a categoría de xuíz.

O presidente da Sala de Goberno é o presidente do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia.

A Sala do Social resolve, entre outros:

- Procesos en única instancia
- Recursos de Suplicación en única instancia dos xulgados do Social
- Recursos de queixa, Recursos de súplica e de reposición.
- Resolve así mesmo recursos de revisión contra Resolucións do Secretario Xudicial.

O Consello Xeral do Poder Xudicial elabora estatísticas que nos permiten coñecer a actividade do órgano xudicial.

As ditas estatísticas ofrecen os datos de asuntos que ingresan e asuntos resoltos, con periodicidade trimestral e coñecer así, o movemento e a actividade de asuntos que ocupan ao Tribunal Superior de Xustiza ao longo de cada ano.

O cadro I I.16 reflicte o movemento de asuntos por trimestres durante o ano 2013.

■ **Cadro 11.16** Sala do Social do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Movemento de asuntos. Ano 2013

	Pendentes trimestre anterior	Ingresados no Trimestre			Remitidos a outras seccións	Resoltos no trimestre	Pendentes ao final do trimestre
		Directamente	Procedentes doutras seccións	Reabertos no Trimestre			
1º Trimestre 2013							
Procesos en única instancia	7	8	0	0	0	9	6
R. de Suplicación (xulgados do Social)	9.018	1.289	0	0	0	1.610	8.697
R. de Suplicación (xulgados do Mercantil)	10	4	0	0	0	3	11
Audiencia ao rebelde	0	0	0	0	0	0	0
Cuestións de competencia	0	0	0	0	0	0	0
Recursos de queixa	6	26	0	0	0	20	12
Recursos de Suplica/Reposición (*)	0	2	0	0	0	2	0
Outros	0	2	0	0	0	2	0
Total	9.041	1.331	0	0	0	1.646	8.726
2º Trimestre 2013							
Procesos en única instancia	6	20	0	0	0	11	15
R. de Suplicación (xulgados do Social)	8.697	1.273	0	0	0	1.506	8.464
R. de Suplicación (xulgados do Mercantil)	11	6	0	0	0	4	13
Audiencia ao rebelde	0	0	0	0	0	0	0
Cuestións de competencia	0	0	0	0	0	0	0
Recursos de queixa	12	16	0	0	0	13	15
Recursos de Suplica/Reposición (*)	0	5	0	0	0	5	0
Outros	0	3	0	0	0	2	1
Total	8.726	1.323	0	0	0	1.541	8.508
3º Trimestre 2013							
Procesos en única instancia	15	22	0	0	0	13	24
R. de Suplicación (xulgados do Social)	8.464	825	0	0	0	1.024	8.265
R. de Suplicación (xulgados do Mercantil)	13	0	0	0	0	2	11
Audiencia ao rebelde	0	0	0	0	0	0	0
Cuestións de competencia	0	0	0	0	0	0	0
Recursos de queixa	15	15	0	0	0	26	4
Recursos de Suplica/Reposición (*)	0	4	0	0	0	4	0
Outros	1	0	0	0	0	1	0
Total	8.508	866	0	0	0	1.070	8.304
4º Trimestre 2013							
Procesos en única instancia	24	23	0	0	0	25	22
R. de Suplicación (xulgados do Social)	8.265	12.620	0	0	0	1.724	7.803
R. de Suplicación (xulgados do Mercantil)	11	0	0	0	0	5	6
Audiencia ao rebelde	0	0	0	0	0	0	0
Cuestións de competencia	0	0	0	0	0	0	0
Recursos de queixa	4	22	0	0	0	16	8
Recursos de Suplica/Reposición (*)	0	10	0	0	0	10	0
Outros	0	0	0	0	0	0	0
Total	8.304	12.675	0	0	0	1.780	7.839

(*) Este apartado mantense para os recursos de Súplica que se encontran pendentes, os cales deberán liquidarse estatisticamente aa a súa total extinción.
Fonte: Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Sala do Social. Boletíns estatísticos.

11.5 Xestión do Acordo Interprofesional Galego sobre Procedementos Extraxudiciais de Solución de Conflitos de Traballo (AGA)

Os expedientes xestionados ao abeiro do AGA dende os seus comezos en xuño de 1992 ata o 31 de decembro de 2013 son 883, cun total de 748.062 traballadores afectados.

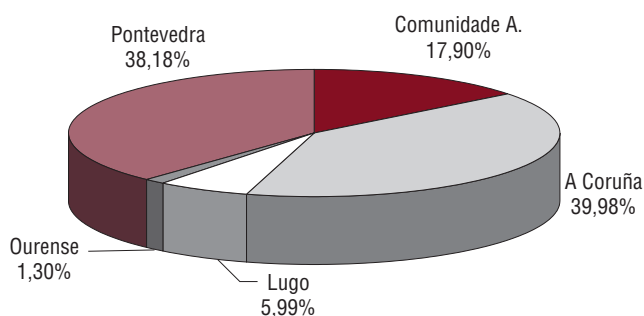
Nunha primeira aproximación a esta estatística, podemos dicir que o 57,6% deses expedientes corresponde ao sector servizos, o 39,9% ao da industria, o 1,0% ao da pesca, o 1,3% ao da construción e o 0,2% ao de agricultura.

■ Cadro 11.17 AGA. Distribución territorial dos conflitos presentados. (1.06.1992 - 31.12.2013)

	C. Autónoma	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Expedientes iniciados	99	362	110	34	278	883
Traballadores afectados	108.756	299.066	44.832	9.763	285.645	748.062
Expedientes de conflitos de sector	32	39	10	9	61	151
Traballadores afectados conf. sector	91.181	239.691	22.150	6.802	259.004	618.828
Expedientes de conflitos empresa	67	323	100	25	217	732
Traballadores afectados conf. empresa	17.575	59.375	22.682	2.961	26.641	129.234

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Traballadores afectados

No cadro 11.17 pódese apreciar a distribución destes expedientes segundo o ámbito xeográfico e diferenciando tamén os que corresponden a conflitos de empresa e de sector.

No ano 2013 iniciáronse 94 expedientes, que afectaron a 12.582 empresas e 64.852 traballadores. Sobre o total de mediacións e arbitraxes levadas a cabo polo AGA, a efectividade acadada ao longo do ano foi do 77,2%

■ **Cadro 11.18 AGA. Total expedientes. 2013**

Expedientes iniciados	94
Expedientes desistidos	2
Expedientes en tramitación	4
Expedientes rexeitados	23
Expedientes arquivados por solución previa	4
Expedientes tramitados	57
Conciliacións/Mediacións	44
Arbitrxes	13

Conflitos con resultado positivo	Empresas afectadas	Trabajadores afectados
31	4.391	36.526
13	213	2.524
44	4.604	39.050

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

O cadro 11.18 resume os expedientes iniciados e xestionados ao abeiro do Acordo no ano 2012.

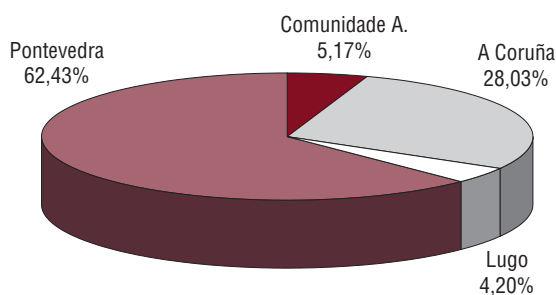
O 81,9% dos procedementos tramitados no ano 2013 foron conciliacións ou mediación que afectaron a 60.750 traballadores e 12.362 empresas. O 19,1% restante foron arbitrxes que afectaron a 4.102 traballadores e 219 empresas.

■ **Cadro 11.19 AGA. Distribución territorial dos conflitos presentados. 2013**

	C. Autónoma	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Expedientes iniciados	10	43	7	0	34	94
Trabajadores afectados	3.468	18.177	2.721	0	40.486	64.852
Expedientes de conflitos de sector	0	1	0	0	9	10
Trabajadores afectados conf. sector	0	11.700	0	0	37.066	48.766
Expedientes de conflitos empresa	10	42	7	0	25	84
Trabajadores afectados conf. empresa	3.468	6.477	2.721	0	3.420	16.086

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Trabajadores afectados

O cadro 11.19 recolle a distribución territorial da conflictividade colectiva, diferenciando entre conflitos de sector e de empresa e indicando o número de traballadores afectados.

A provincia onde máis expedientes se iniciaron foi na da Coruña (cun 45,7% do total dos iniciados) seguida de Pontevedra (36,2%).

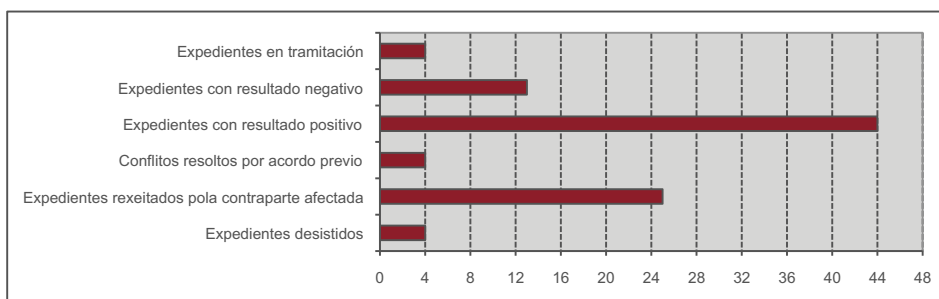
Segundo coa tendencia xeneralizada en anos anteriores a maioría dos conflitos presentados son de ámbito de empresa (o 89,4%).

O maior número de traballadores afectados polos expedientes presentados este ano pertence a Pontevedra con 40.486 (un 62,4%), seguido da Coruña con 18.177 (28,0%).

■ Cadro 11.20 AGA. Resultado dos expedientes. Distribución territorial. 2013

	C. Autónoma	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Expedientes iniciados	10	43	7	0	34	94
Expedientes desistidos	1	1	0	0	2	4
Expedientes rexeitados pola contraparte afectada	2	16	4	0	3	25
Conflitos resoltos por acordo previo	1	3	0	0	0	4
Expedientes tramitados	5	22	3	0	27	57
Expedientes con resultado positivo	4	14	2	0	24	44
Expedientes con resultado negativo	1	8	1	0	3	13
Expedientes en tramitación	1	1	0	0	2	4

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

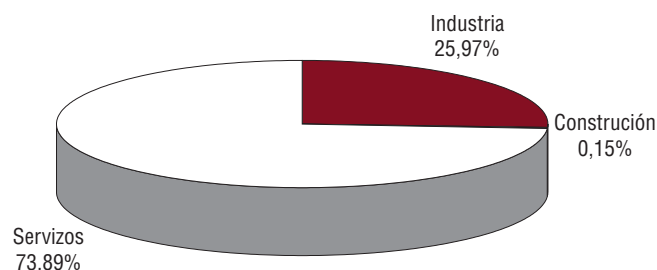
No cadro 11.20 pódese apreciar o resultado obtido polos procedementos presentados ao abeiro do AGA durante este ano.

■ **Cadro 11.21** **AGA. Expedientes por sectores económicos e traballadores afectados. 2013**

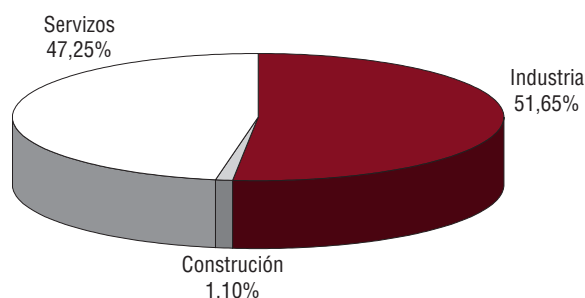
	Nº expedientes	Traballadores
Agricultura	0	0
Pesca	0	0
Industria	47	16.840
Construción	1	94
Servizos	43	47.918
Total	91	64.852

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Traballadores

Nº expedientes

O cadro 11.21 informa sobre a pertenza dos expedientes instados aos distintos sectores económicos de actividade, segundo o encadramento neles da empresa ou sector de procedencia do conflito.

Neste ano o 50% dos conflitos presentados proceden do sector servizos e o restante 50% do sector da industria. O sector dos servizos é o que engloba o maior número de traballadores afectados, cun 83,6%.

Por último indicar que os procedementos de ámbito de sector iniciados foron os seguintes: Industrias e Despachos de Panificación, Confeiterías, Pastelerías, Reposterías e Pratos preparados da provincia de Pontevedra (en dúas ocasións, ambas mediacións rematadas con acordo), Hostalería da provincia de Pontevedra (mediación rexeitada pola parte empresarial), Comercio de Alimentación da provincia de Pontevedra (mediación rematada con acordo), Industrias Vinícolas ou Adegas, Comercio de Viño, Licorerías e Viticultura nas adegas de Pontevedra (en tres ocasións, das cales unha mediación rematou con acordo, e a outra mediación foi rexeitada pola parte empre-

sarial, sendo a última unha arbitrase rematada co correspondente laudo arbitral), Empresas Exportadoras de Peixe Fresco da provincia de Pontevedra (mediación rexeitada pola parte empresarial), Comercio Maiorista Téxtil da provincia de Pontevedra (mediación rexeitada pola parte empresarial), Comercio de Alimentación da provincia da Coruña (mediación rematada sen acordo).

A REGULACIÓN DE EMPREGO E O FONDO DE GARANTÍA SALARIAL

12

12.1 Introducción

Neste apartado, no que se examinan os expedientes de regulación de emprego tramitados e as e os traballadores afectados polos mesmos, téñense en conta, fundamentalmente, no referido a Galicia, os datos facilitados pola Consellería de Traballo e Benestar, competente nesta materia; completados con aqueles nos que, a súa competencia, se reserva á Administración Central, segundo os datos publicados polo Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

Denomínanse procedementos pactados aqueles nos que se acada un acordo entre a empresa e os representantes legais das persoas traballadoras. Os procedementos sen período de consultas son aqueles que se xustifican en causas de forza maior; nos que a normativa non establece a obrigatoriedade dun período de consultas.

A partir do 13 febreiro de 2012, hai que ter en conta as modificacións que se introducen no Real Decreto 3/2012, do 10 de febreiro, de medidas urxentes para a reforma

do mercado laboral, no referido á supresión do requisito de autorización administrativa, manténdose a esixencia dun período de consultas.

12.2 Regulación de emprego

No primeiro cadro ofrécese, con datos do Ministerio de Emprego e Seguridade Social, unha visión xeneral dos traballadores afectados en Galicia polos efectos dos expedientes de regulación de emprego en base á información subministrada pola Dirección Xeral de Emprego, a Comunidade Autónoma ou a Área de Traballo dependendo da autoridade laboral á que compete a súa resolución.

■ Cadro 12.1 Empresas afectadas e traballadores afectados, segundo autoridade laboral competente, por provincia. Galicia 2013

	Total		Dirección Xeral de Emprego		Comunidade Autónoma	
	Empresas ⁽¹⁾	Traballadores	Empresas ⁽¹⁾	Traballadores	Empresas ⁽¹⁾	Traballadores
Galicia	1.797	22.960	128	2.887	1.671	20.073
A Coruña	666	7.937	95	1.351	572	6.586
Lugo	202	1.569	24	173	179	1.396
Ourense	190	2.681	31	449	159	2.232
Pontevedra	896	10.773	68	914	828	9.859

(1) Nos datos de empresas, os datos do Total de Galicia pode non coincidir coa suma dos datos por provincias debido a que unha mesma empresa pode ter centros afectados por procedementos de regulación de emprego en distintas provincias. Así mesmo, os datos do Total poden non coincidir coa suma dos datos da Dirección Xeral de Emprego do MEYSS e a Comunidade Autónoma debido a que unha mesma empresa pode ter procedemento de regulación de emprego comunicados por distintas autoridades laborais.

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

Examinando as cifras pode verse cos traballadores/as da provincia de Pontevedra son os máis afectados/as polos expedientes e, e no que se refire concretamente a os de extinción, (cadro 12.2), a provincia de A Coruña, é a que maior número de traballadores/as afectados reflicte, podéndose observar que se da unha cifra notablemente superior nos expedientes con acordo.

■ Cadro 12.2 Traballadores afectados, segundo acordo entre as partes e tipo de medida, por provincia. Galicia 2013

	Total				Con acordo				Sen acordo			
	Total	Despidos colectivos	Suspensión de contrato	Redución de xornada	Total	Despidos colectivos	Suspensión de contrato	Redución de xornada	Total	Despidos colectivos	Suspensión de contrato	Redución de xornada
Galicia	22.960	3.452	13.760	5.748	20.400	2.255	12.602	5.543	2.560	1.197	1.158	205
A Coruña	7.937	1.623	3.858	2.456	6.905	1.036	3.495	2.374	1.032	587	363	82
Lugo	1.569	259	764	546	1.504	196	764	544	65	63	0	2
Ourense	2.681	401	1.686	594	2.332	270	1.567	495	349	131	119	99
Pontevedra	10.773	1.169	7.452	2.152	9.659	753	6.776	2.130	1.114	416	676	22

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

As causas económicas (cadro 12.3) son as que, con maior frecuencia, son alegadas nos expedientes.

■ Cadro 12.3 Traballadores afectados, segundo causa alegada, por provincia. Galicia 2013

	Total	Económicas	Técnicas	Organizativas	De produción	Forza Maior
Galicia	22.960	14.986	238	1.916	5.359	461
A Coruña	7.937	5.970	29	228	1.677	33
Lugo	1.569	1.167	11	11	380	-
Ourense	2.681	1.215	59	244	1.163	-
Pontevedra	10.773	6.634	139	1.433	2.139	428

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

No que se refire concretamente aos tramitados pola Comunidade Autónoma, no cadro 12.4, a provincia de Pontevedra, en xeneral, é a que maior número de expedientes e traballadores/as afectados reflicte. Observase tamén cos expedientes pactados son claramente superiores aos que non teñen acordo.

■ Cadro 12.4 Traballadores afectados, segundo acordo entre as partes e tipo de medida, por provincia. Galicia 2013

	Pactados		Non Pactados		Sen período de consultas*		Totais	
	Expedientes	Trab. Afectados	Expedientes	Trab. Afectados	Expedientes	Trab. Afectados	Expedientes	Trab. Afectados
A Coruña	548	5.028	34	448	22	38	604	5.514
Lugo	172	1.156	5	16	0	0	177	1.172
Ourense	157	1.880	4	54	0	0	161	1.934
Pontevedra	828	8.152	36	997	66	428	930	9.577
Ámbito autonómico	37	1.779	8	275	0	0	45	2.054
Totais	1.742	17.995	87	1.790	88	466	1.917	20.251

* Sen período de consultas: aqueles procedementos que se xustifican en causas de forza maior, nos que a normativa non establece a obrigatoriedade dun período de consultas

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

Na análise dos expedientes pola medida autorizada (cadro 12.5), pode verse a afectación maioritaria dos expedientes de medida de redución.

■ **Cadro 12.5** **Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada, segundo o ámbito territorial e medida. Ano 2013**

Ámbito	Expedientes			
	Extinción	Suspensión	Redución	Totais
A Coruña	33	228	343	604
Lugo	7	70	100	177
Ourense	15	62	84	161
Pontevedra	45	477	408	930
Autonómicos	12	15	18	45
Totais	112	852	953	1.917

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

Nos seguintes cadros analízanse os expedientes pola medida segundo sexan pactados, no pactados o sen período de consultas.

■ **Cadro 12.6** **Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada pactados, segundo o ámbito territorial e medida. Ano 2013**

Ámbito	Expedientes pactados			
	Extinción	Suspensión	Redución	Totais
A Coruña	18	196	334	548
Lugo	7	70	95	172
Ourense	12	62	83	157
Pontevedra	28	396	404	828
Autonómicos	5	14	18	37
Totais	70	738	934	1.742

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

■ **Cadro 12.7** **Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada non pactados, segundo o ámbito territorial e medida aplicada. Ano 2013**

Ámbito	Expedientes non pactados			
	Extinción	Suspensión	Redución	Totais
A Coruña	14	11	9	34
Lugo	0	0	5	5
Ourense	3	0	1	4
Pontevedra	11	21	4	36
Autonómicos	7	1	0	8
Totais	35	33	19	87

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

■ Cadro 12.8

Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada sen período de consultas, segundo o ámbito territorial e medida aplicada. Ano 2013

Ámbito	Expedientes sen período de consultas			
	Extinción	Suspensión	Redución	Totais
A Coruña	1	21	0	22
Lugo	0	0	0	0
Ourense	0	0	0	0
Pontevedra	6	60	0	66
Autonómicos	0	0	0	0
Totais	7	81	0	88

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

No cadro 12.9 pódese ver co sector servizos é o que maior número de expedientes rexistra.

■ Cadro 12.9

Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada, por sector de actividade e ámbito territorial. Ano 2013

Ámbito	Sector de actividade					
	Agricultura	Pesca	Industria	Construción	Servizos	Totais
A Coruña	7	32	161	77	327	604
Lugo	0	1	48	31	97	177
Ourense	2	0	60	17	82	161
Pontevedra	1	92	247	111	479	930
Autonómicos	0	0	6	9	30	45
Totais	10	125	522	245	1.015	1.917

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

Polo que se refire aos traballadores afectados, destaca o número da provincia de Pontevedra e dos incursos en expedientes de suspensión, claramente maior nos pactados, véndose co sector de industria é o que máis traballadores afectados reflexa.

■ Cadro 12.10

Persoas traballadoras afectadas por procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada, segundo o ámbito territorial e a medida. Ano 2013

Ámbito	Persoas traballadoras afectadas			
	Extinción	Suspensión	Redución	Totais
A Coruña	624	2.858	2.032	5.514
Lugo	93	573	506	1.172
Ourense	224	1.231	479	1.934
Pontevedra	619	7.098	1.860	9.577
Autonómicos	346	1.139	569	2.054
Totais	1.906	12.899	5.446	20.251

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

■ **Cadro 12.11** **Persoas traballadoras afectadas por procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada pactados, segundo o ámbito territorial e a medida. Ano 2013**

Ámbito	Medida			Persoas traballadoras afectadas
	Extinción	Suspensión	Redución	
A Coruña	357	2.708	1.963	5.028
Lugo	93	573	490	1.156
Ourense	171	1.231	478	1.880
Pontevedra	348	6.050	1.838	8.236
Autonómicos	169	1.044	566	1.779
Totais	1.138	11.606	5.335	18.079

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

■ **Cadro 12.12** **Persoas traballadoras afectadas por procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada non pactados, segundo o ámbito territorial e a medida. Ano 2013**

Ámbito	Medida			Persoas traballadoras afectadas
	Extinción	Suspensión	Redución	
A Coruña	257	122	69	448
Lugo	0	0	16	16
Ourense	53	0	1	54
Pontevedra	235	658	20	913
Autonómicos	177	95	3	275
Totais	722	875	109	1.706

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

■ **Cadro 12.13** **Persoas traballadoras afectadas por procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada sen período de consultas, segundo o ámbito territorial e a medida. Ano 2013**

Ámbito	Medida			Persoas traballadoras afectadas
	Extinción	Suspensión	Redución	
A Coruña	10	28	0	38
Lugo	0	0	0	0
Ourense	0	0	0	0
Pontevedra	36	390	2	428
Autonómicos	0	0	0	0
Totais	46	418	2	466

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

■ **Cadro 12.14** **Persoas traballadoras afectadas por procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada, segundo o ámbito territorial e o sexo. Ano 2013**

Ámbito	Persoas traballadoras afectadas		
	Homes	Mulleres	Totais
A Coruña	4.001	1.513	5.514
Lugo	859	313	1.172
Ourense	1.359	575	1.934
Pontevedra	6.873	2.704	9.577
Autonómicos	1.482	572	2.054
Totais	14.574	5.677	20.251

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

■ **Cadro 12.15** **Persoas traballadoras afectadas pola medida de extinción segundo o ámbito territorial e o sexo. Ano 2013**

Ámbito	Persoas traballadoras afectadas		
	Homes	Mulleres	Totais
A Coruña	482	142	624
Lugo	37	56	93
Ourense	138	86	224
Pontevedra	425	194	619
Autonómicos	195	151	346
Totais	1.277	629	1.906

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

■ **Cadro 12.16** **Persoas traballadoras afectadas pola medida de suspensión segundo o ámbito territorial e o sexo. Ano 2013**

Ámbito	Persoas traballadoras afectadas		
	Homes	Mulleres	Totais
A Coruña	2.182	676	2.858
Lugo	500	73	573
Ourense	1.000	231	1.231
Pontevedra	5.259	1.839	7.098
Autonómicos	960	179	1.139
Totais	9.901	2.998	12.899

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

■ **Cadro 12.17** **Persoas traballadoras afectadas pola medida de redución da xornada segundo o ámbito territorial e o sexo. Ano 2013**

Ámbito	Persoas traballadoras afectadas		
	Homes	Mulleres	Totais
A Coruña	1.337	695	2.032
Lugo	322	184	506
Ourense	221	258	479
Pontevedra	1.189	671	1.860
Autonómicos	327	242	569
Totais	3.396	2.050	5.446

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

■ **Cadro 12.18** **Persoas traballadoras afectadas por procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada, por sector de actividade e ámbito territorial. Ano 2013**

Ámbito	Sector de actividade					
	Agricultura	Pesca	Industria	Construción	Servizos	Totais
A Coruña	41	99	2.355	777	2.242	5.514
Lugo	0	8	520	189	455	1.172
Ourense	2	0	1.111	140	681	1.934
Pontevedra	3	531	5.738	664	2.641	9.577
Autonómicos	0	0	765	369	920	2.054
Totais	46	638	10.489	2.139	6.939	20.251

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

12.3 Evolución experimentada

Unha observación simple dos últimos anos (cadro 12.19), permite apreciar que, despois do importante incremento no ano 2009 que case triplicou as cifras e case se multiplicou por catro o número de traballadores afectados en relación co ano anterior; experimenta un lixeiro descenso no ano 2010 para volver a aumentar significativamente no ano 2011 en todos os parámetros e manter esta tendencia crecente no ano 2012, tendencia que cambia, agora no ano 2013, véndose diminuídas case todas as cifras, tanto de expedientes como de traballadores afectados.

■ **Cadro 12.19** **Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada e persoas traballadoras afectadas, segundo o ámbito territorial (evolución 2009-2013)**

	Expedientes					
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Autonómicos	Totais
2009	438	91	49	668	6	1.252
2010	368	80	46	510	7	1.011
2011	472	148	63	734	19	1.436
2012	700	188	137	1.261	46	2.332
2013	604	177	161	930	45	1.917

	Persoas traballadoras afectadas					
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Autonómicos	Totais
2009	6.444	1.101	1.321	14.633	650	24.149
2010	4.657	857	614	7.564	327	14.019
2011	5.661	1.560	1.070	11.271	1.165	20.727
2012	7.443	1.479	2.360	15.259	2.275	28.816
2013	5.514	1.172	1.934	9.577	2.054	20.251

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

Con datos do Ministerio de Traballo e Inmigración, pódese observar o mesmo feito posto de manifesto no parágrafo anterior en todas as Comunidades Autónomas e, observando unha serie máis ampla de anos (cadro 12.21) resalta a diferenza que se aprecia nos cinco últimos anos en relación con todos os anos anteriores, circunstancia que é máis grave si se examina coa limitación que, na variación normativa, supuxo a restrición na canalización das extincións pola vía dos expedientes de regulación de emprego para estas causas concretas.

■ **Cadro 12.20** **Empresas e traballadores afectados por procedementos de regulación de emprego, segundo tipo de medida, por comunidade autónoma**

	EMPRESAS AFECTADAS ⁽¹⁾		TRABALLADORES AFECTADOS							
			Total		Despido Colectivo		Suspensión de Contrato		Redución de Xornada	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Total	27.570	21.228	483.313	379.972	82.876	70.351	300.713	234.116	99.724	75.505
Andalucía	2.835	2.225	36.831	26.107	8.960	7.025	16.068	10.330	11.803	8.752
Aragón	1.603	1.277	30.638	24.730	2.423	2.554	24.749	19.833	3.466	2.343
Asturias	1.341	999	22.929	19.194	2.461	2.566	17.589	13.816	2.879	2.812
Baleares	458	353	3.606	3.286	856	913	1.497	1.245	1.253	1.128
Canarias	608	443	11.133	8.583	3.429	2.227	4.551	4.247	3.153	2.109
Cantabria	782	633	11.292	10.908	1.117	1.219	8.467	7.987	1.708	1.702
Castela - A Mancha	1.006	879	12.424	10.901	3.835	1.978	5.217	5.785	3.372	3.138
Castela - León	2.149	1.975	46.917	30.104	3.613	3.642	37.076	21.471	6.228	4.991
Cataluña	5.479	3.545	87.611	68.287	16.098	12.847	54.261	44.792	17.252	10.648
C. Valenciana	3.997	2.868	54.546	36.838	10.993	5.631	32.574	22.063	10.979	9.144
Extremadura	620	450	5.986	4.722	986	992	2.524	1.352	2.476	2.378
Galicia	2.043	1.797	29.662	22.960	3.500	3.452	19.543	13.760	6.619	5.748
Madrid	2.528	2.129	47.663	50.954	15.423	18.797	15.776	21.337	16.464	10.820
Murcia	602	362	7.349	3.776	1.997	1.117	1.864	1.224	3.488	1.435
Navarra	881	767	16.897	12.309	2.200	1.554	13.146	9.466	1.551	1.289
País Vasco	2.368	2.187	51.948	42.449	4.254	3.278	41.660	32.787	6.034	6.384
A Rioxa	373	281	5.783	3.679	706	487	4.107	2.597	970	595
Ceuta	5	8	38	84	18	54	13	3	7	27
Melilla	10	18	60	101	7	18	31	21	22	62

(1) Nos datos de empresas, os datos do total nacional e dos totais por comunidade autónoma pode non coincidir coa suma dos datos por comunidades autónomas debido a que unha mesma empresa pode ter centros afectados por procedementos de regulación de emprego en distintas comunidades autónomas
Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

■ **Cadro 12.21** **Regulación de emprego.
Evolución traballadores afectados por expedientes autorizados/comunicados. Galicia 2003-2013**

Anos	Galicia
2003	2.349
2004	2.469
2005	4.809
2006	3.062
2007	3.155
2008	6.801
2009	24.436
2010	13.186
2011	22.829
2012	29.662
2013	22.960

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

12.4 Fondo de garantía salarial

A **definición legal** vén establecida no artigo 33.I do Estatuto dos Traballadores e no artigo I do Real Decreto 505/1985, do 6 de marzo, sobre Organización e Funcionamento do Fondo de Garantía Salarial, que o configuran, respectivamente, como: “O Fondo de Garantía Salarial, Organismo autónomo adscrito ao Ministerio de Emprego e Seguridade Social, con personalidade xurídica e capacidade de obrar para o cumprimento dos fins establecidos no artigo 33 do Estatuto dos Traballadores”.

En canto Organismo Autónomo goza de:

- Autonomía de xestión.
- Patrimonio e tesouraría propia.
- Personalidade xurídica pública e diferenciada, sen que iso supoña a quebra do principio da personalidade xurídica ÚNICA da Administración Xeral do Estado. Personalidade diferenciada, pero non independente.
- Sometemento ao principio de legalidade (art. 103.I da Constitución Española) e ao Dereito Administrativo.
- Ámbito de actuación xeográfica sobre todo o territorio nacional.

En canto aos seus fins e a súa actuación, están determinados no artigo 33 da Lei do Estatuto dos Traballadores, texto refundido aprobado por Real Decreto Lexislativo 1/1995 do 24 de marzo, na Lei 36/2011, do 10 de outubro, Reguladora da Xurisdición Social, e no Real Decreto 505/1985, do 6 de marzo, sobre organización e funcionamento do Fondo de Garantía Salarial. Enmárcase dentro da Administración Xeral do Estado, a través do Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

A súa FINALIDADE BÁSICA, para a que foi creado mediante o artigo 31 da Lei 16/1976, do 8 de abril, de Relacións Laborais, é a de Institución de GARANTÍA dos créditos salariais ante a insolvencia do empregador. Hoxe ten atribuído o aboamento aos/as traballadores/as dos salarios e indemnizacións que as empresas para as que traballan non puideron satisfacer por encontrarse en situación legal insolvencia ou por ser declaradas en situación de concurso. Aboadas as prestacións o Fondo de Garantía Salarial subrogarase obrigatoriamente nos dereitos e accións dos/as traballadores/as para proceder en reclamación e repetición fronte aos/as empregadores/as que os/as deben.

Entre as súas FINALIDADES COMPLEMENTARIAS destaca o apoio ou protección ás empresas en situación de crise, dado que fomenta o mantemento do emprego e a continuidade empresarial, mediante o aboamento de certas prestacións sen obriga de restitución (“a fondo perdido”), o pagamento de prestacións sen necesidade de declaración de insolvencia empresarial (a chamada “insolvencia técnica” ou en casos de forza maior), e a posible subscripción convenios de devolución aprazada ou fraccionada das cantidades fertilizadas polo Organismo.

■ Persoas Beneficiarias.-

Aqueles/as traballadores/as por conta allea sexan titulares de créditos por salarios e indemnizacións na forma legalmente establecida incluídos/as dentro dos seguintes apartados:

- a) Traballadores/as por conta allea vinculados/as por relación laboral ordinaria.
- b) Deportistas profesionais vinculados/as a estes en virtude de relación laboral de carácter especial.
- c) Traballadores/as cuxa actividade sexa a de intervención en operacións mercantís sen asumir o risco e a ventura daquelas.
- d) Traballadores/as vinculados/as por calquera das relacións laborais de carácter especial a que se refire o artigo do Estatuto dos Traballadores, distintas das mencionadas nos anteriores.

As empresas, cando se trate do resarcimento dunha parte da indemnización aboada aos traballadores en caso de despedimentos obxectivos ou extinción colectiva do contrato de traballo anteriores ao 8-7-12.

■ Colectivos excluídos da acción protectora do FOGASA

- Traballadores/as ao servizo do fogar familiar.
- Socios/as traballadores/as das cooperativas de traballo asociado e das cooperativas de explotación comunitaria da terra.

12.4.1 O fondo de garantía salarial. Contía das prestacións

O FOGASA aboará aos traballadores o importe dos salarios pendentes de pagamento, a causa de insolvencia ou concurso do empresario.

Para os anteriores efectos considerase salario, a cantidade recoñecida como tal en acto de conciliación ou en resolución xudicial por todos os conceptos a que se refire artigo 26.1 do E.T., así como os salarios de tramitación nos supostos en que legalmente procedan, sen que poida o Fondo aboar, por un ou outro concepto, conxunta ou separadamente, un importe superior a cantidade resultante de multiplicar o dobre do salario mínimo interprofesional diario, incluíndo a parte proporcional das pagas extraordinarias, polo número de días de salario pendente de pago, con un máximo de cento vinte días (4 mensualidades), tendo en conta que o importe resultante inclúe a parte proporcional das pagas extraordinarias que corresponde a cada mensuralidade.

“O Fondo de Garantía Salarial, nos casos do apartado anterior, aboará indemnizacións recoñecidas como consecuencia de sentenza, auto, acto de conciliación xudicial ou resolución administrativa a favor dos traballadores a causa de despedimento ou extinción dos contratos conforme aos artigos 50, 51 e 52 desta Lei, e de extinción de contratos conforme ao artigo 64 da Lei 22/2003, do 9 de xullo, Concursal, así como as indemnizacións por extinción de contratos temporais ou de duración determinada nos casos que legalmente procedan. En todos os casos co límite máximo dunha anualidade, sen que o salario diario, base do cálculo, poida exceder do dobre do salario mínimo interprofesional, incluíndo a parte proporcional das pagas extraordinarias.

O importe da indemnización, para só os efectos de aboamento polo Fondo de Garantía Salarial para os casos de despedimento ou extinción dos contratos conforme ao artigo 50 desta Lei, calcularase sobre a base de trinta días por ano de servizo, co límite fixado no parágrafo anterior:"

As indemnizacións, no caso de empresas declaradas en concurso, a aboar a cargo do FOGASA, con independencia do que se poida pactar no proceso concursal, calcularanse sobre a base de vinte días por ano de servizo, co límite máximo dunha anualidade, sen que o salario diario, base do cálculo, poida exceder do dobre do salario mínimo interprofesional, incluíndo a parte proporcional das pagas extraordinarias.

Non podemos descoidar que en caso de despedimentos colectivos e obxectivos en empresas de menos de 25 traballadores, o FOGASA ten nestes casos a responsabilidade directa e debe aboar aos traballadores o importe de 8 días de salario, salvo que o despedimento se declare improcedente. Nestes casos non se require a declaración de insolvencia da empresa e os topes das indemnizacións calcularanse de acordo aos criterios ut supra expostos.

12.4.2 Estatísticas

Galicia no ano 2013 ofrece os seguintes datos:

- Trámitáronse 10.687 expedientes de pagamento afectando a 6.121 empresas.
- Abonándose prestacións ata un total de 15.879 traballadores. (10.870 homes e 4.987 mulleres).
- O importe total aboado ascende no devandito período a 89.155.971,75€
- Dos devanditos importes corresponden a Indemnizacións 63.497.728,57€ e a Salarios 25.658.243,18€.
- De tales importes salariais e indemnizatorios aboáronse a homes 66.450.530,58€ e a mulleres 22.597.835,47€.

■ **Cadro 12.22** Listado de ordes de pago dende o 01/01/2013 ata o 31/12/2013. Galicia/Total Estatal

	Traballadores						Importes					
	Expedientes	Empresas	Homes	Mulleres	Non consta	Total	Salarios	Indemnizacións	Homes	Mulleres	Non consta	Total
Total	154.357	82.373	156.791	77.555	340	234.686	400.426.930,67	973.182.913,86	994.281.845,93	377.284.687,85	2.043.310,75	1.373.609.844,53
Galicia	10.687	6.121	10.870	4.987	22	15.879	25.658.243,18	63.497.728,57	66.450.530,58	22.597.835,47	107.605,70	89.155.971,75
A Coruña	3.684	2.247	3.477	1.670	9	5.156	9.731.916,08	21.402.664,01	23.245.331,43	7.811.780,13	77.468,53	31.134.580,09
Lugo	1.999	1.215	2.384	1.063	0	3.447	5.142.795,96	14.294.764,79	14.631.440,08	4.806.120,67	0,00	19.437.560,75
Ourense	1.477	689	1.214	504	1	1.719	2.149.416,78	6.211.138,48	6.505.970,04	1.852.045,02	2.540,20	8.360.555,26
Pontevedra	3.527	2.017	3.795	1.750	12	5.557	8.634.114,36	21.589.161,29	22.067.789,03	8.127.889,65	27.596,97	30.223.275,65

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social.
Fondo de Garantía Salarial

13.1 Introducción

A previsión social ante situacións individuais e familiares de necesidade artículase mediante sistemas de protección social que amparan aos cidadáns e ás súas familias ante continxencias como a estabilidade no emprego, a enfermidade, a incapacidade e a morte.

Os sistemas de protección social dos modernos estados constitúen tamén un enorme mecanismo económico-social que promove a evolución das sociedades e o equilibrio territorial, e orixina un importante efecto de redistribución das rendas que comporta un valor de solidariedade que é, sen dúbida, o aspecto máis característico desta, xa que coas súas realizacións vén a atender necesidades de contido individual e social impondo sacrificios aos mozos/as respecto dos vellos/as; aos sans respecto dos enfermos/as; aos ocupados/as respecto dos e das que se atopan en situación de desemprego; aos vivos/as respecto dos falecidos/as; aos que non teñen cargas familiares respecto dos que as teñen e aos de actividades económicas en auxe respecto dos sectores deprimidos.

No noso país podemos contemplar a protección social distinguindo dous grandes apartados: dunha parte, as pensións e prestacións do sistema de Seguridade Social vinculadas ao contrato de traballo ou ao desempeño dunha actividade por conta propia que constitúen a rama contributiva do sistema, e doutra, a cobertura asistencial que abrangue xunto coas pensións non contributivas da Seguridade Social e a Renda de Integración Social (RISGA), as derivadas da Lei de integración social do minusválido (LISMI), as prestacións a extinguir do Fondo de Asistencia Social (FAS), e por último as derivadas da recente Lei da dependencia.

Xunto a estas dúas vertentes haberá que engadir unha terceira conformada pola previsión complementaria, que como sinala a Constitución (artigo 41, último inciso) é libre e, polo tanto, non é obxecto de tratamento neste informe.

O modelo actual da Seguridade Social en España, que arrancando dos anos sesenta do pasado século, perfecciónase e consolídase nos setenta, e que ten como expresión máis significativa a Constitución Española, en concreto o seu artigo 41 impón “aos poderes públicos o mantemento dun réxime público de Seguridade Social para todos os cidadáns que garanta a asistencia e prestacións sociais ante situacións de necesidade, especialmente no caso de desemprego...”, complementado coas imposicións a ditos poderes públicos das obrigas específicas de protección social á familia (artigo 39.1), así como aos fillos e ás nais (artigo 39.2), realizar unha política de previsión e tratamento dos diminuídos físicos, sensoriais e psíquicos (artigo 49), ademais de garantir, mediante pensións adecuadas e periodicamente actualizadas a suficiencia económica para os cidadáns da terceira idade.

A Seguridade Social vén de experimentar nestes tres últimos decenios importantes modificacións nas prestacións. O Pleno do Congreso dos Deputados aprobou, o 6 de abril de 1995, coa práctica unanimidade da Cámara, o Informe da *Ponencia para el análisis de los problemas estructurales del Sistema de la Seguridad Social y de las principales reformas que deberán acometerse*, máis coñecido como “**Pacto de Toledo**” que representa o consenso político en torno ás liñas de futuro do sistema de pensións no noso país. O pacto, aínda que de contido xenérico, representa o compromiso sólido no mantemento e consolidación do actual sistema de protección social garantindo a súa viabilidade futura a través da adopción de medidas –o pacto contempla 15 recomendacións– que permitan a súa adaptación constante ás novas realidades e retos que se poidan presentar.

O 9 de outubro de 1996 subscríbese polo presidente do Goberno e os secretarios xerais de Comisións Obreiras e da Unión Xeral de Traballadores o *Acuerdo sobre consolidación y racionalización del sistema de la Seguridad Social* que, con vixencia ata 2000, senta as bases sobre as que se deberán desenvolver as recomendacións do Pacto de Toledo, acordo que tivo a súa plasmación na Lei 24/1997, do 15 de xullo, que contempla as seguintes medidas: 1) A separación financeira da Seguridade Social; 2) A constitución de reservas; 3) O establecemento gradual dun único tope de cotización para tódalas categorías profesionais; 4) A introdución de maiores elementos de contribución e proporcionalidade no acceso e determinación da contía das pensións de xubilación e, coa finalidade de establecer unha maior seguridade xurídica na determinación das pensións de invalidez, prevese a elaboración dunha lista de enfermidades; 5) A mellora do tempo de duración das pensións de orfandade; 6) As melloras das contías das prestacións mínimas na súa contía inferior de viuvez; 7) O establecemento da revalorización automática das pensións, en función da variación dos prezos, a través

da fórmula estable contida, de forma permanente, na propia LXSS; e 8) Previsión do desenvolvemento legal do tope de cobertura das pensións como forma de introducir os elementos da seguridade xurídica e financeira.

A Lei 39/1999, de 5 de novembro, para promover a conciliación da vida familiar e laboral das persoas traballadoras establece entre outras medidas unha nova prestación dentro da acción protectora da Seguridade Social, a de risco durante o embarazo co obxecto de protexer a saúde da muller traballadora.

O 9 de abril de 2001 asinouse polo goberno do Estado coa central sindical Comisiones Obreiras, a CEOE e a CEPYME un novo acordo sobre a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social que no referente ás pensións contempla como principais acordos:

1) En materia de xubilación:

- A eliminación do requisito do comezo a cotizar antes de 1967 para ter dereito á xubilación anticipada: o dereito ao retiro anticipado esténdese os/as maiores de 61 anos de idade que contén como mínimo con 30 anos de cotización e que leven 6 meses no paro. Xunto a isto establécese un novo coeficiente redutor anual en función dos anos cotizados que vai dende o 6% para os que acrediten 40 ou máis anos ata o 8% de 30 a 31 anos.
- Establecemento de medidas de xubilación parcial que posibiliten a compatibilidade entre o percibo dunha pensión e o desenvolvemento de actividades laborais.

Ditos acordos implementáronse normativamente no Real decreto lei 16/2001, de 27 de decembro de 2001, de medidas para o establecemento dun sistema de xubilación gradual e flexible.

2) En materia de prestacións de morte e supervivencia:

- A base reguladora das pensións de viuvez sube do 45% no 2001 ao 52% no ano 2004. No ano 2002 estableceuse no 46%. Para persoas con cargas familiares elevarase ata o 70%, sempre que a pensión constitúa a principal ou única fonte de ingresos e que a contía total dos seus ingresos non superen o previsto en cada exercicio económico para o recoñecemento dos complementos por mínimos.
- Elevación a 22 anos a idade máxima para percibir a pensión de orfandade con carácter xeral e ata os 24 anos cando faleceran os dous proxenitores.

Ambas as medidas plasmáronse normativamente no Real decreto 1465/2001, do 27 de decembro, de modificación parcial do réxime xurídico das prestacións de morte e supervivencia.

3) Compromiso de aumento das pensións mínimas de xubilación e viuvez de menores de 65 anos e as non concorentes do extinguido SOVI.

4) Inclusión na acción protectora dos autónomos/as, dos autónomos/as do especial agrario e dos de traballadores/as do mar; da prestación de incapacidade total cualificada –maiores de 55 anos–.

Ademais establécense acordos sobre:

Dotación anual do fondo de reserva: –con cargo ós excedentes orzamentarios das Entidades Xestoras e Servizos Comúns da Seguridade Social e dos excesos de resultados derivados da xestión das Mutuas de Accidentes de Traballo da prestación de I.T.

por continxencias comúns. Ó peche do exercicio de 2013 acada os 53.744 millóns de euros, equivalente a un 5,25% do PIB e cun descenso do 14,70% en relación a mesma data do ano 2012.

Establecemento dun prazo non superior a doce anos para levar a cabo a separación de fontes con respecto ao financiamento do complemento de mínimos.

E por último mantense o período de cálculo da pensión de xubilación que de acordo co previsto actualmente foi aumentando ata 15 anos no 2003 e nese ano as partes asinantes comprométese a tomar as medidas oportunas para a adopción da “forma máis idónea para o cálculo das prestacións”.

O Congreso dos Deputados aprobou o 2 de outubro de 2003 un informe da Comisión non permanente do Pacto de Toledo no que como acordos máis importantes apóstase por ampliar os anos de cálculo da contía da pensión de xubilación, recomendándose así mesmo que a idade de xubilación real: 63 anos se aproxime á legal: 65 e que o prazo para que o complemento de mínimos sexa asumido polos presupostos xerais do estado, é dicir, se desvinculen dos ingresos por cotas da Seguridade Social, sexa de cinco anos e non doce como estaba previsto.

O Acordo do Goberno coa Patronal (CEOE e CEPYME) e as Centrais Sindicais (CC.OO. e UGT) de 13 de Xullo de 2006 en materia de Seguridade Social que contempla a implementación dunha serie de medidas tendentes tanto a reforzar os mecanismos de consolidación do Sistema –garantía de financiación dos complementos de mínimos, simplificación da tarifa de accidentes de traballo, reforma do Fondo de Reserva...–, políticas de Apoio as Familias –Mellora das pensións de viuvez e orfandade en discapacitados/as, familias numerosas, e familias sen vínculo matrimonial...– e reformas nos eidos das prestacións de incapacidade e de xubilación co aumento neste último caso do período mínimo de cotización esixido para acceder á pensión que será de quince anos efectivos (5.475 días), tras un período de aplicación progresiva que se recolleu en súa maior parte na Lei 40/ 2007 de 4 de Decembro.

Ao longo das datas máis recentes sinalaremos como acontecementos de maior relevancia:

- A lei 39/2006 de 14 de decembro de promoción da autonomía persoal e atención as persoas en situación de dependencia –Lei de Dependencia–.
- A lei Orgánica 3/2007 de 22 de Marzo para a igualdade efectiva de mulleres e homes que leva a cabo unha notable intensificación da acción protectora no eido da maternidade e do risco contra o embarazo, incorporando ó ordenamento xurídico da protección social dous novos subsidios: o correspondente o permiso por paternidade e o que se concede en supostos de risco durante a lactancia natural.
- A lei 18/2007 de 4 de xullo, pola que procédese á **integración dos traballadores/as por conta propia do réxime agrario no especial de Traballadores/as Autónomos (RETA)**, que segue a recomendación sexta do Pacto de Toledo, con entrada en vigor o 1 de xaneiro de 2008, xunto coa Lei 20/2007 de 11 de Xullo do Estatuto do traballador autónomo
- Así mesmo a Lei 40/2007 de decembro de Medidas en Materia de Seguridade Social que desenvolve o Acordo de 13 de Xullo de 2006 que ademais do reseñado máis arriba, contempla medidas que incentivan alongar a vida laboral con incrementos

dun 2% da pensión por cada ano cotizado despois dos 65 e un 3% para traballadores con carreiras de cotización de máis de 40 anos.

- O Decreto-Lei 8/2010 de 20 de Maio, polo que se adoptan medidas extraordinarias para a redución do déficit público, prevé a suspensión da revalorización das pensións contributivas en 2011 coa excepción das mínimas e as do SOVI non concorrentes (aproximadamente un 35% do total).
- O 2 de Febreiro de 2011 asínase polo Goberno e os axentes sociais o Acordo social e económico para o crecemento, o emprego e a garantía das pensións que plasmase na Lei 27/2011 de 1 de Agosto sobre **actualización, adecuación e modernización do Sistema de Seguridade Social** que seguindo as recomendacións do Pacto de Toledo incrementa progresivamente a idade de xubilación ata os 67 anos, cun período transitorio de 15 anos, que culminará en 2027, se ben contemplando tamén diversos supostos nos que é posible a xubilación antes dos 67 anos. Cambia tamén o cálculo das bases de cotización e increméntanse os incentivos para a prolongación voluntaria da vida laboral, na lei contemplase a integración a partir do 1 de xaneiro de 2012 do réxime especial de empregadas do fogar e dos traballadores por conta allea do agrario dentro do réxime xeral.

A citada lei prevé a posta en marcha do chamado “factor de sostenibilidade” para asegurar o equilibrio a longo prazo entre os ingresos e gastos do sistema público de pensións. Un comité de expertos nomeado polo Goberno acordou, en xullo de 2013, as recomendacións sobre o deseño do citado factor de sostenibilidade propoñendo dos mecanismos de axuste automático que axudarían a evitar a aparición de desequilibrios financeiros no sistema público de pensións o ao menos a conter o seu tamaño. O primeiro contempla ter en conta a evolución da esperanza de vida á hora de fixar a pensión inicial dos novos xubilados, de forma que a contía de esta se reduza se aumenta o número de anos esperados de desfrute. O segundo consiste en ligar a contía das pensións xa existentes a un factor de revalorización anual que ven a medir o incremento máximo das pensións que se porían pagar sen crear problemas financeiros ó Sistema.

A Lei 23/2013, de 23 de decembro recollendo estas recomendacións regula o factor de sostenibilidade e o índice de revalorización do sistema de pensión da Seguridade Social. O factor de sostenibilidade axusta a pensión inicial de xubilación de xeito co importe que perciba ó longo da súa vida un pensionista que acceda ó sistema de pensións dentro dun certo número de anos (a partir do un de xaneiro de 2019) e que previsiblemente teña un maior esperanza de vida sexa equivalente ó que perciba ó que se xubile nun momento anterior. Relacionándose por conseguinte a esperanza de vida estimada en ambos momentos.

Polo que respecta á revalorización se anula o anterior sistema de referencia ó IPC e establece un novo índice quinquenal baseado nunha ecuación prevista na lei que ten en conta a variación dos salarios, a evolución da economía e o cómputo das cotizacións da Seguridade Social, se ben en ningún caso o resultado obtido poderá dar lugar a un incremento anual das pensións inferior ó 0,25%, nin superior á variación porcentual do IPC no período anual anterior máis ó 0,5%.

13.2 A Protección Social na Unión Europea. Datos globais

Iniciamos o presente capítulo con dous cadros sinópticos referentes as grandes cifras de ingresos e gastos en protección social nos países da U.E. (ó peche da confección deste informe dispóñense os datos ata 2011). As estatísticas de Protección social que proporcionan os datos da U.E. presentan as contas dos axentes seguindo a filosofía SEEPROS da Oficina Estatística da U.E. (EUROSTAT), de acordo con esta metodoloxía os ingresos clasifícanse en catro grupos:

- 1-Cotizacións sociais, a cargo dos empregadores e/o das persoas protexidas.
- 2-Aportacións das Administracións Públicas.
- 3-Transferencias entre réximes
- 4-Outros ingresos.

Doutra banda os gastos de protección social inclúen todas aquelas intervencións de organismos públicos ou privados destinadas a alixear a carga que representan para os fogares e individuos unha serie de riscos ou necesidades, previamente determinados, sempre que non exista unha contrapartida simultánea e recíproca por parte do beneficiario. Por áreas de protección as prestacións de protección social, denominadas funcións, clasifícanse nas seguintes:

- a) Enfermidade e atención sanitaria.
- b) Invalidez
- c) Vellez
- d) Supervivencia
- e) Familia e Fillos
- f) Desemprego
- g) Vivenda
- h) Exclusión social non clasificada noutro apartado.

Nos cadros 13.1 e 13.2 contémlase a evolución dos ingresos e gastos do total das funcións da protección social en relación co PIB, nos 27 países da Unión Europea. Como pode observarse España tras o forte incremento dos ingresos en 2009 (máis de tres puntos), baixa catro décimas en 2010 e sube unha en 2011, permanece lonxe das medias tanto da U.E.-15 como da U.E.-27, pois despois de Luxemburgo representa a porcentaxe máis cativa de ingresos –25,8% do PIB– da U.E.-15, a case 5 puntos da media e a 3,9 da media total da U.E.-27. O mesmo pode dicirse do referente ós gastos, nos que España incrementou case tres puntos en 2009, catro décimas en 2010, e outras tres en 2011, pero está a tres puntos da media da U.E.-15 e a máis de dous da U.E.-27. As medidas de axuste pola crise, dos anos 2011 e 2012, inflúen en todos os países da Unión e baixan en xeral as porcentaxes de 2009.

■ Cadro 13.1 Ingresos de Protección Social sobre o PIB na U.E. 2000-2011

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Belxica	27,3	27,4	28,2	28,0	28,6	27,8	27,7	27,7	28,9	30,4	30,7	30,9
Dinamarca	32,2	33,4	33,6	35,3	34,6	34,4	33,1	39,0	39,0	42,5	39,6	38,5
Alemania	31,0	30,7	31,1	31,6	31,2	30,8	30,3	29,3	29,8	32,6	32,5	31,7
Grecia	24,6	24,8	24,7	24,5	25,2	25,8	25,7	25,8	27,4	29,0	29,5	30,5
España	21,5	21,3	22,2	21,8	21,7	22,0	22,1	22,2	23,0	26,1	25,7	25,8
Francia	30,0	30,3	30,6	30,7	30,7	31,0	31,7	31,5	32,0	33,0	32,7	33,1
Irlanda	14,4	15,3	17,6	18,2	18,4	18,5	19,0	19,5	22,4	25,4	28,2	28,6
Italia	25,5	25,6	25,7	25,5	26,6	26,7	27,2	27,3	28,1	29,6	30,1	29,9
Luxemburgo	21,8	24,0	23,8	24,0	23,5	23,0	22,3	21,6	24,2	26,6	25,0	24,2
Holanda	32,1	30,7	31,4	33,1	33,3	32,5	32,6	32,2	32,9	33,6	33,5	34,3
Austria	28,1	28,7	28,6	28,9	28,5	28,3	27,8	27,2	27,9	29,7	29,6	29,0
Portugal	20,4	20,7	22,2	23,1	25,1	25,6	25,7	25,1	25,6	27,8	27,7	27,6
Finlandia	28,4	28,6	29,1	29,6	29,6	29,8	30,1	28,9	30,0	33,2	33,3	32,6
Suecia	33,2	34,3	34,4	35,9	35,4	34,7	33,3	33,6	33,1	34,3	32,7	32,7
Reino Unido	27,2	27,0	25,9	25,7	25,5	25,8	24,2	22,8	28,2	31,4	28,4	27,7
U.E.-15	28,2	28,1	28,2	28,4	28,4	28,3	28,0	27,6	29,2	31,3	30,8	30,6
Bulgaria	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	15,4	14,5	15,0	16,5	18,9	18,6	18,7
Rep. Checa	18,6	18,5	19,0	19,1	18,5	18,3	18,4	18,9	18,6	20,1	20,3	20,6
Estonia	13,6	12,8	12,5	12,4	12,8	12,4	12,0	12,0	14,8	18,8	17,8	15,9
Chipre	18,7	19,0	19,8	22,5	21,4	22,3	22,7	22,4	21,8	24,8	25,3	25,6
Letonia	15,7	14,8	14,4	14,2	13,8	13,8	14,3	13,7	14,0	16,9	17,8	17,8
Lituania	15,6	14,9	14,2	13,9	14,5	14,5	15,1	15,8	17,0	18,4	16,9	15,6
Hungría	20,1	20,1	20,7	20,6	20,4	21,4	24,0	26,0	24,8	27,7	27,1	22,4
Malta	16,6	17,7	17,3	17,5	18,1	17,9	17,8	17,7	17,9	19,5	19,3	17,1
Polonia	19,9	21,4	21,5	21,2	20,3	20,4	20,3	19,3	19,3	18,9	18,3	18,7
Rumania	13,9	12,5	13,9	13,3	12,8	13,2	12,4	13,0	13,2	15,6	16,2	15,9
Eslovenia	23,7	23,9	24,0	23,7	23,3	23,3	22,5	21,7	22,0	24,7	24,8	24,9
Eslovaquia	19,3	19,2	19,4	18,3	17,4	17,2	18,1	17,8	17,7	20,1	20,5	19,9
U.E.-27	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	27,8	27,4	27,0	28,3	30,5	30,0	29,7

Alguns datos son provisionais, poden existir diferencias con publicacións nacionais posteriores.

s/d: sen datos

Fonte : Eurostat

■ Cadro 13.2 Gastos de Protección Social sobre o PIB na U.E. 2000-2011

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Belgica	24,2	24,7	25,4	26,1	26,1	26,0	25,7	25,5	26,7	29,1	28,6	29,0
Dinamarca	28,1	28,4	28,8	30,0	29,8	29,4	28,5	29,3	29,2	33,1	32,8	32,8
Alemania	28,6	28,6	29,3	29,7	29,1	29,0	27,8	26,8	27,0	30,2	29,4	28,3
Grecia	22,7	23,6	23,4	22,7	22,9	24,2	24,1	24,2	25,4	27,3	28,2	28,9
España	19,5	19,2	19,5	19,8	19,8	20,1	20,0	20,3	21,7	24,9	25,3	25,6
Francia	27,7	27,8	28,6	29,2	29,5	29,6	29,6	29,3	29,7	31,9	32,0	31,9
Irlanda	13,1	14,1	15,5	16,0	16,2	16,2	16,5	17,1	20,3	25,1	27,3	28,3
Italia	23,8	24,0	24,3	24,8	25,0	25,3	25,5	25,4	26,4	28,5	28,6	28,4
Luxemburgo	18,8	20,5	21,2	21,7	21,9	21,3	20,0	19,0	21,0	23,9	22,6	22,2
Holanda	24,7	24,8	25,8	26,5	26,4	26,0	27,0	26,7	26,9	29,7	30,3	30,5
Austria	27,4	27,7	28,1	28,5	28,2	27,8	27,4	26,9	27,5	29,9	29,5	29,5
Portugal	18,7	19,3	20,9	21,6	22,3	22,9	23,0	22,6	23,2	25,5	25,4	25,0
Finlandia	24,3	24,2	24,9	25,7	25,8	25,9	25,6	24,6	25,4	29,5	29,7	29,3
Suecia	29,3	29,7	30,5	31,6	31,0	30,5	29,8	28,6	28,9	31,4	29,8	29,0
Reino Unido	25,5	25,8	24,8	25,1	25,2	25,3	25,1	23,8	24,8	27,8	26,4	26,3
U.E.-15	25,7	25,8	26,1	26,6	26,5	26,5	26,2	25,6	26,4	29,2	28,9	28,6
Bulgaria	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	14,6	13,8	13,7	15,0	16,7	17,6	17,2
Rep. Checa	18,2	18,1	18,8	18,8	18,0	17,8	17,4	17,5	17,5	19,7	19,5	19,8
Estonia	13,6	12,8	12,5	12,4	12,8	12,4	12,0	12,0	14,8	18,8	17,8	15,9
Chipre	14,6	14,7	16,0	18,0	17,8	18,0	18,2	17,8	18,2	20,6	21,3	21,3
Letonia	15,3	14,4	13,8	13,3	12,6	12,3	12,4	11,0	12,5	16,7	17,6	14,8
Lituania	15,2	14,3	13,6	13,1	13,0	12,8	12,9	14,0	15,6	20,6	18,3	18,3
Hungría	19,5	19,1	20,0	20,9	20,4	21,5	22,0	22,3	22,5	23,9	22,6	22,8
Malta	16,3	17,2	17,0	17,1	17,8	17,6	17,5	17,5	17,9	19,4	19,2	18,7
Polonia	19,1	20,5	20,7	20,7	19,7	19,2	19,0	17,8	18,2	18,8	18,8	18,7
Rumania	12,7	12,5	13,3	12,8	12,5	13,2	12,4	13,2	14,1	16,9	17,4	16,1
Eslovenia	23,5	23,8	23,8	23,1	22,8	22,5	22,2	20,7	20,9	23,7	24,4	24,6
Eslovaquia	18,8	18,4	18,5	17,8	16,6	15,9	15,7	15,4	15,5	18,2	18,1	17,7
U.E.-27	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	26,0	25,7	25,0	25,7	28,4	28,1	27,8

Sen incluír gastos de funcionamento

Alguns datos son provisionais, poden existir diferencias con publicacións nacionais posteriores.

s/d: sen datos

Fonte : Eurostat

13.3 Pensións contributivas da Seguridade Social: aspectos xerais

As pensións contributivas da Seguridade Social, é dicir, as que dan dereito a unha prestación en virtude dunha cotización previa, outorgan rendas, xeralmente vitalicias e proporcionais aos ingresos na vida activa, a aqueles/as que cesan nela, sempre que reúnan os requisitos esixidos para o seu recoñecemento, entre eles, e con carácter xeral, a alta ou situación asimilada á alta, e ter cubertos uns determinados períodos mínimos de cotización, agás no caso de accidentes.

As pensións móvense en canto á súa contía entre uns topes máximos e mínimos nos que os seus montantes teñen periodicidade anual. As pensións derivadas de accidente de traballo ou enfermidade profesional increméntanse nun 30% ou 50%, segundo a súa gravidade, cando a lesión se producira como consecuencia de infracción de medidas de seguridade e hixiene no traballo, recaendo a responsabilidade de dito recargo directamente sobre o empresario infractor. O incremento anual ligado tradicionalmente ó IPC ven de ser modificado pola Lei 23/2013, de 23 de decembro, mediante unha fórmula que prevé co resultado da súa aplicación en ningún caso poderá dar lugar a un incremento inferior ó 0,25% e superior ó IPC máis o 0,50%.

■ **Cadro 13.3** Evolución das pensións do Sistema da Seguridade Social. Por provincias. Galicia/España. 1985/1990/2000/2004-2013

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1985	Nº	161.300	100.700	88.400	130.800	481.200	5.396.600
	Pensión Media	159,34	148,20	149,78	156,74	154,54	171,52
1990	Nº	189.100	111.800	98.500	125.900	525.300	6.102.100
	Pensión Media	246,69	220,36	221,41	236,60	234,09	267,23
2000	Nº	243.300	124.200	109.800	190.100	667.400	7.598.900
	Pensión Media	418,63	358,57	353,99	408,65	394,06	471,30
2004	Nº	254.189	122.522	109.804	198.860	685.375	7.878.636
	Pensión Media	531,97	452,7	444,29	527,46	502,6	605,33
2005	Nº	256.612	122.080	109.485	201.568	689.744	7.979.707
	Pensión Media	561,58	477,57	469,3	557,69	531,1	636,58
2006	Nº	260.256	122.267	109.531	205.444	697.498	8.165.336
	Pensión Media	589,65	500,75	492,47	585,91	557,85	668,16
2007	Nº	263.032	121.961	109.261	208.191	702.445	8.273.939
	Pensión Media	629,01	533,61	525,39	625,96	595,59	713,48
2008	Nº	266.666	121.635	109.016	211.222	708.539	8.390.796
	Pensión Media	658,78	557,75	549,88	656,46	624,18	747,25
2009	Nº	270.228	121.116	109.084	214.494	714.922	8.531.935
	Pensión Media	682,07	576,28	567,60	679,02	645,94	772,57
2010	Nº	273.418	120.690	109.113	217.770	720.991	8.671.018
	Pensión Media	705,78	594,41	584,81	702,40	667,98	797,92
2011	Nº	276.696	120.482	109.133	221.241	727.552	8.805.164
	Pensión Media	728,31	613,22	602,45	726,89	690,12	822,82
2012	Nº	279.809	119.822	108.911	224.175	732.717	8.919.997
	Pensión Media	734,39	618,76	606,79	733,62	696,28	829,79
2013	Nº	283.282	119.700	108.932	227.200	739.114	9.065.830
	Pensión Media	767,71	645,97	631,78	767,95	728,22	864,92

Elaboración propia
 Números redondeados en centos, anos 1985,1990 e 2000. Medias anuais
 Pensión media en euros, a decembro de cada ano
 Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

Galicia constitúe unha das comunidades autónomas con máis alta porcentaxe de pensionistas, que representan, en 2013, o 26,72% da poboación total do censo. Durante os últimos anos acrecentouse a tendencia ao aumento da devandita porcentaxe, pasando en números absolutos dos 481.247, en 1985; aos 739.114, en 2013, (cadro 13.3), incrementándose nestes vintedous anos en 257.867 o número de pensións, fronte aos 215.400 novos cotizantes á Seguridade Social entre ambas as dúas datas.

■ Relación activos/pasivos

A relación activos/pasivos do sistema da Seguridade Social constitúe un indicador do fluxo traballo-prestacións públicas nun espazo xeográfico determinado e ven a medir con bastante exactitude o grao de subsidiación deste. No cadro 13.4 inclúense os datos a nivel provincial, galego e do conxunto do Estado. Na provincia de Ourense (ver informes anteriores) o número de pensionistas superou, dende 1989 ata 2007 o de traballadores/as cotizantes en activo, e na de Lugo dende 1992 ata 2004. O importante aumento que se produce no número de afiliados/as á Seguridade Social no período 2000-2007 provoca un cambio na tendencia dos datos globais de Galicia dos anos precedentes, nos que se viña producindo un incremento maior de pasivos/as ou perceptores/as de pensións que de activos/as ou cotizantes. En 2008 cambia a tendencia e por mor da crise estáncanse nese ano os activos e descenden en 2009, 2010, 2011 e 2012, mentres medran lixeiramente o número de pensionistas.

A porcentaxe en Galicia da relación de activos/pasivos do sistema da Seguridade Social é, en 2013, de 1,24 activos por cada pasivo –917.400 traballadores en alta fronte aos 739.114 pensionistas–, sendo dita porcentaxe no total de España do 1,80, producíndose, ao igual que desde 2008 a 2012, e a diferenza dos nove anos precedentes, un incremento maior na proporción en favor dos pasivos/as, tanto en España como na comunidade galega. Diminúen nas catro provincias galegas os traballadores/as afiliados/as e incrementase en número escaso a contía dos pasivos/as, en A Coruña e Pontevedra. En Ourense, tamén medran en moi escasa contía e os pensionistas que no seu conxunto superan notoriamente o número de cotizantes. Baixan os cotizantes na provincia de Lugo, onde a relación queda xa en máis pensionistas que traballadores en alta.

Os afiliados/as sitúanse, en 2013 na cifra de 391.200 na provincia da Coruña e 313.400 en Pontevedra, cunha mingua de 11.200 activos na primeira e unha diminución de 10.800 na segunda, con respecto a 2012, e os pasivos sitúanse en 283.282 na Coruña e 227.200 en Pontevedra, cun aumento sobre 2012 de 3.473 na primeira e de 3.025 na segunda.

■ **Cadro 13.4** Relación de activos/pasivos na Seguridade Social. Galicia/España. 1985/1990/2000/2006-2013

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1985	Activos	265,4	120,8	93,6	222,2	702,0	10.561,8
	Pasivos	161,3	100,7	88,4	130,8	481,2	5.396,6
	Proporción	1,65	1,20	1,06	1,70	1,46	1,96
1990	Activos	301,2	116,4	95,7	255,6	768,9	12.513,9
	Pasivos	189,1	118,0	98,5	125,9	525,3	6.102,1
	Proporción	1,59	0,99	0,97	2,03	1,46	2,05
2000	Activos	357,3	117,3	98,2	307,4	880,1	15.062,9
	Pasivos	243,3	124,2	109,8	190,1	667,4	7.598,9
	Proporción	1,47	0,94	0,89	1,62	1,32	1,98
2006	Activos	426,9	129,0	108,1	368,5	1.032,5	18.596,3
	Pasivos	260,3	122,3	109,5	205,4	697,5	8.165,3
	Proporción	1,64	1,06	0,99	1,79	1,48	2,28
2007	Activos	443,3	132,4	111,3	383,2	1.070,2	19.152,3
	Pasivos	263,0	122,0	109,3	208,2	702,4	8.273,9
	Proporción	1,69	1,09	1,02	1,84	1,52	2,31
2008	Activos	445,9	133,1	111,4	382,1	1.072,5	19.005,6
	Pasivos	266,6	121,6	109,0	211,2	708,5	8.390,8
	Proporción	1,67	1,09	1,02	1,81	1,51	2,27
2009	Activos	431,4	129,0	108,2	361,1	1.029,6	17.916,8
	Pasivos	270,2	121,1	109,1	214,5	714,9	8.531,9
	Proporción	1,60	1,07	0,99	1,68	1,44	2,10
2010	Activos	424,6	126,3	106,2	350,4	1.007,5	17.581,9
	Pasivos	273,4	120,7	109,1	217,8	721,0	8.671,0
	Proporción	1,55	1,05	0,97	1,61	1,40	2,03
2011	Activos	414,8	123,7	103,8	337,9	980,2	17.326,3
	Pasivos	276,7	120,5	109,1	221,2	727,6	8.805,2
	Proporción	1,50	1,03	0,95	1,53	1,35	1,97
2012	Activos	402,4	119,3	100,3	324,2	946,2	16.853,2
	Pasivos	279,8	119,8	108,9	224,2	732,7	8.920,0
	Proporción	1,44	1,00	0,92	1,45	1,29	1,89
2013	Activos	391,2	114,8	98,0	313,4	917,4	16.299,5
	Pasivos	283,3	119,7	108,9	227,2	739,1	9.065,8
	Proporción	1,38	0,96	0,90	1,38	1,24	1,80

Elaboración propia

Número de persoas en miles. Medias anuais

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

■ Altas iniciais e baixas

As altas iniciais de pensións contributivas (cadro 13.5) recollen o número de ditas prestacións ás que se lle recoñece o dereito por primeira vez, sen incluír as altas por traslado de provincias; doutra banda, as baixas (cadro 13.6) representan o número de baixas de pensións contributivas (por falecemento, por perda do dereito ou incomparecencia ao cobro durante catro meses consecutivos). En 1992 primeiro ano na serie que se contempla nos cadros, as altas das **pensións de xubilación** en Galicia superan amplamente ás baixas (18.237 novas altas fronte a 13.160 baixas), pero en 1998 as baixas comezan a superar ás altas iniciais, reproducíndose con maior amplitude entre 2001 e 2006. No ano 2013, prodúcese un cambio e por primeira vez en moitos anos as altas de pensións de xubilación superan en Galicia as baixas, orixínanse 22.287 baixas fronte a 22.450 altas iniciais. As altas de **viuvez**, 10.385, en 2013 continúan superando con bastante diferenza ás baixas –9.398 en dito ano–. Na serie dos datos anuais (ver informes anteriores), as cifras de altas e baixas de **orfandade e en favor de familiares**, tenden a unha paridade en 1996; en 1997 aumentan moi considerablemente a proporción a favor das altas e en 1998 e 1999 chegan a representar máis do dobre, se ben no ano 2000 o incremento substancial das baixas volve a aproximar ámbolos parámetros, no 2001 as baixas en número de 2.740 superan amplamente o número das altas iniciais (2.328), no 2002 as altas (2.831) volven a representar practicamente o dobre das baixas (1.461) e de 2003 a 2007 equilíbranse practicamente o número de ambas, pero en 2008 e 2009 increméntase a diferenza en favor das altas, en menor medida en 2010 e de 2011 a 2013 diminúen drasticamente o número de baixas: 800 e 863, respectivamente, fronte as 2.024 e 2.126, respectivamente, das altas deste tipo de pensións, nos devanditos 2012 e 2013.

Referente ás **prestacións de invalidez**, despois de se produciren máis baixas que altas en 1997, 1998 e 1999, como consecuencia da drástica redución motivada pola inclusión dos pensionistas de máis de 65 anos como titulares de pensións de xubilación, as baixas de ditas pensións, tanto en Galicia como no resto do Estado, experimentan unha substancial diminución de máis das dúas terceiras partes, no caso galego, redución que se mantén dende o ano 2000 a 2013, con só 2.054 baixas fronte ás 6.346 altas iniciais en este último ano.

O número total das altas iniciais de pensións en 2013 medran lixeiramente en Galicia pasando de 40.456 no ano anterior ás 41.307 do 2013, mantendo unha cifra similar 554.172, en 2013 no conxunto de España.

A Coruña é a demarcación onde é máis acusada a diferenza entre altas e baixas –16.421 fronte 13.045– e a continuación Pontevedra. Nas provincias de Lugo e Ourense a relación é dun certo equilibrio entre ámbolos dous parámetros –con maior número de baixas que altas iniciais en Lugo.

Cadro 13.5 Altas iniciais de pensións contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1992/ 2008-2013⁽¹⁾

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Xubilación	1992	7.138	3.472	3.153	4.564	18.237	224.138
	2008	7.687	2.469	2.444	6.441	19.041	269.772
	2009	8.003	2.461	2.560	6.658	19.682	287.904
	2010	8.058	2.465	2.397	6.734	19.654	288.172
	2011	8.412	2.494	2.729	7.323	20.958	286.143
	2012	8.907	2.453	2.615	7.341	21.316	308.400
	2013	9.162	2.741	2.777	7.770	22.450	314.204
Invalidez	1992	2.113	2.099	1.133	2.592	7.937	92.172
	2008	3.254	957	1.120	2.543	7.874	97.396
	2009	3.152	863	1.197	2.491	7.703	98.056
	2010	2.798	1.013	1.002	2.762	7.575	90.949
	2011	2.651	1.083	958	2.460	7.152	86.851
	2012	2.541	1.111	951	2.109	6.712	84.136
	2013	2.371	1.124	969	1.882	6.346	79.481
Viuvez	1992	3.257	1.743	1.460	2.338	8.798	116.692
	2008	4.023	1.681	1.554	3.041	10.299	130.138
	2009	4.042	1.747	1.490	3.099	10.378	129.615
	2010	3.862	1.712	1.515	2.981	10.070	127.439
	2011	4.049	1.644	1.550	3.205	10.448	128.883
	2012	4.017	1.633	1.533	3.221	10.404	131.978
	2013	4.045	1.694	1.559	3.087	10.385	129.610
Orfandade e en favor de familiares	1992	693	262	254	733	1.942	22.864
	2008	820	295	233	727	2.075	26.374
	2009	838	274	255	756	2.123	28.290
	2010	720	297	243	690	1.950	27.538
	2011	763	293	248	692	1.996	27.935
	2012	794	262	281	687	2.024	29.984
	2013	843	296	253	734	2.126	30.977
Total	1992	13.201	7.576	6.000	10.227	37.004	455.866
	2008	15.819	5.382	5.350	12.735	39.286	524.500
	2009	16.035	5.345	5.502	13.004	39.886	543.865
	2010	15.438	5.487	5.157	13.167	39.249	534.098
	2011	15.875	5.514	5.485	13.680	40.554	529.812
	2012	16.259	5.459	5.380	13.358	40.456	554.498
	2013	16.421	5.855	5.558	13.473	41.307	554.172

Elaboración propia

(1) Non incluídos os datos relativos ao Réxime de Traballadores/as do Mar

A partir de novembro de 1997 as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

Cadro 13.6 Baixas de pensións contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1992/ 2008-2013⁽¹⁾

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Xubilación	1992	5.032	2.779	2.643	2.706	13.160	142.040
	2008	7.168	3.753	3.480	5.756	20.157	232.927
	2009	7.775	3.942	3.462	6.196	21.375	244.146
	2010	7.580	3.756	3.443	6.287	21.066	240.624
	2011	7.721	3.764	3.471	6.451	21.407	245.951
	2012	7.986	3.919	3.584	6.833	22.322	259.530
	2013	8.285	3.950	3.452	6.600	22.287	256.718
Invalidez	1992	1.426	1.909	1.005	1.828	6.168	65.548
	2008	901	327	247	896	2.371	27.807
	2009	992	228	258	858	2.336	28.349
	2010	894	227	257	713	2.091	29.367
	2011	931	248	236	894	2.309	29.241
	2012	942	229	216	891	2.278	30.281
	2013	799	255	216	784	2.054	29.060
Viuvez	1992	1.728	1.060	885	1.103	4.776	64.973
	2008	3.106	1.587	1.397	2.307	8.397	106.900
	2009	3.341	1.667	1.467	2.475	8.950	110.143
	2010	3.362	1.586	1.454	2.453	8.855	107.754
	2011	3.278	1.695	1.480	2.518	8.971	110.629
	2012	3.466	1.778	1.571	2.787	9.602	119.878
	2013	3.599	1.679	1.489	2.631	9.398	115.345
Orfandade e en favor de familiares	1992	603	182	186	540	1.511	21.228
	2008	675	216	203	566	1.660	21.030
	2009	765	230	192	601	1.788	21.686
	2010	727	239	186	633	1.785	22.578
	2011	653	216	223	631	1.723	23.324
	2012	321	105	124	250	800	8.784
	2013	362	123	124	254	863	9.265
Total	1992	8.789	5.930	4.719	6.177	25.615	293.789
	2008	11.850	5.886	5.324	9.525	32.585	388.664
	2009	12.873	6.067	5.379	10.130	34.449	404.324
	2010	12.563	5.808	5.340	10.086	33.797	400.323
	2011	12.583	5.923	5.410	10.494	34.410	409.145
	2012	12.715	6.031	5.495	10.761	35.002	418.473
	2013	13.045	6.007	5.281	10.269	34.602	410.388

Elaboración propia

(1) Non incluídos os datos relativos ao Réxime de Traballadores/as do Mar

A partir de novembro de 1997 as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI, figuran incluídas nas de xubilación

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

■ Media das pensións

No cadro 13.7, contémpase o número de pensións e o termo medio do importe destas por comunidades autónomas. Do total dos 9.065.830 pensionistas españois, Galicia, con 739.114, representa o 8,15%, unha porcentaxe superior –case dous puntos e medio– en relación coa que existe referente ao total da poboación. O cadro 13.8 contempla a evolución do importe mensual medio das pensións na comunidade autónoma dende 1985 e pode observarse que dende o citado ano, no que a diferenza do importe das pensións media de Galicia respecto á media española era de 2.500 pesetas (15,02 euros), ata os 136,1 euros de 2013, prodúcese ano tras ano unha maior diferenza na contía, permanecendo invariable en todo este tempo como a comunidade autónoma con menor importe medio de pensións. O feito explícase fundamentalmente polo importante volume das pensións procedente do réxime especial agrario, en xeral moito máis baixas que as do réxime xeral ou de autónomos.

■ **Cadro 13.7** **Pensións do sistema de seguridade social. Por comunidades autónomas 1990/2000/2009-2013**

	1990		2000		2009		2010		2011		2012		2013	
	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾
Andalucía	938,0	252,8	1.199,3	437,4	1.356,9	693,5	1.379,3	715,6	1.399,9	736,8	1.417,6	757,4	1.443,0	778,8
Aragón	223,2	272,3	260,0	482,0	278,0	780,8	280,9	807,8	283,9	835,5	286,3	863,8	289,7	892,9
Asturias	240,5	319,6	283,2	575,1	293,3	903,3	294,7	930,9	296,1	958,8	297,1	984,7	298,3	1.012,3
Baleares	121,2	244,4	146,8	426,6	162,8	683,4	165,9	708,0	168,8	734,0	171,9	758,3	175,2	784,4
Canarias	151,4	258,7	201,3	444,5	246,8	708,3	253,9	732,2	260,9	755,2	267,9	777,7	275,7	801,0
Cantabria	101,3	274,9	120,0	486,9	129,2	784,4	130,7	811,2	132,0	837,9	133,0	863,5	134,3	891,4
C. - A Mancha	257,4	256,3	312,4	433,4	335,9	702,5	340,4	728,5	344,7	751,2	348,0	775,0	352,9	798,8
Castela - León	479,3	263,4	561,9	455,4	582,8	731,4	586,8	757,9	589,9	782,7	592,1	808,6	596,4	836,1
Cataluña	1.071,4	270,1	1.335,1	484,3	1.524,2	777,8	1.550,7	803,8	1.578,4	831,0	1.602,1	857,0	1.630,0	885,2
C. Valenciana	597,5	245,2	739,4	423,3	862,3	691,0	879,8	715,3	895,6	739,0	909,2	762,5	923,8	787,7
Extremadura	158,8	245,0	192,9	405,3	204,6	642,0	206,7	664,8	208,5	684,2	210,0	704,4	213,4	723,9
Galicia	552,2	234,1	667,4	394,1	714,9	629,9	721,0	651,9	727,6	674,1	732,7	696,3	739,1	720,3
Madrid	581,5	306,9	790,4	558,6	939,8	892,8	965,3	922,4	990,4	953,4	1.011,5	982,0	1.038,0	1.013,4
Murcia	159,1	245,9	194,7	420,6	218,0	664,4	222,4	687,1	226,4	709,5	229,1	731,0	233,1	755,3
Navarra	79,0	286,4	99,8	514,2	117,3	849,5	119,3	879,4	121,2	910,7	123,1	941,5	125,4	973,5
País Vasco	331,4	320,8	423,8	594,5	487,7	938,4	494,8	966,1	501,8	995,7	508,2	1.024,8	516,6	1.057,3
A Ríoxa	48,0	256,8	56,6	452,1	62,8	719,8	63,6	744,6	64,3	769,7	64,9	794,7	65,7	821,9
Ceuta e Melilla	11,0	288,6	13,8	504,0	14,6	780,4	14,8	801,3	15,0	819,0	15,1	837,5	15,4	855,1
España	6.102,1	267,2	7.598,8	468,2	8.531,9	754,1	8.671,0	779,5	8.805,1	805,0	8.920,0	829,8	9.065,8	856,4

Elaboración propia

Números en miles. Medias anuais

(1) Contía mensual. Medias anuais en euros

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

■ Cadro 13.8 Evolución do importe medio das pensións do Sistema da Seguridade Social. Por comunidades autónomas. 1985/1989/2000-2013

	1985	1989	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Andalucía	159,87	222,37	437,54	461,60	480,45	504,65	530,81	561,90	592,91	621,84	663,13	693,53	715,64	736,82	757,4	778,8
Aragón	171,29	239,20	482,01	509,31	532,17	560,54	592,83	627,95	661,03	695,32	744,03	780,79	807,79	835,50	863,8	892,9
Asturias	200,74	284,28	575,17	606,27	628,19	661,45	700,04	738,74	777,87	814,61	865,70	903,27	930,86	958,82	984,7	1.012,3
Baleares	158,67	217,57	426,72	450,01	469,24	493,89	521,59	551,09	580,54	609,20	651,26	683,40	707,95	733,95	758,3	784,4
Canarias	164,68	229,59	444,75	468,90	487,94	512,67	539,94	571,26	602,80	632,63	675,82	708,27	732,16	755,20	777,7	801,0
Cantabria	174,29	243,41	486,82	515,40	537,14	566,34	599,92	633,82	666,31	700,28	748,52	784,35	811,17	837,86	863,5	891,4
C. - A Mancha	161,67	225,38	433,33	456,97	475,43	499,05	523,74	556,63	590,52	622,51	667,79	702,46	728,49	751,23	775,0	798,8
Castela - León	164,68	230,19	455,57	480,94	501,05	526,41	554,23	587,26	620,11	651,26	696,06	731,42	757,87	782,69	808,6	836,1
Cataluña	171,89	239,20	484,42	511,83	535,33	564,48	597,71	630,94	661,52	694,25	742,80	777,76	803,81	830,96	857,0	885,2
C. Valenciana	155,66	216,36	432,13	456,73	476,17	501,13	528,99	559,34	586,98	616,45	658,93	691,18	715,27	738,95	762,5	787,7
Extremadura	153,86	215,76	405,08	426,20	442,30	463,14	484,44	513,80	544,26	572,13	611,84	642,06	664,75	684,17	704,4	723,9
Galicia	153,26	207,95	394,26	415,45	432,38	454,43	478,26	506,23	535,10	562,19	600,73	629,85	651,88	674,13	696,3	720,3
Madrid	189,92	280,07	558,34	591,44	616,75	649,37	687,47	726,13	762,83	799,39	852,79	892,78	922,37	953,43	982,0	1.013,4
Murcia	159,87	217,57	420,71	443,84	461,75	485,04	510,35	539,34	567,12	593,77	633,80	664,36	687,09	709,46	731,0	755,4
Navarra	176,70	251,22	513,87	545,89	570,90	602,61	639,44	679,36	718,08	755,56	808,54	849,52	879,42	910,65	941,5	973,5
País Vasco	195,93	280,67	540,31	629,29	655,51	691,17	733,16	771,82	806,10	843,02	898,27	938,44	966,11	995,68	1.024,8	1.057,3
A Ríoxa	159,87	226,58	451,96	478,55	499,06	524,40	552,05	583,42	612,55	642,78	686,52	719,75	744,64	769,74	794,7	821,9
Ceuta e Melilla ⁽¹⁾	177,90	254,23	504,25	532,85	555,21	583,13	613,37	646,60	679,60	704,50	751,00	780,40	801,33	819,01	837,5	855,1
España	168,28	236,80	468,19	497,89	518,89	546,04	576,57	609,75	641,86	673,69	719,68	754,06	779,49	804,96	829,8	856,4

Elaboración propia

Datos en euros mes

(1) Media de ámbalas dúas cidades autónomas

Fonte: INSS

■ Pensións por tramos de contía

No cadro anterior observabamos que Galicia ocupaba a derradeira posición por Comunidades Autónomas no importe medio mensual das pensións –720,3 euros no 2013– no conxunto do Estado. No cadro 13.9 contémlase por provincias e por o total do Estado o número de pensións en vigor por tramos de contía: sete en total, comezando polas inferiores a 150 euros mes, que representan en Galicia 23.875 o 3,23 % fronte as 145.900 do conxunto estatal que supoñen o 1,64 %, case a metade da porcentaxe galega. O tramo onde se concentra un número maior de pensións é o que corresponde ao intervalo de 500 a 700 euros con 276.541 pensións é o 37,45% do total das mesmas –case 5 puntos superior ao estatal, pero nos posteriores ós 700 euros as porcentaxes de Galicia son netamente inferiores á media nacional con respecto o total das pensións.

Como pode apreciarse a porcentaxe dos primeiros tramos son lixeiramente máis altos nas provincias de Lugo e Ourense, diminuíndo ostensiblemente nos intervalos de maior contía. As pensións de máis de 1.100 euros son en Galicia 121.862 e representan só o 16,50 % mentres que no conxunto do estado supoñen un 22,13% do total.

■ Cadro 13.9 Pensións en vigor por tramos de contía⁽¹⁾

Tramos de Contía	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia		Total España		Porcentaje Galicia/España
	Número	%	Número	%	Número	%	Número	%	Número	%	Número	%	
Ata 150,00 euros	9.493	3,35	2.201	1,84	5.660	5,21	6.521	2,87	23.875	3,23	145.900	1,64	16,36%
De 150,01 a 500,00	70.628	24,95	37.376	31,24	33.233	30,57	59.985	26,43	201.222	27,25	1.971.500	22,10	10,21%
De 500,01 a 700,00	101.987	36,03	53.343	44,59	43.347	39,87	77.868	34,31	276.545	37,45	2.919.000	32,72	9,47%
De 700,01 a 1.100,00	42.960	15,18	13.202	11,03	16.441	15,12	42.262	18,62	114.865	15,56	1.909.900	21,41	6,01%
De 1100,01 a 1.500,00	32.197	11,37	7.926	6,62	5.326	4,90	18.985	8,37	64.434	8,73	922.300	10,34	6,99%
De 1.500,01 a 2.000,00	12.889	4,55	2.961	2,47	2.669	2,46	12.287	5,41	30.806	4,17	576.300	6,46	5,35%
Mais de 2.000,00	12.938	4,57	2.629	2,20	2.033	1,87	9.022	3,98	26.622	3,61	475.100	5,33	5,60%
Total	283.092	100,00	119.638	100,00	108.709	100,00	226.930	100,00	738.369	100,00	8.920.000	100,00	8,28%

(1) Os datos de Galicia e as catro provincias son a 1 de xuño de 2013, os de España son a media anual de 2012.

Fonte: INSS

■ Pensións con complemento a mínimo

As contías mínimas de pensións establécense anualmente e teñen como obxecto garantir un nivel mínimo de subsistencia a todos os pensionistas.

A existencia de pensións mínimas garante pensións adecuadas e que os pensionistas da Seguridade Social teñan ingresos superiores ó albor de pobreza (60% da mediana dos ingresos por unidade de consumo das persoas), que para caso dun fogar con adulto está en 7.533,3 euros anuais ou 627,78 euros mensuais.

Os beneficiarios/as do Sistema da Seguridade Social, na súa modalidade contributiva, con pensión inferior á mínima sempre que non perciban ingresos de capital ou de traballo persoal ou que percibíndoos non excedan da contía que anualmente o Goberno estableza, en xubilación sen cónxuxe a cargo, para o ano 2013: 8.838,20 euros-terán dereito a percibir os complementos necesarios para alcanzar a contía mínima das pensións.

Así mesmo terán dereito ao complemento de cónxuxe a cargo aqueles pensionistas con pensión inferior á prevista anualmente polo Goberno en cada unha das mesmas para esta modalidade, cando non superen a contía fixada anualmente, en xubilación para 2013 os 10.904,60 euros.

Na pensión de viuvez entenderase por cargas familiares a convivencia do beneficiario/a con fillos/as menores de 26 anos ou maiores incapacitados (deben acreditar un grao de minusvalía igual ou superior ao 33%), ou menores de 18 anos acollidos, cando a renda do conxunto da unidade familiar dividida polo número de membros que a compoñen non supere en cómputo anual o 75% do salario mínimo interprofesional, excluídas a parte proporcional de dúas pagas extraordinarias.

Nos cadros 13.10 e 13.11 contémplase o número de pensións cos complementos a mínimo e co tanto por cento do total, por tipos de prestacións, no primeiro correspondentes as provincias galegas e o total do Estado e o segundo en porcentaxe por Comunidades Autónomas. Como pode observarse en orfandade máis da metade das pensións recoñecidas en Galicia: o 54,41%, benefíciense deste complemento, porcentaxe que acada máis do 77% na modalidade de en favor de familiares. En xubilación o número de pensións é de 169.260, e dicir o 38,13% e no total: 253.586 de pensións o 35,13%. Por comunidades autónomas Galicia constitúe en porcentaxe a cuarta comunidade que se beneficia máis deste complemento detrás de Estremadura, Castela - A Mancha e Andalucía e 6,82 puntos por riba da media estatal.

■ Cadro 13.10 Pensións con complemento a mínimo. Galicia a agosto 2013(*)

	Incapacidade permanente		Xubilación		Viuvez		Orfandade		F. Familiares		Total	
	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)
A Coruña	3.725	13,68	60.769	36,76	24.569	34,54	4.727	52,13	1.477	73,26	95.267	34,78
Lugo	1.805	19,39	32.062	41,13	6.751	22,48	1.755	57,81	598	81,03	42.971	35,61
Ourense	1.857	19,54	32.866	47,22	8.626	32,68	1.725	60,37	988	88,53	46.062	42,23
Pontevedra	2.725	11,68	43.563	33,24	17.706	32,09	4.056	48,38	1.236	73,66	69.286	31,76
Galicia	10.112	14,58	169.260	38,13	57.652	31,55	12.263	54,41	4.299	77,49	253.586	35,13
España	114.241	12,20	1.431.518	27,78	780.566	34,05	148.143	44,23	20.801	55,16	2.495.269	28,71

(*) % sobre el total de cada tipo de pensións

Fonte: Informe económico-financiero. Orzamentos Xerais da Seguridade Social 2014

■ **Cadro 13.11** Porcentaxe de pensións contributivas con complemento a mínimos por comunidades autónomas. 2011/2013

	I. Permanente			Xubilación			Viuvez			Orfandade			F. Familiares			Total		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Estremadura	19,39	22,01	22,29	51,00	52,12	51,12	62,71	62,83	62,24	68,81	69,18	66,91	66,45	67,36	68,18	51,84	52,79	51,56
C. - A Mancha	12,65	13,43	13,64	41,56	41,78	40,87	59,96	60,05	59,82	59,29	59,20	57,44	61,97	62,40	65,17	44,14	44,34	43,44
Andalucía	15,37	16,80	17,41	36,32	36,83	36,62	42,77	42,88	42,63	56,77	57,00	55,50	52,22	53,17	54,24	35,87	36,45	36,09
Galicia	13,75	14,33	14,54	38,29	37,80	37,11	30,81	30,86	31,03	56,42	56,06	54,41	70,82	69,83	75,09	34,79	34,58	34,08
Canarias	11,30	12,52	13,20	30,69	30,98	30,70	44,88	45,21	45,32	58,62	58,54	56,79	54,77	54,18	58,89	33,84	34,24	33,70
Castela - León	10,56	11,10	11,08	31,02	31,38	30,62	41,62	41,65	41,34	54,93	54,65	52,78	56,13	56,39	58,50	33,19	33,47	32,74
Murcia	13,86	14,35	14,44	33,86	33,82	33,08	39,24	39,24	39,23	57,13	56,58	54,61	57,16	57,60	61,82	33,38	33,45	32,86
Melilla	9,34	10,54	10,66	24,08	25,15	25,96	40,78	41,13	41,80	62,48	63,22	64,15	60,00	57,89	62,50	30,49	31,38	32,12
Ceuta	5,99	6,64	6,70	21,78	22,20	21,98	38,56	38,76	39,31	53,33	52,82	49,44	40,91	38,64	42,22	27,86	31,38	28,04
C. Valenciana	12,43	13,14	13,55	28,79	28,67	28,13	37,10	37,14	36,96	49,73	49,90	48,42	50,58	50,51	52,44	29,97	30,01	29,45
A Ríoxa	7,92	8,42	8,78	26,35	26,72	25,91	38,38	38,66	38,10	48,09	49,28	46,57	46,76	47,22	53,89	28,34	28,78	27,99
Aragón	8,01	8,43	8,79	24,90	25,18	24,33	37,01	37,07	36,48	43,17	43,59	41,60	46,48	46,67	50,61	27,25	27,48	26,64
Baleares	8,24	8,66	8,83	24,03	23,79	23,31	26,80	26,80	26,81	44,93	45,26	44,13	45,71	48,25	50,36	23,65	23,61	23,15
Navarra	5,91	6,14	6,35	20,73	20,51	19,74	33,01	32,74	31,90	38,89	38,73	37,03	51,57	52,39	52,72	22,91	22,73	21,81
Cantabria	9,36	10,13	10,11	20,92	21,34	20,83	23,71	24,21	24,00	43,50	43,28	42,15	47,65	47,92	50,73	21,31	21,80	21,37
Asturias	7,33	8,07	8,29	18,88	19,09	18,66	19,92	19,89	19,77	38,22	38,66	37,57	39,01	39,17	39,19	18,47	18,71	18,44
Cataluña	7,40	7,83	7,99	19,09	18,93	18,53	20,42	20,24	19,91	34,81	34,73	33,78	36,05	36,66	37,12	18,57	18,49	18,07
Madrid	7,18	7,49	7,99	14,83	14,80	14,82	26,71	26,53	26,39	35,51	35,19	34,25	32,28	32,38	33,98	17,96	17,90	17,66
Pais Vasco	5,07	5,33	5,60	12,02	12,04	11,94	17,70	17,60	17,48	30,49	30,06	28,78	29,69	29,68	31,00	13,47	13,49	13,30
Media	11,07	11,87	12,22	26,62	26,72	26,26	33,59	33,61	33,41	48,44	48,42	46,95	51,60	52,17	54,70	27,58	27,75	27,26

Elaboración propia

Nota: Os datos de pensións con complemento a mínimo do 2011 son a decembro e os do 2012 e 2013 son a agosto.

Fonte: Informes económico-financieros. Orzamentos da Seguridade Social

■ Análise por réximes

O acordo sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social, e o acordo para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social do 9 de abril de 2001 que desenvolven o Pacto de Toledo, prevén unha simplificación da estrutura do sistema, reconducíndoo cara a existencia de só dous réximes: un de conta allea, no que se incluírían os activos/as da Minería do Carbón, Empregados/as do Fogar e conta allea do Mar e Agrario, e outro o Réxime de Autónomos. Este proceso, que xa rematou, está a provocar cambios importantes, tanto na cotización deses colectivos especiais –aínda que se manteñan algunhas peculiaridades–, como con respecto a unha equiparación efectiva das prestacións da Seguridade Social. O compromiso de incluír para os traballadores/as por conta propia a incapacidade total cualificada plasmouse no Real decreto 463/2003, do 25 de abril, a integración dos traballadores/as por conta propia do réxime agrario no especial de traballadores/as autónomos (reta) na Lei 18/2007 de 4 de xullo, con efectos de 1 de xaneiro de 2008, finalmente a incorporación dos colectivos de conta allea do réxime agrario e os de empregados/as do fogar no réxime xeral formalizouse a partir de Xaneiro de 2012 (Lei 27/2011 de 1 de agosto).

Como apuntabamos en informes anteriores, en 1994 prodúcese unha inflexión no crecemento continuo de pensionistas agrarios de moitos anos anteriores, e comeza a ser maior; se ben moi paulatinamente, o número das pensións que causan baixa que o número de novos pensionistas.

Dende o punto de vista dos datos que proporciona a Seguridade Social, Galicia é a comunidade autónoma española que sufriu un proceso de transformación máis im-

portante con respecto á configuración da súa poboación activa nestes últimos anos, pasando de representar os activos do Réxime Especial Agrario o 29,29% da poboación en alta en 1985, ao 4,94% en 2007, moi por debaixo de poboacións como Andalucía ou Estremadura e máis de 3 puntos inferior a media española. A impresionante diminución do colectivo agrario cotizando nestes últimos anos desembocou, en gran medida, na xubilación ou a invalidez, se ben, as pequenas diminucións dos últimos anos parecen indicar que o proceso vai remitindo na súa intensidade.

■ **Cadro 13.12** Evolución do número de pensións polos principais réximes.
Por provincias. Galicia 2000/2007-2013

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Xeral	2000	97,6	29,5	37,4	76,8	241,4
	2007	116,6	34,5	44,5	93,9	289,4
	2008	120,2	35,3	45,6	97,1	298,1
	2009	123,9	36,2	46,8	100,4	307,3
	2010	127,4	37,1	48,1	103,7	316,3
	2011	131,1	38,0	49,3	107,3	325,7
	2012	136,2	40,2	51,2	113,2	340,7
	2013	144,1	42,7	54,0	119,6	360,4
Autónomos ⁽¹⁾	2000	23,4	10,0	9,7	16,8	59,9
	2007	30,2	11,7	12,1	21,7	75,7
	2008	97,5	75,4	54,8	67,0	294,6
	2009	97,2	74,0	53,6	66,9	291,7
	2010	96,7	72,7	52,5	66,8	288,7
	2011	96,2	71,5	51,3	66,6	285,7
	2012	95,6	70,0	50,0	66,2	281,9
	2013	95,1	68,8	48,8	65,9	278,5
Agrario ⁽¹⁾⁽²⁾	2000	77,6	75,2	54,8	55,1	262,7
	2007	68,9	66,2	44,7	48,3	228,1
	2008	1,4	1,3	0,8	2,7	6,2
	2009	1,4	1,3	0,8	2,7	6,1
	2010	1,4	1,3	0,8	2,6	6,0
	2011	1,4	1,2	0,8	2,5	5,9
	2012 ⁽²⁾					
	2013⁽²⁾					
Mar	2000	23,3	2,3	0,1	20,3	45,9
	2007	25,3	2,5	0,1	22,7	50,7
	2008	25,6	2,5	0,1	23,1	51,3
	2009	25,8	2,6	0,1	23,4	51,9
	2010	26,1	2,6	0,1	23,7	52,4
	2011	26,3	2,6	0,1	24,0	53,0
	2012	26,5	2,6	0,1	24,3	53,6
	2013	26,8	2,7	0,1	24,7	54,2
Outros	2000	21,4	7,2	7,8	21,1	57,5
	2007	22,1	7,1	7,9	21,5	58,6
	2008	22,0	7,1	7,8	21,4	58,3
	2009	22,0	7,1	7,8	21,2	58,0
	2010	21,8	7,1	7,8	21,1	57,7
	2011	21,7	7,0	7,7	20,9	57,3
	2012	21,5	7,0	7,7	20,5	56,6
	2013	17,3	5,5	6,0	17,1	45,9
Total	2000	243,3	124,2	109,8	190,1	667,4
	2007	263,0	122,0	109,3	208,2	702,4
	2008	266,7	121,6	109,0	211,2	708,5
	2009	270,2	121,1	109,1	214,5	714,9
	2010	273,4	120,7	109,1	217,8	721,0
	2011	276,7	120,5	109,1	221,2	727,5
	2012	279,8	119,8	108,9	224,2	732,7
	2013	283,3	119,7	108,9	227,2	739,1

Elaboración propia
Medias anuais en miles

(1) Os traballadores por conta propia do réxime agrario intégranse no de autónomos a partir de 2008

(2) A partir do 01/01/2012 os traballadores por conta allea do réxime Agrario intégranse no réxime Xeral

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

Segundo nos mostra o cadro 13.12, a inmensa maioría dos pensionistas galegos do réxime agrario –os de conta propia en 2008– pasan a integrarse no de autónomos de tal xeito que estes pasan de 75.700 en 2007 a 294.600 en 2008, unha cifra moi próxima ó número dos pertencentes ó réxime xeral. Os 5.900 pensionistas do Réxime Agrario en 2011 constitúen un escaso 0,81% do total, e a partir de 2012 non se computan o integrarse os de conta allea no Réxime Xeral.

As pensións do Réxime Xeral da Seguridade Social, en número de 360.400 experimentan unha subida de 19.700 con respecto ao ano anterior; representando un 5,76% do total de España, correspondente ao citado réxime. As provincias de Lugo e Ourense, con 42.700 e 54.000 pensións, respectivamente, representan conxuntamente o 26,83% dos perceptores/as de pensións do Réxime Xeral en Galicia.

As pensións galegas do Réxime Especial de Traballadores Autónomos, incrementáanse coa adición dos agrarios por conta propia a partir de 2008 pasando constituír no ano 2013 o 37,69% do total de pensionistas galegos e o 14,71 % do total español correspondente a dito réxime, A cifra máis numerosa dos pensionistas autónomos é a da provincia da Coruña, con 95.100 pensións, pero Lugo con 68.800 está por enriba de Pontevedra.

Galicia é a comunidade autónoma con maior número absoluto de pensionistas do Réxime Especial do Mar; dobrando amplamente a Andalucía que ocupa o segundo lugar. Os 54.300 pensionistas deste réxime, en Galicia, representan o 41,42 % do total español, radicados fundamentalmente na provincia da Coruña, 26.800, e a de Pontevedra, 24.700.

■ **Cadro 13.13** **Evolución do número de pensións polos principais réximes. Por comunidades autónomas. 1990/1995/2009-2013**

	Réxime Xeral							Autónomos ⁽¹⁾						
	1990	1995	2009	2010	2011	2012	2013	1990	1995	2009	2010	2011	2012	2013
Andalucía	367,2	481,6	693,7	711,5	728,8	1.068,8	1.110,0	77,0	96,2	205,6	209,7	213,5	217,0	221,4
Aragón	96,6	124,0	164,4	167,7	171,1	182,7	188,3	26,9	30,7	73,5	73,7	73,9	74,0	74,6
Asturias	82,7	103,6	139,9	142,8	145,4	149,2	154,8	18,6	23,0	77,2	76,6	76,2	75,5	75,2
Baleares	54,5	68,6	97,1	100,2	103,3	110,9	116,5	14,2	19,0	41,9	42,5	43,0	43,6	44,4
Canarias	66,9	89,6	153,7	160,1	166,6	192,4	201,6	11,9	16,0	45,1	46,2	47,1	47,9	49,0
Cantabria	47,5	58,1	75,7	77,4	79,0	81,2	84,0	10,2	11,9	35,7	35,5	35,5	35,2	35,1
C. - A Mancha	84,5	114,7	170,8	175,8	180,7	232,4	239,8	31,8	36,2	88,4	89,1	89,8	90,1	90,9
Castela - León	159,7	207,5	282,5	288,8	294,5	319,2	330,6	55,3	64,0	207,3	205,9	204,4	202,2	201,1
Cataluña	626,5	758,9	1.023,1	1.047,0	1.072,4	1.117,3	1.163,0	126,5	152,4	277,3	281,8	286,8	291,3	297,5
C. Valenciana	273,6	349,1	522,3	538,3	553,5	650,3	673,6	59,5	70,8	145,5	149,4	152,9	156,3	160,1
Extremadura	47,6	68,0	94,5	96,6	98,4	145,4	150,6	17,2	19,8	50,8	51,0	51,1	51,1	51,5
Galicia	146,9	197,2	307,3	316,3	325,7	340,7	360,4	40,1	49,2	291,7	288,7	285,7	281,9	278,6
Madrid	402,1	511,8	706,9	728,1	749,7	775,8	814,0	57,6	70,4	116,0	120,0	123,9	127,2	132,0
Murcia	56,5	71,8	107,4	111,2	114,9	157,3	164,7	16,9	20,5	43,6	44,7	45,7	46,4	47,3
Navarra	36,6	47,3	73,16	75,11	77,0	82,6	85,6	10,0	11,4	27,9	28,0	28,3	28,4	28,9
País Vasco	197,5	250,3	335,0	341,0	346,9	354,1	365,1	35,2	41,8	79,1	80,3	81,7	83,2	85,3
A Ríoxa	20,1	26,4	35,9	36,7	37,5	39,7	41,0	6,2	7,2	17,5	17,6	17,7	17,7	17,8
Ceuta	3,4	4,3	5,1	5,2	5,3	5,4	5,6	0,7	0,9	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
Melilla	2,6	3,4	4,0	4,1	4,2	4,3	4,6	1,0	1,3	1,6	1,7	1,7	1,7	1,7
España	2.773,1	3.536,1	4.992,6	5.123,8	5.254,9	6.009,5	6.253,6	617,1	742,4	1.826,9	1.843,4	1.860,0	1.871,8	1.893,6

■ **Cadro 13.13**
(continuación)

	Agrario ⁽¹⁾⁽²⁾							Mar						
	1990	1995	2009	2010	2011	2012 ⁽²⁾	2013 ⁽²⁾	1990	1995	2009	2010	2011	2012	2013
Andalucía	326,1	344,3	319,0	321,3	323,0			18,5	21,0	21,9	21,8	21,8	21,6	21,5
Aragón	61,9	60,2	9,4	9,0	8,7			0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Asturias	58,7	59,9	1,1	1,1	1,1			5,0	5,3	4,8	4,7	4,7	4,6	4,5
Baleares	30,2	29,4	5,4	5,1	4,8			2,9	3,1	3,0	3,0	2,9	2,9	2,9
Canarias	37,9	38,1	19,4	19,4	19,3			9,3	10,4	10,6	10,5	10,3	10,2	10,1
Cantabria	26,3	26,9	0,8	0,8	0,8			3,6	3,9	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
C. - A Mancha	112,0	113,3	50,9	49,6	48,3			0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Castela - León	185,5	186,7	20,6	20,0	19,4			0,1	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Cataluña	123,5	123,2	24,5	23,6	22,7			8,7	9,0	8,5	8,5	8,4	8,3	8,2
C. Valenciana	142,7	143,4	87,8	86,2	84,5			8,6	9,1	8,4	8,4	8,3	8,1	8,0
Extremadura	77,0	77,4	45,2	45,2	45,2			0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Galicia	271,5	275,1	6,1	6,0	5,9			33,9	40,9	51,9	52,4	53,0	53,6	54,3
Madrid	29,0	26,3	8,0	7,7	7,3			1,2	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Murcia	51,7	54,5	40,4	40,1	39,7			1,8	1,9	2,0	2,0	2,0	2,0	1,9
Navarra	20,5	20,5	4,0	3,9	3,7			0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
País Vasco	29,0	28,1	1,4	1,3	1,3			11,7	13,1	13,3	13,3	13,2	13,0	12,9
A Ríoxa	12,7	12,6	1,6	1,5	1,5			0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Ceuta	—	0,0	0,0	0,0	0,0			0,6	0,6	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Melilla	—	0,0	0,0	0,0	0,1			0,3	0,3	0,3	0,2	0,3	0,3	0,2
España	1.596,3	1.620,3	645,6	641,9	637,1			106,4	120,5	131,1	131,3	131,3	131,1	131,1

Elaboración propia

Medias anuais en miles

A suma de cada un dos epígrafes non coincide necesariamente con exactitude co total de España ao empregar cantidades reducidas

(1) A partir do 01/01/2008, os traballadores por conta propia do rexímen agrario intégranse no de autónomos

(2) A partir do 01/01/2012 os traballadores por conta allea do rexímen Agrario intégranse no rexímen Xeral

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

13.4 Análise dos datos sobre as pensións do sistema

13.4.1 Pensións de xubilación

O risco de vellez que dá orixe á pensión de xubilación pode concibirse de dous modos diferentes. Por un lado, a pensión pode presentarse como unha contraprestación aos servizos prestados por unha persoa ao longo da súa vida –pensión de vellez–. Dende un segundo punto de vista, o traballador/a o chegar a certa idade é considerado como un inválido, as enfermidades da idade e a súa repercusión no rendemento profesional determina unha pensión de “retiro”. Configuraríase, en ambos casos, como un dereito de crédito a través do que paliar, mediante unha renda substitutiva, a perda da renda profesional.

Estas dúas concepcións non conducen sempre ás mesmas consecuencias. A idade da percepción da pensión dependerá, no primeiro caso, sobre todo, de consideracións económicas, mentres que no segundo, virá dada pola situación de invalidez que se presume. Sen embargo, na práctica, ambas as dúas aproxímanse, xa que as esixencias económicas obrigan a miúdo a atrasar o dereito á pensión que se fai coincidir coa

época que a invalidez poida presumirse de feito para a maior parte dos traballadores/as.

Esta pensión presenta dende o punto de vista da Seguridade Social importantes problemas nos seus aspectos técnicos: a idade previsible, a determinación da contía da prestación –cálculo da base reguladora–, a compatibilidade pensión-traballo e a imprescritibilidade do dereito ao recoñecemento da pensión.

Actualmente en España os requisitos para o acceso á pensión de xubilación son: ter cumprida a idade regulamentaria e ter cuberto un período mínimo de carencia.

A idade prevista legalmente é a de 65 anos, se ben como indicabamos na introdución deste capítulo a Lei 27/2011 de 1 de agosto de adecuación, adaptación e modernización do sistema de seguridade social, prevé un incremento paulatino desta idade ata os 67 anos, cun período transitorio de 15 anos, que culminará en 2027. Na actualidade existen posibilidades de xubilarse anticipadamente nos seguintes casos:

- Por razón do grupo o actividade profesional: Son grupos ou actividades cuxos traballos son de natureza excepcionalmente penosa, perigosa, tóxica ou insalubre e acusan elevados índices de morbilidade ou mortalidade, sempre que os traballadores afectados acrediten na respectiva profesión ou traballo o mínimo de actividade que se estableza, se atopen de alta ou situación asimilada e cumpran os demais requisitos xerais esixidos (período de cotización e feito causante). A partir de xaneiro de 2008 a aplicación dos coeficientes reductores non pode dar lugar a que o interesado acceda á pensión de xubilación con idade inferior a 52 anos. Aplícase os traballadores incluídos no estatuto mineiro, persoal de voo de traballos aéreos, traballadores ferroviarios, artistas, profesionais taurinos, e bombeiros ó servizo das administracións ou organismos públicos.
- Por discapacidade: A idade ordinaria se reducirá nun período equivalente ó que resulte de multiplicar o tempo efectivamente traballado os coeficientes do 0,25 en caso de discapacidade igual ou superior ó 45%, e do 0,50 se o traballador ten acreditado un grao de discapacidade igual ou superior ó 65% e precisa doutra persoa para a realización dos actos esenciais da vida ordinaria. Rexe tamén o límite de 52 anos.
- Por ter a condición de mutualista: poderá causar dereito a pensión de xubilación a partir dos 60 anos con coeficientes reductores, para os traballadores/as que tiveran a condición de mutualistas nalgunha mutualidade laboral de traballo por conta allea antes do 1 de xaneiro de 1967, os de RENFE con anterioridade ó 14-7-1967, e os do réxime do Mar ó 1-8-1970, sempre que se atopen en alta ou asimilada á alta.
- Xubilación flexible: o sistema de xubilación gradual e flexible, é o derivado da posibilidade de compatibilizar; unha vez causada, a pensión de xubilación con un contrato a tempo parcial, con xornada mínima do 25% e máxima do 75%, minorando a pensión a parte proporcional inversa á redución da xornada de traballo realizada polo pensionista, en relación á dun traballador a tempo completo comparable. Excepcionalmente, en determinados supostos (reconversión industrial, xubilación parcial con contratos de relevo, xubilación especial aos 64 anos, traballos penosos, tóxicos etc.), poderanse xubilar con antelación á idade ordinaria sen coeficientes reductores.

■ Xubilación parcial: Os traballadores por conta allea que teñan máis de 60 anos e reúnan as demais condicións esixidas para ter dereito a pensión de xubilación poderán acceder á xubilación parcial nos seguintes termos:

- Os maiores de 65 anos ou a idade de xubilación vixente reducindo a xornada entre un 25% e un 75% de xeito que dunha banda se posibilite a compatibilidade entre o percibo dunha pensión de xubilación e o desenvolvemento de actividades laborais e por outra permita a exoneración do pago de cotizacións sociais por contingencias comúns, excepto incapacidade temporal,
- Os menores de 65 ou da idade de xubilación vixente deberán ser contratados a xornada completa, asimílanse ós contratados a tempo parcial cuxas xornadas, en conxunto sexan equivalentes en días teóricos ós dun traballador a tempo completo, debendo celebrarse simultaneamente un contrato de relevo.

■ Xubilación especial ós 64 anos, sen coeficiente reductor, sempre que os traballadores/as reúnan os requisitos xerais esixidos para causar dereito a xubilación ordinaria e pertenczan a unha empresa que en virtude de convenio o pacto este obrigada a substituír simultaneamente ó traballador que se xubila por outro inscrito como desempregado.

A Lei 27/2011 establece dúas fórmulas adicionais de anticipo da pensión de xubilación con coeficientes redutores de contía. Unha que deriva do cese non voluntario do traballador e outra que deriva do cese voluntario. Para ámbalas dúas modalidades será necesario un período mínimo de cotización de 33 anos.

A lei 27/2011 modifica o sistema de cálculo da pensión de xubilación que pasa dunha esixencia dun mínimo de 15 anos a 25, se ben cunha aplicación paulatina ata o ano 2022. Ase mesmo modifica o tempo preciso para acadar o cento por cento da base reguladora da pensión: polos primeiros 15 anos cotizados o 50%, a partir do ano dezaseis por cada mes adicional o 0,19% e os que rebasen o mes 248 o 0,18%, sen que a porcentaxe aplicable a base reguladora supere o cento por cento, salvo que se acceda á pensión cunha idade superior á que resulte de aplicación.

Os anos de referencia para poder acceder a pensión en relación coa cotización requirida é a que se contempla na seguinte táboa:

Anos	Cotización requirida	Idade esixida
2013	35 anos e 3 meses ou máis Menos de 35 anos e 3 meses	65 anos 65 anos e un mes
2014	35 anos e 6 meses ou máis Menos de 35 anos e 6 meses	65 anos 65 anos e 2 meses
2015	35 anos e 9 meses ou máis Menos de 35 anos e 9 meses	65 anos 65 anos e tres meses
2016	36 ou máis anos Menos de 36	65 anos 65 anos e catro meses
2017	36 anos e 3 meses ou máis Menos de 36 anos e 3 meses	65 anos 65 anos e 5 meses
2018	36 anos e 6 meses ou máis Menos de 36 anos e 6 meses	65 anos 65 anos e 6 meses
2019	36 anos e 9 meses ou máis Menos de 36 anos e 9 meses	65 anos 65 anos e 8 meses
2020	37 ou máis anos Menos de 37 anos	65 anos 65 anos e 10 meses
2021	37 anos e 3 meses ou máis Menos de 37 anos e 3 meses	65 anos 66 anos
2022	37 anos e 6 meses ou máis Menos de 37 anos e 6 meses	65 anos 66 anos e 2 meses
2023	37 anos e 9 meses ou máis Menos de 37 anos e 9 meses	65 anos 66 anos e 4 meses
2024	38 anos ou máis Menos de 38 anos	65 anos 66 anos e 6 meses
2025	38 anos e 3 meses ou máis Menos de 38 anos e 3 meses	65 anos 66 anos e 8 meses
2026	38 anos e 6 meses ou máis Menos de 38 anos e 6 meses	65 anos 66 anos e 10 meses
2027	38 anos e 9 meses ou máis Menos de 38 anos e 9 meses	65 anos 67 anos

As pensións de xubilación da Seguridade Social constitúen as máis importantes dende o punto de vista numérico e tamén en contía económica.

Na Comunidade Autónoma Galega (cadro 13.14) hai, en 2013, 456.100 pensións de xubilación —4.800 máis que en 2012—, cun aumento maior co do último ano. Representan o 8,37% das 5.451.500 existentes en España. Do exame dos datos do cadro 13.14 e dos datos de informes de pasados anos pódese observar o incremento importantísimo do número das devanditas prestacións entre os anos 1997 e 1998, tanto na comunidade autónoma, como no total español, que é debido na súa maioría á conversión das pensións de incapacidade permanente dos beneficiarios/as de 65 ou máis anos en pensións de xubilación, mentres que os aumentos interanuais de 1999 a 2002 son máis cativos e consecuencia do aumento natural do número das pensións, en 2003 permanece na mesma cantidade, diminúe en 2004, en 1.800, volve a aumentar moi lixeiramente en 2005, máis significativamente en 2006, increméntanse en tan só 1.200 en 2007, e 2.200 en 2008 e por último en 4.000 en 2009, 3.600 en 2010, 4.500 en 2011, 3.200 en 2012 e 4.800 en 2013. Nas provincias de Lugo e Ourense nos cinco últimos anos baixan lixeiramente o número, mentres tamén en escasa medida aumentan nas outras dúas provincias galegas.

■ **Cadro 13.14** **Pensións de xubilación. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/ 2007-2013**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	Porcentaxe %
1990	Nº	101,6	55,6	54,9	57,8	269,9	2.803,8	9,63
	Pensión media	282,1	251,6	248,9	279,7	268,6	308,1	87,19
1997	Nº	124,8	62,6	60,7	77,0	325,1	3.502,5	9,28
	Pensión media	419,6	364,0	355,1	414,3	395,4	478,3	82,68
1998	Nº	147,8	83,0	74,8	111,0	416,6	4.400,9	9,47
	Pensión media	433,5	374,4	365,1	427,7	408,0	496,1	82,23
2007	Nº	158,7	79,8	70,6	124,7	433,8	4.863,3	8,92
	Pensión media	701,8	589,7	572,2	703,9	660,9	806,4	81,96
2008	Nº	160,4	79,2	70,1	126,4	436,0	4.936,8	8,83
	Pensión media	737,0	616,0	598,5	739,9	693,9	845,4	82,08
2009	Nº	162,7	78,7	69,9	128,6	440,0	5.038,9	8,73
	Pensión media	764,2	635,6	616,6	766,4	718,7	875,0	82,14
2010	Nº	165,0	78,0	69,7	130,9	443,6	5.140,6	8,63
	Pensión media	793,3	656,2	636,2	794,1	745,1	905,9	82,24
2011	Nº	167,6	77,5	69,6	133,4	448,1	5.246,2	8,54
	Pensión media	820,7	677,7	655,7	824,7	771,9	936,4	82,43
2012	Nº	169,9	76,7	69,3	135,4	451,3	5.330,2	8,47
	Pensión media	829,3	684,6	660,7	834,3	780,3	946,4	82,45
2013	Nº	172,8	76,3	69,1	138,0	456,1	5.451,5	8,37
	Pensión media	860,3	709,4	682,8	866,1	809,9	979,5	82,68

Elaboración propia

Números en miles redondeados. Medias anuais

Promedio mensual, en euros, a decembro de cada ano

Porcentaxe: % Galicia/ España

(1) A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

Como sinalabamos en informes anteriores, a estrutura da poboación das provincias de Lugo e Ourense, onde cun 24,32% da poboación da comunidade autónoma se concentra en 2013 máis dun 31,87% dos pensionistas de xubilación, constitúe un trazo fundamental e xoga un importante papel na elevada porcentaxe de Galicia sobre o total nacional.

A media en 2013 das pensións galegas de xubilación situouse en 809,90 euros ao mes, subindo 29,60 euros con respecto ao pasado ano, mentres que a media estatal increméntase, en 2013, en 33,10 euros, situándose en 979,50 euros –169,60 por riba da media galega–.

As provincias de Lugo e Ourense, polo importante número de pensións de xubilación do Réxime Agrario, aparecen ambas as dúas con máis de 270 euros no primeiro caso e 296,7 no segundo, de diferenza con respecto á media estatal.

13.4.2 Pensións de invalidez permanente

Nas orixes da institucionalización do seguro de invalidez, a finais do pasado século, este foi concibido como unha vellez prematura, dando orixe a unha renda vitalicia que supoñía en realidade unha liquidación anticipada da pensión de vellez. A evolución posterior permitiu definir a invalidez cunha noción distinta á de xubilación na que cada vez con maior énfase vaíse poñendo o acento nas medidas encamiñadas á rehabilitación e recuperación do traballador.

A invalidez, dende o punto de vista de prestación contributiva, defínese pola súa relación co exercicio dunha actividade profesional, ben como unha incapacidade para exercer unha profesión determinada –incapacidade permanente total para a profesión habitual– podendo neste caso dedicarse a outra distinta, ou ben como unha incapacidade xeral para a obtención de calquera tipo de ingresos –incapacidade permanente absoluta–, que lle inhabilita por completo para toda profesión ou oficio.

A invalidez tamén pode orixinar unha incapacidade parcial para a profesión habitual, que no sistema español de Seguridade Social é aquela que sen acadar o grado de total, ocasiona ao traballador/a unha diminución do 33% no seu rendemento normal para dita profesión, sen impedirlle a realización das tarefas fundamentais desta.

A Seguridade Social española prevé tamén unha incapacidade absoluta agravada, que constitúe a gran invalidez, para aqueles traballadores/as incapacitados/as absolutos que, como consecuencia de perdas anatómicas ou funcionais, necesitan a asistencia doutra persoa para realizar os actos máis esenciais da vida, tales como vestirse, desprazarse, xantar ou análogos.

O acordo sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social e a Lei 24/1997 establecen a regulación da invalidez absoluta e gran invalidez nos termos actuais, se ben introducen determinadas medidas que confiren unha maior transparencia e seguridade xurídica no recoñecemento e graduación das incapacidades permanentes (total e parcial) efectuadas de acordo a un listado que se aprobe regulamentariamente e a un réxime de incompatibilidades co traballo, pasando a denominarse e equipararse, a partir dos 65 anos, a pensión por incapacidade permanente á pensión de xubilación. Non obstante, o “acordo para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social” contempla a eliminación do tope de 65 anos para acceder á declaración de incapacidade permanente cando esta se derive de accidente de traballo ou enfermidade profesional.

As pensións de incapacidade experimentan pequenas subidas no seu número ata 1997 –ver informes anteriores e o cadro 13.17–, en que baixan en moi escasa medida en relación ao ano precedente. As pensións de incapacidade permanente sofren en 1998 unha drástica diminución polo feito de que a partir de novembro de 1997 os beneficiarios das pensións de incapacidade permanente de 65 anos ou máis pasan a ter a condición de xubilados. A baixada é de tal xeito que das 146.500 existentes en 1997 en toda Galicia quedan só 59.200; en 1998 dita diminución é maior porcentualmente en Galicia –o 59,59%– que no total estatal o –50,54%–. En 2013 o número das pensións de invalidez diminúen en 400 na comunidade autónoma, baixando tamén no total estatal en 8.100. As 69.500 pensións de incapacidade permanente existentes en Galicia pasan a representar un 7,43% sobre as da mesma natureza en España e o 9,40% respecto do total de pensións na Comunidade Autónoma.

Cadro 13.15 Pensións de invalidez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/ 2007-2013

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	Porcentaxe %
1990	Nº	36,3	32,8	23,2	54,7	147,0	1.567,9	9,38
	Pensión Media	251,1	226,8	229,2	240,2	238,2	284,3	83,78
1997	Nº	39,6	31,2	22,1	53,6	146,5	1.626,6	9,01
	Pensión Media	433,0	337,8	353,5	378,5	385,2	471,3	81,74
1998	Nº	19,5	10,9	7,7	21,1	59,2	804,5	7,36
	Pensión Media	456,2	355,1	372,1	396,1	407,7	492,9	82,72
2007	Nº	25,4	9,2	9,1	22,2	65,8	888,8	7,41
	Pensión Media	704,8	640,3	546,0	685,6	681,4	796,7	85,52
2008	Nº	26,4	9,3	9,2	22,7	67,5	906,8	7,44
	Pensión Media	726,3	675,7	674,5	712,3	707,7	826,4	85,63
2009	Nº	26,8	9,2	9,3	23,0	68,3	920,9	7,42
	Pensión Media	745,7	710,4	701,5	731,8	730,2	845,7	86,35
2010	Nº	27,2	9,3	9,5	23,2	69,1	933,7	7,40
	Pensión Media	762,9	736,9	719,8	753,8	750,5	865,0	86,76
2011	Nº	27,2	9,5	9,5	23,6	69,8	938,5	7,44
	Pensión Media	780,3	760,8	743,5	772,8	770,1	883,1	87,21
2012	Nº	27,1	9,7	9,6	23,6	69,9	943,3	7,41
	Pensión Media	784,5	767,3	750,3	778,6	775,5	887,3	87,40
2013	Nº	26,9	9,8	9,6	23,3	69,5	935,2	7,44
	Pensión Media	805,5	790,7	776,7	801,5	798,12	907,6	87,93

Elaboración propia

Números en miles redondeados. Medias anuais

Promedio mensual, en euros, a decembro de cada ano

Porcentaxe: Galicia/ España

(1) A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

O mesmo que ocorre coas pensións de xubilación, a proporción de pensións de invalidez en Galicia, en relación co total destas en España, era tradicionalmente moito maior que a da poboación. Sen embargo, despois de 1998 queda establecida nun 7,36%, fronte ao 9% do ano anterior; o que sen dúbida pon de manifesto o elevado número de incapacitados/as permanentes de 65 anos ou máis existentes en Galicia, que engrosan xa a partir de 1998 o número de pensionistas de xubilación. En 2013 aumentan moi lixeiramente na provincia de Lugo, mantense en Ourense e diminúen lixeiramente en A Coruña e Pontevedra. No cómputo da comunidade autónoma baixa en 400 pensións e 4.800 no conxunto de España o número de pensionistas de incapacidade. A contía media da prestación de invalidez permanente en Galicia, é de 798,12 euros mes, subindo con respecto a 2012 en 22,66 euros, pero inferior en preto de 110 euros á media estatal, sendo significativamente baixas as correspondentes ás provincias de Lugo e Ourense.

O cadro 13.16 proporciónanos información sobre a distribución do número de pensións de invalidez segundo os grados de incapacidade. De acordo con estes datos o volume maior de pensionistas de invalidez en Galicia son os incapacitados totais: 46.090, que representan o 66,31% do total de inválidos/as galegos, e o 8,75% dos incapacitados totais españois, unha cifra maior en máis de dous puntos e medio que a que correspondería a proporción da poboación, aínda así moito máis baixa que a dos

anos precedentes a 1998 en que en virtude do importantísimo transvase de incapacitados/as permanentes con 65 ou máis anos a xubilados operada en dito ano, corríxe en parte a enorme desproporción de anos anteriores.

■ **Cadro 13.16** **Pensións de incapacidade permanente en vigor segundo grao de incapacidade. Por provincias. Galicia/España. 2007-2013**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	Porcentaxe %
Gran invalidez	2007	967	341	293	742	2.343	30.760	7,62
	2008	998	339	279	743	2.359	31.650	7,45
	2009	990	344	270	721	2.325	32.178	7,23
	2010	978	351	264	724	2.317	32.700	7,09
	2011	993	360	262	715	2.330	32.973	7,07
	2012	984	362	270	721	2.337	33.050	7,07
	2013	983	361	285	712	2.341	32.625	7,18
Incap. Perm. Absoluta(*)	2007	8.148	3.243	3.133	7.625	22.149	377.982	5,86
	2008	8.198	3.339	3.113	7.652	22.302	381.941	5,84
	2009	8.130	3.331	3.115	7.619	22.195	384.492	5,77
	2010	8.012	3.369	3.099	7.619	22.099	386.271	5,72
	2011	7.853	3.476	3.063	7.523	21.915	384.932	5,69
	2012	7.723	3.517	3.051	7.319	21.610	383.297	5,64
	2013	7.529	3.511	3.028	7.065	21.133	376.306	5,62
Incap. Perm. Total	2007	16.267	5.577	5.614	13.767	41.225	478.639	8,61
	2008	17.132	5.583	5.774	14.266	42.755	492.088	8,69
	2009	17.671	5.540	5.953	14.580	43.744	503.276	8,69
	2010	18.150	5.549	6.134	14.839	44.672	514.054	8,69
	2011	18.352	5.660	6.164	15.339	45.515	520.079	8,75
	2012	18.419	5.788	6.232	15.562	46.001	526.949	8,73
	2013	18.377	5.950	6.254	15.509	46.090	526.289	8,76

Elaboración propia

Medias anuais en miles

Porcentaxe: % Galicia/ España

(*) A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación. As pensións de incapacidade permanente parcial suprimíronse no ano 1966, pasando a percibir os novos beneficiarios unha cantidade tanto alzado.

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

13.4.3 Pensións de viuvez

Integrada dentro do que tradicionalmente se considera como seguro por falecemento ou prestacións por morte e supervivencia, a pensión de viuvez ten como finalidade reparar o dano causado pola desaparición dun dos cónxuxes, e a ela ten dereito o supervivente, cónxuxe o parella de feito, neste caso se o falecemento é posterior a 1 de xaneiro de 2008, e con certos requirimentos económicos, nos seguintes termos de carácter xeral: se o falecido/a se atopase no momento do óbito en alta ou situación asimilada á alta, en caso de morte por enfermidade común deberá completar un período mínimo de cotización de cincocentos días, dentro dos cinco anos anteriores ao falecemento, non esixíndose ningún período en caso de accidente, sexa ou non laboral, ou enfermidade profesional. Se o falecido/a non estivera de alta ou situación asimilada

á alta poderán causar dereito a pensión sempre que se acredite un período mínimo de cotización de quince anos (reforma da Lei 24/1997).

No suposto de separación ou divorcio, o dereito á pensión de viuvez corresponderá a quen sexa ou fora cónxuxe lexítimo, e aos separados/as ou divorciados/as que non contraeran novas nupcias, en contía proporcional ao tempo vivido co cónxuxe falecido, con independencia das causas que determinaran a separación ou o divorcio, garantíndose en todo caso o 40% a favor do cónxuxe o supervivente dunha parella de feito con dereito a viuvez. É compatible con calquera renda de traballo do beneficiario e coa pensión de xubilación ou incapacidade permanente a que o mesmo tivera dereito.

A Lei 24/1997, do 15 de xullo, sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social estableceu modificacións normativas nas prestacións de viuvez, co incremento da súa contía atendendo ao nivel de renda e cargas familiares, centrándose, prioritariamente, nas pensións mínimas daqueles que teñan menos de 60 anos, para equiparar a súa contía coas pensións mínimas que o sistema outorga aos viúvos/as maiores de 60 anos, o que se realizou gradualmente tendo plena aplicación no ano 2000. O “acordo para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social” do 9 de abril de 2001 contempla a previsión do incremento da porcentaxe a aplicar sobre a base reguladora do 45% dese momento ata o 52% na actualidade e o 70% no caso de viúvos/as con cargas familiares e un novo marco de compatibilidades permitindo nalgúns casos manter a pensión aínda que o pensionista contraia novas nupcias. A Lei 40/2007 de 30 de decembro de Medidas en materia de Seguridade Social equipara os matrimonios coas parellas de feito en relación coa viuvez.

Continúa en 2013 a tendencia no aumento de pensións de viuvez en Galicia (cadro I 3.17), nunha contía que se cifra en 900 novos pensionistas viúvos ou viúvas máis que o ano anterior:

As 185.800 pensións de viuvez en Galicia representan un 7,95% do total español, destacando con respecto ao total da poboación, as cifras de Lugo e Ourense cunha maior porcentaxe sobre o total da poboación provincial que as da Coruña e Pontevedra.

Como sinalabamos en informes anteriores, a media da contía económica das pensións de viuvez nas provincias galegas –520,90 euros– é inferior á do conxunto de España, nun proceso, ademais, no que a diferenza a favor da media nacional vaise acrecentando ano tras ano, pasando, como pode observarse no citado cadro I 3.18, dos 26,69 euros mensuais menos en 1990, a 96,7 en 2013.

Tendo en conta a baixa dotación destas pensións –o 52% da base reguladora (excepto viúvos/as con cargas familiares) ou o mínimo legal– e mesmo a posibilidade de reparto en caso de haber ex cónxuxes superviventes ou parellas de feito con dereito á pensión, a diferenza da contía en máis dun 15% reviste, se cabe, maior importancia. Como no resto das pensións, as diferenzas das medias de Lugo e Ourense, con respecto ao total español, son aínda maiores.

■ **Cadro 13.17** Pensións de viuvez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2007-2013

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	Porcentaxe %
1990	Nº	44,8	21,6	18,4	34,6	119,5	1.541,0	7,75
	Pensión media	175,8	137,4	139,0	171,9	162,1	188,8	85,86
1997	Nº	57,1	26,3	23,0	44,0	150,4	1.897,5	7,93
	Pensión media	271,1	206,3	214,7	266,1	250,2	297,6	84,06
1998	Nº	58,4	26,8	23,6	45,0	153,8	1.936,7	7,94
	Pensión media	278,5	215,3	221,1	273,9	257,4	307,1	83,80
2007	Nº	68,9	29,7	26,1	53,0	177,7	2.225,5	7,98
	Pensión media	474,7	374,5	382,9	464,0	441,3	526,2	83,86
2008	Nº	69,8	29,9	26,2	53,9	179,8	2.249,9	7,99
	Pensión media	496,2	391,9	402,7	484,8	461,9	550,8	83,86
2009	Nº	70,5	29,9	26,3	54,5	181,2	2.270,3	7,98
	Pensión media	512,7	405,2	417,1	500,3	477,4	568,8	83,93
2010	Nº	71,1	30,0	26,4	55,1	182,6	2.290,1	7,97
	Pensión media	526,3	416,9	430,0	513,6	490,6	583,6	84,07
2011	Nº	71,7	30,1	26,4	55,7	183,8	2.309,3	7,96
	Pensión media	540,1	428,8	441,8	526,3	503,7	598,6	84,16
2012	Nº	72,3	29,9	26,4	56,3	184,9	2.322,9	7,96
	Pensión media	542,7	431,6	444,7	528,9	506,5	601,6	84,20
2013	Nº	72,7	30,0	26,4	56,8	185,8	2.336,2	7,95
	Pensión media	557,4	444,6	458,5	543,5	520,9	617,6	84,34

Elaboración propia

Números en miles. Medias anuais

Promedio mensual, en euros, a decembro de cada ano

Porcentaxe: % Galicia/ España

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

13.4.4 Pensións de orfandade

A pensión de orfandade que deriva do falecemento do causante, ten por finalidade a obtención dunha prestación por cada un dos fillos/as, calquera que sexa a natureza legal da súa filiación, que sexan menores de certa idade ou estean incapacitados/as para todo traballo, sempre que no seu caso teña cuberto o período mínimo de cotización esixido para ter dereito á pensión de viuvez.

A incapacidade para o traballo debe ser permanente e absoluta, que inhabilite para toda profesión ou oficio.

Tamén terán dereito á pensión de orfandade, nas mesmas condicións, os fillos/as adoptivos do causante, sempre que a adopción tivera lugar con dous anos de antelación.

Así mesmo, terán dereito os fillos/as que o cónxuxe supervivente levara ao matrimonio sempre que se celebre con dous anos de antelación, se comprobe que convivían co causante e ás súas expensas e que non teñan dereito a outra pensión da Seguridade Social, nin queden familiares con obriga e posibilidades de prestarlles alimentos, segundo a lexislación civil.

Na data do falecemento do causante, os fillos indicados anteriormente deben ser:

- Con carácter xeral, menores de 21 anos o maiores que teñan reducida a súa capacidade de traballo nun grado de incapacidade absoluta o gran invalidez.

Nos casos de orfandade absoluta e de orfos con unha discapacidade igual ou superior ó 33%:

- A idade amplíase a 25 anos se o orfo non traballa o seus ingresos son inferiores o SMI, en cómputo anual.

Nos casos de orfandade simple aplicase tamén o límite de 25 anos a partir do 01-01-2014.

Durante 2013 produciuse en Galicia (cadro 13.18) un incremento de 1.181 pensións de orfandade, con respecto o ano anterior, aumento que ten lugar nas catro provincias, galegas. Os 22.540 orfos/as acollidos ao sistema da Seguridade Social no país galego representan o 7,14% do total estatal, dos cales o 40,40% son da Coruña, o 34,23% de Pontevedra, o 13,22% de Lugo e o 12,15% de Ourense.

O importe medio da contía da pensión experimenta no ano 2013 un incremento en Galicia de 5,41 euros e no conxunto do Estado de 0,6, sendo a da Comunidade Autónoma Galega lixeiramente inferior á media estatal, cunha diferenza, a favor do total do Estado, no ano 2013 de 4,60 euros mensuais.

■ **Cadro 13.18 Pensións de orfandade. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2007-2013**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	Porcentaxe %
1990	Nº	5.448	1.564	1.561	4.707	13.280	163.653	8,11
	Pensión media	154,3	138,2	137,6	155,8	151	157,8	95,66
1997	Nº	6.986	2.163	1.942	5.829	16.920	212.146	7,98
	Pensión media	177,2	164,1	171,7	173,7	173,7	181,4	95,78
1998	Nº	7.559	2.363	2.127	6.369	18.418	231.733	7,95
	Pensión media	181,5	167,4	174,5	176,6	177,2	186	95,23
2007	Nº	8.058	2.607	2.423	6.655	19.743	256.962	7,68
	Pensión media	326,4	304,9	311,4	309,9	316,2	323,6	97,69
2008	Nº	8.177	2.631	2.396	6.729	19.933	261.012	7,64
	Pensión media	342,6	323,8	328,5	323,3	331,9	337,8	98,27
2009	Nº	8.165	2.621	2.457	6.802	20.045	266.436	7,52
	Pensión media	355,7	335,7	339,5	336,9	344,7	348,7	98,87
2010	Nº	8.133	2.641	2.490	6.821	20.085	270.488	7,43
	Pensión media	366,1	342	348,4	345,8	353,8	357,6	98,95
2011	Nº	8.186	2.690	2.487	6.870	20.233	275.077	7,36
	Pensión media	375,6	352	357,6	356,5	363,8	367,6	98,95
2012	Nº	8.633	2.831	2.620	7.275	21.359	294.827	7,24
	Pensión media	372,2	352,3	354,3	352,2	360,6	365,3	98,70
2013	Nº	9.105	2.980	2.739	7.716	22.540	315.546	7,14
	Pensión media	377,2	360,4	358,9	357,4	366	370,6	98,76

Elaboración propia
 Datos do nº de pensións e pensión media a decembro de cada ano
 Porcentaxe: % Galicia/ España
 Fonte: INSS

13.3.5 Pensións en favor de familiares

O aseguramento derivado da morte pode chegar ademais de ao cónxuxe e aos fillos/as a outros parentes consanguíneos do causante –avós, pais, irmáns e netos– que reúnan certos requisitos, entre eles, ineludiblemente, a convivencia co causante dous anos antes do falecemento, non ter dereito a outra pensión e carecer de medios de subsistencia e de familiares obrigados a dar alimentos.

En 2013, segundo o cadro 13.19, incrementábase en 47 o número de pensións en relación co ano anterior; para acadar os 5.725 pensionistas galegos que representan o 15,05% do total do conxunto nacional.

O dato máis salientable da análise provincial é o elevado número de pensionistas da provincia de Ourense, sobre todo, se a comparamos con Lugo, á que case duplica. Incrementábase en 2013 o número de pensións nas provincias de A Coruña, Lugo e Pontevedra, diminuíndo lixeiramente na de Ourense.

No que se refire á contía media de pensión cabe destacar polo que atinxe ao global galego en 2013 (464,87 euros), que é netamente inferior á media estatal –505,60 mensuais–, e a media na provincia de Lugo é máis de 71 euros inferior a media estatal.

■ **Cadro 13.19** **Pensións a favor de familiares. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2007-2013**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	Porcentaxe %
1990	Nº	977	193	462	1.110	2.742	26.484	10,35
	Pensión media	188,7	189,5	171,6	175,8	180,7	190,6	94,80
1997	Nº	1.658	502	869	1.706	4.735	45.988	10,30
	Pensión media	222,2	198,3	218,8	217,3	217,3	217,6	99,85
1998	Nº	1.659	502	898	1.646	4.705	45.460	10,35
	Pensión media	230,9	205,9	221,7	224,4	224,2	225,5	99,42
2007	Nº	1.938	683	1.078	1.587	5.286	37.932	13,94
	Pensión media	403	362,5	389,2	397,5	393,3	424,5	92,66
2008	Nº	1.967	702	1.102	1.596	5.367	37.674	14,25
	Pensión media	419,7	378,4	403,3	414,6	409,4	443,9	92,22
2009	Nº	2.010	726	1.104	1.659	5.499	37.810	14,54
	Pensión media	418,1	426,5	393,1	414,0	421,6	455,9	92,48
2010	Nº	2.027	732	1.124	1.680	5.563	37.628	14,78
	Pensión media	441	407	424,5	436,9	431,9	470,6	91,79
2011	Nº	2.098	762	1.144	1.684	5.688	38.121	14,92
	Pensión media	454,6	416,7	436,9	455,1	446,1	482,7	92,42
2012	Nº	2.095	698	1.159	1.726	5.678	37.967	14,96
	Pensión media	462	417,8	437,5	462,5	451,7	488,2	92,52
2013	Nº	2.100	751	1.144	1.730	5.725	38.030	15,05
	Pensión media	476,4	433,9	445,2	477,3	464,9	505,6	91,94

Elaboración propia

Datos do nº de pensións e promedio, a decembro de cada ano

Porcentaxe: % Galicia/ España

Fonte: INSS

13.5 Outras prestacións

A Lei 42/1994, do 30 de decembro, de medidas fiscais, administrativas e de orde social crea unha nova figura entre as prestacións da Seguridade Social: a incapacidade temporal, que vén a substituír á incapacidade laboral transitoria (ILT) e á invalidez provisional. A incapacidade temporal ten unha duración de doce meses, prorrogables por outros seis. Así mesmo, a citada lei desvincula da incapacidade temporal a continxencia de maternidade, que adquire categoría de prestación autónoma con dereito a unha cobertura do 100% da base reguladora.

Examinaremos dentro deste apartado os datos de incapacidade temporal e maternidade, obtidos do Informe económico-financeiro da Seguridade Social no que se refire aos procesos de incapacidade temporal e dos datos estatísticos do Ministerio de Emprego e Seguridade Social información no referente as prestacións de maternidade e paternidade.

13.5.1 Prestacións de incapacidade temporal

Existían, a 30 de xuño de 2013 –cadro 13.20– 30.402 traballadores/as de Galicia en proceso de Incapacidade Temporal, 3.406 menos que o ano precedente, dos que o número maior correspondían a provincia da Coruña: 12.895 e o inferior á de Ourense: 2.931, destaca o elevado número de procesos por continxencias comúns –causados por enfermidades comúns o accidentes non laborais– dos traballadores por conta propia, que se ben baixan substancialmente con respecto a 2012, representan en 2013 o 10,11% do total español.

■ Cadro 13.20 Procesos de Incapacidade Temporal en vigor. Galicia/España a 30 de xuño de 2012-2013

	Continxencias comúns				Continxencia profesionais		TOTAL 2012	TOTAL 2013
	conta allea		conta propia		conta propia e allea			
	2012	2013	2012	2013	2012	2013		
A Coruña	8.760	8.280	4.089	3.272	1.398	1.343	14.247	12.895
Lugo	2.118	2.082	1.676	1.405	411	409	4.205	3.896
Ourense	1.699	1.743	1.109	892	297	296	3.105	2.931
Pontevedra	7.614	7.124	3.469	2.544	1.168	1.012	12.251	10.680
Galicia	20.191	19.229	10.343	8.113	3.274	3.060	33.808	30.402
España	311.636	301.553	85.054	80.239	43.119	40.975	439.809	422.767

Fonte: Informe económico-financeiro dos orzamentos da Seguridade Social 2014

A prevalenza da I.T. fai referencia ó número de procesos rexistrados en vigor en relación coa poboación protexida e se calcula dividindo o número de procesos ó final do período entre a poboación protexida nesa data e o resultado se multiplica por mil. Como pode apreciarse –cadro 13.21– Galicia supera moi amplamente as “ratios” do total nacional sobre todo na prevalenza das continxencias comúns dos traballadores por conta propia, que supera en máis de dez puntos o dato do total estatal, as catro provincias superan moi amplamente as cifras estatais destacando sobre todo as de Pontevedra, en relación coa prevalenza das continxencias comúns e as de Lugo polo que atinxe ás profesionais

■ **Cadro 13.21** Prevalencia de I.T. por tipo de contingencia Galicia / España. Datos a 30-06-2013

	Continxencias Comúns		Continxencias Profesionais
	Prevalencia por mil traballadores		Prevalencia por mil traballadores
	Conta allea	Conta propia ⁽¹⁾	Conta propia e allea
A Coruña	24,45	37,58	4,01
Lugo	24,12	38,97	4,41
Ourense	22,29	34,55	3,82
Pontevedra	25,64	39,72	3,89
Galicia	24,62	38,09	4,00
España	20,87	26,59	2,99

Elaboración propia

(1) autónomos e fogar

Fonte: Informe económico- financeiro dos orzamentos da Seg. Social 2014.

13.5.2 Prestacións de maternidade

Considéranse situacións protexidas a maternidade, a adopción e o acollemento preadoptivo ou permanente, durante os períodos de descanso que se aproveiten por ditas situacións. A prestación consiste nun subsidio en función da base reguladora que, no caso da maternidade, é de 16 semanas de duración, ampliables por parto múltiple en dúas semanas máis por cada fillo. Nos supostos de adopción e acollemento, tanto preadoptivo como permanente, de menores de ata seis anos, a suspensión terá unha duración de 16 semanas, ampliables no suposto de adopción ou acollemento múltiple en dúas semanas por fillo/a; esténdese o suposto a maiores discapacitados/as ou minusválidos/as con especiais dificultades de inserción. O período de descanso poderá ser utilizado pola nai ou a opción desta, tamén polo outro proxenitor no caso de que ámbolos dous traballen, sen prexuízo das seis semanas inmediatas ó parto de descanso obrigatorio para a nai.

■ **Cadro 13.22** Prestacións de maternidade 2010-2013

	Número de prestacións								Importe das prestacións			
	2010		2011		2012		2013		2010	2011	2012	2013
	total	% percibidas pai (*)	total	% percibidas pai (*)	total	% percibidas pai (*)	total	% percibidas pai	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros
A Coruña	7.113	2,1	7.143	2,1	6.561	2,1	6.467	2,5	36.944,77	37.851,60	36.152,26	33.913,36
Lugo	1.618	1,9	1.592	1,3	1.564	2,2	1.562	2,0	7.420,28	7.788,90	7.868,65	7.611,46
Ourense	1.464	2,2	1.442	2,3	1.360	3,4	1.363	2,8	7.065,13	7.261,37	6.753,86	6.544,12
Pontevedra	6.490	2,1	6.287	2,1	5.708	2,0	5.491	1,8	30.494,72	30.696,22	29.154,21	26.479,48
Galicia	16.685	2,1	16.464	2,1	15.193	2,2	14.883	2,2	81.924,90	83.598,09	79.928,98	74.548,42
España	332.557	1,8	324.405	1,8	268.732	1,7	288.842	1,7	1.820.510,80	1.824.181,51	1.741.478,97	1.609.516,41

(*) só pode disfrutar as de adopción ou acollemento

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

Os períodos de suspensión do contrato de traballo por maternidade, adopción ou acollemento, ou por paternidade poderán ter dereito en réxime de xornada completa ou a tempo parcial, neste caso precísase acordo previo entre o empresario e o traballador afectado.

De acordo co se contempla no cadro 13.22 existen 14.883 perceptores do subsidio de maternidade en Galicia a 31 de decembro de 2013 –310 menos que na mesma data do ano anterior–, dos que na súa maior parte –97,8%– percíbeas as nais. Por provincias A Coruña

ten o número máis grande de beneficiarios –6.467– e Ourense o máis escaso –1.363–. O importe anual en concepto de maternidade en Galicia, cadro 13.22 representa en 2013 a cantidade de 74,55 millóns, diminuíndo en 5,38 millóns de euros a contía do ano 2012.

13.5.3 Prestacións de paternidade

A prestación de paternidade, regulada na Lei orgánica 3/2007 de 22 de marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes, constitúe un dereito individual, exclusivo e intransferible do pai consistente na suspensión do contrato polos mesmos motivos ca maternidade (nacemento de fillo, adopción ou acollemento) con dereito a unha contía tamén similar: o cento por cento da base reguladora e con unha duración de 13 días.

■ Cadro 13.23 Prestacións de Paternidade 2009-2013. Galicia/España

	Número de prestacións					Importe das prestacións (miles de euros)				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
A Coruña	5.439	5.489	5.624	5.215	5.016	4.160,76	4.195,42	4.440,47	4.177,84	3.919,65
Lugo	1.144	1.110	1.143	1.099	1.135	769,46	752,98	800,28	819,01	796,84
Ourense	1.188	1.129	1.121	1.038	1.067	816,48	797,13	800,49	767,13	761,17
Pontevedra	5.017	4.840	4.773	4.304	4.142	3.662,82	3.605,59	3.660,24	3.328,36	3.222,87
Galicia	12.788	12.568	12.661	11.656	11.360	9.409,52	9.351,12	9.701,48	9.092,34	8.700,53
España	273.024	275.637	269.715	245.867	237.988	220.118,35	225.543,36	225.273,97	208.725,48	198.974,13

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

Como pode apreciarse –cadro 13.23– o número de prestacións no ano 2013 diminúe lixeiramente co respecto a 2012 e os tres anos precedentes. Os 11.360 perceptores galegos da prestación de paternidade en 2013 representan o 4,77% do total do Estado e percibiron en 2013, 8 millóns 700 mil euros que supoñen o 4,37% da contía global de España.

13.5.4 Prestacións familiares por fillo a cargo

A prestación familiar por fillo a cargo experimenta, a partir de 1991, unha importante transformación, perdendo o seu carácter de prestación exclusiva da Seguridade Social e pasando a ter carácter universal. O Real decreto lei 1/2000, do 14 de xaneiro, actualizou a contía das prestacións por fillos menores de 18 anos non minusválidos e por fillos tamén menores minusválidos nun grao igual ou superior ao 33%, establecendo a súa vez dúas novas prestacións de pago único: a primeira, é dirixida aos casos de nacemento do terceiro ou posterior fillo e a segunda, para supostos de parto múltiple.

■ Cadro 13.24 Beneficiarios/as de prestacións por fillo/a a cargo. Galicia/ España 1993/ 2003-2013

	Total											
	1993	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A Coruña	31.539	18.420	17.116	16.605	15.769	15.287	15.362	15.326	15.646	15.629	15.816	16.582
Lugo	14.588	6.829	6.323	6.087	5.657	5.357	5.388	5.417	5.481	5.376	5.301	5.567
Ourense	12.597	5.924	5.692	5.335	4.972	4.731	4.735	4.735	4.757	4.716	4.701	4.850
Pontevedra	32.697	18.260	16.759	16.688	15.412	14.663	14.743	14.996	15.618	15.747	15.981	17.167
Galicia	91.421	49.433	45.890	44.714	41.810	40.038	40.228	40.474	41.502	41.468	41.799	44.166
España	1.011.512	738.194	694.075	682.904	656.682	630.025	663.777	716.265	791.980	825.888	850.744	913.115

Elaboración propia
Medias anuais

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

■ **Cadro 13.25** **Causantes prestacións por fillo/a a cargo. Galicia/ España 1993/2003-2013**

	Total											
	1993	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A Coruña	58.499	24.683	22.690	21.994	20.591	19.858	19.983	19.925	20.390	20.209	20.395	21.530
Lugo	26.219	9.432	8.663	8.345	7.730	7.280	7.364	7.394	7.445	7.233	7.096	7.462
Ourense	22.697	8.228	7.541	7.283	6.730	6.338	6.371	6.348	6.385	6.291	6.213	6.417
Pontevedra	64.474	25.547	23.393	23.117	21.055	20.016	19.890	20.204	21.134	21.079	21.320	22.950
Galicia	171.889	67.890	62.287	60.739	56.106	53.492	53.608	53.871	55.354	54.812	55.024	58.359
España	2.082.897	1.142.930	1.070.071	1.054.114	1.007.160	957.677	1.015.072	1.097.536	1.220.003	1.264.781	1.297.153	1.392.806

Medias anuais

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

A Lei 35/2007 de 15 de novembro establece a prestación económica de pago único da Seguridade Social por nacemento ou adopción de fillo, consistente no cobro único de 2.500 euros, suprimida con efectos do 1 de xaneiro de 2011.

As prestacións periódicas con certos requisitos, entre eles non percibir ingresos familiares anuais superiores a 11.519,66 consisten no ano 2013:

Fillo ou menor acollido, menores de 18 anos:

- Fillos ou menores acollidos. Se non esta afectado por unha incapacidade, 291 euros/ano, máis un 15% por cada fillo o menor acollido a partir do segundo.
- Se está afectado por unha discapacidade en grado igual ou superior ao 33%: 1.000 euros/ano.
- A asignación de 500 euros anuais ós menores de 5 anos suprimiuse a partir de 2011.

Fillo maior de 18 anos:

- Se está afectado por unha incapacidade,
- En grado igual ou superior ao 65%, 4.390,80 euros/ano.
- En grado igual ou superior ao 75% e precise o concurso doutra persoa para realizar os actos esenciais da vida, 6.586,80 euros/ano.

Nos cadros 13.24 e 13.25 recóllense a media anual do número de beneficiarios e causantes da prestación en 1993 e de 2003 a 2013.

En 2013, hai en Galicia (cadro 13.25) 58.359 fillos con dereito a dita prestación, que corresponden (cadro 13.24) a 44.166 familias, 1,32 fillos por familia. Como pode apreciarse, en 2013, aumentan os causantes e as familias beneficiarias das prestacións. Da análise provincial, infírese que é a provincia de Pontevedra onde existe maior número de causantes: 22.950, e tamén, a diferenza de 2010, onde existen máis beneficiarios: 17.167, ocupa o último lugar Ourense, tanto no número de causantes como de beneficiarios.

O cadro 13.26, reflicte que en 2013 aumenta, ao igual que no conxunto estatal, o importe total das prestacións, tamén nas catro provincias galegas, supoñendo para o total da comunidade autónoma 90,04 millóns de euros que representa o 6,77% do total do Estado.

■ **Cadro 13.26** Importe das prestacións familiares por fillo/a a cargo. Galicia/España. 2001-2013

	Total												
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A Coruña	23,89	24,58	25,53	25,86	26,90	28,59	29,86	32,36	33,48	34,40	34,80	35,98	37,18
Lugo	8,47	8,63	8,83	8,94	9,19	9,50	9,73	10,53	10,80	11,14	11,21	11,46	11,84
Ourense	6,40	6,62	6,94	7,01	7,34	7,57	7,83	8,61	8,90	9,17	9,28	9,60	9,86
Pontevedra	20,67	21,42	22,02	22,20	23,23	23,43	23,99	26,17	27,34	28,43	28,73	29,84	31,16
Galicia	59,44	61,25	63,32	64,01	66,66	69,09	71,41	77,67	80,52	83,14	84,02	86,88	90,04
España	754,28	784,69	818,25	826,62	865,69	899,98	928,07	1.049,32	1.117,36	1.208,00	1.210,00	1.265,47	1.330,50

Medias anuais
 Datos en millóns de euros/ano
 Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

13.5.5 Prestacións por desemprego

A prestación de desemprego ten por obxecto garantir a continxencia na que se atopan aqueles/as que, podendo e querendo traballar, perden o seu emprego ou ven reducida a súa xornada ordinaria de traballo.

O desemprego é total cando o traballador/a cesa con carácter temporal ou definitivo na actividade que viña desenvolvendo e vese privado consecuentemente do seu salario. O desemprego é parcial cando o traballador/a ve reducida temporalmente a súa xornada ordinaria de traballo, polo menos nunha terceira parte, sempre que o salario sexa obxecto de análoga redución.

A protección por desemprego estrúcturase nun nivel contributivo e noutro nivel asistencial. O nivel contributivo ten por obxecto proporcionar prestacións substitutivas das rendas salariais deixadas de percibir como consecuencia da perda dun emprego anterior ou da redución da xornada. A duración da prestación por desemprego está en función dos períodos de ocupación cotizados nos 6 anos anteriores á situación legal de desemprego de acordo a unha escala que na actualidade vai dende un mínimo de 120 días de prestación aos que cotizaron un período abranguido entre 360 días, ata 539, a un máximo de 720 días aos que cotizaran máis de 2.160 días.

O nivel asistencial, complementario do contributivo, garante a protección a traballadores/as desempregados/as en condicións determinadas que enumera o artigo 215 da Lei xeral da seguridade social (ter esgotado a prestación por desemprego e ter responsabilidades familiares, ou ben, ser un maior de 45 anos, traballador emigrante retornado, liberado de prisión etc.).

Doutra banda a partir de 2001 estableceuse, seguindo as directrices sobre o emprego da Unión Europea, a renda activa de inserción, que combina medidas activas con pasivas e vai dirixido a mellorar a capacidade de inserción profesional dos desempregados/as de longa duración. Configúrase como un itinerario de inserción laboral a partir dun compromiso de actividade, cunha titoría individualizada, incorporando ao beneficiario a programas de emprego e/ou formación e co apoio complementario dunha renda como axuda económica.

Poderán ser beneficiarios/as do programa os traballadores/as desempregados/as que teñan cumprida a idade de 45 anos; que acrediten unha minusvalía ou incapacidade, emigrantes retornados, vítimas da violencia doméstica que á súa vez reúnan

en cada caso as condicións previstas nas normas específicas de cada un dos colectivos. A renda, cunha duración máxima de once meses, será igual ao 80% do indicador público de renda de efectos múltiples (IPREM) mensual vixente en cada momento salario mínimo interprofesional vixente, excluída a parte proporcional das dúas pagas extraordinarias.

■ **Cadro 13.27 Beneficiarios/as da Prestación por Desemprego. Galicia/ España. 1993/2003-2013**

	1993	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A Coruña	44.000	29.400	30.900	32.600	33.300	33.200	38.500	51.700	58.200	57.400	62.169	61.000
Lugo	12.900	7.600	8.300	8.000	8.100	8.100	9.300	12.500	14.800	14.600	16.601	16.600
Ourense	16.000	8.900	9.600	10.100	9.900	9.900	11.300	14.800	16.800	16.200	17.421	16.700
Pontevedra	39.700	24.700	26.300	27.900	27.900	28.100	35.200	51.300	59.900	58.700	62.449	61.100
Galicia	112.600	70.600	75.100	78.600	79.200	79.300	94.300	130.300	149.700	146.900	158.640	155.400
España	1.993.000	1.004.700	1.065.100	1.103.900	1.145.600	1.421.000	1.815.000	2.681.000	3.042.700	2.846.000	2.942.061	2.865.153

Nº de beneficiarios/as en centos, medias anuais
 Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

No cadro 13.27 preséntanse os datos do número de beneficiarios/as da prestación por desemprego. A tendencia incrementista do número de perceptores/as que se experimenta en Galicia de 1990 a 1993 (ver informes de anos anteriores), cun aumento achegado ao 40%, québrase en 1995, cun descenso de 10.825 perceptores, e continúa en 1996, 1997, 1998 e 1999 dun xeito decrecente con 17.293, 10.612, 7.768 e 4.883 beneficiarios/as menos anualmente, respectivamente. Esta tendencia volve a trocarse no ano 2000 e continúa en 2001 e 2002 con aumentos sucesivos, volvendo a diminuír lixeiramente en 2003 no que en media anual establécese en 70.588 beneficiarios/as, en 2004 ten lugar un incremento de 4.700 perceptores/as no ámbito da Comunidade, en 2005 o aumento é de 3.500, en 2006 de 600 e en 2007 de 100 beneficiarios. En 2008 o incremento é moi notorio: 15.000 beneficiarios máis, e moito máis importante é o acadado en 2009: 36.000 en media anual. En 2010 aumenta en 19.400, en 2011 diminúen en 2.800 situándose en 146.900, en 2012 increméntase ata acadar os 158.640 beneficiarios de media anual en Galicia, diminuíndo en 3.240 no ano 2013 e representando en media anual 155.408 beneficiarios da prestación.

A diminución de 2013 prodúcese tamén no conxunto de España na contía de 77.908. A cifra máis alta, como indican os datos do cadro 13.27 acadase no ano 2010 no que se alcanzan máis tres millóns de perceptores no conxunto do Estado. A diminución prodúcese nas catro provincias galegas e con maior intensidade nas provincias de Pontevedra e A Coruña.

Os 155.408 beneficiarios/as das prestacións de desemprego (cadro 13.27) supoñen o 5,42% do total español. Por tipo de prestación –cadro 13.28– os datos de este cadro son a decembro de cada ano- a metade dos perceptores galegos o son dunha prestación asistencial (subsídio o renda activa de inserción), os beneficiarios da prestación contributiva: 73.795 representan o 49,33% do total dos 149.687 perceptores galegos a decembro de 2013. Os 2.742.905 beneficiarios a decembro de 2013 en España distribúense en unha proporción do 44,53% perceptores da prestación contributiva e o 55,47% da asistencial, na que ó subsidio e a renda activa de inserción hai que engadir

ós perceptores da renda agraria e o subsidio dos eventuais agrarios. Os gastos mensuais das prestacións por desemprego representan en Galicia en decembro de 2013 máis de 126 millóns 473 mil euros que é un 5,50% do importe total de España.

■ **Cadro 13.28 Prestación por Desemprego. Beneficiarios/as por tipo de prestación e gastos. Galicia/ España Diciembre 2012-2013**

	Beneficiarios								GASTOS 2012 ao mes miles de euros	GASTOS 2013 ao mes miles de euros
	Pensións Contrib. 2012	Pensións Contrib. 2013	Subsidios 2012	Subsidios 2013	Renta activa de inserción 2012	Renta activa de inserción 2013	Total Beneficiarios 2012	Total Beneficiarios 2013		
A Coruña	35.438	29.948	23.358	23.182	4.261	4.724	63.057	57.854	59.295	50.686
Lugo	9.519	8.343	6.490	6.453	1.148	1.222	17.157	16.018	15.030	13.305
Ourense	8.124	7.011	7.862	7.528	1.423	1.366	17.409	15.905	14.764	12.797
Pontevedra	32.840	28.493	26.426	26.237	4.893	5.180	64.159	59.910	56.314	49.685
Galicia	85.921	73.795	64.136	63.400	11.725	12.492	161.782	149.687	145.403	126.473
España ⁽¹⁾	1.403.283	1.221.534	1.184.349	1.140.367	232.413	250.333	2.957.378 ⁽¹⁾	2.742.905	2.645.248	2.295.814

(1) incluídos renda agraria e subsidio eventuais agrarios
 Nº de beneficiarios/as e gastos a decembro 2012 e decembro 2013
 Fonte: Servizo Público de Emprego. Ministerio de Emprego e Seguridade Social

13.6 Pensións de carácter non contributivo e asistencial

A Lei 26/1990, do 20 de decembro, pola que se establecen na Seguridade Social prestacións non contributivas, tratou de realizar unha regulación unitaria das distintas accións dos poderes públicos para integrais nun nivel non contributivo de pensións en favor daqueles cidadáns que se atopen en situación de necesidade protexible e carezan de recursos económicos propios suficientes para a súa subsistencia.

As pensións non contributivas son prestacións periódicas vitalicias ou de duración indeterminada en función da idade ou a incapacidade e a favor daquelas persoas que non cotizaron nunca ou o tempo suficiente para acadar prestacións de nivel contributivo pola realización de actividades profesionais.

Sen embargo, as pensións non contributivas da Lei 26/1990 veñen, en realidade, a substituír, se ben con distinto alcance e maior contía, ás de vellez e enfermidade do Fondo de Asistencia Social (FAS) –que, aínda así e transcorridos vinte e catro anos da implantación das non contributivas, seguen subsistentes para quen as cobraba, se non opta polas novas– e aos subsidios de garantía de ingresos mínimos e o de axuda de terceiras persoas da Lei de integración social do minusválido (LISMI), nas mesmas condicións que as do FAS.

Por outra banda, a Xunta de Galicia, mediante a Lei 9/1991, do 2 de outubro, de Medidas básicas para a reinserción social, estableceu unha prestación, a Renda de Integración Social (RISGA), co obxecto de garantir un mínimo de subsistencia persoal a cidadáns abranguidos entre os 25 (nalgúns casos de 18), e os 65 anos que, polo tanto, completaría a acción protectora de grupos específicos, terceira idade e incapacitados, coas daquelas persoas que, aínda que tendo idade laboral e sen causa legal de inca-

pacidade física ou psíquica, non teñen recursos mínimos para poder afrontar as necesidades máis urxentes.

Como sinala a propia Lei 9/1991, trátase de establecer unha prestación social destinada a garantir recursos económicos de subsistencia a quen careza deles, así como lograr a súa autonomía e integración normalizada mediante un proxecto personalizado de inserción.

A Xunta de Galicia, ante as críticas de carácter xeneralizado sobre a ineficacia desta prestación de cara á loita contra a pobreza e a exclusión social plasmadas nun informe que o Valedor do Pobo publicou en novembro de 1998, modificou, mediante a Lei 1/1999, do 5 de febreiro, algúns artigos co obxecto de configurala, segundo especifica a exposición de motivos, como unha verdadeira renda familiar; flexibilizar os requisitos esixidos, e axilizar o procedemento, posteriormente por Lei 16/2013, de 29 de decembro modificouse de novo a Lei 9/1991, adquirindo o perfil que rexe na actualidade, as contías en 2013 oscilan entre 364,90 euros mensuais as persoas perceptoras cunha antigüidade superior a catro anos (correspóndese co importe da pensión non contributiva) a 399,38 para cada perceptor individual sen conviventes, aumentando de acordo co número de persoas que convivan ata os 601,73 euros con cinco conviventes, nos casos de antigüidade inferior a 4 anos.

As pensións do Fondo de Asistencia Social (FAS) son axudas económicas de carácter periódico a favor de anciáns e de enfermos ou inválidos para o traballo. A contía mensual destas pensións foi en 2013 de 149,86 euros mensuais, en 14 pagas.

As pensións do FAS despois dun descenso moi acusado xa son absolutamente residuais, como consecuencia da implantación das novas pensións non contributivas (mellor dotadas economicamente), ás que deben acceder os novos peticionarios, e que ademais teñen dereito de opción os beneficiarios das do FAS sempre que reúnan os requisitos.

En 2013, o número total de pensionistas do FAS é só de 12 en Galicia, cun descenso respecto ao ano anterior de 7, representando dito número global de Galicia o 0,17% dos 6.860 que existen no total español.

Continúa tamén en 2012, o proceso de diminución do número de prestacións derivadas da LISMI –cadro 13.29– pola posta en vigor, a partir de 1991, das pensións non contributivas. A acción protectora da lei comprende:

- Asistencia sanitaria e prestación farmacéutica.
- Rehabilitación médico–funcional e recuperación profesional.
- Medidas de integración social.
- Subsidio de garantía de ingresos mínimos.
- Subsidio por axuda de terceira persoa.
- Subsidio de mobilidade e compensación por gastos de transporte.

A contía do subsidio de garantía de ingresos mínimos foi en 2013 de 149,86 euros mes; o de axuda de terceira persoa, de 58,45 euros e o de mobilidade e compensación por gastos de transporte de 62,70 euros. Non obstante, no caso que o beneficiario do subsidio de garantía de ingresos mínimos perciba unha prestación económica análoga, a contía do subsidio reducirase nunha cantidade igual o importe daquela prestación.

■ **Cadro 13.29** Beneficiarios das prestacións da LISMI. Por provincias. Galicia/España. 1991/2007-2013

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Subsidio de garantía ingresos mínimos	1991	7.309	1.956	2.645	8.215	20.125	251.092
	2007	510	78	154	598	1.340	33.149
	2008	439	66	132	518	1.155	28.728
	2009	383	57	116	450	1.006	24.927
	2010	332	46	96	382	856	21.424
	2011	264	29	74	299	666	17.007
	2012	249	26	68	274	617	15.603
	2013	209	23	60	240	532	13.364
Subsidio axuda de terceira persoa	1991	3.337	798	888	3.074	8.097	91.560
	2007	110	20	11	97	238	4.074
	2008	90	17	10	84	201	3.391
	2009	76	15	9	68	168	2.879
	2010	63	13	7	54	137	2.446
	2011	52	8	5	41	106	1.827
	2012	51	7	4	36	98	1.657
	2013	42	6	3	27	78	1.379
Subsidio de mobil. compens. por pagos de transporte	1991	1.818	104	117	852	2.891	38.769
	2007	152	23	3	66	244	3.255
	2008	132	25	3	61	221	2.845
	2009	119	26	2	26	173	2.460
	2010	108	24	2	12	146	2.189
	2011	96	19	2	10	127	1.766
	2012	88	19	2	8	117	1.667
	2013	79	18	2	6	105	1.554
Asistencia sanitaria e prestación farmacéutica	1991	3.664	395	782	3.525	8.366	56.140
	2007	222	30	221	434	907	14.331
	2008	189	35	229	426	879	13.893
	2009	165	40	234	416	855	13.274
	2010	147	45	240	253	685	12.259
	2011	130	48	245	238	661	11.216
	2012	125	47	241	239	652	10.874
	2013	117	43	110	165	435	9.718
Total	1991	11.410	2.463	3.556	11.482	28.911	329.792
	2007	840	124	375	1.010	2.349	48.877
	2008	724	119	362	927	2.132	43.891
	2009	641	115	352	824	1.932	39.317
	2010	564	108	337	592	1.601	34.687
	2011	475	90	322	500	1.387	29.040
	2012	449	86	311	480	1.326	27.262
	2013	392	78	171	376	1.017	23.865

Elaboración propia

(1) A Lei 26/1990, do 20 de decembro, pola que se establecen na Seguridade Social prestacións non contributivas, suprimen estes subsidios pero seguen cobrándoos os que os percibían con anterioridade á entrada en vigor da lei, agás que os interesados pasen a percibir unha pensión non contributiva.

Medias anuais agás 1991 e 2011 que son a decembro

A suma de cada unha das rúbricas dos beneficiarios, segundo a clase de prestación, non coincide necesariamente co total de beneficiarios, xa que un mesmo beneficiario pode recibir máis dunha prestación.

Fonthe: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

Os 1.017 beneficiarios da LISMI en Galicia a decembro de 2013, representan o 4,26% dos 23.865 pensionistas españois, cunha diferenza moi notable do número de beneficiarios na provincia da Coruña e Pontevedra –392 e 376 respectivamente– con respecto a Lugo, con tan só 78 beneficiarios.

■ **Cadro 13.30** **Pensións non contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1994/2009-2013**

	Invalidez						Xubilación						Total					
	1994	2009	2010	2011	2012	2013	1994	2009	2010	2011	2012	2013	1994	2009	2010	2011	2012	2013
A Coruña	5.179	7.157	6.873	6.458	6.381	6.224	7.406	12.651	12.217	11.755	11.683	11.460	12.585	19.808	19.090	18.213	18.064	17.684
Lugo	1.406	1.994	1.936	1.870	1.839	1.777	1.437	3.768	3.658	3.540	3.478	3.379	2.843	5.763	5.594	5.410	5.317	5.155
Ourense	2.909	2.650	2.587	2.444	2.426	2.368	2.312	4.381	4.247	4.079	4.041	3.958	5.221	7.031	6.834	6.523	6.467	6.326
Pontevedra	3.764	6.597	6.483	6.278	6.234	6.142	4.133	9.476	9.275	8.932	8.797	8.618	7.897	16.072	15.758	15.210	15.031	14.760
Galicia	13.258	18.398	17.879	17.050	16.880	16.511	15.288	30.276	29.397	28.306	27.999	27.415	28.546	48.674	47.276	45.356	44.879	43.926
España	114.487	197.126	196.159	194.712	194.876	195.478	154.486	260.908	257.136	254.295	251.549	250.815	268.973	458.034	453.295	449.006	446.425	446.292

Elaboración propia

Medias anuais agás os datos Galicia 1994 e todos os de 2011 que son a decembro do ano correspondente

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

As pensións non contributivas que como apuntabamos anteriormente establécense para aquelas persoas que non cotizaron nunca ou o tempo suficiente para alcanzar a prestación de nivel contributivo, poden obterse por estar en situación de invalidez –minusvalía igual ou superior ao sesenta e cinco por cento– ou en idade de xubilación –ter cumpridos os sesenta e cinco anos de idade–, ademais doutros requisitos como carecer de rendas ou ingresos suficientes. O importe mensual das prestacións non contributivas estableceuse para 2012 en 357,70 euros, abonándose dúas pagas extraordinarias da mesma contía os meses de xuño e novembro. No caso de invalidez igual ou superior ao 75%, se precisase do concurso doutra persoa a contía incrementase con un complemento do 50%.

No cadro 13.30 observamos que en 2013 produciuse en Galicia unha diminución de 953 pensionistas beneficiarios de prestacións non contributivas. A partir de 1996 (ver informes anteriores) o número de beneficiarios de pensións non contributivas de invalidez supera aos de xubilación, aínda que nos últimos anos –dende 2000– medraron máis os pensionistas de xubilación. En 2013, en Galicia, as pensións de invalidez descenden en 369, e as de xubilación en 584, non obstante, estas en número de 27.415 constitúen as maioritarias. Por provincias o colectivo da provincia da Coruña, con 17.684 pensionistas, representa o 40,26% do total galego. En sentido oposto, na provincia de Lugo soamente existen 5.155 pensionistas desta modalidade, que constitúen o 11,74% do total de Galicia.

■ **Cadro 13.31** **Pensións non contributivas da Seguridade Social. Por comunidade autónomas. 1997/2006-2013**

	Total núm. pensionistas								
	1997	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Andalucía	94.445	109.609	108.198	106.064	104.955	104.104	102.924	101.768	101.707
Aragón	12.123	9.526	9.139	8.679	8.338	8.093	7.923	7.762	7.701
Asturias	10.618	11.129	10.917	10.526	10.056	9.813	9.729	8.565	9.489
Baleares	7.270	7.926	7.878	7.749	7.655	7.621	7.638	7.590	7.509
Canarias	34.188	42.133	42.204	42.275	42.341	42.258	42.160	42.603	42.714
Cantabria	5.616	6.274	6.223	6.164	6.143	6.163	6.181	6.309	6.424
C. - A Mancha	21.281	23.062	22.309	21.709	21.337	21.039	20.798	20.375	20.174
Castela - León	27.457	26.942	26.085	24.772	23.801	23.150	22.740	22.424	22.386
Cataluña	49.581	59.352	58.679	57.685	56.589	56.194	55.905	56.012	55.659
C. Valenciana	37.248	47.797	47.162	46.376	46.548	46.723	46.656	46.332	46.400
Extremadura	1.343	16.685	16.305	15.977	15.674	15.239	14.868	14.446	14.202
Galicia	46.508	52.956	51.657	50.198	48.673	47.275	45.930	44.878	43.925
Madrid	30.512	34.008	33.753	33.406	33.038	32.891	32.846	33.599	34.645
Murcia	11.798	15.006	14.721	14.415	14.192	14.096	13.957	13.923	14.175
Navarra	3.449	3.049	2.979	2.876	2.807	2.711	2.687	2.653	2.635
País Vasco	10.692	9.941	9.850	9.658	9.741	9.949	10.107	10.230	10.449
A Ríoxa	2.415	2.073	1.998	1.895	1.825	1.781	1.763	1.732	1.772
Ceuta	1.560	1.728	1.742	1.746	1.750	1.705	1.702	1.727	1.778
Melilla	2.400	2.568	2.584	2.553	2.571	2.490	2.492	2.498	2.548
España	410.504	481.764	474.383	464.723	458.034	453.295	449.006	445.426	446.292

Elaboración propia

Media anual

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

No cadro 13.31 contéplase o número de pensións non contributivas por comunidades autónomas. Galicia é a cuarta, despois de Andalucía, Cataluña e a Comunidade Valenciana, comunidade con maior número absoluto de pensionistas non contributivos e a segunda, a continuación de Canarias, de maior número porcentual con respecto ao total de habitantes. Os 43.925 perceptores de pensións non contributivas representan o 9,84% do total nacional, moi por riba de comunidades con moito maior número de habitantes como Madrid.

■ **Cadro 13.32** **Beneficiarios da Renda de Integración Social (RISGA). Por provincias. Galicia. 1992-2013**

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
A Coruña	237	635	1.323	1.600	1.633	1.769	1.858	1.850	1.731	1.887	1.825
Lugo	88	159	283	294	306	364	427	453	426	453	477
Ourense	86	190	349	415	438	387	347	382	421	447	529
Pontevedra	148	492	803	1.128	1.335	1.407	1.508	1.607	1.578	1.570	1.479
Galicia	559	1.476	2.758	3.437	3.712	3.927	4.140	4.292	4.156	4.357	4.310
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A Coruña	1.904	1.844	1.785	1.769	1.700	1.717	1.654	1.528	1.500	1.638	2.532
Lugo	540	464	424	427	403	405	492	468	500	725	990
Ourense	543	559	612	635	600	658	730	779	835	1.079	1.361
Pontevedra	1.515	1.306	1.324	1.334	1.399	1.570	1.920	2.213	2.285	3.276	4.417
Galicia	4.499	4.173	4.145	4.165	4.102	4.350	4.796	4.988	5.120	6.718	9.300

Elaboración propia

Datos a 31 de decembro

Fonte: Xunta de Galicia

En 2013 (cadro 13.32), despois do forte incremento de 2012, aumentan aínda máis: en 2.582 o número de beneficiarios/as da renda de integración social (RISGA) en Galicia, acadando os 9.300 beneficiarios, practicamente o dobre de 2009. O incremento experimentase en todas as provincias, pero especialmente na de Pontevedra, que medra en 1.141 beneficiarios máis co ano anterior. Hai que destacar o elevado número de beneficiarios/as en dita provincia de Pontevedra: 4.417, que duplica o número dos de A Coruña mentres que a de Lugo: 990, que increméntase no dobre de 2011, constitúe a de inferior colectivo de beneficiarios/as.

■ **Cadro 13.33** **Importe medio e total pagos RISGA. 2012-2013**

	Importe medio mensual ⁽¹⁾		Total neto	
	2012	2013	2012	2013
A Coruña	405,09	405,39	7.489.165	10.299.215
Lugo	377,89	378,95	2.682.624	3.736.459
Ourense	374,33	378,36	4.462.403	5.492.650
Pontevedra	387,41	388,29	12.197.265	17.269.548
Galicia	388,59	390,50	26.831.457	36.797.872

Elaboración propia

(1) Importe medio por beneficiario. Datos de decembro 2012 e 2013

Fonte: Xunta de Galicia

No cadro 13.33 contéplanse o importe medio da prestación do RISGA en cada unha das provincias galegas, na que a contía maior corresponde a provincia de A Coruña e a menor á de Ourense. O RISGA supón un desembolso de preto de 37 millóns de euros no ano 2013, dos que case a metade corresponde a provincia de Pontevedra.

No cadro 13.34 inclúese o conxunto de prestacións periódicas de carácter asistencial en Galicia: as derivadas da LISMI, as do FAS, as non contributivas da Seguridade Social, e as do RISGA, todas elas sen base contributiva previa.

Como xa dicíamos anteriormente, continúa a diminución, durante 2013, das pensións da LISMI e do FAS, e tamén neste ano as non contributivas. A partir de 1994 aparecen as pensións non contributivas como as máis importantes numericamente representando, en 2013, o 80,96% do conxunto das asistenciais. As prestacións da Renda de Integración Social, en número de 9.300, a decembro de 2013, experimentan un importantísimo incremento nos dous últimos anos e pasan a representar un 17,14% do total.

■ **Cadro 13.34** **Conxunto das prestacións periódicas de carácter asistencial.**
Por provincias. Galicia. 1992/2008-2013

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
LISMI	1992	11.154	2.091	2.825	10.776	26.846
	2008	724	119	362	927	2.132
	2009	641	115	352	824	1.932
	2010	564	108	337	592	1.601
	2011	475	90	322	500	1.387
	2012	449	86	311	480	1.326
	2013	392	78	171	376	1.017
Asistenciais	1992	13.084	3.985	3.785	7.863	28.717
	2008	12	10	22	19	63
	2009	8	8	16	14	46
	2010	6	7	12	11	36
	2011	4	6	10	9	29
	2012	3	3	6	7	19
	2013	1	3	2	6	12
Non contributivas	1992	4.341	1.067	2.755	3.074	11.237
	2008	20.598	5.867	7.227	16.506	50.198
	2009	19.808	5.763	7.031	16.072	48.674
	2010	19.090	5.594	6.834	15.758	47.276
	2011	18.213	5.410	6.523	15.210	45.356
	2012	18.064	5.317	6.467	15.031	44.879
	2013	17.684	5.155	6.326	14.760	43.925
RISGA	1992	237	88	86	148	559
	2008	1.717	405	658	1.570	4.350
	2009	1.654	492	730	1.920	4.796
	2010	1.528	468	779	2.213	4.988
	2011	1.500	500	835	2.285	5.120
	2012	1.637	725	1.079	3.276	6.717
	2013	2.532	990	1.361	4.417	9.300
Total	1992	28.816	7.231	9.451	21.861	67.359
	2008	23.051	6.401	8.269	19.022	56.743
	2009	22.111	6.378	8.129	18.830	55.448
	2010	21.188	6.177	7.962	18.574	53.901
	2011	20.192	6.006	7.690	18.004	51.892
	2012	20.153	6.131	7.863	18.794	52.941
	2013	20.609	6.226	7.860	19.559	54.254

Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social e Xunta de Galicia

En 2013 incrementábase o número do conxunto global destas prestacións en Galicia, incremento que ten lugar fundamentalmente en Pontevedra, por mor do aumento das prestacións do RISGA, e en moi escasa medida na provincia de A Coruña, diminuíndo en escasa contía en Lugo e Ourense. Dos 54.254 perceptores destas pensións de base asistencial un 37,98% pertencen á provincia da Coruña; un 36,05% a Pontevedra; un 14,49% a Ourense e un 11,48% a Lugo.

13.7 Dependencia

A Lei de Autonomía Persoal e Atención as persoas en situación de Dependencia reconece a partir de 2007 un novo dereito á cidadanía en España que se caracteriza por ser universal e subxectivo e permitirá cas persoas que non poidan valerse por se mesmas, sexan atendidas polo Estado a través da garantía dunha serie de prestacións ofrecidas tanto en forma de servizos como de remuneración económica.

A lei contempla a creación dun sistema nacional de Dependencia, que constitúe o cuarto pilar do Estado do Benestar, tras o sistema nacional de saúde, o sistema educativo e o sistema de pensións.

A lei clasifica as situacións de dependencia en tres grados: moderada, severa, e gran dependencia.

As prestacións de atención á dependencia poderán ter natureza de servizos e de prestacións económicas, tendo os primeiros carácter prioritario.

■ Cadro 13.35 Beneficiarios con prestación do Sistema de Dependencia en relación coa poboación a 31-12-2013

Ambito Territorial	Poboación	Beneficiarios con dereito a prestación	% beneficiarios / poboación
Andalucía	8.440.300	167.717	1,99
Aragón	1.347.150	18.502	1,37
Asturias	1.068.165	15.561	1,46
Baleares	1.111.674	10.770	0,97
Canarias	2.118.679	11.414	0,54
Cantabria	591.888	14.789	2,50
Castela - León	2.519.875	61.827	2,45
Castela - A Mancha	2.100.998	36.294	1,73
Cataluña	7.553.650	139.391	1,85
C. Valenciana	5.113.815	41.752	0,82
Extremadura	1.104.004	20.860	1,89
Galicia⁽¹⁾	2.765.940	38.729	1,40
Madrid	6.495.551	89.098	1,37
Murcia	1.472.049	27.951	1,90
Navarra	644.477	8.410	1,30
País Vasco	2.191.682	42.080	1,92
A Ríoxa	322.027	6.788	2,11
Ceuta y Melilla	167.859	1.909	1,14
España	47.129.783	753.842	1,59

Cifras INE de poboación a 01/01/2013.
Fonte: IMSERSO

■ **Cadro 13.36 Beneficiarios e prestacións do Sistema de Dependencia a 31-12 2013**

Ambito Territorial	Beneficiarios con dereito a prestación	Prev. Dep. y Prom. A. persoal	Teleasistencia	Axuda a domicilio	Centros de día/noite	Atención residencial	P.e. vinculada ao servizo	P.E. coidados familiares	P.E. asistencia persoal	TOTAL	Ratio prest. por persoa
Andalucía	167.717	0	56.980	42.694	11.788	19.214	2.919	94.948	14	228.557	1,36
Aragón	18.502	0	0	0	1.147	3.236	3.515	10.613	0	18.511	1,00
Asturias	15.561	11	817	1.849	1.773	2.848	1.777	7.955	3	17.033	1,09
Baleares	10.770	2	0	0	924	1.934	342	7.767	0	10.969	1,02
Canarias	11.414	41	0	0	2.704	2.761	377	5.573	0	11.456	1,00
Cantabria	14.789	0	847	1.055	1.343	4.108	0	8.790	0	16.143	1,09
Castela - León	61.827	8.171	4.221	10.100	6.701	8.289	16.957	23.534	56	78.029	1,26
C. - A Mancha	36.294	2.268	5.940	6.724	1.865	9.191	2.249	21.649	7	49.893	1,37
Cataluña	139.391	3.623	16.858	18.535	8.709	21.180	13.483	101.385	16	183.789	1,32
C. Valenciana	41.752	321	9.438	0	4.618	10.269	3.506	19.526	3	47.681	1,14
Extremadura	20.860	596	705	520	1.090	4.002	7.312	8.182	0	22.407	1,07
Galicia	38.729	509	1.026	9.714	5.547	7.584	5.400	12.263	47	42.090	1,09
Madrid	89.098	4.324	14.956	21.356	11.742	18.617	9.489	29.719	23	110.226	1,24
Murcia	27.951	115	5.090	0	3.700	3.414	1.602	21.349	1	35.271	1,26
Navarra	8.410	66	882	487	283	1.774	948	5.503	1	9.944	1,18
País Vasco	42.080	118	1.088	5.431	5.567	10.565	1.609	24.738	1.270	50.386	1,20
A Rioxa	6.788	630	1.324	1.996	795	1.291	535	3.704	0	10.275	1,51
Ceuta y Melilla	1.909	199	285	501	47	147	9	1.203	0	2.391	1,25
España	753.842	20.994	120.457	120.962	70.343	130.424	72.029	408.401	1.441	945.051	1,25

Fonte: IMSERSO

O catálogo de Servizos comprende os seguintes servizos sociais de promoción da autonomía persoal e de atención á dependencia:

- Servizos de prevención das situacións de dependencia e os de promoción da autonomía persoal.
- Servizo de Teleasistencia.
- Servizo de axuda a domicilio
- Coidados persoais
- Servizo de Centro de día e de noite
- Servizo de atención residencial.

As prestacións económicas poden ser de tres tipos:

- Prestación económica vinculada ó servizo
- Prestacións económicas para coidados no entorno familiar
- Prestación económica de asistencia persoal.

As contías das prestacións económicas fíxanse polo Consello Territorial do Sistema e apróbaas o Goberno. Se ten en conta a capacidade económica a efectos de determinar a contía individual das prestacións económicas.

No cadro I 3.36 contéplase por Comunidades Autónomas o número de beneficiarios con dereito a prestación por cada un dos seus tipos, xunto a “ratio” de n.º de prestacións por persoa beneficiaria. As prestacións por coidados familiares constitúen en Galicia e no conxunto do Estado as prestacións máis numerosas, a 31-12-2013, o 31,66% na Comunidade galega e o 54,17% en España. Segue en importancia numérica en Galicia as de axuda a domicilio: 25,08% e as de atención residencial: 1,58%. No conxunto do Estado teñen maior preponderancia, despois das de coidados familiares, as de atención residencial: o 17,30% e a continuación tamén en cifras semellantes, as de axuda a domicilio: 16,04% e de teleasistencia: 15,98%.

No cadro I 3.35 contéplanse os datos de número de beneficiarios con dereito a prestación en relación coa poboación de cada unha das comunidades autónomas e o conxunto de España. Como pode apreciarse Galicia está 19 décimas por baixo da media estatal en beneficiarios, cun número a 31-12-2013 de 38.729 perceptores de prestacións do Sistema.

Os graves problemas económicos, retardan a implantación definitiva do Sistema e como consecuencia da crise propiciaron reformas e recortes. En xullo de 2012 o Goberno Central endureceu os requisitos de acceso ás prestacións, para o cálculo da parte dos servizos que debe copagar o usuario, implántase tamén un novo sistema, no que entran en xogo outros factores, ademais da renda, como o patrimonio. As prestacións rebáixan un 15% en termos xerais a súa contía, modificando o importe das prestacións da maioría dos dependentes recoñecidos con anterioridade a dita data ó unificar os dous subniveis nos que estaba dividido cada un dos graos da dependencia: leves, moderados e grandes dependentes. O perceptor mantén o grao que tiña recoñecido, pero ó desaparecer estes subniveis, cada un redúcese a unha cifra única, penalizando á maioría dos beneficiarios.

13.8 Conxunto de prestacións e gastos de protección social

Ofrecemos como peche deste capítulo un cadro sinóptico: I 3.37 no que se contempla as contías numéricas e de gastos das distintas prestacións de protección social—pensións contributivas, non contributivas, desemprego, de familiares a cargo e outras— en Galicia e España, a decembro de 2013, e a súa relación coa poboación total dos territorios.

Os 997.582 beneficiarios das prestacións sociais, en decembro de 2013, en Galicia, supoñen o 35,86% do total da poboación no territorio galego, porcentaxe que é 6,67 puntos máis elevado co correspondente ó total do Estado. A porcentaxe galega é maior nas pensións contributivas e non contributivas, pero lixeiramente máis baixas en desemprego, familiares por fillo a cargo e no epígrafe de outras prestacións.

■ **Cadro 13.37** **Conxunto de Prestacións e Gastos de Protección Social en relación coa poboación total. Galicia/ España. Decembro 2013**

Prestacións	Prestacións de beneficiarios						Gasto de prestacións en euros					
	Dato decembro 2013 nº de beneficiarios		Variación relativa interanual		Prestacións sobre poboación total		Dato decembro 2013 importe do gasto		Variación relativa interanual		Gasto sobre poboación total	
	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España
Pensións contributivas	743.622	9.145.966	1,0	1,6	26,73	19,35	539.580.419	7.883.827.859	4,3	4,8	193,99	166,80
Incapac. Permanente	69.334	933.433	-1,0	-1,0	2,49	1,97	55.578.147	849.771.344	1,6	1,1	19,98	17,98
Xubilación	459.589	5.513.570	1,2	2,3	16,52	11,67	375.605.902	5.444.543.609	5,0	5,7	135,04	115,19
Viuvez	186.450	2.345.901	0,5	0,6	6,70	4,96	97.513.626	1.453.888.270	3,4	3,3	35,06	30,76
Orfandade	22.520	315.013	5,4	6,8	0,81	0,67	8.225.274	116.454.530	6,8	8,1	2,96	2,46
Favor Familiar	5.729	38.049	0,9	0,2	0,21	0,08	2.657.470	19.170.106	3,6	3,4	0,96	0,41
Pensións non contributivas	43.511	447.153	-2,0	0,4	1,56	0,95	16.255.104	168.654.277	2,0	3,1	5,84	3,57
Xubilación	27.131	250.527	-2,2	0,1	0,98	0,53	9.806.373	89.819.675	2,3	2,7	3,53	1,90
Invalidez	16.380	196.626	-1,7	0,9	0,59	0,42	6.448.731	78.834.602	1,5	3,6	2,32	1,67
Prest. por desemprego	149.687	2.742.905	-7,5	-7,2	5,38	5,80	126.426.000	2.294.294.000	-13,0	-13,2	45,45	48,54
Nivel contributivo	73.795	1.221.534	-14,1	-12,9	2,65	2,58	90.084.000	1.595.753.000	-16,6	-16,4	32,39	33,76
Nivel asistencial	75.892	1.521.371	-	-2,1	2,73	3,22	36.342.000	698.541.000	-2,4	-4,8	13,07	14,78
Prest. familiares por fillo a cargo	60.087	1.437.567	7,0	8,8	2,16	3,04	14.144.489	290.166.091	6,0	7,7	5,09	6,14
Outras prestacións ⁽¹⁾	675	21.600	-14,9	-13,8	0,02	0,04	87.480	3.942.772	-16,1	-13,7	0,03	0,08
TOTAL	997.582	13.795.191	-0,2	0,3	35,86	29,19	696.493.492	10.640.884.999	0,7	0,3	250,40	225,13

Elaboración propia

(1) Outras prestacións: Lismi e pensións asistenciais. Non incluídas as comunidades autónomas de Navarra e País Vasco

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

No referente ós gastos: os preto de 696,5 millóns de euros que supoñen o importe destas prestacións no mes de decembro representan en Galicia unha contía de 250,40 euros por persoa, computando o total da poboación da Comunidade Autónoma. En España o desembolso de 10.641 millóns de euros equivale a un gasto de 225,13 euros por habitante, 25,27 euros menos ca “ratio” galega. A diferenza maior no gasto por persoa o constitúe o relativo as pensións contributivas, mentres que nas prestacións por desemprego e prestacións familiares por fillo a cargo a porcentaxe galega é lixeiramente menor:

ELECCIÓN SINDICAIS

14

Neste apartado reflíctese a representación sindical das e dos traballadores e, como é lóxico, para isto analízanse os resultados das eleccións celebradas e as continxencias dos procesos electorais desenvolvidos na Comunidade Autónoma Galega.

Dado que para facer unha primeira análise da representatividade sindical das e dos traballadores non sería suficiente o exame dos datos referidos ao período de 2013, ao que se contrae este informe, cómpre contemplar, ademais, un período máis amplo que abrangue desde o último proceso electoral, sen prexuízo de facer referencia ao desenvolvemento concreto dese ano.

Entrando no exame concreto do ano 2013, pódese observar nos cadros 14.1 e 14.2 que se rexistraron un total de 635 actas de procesos electorais e foron elixidos 1.428 representantes. Destes, 449 corresponderon a CCOO, 444 a UGT e 327 a CIG, despois de obter outros 208 representantes.

■ **Cadro 14.1** **Distribución provincial dos avisos previos, actas rexistradas, representantes elixidos segundo as actas rexistradas e porcentaxe dos/as representantes elixidos/as, desde o 1 de xaneiro de 2013 ao 31 de decembro de 2013, sobre o total de representantes elixidos/as, desde o 1 de xaneiro de 2013 ao 31 de decembro de 2013,**

Provincia	Nº de avisos previos presentados	Nº de actas rexistradas	Representantes elixidos	Porcentaxe de representantes elixidos sobre o total %
A Coruña	339	295	733	51,33
Lugo	73	63	134	9,38
Ourense	54	47	103	7,21
Pontevedra	266	230	458	32,07
Totais	732	635	1.428	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

■ **Cadro 14.2** **Representantes elixidos/as sobre as actas rexistradas, por sindicatos, no ano 2013**

Sindicato	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Totais	%
UGT	216	52	40	136	444	31,09
CIG	165	24	26	112	327	22,90
CC.OO.	247	37	19	146	449	31,44
Outros	105	21	18	64	208	14,57
Totais	733	134	103	458	1.428	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

No período dos últimos 4 anos, desde 1 de xaneiro 2010 a 31 de decembro de 2013, rexistráronse 6.991 actas das cales 4.792 corresponderon a centros de traballo de ata 30 traballadores (cadros 14.3 e 14.4). Neste mesmo período emitíronse 296.892 votos (cadro 14.5).

■ **Cadro 14.3** **Distribución provincial dos avisos previos e os datos obtidos sobre as actas rexistradas, desde o 1 de xaneiro de 2010 ao 31 de decembro de 2013**

	Nº de avisos previos presentados	Nº de actas rexistradas
A Coruña	3.029	2.719
Lugo	1.010	908
Ourense	850	773
Pontevedra	2.821	2.591
Totais	7.710	6.991

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

■ **Cadro 14.4** **Distribución provincial do número de actas rexistradas segundo o tamaño do centro de traballo, desde o 1 de xaneiro de 2010 ao 31 de decembro de 2013**

	Ata 30 trab.	De 31-49 trab.	50-100 trab.	101-250 trab.	251-500 trab.	501-750 trab.	751-1000 trab.	1001-5000 trab.	> de 500 trab.	TOTAL
A Coruña	1781	317	330	193	52	19	6	18	3	2.719
Lugo	673	92	82	41	8	5	2	5	0	908
Ourense	549	75	88	38	11	7	1	4	0	773
Pontevedra	1789	315	289	131	36	13	5	10	3	2.591
Total	4.792	799	789	403	107	44	14	37	6	6.991

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

■ **Cadro 14.5** **Características dos votos emitidos, no período comprendido dende o 1 de xaneiro de 2010 ao 31 de decembro de 2013**

	A candidaturas	Nulos	En branco	Total votos	%
A Coruña	118.427	1.661	6.123	126.211	42,51
Lugo	30.186	282	1.235	31.703	10,68
Ourense	28.939	299	1.174	30.412	10,24
Pontevedra	102.373	1.129	5.064	108.566	36,57
Total Galicia	279.925	3.371	13.596	296.892	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

Como resultado do rexistrado nesas actas electorais, elixíronse un total de 17.978 representantes con mandato en vigor a 31 de decembro de 2013. Exprésanse no cadro 14.6 as porcentaxes de distribución provincial.

■ **Cadro 14.6** **Distribución provincias dos representantes elixidos segundo as actas rexistradas, desde o 1 de xaneiro de 2009 ao 31 de decembro de 2012, sobre o total de representantes elixidos/as en Galicia**

Provincia	Representantes elixidos	Porcentaxe de representantes elixidos sobre o total %
A Coruña	7.580	42,16
Lugo	2.046	11,38
Ourense	1.936	10,77
Pontevedra	6.416	35,69
Totais	17.978	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

Analizando os resultados dos procesos electorais en Galicia durante este período de catro anos e, tendo en conta os representantes con mandato en vigor a 31 de decembro de 2013 segundo a data de rexistro das actas, pódese ver que a central sindical UGT, cun 29,84% do total, é a que obtivo maior número de representantes (5.364), seguida de CC.OO. e CIG con 28,74% e 26,76%, respectivamente (5.166 e 4.811 representantes), acadando un total de 2.637 o resto das centrais sindicais e grupos de traballadores cun 14,67%.

■ **Cadro 14.7** **Resultados das centrais sindicais máis representativas, segundo a data de rexistro das actas, dende o 1 de xaneiro de 2010 ao 31 de decembro de 2013**

Sindicato	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Totais	%
UGT	2.277	672	647	1.768	5.364	29,84
CC.OO.	2.181	607	512	1.866	5.166	28,74
CIG	2.002	393	386	2.030	4.811	26,76
Outros	1.120	374	391	752	2.637	14,67
Totais	7.580	2.046	1.936	6.416	17.978	100,00

Representantes elixidos/as na Comunidade Autónoma de Galicia segundo a data de votación, do 1 de xaneiro de 2010 ao 31 de decembro de 2013

Sindicato	Número	%
UGT	5.386	29,83
CC.OO.	5.188	28,74
CIG	4.835	26,78
Outros	2.644	14,65
Totais	18.053	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

Na análise provincial dos resultados anteriormente referidos a Galicia, pode observarse que a central sindical UGT obtén a maior porcentaxe de representantes en A Coruña, Lugo e Ourense, podendo contemplarse que, na provincia de Pontevedra, ocupa o primeiro lugar a CIG.

■ Cadro 14.8

Representantes elixidos/as por provincias, segundo a data de rexistro das actas, desde o 1 de xaneiro de 2010 ao 31 de decembro de 2013

Sindicatos A Coruña	Nº	%
UGT	2.277	30,04
CC.OO.	2.181	28,77
CIG	2.002	26,41
Outros	1.120	14,78
Totais	7.580	100,00

Sindicatos Lugo	Nº	%
UGT	672	32,84
CC.OO.	607	29,67
CIG	393	19,21
Outros	374	18,28
Totais	2.046	100,00

Sindicatos Ourense	Nº	%
UGT	647	33,42
CC.OO.	512	26,45
CIG	386	19,94
Outros	391	20,20
Totais	1.936	100,00

Sindicatos Pontevedra	Nº	%
UGT	1.768	27,56
CC.OO.	1.866	29,08
CIG	2.030	31,64
Outros	752	11,72
Totais	6.416	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

No cadro 14.9 ofrécese unha comparativa entre os dous períodos dos representantes elixidos de cada unha das centrais sindicais.

■ Cadro 14.9

Comparativa, a nivel provincial, dos/as representantes elixidos/as entre o período actual (01.01.10 ao 31.12.13) e o período anterior (01.01.09 ao 31.12.12)

Provincia	CENTRAIS SINDICAIS									
	CC.OO.		U.G.T.		C.I.G.		OUTROS		TOTAIS POR PROVINCIAS	
	PA	PRM	PA	PRM	PA	PRM	PA	PRM	PA	PRM
A Coruña	2.181	2.240	2.277	2.342	2.002	2.032	1.120	1.125	7.580	7.739
Lugo	607	640	672	699	393	406	374	356	2.046	2.101
Ourense	512	538	647	671	386	394	391	382	1.936	1.985
Pontevedra	1.866	1.913	1.768	1.840	2.030	2.089	752	729	6.416	6.571
TOTAIS	5.166	5.331	5.364	5.552	4.811	4.921	2.637	2.592	17.978	18.396

PA: Datos do período actual (do 01-01-10 ao 31-12-13)

PRM: Datos referidos ao período electoral anterior (do 01-01-09 ao 31-12-12)

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

No cadro 14.10 e seguintes detállase o número de representantes que obtiveron cada un dos sindicatos en Galicia, concretando, en consecuencia, as organizacións sindicais e profesionais que teñen representación na Comunidade Autónoma de Galicia a 31 de decembro de 2013, ofrecéndose o detalle provincial.

■ Cadro 14.10 **Número total de representantes diferenciado por sexo e por cada organización sindical ou profesional, no ámbito da Comunidade Autónoma de Galicia, segundo as actas rexistradas desde o 1 de xaneiro de 2010 ao 31 de decembro de 2013**

Código	Organizacións	N.º de representantes	Homes	Mulleres
14	UNIÓN GENERAL DE TRABAJADORES (UGT)	5.364	3.963	1.401
11	COMISIONES OBRERAS (CC.OO.)	5.166	3.811	1.355
2	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	4.811	3.651	1.160
4	CENTRAL SINDICAL INDEP. Y DE FUNCION. (CSI-CSIF)	543	392	151
15	UNIÓN SINDICAL OBRERA (USO)	410	288	122
99	NON SINDICADOS	312	192	120
820504	FEDER. DE TRAB. INDEP. COMERCIO (FETICO)	279	148	131
820498	FEDER. DE SIND. INDEP. ENSEÑANZA (FSIE)	191	87	104
1	CONFEDERACIÓN GENERAL DEL TRABAJO (CGT)	84	75	9
39	FED. DE ASOC. SINDIC. GRAN ALMACENES (FASGA)	77	53	24
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (CUT)	66	46	20
720293	UNIÓN SINDICAL DE TRABALLADORES DE GALICIA (USTG)	64	56	8
90	COALICION DE SINDICATOS	58	50	8
98	GRUPO DE TRABAJADORES (GT)	58	44	14
170001	SINDICATO DE ENFERMERÍA	38	16	22
820526	FED. INDEP. TRAB. DEL CRÉDITO (FITC)	30	27	3
821320	CONF. SINDICATOS INDEPEND. CAJAS DE AHORRO (CSICA)	29	26	3
720218	SIND. INDEPEND. DE TRABAJADORES-FSI (SIT-FSI)	28	21	7
170003	ANPE-SINDICATO INDEPENDIENTE	27	20	7
3	CONFEDERACIÓN DE CUADROS (CC)	24	23	1
821811	UNIÓN SIND. DE AUXILIARES DE ENFERMERÍA (USAE)	23	9	14
720305	CENTRAL OBREIRA GALEGA (COG)	20	17	3
821809	SINDICATO DE EMPLEADOS DE BANESTO (SEB)	15	15	0
50049	SINDICATO DE TRABALLADORAS E TRABALLADORES DO ENSINO DE GALICIA (STEG)	14	11	3
720307	SINDICATO DE TRABALLADORES DE LIMPEZA (STL)	13	13	0
720309	SIND. INDEPEND. Y PROFES. DE PROFESORES DE RELIGION DE GALICIA (SIPPREGA)	13	6	7
821257	SINDICATO PROFESIONAL DE VIAJES (SPV)	13	1	12
720295	SIND. IND. DE TRAB. DE AUTOP E AUTOEST. (SITA)	12	9	3
720301	SIIND. INDEPENDIENTE BOMBEIROS DE GALICIA (SIB-GAL)	12	12	0
720302	SINDICATO INDEPENDENTE CONCELLO DE VIGO (SICO)	12	10	2
820588	SIND. ESPAÑOL MAQUIN. Y AYD. FERROV. (SEMAF)	12	12	0
821272	SIND. PROFES. POLICÍAS MUNICIPALES DE ESPAÑA (SPPME)	11	11	0
88	NON CONSTA	10	7	3
10	CONFEDERACION COORDINADORA INTERSINDICAL DE CAJAS (CICA)	9	6	3
821786	SINDICATO FERROVIARIO	9	8	1
821749	UNIÓN NAC. DE FUNC. DE GESTIÓN DE HACIENDA (GESTHA)	8	5	3
821791	SIND. DE TRABAJADORES DE LA ADMINISTRACION DE JUSTICIA (STAJ)	7	6	1
720286	ASOC. PROF. DE PERSONAL DEL CONCELLO DE FERROL (APPCF)	6	3	3
720310	SINDICATO INDEPENDENTE DE TRABALLADORES DE FRIGOLOURO (SITF)	6	6	0
820692	SINDICATO LIBRE DE CORREOS Y TELECOMUNICACIONES	6	5	1

■ **Cadro 14.10**
(continuación)

Número total de representantes diferenciado por sexo e por cada organización sindical ou profesional, no ámbito da Comunidade Autónoma de Galicia, segundo as actas rexistradas desde o 1 de xaneiro de 2010 ao 31 de decembro de 2013

Código	Organizacións	N.º de representantes	Homes	Mulleres
821548	SINDICATO INDEPENDIENTE DE ENERGÍA (SIE)	6	6	0
821656	ASOCIAC. GENER. PROFES. TITULARES UNIVERSIDAD (AGPTU)	6	3	3
821806	SINDICATO DE TRABAJADORES DE REPSOL	6	6	0
821816	FEDERAC. DE ASOCIAC. CUERPOS SUPERIOR. ADMINISTRACION CIVIL ESTADO (FEDECA)	6	5	1
720299	MÉDICOS DE GALICIA INDEPENDIENTES (O´MEGA)	5	2	3
720300	SINDICATO DE XORNALISTAS DE GALICIA (SXG)	5	3	2
821766	SIND. EMPLEADOS DEL GRUPO BANCO POPULR (SEGRUPO)	5	5	0
720303	SIND. GALEGO PROFESIONAIS DA SANIDADE (SGPS)	4	1	3
821623	SINDICATO DE CIRCULACIÓN FERROVIARIA (SCF)	4	4	0
821773	SIND. DE TRAB. DE COMUNICACIONES (STC)	4	4	0
821835	SINDICATO DE LA ELEVACION	4	4	0
821847	SINDICATO DE TRABAJADORES FIJOS DISCONTINUOS DE LA AET (SFD)	4	3	1
17	FEDERACIÓN DE SINDICATOS DE EDUCACIÓN Y SANIDAD (FSES)	2	0	2
30013	ASOCIACION DE CUADROS DE IBERCAJA	2	2	0
390014	SINDICATO PROFESIONAL DE SEGUROS (SPS)	2	0	2
720288	ALTERNATIVA INDEPENDIENTE (AI)	2	2	0
821114	SIND EMPLEAD CAJA AHORROS Y PENSIO. BARC. (SECPB)	2	1	1
821308	SIND. PROF. LIBRE E INDEP. (APLI)	2	2	0
821409	COMISION DE TRABAJADORES DE AVIACION (CTA)	2	2	0
821787	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES (AST)	2	2	0
821822	CONFEDER. SINDICATOS PROFESIONALES AÉREOS (CSPA)	2	2	0
821823	SINDICATO DEL SALVAMENTO MARÍTIMO (SSM)	2	2	0
30006	ASOC. CUADROS GRUPO CAJA MADRID (ACCAM)	1	1	0
30094	TECNICOS Y PROFESIONALES DE LA ENERGÍA (ATYPE-CC)	1	1	0
100009	SINDICAT DE ESTALVI DE CATALUNYA	1	1	0
720292	UNION DE OTROS SINDICALISTAS (UNOS)	1	1	0
820189	ASOC. SIND. ESPEC. TECNICOS MANTEN. AERONAUT.(ASETMA)	1	1	0
820555	SIND. AUTON. TRAB. BANCO DE ESPAÑA (SATBE)	1	1	0
820659	TECNICOS AUDIOVISUALES Y CINEM. DEL ESTADO ESPAÑOL	1	0	1
821762	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES DE SEGURIDAD PRIVADA	1	1	0
821817	ASOCIACION PROFESIONAL FUNCIONARIOS DE PRISIONES (APFP)	1	1	0
	TOTAIS	17.978	13.230	4.748

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

■ Cadro 14.11a Número de representantes por cada organización sindical ou profesional, por provincias e sexo, segundo as actas rexistradas desde o 1 de xaneiro de 2010 ao 31 de decembro de 2013.
A Coruña

Código	Organizacións	N.º de representantes	Homes	Mulleres
14	UNIÓN GENERAL DE TRABAJADORES (UGT)	2.277	1.729	548
11	COMISIONES OBRERAS (CC.OO.)	2.181	1.608	573
2	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	2.002	1.573	429
4	CENTRAL SINDICAL INDEP. Y DE FUNCION. (CSI-CSIF)	226	163	63
820504	FEDER. DE TRAB. INDEP. COMERCIO (FETICO)	158	97	61
15	UNIÓN SINDICAL OBRERA (USO)	154	114	40
99	NON SINDICADOS (NON SIND)	126	94	32
820498	FEDER. DE SIND. INDEP. ENSEÑANZA (FSIE)	56	26	30
39	FED. DE ASOC. SINDIC. GRAN ALMACENES (FASGA)	54	40	14
720293	UNIÓN SINDICAL DE TRABALLADORES DE GALICIA (USTG)	50	43	7
1	CONFEDERACIÓN GENERAL DEL TRABAJO (CGT)	34	31	3
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (CUT)	30	21	9
821320	CONF. SINDICATOS INDEPEND. DE SERVICIOS FINANCIEROS (CSICA)	25	23	2
90	COALICION DE SINDICATOS	21	16	5
720305	CENTRAL OBRERA GALEGA (COG)	20	17	3
820526	FED. INDEP. TRAB. DEL CRÉDITO (FITC)	15	14	1
720307	SINDICATOS DE TRABALLADORES DA LIMPEZA (STL)	13	13	0
3	CONFEDERACIÓN DE CUADROS (CC)	11	11	0
821811	UNIÓN SIND. DE AUXILIARES DE ENFERMERÍA (USAE)	9	4	5
170001	SINDICATO DE ENFERMERÍA	8	3	5
720301	SIIND. INDEPENDIENTE BOMBEIROS DE GALICIA (SIB-GAL)	7	7	0
821257	SINDICATO PROFESIONAL DE VIAJES (SPV)	7	1	6
821809	SINDICATO DE EMPLEADOS DE BANESTO (SEB)	7	7	0
170003	ANPE-SINDICATO INDEPENDIENTE	6	5	1
720286	ASOC. PROF. DE PERSONAL DEL CONCELLO DE FERROL (APPCF)	6	3	3
720295	SIND. IND. DE TRAB. DE AUTOP E AUTOEST. (SITA)	6	4	2
720309	SIND. INDEPEND. Y PROFES. DE PROFESORES DE RELIGION DE GALICIA (SIPPREGA)	6	2	4
50049	SINDICATO DE TRABALLADORAS E TRABALLADORES DO ENSINO DE GALICIA (STEG)	5	5	0
720300	SINDICATO DE XORNALISTAS DE GALICIA (SXG)	5	3	2
821272	SIND. PROFES. POLICÍAS MUNICIPALES DE ESPAÑA (SPPME)	5	5	0
821806	SINDICATO DE TRABAJADORES DE REPSOL	5	5	0
10	CONFEDERACION COORDINADORA INTERSINDICAL DE CAJAS (CICA)	4	3	1
820588	SIND. ESPAÑOL MAQUIN. Y AYD. FERROV. (SEMAF)	4	4	0
821548	SINDICATO INDEPENDIENTE DE ENERGÍA (SIE)	4	4	0
821791	SIND. DE TRABAJADORES DE LA ADMINISTRACION DE JUSTICIA (STAJ)	3	3	0
821835	SINDICATO DE LA ELEVACION	3	3	0
17	FEDERACIÓN DE SINDICATOS DE EDUCACIÓN Y SANIDAD (FSES)	2	0	2
30013	ASOCIACION DE CUADROS DE IBERCAJA	2	2	0
720288	ALTERNATIVA INDEPENDIENTE (AI)	2	2	0
821749	UNIÓN NAC. DE FUNC. DE GESTIÓN DE HACIENDA (GESTHA)	2	2	0
821766	SIND. EMPLEADOS DEL GRUPO BANCO POPULAR (SEGRUPO)	2	2	0
821787	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES (AST)	2	2	0
821816	FEDER. DE ASOCIAC. CUERPOS SUPER. ADMINISTRACION CIVIL DEL ESTADO (FEDECA)	2	2	0
821823	SINDICATO DEL SALVAMENTO MARÍTIMO (SSM)	2	2	0
821847	SINDICATO DE TRABAJADORES FIJOS DISCONTINUOS DE LA AET (SFD)	2	1	1
30006	ASOC. CUADROS GRUPO CAJA MADRID (ACCAM)	1	1	0
390014	SINDICATO PROFESIONAL DE SEGUROS (SPS)	1	0	1
820189	ASOC. SIND. ESPEC. TECNICOS MANTEN. AERONAUT.(ASETMA)	1	1	0
820555	SIND. AUTON. TRAB. BANCO DE ESPAÑA (SATBE)	1	1	0
820659	TECNICOS AUDIOVISUALES Y CINEM. DEL ESTADO ESPAÑOL	1	0	1
821308	SIND. PROF. LIBRE E INDEP. (APLI)	1	1	0
821623	SINDICATO DE CIRCULACIÓN FERROVIARIA (SCF)	1	1	0
821786	SINDICATO FERROVIARIO	1	1	0
821822	CONFEDER. SINDICATOS PROFESIONALES AÉREOS (CSPA)	1	1	0
	TOTAIS	7.580	5.726	1.854

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

■ Cadro 14.11b Lugo

Código	Organizacións	N.º de representantes	Homes	Mulleres
14	UNIÓN GENERAL DE TRABAJADORES (UGT)	672	594	78
11	COMISIONES OBRERAS (CC.OO.)	607	554	53
2	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	393	354	39
4	CENTRAL SINDICAL INDEP. Y DE FUNCION. (CSI-CSIF)	113	101	12
15	UNIÓN SINDICAL OBRERA (USO)	68	50	18
98	GRUPO DE TRABAJADORES (GT)	42	35	7
820498	FEDER. DE SIND. INDEP. ENSEÑANZA (FSIE)	29	19	10
820504	FEDER. DE TRAB. INDEP. COMERCIO (FETICO)	25	19	6
720293	UNIÓN SINDICAL DE TRABALLADORES DE GALICIA (USTG)	13	12	1
90	COALICION DE SINDICATOS (COAL.SIND.)	10	10	0
170001	SINDICATO DE ENFERMERÍA	8	8	0
170003	ANPE-SINDICATO INDEPENDIENTE	8	8	0
820526	FED. INDEP. TRAB. DEL CRÉDITO (FITC)	6	6	0
3	CONFEDERACIÓN DE CUADROS (CC)	5	5	0
10	CONFEDERACION COORDINADORA INTERSINDICAL DE CAJAS (CICA)	5	3	2
1	CONFEDERACIÓN GENERAL DEL TRABAJO (CGT)	4	4	0
88	NON CONSTA	4	4	0
720301	SIND. INDEPENDENTE DE BOMBEIROS DE GALICIA (SIB-GAL)	4	4	0
821811	UNIÓN SIND. DE AUXILIARES DE ENFERMERÍA (USAE)	4	4	0
50049	SINDICATO DE TRABALLADORAS E TRABALLADORES DO ENSINO DE GALICIA (STEG)	3	3	0
720295	SIND. IND. DE TRAB. DE AUTOP E AUTOEST. (SITA)	3	3	0
720309	SIND. INDEPEND. Y PROFES. DE PROFESORES DE RELIGION DE GALICIA (SIPPREGA)	3	3	0
820588	SIND. ESPAÑOL MAQUIN. Y AYD. FERROV. (SEMAF)	3	3	0
820692	SINDICATO LIBRE DE CORREOS Y TELECOMUNICACIONES	2	2	0
821749	UNIÓN NAC. DE FUNC. DE GESTIÓN DE HACIENDA (GESTHA)	2	2	0
821773	SINDICATO DE TRABAJADORES DE COMUNICACIONES (STC)	2	2	0
821786	SINDICATO FERROVIARIO	2	2	0
821809	SINDICATO DE EMPLEADOS DE BANESTO (SEB)	2	2	0
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (CUT)	1	1	0
821623	SINDICATO DE CIRCULACIÓN FERROVIARIA (SCF)	1	1	0
821766	SIND. EMPLEADOS DEL GRUPO BANCO POPULAR (SEGRUPO)	1	1	0
821817	ASOCIAC.PROFES.FUNCIONARIOS DE PRISIONES (APFP)	1	1	0
	TOTAIS	2.046	1.820	226

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

■ Cadro 14.11c Ourense

Código	Organizacións	N.º de representantes	Homes	Mulleres
14	UNIÓN GENERAL DE TRABAJADORES (UGT)	647	444	203
11	COMISIONES OBRERAS (CC.OO.)	512	334	178
2	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	386	261	125
99	NON SINDICADOS (NON SIND)	104	49	55
4	CENTRAL SINDICAL INDEP. Y DE FUNCION. (CSI-CSIF)	86	57	29
15	UNIÓN SINDICAL OBRERA (USO)	75	52	23
820498	FEDER. DE SIND. INDEP. ENSEÑANZA (FSIE)	44	21	23
820504	FEDER. DE TRAB. INDEP. COMERCIO (FETICO)	19	5	14
170001	SINDICATO DE ENFERMERÍA	10	3	7
90	COALICIÓN DE SINDICATOS (COAL. SIND)	9	9	0
170003	ANPE-SINDICATO INDEPENDIENTE	8	5	3
1	CONFEDERACIÓN GENERAL DEL TRABAJO (CGT)	4	3	1
821811	UNIÓN SIND. DE AUXILIARES DE ENFERMERÍA (USAE)	4	0	4
820588	SIND. ESPAÑOL MAQUIN. Y AYD. FERROV. (SEMAF)	3	3	0
3	CONFEDERACIÓN DE CUADROS (CC)	2	2	0
50049	SINDICATO DE TRABALLADORAS E TRABALLADORES DO ENSINO DE GALICIA (STEG)	2	1	1
821114	SIND EMPLEAD CAJA AHORROS Y PENSIO. BARC. (SECPB)	2	1	1
821548	SINDICATO INDEPENDIENTE DE ENERGÍA (SIE)	2	2	0
821773	SIND. DE TRAB. DE COMUNICACIONES (STC)	2	2	0
821786	SINDICATO FERROVIARIO	2	2	0
821809	SINDICATO DE EMPLEADOS DE BANESTO (SEB)	2	2	0
30094	TECNICOS Y PROFESIONALES DE LA ENERGÍA (ATYPE-CC)	1	1	0
100009	SINDICAT DE ESTALVI DE CATALUNYA	1	1	0
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABAJADORES (CUT)	1	0	1
720293	UNIÓN SINDICAL DE TRABALLADORES DE GALICIA (USTG)	1	1	0
820526	FED. INDEP. TRAB. DEL CRÉDITO (FITC)	1	1	0
821257	SINDICATO PROFESIONAL DE VIAJES (SPV)	1	0	1
821272	SIND. PROF. POLICÍAS MUNICIPALES DE ESPAÑA (SPPME)	1	1	0
821623	SINDICATO DE CIRCULACIÓN FERROVIARIA (SCF)	1	1	0
821749	UNIÓN NAC. DE FUNC. DE GESTIÓN DE HACIENDA (GESTHA)	1	0	1
821762	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES DE SEGURIDAD PRIVADA	1	1	0
	TOTAIS	1.936	1.266	670

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

■ Cadro 14.11d Pontevedra

Código	Organizacións	N.º de representantes	Homes	Mulleres
2	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	2.030	1.463	567
11	COMISIONES OBRERAS (CC.OO.)	1.866	1.315	551
14	UNIÓN GENERAL DE TRABAJADORES (UGT)	1.768	1.196	572
4	CENTRAL SINDICAL INDEP. Y DE FUNCION. (CSI-CSIF)	118	71	47
15	UNIÓN SINDICAL OBRERA (USO)	113	72	41
99	NON SINDICADOS	82	49	33
820504	FEDER. DE TRAB. INDEP. COMERCIO (FETICO)	77	27	50
820498	FEDER. DE SIND. INDEP. ENSEÑANZA (FSIE)	62	21	41
1	CONFEDERACIÓN GENERAL DEL TRABAJO (CGT)	42	37	5
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (CUT)	34	24	10
720218	SIND. INDEPEND. DE TRABAJADORES-FSI (SIT-FSI)	28	21	7
39	FED. DE ASOC. SINDIC. GRAN ALMACENES (FASGA)	23	13	10
90	COALICIÓN DE SINDICATOS (COAL. SIND)	18	15	3
98	GRUPO DE TRABAJADORES (GT)	16	9	7
170001	SINDICATO DE ENFERMERÍA	12	2	10
720302	SINDICATO INDEPENDENTE CONCELLO DE VIGO (SICO)	12	10	2
820526	FEDERACIÓN INDEPENDENTE DE TRABALLADORES DO CRÉDITO (FITC)	8	6	2
3	CONFEDERACIÓN DE CUADROS (CC)	6	5	1
88	NON CONSTA	6	3	3
720310	SINDICATO INDEPENDENTE DE TRABALLADORES DE FRIGOLOURO (SITF)	6	6	0
821656	ASOCIAC. GENER. PROFES. TITULARES UNIVERSIDAD (AGPTU)	6	3	3
821811	UNIÓN SIND. DE AUXILIARES DE ENFERMERÍA (USAE)	6	1	5
170003	ANPE-SINDICATO INDEPENDIENTE	5	2	3
720299	MÉDICOS DE GALICIA INDEPENDIENTES (O' MEGA)	5	2	3
821257	SINDICATO PROFESIONAL DE VIAJES (SPV)	5	0	5
821272	SIND. PROFES. POLICÍAS MUNICIPALES DE ESPAÑA (SPPME)	5	5	0
50049	SINDICATO DE TRABALLADORAS E TRABALLADORES DO ENSINO DE GALICIA (STEG)	4	2	2
720303	SIND. GALEGO PROFESIONAIS DA SANIDADE (SGPS)	4	1	3
720309	SIND. INDEP. Y PROFES. DE PROFESORES RELIGIÓN DE GALICIA (SIPPREGA)	4	1	3
820692	SINDICATO LIBRE DE CORREOS Y TELECOMUNICACIONES	4	3	1
821320	CONF. SINDICATOS INDEP. DE SERVICIOS FINANCIEROS (CSICA)	4	3	1
821786	SINDICATO FERROVIARIO	4	3	1
821791	SIND. DE TRABAJ. DE LA ADMINISTRACIÓN DE JUSTICIA (STAJ)	4	3	1
821809	SINDICATO DE EMPLEADOS DE BANESTO (SEB)	4	4	0
720295	SIND. IND. DE TRAB. DE AUTOP E AUTOEST. (SITA)	3	2	1
821749	UNIÓN NAC. DE FUNC. DE GESTIÓN DE HACIENDA (GESTHA)	3	1	2
821816	FED. DE ASOC. CUERPOS SUPER. ADMINISTRACIÓN CIVIL ESTADO (FEDECA)	3	2	1
820588	SIND. ESPAÑOL MAQUIN. Y AYD. FERROV. (SEMAF)	2	2	0
821409	COMISIÓN DE TRABAJADORES DE AVIACIÓN (CTA)	2	2	0
821766	SINDICATO EMPLEADOS DEL GRUPO BANCO POPULAR (SEGRUPO)	2	2	0
821847	SINDICATO DE TRABAJADORES FIJOS DISCONTINUOS DE LA AET (SFD)	2	2	0
390014	SINDICATO PROFESIONAL DE SEGUROS (SPS)	1	0	1
720292	UNION DE OTROS SINDICALISTAS (UNOS)	1	1	0
720301	SIND. INDEPENDENTE BOMBEIROS DE GALICIA (SIB-GAL)	1	1	0
821308	SINDICATO PROFESIONAL, LIBRE E INDEP. (APLI)	1	1	0
821623	SINDICATO DE CIRCULACIÓN FERROVIARIA (SCF)	1	1	0
821806	SINDICATO DE TRABAJADORES DE REPSOL	1	1	0
821822	CONFED. DE SINDICATOS PROFESIONALES AÉREOS (CSPA)	1	1	0
821835	SINDICATO DE LA ELEVACIÓN	1	1	0
	TOTAIS	6.416	4.418	1.998

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

■ Cadro 14.12 Número total de representantes por cada organización sindical ou profesional, no ámbito de Comunidade Autónoma de Galicia e segundo as actas votadas desde o 1 de xaneiro de 2010 ao 31 de decembro de 2013

Código	Organizacións	N.º de representantes
14	UNIÓN GENERAL DE TRABAJADORES (UGT)	5.386
11	COMISIONES OBRERAS (CC.OO.)	5.188
2	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	4.835
4	CENTRAL SINDICAL INDEP. Y DE FUNCION. (CSI-CSIF)	543
15	UNIÓN SINDICAL OBRERA (USO)	412
99	NON SINDICADOS	315
820504	FEDER. DE TRAB. INDEP. COMERCIO (FETICO)	279
820498	FEDER. DE SIND. INDEP. ENSEÑANZA (FSIE)	191
1	CONFEDERACIÓN GENERAL DEL TRABAJO (CGT)	84
39	FED. DE ASOC. SINDIC. GRAN ALMACENES (FASGA)	77
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (CUT)	66
720293	UNIÓN SINDICAL DE TRABALLADORES DE GALICIA (USTG)	66
90	COALICION DE SINDICATOS	58
98	GRUPO DE TRABAJADORES (GT)	58
170001	SINDICATO DE ENFERMERÍA	38
820526	FED. INDEP. TRAB. DEL CRÉDITO (FITC)	30
821320	CONF. SINDICATOS INDEPEND. DE SERVICIOS FINANCIEROS (CSICA)	29
720218	SIND. INDEPEND. DE TRABAJADORES-FSI (SIT-FSI)	28
170003	ANPE-SINDICATO INDEPENDIENTE	27
3	CONFEDERACIÓN DE CUADROS (CC)	24
821811	UNIÓN SIND. DE AUXILIARES DE ENFERMERÍA (USAE)	23
720305	CENTRAL OBREIRA GALEGA (COG)	20
821809	SINDICATO DE EMPLEADOS DE BANESTO (SEB)	15
50049	SINDICATO DE TRABALLADORAS E TRABALLADORES DO ENSINO DE GALICIA (STEG)	14
720307	SINDICATO DE TRABALLADORES DE LIMPEZA (STL)	13
720309	SIND. INDEPEND. Y PROFES. DE PROFESORES DE RELIGION DE GALICIA (SIPPREGA)	13
821257	SINDICATO PROFESIONAL DE VIAJES (SPV)	13
720295	SIND. IND. DE TRAB. DE AUTOP E AUTOEST. (SITA)	12
720301	SIIND. INDEPENDIENTE BOMBEIROS DE GALICIA (SIB-GAL)	12
720302	SINDICATO INDEPENDIENTE CONCELLO DE VIGO (SICO)	12
820588	SIND. ESPAÑOL MAQUIN. Y AYD. FERROV. (SEMAF)	12
821272	SIND. PROFES. POLICÍAS MUNICIPALES DE ESPAÑA (SPPME)	11
88	NON CONSTA	10
10	CONFEDERACION COORDINADORA INTERSINDICAL DE CAJAS (CICA)	9
821786	SINDICATO FERROVIARIO	9
821749	UNIÓN NAC. DE FUNC. DE GESTIÓN DE HACIENDA (GESTHA)	8
821791	SIND. DE TRABAJADORES DE LA ADMINISTRACION DE JUSTICIA (STAJ)	7
720286	ASOC. PROF. DE PERSONAL DEL CONCELLO DE FERROL (APPCF)	6
720310	SINDICATO INDEPENDIENTE DE TRABALLADORES DE FRIGOLOURO (SITF)	6
820692	SINDICATO LIBRE DE CORREOS Y TELECOMUNICACIONES	6
821548	SINDICATO INDEPENDIENTE DE ENERGÍA (SIE)	6
821656	ASOCIAC. GENER. PROFES. TITULARES UNIVERSIDAD (AGPTU)	6
821806	SINDICATO DE TRABAJADORES DE REPSOL	6
821816	FEDERAC. DE ASOCIAC. CUERPOS SUPERIOR. ADMINISTRACION CIVIL ESTADO (FEDECA)	6
720299	MÉDICOS DE GALICIA INDEPENDIENTES (O' MEGA)	5
720300	SINDICATO DE XORNALISTAS DE GALICIA (SXG)	5
821766	SIND. EMPLEADOS DEL GRUPO BANCO POPULR (SEGRUPO)	5
720303	SIND. GALEGO PROFESIONAIS DA SANIDADE (SGPS)	4

■ **Cadro 14.12**
(continuación)

Número total de representantes por cada organización sindical ou profesional, no ámbito de Comunidade Autónoma de Galicia e segundo as actas votadas desde o 1 de xaneiro de 2010 ao 31 de decembro de 2013

Código	Organizacións	N.º de representantes
821623	SINDICATO DE CIRCULACIÓN FERROVIARIA (SCF)	4
821773	SIND. DE TRAB. DE COMUNICACIONES (STC)	4
821835	SINDICATO DE LA ELEVACION	4
821847	SINDICATO DE TRABAJADORES FIJOS DISCONTINUOS DE LA AET (SFD)	4
17	FEDER SINDICATOS EDUCACION Y SANIDAD (FSES)	2
30013	ASOCIACION DE CUADROS DE IBERCAJA	2
390014	SINDICATO PROFESIONAL DE SEGUROS (SPS)	2
720288	ALTERNATIVA INDEPENDIENTE (AI)	2
821114	SIND EMPLEAD CAJA AHORROS Y PENSIO. BARC. (SECPB)	2
821308	SIND. PROF. LIBRE E INDEP. (APLI)	2
821409	COMISION DE TRABAJADORES DE AVIACION (CTA)	2
821787	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES (AST)	2
821822	CONFEDER. SINDICATOS PROFESIONALES AÉREOS (CSPA)	2
821823	SINDICATO DEL SALVAMENTO MARÍTIMO (SSM)	2
30006	ASOC. CUADROS GRUPO CAJA MADRID (ACCAM)	1
30094	TECNICOS Y PROFESIONALES DE LA ENERGÍA (ATYPE-CC)	1
100009	SINDICAT DE ESTALVI DE CATALUNYA	1
720292	UNION DE OTROS SINDICALISTAS (UNOS)	1
820189	ASOC. SIND. ESPEC. TECNICOS MANTEN. AERONAUT.(ASETMA)	1
820555	SIND. AUTON. TRAB. BANCO DE ESPAÑA (SATBE)	1
820659	TECNICOS AUDIOVISUALES Y CINEM. DEL ESTADO ESPAÑOL	1
821762	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES DE SEGURIDAD PRIVADA	1
821817	ASOCIACION PROFESIONAL FUNCIONARIOS DE PRISIONES (APFP)	1
	TOTAIS	18.053

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

No que se refire á participación dos traballadores/as nos procesos electorais, participaron en Galicia, no ano 2013, un 73,69% en relación cos traballadores/as afectados polas eleccións. Refléctese, neste período, que Pontevedra é a provincia que maior porcentaxe de participación ten, seguido da provincia de Ourense e máis baixo en A Coruña e Lugo. No período do 1 de xaneiro de 2010 a 31 de decembro de 2013 a porcentaxe de participación que se obtivo foi dun 72,61%.

■ **Cadro 14.13** **Distribución provincial da participación electoral, desde o 1 de xaneiro de 2013 ao 31 de decembro de 2013**

	Traballadores afectados		Traballadores participantes		Porcentaxe de participación por provincias ⁽³⁾ %
	N.º	% ⁽¹⁾	N.º	% ⁽²⁾	
A Coruña	11.204	51,35	7.947	49,43	70,93
Lugo	1.821	8,35	1.279	7,95	70,24
Ourense	1.646	7,54	1.217	7,57	73,94
Pontevedra	7.148	32,76	5.635	35,05	78,83
Totais	21.819	100,00	16.078	100,00	73,69

(1) Porcentaxe de traballadores afectados en relación co total

(2) Porcentaxe de traballadores participantes en relación co total

(3) Porcentaxe de participación por provincias

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

■ **Cadro 14.14** **Distribución provincial da participación electoral, desde o 1 de xaneiro de 2010 ao 31 de decembro de 2013**

	Traballadores afectados (electores/as)		Traballadores participantes (votantes)		Porcentaxe de participación por provincias %
	N.º	% ⁽¹⁾	N.º	% ⁽²⁾	
A Coruña	176.765	44,05	122.984	42,20	69,57
Lugo	41.261	10,28	31.769	10,90	77,00
Ourense	39.951	9,95	30.137	10,34	75,43
Pontevedra	143.348	35,72	106.508	36,55	74,30
Totais	401.325	100,00	291.398	100,00	72,61

(1) Porcentaxe de traballadores afectados en relación co total

(2) Porcentaxe de traballadores participantes en relación co total

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

■ **Cadro 14.15** **Distribución provincial dos/as electores/as, votantes e participación electoral desagregada por sexo, dende o 1 de xaneiro de 2010 ao 31 de decembro de 2013**

	Electores			Votantes			Participación Electoral		
	Mulleres	Homes	Total	Mulleres	Homes	Total	Mulleres	Homes	Total
A Coruña	83.910	92.855	176.765	56.169	66.815	122.984	66,94	71,96	69,57
Lugo	11.960	29.301	41.261	9.051	22.718	31.769	75,68	77,53	77,00
Ourense	11.390	28.561	39.951	8.374	21.763	30.137	73,52	76,20	75,43
Pontevedra	63.736	79.612	143.348	45.165	61.343	106.508	70,86	77,05	74,30
Totais	170.996	230.329	401.325	118.759	172.639	291.398	69,45	74,95	72,61

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

No cadro 14.16 contémpnanse as impugnacións electorais presentadas nas Oficinas Públicas de Rexistro durante 2013, no marco do procedemento arbitral establecido polo Estatuto dos Traballadores. Presentáronse en Galicia 74 reclamacións a procesos electorais, dando lugar ao ditado de 68 laudos.

■ **Cadro 14.16** **Impugnaciones, desestimacións e laudos no ano 2013**

	Impugnacións presentadas	Desestimacións	Laudos ditados	Impugnacións pendentes
A Coruña	43	1	42	0
Lugo	12	0	10	2
Ourense	1	0	2	0
Pontevedra	18	3	14	2
Totais	74	4	68	4

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

ANEXO

Cadros de persoal ó servizo da Comunidade Autónoma

■ Cadro A.1

Cadro de persoal administrativo funcionario da Xunta de Galicia. Por grupos. 2006 -2013⁽¹⁾

Grupo		Funcionarios/as de carreira	Persoal interino	Total	Porcentaxe
A	2006	2.021	280	2.301	22,34
	2007	2.051	467	2.518	22,09
	2008	2.028	531	2.560	21,87
	2009	2.070	481	2.551	22,10
	2010	2.080	440	2.520	21,93
	2011	2.120	369	2.489	22,04
	2012	2.094	371	2.465	22,68
	2013	2.048	366	2.414	22,21
B	2006	1.220	222	1.442	14,00
	2007	1.221	303	1.524	13,37
	2008	1.198	498	1.696	14,49
	2009	1.203	421	1.624	14,07
	2010	1.268	369	1.637	14,25
	2011	1.253	468	1.721	15,24
	2012	1.259	223	1.482	13,64
	2013	1.183	242	1.425	13,11

■ Cadro A.1
(continuación)

Cadro de persoal administrativo funcionario da Xunta de Galicia. Por grupos. 2006-2013⁽¹⁾

Grupo		Funcionarios/as de carreira	Persoal interino	Total	Porcentaxe
C	2006	1.409	113	1.522	14,78
	2007	1.693	191	1.884	16,53
	2008	1.764	169	1.933	16,51
	2009	1.813	147	1.960	16,98
	2010	1.920	100	2.020	17,58
	2011	2.238	68	2.306	20,42
	2012	2.171	67	2.238	20,59
	2013	2.065	62	2.127	19,57
D	2006	3.485	353	3.838	37,26
	2007	3.286	857	4.143	36,35
	2008	3.382	778	4.160	35,54
	2009	3.391	715	4.106	35,57
	2010	3.332	679	4.011	34,91
	2011	3.221	322	3.543	31,37
	2012	3.176	302	3.478	32,00
	2013	3.078	302	3.380	31,10
E	2006	998	200	1.198	11,63
	2007	992	337	1.329	11,66
	2008	1.131	220	1.351	11,54
	2009	1.067	235	1.302	11,22
	2010	1.088	214	1.302	11,33
	2011	992	244	1.236	10,94
	2012	963	242	1.205	11,09
	2013	938	265	1.203	11,07
Total	2006	9.133	1.168	10.301	100
	2007	9.243	2.155	11.398	100
	2008	9.503	2.196	11.706	100
	2009	9.545	1.999	11.544	100
	2010	9.688	1.802	11.490	100
	2011	9.824	1.471	11.295	100
	2012	9.663	1.205	10.868	100
	2013	9.312	1.237	10.549	100

(1) Inclúe servizo activo, servizos especiais, excedencia por coidado de fillos e func. en prácticas
Fonte: Consellería da Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza. Dirección Xeral da Función Pública

■ Cadro A.2

Cadro de persoal laboral fixo da Xunta de Galicia. Por grupos. 2006-2013⁽¹⁾

	NÚMERO								PORCENTAXE							
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Grupo I	256	247	291	283	279	271	287	285	3,41	3,38	3,80	3,80	3,81	3,80	4,11	4,15
Grupo II	545	535	580	560	577	563	550	544	7,25	7,32	7,58	7,51	7,88	7,90	7,87	7,92
Grupo III	1.264	1.314	1.308	1.294	1.273	1.229	1.197	1.180	16,82	17,97	17,09	17,36	17,38	17,24	17,13	17,18
Grupo IV	1.866	1.742	1.865	1.805	1.779	1.790	1.745	1.770	24,83	23,82	24,36	24,21	24,29	25,12	24,98	25,78
Grupo V	3.585	3.468	3.603	3.507	3.411	3.269	3.202	3.083	47,70	47,42	47,07	47,04	46,57	45,87	45,83	44,90
Grupo VIII	-	6	6	6	6	5	5	5	-	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Outros	-	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Total	7.516	7.313	7.655	7.456	7.325	7.127	6.986	6.867	100	100	100	100	100	100	100	100

(1) Inclúe servizo activo, excedencia forzosa e excedencia por coidado de familiares
Fonte: Consellería de Facenda. Dirección Xeral da Función Pública

■ **Cadro A.3** **Cadro de persoal da Xunta de Galicia, segundo a súa relación de servizos. 2013**

	Número	Porcentaxe
Funcionarios/as	9.312	42,65
Interinos/as	1.237	5,67
Laborais fixos/as	6.867	31,45
Laborais Temporais	4.416	20,23
Total	21.832	100

Fonte: Consellería de Facenda. Dirección Xeral da Función Pública

■ **Cadro A.4** **Cadro de persoal funcionario de carreira da Xunta de Galicia. Por zona xeográfica e grupos. (Administración xeral e especial). 2013⁽¹⁾**

	Grupo					Total	
	A	B	C	D	E	Nº	%
Servizos centrais	916	404	649	844	139	2.952	31,74
A Coruña (1)	261	189	243	418	104	1.215	13,06
Lugo (1)	148	114	162	254	77	755	8,12
Ourense (1)	130	115	172	362	82	861	9,26
Pontevedra (1)	134	102	153	236	56	681	7,32
Vigo (1)	92	70	125	266	85	638	6,86
Ferrol	25	13	32	69	38	177	1,9
Delegación A Coruña (2)	160	66	174	239	163	802	8,62
Delegación Lugo (2)	76	42	139	107	64	428	4,6
Delegación Ourense (2)	27	21	89	107	28	272	2,92
Delegación Pontevedra (2)	79	35	127	176	102	519	5,58
Total	2.048	1.171	2.065	3.078	938	9.300	100
Porcentaxe	22,02	12,59	22,2	33,1	10,09	100	

(1) Servizos periféricos ubicados no Concello

(2) Servizos periféricos existentes no resto da provincia

Fonte: Consellería de Facenda. Dirección Xeral da Función Pública

■ **Cadro A.5** **Persoal funcionario e laboral fixo da Administración da CA Galega. Por sexo e idade. Galicia. 2013**

	18-25	26-30	31-35	36-40	41-45	46-50	51-55	56-60	61-65	Máis de 65	Sen datos	Total
Funcionarios/as de carreira												
Subtotal	2	93	533	1.102	1.570	2.079	1.864	1.308	708	27	14	9.300
Mulleres	1	74	327	655	936	1.214	990	639	371	4	11	5.222
Homes	1	19	206	447	634	865	874	669	337	23	3	4.078
Persoal laboral fixo												
Subtotal	0	11	227	596	967	1.301	1.669	1.349	737	10		6.867
Mulleres	0	6	129	312	498	812	1.067	871	461	8		4.164
Homes	0	5	98	284	469	489	602	478	276	2		2.703
Total	2	104	760	1.698	2.537	3.380	3.533	2.657	1.445	37		16.167
Mulleres	1	80	456	967	1.434	2.026	2.057	1.510	832	12		9.386
Homes	1	24	304	731	1.103	1.354	1.476	1.147	613	25		6.781

Fonte: Consellería de Facenda. Dirección Xeral da Función Pública

■ **Cadro A.6** **Cadro de persoal de universidades. Por categoría de persoal. Galicia. 2012/2013**

	Universidade de A Coruña	Universidade de Santiago	Universidade de Vigo	Total
Persoal docente e investigador	1.403	2.123	1.461	4.987
Persoal de admon e servizos	741	1.210	784	2.735
TOTAL	2.144	3.333	2.245	7.722

Fonte: Ministerio de Facenda e Administracións Públicas. Base de datos do Rexistro Central de Persoal. Xullo 2013

Cadros de persoal do Parlamento de Galicia e os seus organismos dependentes(I)

■ **Cadro A.7** **Parlamento de Galicia. Cadro de persoal. 2001/2008-2013⁽¹⁾**

	2001	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Parlamento	90	95	94	63	85	79	83

Fonte: Parlamento de Galicia

Valedor do Pobo. Cadro de persoal. 2001/2008-2013

	Grupo					Total
	A	B	C	D	E	
2001	7	0	3	4	4	18
2008	8	0	4	4	4	20
2009	8	0	4	4	4	20
2010	8	0	4	4	4	20
2011	8	0	4	4	4	20
2012	8	0	4	4	4	20
2013	8	0	4	4	4	20

Fonte: Valedor do Pobo

Consello de Contas de Galicia. Cadro de persoal. 2001/2008-2013

	Persoal funcionario	Persoal laboral e eventual	Persoal interino	Total
2001	56	5	11	72
2008	73	5	10	88
2009	72	5	9	86
2010	63	13	9	85
2011	64	13	9	86
2012	64	13	9	86
2013	63	13	9	85

Fonte: Consello de Contas de Galicia

Cadros de persoal dos organismos autónomos, entidades públicas e sociedades mercantís

Cadros de persoal dos organismos autónomos

■ Cadro A.8 Consello Consultivo de Galicia. Cadro de persoal. 2001/2008 -2013

	Persoal funcionario	Persoal laboral	Persoal interino	Total
2001	16	7		23
2008	18	1	1	20
2009	19	1		20
2010	20	1		21
2011	20	1		21
2012	20	1		21
2013	20	1		21

Fonte: Consello Consultivo de Galicia

■ **Cadro A.9** **Cadro de persoal de entes públicos e fundacións 2009-2013**

	2009	2010	2011	2012	2013
Compañía de Radio-Televisión de Galicia e sociedades	995	1.068	1.100	1.061	1.023
Instituto Galego de Promoción Económica (IGAPE)	118	118	113	102	131
Fundación Instituto Galego de Oftalmoloxía	15	10	12	11	10
Consello Económico e Social	11	11	9	10	9
Portos de Galicia	122	123	114	112	107
Fundación Pública Urgencias Sanitarias de Galicia (061)	187	194	198	198	204
Fundación Pública Escola Galega de Admón. Sanitaria (FEGAS)	23	24	24	23	23
Fundación Pública Cidade da Cultura de Galicia	16	11	13	12	13
Fundación Pública Centro de Transfusión de Galicia	216	216	216	216	209
Fundación Pública Galega de Medicina Xenómica	38	41	41	31	32
Fundación Galicia -Europa	12	12	13	6	6
Fundación Centro Tecnolóxico da Carne	22	22	25	24	18
Fundación para o impulso da autonomía persoal e á atención a dependencia (FUNGA)	19	19	18	20	19
Instituto Enerxético de Galicia	36	39	44	47	30
Instituto para o control do Medio Mariño de Galicia	54	53	109	54	11
Centro Informático para a Xestión Tributaria, Económico-Financeira e Contable	109	108	108	108	108
Axencia Galega de Desenvolvemento Rural	34	44	58	95	105
Obras e Servizos Hidráulicos ⁽³⁾	44	44	46		
Augas de Galicia				46	171
Axencia Galega de Emerxencias	18	12	15	16	16
Consello Galego de Relacións Laborais	18	15	14	15	14
Instituto galego de Calidade Alimentaria	25	33	37	22	39
Consortio galego de Servizos de Igualdade e o Benestar ⁽¹⁾	1.678	1.678	1.595	1.680	1.667
Fundación Centro Galego de Artesanía e Deseño ⁽²⁾	10	10	10	7	6
Axencia Galega de Innovación ⁽³⁾	119	119	119	119	110
Fundación Deporte Galego ⁽²⁾	16	16	16	9	9
Fundación Semana Verde de Galicia ⁽²⁾	25	25	25	29	28
Fundación de Exposicións e Congresos da Estrada ⁽²⁾	17	17	17		
Total	3.997	4.082	4.109	4.073	4.118

(1) Ao non dispoñerse de información, os datos de 2009 son os do 2010

(2) Ao non dispoñerse de información, os datos de 2009 y 2010 son os do 2011

(3) Suprimida en 2012, o seu persoal incorpórase a Augas de Galicia

(4) Sustitúe en 2013 á Fundación para o Fomento da Calidade Industrial e Desenv. Tecnolóxico de Galicia

Fonte: Cada unha das entidades públicas relacionadas

Cadro de persoal das sociedades mercantís

■ Cadro A.10 Sociedades mercantís. Cadro de persoal. 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013
Sociedade Galega do Medio Ambiente (SOGAMA, SA)	25	26	26	26	26
Sociedade de Imaxe e Promoción Turística de Galicia, SA (Turgalicia)	123	113	117	41	39
Xestión Urbanística da Coruña, SA (XESTUR)	55	25	26	25	12
Xestión Urbanística de Lugo, SA	10	9	9	9	8
Xestión Urbanística de Ourense, SA	18	15	14	11	10
Xestión Urbanística de Pontevedra, SA	31	16	16	16	8
SA de Xestión do Plan Xacobeo	60	83	58	57	56
SA de Xestión do Centro de Supercomputación de Galicia (CESGA)	46	50	50	33	32
SA para o Desenvolvemento Comarcal de Galicia ⁽²⁾	107	100	97		
Galicia Calidade, SA	9	7	9	7	7
XesGalicia ⁽¹⁾	19	19	20	19	19
Centro Europeo de Empresas e Innovación de Galicia S.A.	14	14	14	14	10
Sociedade Pública de Invesrimentos de Galicia S.A.	26	15	19	19	18
Retegal	55	55	53	49	50
Xenética Fontao, SA	23	24	21	23	22
Autopista Alto de Santo Domingo Ourense, SA	5	5			
Galaria empresa Publica de Servicios Sanitarios	314	209	307	309	310
Sociedade Anónima Xestora Banco de Terras de Galicia (BANTEGAL) ⁽²⁾	4	4	5		
Parque Tecnolóxico de Galicia S.A. ⁽¹⁾	13	13	13	13	14
Empresa Pública de Servizos Agrarios Galegos S.A. ⁽¹⁾	76	76	76	56	60
Total	1.033	878	950	727	701

(1) Ao non dispoñerse de información, os datos de 2009 e 2010 son os do 2011

(2) Desaparecen en 2012

Fonte: Cada unha das sociedades mercantís relacionadas

Cadros de persoal ao servizo da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia

■ Cadro A.11

Cadro de persoal da Administración Xeral e Especial da Xunta de Galicia.1998-2013

	2013
Persoal funcionario ⁽¹⁾	9.312
Persoal funcionario interino ⁽¹⁾	1.237
Persoal laboral fixo ⁽¹⁾	6.867
Persoal laboral temporal	4.416
Persoal docente non universitario ⁽²⁾	34.070
Persoal en institucións sanitarias ⁽²⁾	33.843
Efectivos da policía ⁽³⁾	426
Persoal da Admón. de Xustiza ⁽²⁾	2.539
Total	92.710
Total outros anos	
2012	92.756
2011	95.016
2010	96.068
2009	96.202
2008	96.614
2007	93.318
2006	82.839
2005	78.228
2004	76.726
2003	76.999
2002	76.407
2001	76.584
2000	75.284
1999	73.802
1998	69.179

(1) Xunta de Galicia a 31-12-2013

(2) MAP. Datos a 01-07-2013

(3) Jefatura Superior de Policía de Galicia datos a 31-12-2012

Fonte: Consellería de Facenda. Dirección Xeral da Función Pública

Resumo dos cadros de persoal ao servizo da Administración da CA de Galicia

■ Cadro A.12 Cadros de persoal ao servizo da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia. 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Xunta de Galicia	96.614	96.202	96.068	95.016	92.756	92.710
Universidades (*)	3.794	3.860	3.859	3.831	7.937	7.722
Parlamento de Galicia	95	94	63	85	79	83
Consello de Contas de Galicia	88	86	85	86	86	85
Valedor do Pobo	20	20	20	20	20	20
Consello Consultivo de Galicia	20	20	21	21	21	21
Entes y Fundaciones de Derecho Público	4.680	3.810	3.895	4.109	4.073	4.118
Sociedades mercantís	904	944	789	950	727	701
Total	106.215	105.036	104.800	104.118	105.699	105.460

(*)Comprenden os que as Universidades suministran ao Rexistro Central de Persoal do Ministerio de Facenda e Admoinistracións públicas
Fonte: Xa citadas

■ Cadro A.13 Cadro de persoal da Administración Pública Estatal. Por provincias. Galicia/ España. 2013

	Admón. Xral.do Estado			Outras Admón. Pública Estatal					TOTAL XERAL
	Ministerios e OAAA	Axencias Estatais (Lei 28/2006)	Total	FFCC Seg. Estado	Forzas Armadas	Admón. Xusticia	Entes Públicos	Total	
A Coruña	4.865	162	5.027	2.831	3.957	419	797	8.004	13.031
Lugo	1.477		1.477	1.214	26	108	184	1.532	3.009
Ourense	1.384		1.384	1.001	18	110	296	1.425	2.809
Pontevedra	3.329	246	3.575	2.519	2.720	321	704	6.264	9.839
Galicia	11.055	408	11.463	7.565	6.721	958	1.981	17.225	28.688
España	208.462	14.837	226.481 ⁽¹⁾	146.093	122.344	24.936	46.983	340.356	567.263⁽¹⁾

(1) Inclúe efectivos do Instituto Nacional de Xestión Sanitaria de Ceuta e Melilla e outros do ISM e Rede hospitalaria de Defensa
Fonte: Rexistro Central de Persoal Ministerio de Facenda e Administracións Públicas a xullo de 2013

■ Cadro A.14 Persoal ao sevicio das Administracións Públicas. Por provincias. Galicia/ España. 2013

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Administración Pública Estatal	13.031	3.009	2.809	9.839	28.688	567.263
Administración da C.A.	40.496	13.140	11.637	27.437	92.710	1.281.373
Administración local	9.803	3.984	4.286	8.535	26.608	549.010
Universidades	4.859	614	457	1.792	7.722	150.074
Total	68.189	20.747	19.189	47.603	155.728	2.547.720

Fuentes: Rexistro Central de Persoal. Ministerio de Facenda e Administracións Públicas a xullo de 2013, excepto persoal da Comunidade Autónoma.

CONCLUSIÓNS

do equipo autor deste informe

Primeira. O PIB de Galicia baixou en 2013 un 1%, (na media estatal 1,2%). Ampliouse o diferencial de Galicia e España coa Unión Europea, que tivo un crecemento económico (0,1%).

Por ramas de actividade produtiva, o mellor comportamento en 2013 produciuse en Galicia no sector industrial (suba do 1,9%) e o peor, un ano máis, na construción (-4,1%).

No conxunto do último quinquenio, de forte crise económica, só dúas comunidades autónomas (Navarra e Madrid) tiveron un comportamento do PIB mellor que o de Galicia.

Segunda. O comercio internacional de Galicia presentou un gran dinamismo. En 2013 o valor das nosas exportacións ao estranxeiro subiu un 10,5%, mentres que o das importacións baixou un 4,4%. Como consecuencia, a balanza comercial internacional de Galicia rexistrou un superávit que foi máis do dobre que no ano anterior.

No que se refire ao comercio intraestatal, Galicia quedou no ano 2013 cun déficit de 3.194 millóns de euros, inferior ao do ano 2012 (3.822 millóns de euros).

Terceira. A taxa de inflación de Galicia en 2013 foi a menor da última década (0,5%) aínda que quedou dúas décimas por riba da media española. O grupo de gasto en tabaco e bebidas alcohólicas foi o de maior suba porcentual dos prezos en Galicia (5%) e o de comunicacións o de maior diminución (-6,6%).

Cuarta. A pegada da crise económica pódese ver coa evolución dos índices de benestar. Os datos oficiais reflicten, entre outras variables, que hai máis de 63.000 fogares galegos con poboación infantil en risco de pobreza; xa que logo, unha de cada catro familias de Galicia nas que hai menores non dan cuberto as súas necesidades básicas pola falla de recursos. As provincias de Pontevedra e A Coruña teñen as maiores taxas de pobreza infantil e a de Lugo a menor.

Quinta. De acordo cos datos do Directorio Central de Empresas do INE, se ben decreceu por quinto ano consecutivo o número de empresas nas catro provincias galegas, o fai en menor medida que o conxunto estatal. As empresas galegas diminúen ó inicio de 2013 en 1.513 –cun decaemento do 0,77%, con respecto ó ano anterior–, representando o 6,13 % do total estatal e sendo a quinta comunidade autónoma en número de empresas, das que ao redor da metade non teñen asalariados.

Segundo a súa condición xurídica, en Galicia hai 64.613 sociedades de responsabilidade limitada, 3.485 sociedades anónimas, 5.906 comunidades de bens, e 106.274 empresas baixo a titularidade de persoa física.

Sexta. O gasto en I+D de Galicia supón para o ano 2012 (último dato dispoñible) o 0,87% do PIB, catro centésimas menos ó do ano anterior; lonxe da media estatal española (1,30) que diminúe anualmente tres centésimas.

Sétima. Galicia conta con 45 novas sociedades laborais inscritas no 2013. Delas son persoas socias traballadoras 192 e 30 persoas socias capitalistas. Estes resultados mostran unha liña descendente en número de sociedades e traballadores respecto do exercicio do ano anterior.

Galicia ocupa o octavo lugar de España en número de sociedades laborais (en 2012 ocupaba o quinto), o que representa un 17% do número total das sociedades laborais de España. No ámbito de Galicia tanto o maior número de sociedades, como o de socios corresponden a Pontevedra (22 SL; 135 socios) que ten un enorme crecemento respecto o exercicio do 2012, seguida de A Coruña (18 SL; 64 socios), Ourense (3 SL; 16 socios) e Lugo (2 SL; 7 socios).

En canto ás sociedades cooperativas, constituíronse no 2013 60 sociedades en Galicia, un número superior ao do ano 2012 (51 cooperativas). A distribución de socios segundo o seu sexo é de 243 homes e 139 mulleres.

Oitava. A diminución do emprego en Galicia no ano 2013 segundo a EPA foi dun 3,8%, máis do triplo da media estatal (-1,2%).

A poboación asalariada galega que traballa a tempo parcial tivo un forte incremento: en 2013 medrou máis que no conxunto do bienio 2011-2012.

Novena. A poboación desempregada subiu lixeiramente en 2013 en Galicia (400 persoas) mentres que baixou un 1,2% no conxunto do Estado.

A taxa de desemprego de Galicia creceu sete décimas porcentuais en 2013 e baixou en catro décimas a española. Segue sendo menor en Galicia, pero reduciuse o diferencial respecto do ano anterior.

Décima. Os datos do paro rexistrado reflicten un descenso do 2,85%. No conxunto de España a redución chegou ó 3,13%.

A taxa de paro rexistrado alcanza o 20,99% en 2013, presentando un peor comportamento no caso das mulleres, chegando ó 22,72%, fronte ó 19,47% do colectivo masculino. Por idades, os peores resultados preséntanse no grupo de menores de 25 anos, cunha taxa de paro do 23,79%.

Por sectores de actividade, é no sector servizos onde máis demandantes de emprego se concentran, superando á suma de agricultura e pesca, industria, construción e sen emprego anterior.

Décimo primeira. Mantense unha maior representación dos homes na contratación (52,72%) fronte ás mulleres (47,28%), unida a un maior uso dos contratos temporais, dos contratos a tempo parcial (no 2013 o eventual por circunstancias da produción a tempo parcial superou ó de xornada completa) e un menor concerto de contratos indefinidos, chegando en 2013 ó 48,15%.

Compre destacar que seguen existindo modalidades contractuais feminizadas como a de interinidade (70,10%), e a de prácticas volve a superar ós concertados con homes. O sector servizos e ocupacións como empregada administrativa e traballadoras de servizos de restauración, persoais e de comercio manteñen a maioría feminina.

Décimo segunda. Polas características do emprego das mulleres (máis traballo a tempo parcial, inferior representación en postos altos, menor antigüidade media, maior temporalidade, categorías menos retribuídas altamente feminizadas etc.), as mulleres galegas percibiron un salario medio anual un 23% inferior ó do home, e o 35% das mulleres galegas tiveron ingresos iguais ou inferiores ó Salario Mínimo Interprofesional.

O importe medio das prestacións por desemprego percibidas polas mulleres galegas foi o 80% das prestacións percibidas polos homes. Do mesmo xeito, as pensionistas galegas só percibiron como media o 73% das pensións do grupo de homes.

Décimo terceira. As excedencias para o coidado de familiares foron solicitadas por mulleres no 82% dos casos. Porcentaxes similares se dan nas excedencias por coidado de fillo/a (94% de mulleres). Do total de persoas que realizan un traballo a tempo parcial por coidado de nenos e nenas e adultos enfermos, persoas con discapacidade ou maiores, o 98% son mulleres.

Décimo cuarta. No ano 2013 produciuse un incremento das contratacións acadándose os 707.044 contratos. Do total de contratos rexistrados, o 92,4% o foron baixo unha modalidade de duración temporal, e só o 7,6% o foron de xeito indefinido.

A modalidade contractual máis utilizada segue sendo o contrato eventual por circunstancias da produción (43% dos contratos iniciais). En segundo lugar se atopa o contrato de obra ou servizo determinado (37% dos contratos iniciais). Tendo en conta a xornada, o máis salientable foi o aumento da contratación a tempo parcial, acadando o 36,7% en 2013.

A temporalidade no sector privado acadou o 22,6% no colectivo masculino e o 25% no feminino. No sector público situouse nun 16% e un 20% segundo foran homes ou mulleres. A rotación dos asalariados galegos foi de 4,17 contratos eventuais por cada traballador e a rotación das asalariadas galegas acadou os 3,33 contratos.

Décimo quinta. Con datos da Seguridade Social, no ano 2013 diminúe globalmente en máis de 1.000 a cifra de empresas en alta. Resáltase que, en Galicia, máis do 89% das empresas teñen menos de 10 traballadores/as, así como a ocupación elevada de persoas traballadoras en empresas cuxa titularidade corresponde a persoas xurídicas. Galicia conta no 2013 con 649.600 persoas afiliadas ao réxime xeral da Seguridade Social, e 213.900 persoas afiliadas ao réxime especial de traballadores autónomos.

Décimo sexta. Continúan a facerse patentes os efectos da crise en 2013 e o número de afiliados/as á Seguridade Social diminúen en media anual en 23.800, tras a baixa de 42.800 en 2009, 22.200 en 2010, 27.300 en 2011 e 39.100 en 2012. Os 917.400 afiliados en alta, en media anual, representan o 5,63% do total dos afiliados do Estado.

Décimo sétima. A relación persoas activas / persoas pasivas no sistema da Seguridade Social ven a afondar en 2013 o signo negativo: maior incremento das persoas perceptoras de prestacións en relación coas persoas afiliadas, producíndose en Galicia unha diminución de 5 centésimas e pasando a representar 1,24 cotizantes por pensionista, fronte ó 1,80 do conxunto do Estado (oito centésimas menos que en 2012).

Décimo oitava. Diminúen en computo anual ó fin de 2013 as afiliacións á Seguridade Social no colectivo das mulleres en 4.193 cotizantes, se ben estas pasan a representar en decembro do citado ano o 48,33% do total dos afiliados/as en Galicia.

Décimo novena. Da formación de demanda dirixida á poboación ocupada en Galicia beneficiáronse 173.282 empresas. Os maiores porcentaxes repiten un patrón similar o do exercicio do 2012, e danse entre catro grupos de empresas, no seguinte orden: nas empresas de 10 a 49 traballadores; nas pequenas empresas de 1 a 5 traballadores; nas de máis de 4.999 asalariados, e nas de intervalos entre 1.000 a 4.999 traballadores.

Na devandita formación participaron un total de 173.282 persoas, 3.447 máis co exercicio do ano anterior. Advírtese neste grupo un incremento da porcentaxe de mulleres participantes, pese a seguir sendo menor que o dos homes: do total de participantes, 100.843 (58%) son homes, mentres que 72.439 (42%) son mulleres. A maior porcentaxe de participantes concéntrase nos dous grupos de idade de entre 36 a 45 anos en ambos sexos.

Respecto aos contidos formativos con maior número de participantes, destaca que “Prevención de riscos laborais en xeral” concentra un ano mais o maior número,

38.378 (22,15%), mentres que as dúas seguintes accións de maior número de formados son a “Xestión de Recursos Humanos” (7,96%) e “Seguridade Alimentaria” (6,72%). Sube con forza a opción de “Informática nivel usuario” como quinta opción máis seguida cando no exercicio anterior nin sequera estaba entre as vinte primeiras.

Vixésima. Mantense a tendencia decrecente na siniestralidade laboral dos últimos anos. En Galicia o total de accidentes en xornada de traballo experimentou un descenso do 5,41%, aínda que se aprecia un incremento nos accidentes mortais. Na clasificación por actividades económicas dos accidentes, o comercio e a construción nas súas diversas modalidades, son as actividades que máis siniestralidade rexistran.

Vixésimo primeira. Galicia, no total de accidentes, está na media do índice de incidencia estatal, tendo sete Comunidades maior índice de incidencia. No que se refire ao índice de incidencia correspondente ós accidentes mortais, Galicia ocupa o terceiro lugar das Comunidades, aínda que cun índice que está máis de 2 puntos por enriba da media estatal. Na evolución destes índices en Galicia, obsérvase unha diminución en relación cos anos anteriores.

Vixésimo segunda. O número de convenios colectivos que existen en Galicia a 31 de decembro de 2013, xa sexan vixentes ou prorrogados tacitamente, é de 860, dos cales 122 son de sector e 738 de empresa. Asináronse por primeira vez este ano 23 novos convenios (todos de empresa), oito na Coruña, catro en Lugo, dous en Ourense, sete en Pontevedra e dous son de ámbito autonómico.

Vixésimo terceira. O incremento salarial pactado nos convenios colectivos asinados e revisados en 2013 foi do 0,57%, o incremento máis baixo desde que hai rexistros no Consello Galego de Relacións Laborais. Esta media é lixeiramente superior ao IPC galego deste ano, que foi do 0,5%, e tamén ao estatal, que foi do 0,3%.

O 18,46% dos convenios asinados, e o 23,08% dos revisados recollen cláusulas de revisión salarial. O 71,28% dos convenios asinados este ano recollen cláusulas respecto da ultraactividade. Nos convenios de sector a porcentaxe de convenios con pacto de ultraactividade é do 87,80% e nos de empresa do 66,88%.

En materia de xornada, a media pactada no ano 2013 foi de 1.767,46 horas, sendo máis reducida nos convenios de empresa (1.735,54 horas) fronte aos de sector (1.769,52 horas). Son 132 convenios colectivos (o 67,69% dos asinados este ano) os que indican unha xornada inferior á máxima legal (30 de sector e 102 de empresa).

Vixésimo cuarta. Rexistráronse en 2013 en Galicia 180 inaplicacións de convenio, 61 en 2012, que afectan a 4.166 persoas traballadoras, das que 2.763 son homes e 1.403 mulleres.

Respecto das condicións de traballo que se inaplican, no 96,11% refírense á contía salarial, sendo dentro destas a redución do salario a que máis se produce (72,78%).

No 73,9% das inaplicacións rexistradas a composición da comisión negociadora correspóndese co establecido no artigo 41 do Estatuto dos traballadores (comisión dun máximo de tres membros integrada por persoas traballadoras da propia empresa e elixida por estas democraticamente). No 25,6% está constituída pola representación legal dos traballadores/as.

Vixésimo quinta. Con datos do Ministerio de Emprego e Seguridade Social, a conflitividade laboral sigue aumentando neste ano, xa que, segundo criterios de repercusión, as folgas seguen a experimentar un claro incremento en relación co ano anterior, dato que se aprecia no aumento no seu número, persoas traballadoras participantes, e xornadas non traballadas.

Vixésimo sexta. Os expedientes de regulación de emprego diminúen sensiblemente este ano, tanto o seu número como o número de persoas traballadoras afectadas, feito que se produce na case totalidade das Comunidades Autónomas. No ano 2013 houbo 113 procedementos de carácter extintivo, 852 procedementos de carácter suspensivo e 953 procedementos de redución de xornada. Estes procedementos afectaron a 1.906, 12.899 e 5.446 persoas traballadoras, respectivamente.

Vixésimo sétima. O número de persoas perceptoras en Galicia da prestación económica de desemprego sitúase en media anual do 2013 en 155.400 (un 57,3% do total de persoas rexistradas no Servizo Público de Emprego), cunha diminución dun 2,04% con respecto o ano anterior, e supoñen o 5,42% do total estatal. Case a metade das persoas perceptoras da Comunidade Autónoma o son dunha prestación asistencial (subsídio ou renda activa de inserción).

Vixésimo oitava. Os preto de 998.000 beneficiarios/as do conxunto de prestacións sociais en Galicia supoñen o 35,86% do total da poboación, porcentaxe que é 6,67 puntos máis elevada co correspondente o total do Estado. O importe mensual destas prestacións: 696,5 millóns de euros, en decembro de 2013, que representan en Galicia unha contía de 250,4 euros por persoa beneficiaria.

Vixésimo novena. Analizando os resultados dos procesos electorais en Galicia durante o período de catro anos e tendo en conta os representantes con mandato en vigor a 31 de decembro de 2013, segundo a data de rexistro das actas, a central sindical UGT, con 29,84% do total, é a que obtivo maior número de representantes (5.364), seguida de CCOO e CIG con 28,74% e 26,76%, respectivamente (5.166 e 4.811 representantes), acadando un total de 2.637 o resto de sindicatos e grupos de persoas traballadoras cun 14,67%. No período que vai do 1 de xaneiro de 2010 ao 31 de decembro de 2013 a porcentaxe de participación das persoas traballadoras foi dun 72,61%.

Advertencia previa: O feito de que os datos se expresen nalgúns casos en miles (de euros ou de persoas), e noutros se redondeen en centos ou miles para facilitar a súa comprensión, orixina que, nalgúns casos, a suma dos parciais non coincida co total, xa que se optou porque reflectan do xeito máis aproximado posible, neses casos, a contía de cada un dos datos totais e do parcial.

Capítulo 1

A Economía galega no ano 2013

■ Cadro I.1	Economía internacional: % de variación do PIB, IPC e taxa de desemprego. EE.UU. e UEM. 2007 - 2013.....	18
■ Cadro I.2	Crecemento do PIB ⁽¹⁾ . Galicia, España e UE. 2004-2013.....	20
■ Cadro I.3	Porcentaxe de crecemento ⁽¹⁾ do PIB. Por CC.AA. 2011-2013.....	21
■ Cadro I.4	Porcentaxe de variación media do PIB. Por CC.AA. 2008-2013.....	22
■ Cadro I.5	PIB por habitante (en euros). Galicia e España. 2008-2013.....	23
■ Cadro I.6	Converxencia en PIB por habitante. Galicia e España fronte á UE. 2002-2011.....	23
■ Cadro I.7	PIB por habitante en euros. Por CC.AA. 2013.....	24
■ Cadro I.8	PIB de Galicia. Compoñentes da demanda. 2009-2013.....	25
■ Cadro I.9	PIB de Galicia. Compoñentes da demanda. Por trimestres. 2013.....	26
■ Cadro I.10	PIB de Galicia. Compoñentes da oferta. 2009-2013.....	26
■ Cadro I.11	PIB de Galicia. Compoñentes da oferta. 2013.....	27
■ Cadro I.12	Balance do mercado de traballo. Galicia. 2009-2013.....	28
■ Cadro I.13	Produtividade. Galicia/España. 2008-2013.....	30
■ Cadro I.14	Pobreza infantil. Carencia material. Por provincias. 2013.....	32
■ Cadro I.15	Pobreza infantil. Carencia material grave. Por Provincias. 2013.....	32
■ Cadro I.16	Comercio exterior de Galicia. Total, extraestatal e intraestatal. 2012-2013.....	33
■ Cadro I.17	Evolución do comercio estranxeiro en Galicia. 2008-2013.....	34
■ Cadro I.18	Porcentaxe do comercio co estranxeiro. Galicia/España. 2008-2013.....	35
■ Cadro I.19	Ventas ó estranxeiro de Galicia. 2013.....	36
■ Cadro I.20	Compras de Galicia ó estranxeiro. 2013.....	36
■ Cadro I.21	Vendas galegas ó estranxeiro. Por provincias. 2013.....	37
■ Cadro I.22	Principais destinos das vendas galegas ó estranxeiro. 2013.....	38
■ Cadro I.23	Compras galegas no estranxeiro. Por provincias. 2013.....	38
■ Cadro I.24	Principais Estados provedores de Galicia. 2013.....	39
■ Cadro I.25	Comercio intraestatal ⁽²⁾ . Galicia. 2012-2013.....	40

■ Cadro 1.26	Porcentaxe de variación do IPC ⁽¹⁾ . Galicia/España. 2004-2013	41
■ Cadro 1.27	Inflación subxacente. Galicia e España. 2007-2013	41
■ Cadro 1.28	IPC por grupos de gasto. Galicia. 2008-2013	42
■ Cadro 1.29	Custos laborais. Galicia. 2008-2013	43
■ Cadro 1.30	Custos salariais. Galicia. 2008-2013	43
■ Cadro 1.31	Xornada laboral. Galicia. 2008-2013	44
■ Cadro 1.32	Custo laboral neto. Galicia/España. 2013	45
■ Cadro 1.33	Custo laboral bruto. Galicia/España. 2013	46
■ Cadro 1.34	Salario mínimo interprofesional. España e outros Estados da UE. 2013	47

Capítulo 2

Estrutura empresarial e política industrial

■ Cadro 2.1	Empresas activas, por sector económico e comunidade autónoma. 2013	50
■ Cadro 2.2	Distribución das empresas. Por sectores económicos ⁽¹⁾ . Galicia/ España. 2006-2013	51
■ Cadro 2.3	Evolución do número total de empresas. Galicia e España. 2001-2013	51
■ Cadro 2.4	Distribución das empresas. Por provincias. Galicia/España. 1995-2013	52
■ Cadro 2.5	Empresas segundo condición xurídica, por provincias. Galicia/España 2008-2013	53
■ Cadro 2.6	Empresas, por estrato de asalariados/as e provincias. Galicia/España. 2008-2013	54
■ Cadro 2.7	Porcentaxe de empresas que teñen asalariados/as	55
■ Cadro 2.8	Número de empresas, por estrato de asalariados/as. Galicia/España. 2013	55
■ Cadro 2.9	Porcentaxe de empresas. Por estrato de asalariados/as ⁽¹⁾ . Galicia/España. 2000-2013	56
■ Cadro 2.10	Sociedades mercantís creadas e disoltas. Galicia/España. 2013	56
■ Cadro 2.11	Capital medio suscrito ^(*) das sociedades mercantís creadas. Galicia / España. 2012-2013	57
■ Cadro 2.12	Sociedades mercantís que amplían capital e sociedades disoltas. Galicia /Espana. 2013	57
■ Cadro 2.13	Debedores concursados. Galicia / España. 2008-2013	58
■ Cadro 2.14	Debedores concursados. Desagregación en distintas variables. Galicia. 2012-2013	59
■ Cadro 2.15	Empresas concursadas por tramos de asalariados, volume de negocio e actividade económica principal. Galicia. 2012-2013	60
■ Cadro 2.16	Porcentaxe de efectos comerciais impagados sobre vencidos. Por CC.AA. 2009-2013	61
■ Cadro 2.17	Distribución porcentual da cifra de negocios. Por CC.AA. 2009-2012	62
■ Cadro 2.18	Evolución do peso de Galicia no total estatal nas principais variables da industria ⁽¹⁾ . 2001-2012	63
■ Cadro 2.19	Importe neto da cifra de negocios ⁽¹⁾ . Por agrupacións de actividade. Galicia 2008 - 2012	63
■ Cadro 2.20	Porcentaxe de vendas por CCAA. 2012-2013	64
■ Cadro 2.21	Evolución do peso de Galicia no total estatal da produción comercializada ⁽¹⁾ . 2004-2013	65
■ Cadro 2.22	Porcentaxe do valor da produción comercializada, por grandes agrupacións. Galicia. 2008-2013	66
■ Cadro 2.23	Porcentaxe sobre o total estatal do valor da produción comercializada en Galicia por grandes agrupacións. 2013	67
■ Cadro 2.24	Variación do Índice xeral de produción industrial ^(*) . Por CC.AA. 2012-2013	68
■ Cadro 2.25	Variación do Índice xeral de prezos industriais ^(*) . Por CC.AA. 2012-2013	69
■ Cadro 2.26	Variación na cifra de negocios dos servizos. Por CC.AA. 2012	70
■ Cadro 2.27	Variación no persoal ocupado nos servizos. Por CCAA. 2012	71
■ Cadro 2.28	Porcentaxe de variación do índice de comercio polo miúdo. Por CC.AA. 2013	71
■ Cadro 2.29	Variación do índice de ocupación no comercio polo miúdo. Por CC.AA. 2013	72
■ Cadro 2.30	Ocupación hoteleira. Galicia. 2008-2013	73
■ Cadro 2.31	Gastos internos e persoal en I + D. Por comunidades autónomas. 2012	74
■ Cadro 2.32	Evolución dos gastos internos en I+D. % Galicia/España. 1994-2012	75
■ Cadro 2.33	Gastos internos totais en I + D. Por comunidades autónomas e sector de execución. 2012	76
■ Cadro 2.34	Porcentaxe de execución do gasto en I+D. Por sectores. Galicia e España. 2010-2012	77
■ Cadro 2.35	Evolución da porcentaxe de gastos respecto ao PIB a prezos de mercado. Por comunidades autónomas 2001-2012	77
■ Cadro 2.36	Porcentaxe de gasto en I+D sobre o PIB. Países OCDE Europa: 2007-2012	78

■ Cadro 2.37	Principais indicadores de I+D en empresas, por tipo de empresa ⁽¹⁾ e comunidades autónomas. 2012.....	79
■ Cadro 2.38	Empresas Innovadoras e Gastos en innovación por CC.AA. 2012	80
■ Cadro 2.39	Investimentos e cadro de persoal da Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI)	82
■ Cadro 2.40	Fondos Comunitarios Galicia 2007-2013	85
■ Cadro 2.41	Marco de apoio comunitario do obxectivo 01. Grao de execución do gasto público a 31/12/2012. Programa operativo FEDER de Galicia	86
■ Cadro 2.42	Contribución financeira da UE nos sectores agrariopesqueiros. Galicia. 2009-2013	88
■ Cadro 2.43	Distribución da axuda FSE 2007-2013 asignada a Galicia por instrumentos de intervención	89
■ Cadro 2.44	Fondos FSE asignados a Galicia 2007-2013 por eixes de actuación	89
■ Cadro 2.45	Incentivos económicos rexionais. Proxectos aprobados entre el 01/01/2013 al 31/12/2013	90
■ Cadro 2.46	Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados entre o 01.06.1988 e o 31.12.2013.....	91
■ Cadro 2.47	Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados de 1994 a 2013.....	91
■ Cadro 2.48	Solicitudes de incentivos económicos rexionais recibidas do 01/06/1988 a 31/12/2013	93
■ Cadro 2.49	Incentivos económicos rexionais. Proxectos aprobados vixentes ⁽¹⁾ entre o 01/06/1988 ao 31/12/2013.....	94
■ Cadro 2.50	Fondos de capital de risco de XESGALICIA 2000-2013.....	96
■ Cadro 2.51	Programas de apoio financeiro ás PEMES. Por liñas de financiamento. Galicia. 2012-2013	98
■ Cadro 2.52	Programas de apoio á continuidade e mellora competitiva. Galicia 2009-2013	98
■ Cadro 2.53	Programas de apoio a expansión exterior das empresas 2011-2013 ^(*)	99
■ Cadro 2.54	Programas de apoio asimilados a subvencións ao emprego estable (grandes inestimentos) por provincias. 2011-2013	99
■ Cadro 2.55	Subvencións e axudas da Presidencia da Xunta e das Areas de Economía, Industria, Cultura e Turismo (capítulo VII). Galicia. 2010-2013.....	100
■ Cadro 2.56	Subvencións e Axudas da Área do Medio Rural (CAPVII) Galicia 2010-2013.....	102
■ Cadro 2.57	Subvencións e axudas da Área do Mar (capítulo VII). Galicia. 2010-2013.....	103
■ Cadro 2.58	Subvencións e axudas da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestructura (capítulo VII). Galicia. 2010-2013	104

Capítulo 3 Economía Social

■ Cadro 3.1	Sociedades Laborais rexistradas e socios iniciais das mesmas, segundo tipo de socio e sexo. Por comunidade autónoma e provincia. 2013.....	106
■ Cadro 3.2	Sociedades laborais rexistradas e socios iniciais das mesmas, segundo sector de actividade por comunidade autónoma e provincia. Galicia 2013.....	107
■ Cadro 3.3	Cooperativas constituídas, segundo a clase, e socios iniciais das mesmas, segundo sexo, por ámbito territorial. 2013.....	107
■ Cadro 3.4.1	Cooperativas inscritas na Seguridade Social e traballadores das mesmas, segundo sexo, por comunidade autónoma e provincia.	108
■ Cadro 3.4.2	Sociedades Laborais inscritas na Seguridade Social e traballadores das mesmas, segundo sexo, por comunidade autónoma e provincia. 2011-2013.....	109
■ Cadro 3.5	Cooperativas inscritas e número de socios. Galicia 2013.....	110
■ Cadro 3.6	Cooperativas constituídas, segundo clase, e socios iniciais das mesmas, segundo sexo. 2013	110

Capítulo 4 Poboación e mercado de traballo

■ Cadro 4.1	Poboación de Galicia, España e UE ⁽¹⁾ . 2010-2014	112
■ Cadro 4.2	Poboación ⁽¹⁾ por comunidades autónomas a 1 de xaneiro de 2013.....	113
■ Cadro 4.3	Poboación. Galicia. Por provincias. 2010, 2014	113
■ Cadro 4.4	Saldos vexetativo e migratorio. Galicia/España. 2013.....	114
■ Cadro 4.5	Poboación estranxeira en Galicia. 2005-2014	115
■ Cadro 4.6	Altas procedentes do estranxeiro. Galicia. 2007-2013	115
■ Cadro 4.7	Altas procedentes do estranxeiro. Galicia. Por provincias. 2008/2013	116
■ Cadro 4.8	Poboación galega no estranxeiro. Por provincias. 2014.....	116

■ Cadro 4.9	Poboación galega no estranxeiro. Por grandes grupos de idade. 2013-2014.....	116
■ Cadro 4.10	Crecemento natural. Nacementos e defuncións. Por CC.AA. 2014.....	118
■ Cadro 4.11	Movementos naturais de poboación. Galicia. 2011-2013.....	118
■ Cadro 4.12	Taxas de natalidade, mortalidade e crecemento vexetativo. Galicia/España.2013.....	119
■ Cadro 4.13	Taxas de natalidade, mortalidade e crecemento vexetativo. Galicia e provincias. España. 2013.....	119
■ Cadro 4.14	Saldo vexetativo ⁽¹⁾ por 1.000 habitantes. Galicia, España, UE. 1975-2013.....	120
■ Cadro 4.15	Saldo migratorio ó estranxeiro. Por CC.AA. 2013.....	122
■ Cadro 4.16	Saldo migratorio entre CCAA. Por CC.AA. 2013.....	123
■ Cadro 4.17	Saldo migratorio total. Por CC.AA. 2013.....	124
■ Cadro 4.18	Emigración intraestatatal de Galicia. Por grupos de idade. 2003-2010.....	125
■ Cadro 4.19	Poboación de alomenos 16 anos, por actividade económica. Galicia. 2007-2013..	126
■ Cadro 4.20	Balance do mercado de traballo en Galicia, España e UE-27. 2011-2013.....	127
■ Cadro 4.21	Poboación activa. Por CC.AA. 2011-2013.....	128
■ Cadro 4.22	Taxas de actividade da poboación de 16 a 64 anos. Por comunidades autónomas. 2011-2013.....	130
■ Cadro 4.23	Taxa de actividade. Por sexo. Galicia 2010-2013.....	131
■ Cadro 4.24	Poboación activa. Por provincias. 2007-2013.....	131
■ Cadro 4.25	Taxa de actividade. Por sexo e provincia. 2009-2013.....	132
■ Cadro 4.26	Poboación ocupada. Por comunidades autónomas. 2011-2013.....	133
■ Cadro 4.27	Taxas de ocupación da poboación de 16 a 64 anos. Por comunidades autónomas. 2011-2013.....	135
■ Cadro 4.28	Taxas de ocupación da poboación 16-64 anos. España/UE. 2005-2013.....	136
■ Cadro 4.29	Taxas de ocupación. Por sexo. Galicia. 2007-2013.....	137
■ Cadro 4.30	Taxa de ocupación. Por sexo e provincia. 2008-2013.....	137
■ Cadro 4.31	Poboación ocupada por sector económico. Galicia 2008-2013.....	138
■ Cadro 4.32	Porcentaxe de persoas ocupadas por sector económico. Galicia/España 2013.....	139
■ Cadro 4.33	Poboación ocupada por situación profesional. Galicia. 2011-2013.....	140
■ Cadro 4.34	Contratación indefinida e temporal Galicia 2010-2013.....	140
■ Cadro 4.35	Persoas asalariadas por tipo de xornada Galicia 2012-2013.....	141
■ Cadro 4.36	Persoas Asalariadas. Sector público e privado. Galicia. 2012-2013.....	141
■ Cadro 4.37	Poboación desempregada. Por comunidades autónomas. 2011-2013.....	142
■ Cadro 4.38	Taxas de desemprego. Por comunidades autónomas. 2011-2013.....	143
■ Cadro 4.39	Taxa de desemprego. Por sexos. Galicia. 2007-2013.....	144
■ Cadro 4.40	Taxas de desemprego. Por grupos de idade e sexo. Galicia. 2012-2013.....	145
■ Cadro 4.41	Persoas desempregadas por tempo de búsqueda de emprego. Galicia. 2008-2013.....	146
■ Cadro 4.42	Evolución do paro rexistrado e da taxa de paro. Galicia 2008-2013.....	148
■ Cadro 4.43	Evolución do paro rexistrado e da taxa de paro. Galicia 2008-2013.....	148
■ Cadro 4.44	Paro rexistrado. Por provincias e idades. Galicia. 2013.....	149
■ Cadro 4.45	Paro rexistrado e taxa de paro. Por provincias. 2013.....	149
■ Cadro 4.46	Taxa de paro. Por idades e sexos. Galicia. 2013.....	149
■ Cadro 4.47	Paro rexistrado. Por sectores. Galicia. 2013.....	150
■ Cadro 4.48	Paro rexistrado. Por nivel académico e provincias. 2013.....	150
■ Cadro 4.49	Poboación inactiva por situación de inactividade. Galicia e provincias. 2008-2013.....	151
■ Cadro 4.50	Poboación inactiva por situación de inactividade e comunidade autónoma. 2013.....	152
■ Cadro 4.51	Poboación inactiva por clase principal de inactividade e comunidade autónoma. 2013. Porcentaxe respecto do total de cada comunidade autónoma....	153
■ Cadro 4.52	Poboación inactiva por grupos de idade e comunidade autónoma. 2013. Porcentaxes respecto do total de cada comunidade autónoma.....	154

Capítulo 5

A muller no mundo laboral

■ Cadro 5.1	Poboación de Galicia e España. Por sexo e provincias. Padrón municipal a 1 de Xaneiro de 2013.....	157
■ Cadro 5.2	Poboación España e U.E. % de mulleres 2010/2013.....	157
■ Cadro 5.3	Porcentaxe de mulleres sobre a poboación total. Por comunidades autónomas. 2003-2013.....	158
■ Cadro 5.4	Poboación de Galicia. Por idade (grupos quinquenais) e sexo. 2013.....	159
■ Cadro 5.5	Nacemento segundo o sexo do/a nacido/a. 1984-2012. Galicia.....	160
■ Cadro 5.6	Poboación estranxeira. Porcentaxe de mulleres. Por CC.AA. 2008-2013.....	161

■ Cadro 5.7	Distribución porcentual da poboación de alomenos 16 anos. Pola relación coa actividade económica. Por sexo e provincia. 2012-2013.....	162
■ Cadro 5.8	Taxa de actividade por sexo e comunidade autónoma. 2012-2013	163
■ Cadro 5.9	Poboación inactiva. Por clase de inactividade, sexo e comunidade autónoma. 2013.....	164
■ Cadro 5.10	Inactivos/as por grupo de idade, sexo e comunidade autónoma. Valores absolutos. Galicia 2011 - 2013.....	165
■ Cadro 5.11	Distribución porcentual dos ocupados/as por sector económico, comunidade autónoma e sexo. 2013	166
■ Cadro 5.12	Taxas de desemprego. Por sexo e comunidade autónoma. 2013.....	167
■ Cadro 5.13	Taxa de paro. Por idades e sexos. Galicia. 2013.....	168
■ Cadro 5.14	Parados/as. Por idade e sexo. Galicia. 2013	168
■ Cadro 5.15	Parados/as. Por nivel académico e sexo. Galicia. 2013	169
■ Cadro 5.16	Demandas de emprego pendentes de demandantes parados/as. Segundo grupo principal de ocupación. Por provincias. Decembro 2013	170
■ Cadro 5.17	Parados/as. Por actividade económica e sexo. Galicia. 2013.....	171
■ Cadro 5.18	Demandas de emprego pendentes de demandantes parados/as. Segundo idade e duración da demanda e sexo, por provincias. Decembro 2013.....	172
■ Cadro 5.19	Demandas de emprego pendentes. Segundo clasificación da demanda. Por sexo e por provincias. Decembro 2013	173
■ Cadro 5.20	Baixas de demandas de emprego.Segundo causa da baixa. Por sexo e por provincias. Decembro 2013	173
■ Cadro 5.21	Perfil dos parados/as en xeral. Ano 2013. Galicia.....	174
■ Cadro 5.22	Contratados. Por idade e sexo. España 2013. Porcentaxe.....	174
■ Cadro 5.23	Contratos nos catro grandes sectores de actividades económicas (clasificación CNAE 2009) por sexo. Galicia. 2013.....	175
■ Cadro 5.24	Contratos sectoriais por seccións (clasificación CNAE) e sexo. Galicia. 2013	176
■ Cadro 5.25	Contratos asociados aos grandes grupos de ocupación por sexo. Galicia. 2013 ...	177
■ Cadro 5.26	Tipoloxía contractual por sexo. Ano 2013.....	178
■ Cadro 5.27	Alumnado matriculado en ciclo formativo de FP grao superior, por sexo. Curso 2013 / 2014. Galicia - España.....	179
■ Cadro 5.28	Ensinanza non universitaria. Alumnado matriculado en bacharelato, por sexos. Curso 2013 - 2014. Galicia.....	179
■ Cadro 5.29	Abandono educativo temperán. Poboación entre 18 e 24 anos (ambos inclusive) que non completou o nivel de educación secundaria segundo a etapa e non segue ningún tipo de formación (regrada ou non regrada). Galicia.....	180
■ Cadro 5.30	Alumnado matriculado en Ensino Universitario, segundo rama de coñecemento e sexo. Curso 2013. Galicia.....	180
■ Cadro 5.31	Alumnado que terminou os estudos Universitarios, por tipo de estudo e sexo. Curso 2010 - 2011. Galicia.....	181
■ Cadro 5.32	Distribución por sexo de altos cargos da Administración do Estado en porcentaxe de mulleres 2011/ 2013.....	182
■ Cadro 5.33	Mulleres no goberno en %	182
■ Cadro 5.34	Composición dos Parlamentos Autonómicos. 2010-2012.....	183
■ Cadro 5.35	Mulleres dos Gobernos Autonómicos.....	184
■ Cadro 5.36	Participación de Mulleres na Comisión Europea. 2011	184
■ Cadro 5.37	Participación de mulleres nos Parlamentos Nacionais dos países europeos. Cámara única ou baixa. 2010 - 2013.....	185
■ Cadro 5.38	Participación de mulleres en diversos órganos constitucionais. España 2013.....	186
■ Cadro 5.39	Excedencias por cuidado de familiares. Galicia- España 2012- 2013	187
■ Cadro 5.40	Núcleos familiares monoparentais por sexo en miles. 2008-2011	187
■ Cadro 5.41	Permisos de maternidade por comunidades autónomas	188
■ Cadro 5.42	Excedencias por coidado de fillas/os.....	189
■ Cadro 5.43	Permisos de Paternidade por CC.AA.....	189
■ Cadro 5.44	Persoas ocupadas a tempo parcial por motivo da xornada parcial. España 2012-2013	190
■ Cadro 5.45	Emprego a tempo parcial (25-54 anos) segundo número de fillos. España, UE-27 e UE-28 %. 2012-2013.....	191
■ Cadro 5.46	Asalariados por CCAA e sexo. 2012	192
■ Cadro 5.47	Asalariados por sector de actividade económica e sexo. Galicia / España. 2012....	192
■ Cadro 5.48	Percepcións salariais por tramo de salario e sexo. Galicia / España. 2013	193
■ Cadro 5.49	Salario bruto anual por tipo de contrato. (Euros). 2012. Enquisa anual de estrutura salarial.....	194

■ Cadro 5.50	Contía media diaria bruta recoñecida a beneficiarios de prestacións de nivel contributivo. Segundo sexo e idade. España. 2012	196
■ Cadro 5.51	Percepcións medias de prestacións por desemprego. Por sexo e comunidade autónoma do perceptor: Galicia/España. 2012	197
■ Cadro 5.52	Desempregados e prestacións medias por nacionalidade e sexo do perceptor: Galicia - España. 2012	198
■ Cadro 5.53	Pensión contributivas e importe medio e pensionistas segundo clase, por sexo. España 2012/2013	199
■ Cadro 5.54	Pensión contributivas, segundo tramos de contía mensual, por sexo e clase. España 2013	200
■ Cadro 5.55	Pensión por CCAA e sexo. 2012	201

Capítulo 6

Inicio da relación laboral

■ Cadro 6.1	Empresas en alta. Por réximes. Galicia. 2012-2013	204
■ Cadro 6.2	Empresas inscritas na Seguridade social, segundo tamaño da empresa. Galicia. 2013	204
■ Cadro 6.3	Empresas inscritas na Seguridade Social e traballadores, segundo sector de actividade. Galicia	204
■ Cadro 6.4	Empresas inscritas na Seguridade Social e traballadores, segundo tipo de empresa. Galicia	205
■ Cadro 6.5	Comunicación de aperturas de centros de traballo rexistradas, por tipo de actuación e provincia. Ano 2013	205
■ Cadro 6.6	Comunicación de aperturas de centros de traballo por sección da CNAE e provincia. Ano 2013	206
■ Cadro 6.7	Distribución provincial das persoas traballadoras en centros de traballo segundo o sexo. Ano 2013	206
■ Cadro 6.8	Persoas traballadoras en centros de traballo por sección da CNAE e provincia. Ano 2013	207
■ Cadro 6.9	Distribución provincial dos centros de traballo rexistrados e persoas traballadoras ocupadas. Evolución 2010-2013	207
■ Cadro 6.10	Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral. Réximes Xeral e Agrario, e total. Galicia/España. 1985/1991/2005/ 2009 a 2013	209
■ Cadro 6.11	Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral. Por réximes. Galicia/España. 2003-2013	211
■ Cadro 6.12	Traballadores/as afiliados/as e en alta. Por réximes e sexos. Galicia. 1998/2012-2013 ⁽¹⁾	212
■ Cadro 6.13	Traballadores/as afiliados/as en alta laboral. Por sector de actividade. Galicia/España. 2007-2013	213
■ Cadro 6.14	Altas laborais iniciais. Por réximes. Galicia/España. 1995/2000/2009-2013	215
■ Cadro 6.15	Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral. Por réximes e comunidades autónomas. 2008-2013	217
■ Cadro 6.16	Autorizacións de traballo a estranxeiros concedidas, segundo dependencia laboral, por comunidade autónoma e provincia do centro de traballo ⁽¹⁾ . Galicia 2013	220
■ Cadro 6.17	Autorizacións de traballo a estranxeiros concedidas, segundo clase de autorización, por comunidade autónoma e provincia do centro de traballo ⁽¹⁾ . Galicia 2013	220
■ Cadro 6.18	Autorizacións de traballo a estranxeiros concedidas, segundo ocupación, por comunidade autónoma e provincia do centro de traballo ⁽¹⁾	221
■ Cadro 6.19	Traballadores estranxeiros afiliados á Seguridade Social en alta laboral, segundo réxime, por provincia. Galicia 2013	222
■ Cadro 6.20	Contratos a estranxeiros segundo tipo de contrato por provincias. Galicia 2013	222
■ Cadro 6.21	Contratos a estranxeiros segundo idades, sexo e sectores, por provincias. Galicia 2013	222
■ Cadro 6.22	Poboación de nacionalidade española residente no estranxeiro segundo o país de residencia e a provincia de inscrición. Galicia 2013	223
■ Cadro 6.23	Fluxo de migración interautonómica por comunidade autónoma de orixe. Migracións interiores Galicia 2013. Resultados provisionais	223
■ Cadro 6.24	Fluxo de migración interautonómica por comunidade autónoma de destino. Migracións interiores Galicia 2013. Resultados provisionais	224

■ Cadro 6.25	Fluxo de inmigración procedente do extranxeiro por nacionalidade (agrupación de países). Migracións exteriores Galicia 2013. Resultados provisionais.....	224
■ Cadro 6.26	Fluxo de emigración con destino o extranxeiro por país e destino (agrupación de países). Migracións exteriores Galicia 2013. Resultados provisionais.....	225
■ Cadro 6.27	Saldo migratorio co extranxeiro por nacionalidade (agrupación de países). Migracións exteriores Galicia 2013. Resultados provisionais.....	225
■ Cadro 6.28	Variacións residenciais exteriores. Altas por provincia de destino e país de procedencia. Galicia 2013	226
■ Cadro 6.29	Variacións residenciais exteriores. Baixas por provincia de procedencia e continente de nacionalidade. Galicia 2013.....	226
■ Cadro 6.30	Saldo por variación residencial. Galicia 2013.....	226

Capítulo 7

Contratación

■ Cadro 7.1	Contratos de traballo, contratos convertidos en indefinidos e adscripcións colaboración social. Galicia/España. 2012-2013.....	230
■ Cadro 7.2	Total contratos de traballo. Por provincias. Galicia. 2012-2013.....	231
■ Cadro 7.3	Contrato de traballo por tipo e por sector. Galicia 2013.....	232
■ Cadro 7.4	Contratos de traballo iniciais segundo sección de actividade económica. Por provincias. Ano 2013.....	232
■ Cadro 7.5	Contratos de traballo iniciais segundo grupo principal de ocupación do posto. Por provincias. Ano 2013	233
■ Cadro 7.6	Contratos eventuais por circunstancias da produción. Segundo sexo, idade e provincia. Galicia 2013.....	234
■ Cadro 7.7	Contratos eventuais por circunstancias da produción. Por duración e provincias. Galicia 2013.....	235
■ Cadro 7.8	Contratos eventuais por circunstancias da produción. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia 2013.....	235
■ Cadro 7.9	Contratos de obra ou servizo. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2013	236
■ Cadro 7.10	Contratos de obra ou servizo. Por duración e provincia. Galicia 2013	237
■ Cadro 7.11	Contratos por obra ou servizo. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia. Decembro 2013.....	237
■ Cadro 7.12	Contratos de interinidade. Por sexos, idade e provincia. Galicia 2013.....	238
■ Cadro 7.13	Contratos de interinidade. Por duración e provincias. Galicia 2013.....	238
■ Cadro 7.14	Contratos de interinidade. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Decembro 2013	239
■ Cadro 7.15	Contratos de formación. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2013.....	240
■ Cadro 7.16	Contratos de formación por duración e provincias. Galicia 2013.....	241
■ Cadro 7.17	Contratos en prácticas. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2013	242
■ Cadro 7.18	Contratos en prácticas. Por duración e provincias. Galicia 2013	243
■ Cadro 7.19	Contrato en prácticas. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia 2013	243
■ Cadro 7.20	Contratos de substitución por xubilación os 64 anos. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2013	244
■ Cadro 7.21	Contratos de substitución por xubilación aos 64 anos. Por duración e provincia. Galicia. 2013.....	244
■ Cadro 7.22	Contratos de relevo. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2013	245
■ Cadro 7.23	Contratos de relevo. Por duración e provincia. Galicia 2013.....	245
■ Cadro 7.24	Contratos de relevo. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2013.....	245
■ Cadro 7.25	Contratos por xubilación parcial. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2013	246
■ Cadro 7.26	Contratos por xubilación parcial. Por duración e provincia. Galicia 2013	246
■ Cadro 7.27	Outros contratos non contemplados anteriormente. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2013.....	247
■ Cadro 7.28	Outros contratos non contemplados anteriormente. Por duración e provincia. Galicia 2013.....	247
■ Cadro 7.29	Outros contratos non contemplados anteriormente. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2013.....	247
■ Cadro 7.30	Contratos temporais de minusválidos. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2013.....	248
■ Cadro 7.31	Contratos temporais de persoas con discapacidade. Por duración e provincias. Galicia 2013.....	249
■ Cadro 7.32	Contratos temporais de persoas con discapacidade. Segundo sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia 2013.....	249
■ Cadro 7.33	Contratos indefinidos ordinarios. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2013	250

■ Cadro 7.34	Contratos indefinidos ordinarios. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia. 2013.....	250
■ Cadro 7.35	Contratos indefinidos bonificados. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2013	251
■ Cadro 7.36	Contratos indefinidos bonificados segundo colectivo de bonificación. Por sexo e provincia. Galicia 2013.....	252
■ Cadro 7.37	Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato e provincias. Ambos os dous sexos. Galicia 2013.....	253
■ Cadro 7.38	Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato e provincias. Homes. Galicia 2013.....	253
■ Cadro 7.39	Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato e provincias. Mulleres. Galicia 2013	253
■ Cadro 7.40	Contratos convertidos en indefinidos. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2013.....	254
■ Cadro 7.41	Contratos convertidos en indefinidos. Por duración y provincia. Galicia 2013.....	254
■ Cadro 7.42	Contratos de persoas con discapacidade. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2013.....	255
■ Cadro 7.43	Contratos indefinidos de persoas con discapacidade. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2013	255
■ Cadro 7.44	Contratacións a discapacitados. Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2013	256
■ Cadro 7.45	Contratacións a persoas con discapacidade en CEE. Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2013	256
■ Cadro 7.46	Contratacións en proxectos de investigación. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2013.....	257
■ Cadro 7.47	Contratacións en prácticas para investigadores/as. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2013	258
■ Cadro 7.48	Adscricións temporais en colaboración social. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2013	258
■ Cadro 7.49	Adscricións temporais en colaboración social. Por sexos, sectores de actividade económica e provincias. Galicia. 2013	258
■ Cadro 7.50	Prórrogas. Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2013.....	259
■ Cadro 7.51	Prórrogas. Por duración e provincia. Galicia. 2013	259
■ Cadro 7.52	Prórrogas. Por sexos, idade, sector de actividade e provincias. Galicia. 2013.....	260
■ Cadro 7.53	Contratos a extranxeiros segundo tipo de contrato e provincias. Galicia. Decembro 2013	260
■ Cadro 7.54	Contratos a extranxeiros/as segundo sexo, idade e sectores por provincias. Galicia. Decembro 2013.....	261
■ Cadro 7.55	Rotación dos asalariados/as temporais. Galicia/España. 2012/2013	262
■ Cadro 7.56	Asalariados/as sector público e privado. Por tipo de contrato e sexo. Galicia 2013.....	262
■ Cadro 7.57	Asalariados/as sector público e privado. Por tipo de contrato e sexo. España. 2012-2013	262
■ Cadro 7.58	Contratos de emprendedores. Por sexo e provincia. Galicia 2013.....	263
■ Cadro 7.59	Contratos de emprendedores según idade. Galicia. 2013.....	263
■ Cadro 7.60	Contratos de emprendedores según gran grupo de ocupación e sección da actividade económica. Galicia. 2013.....	264
■ Cadro 7.61	Empresas de Traballo Temporal. Galicia. Evolución anos 2007-2013	265
■ Cadro 7.62	Contratos de posta a disposición segundo provincia do centro de traballo da empresa de traballo temporal. Galicia 2013.....	265
■ Cadro 7.63	Contratos de posta a disposición, por comunidade autónoma de ubicación das empresas de traballo temporal. Ano 2013*.....	266
■ Cadro 7.64	Persoas traballadoras postas a disposición polas empresas de traballo temporal autorizadas pola Dirección Xeral de Traballo e Economía Social, segundo ámbito de actuación. Ano 2013	266
■ Cadro 7.65	Contratos de posta a disposición realizados nas empresas autorizadas pola Dirección Xeral de Traballo e Economía Social, segundo o ámbito de actuación e a modalidade de contratación. Ano 2013	267
■ Cadro 7.66	Contratos de posta a disposición realizados nas empresas autorizadas pola Dirección Xeral de Traballo e Economía Social. Evolución 2009-2013	267
■ Cadro 7.67	Contratos de posta á disposición nas empresas autorizadas pola Dirección Xeral de Traballo e Economía Social, segundo a causa do contrato. Evolución 2009-2013.....	268

Capítulo 8

O subsistema de formación profesional para o emprego

■ Cadro 8.1	Nº de participantes formados segundo tamaño de plantilla da empresa	279
■ Cadro 8.2	Nº de participantes formados segundo sexos e intervalos de idade	280
■ Cadro 8.3	Nº de participantes formados segundo grupo de cotización á Seguridade Social	281
■ Cadro 8.4	Nº de participantes formados segundo modalidade de impartición	281
■ Cadro 8.5	Nº de participantes formados segundo o contido formativo	282
■ Cadro 8.6	Formación Profesional para o emprego dirixida prioritariamente a persoas desempregadas. Galicia 2013	283
■ Cadro 8.7	Formación ocupacional. Plan AFD. Programación. Por áreas funcionais. Por provincias. Galicia 2013	284
■ Cadro 8.8	Sectorialización	287
■ Cadro 8.9	Cursos con compromiso de contratación. Distribución provincial 2013	288
■ Cadro 8.10	Distribución Sectorial. 2013	288
■ Cadro 8.11	Distribución sectorial. 2013	289
■ Cadro 8.12	Distribución. Plans de Formación Intersectoriais 2012-2013	291

Capítulo 9

A negociación colectiva

■ Cadro 9.1	Evolución da estrutura global da negociación colectiva. Por provincias. Galicia. 2008-2013	295
■ Cadro 9.2	Convenios asinados e revisados. Galicia. 2013	296
■ Cadro 9.3a	Evolución dos convenios colectivos asinados. Por provincias. Galicia. 2008-2013	297
■ Cadro 9.3b	Evolución dos convenios colectivos revisados. Por provincias. Galicia. 2008-2013	298
■ Cadro 9.4	Convenios colectivos de sector e empresa asinados por vez primeira. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2013	299
■ Cadro 9.5	Evolución convenios con vixencia expresa. Galicia. 2004-2013	300
■ Cadro 9.6	Convenios colectivos asinados e revisados. Por sector e grupos de empresas, empresas e ámbitos inferiores. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2013	301
■ Cadro 9.6 bis	Convenios colectivos asinados e revisados. Por provincias e seccións da CNAE 2009. Galicia. 2013	302
■ Cadro 9.7	Persoas traballadoras e empresas afectadas por convenios colectivos asinados e revisados. Sector: Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2013	303
■ Cadro 9.8	Persoas traballadoras e empresas afectadas por convenios colectivos asinados e revisados. Grupos de empresas, empresas e ámbitos inferiores. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2013	304
■ Cadro 9.9	Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de traballadores/as afectados/as. Sector: Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2013	305
■ Cadro 9.10	Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de empresas afectadas. Sector: Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2013	305
■ Cadro 9.11	Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de traballadores/as afectados/as. Empresa. Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2013	306
■ Cadro 9.12	Cadros de persoal medio das empresas afectadas pola negociación colectiva. Por provincias. Galicia. 2013	306
■ Cadro 9.13	Vixencias medias dos convenios colectivos de empresa. Porcentaxe sobre o total de convenios de empresa asinados. Por provincias. Galicia. 2013	307
■ Cadro 9.14	Vixencias medias dos convenios colectivos de sector. Porcentaxe sobre o total de convenios de sector asinados. Por provincias. Galicia. 2013	307
■ Cadro 9.15	Convenios colectivos asinados con pacto de ultraactividade. Galicia. 2013	308
■ Cadro 9.16	Duración das negociacións. Convenios de Sector: Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2013	309
■ Cadro 9.17	Convenios asinados en 2013. Composición da comisión negociadora	310
■ Cadro 9.18	Composición das comisións negociadoras Galicia. 2005-2013	311
■ Cadro 9.19	Evolución da media ponderada do incremento salarial pactado. Por provincias. Galicia. 2010-2013	313
■ Cadro 9.20	Evolución do incremento salarial pactado e relación co IPC. Galicia	314

■ Cadro 9.20 bis	Comparativa incremento salarial pactado e IPC por provincias.....	315
■ Cadro 9.21	Media ponderada do incremento salarial pactado. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2013.....	315
■ Cadro 9.21 bis	Incremento salarial pactado nos convenios colectivos asinados e revisados. Por provincias e seccións da CNAE 2009. Galicia. 2013.....	316
■ Cadro 9.22a	Convenios colectivos asinados e revisados Por tramo de aumento salarial pactado. Incremento final. Porcentaxe sobre o total negociado. Galicia. 2013.....	317
■ Cadro 9.22b	Convenios de sector asinados e revisados. Por tramo de aumento salarial pactado. Incremento final. Porcentaxe sobre o total de sector negociado. Galicia. 2013.....	318
■ Cadro 9.22c	Convenios de sector asinados e revisados Por tramo de aumento salarial pactado. Incremento final. Porcentaxe sobre o total de sector negociado. Galicia. 2013.....	319
■ Cadro 9.23	Convenios colectivos asinados con cláusula de revisión salarial. Galicia. 2013.....	320
■ Cadro 9.24	Convenios colectivos revisados con cláusula de revisión salarial. Galicia. 2013.....	321
■ Cadro 9.25a	Convenios asinados e revisados con cláusula de revisión salarial (%). Período 2005 - 2013.....	322
■ Cadro 9.25b	Evolución dos convenios colectivos asinados con cláusula de revisión salarial. Por provincias. Galicia. 2005 - 2013.....	323
■ Cadro 9.26	Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados. Por provincias. Galicia 2013.....	324
■ Cadro 9.27	Evolución da xornada media anual pactada. Galicia. 2003-2013. Total Convenios. Xornada media pactada.....	333
■ Cadro 9.28	Total convenios. Xornada media pactada. 31/12/2013. Por sectores económicos e provincias.....	334
■ Cadro 9.29	Xornada por provincias - 2013.....	335
■ Cadro 9.30	Evolución dos convenios asinados que reducen a xornada máxima legal. Porcentaxe sobre o total. Por provincias. Galicia. 2007-2013.....	336
■ Cadro 9.I	Convenios colectivos.....	337
■ Cadro 9.II	Revisións salariais.....	338
■ Cadro 9.III	Convenios colectivos asinados e revisados en función do nº de traballadores/as. Empresa.....	338
■ Cadro 9.IV	Convenios colectivos asinados e revisados en función do nº de traballadores/as. Sector.....	338
■ Cadro 9.V	Vixencias medias dos convenios de empresa. Porcentaxe sobre o total.....	339
■ Cadro 9.VI	Vixencias medias dos convenios de sector. Porcentaxe sobre o total.....	339
■ Cadro 9.VII	Media ponderada do incremento salarial pactado.....	339
■ Cadro 9.VIII	Media ponderada do incremento salarial pactado por sectores de actividade.....	340
■ Cadro 9.IX	Convenios colectivos asinados con cláusula de garantía salarial.....	340
■ Cadro 9.X	Convenios colectivos revisados con cláusula de garantía salarial.....	340
■ Cadro 9.XI	Xornada pactada. Media ponderada para o ano actual.....	341
■ Cadro 9.XII	Xornada por sector de actividade.....	341
■ Cadro 9.XIII	Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados de sector.....	342
■ Cadro 9.i	Inaplicacións rexistradas. Por sectores económicos e provincias. 2013.....	345
■ Cadro 9.ii	Condicións de traballo que se inaplican.....	346
■ Cadro 9.iii	Convenios obxecto de inaplicación. 2013. Ámbito estatal.....	347
■ Cadro 9.iv	Inaplicacións rexistradas. Composición da Comisión negociadora. Por provincias. Galicia. 2013.....	350
■ Cadro 9.v	Inaplicacións de convenios rexistradas. Por traballadores/as da empresa e provincias. 2013.....	351

Capítulo 10

A sinistralidade laboral

■ Cadro 10.1	Accidentes de traballo con baixa. Por provincias e gravidade. Galicia/España. 2013.....	362
■ Cadro 10.2	Accidentes laborais con baixa por gravidade. Galicia 2013.....	362
■ Cadro 10.3	Accidentes laborais con baixa segundo lugar do accidente e gravidade. Galicia 2013.....	363
■ Cadro 10.4	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo por sectores de actividade e gravidade. Galicia 2013.....	363
■ Cadro 10.5	Asalariados/as por sectores económicos. Galicia. 2013.....	364
■ Cadro 10.6	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo por sectores de actividade e gravidade. Por provincias. Galicia 2013.....	365

■ Cadro 10.7	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2013.....	366
■ Cadro 10.8	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2013. A Coruña.....	367
■ Cadro 10.9	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2013. Lugo.....	368
■ Cadro 10.10	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2013. Ourense.....	369
■ Cadro 10.11	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2013. Pontevedra.....	370
■ Cadro 10.12	Actividades con maior número de accidentes laborais con baixa no centro de traballo. Galicia. 2013.....	371
■ Cadro 10.13	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a forma do accidente por gravidade. Galicia 2013.....	372
■ Cadro 10.14	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a natureza da lesión por gravidade. Galicia 2013.....	373
■ Cadro 10.15	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a parte do corpo lesionada por gravidade. Galicia 2013.....	374
■ Cadro 10.16	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo idade por gravidade. Galicia 2013.....	374
■ Cadro 10.17	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo o cadro de persoal por gravidade. Galicia 2013.....	375
■ Cadro 10.18	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo antigüidade na empresa por gravidade. Galicia 2013.....	375
■ Cadro 10.19	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo antigüidade no posto de traballo por gravidade. Galicia 2013.....	376
■ Cadro 10.20	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a hora do traballo por gravidade. Galicia 2013.....	376
■ Cadro 10.21	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a hora do día por gravidade. Galicia 2013.....	377
■ Cadro 10.22	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo o día da semana por gravidade. Galicia 2013.....	377
■ Cadro 10.23	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo o tipo de contrato por gravidade. Galicia 2013.....	378
■ Cadro 10.24	Poboación ocupada asalariada. Segundo tipo de contrato ⁽¹⁾ . Galicia 2013.....	378
■ Cadro 10.25	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a categoría profesional* por gravidade. Galicia 2013.....	379
■ Cadro 10.26	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo nacionalidade do traballador por gravidade. Galicia 2013.....	380
■ Cadro 10.27	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo e in itinere por provincias. Galicia 2013.....	381
■ Cadro 10.28	Accidentes laborais mortais segundo o lugar do accidente e provincias. Galicia 2013.....	381
■ Cadro 10.29	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo por sectores de actividade por provincias. Galicia 2013.....	382
■ Cadro 10.30	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a forma do accidente por provincias. Galicia 2013.....	382
■ Cadro 10.31	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a natureza da lesión por provincias. Galicia 2013.....	383
■ Cadro 10.32	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a parte do corpo lesionada por provincias. Galicia 2013.....	384
■ Cadro 10.33	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo nacionalidade do traballador por provincias. Galicia 2013.....	384
■ Cadro 10.34	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a hora do traballo por provincias. Galicia 2013.....	385
■ Cadro 10.35	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a hora do día por provincias. Galicia 2013.....	385
■ Cadro 10.36	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo o día da semana por provincias. Galicia 2013.....	386
■ Cadro 10.37	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo o tipo de contrato por provincias. Galicia 2013.....	386
■ Cadro 10.38	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a análise da causa por provincias. Galicia 2013.....	387

■ Cadro 10.39	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo idade por provincias. Galicia 2013.....	387
■ Cadro 10.40	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo antigüidade na empresa por provincias. Galicia 2013.....	388
■ Cadro 10.41	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo antigüidade no posto de traballo por provincias. Galicia 2013.....	388
■ Cadro 10.42	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo categoría profesional* por provincias. Galicia 2013.....	389
■ Cadro 10.43	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo actividades económicas* por provincias. Galicia 2013.....	389
■ Cadro 10.44	Accidentes de traballo con baixa en xornada de traballo. Por provincias. Galicia 2012/2013.....	391
■ Cadro 10.45	Accidentes de traballo in itinere. Por provincias. Galicia 2012/2013.....	391
■ Cadro 10.46	Accidentes laborais con baixa. Por sectores económicos. Galicia 2012/2013.....	392
■ Cadro 10.47	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Por actividades económicas con maior sinistralidade. Galicia. 2012-2013.....	392
■ Cadro 10.48	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Galicia. 2003-2013.....	393
■ Cadro 10.49	Accidentes de traballo con baixa, segundo a gravidade, por comunidade autónoma. 2013.....	394
■ Cadro 10.50	Accidentes de traballo con baixa segundo data de recepción pola autoridade laboral provincial, por comunidade autónoma. 2013.....	395
■ Cadro 10.51	Índice de incidencia e accidentes de traballo con baixa en xornada de traballo, distribución por comunidades autónomas. Período: xaneiro 2013 - decembro 2013 respecto a xaneiro 2012- decembro 2012.....	396
■ Cadro 10.52	Índices de incidencia da sinistralidade laboral. Galicia. 2000-2013.....	397
■ Cadro 10.53	Índice de incidencia por sectores. Galicia 2013.....	397
■ Cadro 10.54	Índice de incidencia por sectores. A Coruña.....	398
■ Cadro 10.55	Índice de incidencia por sectores. Lugo.....	398
■ Cadro 10.56	Índice de incidencia por sectores. Ourense.....	398
■ Cadro 10.57	Índice de incidencia por sectores. Pontevedra.....	399
■ Cadro 10.58	Enfermidades profesionais con baixa. Por provincias. Galicia 2013.....	399
■ Cadro 10.59	Enfermidades profesionais. Por sectores de actividade. Galicia 2013.....	399
■ Cadro 10.60	Enfermidades profesionais. Segundo estratos de idade. Galicia 2013.....	400
■ Cadro 10.61	Enfermidades profesionais. Segundo nacionalidade. Galicia 2013.....	400
■ Cadro 10.62	Enfermidades profesionais. Segundo grupo de E.P. Galicia 2013.....	401
■ Cadro 10.63	Enfermidades profesionais. Segundo grupo de E.P. e provincia. Galicia 2013.....	401
■ Cadro 10.64	Enfermidades profesionais segundo grupo de E.P. con baixa e sectores de actividade. Galicia 2013.....	401
■ Cadro 10.65	Enfermidades profesionais segundo grupo de E.P. sen baixa e sectores de actividade. Galicia 2013.....	402
■ Cadro 10.66	Enfermidades profesionais. Segundo grupo de E.P. e axente causante. Galicia 2013.....	402

Capítulo 11

Conflitividade e medios de solución dos conflitos de traballo

■ Cadro 11.1	Evolución das folgas desenvolvidas segundo principais características. España. 2004-2013.....	407
■ Cadro 11.2	Folgas de ámbito autonómico convocadas, realizadas, desconvocadas, sen participación e suspendidas. Ano 2013.....	407
■ Cadro 11.3	Folgas de ámbito autómico desenvolvidas segundo o motivo ou a causa da convocatoria. Ano 2013.....	408
■ Cadro 11.4	Folgas de ámbito provincial convocadas, realizadas, desconvocadas, suspendidas e sen participación. Ano 2013.....	408
■ Cadro 11.5	Folgas de ámbito provincial de empresa e de sector. Ano 2013.....	409
■ Cadro 11.6	Folgas de ámbito provincial realizadas, segundo o motivo ou a causa da convocatoria. Ano 2013.....	409
■ Cadro 11.7	Folgas desenvolvidas, centros e cadro de persoal convocados, traballadores participantes e xornadas non traballadas, segundo criterio de repercusión, por provincia. Galicia 2013.....	410
■ Cadro 11.8	Conciliacións individuais segundo a motivación, por provincia e totais. Galicia. Ano 2013.....	410
■ Cadro 11.9	Conciliacións individuais segundo o tipo de resolución, provincia e totais. Galicia. Ano 2013.....	411

■ Cadro 11.10	Conciliacións individuais en materia de despedimentos segundo o tipo de resolución, por provincia e totais Galicia. Ano 2013.....	411
■ Cadro 11.11	Conciliacións individuais en materia de reclamacións de cantidade segundo o tipo de resolución, por provincia e totais Galicia. Ano 2013.....	411
■ Cadro 11.12	Conciliacións individuais en materia de sancións e causas varias segundo o tipo de resolución, por provincia e totais. Galicia 2013.....	411
■ Cadro 11.13	Cantidades acordadas nas conciliacións individuais con avinza segundo a motivación por provincia e totais. Galicia 2013.....	412
■ Cadro 11.14	Conciliacións colectivas por ámbito territorial: Número, empresas afectadas e persoas traballadoras afectadas. 2013.....	412
■ Cadro 11.15a	Asuntos resoltos, segundo materia obxecto da demanda a nivel estatal. Por comunidade autónoma e provincia. 2012 - 2013.....	413
■ Cadro 11.15b	Conflitos individuais. Cantidades acordadas, segundo materia obxecto da demanda e clase de resolución. Por comunidade autónoma e provincia. 2013.....	414
■ Cadro 11.15c	Asuntos resoltos en materia de despedimentos, segundo clase de resolución. Por comunidade autónoma e provincia. 2012-2013.....	414
■ Cadro 11.15d	Traballadores despedidos, cantidades acordadas e cuantías medias, segundo calse de resolución. Por comunidade autónoma e provincia. 2013.....	415
■ Cadro 11.16	Sala do Social do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Movemento de asuntos. Ano 2013.....	417
■ Cadro 11.17	AGA. Distribución territorial dos conflitos presentados. (1.06.1992 - 31.12.2013).....	418
■ Cadro 11.18	AGA. Total expedientes. 2013.....	419
■ Cadro 11.19	AGA. Distribución territorial dos conflitos presentados. 2013.....	419
■ Cadro 11.20	AGA. Resultado dos expedientes. Distribución territorial. 2013.....	420
■ Cadro 11.21	AGA. Expedientes por sectores económicos e traballadores afectados. 2013.....	421

Capítulo 12

A regulación de emprego e o Fondo de Garantía Social

■ Cadro 12.1	Empresas afectadas e traballadores afectados, segundo autoridade laboral competente, por provincia. Galicia 2013.....	424
■ Cadro 12.2	Traballadores afectados, segundo acordo entre as partes e tipo de medida, por provincia. Galicia 2013.....	424
■ Cadro 12.3	Traballadores afectados, segundo causa alegada, por provincia. Galicia 2013.....	425
■ Cadro 12.4	Traballadores afectados, segundo acordo entre as partes e tipo de medida, por provincia. Galicia 2013.....	425
■ Cadro 12.5	Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada, segundo o ámbito territorial e medida. Ano 2013.....	426
■ Cadro 12.6	Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada pactados, segundo o ámbito territorial e medida. Ano 2013.....	426
■ Cadro 12.7	Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada non pactados, segundo o ámbito territorial e medida aplicada. Ano 2013.....	426
■ Cadro 12.8	Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada sen período de consultas, segundo o ámbito territorial e medida aplicada. Ano 2013.....	427
■ Cadro 12.9	Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada, por sector de actividade e ámbito territorial. Ano 2013.....	427
■ Cadro 12.10	Persoas traballadoras afectadas por procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada, segundo o ámbito territorial e a medida. Ano 2013.....	427
■ Cadro 12.11	Persoas traballadoras afectadas por procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada pactados, segundo o ámbito territorial e a medida. Ano 2013.....	428
■ Cadro 12.12	Persoas traballadoras afectadas por procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada non pactados, segundo o ámbito territorial e a medida. Ano 2013.....	428
■ Cadro 12.13	Persoas traballadoras afectadas por procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada sen período de consultas, segundo o ámbito territorial e a medida. Ano 2013.....	428
■ Cadro 12.14	Persoas traballadoras afectadas por procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada, segundo o ámbito territorial e o sexo. Ano 2013.....	429

■ Cadro 12.15	Persoas traballadoras afectadas pola medida de extinción segundo o ámbito territorial e o sexo. Ano 2013	429
■ Cadro 12.16	Persoas traballadoras afectadas pola medida de suspensión segundo o ámbito territorial e o sexo. Ano 2013	429
■ Cadro 12.17	Persoas traballadoras afectadas pola medida de redución da xornada segundo o ámbito territorial e o sexo. Ano 2013	430
■ Cadro 12.18	Persoas traballadoras afectadas por procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada, por sector de actividade e ámbito territorial. Ano 2013	430
■ Cadro 12.19	Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada e persoas traballadoras afectadas, segundo o ámbito territorial (evolución 2009-2013)	431
■ Cadro 12.20	Empresas e traballadores afectados por procedementos de regulación de emprego, segundo tipo de medida, por comunidade autónoma	432
■ Cadro 12.21	Regulación de emprego. Evolución traballadores afectados por expedientes autorizados/comunicados. Galicia 2003-2013	432
■ Cadro 12.22	Listado de ordes de pago dende o 01/01/2013 ata o 31/12/2013. Galicia/Total Estatal.....	435

Capítulo 13 **Protección social**

■ Cadro 13.1	Ingresos de Protección Social sobre o PIB na U.E. 2000-2011	443
■ Cadro 13.2	Gastos de Protección Social sobre o PIB na U.E. 2000-2011	443
■ Cadro 13.3	Evolución das pensións do Sistema da Seguridade Social. Por provincias. Galicia/España. 1985/1990/2000/2004-2013.....	444
■ Cadro 13.4	Relación de activos/pasivos na Seguridade Social. Galicia/España. 1985/1990/2000/2006-2013	446
■ Cadro 13.5	Altas iniciais de pensións contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1992/ 2008-2013 ⁽¹⁾	448
■ Cadro 13.6	Baixas de pensións contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1992/ 2008-2013 ⁽¹⁾	449
■ Cadro 13.7	Pensións do sistema de seguridade social. Por comunidades autónomas 1990/2000/2009-2013	450
■ Cadro 13.8	Evolución do importe medio das pensións do Sistema da Seguridade Social. Por comunidades autónomas. 1985/1989/2000-2013	451
■ Cadro 13.9	Pensións en vigor por tramos de contía ⁽¹⁾	451
■ Cadro 13.10	Pensións con complemento a mínimo. Galicia a agosto 2013 ^(*)	452
■ Cadro 13.11	Porcentaxe de pensións contributivas con complemento a mínimos por comunidades autónomas. 2011/2013	453
■ Cadro 13.12	Evolución do número de pensións polos principais réximes. Por provincias. Galicia 2000/2007-2013	454
■ Cadro 13.13	Evolución do número de pensións polos principais réximes. Por comunidades autónomas. 1990/1995/2009-2013	455
■ Cadro 13.14	Pensións de xubilación. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/ 2007-2013	460
■ Cadro 13.15	Pensións de invalidez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/ 2007-2013	462
■ Cadro 13.16	Pensións de incapacidade permanente en vigor segundo grao de incapacidade. Por provincias. Galicia/España. 2007-2013	463
■ Cadro 13.17	Pensións de viuvez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2007-2013	465
■ Cadro 13.18	Pensións de orfandade. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2007-2013	466
■ Cadro 13.19	Pensións a favor de familiares. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2007-2013	467
■ Cadro 13.20	Procesos de Incapacidade Temporal en vigor: Galicia/España a 30 de xuño de 2012-2013	468
■ Cadro 13.21	Prevalencia de I.T. por tipo de contingencia Galicia / España. Datos a 30-06-2013	469
■ Cadro 13.22	Prestacións de maternidade 2010-2013.....	469
■ Cadro 13.23	Prestacións de Paternidade 2009-2013. Galicia/España	470
■ Cadro 13.24	Beneficiarios/as de prestacións por fillo/a a cargo. Galicia/ España 1993/ 2003-2013	470
■ Cadro 13.25	Causantes prestacións por fillo/a a cargo. Galicia/ España 1993/2003-2013	471

■ Cadro 13.26	Importe das prestacións familiares por fillo/a a cargo. Galicia/España. 2001-2013.....	472
■ Cadro 13.27	Beneficiarios/as da Prestación por Desemprego. Galicia/ España. 1993/2003-2013.....	473
■ Cadro 13.28	Prestación por Desemprego. Beneficiarios/as por tipo de prestación e gastos. Galicia/ España Diciembre 2012-2013.....	474
■ Cadro 13.29	Beneficiarios das prestacións da LISMI. Por provincias. Galicia/España. 1991/2007-2013.....	476
■ Cadro 13.30	Pensións non contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1994/2009-2013.....	477
■ Cadro 13.31	Pensións non contributivas da Seguridade Social. Por comunidade autónomas. 1997/2006-2013.....	478
■ Cadro 13.32	Beneficiarios da Renda de Integración Social (RISGA). Por provincias. Galicia. 1992-2013.....	478
■ Cadro 13.33	Importe medio e total pagos RISGA. 2012-2013.....	479
■ Cadro 13.34	Conxunto das prestacións periódicas de carácter asistencial. Por provincias. Galicia. 1992/2008-2013.....	480
■ Cadro 13.35	Beneficiarios con prestación do Sistema de Dependencia en relación coa poboación a 31-12-2013.....	481
■ Cadro 13.36	Beneficiarios e prestacións do Sistema de Dependencia a 31-12 2013.....	482
■ Cadro 13.37	Conxunto de Prestacións e Gastos de Protección Social en relación coa poboación total. Galicia/ España. Decembro 2013.....	484

Capítulo 14 Eleccións sindicais

■ Cadro 14.1	Distribución provincial dos avisos previos, actas rexistradas, representantes elixidos segundo as actas rexistradas e porcentaxe dos/as representates elixidos/as, desde o 1 de xaneiro de 2013 ao 31 de decembro de 2013, sobre o total de representantes elixidos, desde o 1 de xaneiro de 2013 ao 31 de decembro de 2013.....	486
■ Cadro 14.2	Representantes elixidos/as sobre as actas rexistradas, por sindicatos, no ano 2013.....	486
■ Cadro 14.3	Distribución provincial dos avisos previos e os datos obtidos sobre as actas rexistradas, desde o 1 de xaneiro de 2010 ao 31 de decembro de 2013.....	486
■ Cadro 14.4	Distribución provincial do número de actas rexistradas segundo o tamaño do centro de traballo, desde o 1 de xaneiro de 2010 ao 31 de decembro de 2013.....	487
■ Cadro 14.5	Características dos votos emitidos, no período comprendido dende o 1 de xaneiro de 2010 ao 31 de decembro de 2013.....	487
■ Cadro 14.6	Distribución provincias dos representantes elixidos segundo as actas rexistradas, desde o 1 de xaneiro de 2009 ao 31 de decembro de 2012, sobre o total de representantes elixidos/as en Galicia.....	487
■ Cadro 14.7	Resultados das centrais sindicais máis representativas, segundo a data de rexistro das actas, dende o 1 de xaneiro de 2010 ao 31 de decembro de 2013.....	488
■ Cadro 14.8	Representantes elixidos/as por provincias, segundo a data de rexistro das actas, desde o 1 de xaneiro de 2010 ao 31 de decembro de 2013.....	489
■ Cadro 14.9	Comparativa, a nivel provincial, dos/as representantes elixidos/as entre o período actual (01.01.10 ao 31.12.13) e o período anterior (01.01.09 ao 31.12.12).....	489
■ Cadro 14.10	Número total de representantes diferenciado por sexo e por cada organización sindical ou profesional, no ámbito da Comunidade Autónoma de Galicia, segundo as actas rexistradas desde o 1 de xaneiro de 2010 ao 31 de decembro de 2013.....	490
■ Cadro 14.11a	Número de representantes por cada organización sindical ou profesional, por provincias e sexo, segundo as actas rexistradas desde o 1 de xaneiro de 2010 ao 31 de decembro de 2013. A Coruña.....	492
■ Cadro 14.11b	Lugo.....	493
■ Cadro 14.11c	Ourense.....	494
■ Cadro 14.11d	Pontevedra.....	495
■ Cadro 14.12	Número total de representantes por cada organización sindical ou profesional, no ámbito de Comunidade Autónoma de Galicia e segundo as actas votadas desde o 1 de xaneiro de 2010 ao 31 de decembro de 2013.....	496
■ Cadro 14.13	Distribución provincial da participación electoral, desde o 1 de xaneiro de 2013 ao 31 de decembro de 2013.....	498

■ Cadro 14.14	Distribución provincial da participación electoral, desde o 1 de xaneiro de 2010 ao 31 de decembro de 2013.....	498
■ Cadro 14.15	Distribución provincial dos/as electores/as, votantes e participación electoral desagregada por sexo, dende o 1 de xaneiro de 2010 ao 31 de decembro de 2013.....	498
■ Cadro 14.16	Impugnacións, desestimacións e laudos no ano 2013.....	499

Anexo

■ Cadro A.1	Cadro de persoal administrativo funcionario da Xunta de Galicia. Por grupos. 2006 -2013 ⁽¹⁾	501
■ Cadro A.2	Cadro de persoal laboral fixo da Xunta de Galicia. Por grupos. 2006-2013 ⁽¹⁾	502
■ Cadro A.3	Cadro de persoal da Xunta de Galicia, segundo a súa relación de servizos. 2013.....	503
■ Cadro A.4	Cadro de persoal funcionario de carreira da Xunta de Galicia. Por zona xeográfica e grupos. (Administración xeral e especial). 2013 ⁽¹⁾	503
■ Cadro A.5	Persoal funcionario e laboral fixo da Administración da CA Galega. Por sexo e idade. Galicia. 2013.....	503
■ Cadro A.6	Cadro de persoal de universidades. Por categoría de persoal. Galicia. 2012/2013.....	504
■ Cadro A.7	Parlamento de Galicia. Cadro de persoal. 2001/2008-2013 ⁽¹⁾	504
■ Cadro A.8	Consello Consultivo de Galicia. Cadro de persoal. 2001/2008 -2013.....	505
■ Cadro A.9	Cadro de persoal de entes públicos e fundacións 2009-2013.....	506
■ Cadro A.10	Sociedades mercantís. Cadro de persoal. 2009-2013.....	507
■ Cadro A.11	Cadro de persoal da Administración Xeral e Especial da Xunta de Galicia. 1998-2013.....	508
■ Cadro A.12	Cadros de persoal ao servizo da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia. 2008-2013.....	509
■ Cadro A.13	Cadro de persoal da Administración Pública Estatal. Por provincias. Galicia/ España. 2013.....	509
■ Cadro A.14	Persoal ao servizo das Administracións Públicas. Por provincias. Galicia/ España. 2013.....	509

XUNTA
DE GALICIA

CONSELLO GALEGO
DE RELACIÓNS LABORAIS